

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**SZEKSZÁRDI I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA**



2023

Tartalomjegyzék

A PEDAGÓGIAI PROGRAM KIADMÁNYOZÁSA	1
BEVEZETŐ	1
A SZEKSZÁRDI I. BÉLA GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA KÜLDETÉSNYILATKOZATA	6
AZ INTÉZMÉNY STÁTUSA, ALKALMAZOTT JOGSZABÁLYOK	7
AZ ÖSSZETETT ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA (ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)	8
1. AZ OKTATÁS-NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE	9
1.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	9
1.2. TÁRGYI FELTÉTELEK	10
2. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK ÉS ÉRTÉKEINK	12
2.1. GYERMEKKÖZPONTÚ TEVÉKENYSÉGRENDSZER:	12
2.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS A PEDAGÓGIAI FOLYAMATBAN RÉSZTVEVŐ PARTNEREK KÖZÖTT:	13
2.3. ÉRTÉKKÖZVETÍTÉS:	13
3. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK CÉLJAI ÉS FELADATAI	13
4. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK, PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	16
4.1. A KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSÉT CÉLZÓ PEDAGÓGIAI GYAKORLAT FOLYTATÁSA	17
4.2. AZ INFOKOMMUNIKÁCIÓS TECHNOLÓGIÁK (IKT) ALKALMAZÁSA	18
4.3. A JÖVŐRE VONATKOZÓ PEDAGÓGIAI TERVEINK	19
5. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK TERÜLETEI – CÉL- ÉS FELADATRENDSZER, ESZKÖZÖK ÉS ELJÁRÁSOK ..	20
5.1. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	20
5.2. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	31
5.3. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	38
<i>Az I. Béla Gimnázium a közösségi tehetséggondozás komplex programjával működő gimnázium...</i>	<i>41</i>
5.4. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI.	59
5.5. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAINAK GYAKORLÁSI RENDJE, AZ ISKOLAI KÖZÉLET	62
5.6. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	64
5.7. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	69
6. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI ÉS AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI, VALAMINT KÖZÉPFOKÚ ISKOLA ESETÉBEN A SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI	69
6.1. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	69
6.2. AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI.....	70
SPORTEGÉSZSÉGÜGYI ÉS FIZIKAI ALKALMASSÁGI VIZSGÁLAT	70
6.3. A SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI	71
7. A FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL, AZ ISKOLAVÁLTÁS HELYI SZABÁLYAI	71
8. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TERV	74
9 . A GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE (2. KÖTET)	76
10. AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE (3. KÖTET)	76
11. A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA (4. KÖTET)	76
12. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEINEK RENDJE	76
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	77

FÜGGELÉK: A PEDAGÓGIAI PROGRAM 2020. ÁPRILISI MÓDOSÍTÁSAI	96
FÜGGELÉK: A PEDAGÓGIAI PROGRAM 2020. AUGUSZTUS 31-I MÓDOSÍTÁSAI	96
FÜGGELÉK: A PEDAGÓGIAI PROGRAM 2021. FEBRUÁR 3-I MÓDOSÍTÁSAI	97
FÜGGELÉK: A PEDAGÓGIAI PROGRAM 2023. JÚLIUS 3-I MÓDOSÍTÁSAI	98
FÜGGELÉK: A PEDAGÓGIAI PROGRAM 2023. AUGUSZTUS 31-I MÓDOSÍTÁSAI	98

A Pedagógiai Program kiadmányozása

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27.

Iktatószám: 2576/2015

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása:

1. módosítás ikt.szám:	1842/2017;
2. módosítás ikt. szám:	1605 /2018;
3. módosítás ikt. szám:	1476/2019;
4. módosítás ikt. szám:	2320/2019;
5. módosítás ikt. szám:	777/2020;
6. módosítás ikt. szám:	1395/2020;
7. módosítás ikt. szám:	91/2021;
8. módosítás ikt.szám:	1124/2023
9. módosítás ikt. szám:	1225/2023

Ügyintéző: Hajós Éva

Ügyintézés helye, ideje: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. 2015. augusztus

2017. augusztus

2018. június

2019. június

2019. augusztus

2020. június

2020. augusztus

2021. február

2023. június

2023. augusztus

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva, az intézmény vezetője

Az intézmény körbélyegzőjének lenyomata:



BEVEZETŐ

A mi intézményünk az általános iskolába való belépéstől a középiskola befejezéséig egységbe fogja azt az időszakot, ahol a 21. század követelményeinek megfelelő tudással és képességekkel felvértezett fiatalok kell, hogy nevelődjenek. Ők már azon a globális piacon versenyeznek, ahol a képzettség az egyik legfontosabb megkülönböztető érték. Az ehhez való megfeleléshez szilárd, mintát közvetítő értékrenddel bíró iskolai közösségre van szükség, ahol a diák kezdeményezően, sokoldalú segítséget kapva tanul, egyéniségének megfelelő, hiteles és rendszerbe foglalt tudást szerez, képességei maximálisan fejlődnek.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a magas minőségű működést elsősorban pedagógus - szakmai kérdésnek tekinti. Ennek értékalapját a Nemzeti Alaptanterv és a



kerettantervek teremtik meg. A törvény a helyi szintű szabályozást a nevelőtestületek és az intézményvezető kezébe adja.

Mindezek tudatos és távlatos felelősség-vállalást feltételeznek, pedagógiai egységet, jobbító közös akaratot és közös munkát.

Intézményünknek ezekre a kihívásokra tervezi stratégiáját.

2008. augusztus 4-től addigi középiskolai intézményünk jelentősen átalakult. Akkori fenntartónk, Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Szedres Község Önkormányzatával Szekszárd-Szedres Közoktatási Intézményfenntartó Társulását létrehozva a korábbi gimnáziumi és szakközépiskolai feladatokat óvodai, általános iskolai és kollégiumi feladatokkal bővítette.

Intézményünk akkor I. Béla Gimnázium, Informatikai Szakközépiskola, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda néven közös igazgatású többcélú intézménnyé vált, amelyben gimnázium, szakközépiskola, kollégium, általános iskola és óvoda működött. Az intézményegységek óvoda, összetett iskola és kollégium – szakmai tekintetben önállóak voltak, a székhelyen középiskolai, közvetlen szomszédságában kollégiumi feladatellátással. Szedres község területén az általános iskolai és óvodai tagintézmények működtek. A nevelésfilozófiájukban hasonló intézményegységek a 2008-2009. tanévben közös pedagógiai programot dolgoztak ki.

A 2009-2010. tanévben a TÁMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – innovatív intézményekben” c. pályázatunkban vállalt tevékenységek sikeres megvalósítása és az intézményegységekben folyó pedagógiai innováció fenntarthatósága 2010-ben ismét szükségessé tette a pedagógiai program módosítását. A tanév során a TÁMOP 3.1.4 pályázat megvalósítóiként a székhelyintézményben folytattuk-, a tagintézményekben pedig megkezdtuk a kompetenciaalapú oktatás elterjesztését. Emellett a program felülvizsgálata a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosulása miatt a kollégiumi és az óvodai nevelőtestület jogszabályban előírt kötelezettsége volt. A kompetencia alapú oktatás implementációjával, az innovatív oktatás-szervezési eljárások (tantárgy-tömbösített oktatás-szervezés, a projektmódszer alkalmazása, műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása, moduláris oktatás, témahét) módszertanának beépítésével a pedagógiai programba felkészültünk azok további alkalmazására, az egyenlő hozzáférés javítására az egyes gyermek/tanulócsoporthoz. A helyi tanterv átdolgozása, továbbfejlesztése pedig szükséges volt a kompetenciafejlesztő nevelési ill. oktatási programok, módszertani eljárások hosszú távú, sikeres adaptációjához. A dokumentum 2011-es felülvizsgálata során felhasználtuk az implementáció során eddig szerzett tapasztalatainkat, más intézménytől átvett jó gyakorlatot.

2013. január 1-től intézményünk állami fenntartásba került. Az óvodai intézményegység önállóvá vált, az általános iskola, kollégium és gimnázium –továbbra is közös igazgatású intézményként - Klebelsberg Intézményfenntartó Központ jogi személyiségű szervezeti egységeként folytatja pedagógiai tevékenységét, **Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola** névvel. 2017. január 1-től intézményünk fenntartója a Szekszárdi Tankerületi Központ.

A köznevelés szabályozási és szervezeti rendszerének átalakulása szükségessé tette a Pedagógiai Program 2013-as felülvizsgálatát. 2014. márciusában a NAT módosulása eredményezte az intézmény pedagógiai programjának újbóli felülvizsgálatát.

2015-ben felülvizsgáltuk a 2013. szeptember 1-én bevezetett tantervet, felülvizsgáltuk a nevelési programot, kollégiumi pedagógiai programot. A tapasztalatok alapján a szükséges módosításokat a nevelőtestület elvégezte. 2017. óta minden évben szükségessé válik a pedagógiai program módosítása, új pályázati projektek tapasztalataival bővül a nevelési program, vagy módosul a helyi tanterv egy-egy újabb tanulmányi terület indításával.

2020-ban a Nemzeti Alaptanterv módosulása eredményezte a pedagógiai program teljes felülvizsgálatát. Jelen pedagógiai program ennek a felülvizsgálatnak az eredménye.

Az egyes intézményegységek pedagógiai tevékenységének rövid összefoglalása:

*„... helytálljunk, mégis szabadon szaladjunk”
(Illyés Gyula)*

A gimnázium:

Középiskolánk az 1967-es alapítástól a 80-as évek közepéig Tolna megye egyetlen érettségit adó műszaki középiskolája volt, mely a helyi ipar változó igényeinek megfelelően többször is profilt váltott. Az 1990-es évek elején, a rendszerváltást követő társadalmi és gazdasági átalakulás hatására vegyes profilú – gimnáziumi és szakközépiskolai képzést folytató – középiskolává vált. 1993-ban vette fel a szekszárdi apátságot alapító I. Béla király nevét. Megújulásra képes nevelőtestülete néhány év alatt gimnáziumként is vonzóvá tette az intézményt. A kezdetektől differenciált képzést kínáltunk, családias, az egyéniséget elfogadó légkörben. Informatikai profilunk 1996-tól informatikai szakközépiskolai és érettségi utáni szakképzési évfolyamok indításával teljessé lett ki. Az Európai Unióhoz való csatlakozás és az egységes, kétszintű érettségi vizsgarendszer bevezetése 2004-től a képzési struktúra átalakulását eredményezte: a szakközépiskolai profil az érettségi utáni szakképzésre koncentrálódott, a négyéves szakközépiskolát fokozatosan ötéves gimnáziumi képzés –intenzív angol nyelvi előkészítő évfolyammal- váltotta fel.

Mára a Szekszárdi I. Béla Gimnázium Szekszárd és térsége egyik legkeresettebb gimnáziuma. Több, mint 400 nappali tagozatos diákunk közel fele bejáró vagy kollégista.

Diákjaink jövőbeli társadalmi és munkaerő-piaci sikerességét színvonalas, differenciált képzéssel igyekszünk megalapozni. Mindehhez versenyképes informatikai és idegen nyelvi tudást közvetítünk, az egyéniséget elfogadó légkört és együttműködésen alapuló tanulásszervezést kínálunk és valósítunk meg négy- és kifutó öt évfolyamos gimnáziumi osztályainkban.

Az alsóbb évfolyamokon működő tanulmányi területeink, ennek keretében az emelt szintű képzéseink jól megalapozzák a felsőbb évfolyamokon az egyéni tantárgy- és tanárválasztáson alapuló, emelt szintű érettségire felkészítő képzési formát.

A hozzánk érkező gyerekek tanulmányi átlagteljesítménye jó rendű. Ennek megfelelő érettségi átlagteljesítménnyel többségük felvételt nyer egyetemekre, főiskolákra.

Gimnáziumunk szemléletében a sokoldalú tanulói támogatás, az esélyegyenlőség előmozdítása meghatározó. A 2009-2010. tanévtől megszervezzük az Arany János Kollégiumi Program előkészítő középiskolai osztályát. A 2010-11. tanévtől a megye első középiskolai, közoktatási sportiskolai kerettantervre épülő sportosztályát indítottuk, gimnáziumi felkészítési lehetőséget biztosítva a sportban tehetséges fiatalok számára.

Partnereink véleménye szerint az I. Bélában az „egyéniséget elfogadják, a tehetséget felkarolják”. A sokoldalú tanulói támogatás sajátos tehetséggondozó program működésében, a tanári-tanulói közös alkotótevékenység ösztönzésében, természettudományos, művészeti és idegen nyelvi nemzetközi projekttevékenységben nyilvánul meg. 2008. szeptemberében az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól pályázati úton elnyertük a „Tehetséggondozó Középiskola” címet. A címmel együtt járó feladatokat –köztük a középiskolába készülő tanulók komplex tehetségfejlesztését és ezzel az egyenlő hozzáférés javítását- évről évre nagy gondossággal valósítjuk meg.

Tanévente sikeres pályázati programok segíti az innovatív szellemű pedagógiai munkát.



Művészeti bemutatóink, az iskolagalériában megnyíló kiállítások, alkotó diákjaink előadásai, a nemzetközi találkozók, a megyei környezetvédelmi- és angolverseny, a nemzetközi hírű Neumann János Programtermék Verseny segítik azt a törekvésünket, hogy iskolánkban a tanulás- és személyiségfejlesztés olyan együttese bontakozhasson ki, amely felkelti és fenntartja a tanulási kedvet, mozgósítja a személyiség fejlődéséhez szükséges energiákat, azaz fejleszti az egész életen át tartó tanulás képességét.

Iskolánk elkötelezte magát az ismeretek és a képességek fejlesztésének egyensúlyán alapuló oktatási szemlélet mellett. A gimnáziumi nevelésnek és oktatásnak véleményünk szerint elsősorban azokat a kompetenciákat kell fejlesztenie, melyek az alkalmazható és versenyképes tudás megszerzését segítik. Ezzel összhangban az információs és kommunikációs technikák alkalmazása képességének, a szociális kompetenciák fejlesztését segítő tanulás- és oktatásszervezési eljárásoknak is fejlődniük kell. Mindehhez azonban szükség van a pedagógiai kultúra folyamatos megújítására.

A 2005-2006-os tanévben bekapcsolódtunk a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.2-es programjába, melynek keretében öt területen (szövegértés-szövegalkotás; matematika; angol nyelv; életpálya-építés; informatika) a 9-10. évfolyam egy-egy osztályában (vagy egy osztály létszámának megfelelő két tanulócsoportban) teszteltük a kompetencia alapú oktatást, és vállaltuk évfolyamonként egy osztályban a 11. évfolyamon a kompetencia alapú oktatás továbbvitelét. A Nemzeti Alaptanterv 2007-es felülvizsgálatával az iskoláknak át kellett tekinteniük pedagógiai programjukat, és a szükséges változások átvezetésével meg kellett teremteniük az oktatás-nevelés központi és helyi szintű szabályozásának összhangját. A pedagógiai program 2007-es felülvizsgálata megerősítette a gimnázium elköteleződését a kompetencia alapú képzés tartalmi és tanulásszervezési eljárásainak alkalmazása terén. Bár a kompetencia alapú oktatás belső elterjesztéséért sokat tettünk, a teljes intézményi lefedettséget a HEFOP 3.1.2. pályázat fenntartási időszakában vállalásunknak megfelelően nem biztosítottuk. Gimnáziumunkban a pedagógiai kultúra további megújulásának, a kulcskompetenciák fejlesztését előtérbe helyező pedagógiai gyakorlat megerősödésének, ezzel a gimnáziumi jövőkép megvalósulásának további keretet adott a TÁMOP 3.1.4 pályázatunk, mellyel újabb pedagógusok és tanulócsoportok számára alakítjuk ki a kulcskompetenciák fejlődését célzó oktatás-nevelés gyakorlatát, korszerű pedagógiai módszertan alkalmazását.

Érettségi vizsgára épülő szakképzésben rugalmas szakképzési profilunkat folyamatosan a változó piaci igényekhez és feltételekhez igyekeztünk alakítani. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Pollack Műszaki Karával együttműködve folytatjuk a műszaki informatikai mérnökasszisztens képzést, valamint segítségükkel lokális oktatóközpontjává váltunk a Cisco Hálózati Akadémiának, amely nemzetközileg elismert a hálózatfejlesztő szakemberek körében. A szakképzés regionális megszervezésének megvalósulásával a szakközépiskolai (érettségi utáni szakképzés) a 2009-2010. tanév zárásával befejeződött.

Partnereink igényeinek folyamatosan mind teljesebben szeretnénk megfelelni. Ezért 2001 óta ISO 9001-2000 szabvány szerint kiépített minőségbiztosítási rendszert működtettünk, hogy alkalmazásával a partnerközpontú működést egyenletesebbé, megbízhatóbbá tegyük, minőségcéljaink pedig elérhetővé váljanak. A minőség iránti elkötelezettségünket mutatta, hogy 2008-ban már a harmadik sikeres tanúsító audit zajlott le iskolánkban. Ekkora már az ISO 9001-2008 szabvány elvárásainak is sikerült megfelelnünk.

A gimnáziumban a kompetencia alapú képzés implementációjával összhangban egyre inkább teret nyert a digitális kompetencia fejlesztése, digitális tananyagok és e-learning rendszer alkalmazása. E téren más intézmények számára is hasznosítható, kidolgozott jó gyakorlatokkal rendelkezünk, melynek terjesztését a 2009-2010. tanévben a TÁMOP 3.2.2 pályázat Dél-dunántúli Régió nyertesének potenciális referencia-intézményeként „szolgáltatói” szerepben megkezdtük.



A 2011. év tavaszán ÖKOISKOLA és TEHETSÉGPONT lettünk, vállalva az ezzel járó feladatok megvalósítását. Előminősített referencia-intézményként 2012-ben felkészültünk arra is, hogy pedagógiai gyakorlatunkat más érdeklődő intézmények számára közvetíteni tudjuk.

2013-ban akkreditált kiváló tehetségpont címet nyertünk el, 2014-ben újra Ökoiskola lettünk.

2014-ben matematikai jó gyakorlatunkkal „Mentoráló intézmény” címet szereztünk, melyre büszkék vagyunk.

2018-ban elnyertük az Örökös Ökoiskola címet. 2019. év őszén "Boldog Iskola" cím birtokosai lettünk, vállalva az ezzel járó feladatok megvalósítását.

A gimnázium telkén 2019-ben iskolakertet alakítottunk ki, bekapcsolódva az Iskolakert Programba.

A gimnázium 2020-ban három újabb évre megújította az AKKREDITÁLT KIVÁLÓ TEHETSÉGPONT címet és három évre elnyerte az OKTATÁSI HIVATAL BÁZISINTÉZMÉNYE címet.

Az általános iskola:

Bezerédj István iskolánk alapítója, a reformmozgalom jeles képviselője.

Szónok, jogász, író, politikus, az első önként adózó nemes volt.

1845-ben a szedresi iskola számára alapítólevelet állít ki. Telket ajándékoz az iskola számára, ennek használata a tanítót illette. Felépült a szedresi iskola.

Innentől kezdve a szedresi emberek gyermekei is művelődhettek.

1996-ban vette fel iskolánk Bezerédj István nevét, a névadó iránti tiszteletből.

Intézményünk neve 12 éven át Bezerédj István Általános Iskola és Óvoda volt.

2008. augusztus 4-től a szekszárdi I. Béla Gimnázium tagintézménye vagyunk. Nevünk: Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája.

Osztályaink viszonylag kis létszámúak, a hangulat családias.

Van egy jól felszerelt könyvtárunk, informatikai termünk, nyelvi laborunk. Sok szakkör, sportkör működik iskolánkban.

Minden évben, névadónk, Bezerédj István születésnapján színes programokat szervezünk: vetélkedőket, sportversenyeket, koncerteket, kézműves foglalkozásokat.

Szeretnénk hűek maradni Bezerédj István örökségéhez, ezért szívvel-lélekkel végezzük oktató-nevelő munkánkat.

Nevelési filozófiánk:

Iskolánk több, mint 150 éves múltra tekint vissza. Még ma is szem előtt tartjuk azokat a gondolatokat, melyeket Bezerédj István hagyott ránk örökségül:

„...egyesüljünk..., hogy végrehajthassuk

a legfelségesebb, legszentebb isteni feladatot, hogy a népet nevelhessük!”

(Bezerédj István)

Tanulóinknak olyan alapvető ismereteket nyújtunk, amellyel a képességeik, készségeik alkalmassá teszik Őket az egész életen át tartó tanulásra.

Szeretnénk olyan tanulókat nevelni, akik szeretik és védik a természetet, megbízhatóak, gyakorlatiasak, kreatívak, kudarctűrők, kitartóak és elfogadják a másságot.

A szülőket a legfontosabb együttműködő partnerünknek tekintjük.

A közösséghez tartozás érzését erősítjük és a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megőrzését vállaljuk azzal, hogy általános iskolánk aktívan vesz részt a községi megemlékezések, ünnepségek lebonyolításában. Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, a jövő nemzedékét neveljük, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék a fejlődésre.

A kollégium:



A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégium jogelőd intézményét 1967-ben alapították.

A 2018/2019. tanévtől az éjszakai és a hétvégi ügyeletet a kollégiumi nevelőtanárok látják el.

A 2005/2006. tanévben a Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskolával együttműködve elindult a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programja.

A kollégium a 2008/2009. tanévtől a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola intézményegységeként, tagintézményeként folytatja, és továbbra is fogadja a vidéki, Szekszárdon tanuló középiskolás diákokat.

Az intézmény együttműködő kapcsolatban áll a város középfokú iskoláival: I. Béla Gimnázium gimnáziumi intézményegységével, Garay János Gimnáziummal, Szekszárdi Szakképzési Centrum intézményeivel, Kolping Katolikus Szakképző Iskolával, Esély Szakképző Iskolával, AM Dunántúli Agrárszakképző Központ Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és a Kollégium.

2009/2010. tanévtől az Arany János Kollégiumi Programjában részt vevő 9. előkészítő évfolyam tanulói az I. Béla Gimnáziumban végzik a középiskolára felkészítő évfolyamot.

A kollégiumban bevezetésre került a szociális, életviteli és környezeti és az életpálya-építési kompetenciák fejlesztése.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola küldetésnyilatkozata

Intézményünk alapfeladataiból következő célja, hogy felhalmozott tapasztalataink felhasználásával, kivívott jó hírűnkre építve a bennünket választó gyermekek, tanulók és szülők igényeinek mind teljesebben megfeleljünk.

Célunk, hogy az I. Béla Gimnázium minden alapfeladatában olyan minőségi tanulást-tanítást támogató tanulási környezet legyen, ahol a tanulók képességei fejlődnek, értékrendjük szilárd, tudásuk hiteles és a boldoguláshoz versenyképes.

Meggyőződésünk, hogy munkánk minősége a pedagógusok, szülők és tanulók között kialakított és gyakorolt folyamatos kommunikáció alapján javítható.

Számunkra a minőség a következőket jelenti:

A tanulókat – képességeikhez igazodó követelményeket támasztva – alkalmazásra képes tudáshoz kívánjuk juttatni, amelyek révén felnőttként is képessé válnak az egész életen át tartó tanulásra.

A kisiskolás kortól az érettségiig a gyermeki, tanulói személyiség egészére irányuló fejlődést segítjük: az általános iskolában és a kollégiumban a differenciálás és befogadás pedagógiai eszközeivel, a gimnáziumban pedig a tartalomba ágyazott képességfejlesztés elvének szem előtt tartásával olyan szilárd ismereteket és készségeket alakítunk ki, amely sikeres érettségi vizsga után lehetővé teszi a többség számára az egyetemi-főiskolai továbbtanulást, másoknak a kvalifikált szakképesítés megszerzését.

Mindezt családias, az egyéniséget elfogadó légkörben, a közös tevékenységhez éppen szükséges korlátok között, de a diákok erőfeszítésére is számítva és felesleges stressz nélkül kívánjuk elérni. A tantárgyi teljesítmény és a harmonikusan fejlődő személyiség egyaránt fontos értékek számunkra.

Intézményünk gyermek és diákközpontú tevékenységrendszerének egésze a személyiség-fejlesztést, a közösségek erősítését és a közösségi és egyéni tehetséggondozást szolgálja.

Valljuk, hogy az oktatás és nevelés összhangján alapuló pedagógiai folyamat irányítója a pedagógus, aki felelős a rábízott gyerekekért a szülőknek és iskolájának.

Valljuk, hogy a pedagógusi tekintély bizalmon és tudáson alapul.

Tudjuk, hogy az intézmény a pedagógiai műhely jellege mellett munkahely és hivatali feladatokat is ellát.



Valljuk, hogy ennek szervezettsége a partnerek közötti együttműködés zavartalanságát, korrektségét, a folyamatok áttekinthetőségét és nyomon követhetőségét szolgálja. Vállalt feladataink teljesítését az érdekelt partnerek visszajelzései külső és belső mérések, saját tapasztalataink alapján folyamatosan értékeljük, céljainkat rendszeresen felülvizsgáljuk. Az intézmény vezetősége, pedagógusai, minden alkalmazottja részt vesz abban a közös munkában, amely a fenti értékteremtő folyamat biztosítója, intézményünk jó hírének megőrzése és gazdagítása.

Az Intézmény státusa, alkalmazott jogszabályok

- Az intézmény neve: **Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola**
Angol megnevezése: I. Bela Grammar School, Student Hostel and Primary School
- Rövid neve: Szekszárdi I. Béla Gimnázium
- OM azonosítója: 036394
- Feladatellátási helyei:
Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. (001 feladatellátási hely)
Tagintézmények megnevezése, címei:
 Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégiuma (002 feladatellátási hely)
 ügyvitel címe: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 29.
 Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája (003 feladatellátási hely)
 ügyvitel címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1.
 Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája Medinai Telephelye (005 feladatellátási hely)
 ügyvitel címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1.
- Az intézmény típusa: közös igazgatású köznevelési intézmény

A pedagógiai program elkészítésénél az alábbi jogszabályok előírásait alkalmazzuk:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet
- Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM-rendelet
- A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet
- A tanév rendjéről szóló mindenkor miniszteri rendelet
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM-rendelet



AZ ÖSSZETETT ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA (ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)



1. Az oktatás-nevelés feltételrendszere

Az iskolában a nevelési-oktatási tevékenység a 2011. évi CXCV. törvényt a nemzeti köznevelésről, a 2020-ban módosított 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendeletet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, az Oktatási Hivatal honlapján 2020-ban megjelent kerettanterveket, kifutó rendszerben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletet, a Kormány többször módosított 100/1997. (IV. 13.) rendeletét (az érettségi vizsgaszabályzatról), a a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletet, az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, házirendet és egyéb belső szabályzatait figyelembe véve készített és jóváhagyott pedagógiai programja (abban helyi tanterve) szerint folyik.

1.1. Személyi feltételek

Iskolánk egyik legnagyobb értéke a felnőttek együttműködő, támogató-ösztönző viszonyulása a tanulókhöz, diákokhoz, nem utolsósorban pedig egymáshoz.

Az alkalmazotti közösségre jellemző, hogy a többség nagy odaadással igyekszik a feladatoknak megfelelni. Ez a tanulási folyamat igényes irányításában, a tanórán kívüli tevékenységben, a versenyekre való felkészítésben, a rendezvények szervezésében és lebonyolításában, valamint sok más, az iskolai élettel összefüggő és a munkaidő kereteibe sokszor nehezen beszorítható tevékenység vállalásában nyilvánul meg.

A tanár presztízse személyiségétől, igényességétől függ elsősorban, de számít az iskolában uralkodó légkör is. Nálunk a munkáját szakértelemmel, lelkiismeretesen és következetesen végző tanárnak tekintélye, becsülete van. Fontosnak tartjuk, hogy az oktató-nevelő munkában a nevelés nagy hangsúllyal jelenjék meg.

A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy a törvény által még megengedett szakképzettséggel. Tízen szakvizsgázott pedagógusok (ebből öten a gimnáziumban), hárman mesterpedagógusi fokozattal szakértők ill. szaktanácsadók. Hat érettségi elnök van közöttünk.

Két pedagógus BONIS BONA díjas, ketten Tarján Rezső Emlékérem kitüntetést kaptak a Neumann János Számítógép-tudományi Társaságtól „Az informatikai kultúra terjesztéséért”.

A gimnáziumi helyi tanterv munkaerő-szükséglete és a jelenlegi tanári kar közötti különbség:

Tantárgyi modul oktatására a munkakörre előírt (közéiskolai tanári) végzettség és szakképzettség mellett a tantárgyi modulnak megfelelő szakirányú továbbképzésben szerzett szakképzettség, ill. 120 órás akkreditált továbbképzés jogosít. A szükséges szakképzettség megszerzését prioritásként a 2018. szeptemberétől induló 5 éves továbbképzési ciklusban megterveztük:

- Természettudományi tanári szakok
- Ének tanári (folyamatban van)
- Iskolapszichológus
- Tanulási és pályatanácsadói tanár
- Tehetségfejlesztő tanár
- Fejlesztő pedagógus
- Szakmai megújító továbbképzések
- Tanulásmódszertan továbbképzés
- Vezetőképzés

- Magasabb felsőfokú végzettségi szintet biztosító képzési ciklusban szerezhető képzési oklevél

Az elmúlt években pedagógusaink jelentős része korszerűsítette tudását tanfolyami képzésben, PhD-képzésben, újabb diplomát, illetve pedagógus szakvizsgát eredményező oktatásban. A továbbképzésre, kétszintű érettségi vizsgáztatói felkészítésre korábban fordítható központi keretet teljes egészében kihasználtuk, az igényeket nem is tudtuk fedezni. Ez a hozzáállás reményt adott arra, hogy kollégáink tanfolyami, illetve szakképzettséget nyújtó képzéssel folyamatosan alkalmasak lesznek a helyi tanterv maradéktalan megvalósítására és a kétszintű érettségi vizsgához kapcsolódó feladatok ellátására.

A pedagógiai innovációk folyamatos fenntartásának igénye a pályázati források keresését tették szükségessé a továbbképzések finanszírozására. Az általános iskola IPR pályázati támogatásból, a gimnázium a TÁMOP 3.4.3 tehetséggondozó pályázati támogatásból és a TÁMOP 3.1.3 programból jelentős összegeket fordított a pedagógusok képzésére. A referencia-intézményi szerepre felkészítő források megnyílásával a pedagógusok felnőttképzési kompetenciái is fejleszthetők voltak.

A gimnázium 2005 óta emelt szintű érettségi vizsgáztatói helyként működik. Továbbra is ösztönözni kívánjuk a pedagógusok feladatellátását az országos köznevelési feladatok ellátásában (vizsgáztató, vizsgaelnök, szaktanácsadó, szakértő).

A vezetés a szabályzatoknak megfelelően biztosítja a munkaközösség-vezetők, a Közalkalmazotti Tanács és a szakszervezet érdemi részvételét a munkaerő-gazdálkodással kapcsolatos döntések előkészítésében és meghozatalában.

Nem pedagógus állományban lévő összetett iskolai alkalmazottak

A jelenlegi feladatok ellátását a gimnáziumban és az általános iskolában egy-egy iskolatitkár és a közös pénzügyi ügyintéző támogatja. Az informatikai oktatást és az IKT alkalmazását a gimnáziumban rendszergazda és oktatástechnikus (informatikai asszisztens), a Kovács Győző Természettudományos Diáklabor használatát két laboráns segíti.

Az általános iskolában az alapvető működtetési feladatok - az iskola állagának megóvása, karbantartása, fűtése, tisztántartása, a tornacsarnok esti, hétvégi működtetése - ellátásához a technikai alkalmazotti létszám biztosított. Az általános iskolában az informatikai rendszer karbantartását szolgáltató biztosítja.

A gimnáziumban a működést a fenntartó tankerület technikai alkalmazottak közreműködésével és szolgáltatók bevonásával biztosítja.

1.2. Tárgyi feltételek

Gimnázium

A középiskola tárgyi feltételei az épületadottságokat illetően (két különálló lapos tetős épület, kis tornaterem) közepes szintűek. A kívülről 1997-ben megújult két épületünket (A és B egymás mellett) 3000 m² gondozott park veszi körül. A telek északi felén 3700 m²-es sportudvarunkon 1 bitumenes és egy felújításra szoruló salakos pálya található.

A gimnázium helyiségei:

<i>Helyiség</i>	A épület	B épület	<i>Összesen</i>
„Normál” tanterem	9	3	12
Szaktanterem	3	2	5
Számítógépterem (nyelvi teremként is)	-	2	2
Természettudományos laboratórium	-	1	1
Nagyelőadó	-	1	1
Szertár, szerverterem	4	1	5
Raktár, oktatás-technikai helyiség	1	2	3
Szabadidős helyiség	1	-	1
Tornaterem	1	-	1
Öltözők	2	-	2
Tornaszoba	2	-	2
Zsibongó	1	-	1
Tanári szoba	1	-	1
Iroda	4	-	4
Könyvtár	1	-	1
Olvasóterem	1	-	1
Rádióstúdió	1	-	1

Az A épületben büfé működik.

A pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak megfelelő körülmények között dolgoznak. A szertárak, a szerverterem, a laboratórium egyben tanári munkahelyek is.

Könyvtári állományunk, könyvtárunk, szaktantermeink, számítógéptermeink megfelelnek az alapvető követelményeknek. Szertáraink felszereltsége megfelelő, a legfontosabb oktatási segédeszközök, technikai berendezések, demonstrációs eszközök megvannak, de felújításukat, cseréjüket folyamatosan kell végezni. Modern tanulókísérleti eszközeink a Kovács Győző Természettudományos Diáklaborban rendelkezésre állnak.

Az informatika-oktatás igényeivel összhangban az elmúlt öt évben minden számítógépteremünk gépparkját lecseréltük. A második emeleti zsibongóból először korszerű kommunikációs tanterem, majd tantermet alakítottunk ki. A korábbi Internet-folyosóból kiscsoport foglalkoztatására gyakorlótermet hoztunk létre. Tantermeinkben összesen hét interaktív tábla, két óriás-tablet, géptermeinkben interaktív tábla és hálózati felügyelő szoftver segíti az oktatást.

A pedagógusok munkáját személyes használatukba adott laptop segíti. A széles sávú internet (WIFI) rendelkezésre áll.

Egy normál méretű (szabványos, sportrendezvények lebonyolítására alkalmas) tornateremre nagy szükségünk van.

Az étkezés és vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezése helyben megoldott.

Általános iskola

Az általános iskola tárgyi feltételei közepes - jó szintűek. A két iskolaépületből a főépület és a tornacsarnok kívülről teljesen megújult. A kívül-belül teljes felújításon átesett kisebb iskolaépületet a tanulók 2015. szeptemberétől használják, elsősorban a tanórán kívüli

tevékenységhez, egyéb foglalkozásokhoz. A sportpálya felújításra szorul. A parkosított iskolaudvaron új játszóhelyek létesültek. Az étkeztetést jól szolgálja a főépületben a főzőkonyha és a hozzá kapcsolódó étkező.

Az általános iskola tárgyi feltételei az utóbbi három évben jelentősen korszerűsödtek: a fejlesztő foglalkozásokhoz, játékos tevékenységekhez szükséges eszközök kicserélődtek ill. választékuk bővült. A sporteszközök rendelkezésre állnak. A technika oktatás feltételeihez az anyagszükséglet és a munkapadok rendelkezésre állnak.

Az informatika oktatáshoz a tanulók számára korszerű géppark és tanulói tabletek állnak rendelkezésre. Öt interaktív tábla támogatja az IKT alkalmazást.

A pedagógusok munkáját személyes használatukba adott laptop segíti.

A széles sávú internet (WIFI) rendelkezésre áll. Az iskolai könyvtár mellett az udvarban a községi könyvtár is a diákok rendelkezésére áll.

A feltételek javításához hozzájárultak a különböző fenntartói pályázatok.

2. Pedagógiai alapelveink és értékeink

Pedagógiai tevékenységünk vezérlő elve a minőségi nevelő-oktató munka, mely a szülők elvárásainak és a tanulók képességeinek megfelelően biztosítja a tanulók továbbhaladását.

A tanulókat – igényes, de teljesíthető követelményeket támasztva – olyan színvonalú tudáshoz ismeretekhez és készségekhez kívánjuk juttatni, amelyek alkalmassá teszik őket a középiskolai, egyetemi, főiskolai vagy más felsőfokú továbbtanulásra.

Mindezt családi légkörben, az éppen szükséges korlátok között, a diákok erőfeszítésére számítva, felesleges stressz nélkül kívánjuk elérni.

A tantárgyi teljesítmény mellett a harmonikusan fejlődő személyiség egyaránt fontos érték számunkra.

Számolunk azzal a ténnyel, hogy az iskolák nincsenek egyedül a személyiséget formáló tényezők között, sőt, szerepük ebben nem is kizárólagos. A család, a közvetlen környezet, a kortárs csoportok, a tömegkommunikáció, az iskolán kívüli képzési formák (különórák, előkészítők, nyelvtanfolyamok, művészeti csoportok, internet stb.) kiegészítői, esetenként konkurenciái az iskolai munkának. Ezeket a hatásokat a lehető legjobban fel kell használnunk (ha kell, ellensúlyoznunk) nevelő - oktató munkánkban.

Pedagógiai szemléletünk és gyakorlatunk a gimnáziumban az 1993-as profilváltás óta, az általános iskolában az együttnevelés szemléletének erősödésével fokozatosan érlelődött, mára markánsan körvonalazódik.

Pedagógiai tevékenységünk középpontjában álló, a minőségi nevelő-oktató munkát megvalósító pedagógiai gyakorlatunkban a szülők, a diákok, a tantestület és a fenntartó igényeit és elvárásait figyelembe véve a következő alapelveket tartjuk elsődlegesnek, melyeknek át kell hatniuk az iskolai élet minden területét:

2.1. Gyermekközpontú tevékenységrendszer:

- személyiségfejlesztés,
- közösségek erősítése,
- esélyegyenlőség előmozdítása,
- tehetséggondozás.

Az oktatás és a nevelés összhangján alapuló *pedagógiai folyamat irányítója a tanár, aki felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért a szülőknek, iskolájának, mind pedagógiai módszereit, mind pedig az átadott tudás tartalmát illetően. A tanári tekintély alapja a bizalom, a tudás és a pedagógiai elkötelezettség.*

2.2. Együttműködés a pedagógiai folyamatban résztvevő partnerek között:

- demokratizmus, jogok és kötelességek összhangja,
- kölcsönös megbecsülés és tolerancia,
- szolidaritás,
- az egyén tisztelete, lelkiismereti szabadság,
- egymás testi és lelki egészségének védelme,
- az iskola egészséges és tiszta környezetének fenntartása,
- folyamatos és érdemi kommunikáció,
- az iskola jó hírvének védelme.

2.3. Értékközzvetítés:

- a Nemzeti Alaptanterv szerinti kulcskompetenciák fejlesztésén alapuló, alkalmazható tudás; korszerű, sokoldalú általános műveltség,
- a munka megbecsülése
- a nemzeti és a helyi hagyományok tisztelete,
- az európai és az egyetemes kultúra megbecsülése,
- a globális és helyi problémák iránti érzékenység,
- az egészséges és környezettudatos életvitel igénye.
- az innovációra való igény,
- a kooperációra épülő közösségi magatartás.

Az alapelveknek megfelelően iskolánk értékeinek tartjuk

a sokoldalú tanulói támogatást

a teljes személyiség fejlődését eredményező képzést,

közösségi tehetséggondozást,

az esélyegyenlőség előmozdítását,

az infokommunikációs technikák kiemelkedő alkalmazását

a partnerközpontú működést, családiasságot,

a pedagógiai innovációk iránti fogékonyságot

az irántunk megnyilvánuló keresettséget.

3. Nevelő-oktató munkánk céljai és feladatai

Közös célunk, hogy értékeink megőrzésével az eddig kivívott rangunkat, pozíciónkat az általános- és középiskolák között megőrizzük, és tovább erősítsük.

Az általános iskolai pedagógiai munka céljai és feladatai:

Esélyegyenlőség/méltányos oktatás: Intézményünk nyitott: minden tanuló értékes, a pedagógiai gyakorlatunk tervezésénél a tanulók értékeinek kibontása, megerősítése a domináns. Iskolánk

anyagi, családi háttérétől, származásától, tehetségétől függetlenül egyformán szívesen fogadja körzetének minden gyermekét.

Az iskolánk tárgyi környezetét a tantermekben és az iskola egyéb helyiségeiben (zsibongó) úgy alakítjuk ki, hogy az tükrözze az iskolába járó tanulók kulturális sokszínűségét és értékeit.

Az általános iskolában az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában, az alsó tagozatban az iskolába lépő kisgyermekben óvjuk és továbbfejlesztjük a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá tesszük saját környezetét, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Teret adunk a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segítjük természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejlesztjük az alapvető képességeket és alapképességeket, közvetítjük az elemi ismereteket, szokásokat alakítunk ki.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak. Az iskolánk tárgyi környezetét a tantermekben és az iskola egyéb helyiségeiben (zsibongó) úgy alakítjuk ki, hogy az tükrözze az iskolába járó tanulók kulturális sokszínűségét és értékeit.

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is.

Ennek megfelelően célunk

- diákjaink **kulcskompetenciáinak** fejlesztése:
 - a tanulás kompetenciái;
 - kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi);
 - digitális kompetenciák;
 - matematikai, gondolkodási kompetencia;
 - személyes és társas kapcsolati kompetenciák;
 - a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái;
 - munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák.

A kulcskompetenciák birtoklása alkalmassá teszi tanulóinkat a változásokhoz való gyors és hatékony alkalmazkodásra, a változások befolyásolására, saját sorsuk tudatos alakítására. A kulcskompetenciák hozzájárulnak az egész életen át tartó tanuláshoz, az aktív állampolgári létezéshez, a társadalmi beilleszkedéshez és munkához.

- A részképesség-zavarok csökkentése, a sajátos nevelési igényű tanulók folyamatos egyéni fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók minél kevesebb problémával, nehézséggel történő integrálása.

- Minden tanítványunk számára az esélyegyenlőség biztosítása a tanítási-tanulási folyamatban.
- Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók támogatása.
- Az egészséges személyiségfejlődés biztosítása, a szélsőségesen negatív személyiségjegyek kialakulásának megelőzése.
- Az angol nyelv, német nyelv kötelezően választott oktatása az általános iskola 1. évfolyamától kezdve.
- Valamennyi diákunk felkészítése a tanult idegen nyelven (nyelveken) való általános kommunikációra.
- Az IKT eszközök készség szintű használata a mindennapi tevékenységük során.
- A rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása.
- Tanrendbe iktatott egészség- és életmódnevelés az általános valamennyi évfolyamán.
- A kultúra, a művészet iránti igény felkeltése. Tanulóinkban váljon belső igénnyé az iskolai, települési és nemzeti hagyományok ápolása és őrzése.

A gimnáziumi pedagógiai munka céljai és feladatai:

A Szekszárdi I. Béla Gimnáziumban folyó nevelő-oktató munka elsődleges célja, hogy diákjainkat felkészítsük az érettségi vizsgára és az azt követő felsőfokú tanulmányokra. Nevelőtestületünk munkájának célja, hogy érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse a nemzeti és az egyetemes kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre. Az általános műveltséget megalapozó, érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás során fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készítjük fel tanulóinkat arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítjuk a tanulóknak az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

Arra törekszünk, hogy olyan fiatalok nevelődjenek intézményünkben, akik rendszeres napi tanulóval tudatosan dolgoznak az életkorukban elérhető eredmények, célok eléréséért. Ezért a tantervi tartalmakat igyekszünk a tanulók egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptívan alkalmazni.

Tanáraink tisztában vannak személyiségük sajátosságaival, és alkalmazkodnak a szerepelvárásokhoz. A nevelőtestület tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.

A nevelőtestület feladata, hogy tervei készítése során figyelembe vegye az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és az intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési céljait; hogy egységes rendszerbe illesztve tervezze az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiát, folyamatot, munkaformát, (értékelési) módszereket, eszközöket; hogy figyelemmel kísérje a tanulói célok megvalósítását; a célokhoz vezető úton segítse az előrehaladást (ha szükséges, szülői együttműködéssel), ezért pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek, tanulók tevékenysége; hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; hogy a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek

feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására. Fontosnak tartjuk, hogy tanítványainkat rendszeresen és folyamatosan felkészítsük tanulmányi, művészeti, sportversenyekre, hogy elért eredményeiket elismerjük és segítsük továbbfejlődésüket.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát gimnáziumunk azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a természeti és társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. A fenntarthatóságra neveléssel pedig a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre.

Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.

A tanulmányokban való előrehaladás mellett olyan fiatalok nevelését tűzzük ki célul, akik jól működő osztályközösségeikkel beilleszkednek a gimnáziumi közösségbe, tevékenyen részt vállalnak a gimnáziumi hagyományok ápolásában.

4. Nevelő-oktató munkánk, pedagógiai tevékenységünk eszközei, eljárásai

Céljaink elérése érdekében a helyi tantervekben meghatározott tartalommal és követelményrendszer szerint végezzük napi tanítási-oktatói feladatainkat és a célokhoz igazodóan formáljuk napi nevelési tevékenységünket.

- Befogadó, a tanulók érdeklődését felkeltő és fenntartó, az egyéni fejlődést biztosító nevelés-oktatás eljárásait érvényesítő pedagógiai módszereket alkalmazunk, mindeközben építünk a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre is.
- Pedagógiai munkánkban hangsúlyos a képességeket és a tudást, valamint a tudásszerzéshez szükséges attitűdöt harmonikusan fejlesztő nevelés-oktatás módszereinek alkalmazása, valamint a gyermekek, tanulók optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált tanítási-tanulási folyamat.
- Az oktatási követelmények megállapítása és követelménytámasztás az egyéni képességek objektív felmérésével és figyelembevételével történik.
- Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmazunk, melyek során figyelembe vesszük azok várható hatását a tanulók személyiségének fejlődésére. Pedagógiai céljainknak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választunk vagy készítünk, és a tanulóknak személyre szabott értékelést adunk. A tanulók számára adott visszajelzéseink rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak. Továbbá a nevelési-oktatási folyamatban célzottan a diagnosztikus, a fejlesztő és összegző értékelési formák, valamint a szakterületek, a tantárgyak sajátosságainak és az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési-értékelési módszerek használatára törekszünk. Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait megismertetjük a tanulókkal és a szülőkkel.
- A tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek során egyaránt kiemelt figyelmet szentelünk a fenntarthatóságra nevelésre. Segítjük a gyermekeket, tanulókat, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit. Kihasználjuk saját szakterületeinket, illetve intézményünkben a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- Munkakultúránkat nyitott nevelési-oktatási környezet jellemzi: a szülőkkel, a civil szervezetekkel, és a helyi társadalommal kiépített partnerkapcsolataink erősek. A tanulók nevelése-oktatása érdekében, valamint a pedagógiai feladatok megoldásában kezdeményezően együttműködünk pedagógustársainkkal, a munkaközösségekkel, a

pedagógiai munkát segítő és a tanulók fejlődését támogató szakemberekkel, a szülőkkel, továbbá a nevelő-oktató munkát segítő munkatársakkal. A vezetés és a tantestület egyaránt elkötelezett a köznevelési intézmények közötti hálózati tanulás folyamatának erősítésében.

- Folyamatos önfejlesztésre, szakmai tudásunk folyamatos megújítására törekszünk. A megszerzett tudás eredményes alkalmazására törekszünk a pedagógiai gyakorlatunkban. Önértékelési rendszert működtetünk, konstruktívan veszünk részt a külső értékelésben.
- Kidolgozott külső-belső szakmai kapcsolati formákkal rendelkezünk.
- Szervezeti kultúránkra, pedagógiai gyakorlatunkra jellemző a team-munka és a pedagógusok közötti, ill. a pedagógusok–diákok közötti aktív együttműködés. Igényeljük a pedagógiai munkával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitottak vagyunk ezek befogadására. Szakmai megbeszéléseket tartunk, az álláspontokat összevetjük: meggyőzőek is tudunk lenni, de meggyőzhetőek is vagyunk pedagógus-szakmai kérdésekben.
- Az IKT eszközöket és módszereket a pedagógiai programban foglaltak szerint alkalmazzuk, használjuk az iskolai adminisztrációs szoftvert.
- Részt veszünk szakmai kooperációkban, problémafelvetéseinkkel, javaslatainkkal kezdeményező szerepet is vállalunk. Jó gyakorlataink másokkal való megosztására törekszünk.

4.1. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai gyakorlat folytatása

A pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az aktív tanulásnak, amely a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét (gyakoroltatás, cselekedtetés) hangsúlyozza, továbbá az ismeretszerzésnek, emellett a példák érzelmi hatásának is. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében.

Napjainkban mind a hazai társadalom, mind az egyén számára rendkívül fontos a változó körülményekhez való alkalmazkodás. Az iskolai nevelés-oktatás szemléletében nem követhető már az a korábbi évtizedeket idéző modell, amikor a tanulási folyamat lezárult az iskolai tanulmányok befejezésével, és a megszerzett végzettség életre szólóan kijelölte az egyén életpályáját. A jövőben az életpálya bármely szakaszában szükségessé válhat annak módosítása, új készségek és kompetenciák elsajátítása. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével, az általános iskolában élménypedagógiai módszerek alkalmazásával.

- Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszer az ismeretek és képességek harmonikus fejlődését, az alkalmazásképes tudást és az eredményes tanulást helyezi a középpontba. Az ezt megvalósító helyi tantervek az ismeretszerzés és képességfejlesztés egyensúlyán alapuló nevelést-oktatást, fejlesztést valósítanak meg, a kétszintű érettségi vizsgakövetelményeket és a kerettantervnek megfelelő tartalmakat hatékonyan és eredményesen ötvöző pedagógiai tevékenységet.
- A középiskolai és általános iskolai nevelésben és oktatásban kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy a tudás alapvető tényezőit és összetevőit a tartalomba ágyazott képességfejlesztés elvének a szem előtt tartásával árnyaljuk, szilárdítsuk és mélyítsük. Intézményünkben elsődlegesen fontosnak tartjuk szövegértési és szövegalkotási képességek, anyanyelvi kommunikáció; a matematikai, logikai képességek; az idegen nyelvi kompetenciák, a természettudományos-műszaki kompetenciák, a digitális kompetenciák és az életpálya-építési kompetenciák (kezdeményezőképesség-vállalkozói kompetenciák; esztétikai és művészeti kifejezőképesség) differenciált tudástartalomra épülő fejlesztését. A tudás

alkalmazásának képessége, a problémák megoldásában mutatkozó kreativitás a vizsgakövetelményekben megfogalmazódó elvárás a kétszintű érettségin és az általános iskolai illetve a gimnáziumi év végi vizsgák rendszerében. Ezért a munkáját igényesen és eredményesen végző iskolában ennek a szemléletnek kell áthatnia az iskolai hétköznapiakat.

- Iskolának a jövőben eredményesebben kell vállalnia a személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, **szociális és állampolgári kompetenciák** fejlesztését. Az értelmi képességek fejlesztésében a kooperatív és a kompetitív (versenyszerű) módszerek egyaránt eredményesek lehetnek. A szociális kompetenciák kialakítását azonban a kooperatív módszerek jobban szolgálják.

A jövőben az interaktív és reflektív tanulás lehetőségeit kell szorgalmazni, és lehetőség szerint vissza kell szorítani a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő tanári gyakorlatot, az együttműködésen alapuló tanulás-szervezési eljárások mellett alkalmazva. Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulás-szervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

- A módszertani megújulás mellett a **hatékony, önálló és eredményes tanulás**, a tanulási motiváció növelésére törekszünk a hagyományosan iskolai helyszínen folyó tanulási tevékenységben és annak iskolán kívüli környezetre való kiterjesztésével, ehhez a modern kommunikáció eszközeit mozgósítva.

4.2. Az infokommunikációs technológiák (IKT) alkalmazása

Ahhoz, hogy a ma diákjai a holnap sikeres felnőttjei legyenek, fontos őket megtanítani tanulni, megtanítani az eszközök megfelelő használatára, az információtechnológia szolgálatukba állítására. Az infokommunikáció meglévő eszközei rugalmas és integrált környezetet biztosítanak ahhoz, hogy fokozzák az iskolai teljesítményeket. A jövőben is tanár és diák személyes kapcsolatára fog épülni a nevelési-oktatási folyamat, de az informatika olyan lehetőségeket kínál, melyeket nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Két nagy területre bontottuk az informatikai eszközökkel behálózott iskolai világot:

➤ Diák és tanár közös tanulási-tanítási tevékenysége

A gyermekekkel, a tanulókkal történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődését figyelembe véve alakítjuk ki és valósítjuk meg.

A személyiség egyik legfontosabb összetevője, hogy miként viszonyul környezetéhez. A környezetünkhöz információk útján kapcsolódunk.

Ahhoz, hogy az információkhoz való hozzájutás, ill. azok kezelésének képessége fejlődjék, meg kell tanulnunk a lehető leghatékonyabban kommunikálni környezetünkkel. A modern kommunikáció egyik legfontosabb eszköze ma az informatika. Ha versenyképességünket meg akarjuk őrizni, akkor versenyképes tudás birtokába kell juttatnunk tanítványainkat. Fejlesztenünk kell tehát az

informatikai tudást, a digitális kompetenciákat. Az oktatásban hangsúlyos szerepet kell kapniuk azoknak az elemeknek, amelyek ezt a tartalmat közvetítik.

A tanulás szerves részeként kezeljük a számítógépet és az internetet. Ez gyakorlatilag minden tantárgynál lehetőséget biztosít az egyéni tanulási utak bejárásához, az egyénhez szabott követelmények megvalósításához is.

Törekszünk arra, hogy a számítógép legyen a pedagógus és a tanulók közötti kommunikáció egyik eszköze. Ezzel egyúttal irányítani tudjuk az informatikai tudás megszerzését, valamint a megszerzett tudás alkalmazását. Az iskolai honlapról kívülről is elérhető **e-learning rendszert** működtetünk. Célunk, hogy ennek használatát általánossá, a mindennapi pedagógiai gyakorlat részévé tegyük.

A hordozható laptopok és projektorok használata mára már szinte minden tantárgynál általánossá vált. A tanórákon nagy gyakorisággal alkalmazunk digitális anyagokat szemléltetés, vázlatkészítés, gyakoroltatás céljából, használjuk a Sulinet Tudásbázis, Nemzeti Köznevelési Portál nyújtotta lehetőségeket. Célunk, hogy az általános iskolában a tanórák legalább 25 %-ában, a gimnáziumban pedig a 30 %-ában IKT eszközöket alkalmazzunk. Célunk, hogy a számunkra hozzáférhető digitális tananyagok használata mellett az e-learning rendszer alkalmazása is beépüljön a tanulási tevékenységbe.

➤ **Hatékony iskolai digitális kommunikáció és adminisztráció**

A korszerű informatikai eszközök lehetővé teszik, hogy a digitális kommunikációs csatornákat használjunk a partnereinkkel való kapcsolattartásban.

A gimnáziumi e-learning rendszeren keresztül új kapcsolattartási formákat alakítunk ki. (Tananyagok, feladatok közvetítése; házi feladatok kitűzése, otthoni munkák, stb. beküldése) Törekszünk arra, hogy minden fontos információ digitálisan jelenjen meg először. A napi munkában azonban úgy tűnik, egyelőre nem nélkülözhetjük a hagyományos, papír alapú adminisztrációt sem. A gimnáziumban és az általános iskolában hatékonyan alkalmazzuk a digitális naplót, mely a kommunikáció újabb csatornáit nyitotta meg szülők és tanulók, valamint a pedagógusok, iskola között.

4.3. A jövőre vonatkozó pedagógiai terveink

Iskolánk a jövőjét egyedi, más intézmények számára is példaértékű, működésében koherens, befogadó, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlattal rendelkező, és ezt publikálni, valamint átadni képes intézményként képzei el. A sorozatos pedagógiai innovációk eredményeként kialakított tanulásszervezési eljárásokat alkalmazó, az infokommunikációs technológiák alkalmazásában példaértékű, tehetséggondozó programmal dolgozó intézményként, mindezt továbbra is az alapító által rögzített tevékenységi körökben valósítva meg: az alap- és középfokú oktatásban. Továbbra is elsősorban a szedresi, a szekszárdi, a szedres-környéki és a közvetlen városkörnyéki települések, iskolák diákjaira számítunk.

Valljuk, hogy jövőorientált szemléletű, innovatív iskolaként a folyamatos pedagógiai megújulás, környezetünk változásaihoz folyamatosan alkalmazkodó képzési szerkezet jelentheti számunkra a sikeres jövő útját.

5. Nevelő-oktató munkánk területei – cél- és feladatrendszer, eszközök és eljárások

Nevelési-oktatási tevékenységünk célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Nevelési tevékenységünk életszerű: felkészít az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segít választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.

Az iskolai közösség élete, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korruptió elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

Nevelő-oktató munkánk általános céljaként a kompetens, intelligens, a világra és önmagára pozitívan tekinteni tudó, felelős állampolgárrá nevelést tűzzük ki. Ehhez konkretizáljuk céljainkat, és tevékenységünket úgy végezzük, hogy diákjaink tudása és képességei az iskolánkban töltött évek alatt folyamatosan fejlődjenek, személyiségükben pedig kiteljesedjenek. Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Feladatunk a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Összetett iskolánkban az általános iskolai nevelés-oktatás alapvető feladata a kulcskompetenciák megalapozása, majd továbbfejlesztése, hangsúlyt fektetve a pályaaorientációra. A középiskolai nevelés-oktatás szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alpműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák.

A Nemzeti Alaptanterv nevelési céljai intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma. Összetett iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét széleskörűen fejlessze, tiszteletben tartva minden ember egyediségét, fejlődését és az egyetemes emberi értékeket. Megismertetjük a gyermekekkel, a tanulókkal az érintett korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveljük őket.

➤ Célunk az eredményes értelmi nevelés: korszerű, alkalmazható tudás, sokoldalú általános műveltség nyújtása

Az értelmi nevelés területén nagy hangsúlyt fektetünk a kulcskompetenciák fejlesztésére, az értelmi, tanulási képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek

kialakítására, fejlesztésére. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítására, a praktikus gondolkodásra. Feltárjuk és szakszerűen kezeljük a tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket. A tanulók hibázásait, tévesztéseit a tanulási folyamat szerves részeinek tekintjük, és a megértést elősegítő módon reagálunk rájuk. A tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemezzük, értékelésüket rendszeresen felhasználjuk fejlesztési céljaink, feladataink kijelölésében.

A kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti alaptanterv alapján történik. Fejlesztés feladatainkat ezen a téren a helyi tanterv tartalmazza.

A tanulás tanítása minden pedagógus feladata. A tanulási technikák, eredményes stratégiák közvetítése elsősorban a kötelező tanórákon kell, hogy megvalósuljon.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a tanulók a tőlük elvárható szinten teljesítenek az országos méréseken, vizsgákon
- a tanulók legalább 20 %-a vesz részt tanulmányi, művészeti versenyeken, sportversenyeken.

➤ Célunk az erkölcsi érzék fejlesztése, a kötelesség- és felelősségtudat, az önálló gondolkodásra nevelés, harmonikus testi, lelki, szellemi képességek kibontakoztatása

- az önállóság, a kezdeményező- és döntési képesség fejlesztése,
- a munka, az erőfeszítés megbecsülése,
- türelem, megértés, elfogadás fontossága, megtapasztalása
- tisztesség, a korrupció elleni fellépés, mértéktartás
- együttérzés, segítőkészség
- közösségi szolgálat végzése iránti igény kialakítása
- a tanuláshoz való pozitív beállítódás
- a játék személyiségformáló erejének felismertetése és erősítése,

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

Értékeorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája.

Követelményeink között a tanulást, a fizikai terhelést és a belső emberi értékeket együttesen hangsúlyozzuk; ösztönözzük diákjainkat a munka, az erőfeszítések, a kiemelkedő teljesítmények megbecsülésére minden területen. Kialakítjuk bennük az állandó önművelődés, a tanórán kívüli ismeretszerzés igényét. Az életkori és egyéni sajátosságokat (a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát) is figyelembe véve, folyamatosan növekvő terhelést tervezünk és valósítunk meg a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon. Segítjük tanulóinkat az egyéni tanulási utak megtalálásában. Elősegítjük a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlődését. Hirdetjük a „mindenki tehetséges valamiben”, a „Te is meg tudod csinálni” elvét. Támogatjuk a tanulók önálló gondolkodását, elismerjük, és a tanítás-tanulási folyamat részévé tesszük kezdeményezéseiket és ötleteiket. A tanórai, valamint a tanórán és iskolán kívüli tevékenységeket (sport, tánc, ének-zene, színjátszás, művészeti alkotás stb.) egyaránt elismerjük, a kiemelkedő teljesítményeket jutalmazzuk.

Munkánkat a gimnáziumban akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- az iskolai stressz mértéke elfogadható, és diákjaink továbbra is családi hangulatúnak tartják iskolájukat,
- eredményesen támogatjuk az 50 óra közösségi szolgálat teljesítését.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

- oktató-nevelő munkánk során az egyéni képességek, sajátos nevelési igények figyelembe vétele;
- különös figyelem fordítása a tehetséges, illetve a beilleszkedési- vagy tanulási problémákkal küzdő és a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítésére;
- igény ébresztése az egészséges életmód szabályainak megismerésére, betartására, tudásuk folyamatos bővítésére;
- az eredményes tanulási módszerek elsajátításának segítése;
- a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismertetése;
- személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásra nevelés;
- követendő elődeink és kortársaink munkájának megismertetése;
- az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása;
- az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása;
- az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása;
- az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása;
- az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása;
- a tanulók nemzeti nevelése. Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése;
- az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre;
- az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetünk rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása;
- a tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Nevelési céljaink megvalósulását az általános iskolában akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak döntő többsége a nyolcadik évfolyam végén:

- Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás helyi tantervében meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességeik alapján elvárható legjobb szinten feleljenek meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)
- Rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen.

- Ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.

➤ Célunk az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- pozitív énkép és helyes önismeret kialakítása,
- felelősségvállalás saját sorsunk alakításáért
- kölcsönös megbecsülésen alapuló emberi kapcsolatok
- a rendszeres testmozgás, a szabadidő értelmes eltöltése igényének kialakítása.

Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Az önismeret és énkép kialakulásának segítése, az értelmi és érzelmi oldal egészséges arányának kifejeztetésére törekvés. A gyermekek, a tanulók tudatos értékválasztására és saját értékrendjük kialakítására ösztönzés. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása: a folyamatos önfejlesztés belső igényének kialakítása. A tanuló segítése, hogy képessé váljon érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a gyakorlására, valamint a kölcsönös elfogadásra. Fontos a társ kapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek (szociális kompetencia), a kulturált magatartás és a kommunikáció elsajátítása.

A cél elérése minden tanítási órának és minden tanórán kívüli tevékenységünknek feladata. Alkalmazzuk a korszerű személyiségfejlesztő tréningeket, az ön- és társismereti játékokat (tánc és dráma). Segítjük tanulóinkat az egyéni tanulási utak megtalálásában. Tantárgytól függetlenül kívánjuk fejleszteni tanulóink tanulási, önismereti és életviteli képességeit. Szorgalmazzuk a csoportos színház- és hangverseny-látogatásokat, filmek közös megtekintését. Bekapcsolódunk Szekszárd és Szedres kulturális és sport életébe.

Tevékenyen bekapcsolódunk a "Boldog Iskola" programba, a címmel járó kötelezettségeket és vállalásokat a tanulók szemléletének formálása érdekében megvalósítjuk. A programba bevont gimnáziumi osztályokban osztályfőnöki, illetve más tanórák keretein belül fejlesztjük az alábbi képességeket, készségeket: társas kapcsolatok, énkép, érzelmek kezelése, konfliktuskezelés.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a pszichés problémával küszködő tanulóink száma nem nő, és hosszabb távon is alacsony marad,
- a konfliktusok száma nem növekszik
- a tanórán kívüli tevékenységekben, programokban a tanulók aktívan, tartósan nem csökkenő létszámban vesznek részt

➤ Célunk a másokért való felelősségvállalásra, önkéntességre nevelés

A munka fontosságának és megbecsülésének tudatosítása. Az iskolában létrehozott szellemi és anyagi javak megbecsülése, a mindennapos elvégzett tevékenységek gyakoroltatása, a csoportmunkában való részvétel képességének és a projektszemléletnek a fejlesztése. Tanulóinkban a szociális érzékenység és a segítő magatartás fejlesztése.

Célul tűzzük ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység kialakulását, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül, **közösségi szolgálat** által ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

- együttműködési stratégiák gyakorlása és a versenyszellem ébren tartása; a konfliktusok kezelésének megtanítása; önkorlátozásra és toleranciára nevelés; a szolidaritás elmélyítése; a sokféleség, másság elfogadtatása;
- aktív közösségi tevékenység szorgalmazása, melynek során kialakul a közösséghez tartozás és a hazaszeretet érzése
- közösségi szolgálat végzése és annak pedagógiai feldolgozása
- a diákok önszerveződéseinek támogatása, önkormányzati munkájának segítése;
- tudatosítani diákjainknál, hogy hazájuk, Európa és a világ polgárai is egyben; erősíteni kötődésüket iskolájukhoz.

A cél elérése minden tanítási órának és minden tanórán kívüli tevékenységnek feladata. Azt a képességet, hogy különféle területeken hatékonyan tudjunk kommunikálni, figyelembe vesszük és megértjük a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereinkben bizalmat keltünk, és empátikusak vagyunk., leküzdjük az esetlegesen meglévő személyes előítéleteinket és kompromisszumos problémamegoldásra törekszünk, együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások, kooperatív technikák alkalmazásával fejlesztjük. A tanórákon kiemelten fejlesztjük a vitakultúrát is.

Kiemelt feladatunknak tekintjük az iskolai közösségi szolgálat megszervezését a gimnáziumban.

Ezzel kapcsolatosan kiemelt felelősségünk és feladataink:

a) Az igazgató felelősségei körében gondoskodik a közösségi szolgálat megszervezését koordináló pedagógus megbízásáról, továbbá gondoskodik arról, hogy az intézményben az osztályfőnökök nyilvántartsák és folyamatosan vezessék a tanulók iskolai közösségi szolgálatának végzését a törzslapon, a bizonyítványban és a naplóban.

b) a koordinátor szervezési feladatai:

- éves munkaterv készítése
- helyi lehetőségek feltérképezése
- a fogadó helyekkel való kapcsolattartás, kapcsolatfelvétel, kapcsolatok ápolása
- az osztályfőnöki munka nyomon követése

c) az osztályfőnök feladata:

- együttműködik az iskolai koordinátorral
- jelentkeztetés, adminisztrálás, dokumentálás, ellenőrzés, igazolás
- a tanulók előzetes felkészítése, motiválása
- fogadó helyek kezdeményezése a tanulói igények alapján
- a tapasztalatok pedagógiai célú feldolgozása
- szülők tájékoztatása.

A tevékenység megszervezésének lépései az iskolában:

1. az igazgató kijelöli a program megvalósulásáért felelős koordinátort

2. a helyi lehetőségek feltérképezése, együttműködési szerződések megkötése a jogszabályi feltételeknek megfelelő külső partnerekkel
3. a tanulók és szülők tájékoztatása a választható lehetőségekről, a javasolt ütemezésről
4. a tanulók jelentkeztetése formanyomtatványon
5. a közösségi szolgálat ütemezett teljesítése a jelentkezés alapján, közösségi szolgálati napló vezetése
6. a teljesítés ellenőrzése negyedévente, adminisztrálása a közösségi szolgálati naplóban
7. az éves munka értékelése, tapasztalatok feldolgozása, éves teljesítés rögzítése a tanügyi dokumentumokban
8. az 50 óra közösségi szolgálat teljesítésének igazolása.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium lehetőséget biztosít tanulóinak, hogy az intézményben teljesítse az 50 óra közösségi szolgálat egy részét vagy egészét.

Intézményünkben az alábbi területeken lehet tevékenykedni:

- oktatási (pl. korrepetálás, mentorálás, kortárs-segítés, kutatás),
- közösségi (pl. katonasír gondozása, diák-közeleti tevékenység szervezése, önszerveződés támogatása pedagógiai programhoz illeszkedő tevékenységben, iskolán kívüli „marketing” tevékenység),
- kulturális (pl. tanórán kívüli iskolai közösséget érintő teamek feladataiban segítségnyújtás, szervezés, nagyrendezvények, ünnepségek tevékenységeiben közreműködés), illetve
- környezet- és természetvédelem (pl. közösségi terek rendezése, iskolai terek dekorációja, installáció, parkápolás, növényesítés, madáretetés, akvárium, terrárium, volier-gondozás, festés, szemétygyűjtés, iskolakert-ápolás, környezet-takarítás).

Az intézményben teljesített közösségi szolgálat az intézmény egészében (gimnázium, kollégium, általános iskola) végezhető. Ezek megvalósulása: a választott tevékenységhez a tanulóknak gimnáziumi tanár-kollégiumi nevelőtanár mentort kell találniuk, aki nyomon követi és igazolja a teljesített közösségi szolgálati tevékenységet és időtartamot.

➤ Célunk a tudatos életpálya-tervezés kialakítása, fejlesztése

Átfogó ismeretek szerzése és betekintés a munka világába, az életkoruknak és tudásuknak megfelelő lehetőségek megismerése több csatornán keresztül és a felsőoktatási intézmények által szervezett nyílt napok segítségével. Felkészítés az egyéni képességek, pályaalkalmasság felmérésére és elfogadására, a jövőbeli felelősségvállalásra. A segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos tevékenységek gyakorlása, magatartásmódok és azok kezelésének fejlesztése.

A kezdeményezőképeség segíti az egyént a mindennapi életben abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Az ehhez szükséges képességek fejlesztése iskolánk kiemelt feladata.

Fontosnak tartjuk a pályatervezési és életvezetési kompetenciák fejlesztését, melynek fő területeit az önismeret, az öngondoskodás, a munkaerőpiac által elvárt személyes és társas készségek fejlesztésében látjuk. A diákok hiteles énképe lehet csak a megfelelő alapja annak, hogy széleskörű pályaismeret és munkaerő-piaci tájékozódás mellett a pályaválasztásukkal illetően helyes

döntéseket hozzanak, képesek legyenek az életpálya-építésüket tervezni. Az osztályfőnöki órákon előnyben részesítjük A Bázisiskolai Program a TÁMOP 3.3.12-12-2013-0001. sz. „Ifjúság.hu a sikeres nemzedékért – Átfogó ifjúsági szolgáltatásfejlesztés a köznevelésben tanuló diákok esélyegyenlőségének növelése érdekében” című projekt által kidolgozott foglalkozásterveket, megismert gyakorlatokat.

A tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és -vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés készségeinek fejlesztése a tanulókörzpontú pedagógiai eljárások eszközrendszerével - hagyományos eljárások mellett az újszerű oktatásszervezési eljárások bevezetésével - iskolai környezetben is eredményesen oldható meg, ezért az általános iskolában és a gimnáziumban a tanulókörzpontú módszerek alkalmazását preferáljuk. A gyermekek, a tanulók fejlettségére is figyelemmel bevonjuk őket a nevelés-oktatás és a tanulás-tanítás tervezésébe.

Hangsúlyt fektetünk arra, hogy a oktatásban határozottabban kerüljenek elő a természettudományos megközelítések/témák, a tanulók minél jobban megszeressék a természettudományos problémák megoldását, hogy minél inkább népszerűek legyenek számukra a mérnöki, természettudományos, informatikai életpályák.

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

- a képességek, vágyak, vonzalmak, lehetőségek folyamatos összehangolása a tanulónál a sikeres életpálya megvalósítása érdekében.
- a pályamódosítások lehetőségének, illetve szükségszerűségének tudatosítása a 21. század társadalmában; a mobilitásra, az önmenedzselésre, a bizonytalanság kezelésének képességére nevelés,
- szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése,
- a munka világában, ezen belül a hazai, valamint az európai uniós munkaerőpiacon, valamint a továbbtanulási lehetőségekben való tájékozódás képességének kialakítása.
- pályaaorientáció és az MTMI (matematika, természettudomány, műszaki, informatikai) kompetenciákra épülő szakmák megismertetése

A sikeres pályaaorientáció – a szaktanárokkal történő folyamatos konzultációval – elsősorban osztályfőnöki feladat, amelyet pályaválasztási felelőssünk és iskolai szervezésű programok is segítenek. Pályaválasztási tájékoztatókat, fórumokat tartunk tanítványainknak és szüleiknek, elküldjük diákjainkat az egyetemi-főiskolai nyílt napokra, fogadjuk a felsőoktatási intézmények képviselőit. Korábban végzett diákjainkat élménybeszámolóra hívjuk. Kapcsolatot tartunk a Megyei Munkaügyi Központtal. A társadalom-ismeret tantárgy/osztályfőnöki órák keretében – meghívott előadókkal – aktuális jogi, gazdasági (pl. vállalkozási) ismeretek megszerzését segítjük elő (a szakképzés révén a gazdasági szférához fűződő kapcsolatainkat kihasználjuk).

Minden jogosult tanulónkat bevonjuk az Útravaló Ösztöndíjprogramba.

Az Arany János Kollégiumi Program felsőbb-éves, gimnáziumi tanulóinak, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók előrehaladását, érdeklődésük kiforrását fokozottan figyelemmel kísérjük, a vállalkozói kompetenciákat, kezdeményezőképeséget fejlesztő tréningekbe bevonódásukat szorgalmazzuk.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- az egyéni képességek és a továbbtanulási szándékok egymással harmonizálnak,
- tanulóink a felsőfokú intézményekben is megállják helyüket,
- tanulóink rendszeresebb pályakövetését megvalósítjuk.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

Ahhoz, hogy a diák jól válasszon pályát, ismernie kell önmagát, a képességeit. A helyes **önismeret** kialakításában az iskolának fontos szerepe van, de legalább ilyen fontos az is, hogy **segítse a tanulóit a pályaválasztásban**.

Mindezek érdekében kiemelt figyelmet fordítunk tanulóink pályaorientációjára, a sikeres pályaválasztás elősegítésére. Arra törekszünk, hogy iskoláinkban végzetek többsége megállja helyét a választott iskolákban. Célunk, hogy a szülővel, közösen megtaláljuk azt az utat, amely megfelel egyéni képességeinek, érdeklődésének és tudásának.

A sikeres pályaválasztás érdekében több iskolai „fórumon”, az iskola pedagógusainak bevonásával rendezünk és kezdeményezünk beszélgetést a diákokkal és szüleikkel a továbbtanulás általános és az egyénre szabott kérdéseiről (osztályfőnöki óra, szülői értekezlet, diákönkormányzat). Az iskola hirdető fórumain tájékoztatjuk a diákokat a továbbtanulás kérdéseiről (faliújság, honlap,). A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során pályaorientációs foglalkozások keretében internetes szolgáltatást veszünk igénybe. A pályaorientációs foglalkozások az osztályfőnöki órák keretében valósulnak meg 7. és 8. osztályokban, azokban a tantermekben ahol interaktív tábla áll rendelkezésre. Ezeket a foglalkozásokat az osztályfőnökök a fent említett két évfolyamon beépítik az osztályfőnöki munkatervbe. A tanulók továbbtanulási esélyeinek növelése az internetes anyagok felhasználásával és az internetes keresés lehetőségeinek bemutatásával történik. A hátrányos helyzetű tanulók társadalmi beilleszkedését elősegíti a sikeres pályaválasztás, melynek részlete az osztályfőnöki órák keretében megvalósuló pályaorientációs foglalkozás. A természettudományos tantárgyak kiemelt népszerűsítését már ötödik osztálytól megkezdjük, hogy a gyerekek a legfogékonyabb életkorban megszeressék a matematikai, informatikai és természettudományos problémák megoldását, így később motiváltabbak és sikeresebbek lesznek e tárgyak eredményes tanulására, mely növeli az MTMI életpályák vonzerejét.

Az intézmény színteret nyújt arra, hogy más intézmények (fogadó iskolák) bemutatkozhasanak diákjaink és szüleik előtt, és ismertethessék továbbtanulási kínálataikat. Ezen túl szervezett, vagy önszerveződő csoportok formájában lehetőséget biztosítunk a pályaválasztás előtt álló tanulóinknak arra, hogy **más intézmény nyílt napjait**, szakmai kiállításait felkeresve információkat gyűjtsenek a választásukhoz. A pályaorientációs és tanácsadási tevékenységek megerősítése megkönnyíti a tanulók pályaválasztását, a különböző iskolafokok közötti, illetve az oktatásból a munka világába való átmeneteket.

➤ Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára. Az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerésére, megbecsülésére nevelő ismeretek elsajátítása, egyéni és közösségi tevékenységek gyakorlása. Az ezzel kapcsolatos feladatokat a közösségfejlesztéssel kapcsolatos, következő fejezetben részletezzük.

➤ Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.

A cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A közügyekben való részvétel megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárásaink.

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése. Fontos az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetésmentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete.

Az ezzel kapcsolatos feladatokat, a hagyományok ápolásának fontosságát a közösségfejlesztéssel kapcsolatos, következő fejezetben részletezzük.

➤ Médiatudatosságra való nevelés

Biztos esztétikai értékítélet és belső készítetés kialakítása.

A tanulók ismerjék meg és értsék meg, hogy milyen összefüggés van a média, a pénz és a társadalom között, tudják értelmezni a látottakat és hallottakat, alakuljon ki kritikai beállítódásuk. Szerezzenek ismereteket az adatbiztonsággal, a jogtudatossággal, és a függőséggel kapcsolatosan.

Az ehhez kapcsolható pedagógiai feladatok megvalósítása tantárgyanként, tevékenységenként változó, de minden pedagógus feladata, hogy ösztönözze a gyermekeket, a tanulókat a hagyományos és az info-kommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a tanulás folyamatában.

A mozgóképkultúra és médiaismeret, a művészetek (közép-és emelt szintű képzés), valamint az informatika (közép-és emelt szint) tárgyak kiemelt szerepet kapnak a médiatudatosságra nevelésben.

➤ Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanulóknak tudatosodjon saját felelősségük a tisztességes munka, a fogyasztás, az ésszerű gazdálkodás területén, tudjanak mérlegelni és dönteni. Ismerkedjenek meg a vállalkozások során felmerülő kockázatokkal és veszélyekkel, azzal, hogy a pénzt hogyan fektethetik be, és ehhez kitől kérjenek információkat.

Ezzel kapcsolatos feladatainkat, a megvalósítás gyakorlatát helyi tantervünk tartalmazza.

➤ Célunk a fenntarthatóságra, a környezettudatos magatartásra nevelés

Környezettudatos magatartás, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál, annak elfogadtatása, hogy a természeti erőforrásokat a tanulók tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Váljon a tanulók igényévé a

természet és szűkebb környezetük megóvása. Ismerjék meg a hosszú távon fenntartható életmód gyakorlati fogásait.

Közvetlen és tágabb környezetünk értékeinek, sokszínűségének megőrzésére, gyarapítására, közösségi szolgálatba való bekapcsolódás.

Célunk, hogy tanulóink ismerjék és becsüljék kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Tanulóinkat megtanítjuk arra, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.

Törekednünk kell arra, hogy a tanulók tevékenyen kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetünk értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába. Tevékenyen bekapcsolódunk az ÖKOISKOLAI programba, a címmel járó kötelezettségeket és vállalásokat a tanulók szemléletének formálása érdekében megvalósítjuk. Lehetővé tesszük a tanulók számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik. Segítjük tanulóinkat, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

E célok megvalósításával kapcsolatos feladatokat a környezeti nevelési programban rögzítettük.

➤ Célunk a testi és lelki egészségre nevelés és családi életre nevelés

Testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal koherensen jelenik meg, a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre épül, és magában foglalja az egészségmegőrzést is. A nevelés feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Célunk a tanulók ösztönözése arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

Feladatunk, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiváljuk és segítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

E célok megvalósításával kapcsolatos feladatokat az egészségnevelési programban rögzítettük.

Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük a lélek egészségét szolgáló tevékenységi formákat a "boldogságórák" keretein belül. Vállaljuk havi egy boldogságóra megtartását a "Boldog Iskola" programba bevont gimnáziumi osztályok osztályfőnöki, illetve más tanórák keretein belül a következő témákkal: boldogságfokozó háló; optimizmus gyakorlása; kapcsolatok ápolása; boldogító jócselekedetek; célok kitűzése és elérése; megküzdési stratégiák; apró örömek élvezete; megbocsátás; testmozgás; fenntartható boldogság.

Célunk a program megvalósításával, hogy növeljük a tanulók önbecsülését, céltudatosságát, stressztűrő és problémamegoldó képességét, toleranciáját, empátiáját; csökkentsük a tanulói szorongást, ezáltal kiegyensúlyozottabbá válhatnak. Az órákon a tanulók különböző problémamegoldó és boldogságfokozó technikákat sajátítanak el, melyeket felnőttként is tudnak majd alkalmazni.

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- A nevelés és az oktatás egységben történő kezelése. A nevelés-oktatás folyamatában a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítunk.
- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.
- Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek.
- A tanulók személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésükben kell szemlélni.
- A tanulói személyiség(ek) sajátosságainak megfelelő módszerekkel, sokoldalú feltárása. Tiszteletben tartjuk a gyermekek, a tanulók személyiségét, tudatosan keressük a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez, a tanulókhöz felelősen és elfogadóan viszonyulunk.
- A tanuló teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakozására kell törekedni. Tudatosan teremtünk olyan pedagógiai helyzeteket, valamint alkalmazunk a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését. Felismerjük a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési – és az esetleg jelentkező tanulási – nehézségeit, és hatékony segítséget nyújtunk nekik, vagy szükség esetén segítséget kérünk más szakembertől.
- Fel kell készítenünk a tanulókat az önálló ismeretszerzésre, a sikeres felsőoktatási felvételre. Az önálló tanuláshoz szakszerű útmutatást és megfelelő tanulási eszközöket biztosítunk.
- Elő kell segíteni az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: érettségi előkészítők, szakkörök, kirándulás, iskolaújság stb.
- A tanulók problémamegoldó gondolkodásának, az összefüggések felismerésének fejlesztése osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató feladatokkal az egyéni képességek kibontakozásának támogatása. A munkafolyamatok megszervezése során csoportos tanítás esetén is figyelni kell az egyéni célokra és szükségletekre, a tanulók egyéni képességeinek figyelembevételére, az egyéni igényeknek megfelelő stratégiák alkalmazására, továbbá a tanulócsoporthoz sajátosságaira. Az együttnevelés keretei között is módot találunk a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.
- A diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzetek teremtése.
- A tanítási-tanulási folyamatban alkotó jellegű feladatok biztosítása.
- Ismert és elismert személyiségek által követésre méltó példák felmutatása.
- A személyes meggyőződés és világkép kialakulásának és érzelmi-szellemi megerősítésének elősegítése személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.

- Konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező, alkotó (kis) közösségek létrehozása, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Azoknak a hátrányoknak a csökkentésére való törekvés, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink továbbá:

A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.

A helyi tantervet is magában foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amelyek ösztönzik a személyiségfejlesztő oktatást, fejlesztik a tanulók önismeretét, gondolkodási képességét, együttműködési készségét, fejlesztik kitartásukat és a sikerért tett erőfeszítéseik tartósságát, valamint hozzájárulnak életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

5.2. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

- Célunk, hogy diákjaink a különböző közösségek normáihoz igazodó, a közösségeikre büszke, azokhoz ragaszkodó, másokért is felelősséget vállaló, önálló véleményalkotásra képes, sikeres felnőtté váljanak.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

Fontosnak tartjuk a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítását.

- Az önkormányzás képességének kialakítása:

A tanulói közösségek fejlesztése során kialakítjuk a közösségekben, hogy nevelői segítséggel, vagy önállóan, közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A közösségi nevelés területei iskolánkban: tanórák (szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák) egyéb foglalkozások (szakkörök, kirándulások, délutáni szabadidős foglalkozások, sportkör, tehetséggondozó műhelyek, projektek....), valamint az aktív diák-önkormányzati munka.

- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében
- Pedagógiai tevékenységünkben a nevelt, oktatott gyermekek, tanulók életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik.

A tanulói közösségek irányításánál a pedagógusok alkalmazkodnak az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a serdülő- és ifjúkori problémákhoz.

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

- A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek. Olyan pedagógusközösség kialakítására törekszünk, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja.
- A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:
 - tanítványaink egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet-mentességre nevelése
 - az eltérő társadalmi háttérű tanulói sajátosságok figyelembe vétele
 - a nevelési, oktatási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése
 - együttműködést támogató, motiváló módszerek alkalmazása
 - a tanulók nevelése, oktatása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő pedagógiai helyzetek teremtése
 - biztonságérzet, elfogadó légkör kialakítása – nyugodt és biztonságos nevelési, tanulási környezetet megteremtése
 - konfliktus-megelőzés közös szabályrendszer kialakításával, szakszerű és eredményes alkalmazásával, ha szükséges, a
 - konfliktusok időben való felismerése és szakszerű és eredményes kezelése
 - a tanulók közötti véleménycsere ösztönzése, kommunikációs képességeik és érvelési kultúrájuk fejlesztése
 - a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságok figyelembe vétele és értékként történő közvetítése
 - a gimnáziumban e-learning rendszer alkalmazásával online közösség létrehozása
- A tanulás támogatása egyéni képességekhez igazodó munkaformák előtérbe helyezésével, a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodva, a tanulmányi és a munkaerőköls erősítésével.
- Különböző változatos munkaformákkal a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése, kooperatív együttműködéssel (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny, projekt) az együvé-tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- A tanulók motiválása, kezdeményezéseik, közvetlen tapasztalatszerzésük támogatása.
- Szociális kompetenciák fejlesztése (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség).
- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- Hagyományőrző tevékenységeink fejlesztik a közösséget, erősítik a közösséghez való tartozás érzését
- tudatos közösségfejlesztéssel, sokoldalú és változatos foglalkozásokkal (zene, tánc, képzőművészeti, kézműves foglalkozások, múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadásokon tett csoportos látogatások stb.) járulunk hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez. A gyermek- és tanulócsoportok fejlesztését tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaikra alapozzuk.

- A felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezünk, melyeken a részvétel önkéntes (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok stb.)

A közösségi magatartásra nevelés hatékony eszközei az összetett iskolában évente lebonyolított projektek. Az általános iskola tanévente egy, a gimnázium két, legalább három hetet felölelő projektet valósít meg, melyek közül az egyik a tanulói közösségi tevékenység, a „közügy”-ekben való aktív szerepvállalást mintaként közvetítő szervezési projekt. Tanévente egy-egy témahét segíti a közösségi működésre nevelést.

A közösségi élet rendezvényeit a diákokkal közösen szervezzük meg (szöcsketábor, tanévnyitó, diáknapi, diákköszgyűlés, Béla-napok, szalagtűző, ballagás, tanévzáró).

Az osztálykirándulásokat a közösségi kohézió megteremtése fontos terepének tekintjük.

Az osztályon belüli kohézió, illetve az önálló felelősségtudat kialakítása érdekében ÖKOISKOLA lévén a lehetőségek figyelembe vétele mellett törekszünk arra, hogy a mindenkori 9. évfolyamos tanulók erdei iskolában töltsék az osztálykirándulást, amely az együttes tevékenységre alapozva biztosítja a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést.

Az iskola közösségéhez tartozást erősíti az énekkar, az iskolarádió, a diákújság, a diákszínpad, az iskolai sportkör, valamint az iskolai hagyományok rendszere. Az iskolai életben kialakuló konfliktusokat közösen oldjuk meg. Rendezvényeinkre külső előadókat, vendégeket hívunk, de saját értékeinket is megmutatjuk. Keressük a lehetőséget más közösségekkel való kapcsolatfelvételre, gyarapítjuk a külföldi kapcsolatainkat. Szorgalmazzuk a város középiskolái közötti együttműködést.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- egészséges szellemű, egymással versengő – de nem rivalizáló – osztályközösségek jönnek létre,
- folyamatosan erősödik az I. Bélás öntudat,
- a DÖK képes önállóan megszervezni programokat a diákok számára, a résztvevők kölcsönös megelégedésére.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

- a tanulók személyiségének tiszteletben tartása, szeretetteljes emberi kapcsolat kiépítése velük;
- bevonásuk saját iskolai életük megszervezésébe;
- a velük szemben támasztott követelmények megismertetése;
- az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak megismertetése és betartatása;
- Felelősségtudatra, a másság elfogadására, a konfliktusok békés eszközökkel való megoldására, mások megértésére, egymás jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartására, nyitottságra nevelés.
- az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése;
- a tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig;

- a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják;
- a tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek;
- a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- A felnőtté válást, a közösségbe való beilleszkedést jobban elősegítheti az SNI-s tanulóknak a többi tanulóval együtt történő integrált oktatása.

Az iskolai hagyományok a diákság mindennapi életének sarokkövei, melyek révén intézményünk tényleges diákpolgárává válnak, és így alakul ki kötődésük az iskolához. A hagyományok ápolása, tisztelete, újabb eseményekkel való gyarapítása egyrészt iskolánk hírnevét gyarapítja, másrészt azt bizonyítja, hogy diákjaink igénylik ezen események megrendezését, esetleges átalakítását, bővítését.

➤ **Tanévenként ismétlődő rendezvényeink a gimnáziumban**

- **Tanévnyitó, diáknap, szalagtűző, ballagás, tanévzáró, projekt, témahét**
 - Tanévnyitó ünnepélyünkön emléklapot adunk át iskolánk újdonsült diákjainak.
 - A diáknapot a DÖK szervezi meg.
 - A ballagás előtti napokban a végzősök megkoszorúzzák névadónk Béla téri szobrát.
 - Ballagási ünnepségünknek 1995 óta része az *I. Béla Emlékplakett* átadása.
 - A plakett felirata: *DIÁKOKÉRT, ISKOLÁNKÉRT, EGYMÁSÉRT* Kaphatják: az iskola tanára, dolgozója, diákja, valamint olyan személy, aki az intézmény munkáját kiemelkedően segíti, illetve az iskola minden öregdiákja, aki a társadalmi élet bármely területén közmegebecsülésnek örvend és az iskolához szorosan kötődik.
 - Tanévzáró ünnepélyünkön jutalmazzuk meg a tanulásban, a közösségi tevékenységben, sportban, kulturális területen élen járó diákjainkat.
 - Tanévente a tanulókkal közösen egy (három hetet meghaladó) pedagógiai projektet és egy témahetet szervezünk
- **Béla Napok**

Minden év decemberének első hetében rendezvénysorozattal emlékezünk meg névadónkról, I. Béla Árpád-házi királyról.

Állandó programok a héten:

művészeti bemutató,
megyei angol verseny, környezetvédelmi verseny
művészeti, tudományos előadások, projektek bemutatása (TEHETSÉGNAP)
I. Béla Kosárlabda Torna

- **Neumann Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny Kovács Győző szellemében (szervezési projekt, röviden: Neumann Verseny)**

Az informatikai versenyképesség megőrzésének, a tehetséggondozásnak, iskolánk közéleti szerepvállalásának szép példája a verseny évenkénti megrendezése. melyről a tehetséggondozó programban az 5.3.2 pontban részletesen beszámolunk és a helyi tantervben -mint szervezési projektünk megvalósítása – még szólunk.

- **Megemlékezések**

Megemlékezés az aradi vértanúk napjáról

Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharcról

Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharcról

Magyar Kultúra Napja

A diktatúrák áldozatainak emléknapja

Megemlékezés az 1848-49-es forradalom és szabadságharcról

A holokauszt áldozatainak emléknapja

Nemzeti Összetartozás Napja

A megemlékezések formáját az éves munkaterv határozza meg.

- **Beiskolázási napok**

Október-november hónapokban összehangolt rendezvény-sorozattal mutatkozunk be az irántunk érdeklődő tanulóknak és szüleiknek. Ennek keretében részt veszünk a megyei pályaválasztási bemutatón; tájékoztatót tartunk iskolánkban pedagógiai programunkról és aktuális kínálatunkról; nyílt napokon lehetőséget nyújtunk a nyolcadikos tanulóknak tanítási órák látogatására; meghívás esetén az általános iskolák által szervezett szülői fórumokon részt veszünk.

- **A kilencedik osztályosok programjai**

Augusztus végén „szöcsketábor” (önköltséges, ill. pályázati, alapítványi támogatással)
Ősszel „szöcskesimogató”

Ismerkedés történelmi egyházaink templomaival

- **Osztálykirándulások**

A tanulmányi kirándulásoknak két pedagógiai funkciója is van: egyrészt a közösségi összekovácsolás színtere kell, hogy legyen, másfelől az ország kulturális, természeti értékeinek a megismerése a cél.

A kirándulások szervezése kialakult hagyományaink szerint történik. A tanév helyi rendjét úgy határozzuk meg, hogy a teljes egészében önköltséges kirándulások szervezésére mód nyíljon. Erre szervezett módon évfolyamonként a továbbiakban is lehetőséget biztosítunk, de önköltséges volta miatt a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. Amennyiben a kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat. Aki nem vesz részt az osztálykiránduláson – így ennek tanulmányi programrészén sem – az a kirándulás ideje alatt kötelező tantárgyi tanórákon vesz részt, illetve az internet segítségével olyan előzetesen, az osztályfőnök által kiadott feladatot old meg, mellyel megismeri azokat a nemzeti, kulturális értékeket, melyeket személyesen nem látogat meg. Erről a kirándulást követő héten dolgozatot ad be.

A kirándulást a szorgalmi időben két naposra tervezzük, és a 9-10-11. évfolyamon engedélyezzük. A tanév helyi rendjében (az éves munkatervben) határozzuk meg, hogy a két napból pontosan hány nap a tanulmányi kirándulás napja, tehát, hogy tanítási napnak minősül-e. A tanulmányi kirándulás napján az osztályfőnöknek minimum három órát úgy kell megszerveznie, hogy az egy vagy több tantárgy tananyagához szorosabban kapcsolódjék. Ez az iskolai helyszínen feldolgozott tananyagot mélyíti, gazdagítja, életszerűvé teszi. Olyan tartalmat közvetít, melyhez követelmények nem kapcsolódnak, de hosszú távon ezek is a személyiség építőköveivé válnak. Mivel az iskolai tananyag feldolgozásához kapcsolódó intézményen kívüli tevékenységet az oktatási intézmény költségvetésének terhére lehet megszervezni, a tanulmányi kiránduláson való részvételre tanulóinkat nem kötelezzük, ezen a téren kollektív tanulói, szülői döntés nem hozható.

A szülői szervezetnek és az iskolai diákönkormányzatnak biztosítjuk azt a jogot, hogy meghatározza azt a legmagasabb összeget, amelyet az intézményünk által szervezett nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó osztálykirándulás megvalósításánál nem lehet túllépni.

- **Sport- és természetvédelmi programok**

A sport-, ill. természetvédelmi programokat rendszerint délután és hétvégén szervezzük, pályázati- alapítványi forrásból vagy térítéses szolgáltatásként.

➤ **Hagyományörző közösségi tevékenységek az általános iskolában**

- Tanévnnyitó ünnepélyünkön emléklapot adunk át iskolánk újdonsült diákjainak.
- Intézményünk a községalapító Bezerédj István nevét viseli. Fontos feladat névadónk emlékének ápolása.
- Ezt szolgálja az évenkénti megemlékezés okt.28-án a névadó születésnapjáról, a különféle iskolai szintű rendezvények megszervezése.
- Minden tanév folyamán ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor:
 - Bezerédj István születése
 - október 6-án az Aradi vértanúk
 - 1956. okt.23.
 - 1848. márc.15. évfordulóján
 - idősek napján
 - karácsonykor, anyák napján, a 8.osztályosok
 - ballagásakor.
- Az iskolagaléria ad bemutatkozási lehetőséget művészek kiállításainak.
- Tanév végén kulturális bemutatót tartunk.
- Tanulóink munkáiból rajzkiállítást rendezünk évente.
- Minden évben megrendezzük az iskolai vers-, prózamondó és helyesírási versenyeket, ezzel is ápolni kívánjuk a magyar nyelv tisztelétét, szeretetét.
- Az iskolai élet eseményeiről évkönyvet vezetünk.
- Az aktuális tudósításokat, fotókat, riportokat a megyei napilapban is közzéteesszük.

- Jó gyakorlat: A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során az adaptált Jó gyakorlatot – Kavalkád Multikulturális Fesztivál - tanévente a pályázat fenntartási időszakában megvalósítjuk. A program megvalósítását tanítás nélküli munkanapra tervezzük be, melynek keretében a szülőkkkel együttműködve a világ egy adott országának, tájának kulturális sajátosságaival ismertetjük meg a tanulóinkat. Az idegen kultúrákra nyitott ablakon át tanulóink a következő területeken fejlődhetnek: másság elfogadása, szociális kompetenciák, együttműködés a kulturális értékek megőrzése érdekében, ezen túlmenően a hátrányos helyzetű tanulók lehetőséget kapnak önálló tájékozódásra, véleményformálásra, a kulturális és társadalmi jelenségek megismerésére.

➤ **Nemzetközi kapcsolataink**

ERASMUS+ program

Évről évre igyekszünk lehetőséget biztosítani diákjainknak arra, hogy célnyelvi országban gyakorolják megszerzett nyelvtudásukat. A külföldi kapcsolatok az ERASMUS+ programokba történő bekapcsolódás révén valósulnak meg. Ennek során EU-s és EU-n kívüli cserelátogatásokra kerül sor. E programok társalgási nyelve rendszerint az angol nyelv.

Az utazásokra, programokra a diákok a modern infokommunikációs technika minden lehetőségét felhasználva készülnek fel és számolnak be tapasztalataikról. Ezáltal nemcsak nyelvi, hanem informatikai és kulturális ismereteik is bővültek.

A nemzetközi oktatási projektformákban való részvétel pedagógiai előnyeit – összhangban alapelveinkkel – a következőkben látjuk:

- A tanulók Internet-felhasználása célirányossá, tudatossá, motiváltabbá tehető általa.
- A személyes kapcsolatteremtés élménye nagyban hozzájárul diákjaink világképének és tárgyi tudásának gazdagodásához, a másság megismeréséhez és elfogadásához, vagyis a tolerancia természetessé válásához.
- A projektmunkában való részvétel minden esetben kreatív, alkotó jellegű munkát jelent, ami a különböző tanórákon megszerzett elméleti tudásanyag gyakorlati felhasználását és egyfajta szintézisét követeli meg.
- A komplex jellegű projektmunkák elkészítése során a diákok megtapasztalják a munkamegosztás, az együttműködés és az egyéni felelősség jelentőségét a közös alkotó folyamatban.
- A munka során fejlődik idegen nyelvi szóbeli és írásbeli önkifejezési készségük, gazdagodik szókincsük.

HATÁRTALANUL! program

A Határtalanul! programban való részvételünk célja, hogy a határon túli magyar-magyar iskolai és diák kapcsolatainkat tovább bővítsük, építsük, a tanulók és pedagógusok személyes kapcsolatait kialakítsuk, elmélyítsük. A projektben szerveződő tevékenységekkel erősítjük a nemzeti összetartozás érzését. A program keretében intézményünk tanulói az állam

támogatásával osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, így személyes tapasztalásokat szereznek a külföldi magyarságról.

A program megvalósítása során

- a munkatervben tervezettek szerint „Nemzeti összetartozás- Határtalanul” témanapot szervezünk.
- az együttműködés során szerzett ismereteket/ezek meglétének szintjét értékeljük, a tanulmányokba beszámítjuk oly módon, hogy a diákok (diák által dokumentált) előrehaladását valamely, a programhoz kapcsolt tevékenység során a témának leginkább megfelelő tantárgyból értékeljük.

➤ **Iskolai egyenruha**

Ünnepi viselet a gimnáziumban:

Lányoknak: sötét szoknya vagy nadrág, matrózbólus, gimnáziumi embléma (ünnepi öltözködhöz illő cipő)

Fiúknak: sötét szövetnadrág, fehér ing, gimnáziumi embléma (ünnepi öltözködhöz illő cipő)

Ünnepi viselet az általános iskolában: sötét alj, fehér felső

5.3. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

5.3.1. Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek az általános iskolában

Hisszük, hogy minden gyermek rendelkezik olyan képességgel, ami eltér az átlagtól, minden gyermek tehetséges valamiben, csak meg kell azt találni. Annak érdekében, hogy **a tudáslapú társadalmat** a jövőben is meg tudjuk valósítani, iskolánkban kiemelt feladata van a tehetséggondozás területén .

Az iskola **feladata** minden gyermekben, diákban az értéket, a tehetséget felfedezni, kibontakoztatni. Fontos feladatunk továbbá az, hogy **önálló ismeretszerzésre**, az állandó **önművelés igényének** kompetenciájának fejlesztésére neveljük diákjainkat.

Intézményünkben **a tehetséggondozás** alapvetően **két szinten** jelenik meg:

- ✓ **tanórán végzett tevékenység**
- ✓ **tanórán kívüli tehetséggondozás**

A) A tehetséggondozással kapcsolatos tevékenységünk a tanórán keretében

- az órakeret terhére törekszünk biztosítani **a csoportbontásokat**.
- az egyéni képességekhez igazodó, **differenciált tanórai foglalkozások** , újtanulás szervezési eljárások, módszerek, kooperatív tanulás, projekt módszer alkalmazása
- a differenciált tanórai munka keretében felkészítjük a tehetséges diákokat **és tanulmányi versenyekre**
- a tanórákon lehetőséget biztosítunk a gyorsabban haladó, tehetséges diákoknak arra, hogy **kiegészítő feladatokat** oldjanak meg, **kutatómunkát** végezzenek, **kisbeszámolót** készítsenek, és azt bemutassák társaiknak
- **IKT eszközt** vonunk be a tanórai munkába, törekszünk a számítógéppel támogatott oktatás elterjesztésére, sőt szorgalmazzuk, hogy minél több diák használja ezeket az eszközöket az önálló tanulásában is

B) A tehetséggondozással kapcsolatos tevékenységünk a tanórán kívül

A tanórán kívüli-, a szabadidőben végzett tevékenységekkel olyan diákok képességfejlesztését is segíthetjük, akik a tanórán kevesebb sikerrel – esetleg gyakori kudarcélménnyel – veszik az akadályokat. Ezzel párhuzamosan a tanórán kívüli tevékenységek olyan kiemelkedő képességekre, esetleg kiemelkedő tehetségekre irányíthatják a figyelmünket, melyeket tanórai keretek között nem biztos, hogy felfedezünk. A tanórán kívüli tevékenységek során arra is lehetőségünk nyílik, hogy az így felismert tehetségekkel kiemelten foglalkozzunk.

Ezek a tanórán kívüli tevékenységek kiváló teret nyújtanak arra, hogy tanulóink is felismerjék kiemelkedő képességüket, s érdeklődési körüknek megfelelően, a saját tempójukban és igényüknek megfelelően a legtöbbet hozhatják ki magukból.

A tehetséggondozás tanórán kívüli színterei:

- az **iskolai könyvtár**, valamint az iskola más létesítményeinek (tornacsarnok) egyéni vagy csoportos használata
 - iskolai **sportkörök, tömegsport**
 - **szakkörök**
 - az intézményen belül szerveződő **természetjáró kirándulások**
 - **versenyek, vetélkedők**
 - **szabadidős foglalkozások** (színház, hangversenyek, túrák)
 - **továbbtanulás segítése**, tanácsadással, előkészítő foglalkozásokkal
 - visszaküldő, levelezős szaktantárgyi versenyek megszervezése, lebonyolítása
-
- **kulturális programok**, versenyek megszervezése, lebonyolítása
 - művészeti pályázatokra való felkészítés, részvétel
 - a tagintézményben működő alapítvány felkarolja és támogatja a tehetséges gyermekeket és tanulókat is – a kiemelkedő versenyeredményekkel rendelkező tanulókat jutalmazza

5.3.2. A tehetség, képesség kibontakoztatása a gimnáziumban: tehetséggondozó programunk

Törvényi – és nem csak a tanári elhivatottságból adódó – kötelezettség az iskolának és a pedagógusnak az a feladata, hogy segítse a tanulók képességének, tehetségének kibontakozását. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink rendelkezzenek korszerű műveltséggel, legyenek képesek az egyre bővülő ismeretek önálló és kreatív feldolgozására. Ezáltal gazdagodjon, fejlődjön egész személyiségük.

Hitvallásunk szerint a tehetséggondozás nem egyenértékű a tanulmányi versenyekre való „kondicionálással”, hanem olyan komplex tevékenység, amely a tanulók képességeihez igazodva számukra optimális fejlődési lehetőséget teremt. Tehetséggondozásunk ezért fejlesztésközpontú: nem túl szigorú kiválasztás után a program megvalósulása során mutatott fejlődés válik a tehetség mutatójává. Iskolánkban ennek érdekében tehetséggondozó programot működtetünk, amelynek intenzitása pályázati támogatásoktól is függ.

A tehetségfejlesztés, a tehetségsegítés programjainak kialakítása a tehetségígéret, a tehetség felismerését, azonosítását, tehetségpedagógiai módszerek alkalmazását, gyakorlati megvalósítását segíti elő. Az iskolának, a pedagógusnak kiemelt szerepe és felelőssége van a tehetségek felkutatásában és kibontakoztatásában. Minden gyermekben vannak olyan képességek, melyeket az iskola a lehető legjobban tud fejleszteni. A kiemelkedően tehetséges diákok egy adott területen sokkal többet képesek teljesíteni az életkoruknak megfelelő átlagnál, viszonylag kevés segítséggel gyorsan tudnak előrehaladni, fejlődni az adott területen. Ahhoz, hogy a tehetségígéretből tehetség fejlődjön, kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje és megadja az

intenzív fejlődéshez szükséges többletsegítséget. A tehetséges gyerekek fejlődése számára az olyan iskolai környezet a legkedvezőbb, ahová normális körülmények között járnak. Ezért is nagy szükség van arra, hogy a tehetségesnek tűnő gyerekekkel a pedagógusok külön is foglalkozzanak, megfelelő feltételeket teremtsenek számukra, hogy elősegítsék képességeik és személyiségjegyeik minél magasabb szintre fejlődését.

A tehetséggondozás mint sajátos pedagógiai tevékenység

A tehetség sok területen és gyakran egyáltalán nem a tantárgyi tanulmányi eredményekben, vagy versenyeredményekben nyilvánul meg. Iskolánkunk nyitottnak kell lennie abban, hogy a bármilyen területen felbukkanó tehetséget felkarolja és támogassa.

A tehetséges diák általában sajátos személyiségjegyekkel is rendelkezik, amiket csak egy nyitott és toleráns légkörű iskola – valljuk, hogy a miénk ilyen – képes ösztönzőleg támogatni. Az egyéniséget elfogadó iskolai légkör tehát a tehetséggondozás szempontjából is meghatározó.

Fel kell tudni ismerni a gyermekekben, a tanulóknak a tehetség ígéretét, és tudatosan segíteni annak kibontakozását. A tehetség felismerése, fejlesztése nem egyszerű feladat, amit már a felső tagozaton el kell kezdeni, sőt esetekben még korábban, az általános iskola alsó tagozatán tartott szakkörökön is. Ugyanakkor gyakori probléma, hogy egy sok területen tehetséges tanulót túlterhelnek. Minden pedagógusnak tiszteletben kell tartania a diák választási jogát ezen a területen is, a tehetséggondozásba való bekapcsolódásra diák nem kötelezhető.

Valljuk, hogy a tehetséggondozás sajátos pedagógiai tevékenység, amely ebben felkészült és ehhez elhivatott pedagógusokat is kíván. Az iskola a pedagógusokat erre a szerepvállalásra ösztönzi, senkit nem zár ki eleve ebből a tevékenységből.

➤ A tanórak szerepe

Valljuk, hogy a tehetséggondozás legelső színtere maga a tanóra. Színvonalas és differenciált tanóra nélkül nincs igazi tehetséggondozás. A differenciálás célja az egyéni tanulási utak támogatása. Ugyanakkor a tehetséggondozás sajátágaiból következik, hogy külön munkaformákat is igényel. Ehhez elengedhetetlen az érzelmileg biztonságos légkör, a szabadság és elfogadottság érzése.

Elsődleges fontosságú a 9-10. évfolyam tanulmányi területeinek tervezett, célirányos, hatékony megszervezése, valamint az emelt szintű képzésünk indítása a 11-12. évfolyamos tanulóink számára a sikeres emelt szintű érettségikre való felkészülést segítőként.

➤ A tehetséggondozás tanórán kívüli formái:

- Egyéni, kiscsoportos tehetséggondozás, verseny-előkészítés, felkészítés
- Iskolai és országos pontversenyek, tehetséggondozó mozgalmak, tanulmányi, művészeti és sportversenyek
- képességfejlesztő tréningek, felhasználva mindehhez a modern kommunikáció széles skálájú eszköztárát (pl. média)
- felvételi előkészítők
- nyelvi előkészítők
- pályázatok, pályamunkák írása

- művészeti- média műhelyek
- művészeti bemutatóink, kiállításaink
- ECDL vizsgára felkészítő foglalkozások
- felkészülés diákolimpiákra, versenyzés

➤ **A tanulmányi és sportversenyek, diákolimpiák:**

A tehetséggondozás területei közül kiemelkedő a versenyekre való felkészítés. A tradicionális iskolai értékrendben is előkelő helyet foglal el ez a terület. A sikerélmény, az átlagosnál nagyobb teljesítmény elérésének vágya a személyiség formálásának is eszköze. A program lehetőséget teremt arra, hogy többféle területen, többféle tantárgy, többféle sportág különböző szintű és szervezésű versenyén többen is sikeresen szerepelhessenek.

A tanulmányi-és sportversenyek közvetlen célja:

- a tehetség gondozása, a képességek fejlesztése
- a tanulók sikerélményhez juttatása
- a tanulók teljesítőkéességének mérése, illetve a részvétel által ezen teljesítőkéesség növelése,
- példamutatás, célkijelölés
- a tanulók és iskolák közötti egyezőségek és különbségek feltárása.

Szorgalmazzuk, hogy tanulóink minél többen vegyenek részt számukra megfelelő szintű tanulmányi versenyeken, pályázatokon. Kiemelten kezeljük azokat a versenyeket, amelyeket az EMMI hirdet meg, vagy a Nemzeti Tehetségprogram támogat. Gimnáziumunk tanulóinak több, mint 20 %-a jelentkezik az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyre. Rendszeres résztvevői vagyunk a különböző sportágak diákolimpiai versenyeinek.

Gimnáziumunk hagyományosan két megyei tanulmányi versenyt is rendez (angol és környezetvédelmi verseny), kistérségi olvasástechnika versenyünk is nagy érdeklődésre tart számot az általános-és középiskolások körében. Évente megrendezzük az I. Béla Kosárlabda Kupát. Az éves munkatervünk versenynaptárt tartalmaz.

Az informatika szerepnövelése részeként évente megrendezzük a Neumann Nemzetközi Tehetséggondozó Programtermék Versenyt, Kovács Győző szellemében.

Az I. Béla Gimnázium a közösségi tehetséggondozás komplex programjával működő gimnázium.

TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM:

➤ **Gimnáziumunk tervei és gyakorlata**

Iskolánk tehetséggondozása több pilléren nyugszik, melyek egyenkénti jó működése, és a közöttük lévő folyamatos hatékony kapcsolat képezi alapját a jövőbeli javuló eredményeinknek.

Gimnáziumunk elkötelezte magát az alkalmazható és versenyképes tudás közvetítésében. Gimnáziumunk a képzés struktúrájával, integrációs, együttnevelő gyakorlatával sikeresen valósítja meg tehetséggondozó programját vonzáskörzetében.

Pályázatokkal a tehetséggondozó munkát fejlesztjük, hálózatot építünk a tehetségek felkutatására. Együtt dolgozunk tehetségpontokkal.

Céljaink, a sokoldalú támogatás a komplex tehetséggondozó program működésében, a tanári-tanulói közös alkotótevékenység ösztönzésében, természettudományos, művészeti projekttevékenységben nyilvánul meg.

A megyei versenyek, a Neumann János Tehetségkutató Programtermék Verseny, az alkotó műhelyek, az élsportolók oktatása, a tehetséggondozás-és azonosítás segítik a tanulási kedvet, mozgósítják a személyiség fejlődéséhez szükséges energiákat, fejlesztik az egész életen át tartó tanulás képességét.

➤ **Középiskolába készülő tanulók komplex képességfejlesztő programja**

A tehetséggondozásban kiemelten fontosnak *tartjuk az átlagon felüli intellektuális képességekkel rendelkező, gimnáziumba készülő diákok megnyerését* iskolánk számára, mégpedig olyan foglalkozások keretében, melyeken elindíthatjuk a tehetséggondozás számunkra optimális folyamatát, motiválhatjuk a későbbi többletteljesítményre és pótolhatjuk azokat a hiányokat bizonyos gondolkodási képességek fejlesztésének területén, melyek megtérülése esetleg csak néhány év múlva várható. Ezért a hozzánk készülő általános iskolások részére hagyományosan matematikából és magyarból tartott szakköreink sikerességére építve 2008-ban eredményesen vettünk részt az Oktatási Minisztériumnak a Tehetséggondozó középiskola cím elnyerésére kiírt pályázatán. A programot fenntartjuk.

Programunk célja, hogy a különböző szociális, kulturális és gazdasági háttérrel rendelkező szülők gyermekeit az általános iskolákkal partneri együttműködésben bevonjuk képességfejlesztő foglalkozásainkba. Programunk segíti a nyolcadik osztályos tanulók felkészülését a középiskolába való bejutásra, csökkenti az iskolafokok közötti átmenet nehézségeit:

- biztosítja azokat a lehetőségeket, melyek elősegítik képességeik hatékonyabb kibontakoztatását;
- tudatosítja a személyes értékeiket;
- megerősíti a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezőket.

Tartalmi szempontból a program- fejlesztés-központú;

- alkalmazkodik a különböző adottságokhoz, képességekhez és nehézségekhez;- az intellektuális és a személyes képességeket integráltan fejleszti;
- segíti a gyakorlati, valóság-közel problémákban való jobb eligazodást;
- a tevékenységformák (a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában) aktív tanulói közreműködést igényelnek;
- színes, pergő, feszes, izgalmas, játékos módszerekkel közvetíti a tudást.

A képességfejlesztő foglalkozásokat heti egy alkalommal, évfolyamonként min. 2 tanóra időtartamban szervezzük meg

A tehetség-kibontakoztató foglalkozásokon részt vevő tanulók sikeresen haladnak tovább érettségire felkészítő középiskolába. A foglalkozások során megismerik a középiskolát, annak tanárait, a tanulási környezetet, ezáltal az intézmény keresettsége növekszik.

A program kiépít egy pozitív kapcsolatot az általános iskola és a középiskola között. Az általános iskolás tanulók számára talán még nehezebb döntés, hogy merre induljanak, mint négy vagy öt évvel később a középiskolásoknak, illetve sok tekintetben más ekkor még a motiváció. A program legfontosabb eleme az, hogy mind a diák, mind pedig a szülő számára ezt a döntést segíti, és eszközrendszerével a felmerülő vágyakat és továbbtanulási lehetőségeket maximálisan és hathatósan megtámogatja.

➤ **Humán tehetséggondozás és kommunikációs készségfejlesztés**

A tehetséggondozás hagyományos területei általában leképezik a tantárgyi struktúrát, ezért az abba nem illő műveltség területeket jobb esetben az alapszintű művészetoktatási intézmények (pl. zeneiskola), színvonalas amatőr művészeti csoportok, esetleg kollégiumi vagy iskolai szakkörök fedik le. Vannak ugyanakkor olyan – főként művészeti – területek (szépirodás, filmezés, fotózás,

alternatív előadó- zene- és képzőművészet stb.), amelyek ily módon ellátatlanul, s az abban jeleskedő tehetségek fórum nélkül maradnak.

Másik probléma lehet, ha a tehetséggondozás automatizmusként kerül a szaktanári feladatokba, s így nem biztos, hogy olyan kellően motivált és felkészült kolléga kezébe kerül a tehetség, aki képes megadni neki a megfelelő ütemű kibontakozáshoz szükséges segítséget. Ebben a munkában a tanár jószándéka nélkülözhetetlen, de nem elégséges feltétel.

Ebből következik a feladat; olyan intézményesíthető innovatív formákat kell meghonosítani ezeken a tehetséggondozási területeken, amelyek megoldást jelentenek e gondok és feladatok megoldására.

Miben álljon e formák mássága?

- Oldja fel a merev tanórai és szakköri kereteket, legyen inkább az alkotómunka műhelye!
- Nyújtson módot és lehetőséget az elmélyült egyéni konzultációs foglalkozásokra!
- Szabadon érvényesülhessen a szabad „mester” választás, és ne csak a formális szaktanár-diák viszony domináljon!
- Biztosítson a tehetségeknek (iskolán belül és kívül) publicitást, adjon lehetőséget a sikerélménnyel kecsegtető alkotó és befogadó kapcsolat próbátételeire!
- Adjon lehetőséget a pedagógusoknak is, hogy – akár szakjuktól függetlenül – egy műhelymunka részeseként kapcsolódhassanak be a tehetségek gondozásába!
- Szervesen kapcsolódjon az intézményesült tehetséggondozó formákhoz (kórus színjátszók és diákújság) a humán területeket összefogó munkaközösséghez a projektfeladatokat ellátó (iskolai rendezvényeket, az iskola arculatát alakító) munkacsoportokhoz!

Lázár Ervin Műhely

Tematikailag összetartozó, ám munkaformáit tekintve egymástól elkülönülő tehetséggondozási formák.

A jelenleg intézményesült forma (kiscsoportos ill. egyéni tehetséggondozás) keretét adja 20-25 tanuló rendszeres fejlesztő támogatásának. Közülük többen két formában is érdekeltek. A foglalkozások holdudvarában ott vannak a partnercsoportok (színjátszók, kórus, zeneiskolai tanulók) ahonnan a tehetségek, leginkább a közös bemutatók alkalmával, de bekapcsolódnak a munkába.

Vannak intézményünkben diákok, akik köztudottan írnak, rendszeresen publikálnak és rendszeresen igénylik a segítő konzultációk lehetőségét. Az írás nagyon individuális foglalatosság, a nyilvánosságot leginkább az időszakos bemutatkozásokkor igénylik a diákirók. A konzultációk kerete és hangneme nagyon személyes és egyáltalán nem publikus. Az önképzőköri jelleg a bemutatkozások körül, azok lecsengetéseként érvényesíthető.

Felkészítést igénylő versenyek és bemutatkozási alkalmak:

Országos Kazinczy Szép Magyar Beszéd Verseny Győr (intézményi, megyei, országos)

Országos Nyelvhasználat Verseny Sátoraljaújhely (intézményi, megyei, országos)

Baka István Kárpát-medencei Versmondó Verseny Szeged (intézményi, regionális, országos)

Az én Pannóniám Versmondó Találkozó Szekszárd (nyílt nevezéses)

Illyés Gyula Szavalóverseny Rácegrespuszta (nyílt nevezéses)

Géza-napi Megyei Szavalóverseny Bátaszék (nyílt nevezéses)

József Attila Megyei Szavalóverseny Tamási (nyílt nevezéses)

➤ Természet- és társadalomtudományos kutatóműhely működtetése

Az I. Béla Gimnázium deklarált céljai között –az egyéniség akceptálása mellett– kiemelt helyen szerepel a tanulók felkarolása, segítése, mely célba beletartoznak úgy a hátrányos, mint a tehetséges diákok.

A tehetséges diákokkal való foglalkozás, törődés, felkarolásuk és irányításuk feltétlenül szükséges, mert ennek segítségével nagyobb eséllyel bontakoztathatják ki tehetségüket, nagyobb eséllyel rendelkeznek ahhoz, hogy magas szintre jussanak az általuk preferált diszciplínában, s ez által az adott téren komoly sikereket érjenek el.

A Tudományos Diákköri Konferencia tökéletesen alkalmas tere a tehetségek kirostálásának, hiszen nagy százalékban épít az egyéni munkára, amely alapján kiválóan lemérhetőek az adott tanuló kompetenciái. A résztvevő tanulók motiváltsága általában igen magas, ami megteremti számukra az adott tantárgy illetve témakör magas szintű elsajátításának lehetőségét. A résztvevő tanulók munkáját a szaktanárok nagy mértékben tudják segíteni, s ez által az oktatóknak is lehetősége nyílik a különösen tehetséges diákok felfedezésére, amelyre a hagyományos órai keretek –a feszített tanmenet okán– nem minden esetben nyújtanak megfelelő alkalmat.

A TDK tehát kulcsszerepet játszhat a kiemelkedő képességű diákok kiválasztásában, s ennek következtében az iskola deklarált alapcéljai egyikének a megvalósításában.

Kapcsolódási pontok más versenyekhez

A Tudományos Diákköri Konferencián résztvevő diákok –amennyiben a fentebb leírt kiválasztási szempontok szerint indultak a versenyen, s amennyiben megkapták a megfelelő szaktanári segítséget– a választott tudományterületen társaiknál jóval nagyobb ismeretekkel fognak rendelkezni. Bár egy adott diszciplína illetve akár egy részterület behatóbb ismerete már önmagában is komoly eredménynek és jeles erénynek mondható, célszerű, ha a megszerzett ismereteket más tanulmányi versenyen is kamatoztatják a tanulók.

A Tudományos Diákköri Konferencia megrendezése pozitív hatással van a diákok eredményeire nézve eredményességük megállapításához úgy a tudásukat, mint a kompetenciáikat alapul véve. A kellő számú résztvevővel és megfelelő színvonalon lebonyolított megmérettetés emellett alkalmas arra is, hogy a résztvevők –más előadókat meghallgatván– saját képességeiket megfelelő módon tudják megítélni, s ebből megfelelő következtetéseket tudjanak levonni a fejlődésük előmozdítása érdekében. A TDK alkalmas arra, hogy általa s a segítségével kiválasszuk a különféle tudományterületek iskolai tehetségeit, s őket kellően segítve kifejezetten eredményes, alapos és felhasználható tudással rendelkező diákokat neveljünk.

➤ Nyelvi tehetséggondozás (Megyei angol műfordítási verseny)

1994 óta minden évben megrendeztük megyei műfordítási versenyünket. A kétfordulós rendezvényre a megye csaknem minden középiskolájából érkezik pályázat. Évente 100-150 tanuló vesz részt 13-18 középiskolából.

A középiskolás korosztály számára viszonylag kevés lehetőség van tudásuk megmérettetésére. Az OKTV-n kívül alig van verseny, az is csak a 11-12. évfolyamos diákoknak nyújt lehetőséget a versengésre. Ugyanakkor a diákokban él a megmérettetés vágya ebben a korban is és ennek az igénynek szerettük volna megfelelni a verseny indításával.

Célunk a versenyzés mellett az angolszász kultúra megismertetése, a tanulók látókörének szélesítése civilizációs, kulturális, művészeti, irodalmi témákban. A komplex versennyel a tanulók nyelvtudásán túl kreativitásukat, előadókészségüket, intelligenciájukat is mérjük. Továbbá megpróbáljuk motiválni őket a modern kor követelményeinek megfelelően az infokommunikációs eszközök használatára is.

A verseny népszerű az megye angoltanárai és diákjai körében. A megye csaknem minden középiskolájából érkeznek versenyzők minden évben. Időnként visszatérő diákokkal is találkozunk, akik kétszer is bejutnak egymás után és szívesen térnek vissza.

A pedagógusok szívesen veszik és elismerik a verseny hasznosságát. Sokan elkísérik diákjaikat és részt vesznek a számukra szervezett szakmai programon, mely a verseny írásbeli fordulója alatt zajlik és élvezik a tanulói prezentációkat.

Évről évre egyre színvonalasabb tanulói munkák készülnek és egyre jobb előadásokat hallhatunk. Az angol nyelv területén kevés lehetőség van diákjainknak a versenyzésre ezért hasonló formában és keretek közt a jövőben is folytatjuk a hagyományt.

➤ Média műhely

„A médiapedagógia legfontosabb feladata az, hogy kitöltse az űrt, amely a tömegkommunikációs rendszerek működtetői és az információk, üzenetek öntudatlan fogyasztói között tátong.”

(Len Masterman)

A diákok körében a **digitális írástudás** tanulásának, képességének fejlesztése, valamint egy olyan műhelyjellegű tanulási folyamat feltételeinek megteremtése, ahol a diákok a digitális írástudást saját önkifejezésük, és világuk láttatására használhatnak.

Ennek a kompetenciaterületnek a fejlesztését azért is érezzük fontosnak, mert a világunkat, társadalmunkat egyre inkább, és egyre teljesebb körben a média eszközeinek segítségével határozzuk meg. A közösségen múlik az, hogy a média hogyan szól a társadalmi szerepekről, az egyén helyéről a társadalomban, így aki a média nyelvét ismeri, az potenciálisan képes világát befolyásolni. Az, hogy ez a közösségre való hatást, befolyást hogyan képes az egyén, a tanuló érvényesíteni, az függ attól, hogy milyen szinten gondolkodik a médiumok szerepéről az életében, és a médiumok működését hogyan képes átlátni. Ezt a szerepet vállalja fel a Média-műhely.

További célok, hogy azok a tanulók, akik középszintű vagy emeltszintű érettségi vizsgát kívánnak tenni mozgókép és médiaismeret tantárgyból, azok a kötelezően előírt tantervi óraszámom felül alkalmat kapjanak tudásuk kompetens bővítéséhez. Így a Média-műhely foglalkozásain részt vevők nagyobb sikerrel szerepelhessenek mind az érettségi, esetlegesen mind a szakirányú felsőfokú intézményekbe való továbbjutást segítve a felvételi vizsgákon.

Alkalmazott pedagógiai módszerek a Média-műhely vezetésében:

A Média-műhely, mint nevében is magában hordozza, műhely-szerűen kívánjuk működtetni. Ez azt jelenti, hogy a szokásos kötött tematikát, és pedagógiai módszereket háttérben hagyva az új módszerekre kívánunk hagyatkozni, mint a kooperatív csoportos ismeretelsajátításra, valamint a diákok magukkal hozott tudásra hagyatkozva a kompetenciák előtérbe hozásával a diákok kreativitását szeretnénk erősíteni. Ezen módszereket természetesen el sem tudjuk kerülni, mivel a képzés középpontjában a kreativitás, és önismeret kerül, a műhelymunka velejárójaként.

Az elsajátítandó tananyagot a diákok önmaguk kutatják fel. A feladatokat projekteken kapják a tanulók, így a tanárra segítő, támogató szerep hárul. A munka során felvetülő problémákra a tanulók önállóan keresik meg a megoldásokat, részben tanári segítségnyújtással. A tanárnak a műhelymunkában, mint a projekt módszerű tanítás folyamatában is, problémafelvető, irányító, szervező, és segítő szerep hárul.

A műhely munkában az első évben a média, a digitális képalkotás, írástudás alább vázolt főbb területeibe kapnak betekintést. Az elkövetkező évek programját pedig a műhely munkájába bekapcsolódott, és aktívan közreműködő diákokkal együtt kívánjuk megtervezni, főként a diákok igényeit, motivációját szem előtt tartva.

➤ **Digitális kreativitás fejlesztése, azaz tehetséggondozás informatikai eszközökkel**

Neumann Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny Kovács Győző szellemében

Gimnáziumunk 2004 óta szervezi meg a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Versenyt.

A versennyel és a hozzá kapcsolódó innovatív munkával gimnáziumunk több pedagógiai célt is kitűzött maga elé. Egyik cél a tehetségek felkutatása, menedzselése, másik a versenyen keresztül a versenyzők képességeinek közvetett fejlesztése. A versenyen való részvételhez nyilvánvalóan szükséges az informatika-kultúra kialakításához szükséges kulcskompetenciák (IKT) elsajátítása, másrészt a verseny nevezési kategóriáin keresztül több, egyéb kompetenciaterület beható tanulmányozása. Az oktatóprogram, számítógépes művészet, alkalmazói programok kategóriában nevező versenyzők bármely műveltségi területhez tartozó pályaműveket készíthetnek. (pl.: Matematikai, Fizikai, Kémiai, stb. oktatóprogramok, Számítógéppel komponált zene, Animáció, Grafikai alkotás, Gazdasági-ügyviteli probléma megoldása, WEB-lap készítése, stb) Ezen műveltségi területek beható tanulmányozása során válik csak képessé arra, hogy az adott területhez tartozó pályamunkát elkészítse, ezáltal akaratlanul is fejleszti az adott műveltségterület kulcskompetenciáit. A pályamű készítése során, valamint a döntőben történő előadása miatt szüksége lesz a szövegértési-szövegalkotási kompetenciákra, hiszen dokumentációt és prezentációt is kell készítenie, valamint előadás formájában be kell mutatnia pályamunkáját. A fejlesztés során matematikai-logikai kompetenciákra az algoritmikus gondolkodás elsajátítására, az IKT terület ismeretére, az angol nyelvű dokumentációk tanulmányozásához az idegen nyelvi, a csoportos team-munka során a partnerség, társas-kooperatív és kommunikációs készségei fejlődnek. Számos előnyt lehet felsorolni, de ezek közül a legfontosabbnak tartjuk, hogy a tanuló kész, kézzel fogható produktumot hoz létre, a sajátját, ami elégedettséggel, büszkeséggel töltheti el, növelheti az önbizalmát, erősíti azt a tudatot benne, hogy a jól végzett munka meghozza a gyümölcsét. Nyilvánvaló pedagógiai cél a szakmai tudás elsajátításán túl a tudatos és kreatív gondolkodás kialakítása, a problémafelvetés és megoldás képességének fejlesztése, a tudásszerző képesség, a közösségben folyó munka módozatainak elsajátítása.

A verseny lebonyolítására szervezési projektet hozunk létre. A projekt tagjai, mint ahogy a korábbi években is az iskola pedagógusai és a DÖK által delegált tagok. A versenyt az elejétől a végéig a klasszikus projekt-módszerrel menedzseljük, folyamatosan monitorozzuk. A verseny röviden ismertetett lefolyása: A versenyzők elküldik nevezéseiket a szervezőknek. A Vajdaságban a meghirdetett kategóriákban előversenyt rendeznek a velünk együttműködő Bolyai Gimnáziumban. A magyarországi szervezők a pályamunkákat kategorizálják, az egyes kategóriákhoz felelősöket rendelnek az iskola informatika és művész-tanárai közül, az előzsűrizéshez. Az előzsűri tagjai a Tolna megyei általános és középiskolákból meghívott tanárokból, valamint a zsűri elnökéből áll. A Vajdaságban rendezett előverseny és az előzsűri eredménye után a versenyzők kiértékelést kapnak az eredményeikről. A döntőbe jutott versenyzőket és kísérijüket az iskola meghívja a versenyre. A verseny döntője az iskolában kerül megrendezésre. Két napon át folyik a zsűrizés, a versenyzők meghallgatása (kb.:15-20 perc/versenyző), majd az eredmények kihirdetésére és a díjak átadására a második nap végén kerül sor. A kiemelkedően jó pályamunkákat a versenyen résztvevő szponzorok menedzselik.

➤ **Matematikai tehetséggondozás gimnáziumunkban**

Matematika háziverseny és versenyeztetés

A matematika tehetséggondozás szempontjából a diákok két csoportra oszthatóak. Az egyik csoportba az átlagon felül, sokszor jelentősen felül teljesítő diákjaink tartoznak, velük a matematika versenyek, komoly matematikai problémák megoldása terén próbálunk meg többet foglalkozni.

A legtehetségesebb diákjaink a tehetséggondozó matematika osztályunkat választják elsősorban, de akadnak az átlagon felül teljesítők szép számmal más osztályainkban is. Az emelt szintű képzésen és az országos tanulmányi versenyeken kívül velük további tehetségfejlesztő utakon is próbálunk foglalkozni. Ez matematikából két többlet lehetőséget jelent. Egyrészt a komolyan érdeklődőket rá tudjuk venni arra, hogy a KÖMAL matematikai lapok havonként megjelenő számaiban meghirdetett feladatokkal úgy foglalkozzanak, hogy egy szaktanár heti rendszerességgel tréningezi őket azért, hogy eredményesebben boldoguljanak a sokszor a törzsanyagnál jelentősen többet kívánó versenyfeladatokkal. Évről évre vannak versenyzőink, akik közül néhányan szép eredményeket értek el. Másrészt éves gyakorisággal megszervezzük a matematika háziversenyünket, ami évente 5-6 feladatsorral minden évfolyamon kihívást jelent a legjobbak számára. Itt összemérheti tudását évfolyamonként minden tanuló, év végére kiderül, hogy ki a legjobb feladatmegoldó „bélás” az egyes évfolyamokban. A feladatok összeállítását évfolyamonként egy-egy szaktanárunk végzi, és minden matematikát tanító pedagógusunk és az osztályfőnökök biztatják és segítik a versenyben részt venni kívánó tanulókat. A komplex tehetséggondozó program függelékében található évfolyamonként néhány háziverseny feladatsor.

A tanév során a matematika munkaközösség a következő versenyeken vesz részt évente:

- Arany Dániel matematikaverseny
- Országos középiskolai tanulmányi verseny matematikából
- Kenguru matematikaverseny
- Gordiusz matematikaverseny
- Megyei matematikaverseny

➤ **Sportolóink tehetséggondozása**

Tudatosan vállaljuk az élsportolók tehetséggondozását a sportban (versenyeztetés, diákolimpiák), és – ha az szükséges – hátránykompenzációját a tanulmányokban.

Intézményünk a hétköznapiakban is jó kapcsolatot ápol a város kiemelkedő sportegyesületeivel, mivel az edzőkkel közösen igyekszünk a sportolók problémáihoz a lehető legrugalmasabban viszonyulni, akkor is, ha ez az iskola számára fáradtsággal, munkával jár.

Ezzel az együttműködéssel formálódott a köznevelési típusú sportiskolai képzés indítása szándékból megvalósulással.

A köznevelési típusú sportiskola köznevelési feladatainak ellátásakor több olyan problémával találkozhat, ami nem jellemző az átlag iskolára. Így megoldandó probléma a folyamatosan, akár év közben is érkező tanulók beilleszkedésének megkönnyítése, illetve a sportban valamilyen nem eléggé eredményesek lemorzsolódása. Amikor egy sportoló valóban élsportolóvá válik, megnő az edzésszáma, válogatottsága esetén pedig edzőtáborokban, többnapos külföldi versenyeken kell részt vennie. Az így keletkezett hiányzásokat a normál iskola nem tudja tolerálni, azaz a sportoló megkeresi azt a köznevelési intézményt, amelyben az élsportot és a tanulási célokat össze lehet hangolni. Ugyanez fordítva is megtörténhet. A sportoló sportpályafutása befejeződik valamilyen okból (sérülés, kiégés, az eredmények elmaradása), ezért más iskolában kívánja befejezni tanulmányait. A közoktatási típusú sportiskolai kerettantervet úgy készítették, hogy az

átjárhatóság a közismereti tantárgyak esetében megvalósuljon. Mi ezt a kerettantervet alkalmazzuk a sportképzésben.

Elsősorban gimnáziumban a délelőtti és délutáni edzésidők nagy száma miatt csökken a tanórákra és az otthoni tanulásra fordítható idő. További feltétlenül kezelendő probléma a sport miatti hiányzások pótlása. Itt nagyon fontossá válik az IKT eszközeinek használata, hisz edzőtáborban is lehet napi kapcsolatban a diák a tanárával.

Informatikai hagyományainknak köszönhetően erre a feladatra felkészültek vagyunk, pedagógiai gyakorlatunkban erre rendszerint tudunk példát adni.

A tanulók között az egyéni fejlődésük és érdeklődésük tekintetében is vannak lényeges különbségek, ezért nemcsak a hiányzások miatt, hanem e létező különbség miatt is, a tanítási-tanulási folyamatokban előtérbe kell helyezni a differenciálást, az egymástól tanulást, a kooperatív tanulás alkalmazását.

A gimnáziumunk jövőképehez messzemenően illeszkedik ez a szemlélet, intézményünk nagy hangsúlyt fektet az egyéni tanulói utak támogatására, a differenciált fejlesztésre, a közösségi tehetséggondozásra, mindehhez az együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások alkalmazására.

5.3.3. A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók támogatásával kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják:

Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási zavar észlelése esetén a nevelési tanácsadás keretében vizsgálatot kérünk. Megelőző és segítő tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk a személyre szóló fejlesztésre az alábbi tevékenységekkel:

- szoros kapcsolat a helyi óvodával, Nevelési Tanácsadóval és a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- a nívócsoportos oktatás
- felzárkóztató órák
- napközi otthon
- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozások
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- családlátogatások
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése
- logopédiai ellátás
- beszédfejlesztő foglalkozások
- sérülés specifikus fejlesztés

➤ A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését a gimnáziumban az alábbi tevékenységek szolgálják:

Magatartási szélsőségekkel iskolánkban is találkozunk. Az előforduló ilyen jellegű problémák az adott osztályban tanári összefogással rendszerint orvosolhatók, ezek különös pedagógiai eljárásokat általában nem igényelnek. A ritkán előforduló fegyelmi vétségek kivizsgálására az igazgatóhelyettes vezetésével fegyelmi bizottság működik az adott jogszabályi kereteknek megfelelően.

A beilleszkedés gondja minden iskolaváltással együtt jár. A szekszárdi iskolákból nagy számmal érkező tanulóknak a volt osztálytársaiktól való elszakadás okoz átmeneti hangulatváltozást. Pedagógiai figyelmet igényel a mintegy kétharmadnyi szekszárdi és egyharmadnyi vidéki – néha a volt iskolájából egyedül hozzánk kerülő – tanulók elkülönülésének megelőzése.

Arra fordítunk különös figyelmet, hogy a több helyről érkezett, egymást korábban nem ismerő tanulók mielőbb megismerjék egymást, és értékeiket meg tudják mutatni.

A fenti feladat megoldásához jelentős segítséget nyújt az augusztus végén szervezett tanévkezdő, azaz „Szöcsketábor”, melynek intenzív közösségformáló programjai jótékony hatásúak a „bélás” öntudat kialakulásához is. A táborból kimaradt tanulók az első tanítási napokon külön osztályfőnöki figyelemben részesülnek.

A beilleszkedési nehézségek leküzdésére szolgáló pályázatokban részt veszünk.

Kiemelt figyelmet fordítunk az Arany János Kollégiumi Programhoz tartozó tanulók beilleszkedésére és viselkedéskultúrájuk fejlesztésére. A részletes fejlesztés tervét az előkészítő 9. év programja (a helyi tantervben) tartalmazza. A felsőbb éves gimnazisták esetén a patrónus tanár és az osztályfőnök együttműködésén alapuló kiemelt figyelem övezi a tanulók fejlődési útját.

A gimnáziumban a felzárkóztatás alapja a felvételi írásbeli dolgozatok eredménye matematikából és magyar nyelvből, valamint a 9. évfolyam elején végzett szintfelmérések (matematika, magyar, idegen nyelv). Az itt szerzett információkat feldolgozva, eltérő szintű és haladási ütemű névcsoportokat hozunk létre idegen nyelvekből és ha a csoportszervezési feltételek megengedik, matematikából. Az iskolába lépéskor mért eredményeket elemezzük, összevetjük a további teljesítményekkel és az országos mérési adatokkal. Oktatási tevékenységünknek, a fejlesztési lehetőségek feltárásának ez a kiindulási alapja. A magyar nyelvi hiányosságok megszüntetése, illetve csökkentése differenciált tanórai munkával és egyénre szabott otthoni feladatokkal történik. A tanulási nehézségek leküzdésére alkalmazható pedagógiai tevékenységek elsajátítására folyamatosan szervezünk belső képzéseket a pedagógusok számára.

Matematikai-logikai képességek fejlesztése IKT alkalmazással, digitális segédanyaggal a középiskola 9-12 évfolyamain

A matematikából nem kimondottan jól teljesítő diákjaink tanulási nehézségein feladatbankok, prezentációk készítésével és az IKT eszközök mind teljesebb kihasználásával igyekszünk segíteni.

A digitális segédanyag a középiskola 9-12. évfolyamán a középszintű matematikai tananyag elsajátítását, a matematikai gondolkodás fejlesztését segíti a tanulók számára izgalmas, digitális tananyag formában. A saját fejlesztésű digitális tananyag kiemelten támogatja az együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások alkalmazását, a csoportos tanulás módszereinek kialakítását. Figyelembe veszi a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését.

A gondolkodás fejlesztését helyezi előtérbe, a rendszerezés, a tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást alakít ki, melyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. Előtérbe kerül az új ötletek kitalálása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése. Ezzel párhuzamosan hangsúlyt helyez a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú

alkalmazására, a kockázatvállalásra. A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása.

5.3.4. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ A sajátos nevelési igényű tanulók segítése az általános iskolában

A sajátos nevelési igényű tanulók esetén a szakértői vélemény útmutatásai alapján járunk el. Az ezzel a problémával küzdő gyerekek száma egyre nő.

Az őket segítő tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a nívócsoportos oktatás - felzárkóztató órák – napközi otthon
- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozások
- logopédiai foglalkozások
- beszédfejlesztő foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy
- csoportos használata
- kapcsolat a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal.
- az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentesítése
- a sérülésnek megfelelő egyéni fejlesztő foglalkozások, rehabilitáció
- egyéni fejlesztési terv alapján történő rehabilitációs foglalkozás

➤ A sajátos nevelési igényű tanulók támogatása a gimnáziumban

A sajátos nevelési igényű tanulók felvételénél a felvételi eljárás során biztosítjuk a számukra szükséges, szakértői véleményre alapozott mentességeket.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása során a szakértői vélemény útmutatásai alapján járunk el.

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A gimnáziumban a fenntartó döntése szerint utazó gyógypedagógus végzi a rehabilitációt, illetve felzárkóztató órákat szervezünk az érintett tanulók számára. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik. Ha szükséges, ezen felül a tanulót a kollégiumi iskolapszichológushoz irányítjuk.

A kialakult részképességzavar jellegének megfelelően az oktatásban és a vizsgáztatásban érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

5.3.5. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatásával kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ **A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása gimnáziumban, az Arany János Kollégiumi Program gimnáziumi keretei**

Gimnáziumunk célja, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók ne morzsolódjanak le, sikeres érettségi vizsgát tegyenek, ezzel is támogatva a felsőoktatásba vezető utat. A TÁMOP 3.3.10 pályázatunkban vállalt fenntartási kötelezettségeink szerint erre a területre nagy hangsúlyt fektetünk. Az ott tanult eljárások, módszerek jelentősen hozzájárulnak az érintett tanulók évfolyamvesztés nélküli továbbhaladásához

Mindebben segítséget nyújtanak a differenciált fejlesztést lehetővé tevő nívócsoportok (emelt szintű érettségire felkészítés ill. idegen nyelv, matematika), valamint a tanulók fejlesztését célzó egyéb (felzárkóztató, tehetséggondozó) foglalkozások, melyek közt hangsúlyozottan jelenik meg az egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés, és az egyéni fejlesztés.

A tantárgyfelosztásban rendszeresen megtervezzük a felzárkóztató foglalkozásokat.

A tanórákon többféle módszertani megoldást, változatos tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk. A differenciálás, az adaptív és reflektív tanulás minden pedagógus tevékenységében jelen van.

Közösségi programjaink segítik a tanulók közösségi kompetenciáinak fejlődését.

Fontosnak tartjuk, hogy a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása a pályaválasztásig megtörténjen (felsőoktatási intézmények meghívása, nyílt napok, együttműködés kialakítása munkaügyi központokkal, támogató civil szervezetekkel).

Szociális problémák esetén a nevelési igazgatóhelyettes, az AJKP kollégiumi programgazda, az osztályfőnökök együtt járnak el az iskola vezetőségénél vagy az önkormányzat illetékes szervénél. Tevékenységeink: segítségnyújtás az állami ellátórendszer lehetőségeinek hatékony alkalmazásához, tankönyv-támogatási igény felmérése, tankönyv-támogatási rendszer alkalmazása, diákétkeztetési díjkedvezmények, pályázatok figyelése, ajánlása, szükség esetén benyújtása, nyomon követése, adminisztrációja.

Az esélyegyenlőség biztosításához hozzájárul, hogy erősen támogatjuk diákjaink részvételét az Útravaló Ösztöndíj programban. Az ehhez kapcsolódó pedagógiai, adminisztrációs tevékenységet elvégezzük.

Tehetséggondozó programunkon a tehetséges halmozottan hátrányos- illetve hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók térítésmentesen vehetnek részt.

Programunk alkalmas arra is, hogy előmozdítsa a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségét:

- biztosítja azokat a lehetőségeket, melyek elősegítik képességeik hatékonyabb kibontakoztatását;
- tudatosítja a személyes értékeiket;
- megerősíti a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezőket.

A boldogulás szempontjából a legfontosabb, amiben a hhh-s tanulók nagy részének hiánya van: az önbizalom és az önállóság. A tanuláshoz, gondolkodáshoz kapcsolódó készségek csak ezekkel együtt fejleszthetők eredményesen. Kiemelt figyelmet szánunk arra, hogy a hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű tanulók bekapcsolódjanak azokba a programokba, melyek a vállalkozási és kezdeményezőképeséget fejlesztik (gazdasági tréning program (JAM), ill. a Pénzügyi Oktatási Program (POP)).

A gimnáziumi és kollégiumi feladatokat ellátó közös igazgatású köznevelési intézményünkben a gimnázium feladata, hogy az **Arany János Kollégiumi Program** keretében megszervezi a 9. előkészítő évfolyamot.

A gimnázium, a 9. előkészítő évben az Arany János Kollégiumi Program 9. előkészítő évfolyama számára készült kerettantervnek a helyi tantervébe építésével hangsúlyt helyez a felkutatott halmozottan hátrányos helyzetű és rászoruló tanulók motiválására, kompetenciájuk, személyiségük fejlesztésére, pályaorientációs foglalkozásokkal segít a tanulóknak a középiskola választásában.

A gimnázium a 9. előkészítő év megszervezése időszakában együttműködik a Kollégiumi Programban érintett tanulók családjával és azokkal a középiskolákkal, amelyekben a tanulók tanulmányaikat folytatják a jövőben.

A Kollégiumi Program pedagógiai elvei között szereplő elem az anyanyelvi, az idegen nyelvi, a matematikai, a természettudományos, a digitális, a szociális, a művészeti kompetenciák fejlesztése, melyek segítik a tanulókat a középiskolai követelmények teljesítésében, hozzájárulnak személyiségük fejlődéséhez, és egyéb fejlesztési feladatok megoldásának is alapjául szolgálnak. Ez összhangban áll a gimnázium kulcskompetenciák fejlesztését célzó, együttműködésen alapuló, kooperatív tanulásszervezési eljárásokat előtérbe helyező pedagógiai gyakorlatával és diákközpontú szemléletmódjával: intézményünk életének minden területét áthatja a sokoldalú tanulói támogatás megvalósulása, mely a gyermekközpontú tevékenységrendszer és az együttműködés, értékközvetítés pedagógiai alapelveink legfőbb megnyilvánulása. A gyermekközpontú tevékenységrendszer az oktatás és nevelés összhangján alapuló személyiségfejlesztést, közösségformálást, tehetséggondozást és az esélyegyenlőség előmozdítását szolgálja. Intézményünkben folyamatosan erősödik a nevelés-oktatásnak az a gyakorlata, mely a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást helyezi a középpontba. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai megújulás irányába mutatnak együttműködésre épülő tanulásszervezési eljárásaink, a kooperatív módszereket is alkalmazó nevelési-oktatási gyakorlatunk.

Az előkészítő év kettős célt szolgál:

- A szociális, együttműködő készségek fejlesztése mellett a tárgyi tudásbeli hiányosságokkal érkező diákok hiányosságainak pótlása: kompetencia fejlesztés, kognitív fejlesztés.
- Érdeklődésnek megfelelő, érettségit adó középiskola kiválasztásában való segítség, melynek sikeres elvégzéséhez a szükséges alapismeretek, képességek kialakítására is megfelelő hangsúly fektetése.

Az előkészítő évben kiemelt a szociális és az életpálya-építési kompetenciák fejlesztése, és emellett elsődlegesen fontosnak tartjuk a szövegértési és szövegalkotási képességek, anyanyelvi kommunikáció; a matematikai, logikai képességek; az idegen nyelvi kompetenciák, a digitális kompetenciák differenciált tudástartalomra épülő fejlesztését.

A célok megvalósításának szakaszai:

- Az első szakaszban a gyermekek hiányosságainak (kognitív, szociális, kulturális) feltérképezése történik mérések, felmérések alapján, elkészül az ezekre épülő egyéni fejlesztési terv, illetve olyan pályaorientációs tevékenység kezdődik, ami eljuttatja a tanulókat a megfelelő iskola kiválasztásáig.
- A második szakasz feladata a kognitív hiányosságok tényleges pótlása és a szocializációs készségek fejlesztése. Ebben a szakaszban nagy hangsúlyt kap a

bemenő szintmérés alapján a differenciált haladási ütem biztosítása, az önálló tanulási képességet kifejlesztő program alkalmazása.

- A harmadik szakaszban – miután már mindegyik tanulónál eldőlt, hogy hol tanul tovább – általános kompetencia - fejlesztéseket végzünk, amelyek a tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységekkel, projekt munkákkal, tehetségfejlesztő programokkal egészülnek ki.

Az év során a hagyományos tanórai kötöttségeket igyekszünk feloldani, kerüljük a lekicsinylő, fölényeskedő tanári megnyilatkozásokat. A tanulók igénylik a tanár és a diák közötti közvetlen kontaktust, és azt, hogy mint teljes személyiségre figyeljünk rájuk.

Az értékelés – osztályozás módszereit változtatatosan, rugalmasan, kíméletesen használjuk. Igyekszünk érdekes, szórakoztató, a megszokottól eltérő formában átadni az ismereteket, pontosabban rávezettetni, felfedeztetni.

A tárgyasult szaktárgyi tudásnál, oktatásnál sokkal fontosabbnak tartjuk a tanuló teljes személyének formálását, nevelését. A tanórán több szemléltetést, motiválást alkalmazunk.

Az ismeretelsajátítás módszereiben sem a frontális módszer lesz a legfontosabb, hanem az együttműködést kívánó formák. A dialógus, az együttes cselekvés, kidolgozott óratervezés mellett. A tanórákon szorgalmazzuk a kooperatív technikák alkalmazását, a páros vagy csoportos munka gyakorlását, hogy tanulóink együttműködési képessége fejlődjön, szociális érzéke mélyüljön.

Az értékelés, visszajelzés fő formái:

- Két alkalommal részletes szöveges értékelés tantárgyanként
- Személyiségértékelés írásban két alkalommal
- A standard elvárások megismertetése
- Bemeneti, félévi, év végi szintfelmérés tantárgyanként
- Az egyéni ütemterv teljesülésének havonkénti értékelése
- Rendszeres írásbeli, szóbeli értékelés, osztályozás

A gimnáziumi előkészítő év általános tartalmi elemei:

- **A tanuló induló helyzetének felmérése, állapot rögzítése kollégiumi nevelőtanárral, tanulóval közös feladat-meghatározás**
 - Hatékony gyermek- megismerési technikák alkalmazása
 - Egyéni megállapodás a célokról, ehhez ütemterv készítése
 - Rendszeres írásbeli, szóbeli értékelés, osztályozás
- **A tanulási képesség fejlesztése**
 - Tanulásmódszertan: a tanulás tanulása
 - Az egyéni tanulás képességének fejlesztése
 - A tanulási motiváció megteremtése
 - A szövegértés képességének fejlesztése
 - Feladatértelmezés gyakorlása
 - Probléma centrikus feldolgozás
- **A középiskolai életvitelre való felkészítés**
 - Stabil élet és napirend kialakítása
 - Az elfogadási és együttműködési készség fejlesztése
 - Egyéni tanulási terv kialakítása, megvalósulásának támogatása
 - Önismereti technikák megismertetése, gyakorlása
 - Reális célmeghatározás, egyéni és közösségi identitás erősítése
 - Kitartás, kötelességtudat fejlesztése

- **Részvétel a továbbtanulási célok kijelölésében**
 - Részvétel a tanuló felvételi döntésében
 - A célzott középiskola felvételijére való felkészülés támogatása
 - Amennyiben saját iskolájában is van felvételi lehetőség, akkor az iskola saját elvárásainak közvetítése
- **Folyamatos kapcsolattartás a kollégiumi nevelőtanárokkal**
 - Folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladási üteméről
 - Egyéni korrekciós feladatok meghatározása a kollégiumi nevelőtanárral és a tanulóval közösen
 - Az egyes tanulók terhelhetőségének és tényleges terhelésének egyeztetése
- **Értékelés visszajelzés**
 - Két alkalommal részletes szöveges értékelés tantárgyanként
 - Személyiségértékelés írásban két alkalommal
 - A standard elvárások megismertetése
 - Bemeneti, félévi és év végi szintmérés tárgyaként
 - Az egyéni ütemterv teljesülésének havonkénti értékelése (alkuképesség fejlesztése) szükség esetén korrekciója
 - Rendszeres írásbeli és szóbeli
- **Az általános iskolai hiányok pótlása, ismétlés, rendszerezés**
 - Differenciált haladási ütem biztosítása, bemenő és az évközi szintmérés alapján
 - Magyar nyelv, idegen nyelv és kommunikáció, olvasás, szövegértés prioritása
 - Olvasás, szövegértés gyakorlása
- **Mindennapos testnevelés biztosítása (ajánlott a csapatsportok prioritása):**
Az órarendi órákon túl az iskolai sportkör foglalkozásai (csapatsport), úszásoktatás
- **Differenciált tevékenységformák-projektitanítás**
 - Művészeti csoport projektek (színjátszás, zene, képzőművészet)
 - Szocializációs projektek (kulturális, társadalmi identitás)
 - Programprojektek vissza a régi iskolába, közösségbe
- **A éves munkarendben alkalmazzuk az év három részre bontását** (bemenő, helyzetfeltáró szakasz, felvételire, iskolaválasztásra irányuló, orientációs szakasz, korrekciós, pótló, ismétlő szakasz), a szakaszos (epochális) tanítást a projektek esetén megvalósítjuk, valamint a kiscsoportos tanulásszervezést alkalmazzuk.

Az előkészítő tanévet követően a tanulók egy része továbbra is gimnáziumunk tanulója marad. Esetükben az osztályfőnökök és a gimnáziumi programgazda kiemelt gondoskodásával, a kollégiumi AJKP programgazdával és a kollégiumi csoportvezetővel szoros együttműködésben tudjuk elérni, hogy a tanulók hátrányaikat egyre inkább be tudják hozni, és a többi gimnáziumi tanulóval együtt, többségükben eredményesen tudnak haladni.

➤ **Gyermekek- és ifjúságvédelmi tevékenység a gimnáziumban**

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Célunk, hogy olyan támogató iskolai légkört teremtsünk, ahol biztosított a tanulók testi-lelki fejlődése. Segítsük a diákokat abban, hogy ne szenvedjenek hátrányt szociális okok vagy a gondoskodás hiánya miatt, hogy megtalálják helyüket a közösségükben, és minél harmonikusabb, teljes életet élő felnőtté válhassanak.

A cél elérését szolgáló legfontosabb feladataink a gimnáziumban:

A veszélyeztetettség felismerése, segítségnyújtás, a káros hatások ellensúlyozása.

- Tanítási órákon, szünetekben, szabadidős programok alatt igyekszünk figyelni az esetleges krízishelyzet miatti magatartásváltozásokra.
- A problémákat pedagógiai eszközökkel orvosoljuk, súlyosabb esetekben a Gyermekjóléti Szolgálat segítségét kérjük.
- Segítjük a diákokat abban, hogy maguk is felismerjék társaik veszélyeztetett helyzetét, hogy tudják, kinek jelezhetik a gondjaikat.
- Továbbképzéseken, szakmai értekezleteken veszünk részt annak érdekében, hogy időben felismerjük a veszélyeztető tényezőket, a korai tüneteket.

Általános prevenciót szolgáló feladatok:

A veszélyeztetettség megelőzésében kiemelt feladatunk a fiatalok személyiségfejlesztése, az egészséget befolyásoló szokások, pozitív magatartás kialakítása.

- Rendszeres felvilágosító programokat, előadásokat szervezünk orvosokat, egészségügyi szakembereket hívunk meg.
- Osztályfőnöki órákon, tanórákon az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteket nyújtunk.
- Biztosítjuk a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetőségét az iskolában és iskolán kívül (társas környezet kontrollálása, kirándulás, színház-látogatás).

Folyamatos információcsere lehetősége

- Együttműködünk a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó intézményekkel és hatóságokkal.
- Tájékoztatjuk a tanulókat és a szülőket a gyermekjóléti szervezetekről.
- Rendszeresen tartjuk a kapcsolatot a tanulókkal, szülőkkel, kollégiumi nevelőkkel.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

együttműködésünk eredményeként enyhíthetjük a hátrányos és veszélyeztetett tanulóink helyzetét, problémáikat a saját pedagógiai eszközeinkkel meg tudjuk oldani.

A tanulók részt vesznek a szervezett előadásokon, versenyeken. Egyre többen élnek egészségesen, sportolnak, túráznak, megismerik és megtapasztalják az egészséges életmód örömeit, értékeit. Tudatosan óvják egészségüket, védik magukat és társaikat a káros hatásoktól.

A rászorult tanulók segítséget mernek kérni tanáraiktól, a gyermek- és ifjúságvédőtől, védőnőtől, segítenek társaiknak a helyes döntések meg-hozatalában, mernek felelősen dönteni önmagukról.

A célok megvalósulásához szükséges legfontosabb feltételek

Személyi feltételek:

Az iskola minden pedagógusa, osztályfőnökök, védőnő, orvos, előadók.

Tárgyi feltételek:

Kazetták, CD-k, filmek, kölcsönözhető könyvek, osztályterem (rendelkezésre állnak).

Együttműködési kapcsolatok:

Gyermekjóléti Szolgálat, Szekszárd
Nevelési Tanácsadó
Rendőrkapitányság
Vöröskereszt
Mentőállomás
Kollégium
Munkaügyi Központ
RÉV

Problémakezelés:

Jogi lépések kezdeményezésére ifjúságvédelmi ügyekben az igazgató vagy az igazgatóhelyettesek jogosultak.

Tanulók külső szerv által történő meghallgatásán a szülő akadályoztatása esetén, a szülő kérésére, az osztályfőnök vagy a nevelési igazgatóhelyettes vesz részt.

➤ **A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása az általános iskolában, integrációs pedagógiai rendszer**

Esélyegyenlőség / méltányos oktatásszervezés: Biztosítjuk az intézmény szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, kiemelten: a tanulószobai és napközis foglalkozás, a szakkörök és a diákkörök, a szervezett kulturális/ szabadidős és szülői programok, könyvtár/ informatikai eszközök használata esetében. Tanulóink számára a szabadidő eltöltésének olyan értelmes és hasznos formáit biztosítjuk, amelyekhez családi háttérük, hátrányos helyzetük miatt egyébként nem juthatnának hozzá.

Kirándulások, táborozások iskolai szervezésekor tekintetbe vesszük az érintett csoport anyagi helyzetét.

Megszervezzük a rászoruló gyerekek felszereléssel, ruhával történő támogatását a szülői közösség bevonásával.

Szervezett foglalkozások, programok:

- hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség- kibontakoztató felkészítése
- az egyéni képességekhez igazodó kiscsoportos foglalkozás gyógypedagógus irányításával
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- napközi otthon
- tanulószoba
- diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési gondjai enyhítésének segítése
- családlátogatások
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő tevékenysége
- javaslat a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésére

Integrációs pedagógiai rendszer az általános iskolában

Az általános iskolában a 2005/2006-os tanévtől kezdve működik az integrációs pedagógiai rendszer, mely a szociális hátrányokkal küszködő gyermekek érdekeit tartja szem előtt. Intézményünk minden tanév elején elkészíti az adott évre szóló helyzetelemzést, amely tartalmazza:

- kimutatás a létszámokról
- beiskolázási terv
- szervezetfejlesztés
- erőforrás
- iskolába kerülés előkészítése
- heterogén osztályok kialakítása
- partnerkapcsolatok
- a tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei
- eszközjellegű kompetenciák – tanórán kívüli programok
- módszertani elemek
- műhelymunka
- értékelési rendszer
- multikulturális tartalmak
- pályaaorientáció

A helyzetelemzésből kiindulva elkészítjük az integrációs cselekvési tervet.

1. Integrációs stratégia elkészítése:
 - jogosultság megállapítása, arányok figyelemmel kísérése
 - kapcsolattartás a települések önkormányzataival
2. Iskolába való bekerülés segítése
3. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok működtetése
4. Integrációt segítő programok szervezése
5. Átmenetek elősegítése:
 - óvoda-iskola
 - alsó tagozat-felső tagozat
6. Együttműködési partnerkapcsolatok kiépítése
7. Háromhavonkénti szöveges értékelés lebonyolítása

Közelebbi célok:

1. Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére.
2. Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
3. Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
4. Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Távolabbi célok:

1. Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma
2. Csökken az intézményben a tankötelezettségi kor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
3. Nő az érettségire adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.
4. Az országos kompetencia mérések eredmények átlagaival az adott intézmény eredményei szinkronban vannak.

Partnerkapcsolatok fejlesztése – óvoda-iskola illetve iskolafokok közötti átmenet: Kiemelt figyelmet fordítunk az ágazati és ágazatközi partnerekkel való együttműködés kialakítására, fejlesztésére a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében. Feladatellátási helyünk rendszeresen (pl. tanévente egy alkalommal) szervez olyan közösségi napot (pl. pályaorientációs családi nap), melynek kiemelt fókuszja az ágazati és ágazatközi partnerség építése, erősítése a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.

Partnerkapcsolatok fejlesztése (családokkal való kapcsolattartás, családok bevonása, ágazati, ágazatközi együttműködések): Biztosítjuk a sikeres óvoda–iskola, illetve iskolafokok közötti (alsó–felső tagozat, általános iskola–középiskola) átmenetet támogató fejlesztések strukturális garanciáit. ILMT alapú komplex intézményfejlesztésünk részeként a sikeres átmenetet támogató programok kialakításával, fejlesztésével kapcsolatos eredményeinket rendszeresen (pl. a tanévben két alkalommal) közvetítjük a nevelőtestület (pl. nevelőtestületi napon) és a fenntartó felé is (pl. írásos beszámoló formájában).

➤ **Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység az általános iskolában**

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivattal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (természetbeni támogatás az IPR kereteiben), a szülőkkal való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

5.4. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.

5.4.1. A pedagógusok feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes leírását személyes munkaköri leírásuk tartalmazza.

Legfontosabb helyi feladataik az alábbiak:

Legfontosabb feladata: tanulói személyiségének, képességeinek, tárgyi tudásának folyamatos fejlesztése, tanítványainak általános iskolában a középiskolai továbbtanulásra, gimnáziumban az érettségi vizsgára és a felsőfokú továbbtanulásra való sikeres felkészítése.

Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos tudást tükröz.

Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumokat és az intézménye pedagógiai programjának a saját szakterületére vonatkozó főbb tartalmait.

Ismeri és tudatosan felhasználja szakterülete, tantárgya kapcsolatait más műveltségterületekkel, tantárgyakkal. Együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulónak lehetőségük legyen a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Ismeri és tudatosan alkalmazza a szakterülete, tantárgya sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési, tanítási módszereket, eszközöket.

Ismeri a szakterülete, tantárgya szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.

Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).

A főbb tevékenységek összefoglalása:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, a helyettesített órák vezetése,
- pedagógiai adminisztráció és a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli feladatok ellátása,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás,
- a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok (felzárkóztatás),
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete órák között
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a nevelőtestületi, munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, szaktantermek rendben tartása,
- közreműködés a leltározásban, selejtezésben
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- részt vesz a nevelőtestületi munkában. Feladatait a Munkatervben rögzített tervezési dokumentumok alapján elvégzi.

5.4.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnökök feladatait személyre szóló munkaköri leírásuk tartalmazza.

Legfontosabb feladata: az adott osztály osztályfőnöki feladatainak ellátása, a tanulókkal kapcsolatos jutalmazó és fegyelmező intézkedések, kapcsolatfelvétel a tanuló kollégiumi nevelőtanárával, szüleivel a tanulóval kapcsolatos nevelési, oktatási ügyekben.

A főbb tevékenységek összefoglalása:

- alaposan megismeri tanítványai személyiségét. Az iskola pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve. Segíti az osztályközösség kialakulását,
- együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, ha ennek szükségéig látja: látogatja óráikat. Észrevételeit és az esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli,
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal; a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (kollégium, sportvezető, stb.),
- kapcsolatot tart az osztály diákönkormányzati vezetőségével, biztosítja az osztály képviselőinek a diákönkormányzati megbeszéléseken és az évi rendes diákközségi ülésen való részvételét,
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét (erről a szülőket rendszeresen tájékoztatja), az osztály fegyelmi helyzetét. Az alulteljesítő tanulók szüleit december 1-10. között, majd április 20-25. között értesíti (a végzősök esetében március 20-25. között),
- különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére, esélyegyenlőségének biztosítására és előmozdítására,
- számon tartja az egészségügyi, szociális, érzelmi gondokkal küszködő tanulókat, segítséget nyújt számunkra,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait a tanártársai elé terjeszti,
- osztályértekezlet összehívását kezdeményezi osztálya problémájának elemzésére, megoldására,
- szülői értekezletet tart, szükség esetén családokat látogat, a digitális napló útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről,
- a szülői értekezletek tapasztalatairól tájékoztatja az igazgatót (helyettesét),
- felelősen ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (osztálynapló naprakész vezetése, év eleji, félévi és év végi statisztikák, törzslap, bizonyítvány, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók, stb.),
- mint osztályfőnök saját hatáskörben indokolt esetben évente összesen 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának,
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- kirándulásokat, közös kulturális programokat szervez osztálya tanulói számára,
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, kitüntetésére, AJKP tanulók segélyezésére, a tanulókat saját hatáskörében is jutalmazza,
- fegyelmező intézkedéseket hoz, fegyelmi vétség esetén eljárást kezdeményez,
- vezeti a tanulók dicséretével, elmarasztalásával kapcsolatos bejegyzéseket,
- javaslatot tesz az iskolai munkaterv osztályát, évfolyamát érintő pedagógiai, szervezési, stb. feladataira,
- részt vesz a nevelési munkaközösség munkájában, megbeszélésein, értekezletein,
- javaslataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét,
- a nevelő-oktató munkájához munkatervet/tanmenetet készít,

- tudatosan fejleszti az életpálya-építési kompetenciákat, segíti a tanulók pályaválasztását, pályaaorientációját,
- tudatosan fejleszti a tanulók pályaépítési kompetenciáit, kiemelten az MTMI területek népszerűségének növelésére
- közreműködik a tanulói tankönyvtámogatások iránti kérelmek összegyűjtésében és elbírálásában,
- részt vesz osztálya bemutatkozó műsorának, szalagavató műsorának, diákigazgató-választási műsorának, stb. előkészítő munkálataiban,
- minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet, vagy az évfolyamnak és a szükségleteknek megfelelően felhívja a figyelmet egyes előírásaira,
- közreműködik a választható foglalkozások felvételének lebonyolításában, segíti osztálya tanulónak a felsőfokú tanulmányokra történő jelentkezését
- folyamatosan figyelmet fordít osztályának dekorációjára, a faliújság karbantartására,
- minden év szeptemberének 10. napjáig nyilvántartást készít a hátrányos és halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű és a veszélyeztetett diákokról,
- folyamatosan nyomon követi és aktualizálja a digitális naplóban a diákok adatainak változását, a bejárók, a menzások, a kollégisták adataiban bekövetkező változásokat
- a tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláírhatja a tanulókkal.

Ellenőrzési kötelezettségei

- november, január és április hónap 8. napjáig ellenőrzi a digitális napló osztályozó részének állapotát, az osztályzatokat érintő hiányosságokat jelzi az oktatási igazgatóhelyettesnek,
- figyelemmel követi a tanulók igazolt és igazolatlan hiányzását, 8 napon belül igazolja a hiányzásokat, elvégzi a szükséges értesítéseket,
- a házirendben leírtak szerint figyelemmel követi a tanulók késését, szükség esetén elektronikus üzenetben vagy levélben értesíti a szülőket,
- a digitális naplóban generált írott üzenet útján értesíti a szülőket a tanulóval kapcsolatos problémáról
- a konferencia napján ellenőrzi, hogy minden tanulónak le van-e zárva az osztályzata, valamint a lezárt érdemjegy nem tér-e el jelentősen az osztályzatok átlagától a tanuló kárára.

5.5. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogainak gyakorlási rendje, az iskolai közélet

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen, illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani. Intézményünk a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogainak gyakorlását, módját a házirend tartalmazza.

A diákkörökkel és a diákönkormányzattal kapcsolatos szabályozás az iskolai SZMSZ-ben és a házirendben található.

A diákok szerepvállalása az iskolai közéletben, az önkormányzatiság érvényesülése pedagógiai szemléletmódunk alapja.

A tanulói részvétel mértéke, az együttműködés módja, az iskolánkra jellemző közvetlen tanár-diák viszony az oktatás-nevelés folyamatában meghatározó, mert ettől függ, hogy tanár és diák a tanítás-tanulás kulcsfontosságú tevékenységeit mennyire végzi szívesen és tudatosan.

A jó iskolai közérzet a tanároknak és diákoknak közös érdeke. Ennek egyik feltétele a szervezett, jól működő iskolai közélet.

Az iskolai közélet formálásában a vezető szerep a pedagógusé. A pedagógus mintaadó, értékközvetítő, vezető szerepét ugyanakkor toleránsan érvényesíti.

Célunk segíteni tanulóinkat abban, hogy a közösségért tenni akaró és tenni tudó aktív felnőttekké váljanak.

A cél elérését szolgáló feladataink:

Be kell vonnunk tanulóinkat az iskolai döntések előkészítésébe, a tervezés és értékelés folyamatába. Kölcsönös információcserével törekednünk kell arra, hogy megismerjék közösségünk legfontosabb gondjait és törekvéseit, hogy mindezzel azonosságot tudjanak vállalni.

Tevékenységek, kapcsolatrendszer:

- Az iskola tanulóinak szervezett képviseletét a diákönkormányzatok (DÖK) látják el. A diákönkormányzatok tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákönkormányzatok élén választott iskolai diák-bizottság (DÖK-vezetőség) áll. A diákönkormányzatok működését segítő tanárok támogatják. A diákképviselet és az intézményvezetés kapcsolattartásának módját az iskolai Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. A kapcsolattartás kulcskérdése a rendszeresség.
- Az iskolák a DÖK működéséhez évente fenntartói vagy szülői támogatás esetén tudnak pénzügyi keretet biztosítani, melynek felhasználásáról a DÖK önállóan dönt. Egyébként a rendezvények szervezését a kiadásokat teljesen fedező térítési díjjal lehet megoldani.
- A működés tárgyi feltételeit az iskolák biztosítják (DÖK-terem, infrastruktúra).
- Az iskola igazgatója minden, a diákságot érintő ügyben tájékoztatja (az érintett) DÖK vezetőségét. A fontos döntéseket hozó tantestületi értekezleteken lehetővé teszi a diákönkormányzati vezetők részvételét.
- Az iskola igazgatója felelős azért, hogy a képviseleti jogú diákönkormányzat javaslattételi, véleményezési és egyetértési jogát gyakorolhassa (tanév helyi rendje; iskolai dokumentumok, szabályzatok módosítása; tantárgyválasztással, tankönyvek kiválasztásával összefüggő kérdések; tankönyvtámogatás elvei és eljárásai; szociális és fegyelmi ügyek; I. Béla emlékplakett odaítélése).
- Az iskola rendszeresen lehetővé teszi a szorgalmi időben szervezett diák-önkormányzati vezetőképzésen való részvételt 2-3 diák számára.
- A diákközsgyűlésen (évente kétszer) a nevelőtestület tagjai részt vesznek. A diákközsgyűlés a diákközösség legmagasabb fóruma.
- A diákönkormányzat rendezvényeit a nevelőtestület támogatja, azokon részt vesz, felügyeletet vállal. A diáknap lebonyolításában a tanári kar a diákigazgató irányításával közreműködik.
- A tanulói tájékoztatás eszközei az iskolaújság és az iskolarádió.
- Az iskolák diákönkormányzatainak delegáltjai részt vesznek az Iskolaszék munkájában.

Munkánkat eredményesnek tekintjük, ha

- a DÖK olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat képvisel, amelyekkel nem sérti az egyéni érdekeket.
- a diákönkormányzat fejleszti a meglévő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.
- fejlődik a közösség iránti felelősségtudat
- a DÖK igényli a felelősségteljes közszereplést, a demokratikus kommunikáció gyakorlatát.
- a DÖK-terem kihasználtsága növekszik;
- a diákönkormányzat önállóan működik, a DÖK-segítő felnőtt kezdeményező szerepe csökken;
- a webes iskolaújság minimum kéthavonta frissül. Az iskolarádió rendszeresen műsort sugároz és információt közvetít.

5.6. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskolai nevelés-oktatás, a tanulói személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség együttműködése.

Ennek alapja a tanuló iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a tanuló személyiségének kedvező fejlődése.

5.6.1. A diákokkal való kapcsolattartás formái

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére illetve cséréjére a következő fórumot működteti az iskola illetve a diákönkormányzat

Diákközyűlés

A diákönkormányzat kezdeményezésére évente kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vethet fel, azokra választ kérhet. A diákközyűlés az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény tanulói és diákönkormányzata minden olyan problémát fölvetnek, amely a tanulói jogok érvényesülésével akár az intézményen belül, akár a jogi szabályozásban sérelmet, feszültséget, méltánytalanságot okoz.

5.6.2. A pedagógus és a szülői ház kapcsolata

A szülők a legfontosabb partnereink, akik az iskolaválasztással kifejezték nevelési alapelveink és céljaink elfogadását.

Az az alapelvünk, hogy az oktatás és nevelés összhangján alapuló pedagógiai folyamat irányítója a tanár, a szülőkkel az egyenrangú kapcsolatra törekvés mellett érvényesül. A nevelés a pedagógus és a szülő közös feladata, az együttműködés a tanuló alapvető érdeke, a pedagógusnak és a szülőnek pedig az oktatási törvényben is előírt kötelezettsége.

Feladataink, az együttműködés tartalmi elemei:

A szülőkkel folyamatosan konzultálunk gyermekeik fejlődéséről, munkájáról, a közösségben elfoglalt helyéről, kapcsolatainak jellemzőiről. A tanulásirányítás, a tehetséggondozás, a segítő tevékenységek (szociális hátrányok, tanulási kudarcok, beilleszkedési nehézségek), a továbbtanulás, pályaorientáció, a magatartás és szorgalom formálása az együttműködés legfontosabb területei.

Célunk, hogy a szülőkkel a családdal együttműködve segítsünk a Pedagógiai programban megfogalmazott célok sikeres megvalósítását.

Az együttműködés fórumai, a kapcsolattartás formái:

- a szülői önkormányzatiság a szülői szervezet működésével érvényesül: iskolánkban ez a szülői munkaközösség választmánya (SZMK), osztályszülői keretben választott küldöttekkel (gimnáziumi osztályonként általában 2 fő, általános iskolai osztályonként 2 fő). Ennek elnökét a küldöttek maguk választják. Az SZMK meghatározza programját, de az iskolavezetés és a DÖK is kezdeményezheti összehívását. Az SZMK képviselőket delegál az Iskolaszékbe.
- az osztályok küldöttei a szülői értekezleteken összegyűjtik a problémákat, és ugyanezen alkalmon jelzik az ügyek elintézését vagy a velük kapcsolatos eljárásokat.
- Az iskolavezetés és az SZMK között szervezett kapcsolattartást tanévente az iskola munkaterve rögzíti és ütemezi. Évente legalább két alkalommal az igazgató ad tájékoztatást az iskola munkájáról.
- Minden tanévben a nyílt napon részletesen tájékoztatjuk a szülőket iskolánk nevelésfilozófiájáról, céljairól, a képzési szerkezetről, az oktatás-nevelés eredményességéről.
- Szülői értekezletet félévente egyszer (tanévente kétszer), a középiskolai végzős évfolyamon tanévente háromszor szervezünk.
- Fogadóórát a szülői értekezletek között, tanévente két alkalommal tartunk.
- Pályaválasztási tanár-diák-szülő találkozó
(Pályaválasztási szülői értekezlet, amelynek az elsődleges célja a releváns információs csatornák (online és offline) bemutatása, a pályaválasztással kapcsolatos tájékoztatói lehetőségek megismertetése a szülőkkel, diákokkal. A rendezvényen előadások, kerekasztal beszélgetések, interaktív műhelyek valósulnak meg.)
- A szülőket írásban, a digitális napló útján tájékoztatjuk. Az osztályfőnökök a félévek zárása előtt minimum egy hónappal levélben tájékoztatják a vártnál gyengébben teljesítő diákok szüleit, szükség esetén kezdeményezve a találkozást az osztályfőnökkel, szaktanárral.
- A szülőket a középiskolában előzetes egyeztetés alapján-, az általános iskolában folyamatosan fogadjuk.
- A kapcsolattartás telefonon (ha a szülő igényli, e-mailben is) megvalósul.
- A rendezvényekre az SZMK vezetőjét ill. képviselőjét (Iskolaszék tagjait) minden alkalommal meghívjuk.
- A Szervezeti és Működési Szabályzat meghatározza a szülői közösség döntési egyetértési, javaslattevési, véleményezési jogkörét. Az igazgató a felelős azért, hogy a szülők jogosultságait gyakorolhassák.

- A gimnáziumi tanulók nagyobb csoportját (évfolyamok, gimnáziumi tanulók, szakközépiskolai tanulók) érintő döntéseket hozó nevelőtestületi értekezleteken az SZMK vezetőinek részvételét (tanácskozási joggal), valamint az Iskolaszék tagjainak részvételét lehetővé tesszük.
- Az általános iskolában a TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során kiemelten kezeljük az iskola és a szülői ház kapcsolatát. Ennek keretében a tanévre megtervezett iskolai programok sorozatára a hátrányos helyzetű tanulóink szülei meghívást kapnak. A számukra kiemelt programok minden tanévben a munkatervben kerülnek megjelölésre. A szülőkkal közös programok a tanulók önismeretét fejlesztik, mely hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához. A szülők – tanulók – pedagógusok a kötetlen közös programok során egy új kapcsolati hálóban egymás mellett és nem fölé – alárendeltként a megismerés és megértés valamint a segítségnyújtás új szintjére juthatnak el.

Az együttműködést akkor tartjuk eredményesnek, ha

- a kapcsolattartás rendszeres;
- a tájékoztatás korrekt és kölcsönös, a tanuló jogait tiszteletben tartó;
- tanárok és szülők egyaránt elégedettek az információk mennyiségével és mélységével, és mindezt a tanulói elégedettség is alátámasztja.

5.6.3. Az iskola tanárainak és más dolgozóinak kapcsolata

A pedagógiai döntések fóruma a tantestületi értekezőlet. A tantárgy-pedagógiai munka közvetlen koordinálása szakmai munkaközösségekben történik. A nevelőtestület és a szakmai munkaközösségek feladat- és hatáskörét a Szervezeti és Működési Szabályzata írja le.

Az éves munkatervben meghatározzuk a tanévi feladatokat, ebben a munkaközösségek szerepvállalását. A tanév végén értékeljük tevékenységünket, és elindítjuk a következő tanév tervezési folyamatát.

Az iskolák dolgozóinak (alkalmazotti közösségének) jogszabályban előírt érdekérvényesítő szervezete a Közalkalmazotti Tanács és a pedagógus szakszervezet.

Az iskola tanárai kapcsolatrendszerének működését önértékelési rendszerünkben teszteljük, a működés eredményességét az előző mérésekhez viszonyítjuk.

5.6.4. Együttműködés más intézményekkel, partnereinkkel

Az iskolánkról formált vélemény kialakulásában nagy jelentőségű, hogy milyen minőségű a kapcsolatrendszerünk. Ezt fontosnak tartjuk nevelési szempontból is: a nyitott iskolában a világban eligazodni képes fiatalok nevelődnek.

Célunk a kapcsolatok ápolása, építése.

Az együttműködés színterei, formái:

- **A kollégiummal:**

Iskolánk tanulóinak kb. 12 %-a kollégista. A kollégium közvetlen szomszédságából adódóan kollégista tanulóink nevelési-oktatási gondjainak megoldásában folyamatos együttműködés lehetséges és szükséges az osztályfőnökök, a szaktanárok és a kollégiumi nevelőtanárok között.

- **A közösségi szolgálatban a fogadó szervezetekkel:**

Az iskolai közösségi szolgálat megvalósításában együttműködő szervezetekkel együttműködési megállapodást kötünk, melyben meghatározzuk az együttműködés idejét, a tanulók által végzendő feladatokat. A partnerszervezetek képviselőt meghívjuk a gimnáziumba, tevékeny életük, életpályájuk és tevékenységük bemutatására.

- **Sportegyesületekkel, kulturális csoportokkal, művészeti alapiskolával, civil szervezetekkel:**

Tanulóink harmonikus személyiséggé nevelésében fontosnak tartjuk iskolán kívüli tevékenységüket. Ezért azt támogatjuk és elismerjük. Törekszünk arra, hogy a tanulásban kiemelten segítsük őket. A tanulóinkat foglalkoztató szervezeteket az iskolai rendezvényeinkbe bevonjuk. A sportosztály működéséhez a sportegyesületekkel együttműködési megállapodást kötünk.

- **Az I. Béla Alapítvánnyal:**

Pedagógiai programunk megvalósításában nagy segítségünkre van az iskola mellett működő alapítvány, mely céljaink megvalósításának, hagyományaink megőrzésének egyik legfontosabb anyagi biztosítója.

A Kuratórium elnökét valamennyi rendezvényünkre meghívjuk.

- **Az Illyés Gyula Könyvtárral:**

Író-olvasó találkozókkal, rendezvényeiken részvétellel, tanórán kívüli rendszeres tevékenységben való aktív szerepvállalással, pályázati projektekben való közös tevékenységgel

- **A Művészetek Házával, a Babits Mihály Művelődési Házzal:**

Hangversenyek és színházi programok szervezésével, kiállítások látogatásával, ill. nagyszabású rendezvényeink (I. Béla Napi Művészeti bemutató) színhelyeként. A Művelődési Ház nyári informatikai táborának igény esetén helyszínt biztosítunk.

- **A Tolna Megyei Levéltárral és a Wosinsky Mór Múzeummal:**

Rendezvények, kiállítások, levéltári és múzeumi órák, központi „szakkörök” látogatásával.

- **A helyi médiával (újságok, szekszárdi tv):**

Marketing tevékenységünk egyik legfontosabb eleme iskolánk munkájának folyamatos bemutatása.

- **A gazdálkodó szervezetekkel:**

A szakmai gyakorlati képzés, a szakközépiskolai szakmai alapozó képzés tárgyi feltételeinek megteremtésében több szervezettel építettünk ki kapcsolatot, melyet a Neumann Verseny szervezésével is ápolunk. Az együttműködő gazdálkodó szervezetek képviselőit szakmai előadóként, zsűritagként meghívjuk. Támogatóink nevét a honlapon nyilvánosságra hozzuk.

- **Az egészségnevelésben, környezeti nevelésben együttműködő partnereinket és a kapcsolatot tartalmát egészségnevelési- ill. környezeti nevelési programunk tartalmazza.**

- **A pedagógiai szakmai szolgáltatóval és a pedagógiai szakszolgálattal:**

A szakmai szolgáltatást nevelőtestületi belső képzéshez, továbbképzéshez vesszük igénybe. Bekapcsolódunk a szakmai programokba, Iskolánk két tanára lát el szaktanácsadói feladatokat. A pedagógiai szakszolgálat segítségét (szakvizsgálatát) szükség esetén igénybe vesszük.

- **A Megyei Munkaügyi Központtal:**

Az osztályfőnökök közösségformáló munkáját a központ évente segíti. „Pályaválasztás” című rendezvényünknek hagyományosan résztvevői vagyunk.

- **Az általános iskolákkal:**

Intenzív kapcsolatot tartunk a beiskolázási tevékenységünk kapcsán. Részt veszünk a nyolcadik osztályosok szüleinek az általános iskolában szervezett pályaválasztási szülői értekezleten. A nyolcadikosok osztályfőnökeit és az általános iskolák vezetőit minden évben – egymás munkájának megismerésére – találkozóra hívjuk iskolánkba.

Tehetséggondozó programunk részeként 2002 óta szervezünk általános iskolások számára ún. gimnáziumi előkészítőt. Tehetséggondozó Középiskolaként 9 általános iskolával kötöttünk megállapodást a tehetséges hátrányos helyzetű tanulók felkutatásának támogatására és programunkba való bevonásukra. Együttműködünk az általános iskolákkal minőségbiztosítási rendszereik működése terén is. Kérésre a KIR rendszeren túl is tájékoztatjuk őket a hozzánk felvett tanulóink helytállásáról.

- **A város és a megye középiskoláival:**

A vizsgáztatás, a tehetséggondozás terén az együttműködésben már vannak kialakult hagyományaink. Törekszünk a tapasztalatcserére, pedagógiai gyakorlatunk kölcsönös megismerésére. Nyitottak és készek vagyunk minden további tartalmi együttműködésre.

- **Pécsi Tudományegyetemmel:**

Tanulóink pályaaorientációjában kiemelt figyelmet fordítunk a PTE –vel, kiépített jó kapcsolat ápolására. Az egyetem rendezvényein rendszeresen részt vesznek a pedagógusok és a diákok, bekapcsolódnak a meghirdetett versenyekbe, részt vesznek különböző fórumokon, nyílt napokon, tudományos konferenciákon. Az egyetem oktatói rendszeres vendégei a Tehetségnapunknak.

- **Pályázati partnereinkkel:**

EU-s pályázataink révén számos intézménnyel valósítunk meg a pályázatok keretében közös pedagógiai tevékenységet.

- **Nemzetközi oktatási kapcsolataink:**

Az Európai Unió polgáiraiként elengedhetetlenül szükséges, hogy tanulóink személyesen is szerezzenek tapasztalatokat más kultúrákról, gondolkodásmódról, életstílusról. A személyes kapcsolattartás élménye gazdagítja tanulóink világképét és bővíti ismereteiket.

A kapcsolattartás során az idegen nyelv élővé válik, a kommunikációs képesség gyorsan fejlődik. A hatékony kommunikáció feltétele a nyelvtudás, a nyelvtanulás tehát értelmet nyer. Az elektronikus kommunikáció igénybevételével pedig az Internet-felhasználás tudatossá válik.

Iskolánkban tanulóink számára tanórai keretekben biztosítjuk az élő idegen nyelvek és az elektronikus kommunikációhoz szükséges készségek elsajátítását. A nemzetközi kapcsolatokban való részvételre az elmúlt években pályázatok révén nyílt lehetőségünk. Kétéves Comenius pályázatok keretében pályázonként kb. tíz külföldi középiskolával építettünk ki kapcsolatot, szervezünk tanévente több cserélátogatást. Ha a projektnek ez a része lezárul, diákjaink szaktanári irányítással elektronikus úton tartják a kapcsolatot és zárják le pályázati programot projekt munka keretében.

Folyamatosan nyújtjuk be pályázatainkat nemzetközi kapcsolatok építésére. Ezen túlmenően is folyamatosan keressük az alkalmat nemzetközi diákcserékhez, külföldi utakhoz.

A nemzetközi kapcsolatok megőrzésében, újak felkutatásában, a lehetőségek feltérképezésében a nyelvi munkaközösség vállal vezető szerepet.

A jövőben a diákcserék mellett továbbra is támogatni szeretnénk a nemzetközi együttműködés virtuális formáit különböző oktatási projektekbe való bekapcsolódással.

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a kapcsolattartással, együttműködéssel, kommunikációval kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Minden partnerrel a kölcsönösségre és a konstruktivitásra épülő kapcsolatot ápolunk.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használjuk az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- Építünk partnereink, a kollégák, a szakmai fejlődést segítő visszajelzéseire.
- A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően működünk együtt a nevelőtestületben, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- Rendszeresen egyeztetünk partnereinkkel.
- A problémák kezelésében törekszünk a kölcsönösen elfogadható, közösen kialakított megoldások megtalálására.
- Együttműködünk a nevelőtestületben különböző pedagógiai és tanulószervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakítunk ki.
- Munkánk során érthetően és a pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikálunk.
- Tudatosan támogatjuk a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.

5.7. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés területét az EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM tárgyalja, mely pedagógiai programunk 1. sz. melléklete

6. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai, valamint középfokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit a nevelési program 3. és 4. számú melléklete tartalmazza.

6.1. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Az osztályozó vizsgát, a különbözeti vizsgát, valamint a pótló és javítóvizsgát együtt: tanulmányok alatti vizsgának nevezzük.

Osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsgával a félévi, ill. az év végi osztályzatok megállapítása történik. Intézményünkben osztályozó vizsgát tesznek azok a tanulók, akik arra jelentkeznek, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel. Pl. iskolaváltáskor, vagy egyik tanulmányi területről egy másikra átmenetkor az addig nem tanult vagy alacsonyabb fokon tanult tárgyakból teendő számonkérés.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

A javítóvizsga időszakát a tanév rendje rendelet rögzíti, augusztus 20. és 31 között szervezzük meg. A javítóvizsgák alkalmával különbözeti vizsgákat szervezünk azon tanulók részére, akik az adott tárgyból az emelt szintű érettségire felkészítő képzésbe csak a végzés évében kapcsolódnak be. A tanuló erre a különbözeti vizsgára önállóan készül fel, számára a kimaradt képzés óráit nem pótoljuk.

Különbözeti vizsgát ír elő az igazgató határozatban, ha a tanuló átvétele miatt erre szükség van. Ez a különbözeti vizsga szükség szerint szervezhető a tanév bármely időszakában.

Osztályozó vizsgákat tanévente rendszeresen szervezünk: egyéni tanrendű tanulók számára a félév és a tanév zárása előtt; az érettségi vizsgaidőszakokat megelőző három hétben, ill., ha a tanuló sajátos helyzete miatt erre határozatban időszakot jelöl ki az igazgató.

Az egyéni tanrendű tanulók számára félévkor és a tanítási év végén, a zárás előtti három hetet felölelő időszakban szervezzük meg az osztályozó vizsgát. Az év végi osztályozó vizsga eredménye határozza meg a bizonyítványba kerülő osztályzatot, ezért az év végi vizsgán a tanév teljes anyagából kell a vizsga tartalmát összeállítani.

A tanuló az iskola igazgatójától különös esetekben egyes tantárgyakból felmentést kaphat a tanórára járás alól. Ebben az esetben osztályozó vizsgán eleget kell tennie a tantárgy (éves) követelményeinek.

A tanulmányok alatti vizsgát az igazgató vagy a nevelőtestület határozatában előírja.

6.2. Az alkalmassági vizsga szabályai

Sportegészségügyi és fizikai alkalmassági vizsgálat

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre jelentkező 8. évfolyamos tanulók számára a központi felvételi vizsga mellett a felvétel feltételeként sportegészségügyi alkalmassági és fizikai,

illetve sportági képesség felmérési vizsgálatot tartunk a középiskolai felvételi eljárás időszakában.

A sportegészségügyi alkalmasságot a sportorvos igazolhatja. Az igazolást a fizikai képességfelmérés napján kell bemutatniuk a felvételizőknek.

A fizikai ill. sportági képesség felmérés a következő területeket érinti:

- ingafutás
- helyből távolugrás
- kötélmászás (lányok) vagy függeszkedés (fiúk)
- sportági képességek vizsgálata: sportágra jellemző mozgásformák felmérése

A fizikai képességfelmérésen való megfelelés a szükséges feltétele a köznevelési típusú sportiskolai tanulmányi területre történő felvételnek, eredménye a tanulók rangsorolásába nem

számítható be. Nem-megfelelés esetén a jelentkező tanuló nem nyerhet felvételt az élsport-utánpótlást tudatosan felvállaló képzésre.

6.3. A szóbeli felvételi vizsga követelményei

Intézményünk szóbeli felvételi vizsgákat nem szervez. Mivel vizsgák nincsenek, a követelmények meghatározására nem kerül sor.

7. A felvétel és átvétel, az iskolaváltás helyi szabályai

Belépés az iskolába

➤ 1. évfolyamon

Az iskola beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz, anyagi, családi háttérétől, származásától, tehetségétől függetlenül egyformán szívesen fogadja körzetének minden gyermekét.

A beiratkozáshoz be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
- a szülő személyi igazolványát
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt
(ha a gyermek óvodás volt)
- a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét
(ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta)
- a gyermek egészségügyi könyvét az iskolaorvos felvételi javaslatával
szakértői bizottság véleményét.

- beiratkozási körzeten kívül lakó tanulók első évfolyamra történő felvétele során a jogszabályban szabályozott előnyben részesítés és a különleges helyzet sorrendjében döntünk. A férőhelyek számát figyelembe véve a felvételi kérelmeket az általános iskola teljesíteni tudja, sorsolás megszervezésére nincs szükség.

➤ 9. évfolyamon

Elsősorban a szekszárdi illetve a Szekszárd vonzáskörzetébe tartozó általános iskolák végzős tanulóit várjuk, közülük is elsősorban azokat, akiknek céljai között szerepel a felsőfokú továbbtanulás, és kitartó munkára képesek.

A felvételi eljárás tanév rendjéhez igazodó időbeli ütemezéséről (helyi rendjéről), a meghirdetett tanulmányi területekről minden évben a nevelőtestület dönt. A 2003/2004. tanévtől a központi írásbeli vizsga megírásával lehet a négy évfolyamos gimnáziumi tanulmányi területeinkre jelentkezni. Az Arany János Kollégiumi Program előkészítő kilencedik osztályába a központi írásbeli vizsga előírásáról a kollégium javaslatát kikérve döntünk. A felvételi összteljesítménybe az írásbeli vizsga mellett a 7. év végi és a 8. félévi osztályzatokat öt tantárgyból számítjuk.

Az általános iskolai tanulmányi eredmények (hozott pontok) számítása:

A hozott pontokat a 7. osztályos év végi és a 8. osztályos félévi eredményekből, az osztályzatok összegeként számítjuk ki öt tantárgyból. A jelentkezési lapon megadott összes tantárgy

osztályzataiból a kötelezők mellett a választható tárgyak közül a jelentkező számára legkedvezőbbet választjuk ki, és azt vesszük figyelembe:

Kötelező négy tárgy	Választható tárgyak közül egy
Magyar nyelv és irodalom (egy tárgyként)	Földrajz
Matematika	Biológia
Történelem	Kémia
Idegen nyelv	Fizika
	Informatika

(Ha magyar nyelvből és magyar irodalomból külön osztályzat van, a két tantárgy érdemjegyének egéssze kerekített átlagát vesszük figyelembe a pontok kialakításánál.)

A felvételi pontok számítása:

Minden tanulmányi területen az írásbeli vizsga eredményét és a hozott pontokat egyenlő súllyal (50:50) számítjuk be. A sportiskolai képzésben emellett a felvétel feltételeként a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai, illetve sportági képesség felmérési vizsgálaton való megfelelést határozzuk meg.

A felvételi rangsor kialakítása:

A felvételi pontszám alapján sorba rendezzük a jelentkezőket. Sorrendazonosság esetén előnyben kell részesíteni a hátrányos helyzetű tanulókat.

Ezt követő sorrendazonosság esetén a különleges helyzetben lévő tanulókat részesítjük előnyben, majd pedig akinek lakóhelye a járás területén van

Intézményünkben a felvételi rangsorolás szempontjából különleges helyzetűnek tekintjük azt a tanulót, aki

- írásbeli központi felvételi vizsgáját eredményesebben teljesíti
- szekszárdi
- akinek testvére jelenleg is iskolánk tanulója
- testvére, szülője iskolánk tanulója volt

Az előnyben részesítéshez a megfelelő dokumentumok benyújtása szükséges. (HH-igazolás, nyilatkozat testvér/szülő jelenlegi/korábbi középiskolai jogviszonyáról.)

Az így kialakult sorrend a felvételizők rangsora.

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre jelentkező 8. évfolyamos tanulók számára a központi felvételi vizsga mellett a felvétel feltételeként sportegészségügyi alkalmassági és fizikai, illetve sportági képesség felmérési vizsgálatot tartunk a középiskolai felvételi eljárás időszakában. (6.2. pont). A fizikai képességfelmérésen való megfelelés a szükséges feltétele a köznevelési típusú sportiskolai tanulmányi területre történő felvételnek, eredménye a tanulók rangsorolásába nem számítható be. Nem-megfelelés esetén a jelentkező tanuló nem nyerhet felvételt az élsport-utánpótlást tudatosan felvállaló képzésre.

Az Arany János Kollégiumi Programba ettől eltérően pályázat útján lehet bekerülni.

A programba való bekerülés feltételeit jogszabály és az EMMI által közzétett pályázati felhívás határozza meg.

A pályázati feltételeknek megfelelés esetén:

- a hátrányos helyzetű ill. nevelésbe vett vagy ideiglenesen elhelyezett tanulók körében az előzőekben vázolt (négy évfolyamos képzésre vonatkozó) hozott pontok – felvételi pontok alapján rangsorolunk.
- ezt követően (az előző rangsor folytatásaként) a többi jogosult tanuló körében is elvégezzük a rangsorolást. Ezzel igyekszünk biztosítani a programba bekerülés szempontjából korlátozott arányú bejutást engedélyező jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelést.

A felvételi eljárás aktuális részleteit évente ősszel a felvételi (beiskolázási) tájékoztatónkban az érdekeltek tudomására hozzuk. Ebben nyilvánvalóvá tesszük a tanulók leendő kötelességeit.

Sikeres felvétel után az éves munkatervben meghatározott időpontban (június második felében) lehet beiratkozni intézményünkbe. A beiratkozáskor az iskolai házirendet minden tanulónk megkapja.

➤ ***Továbbhaladás az általános iskolánkból gimnáziumunk 9. évfolyamára:***

Az általános iskola mindazon nyolcadik osztályos tanulója, akinek félévi tanulmányi átlaga

- a.) nem éri el a 4,3-et a rendes felvételi eljárás szerint
 - b.) legalább 4,3 a központi felvételi írásbeli dolgozat megírása nélkül
- kérheti az általa választott tanulmányi területre.

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre a felvétel feltétele emellett az egészségügyi és fizikai alkalmassági vizsgálaton való megfelelés.

➤ **Átjárhatóság, átvétel**

Átvétel az iskolába:

Más általános iskolából való átvétel esetében ill. más középiskolából való átvételről az iskola igazgatója dönt. Az átvétel során vizsgálni kell az iskolaváltásra okot adó körülményeket, a tanuló tanulmányi eredményességét. Törekedni kell arra, hogy az iskolai átlagot elérő, vagy valamely területen kiemelkedő tehetséget mutató diákok válasszák intézményünket. Ettől egyedi, a tanuló esélyegyenlőségét előmozdító esetben el lehet térni.

Az átvett tanulóknak azokból a tantárgyakból, melyek a helyi tantervben szerepelnek, de a tanuló korábbi iskolájában nem tanulta, osztályozó vizsgát kell tennie. Az átvett tanulók különbözeti vizsgáját a tantárgyak óraszámában, esetleg tartalmukban való lényeges eltérés indokolhatja. E kérdésben egyedi elbírálás alapján az érintett szaktanár és munkaközösség-vezető együttes javaslatára az igazgató dönt.

A tanuló egy tanéven belül haladékot kaphat az osztályozó ill. különbözeti vizsgák letételére, a jogszabályban rögzített feltételek mellett. A sikeres teljesítés érdekében javasoljuk felzárkóztató órákon, korrepetálásokon való részvételét.

Az általános iskolában integrációs programban való részvételhez szükséges a szülő írásos nyilatkozata.

➤ **A tanulói jogviszony megszűnése**

Az iskolai tanulmányok befejezése előtt önkéntes iskolaváltoztatás miatt, illetve nem tanköteles korú tanuló esetén fegyelmi vétség vagy a megengedettnél magasabb igazolatlan hiányzás miatt szűnik meg a tanulói jogviszony.

A tanulmányok befejezésekor a tanulói jogviszony megszűnését a köznevelési törvény szabályozza.

A jogviszony megszűnése után reményeink szerint gimnáziumi tanulóink több mint 80%-a tanul tovább egyetemeken, főiskolákon.

8. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Az egyén és a társadalom számára egyaránt fontos és egyre szélesebb körben felismert szükséglet, hogy minél több állampolgár legyen képes a saját illetve mások testi épségét, egészségét veszélyeztető állapotot felismerni, szaksegítséget hívni és a hivatásos segélynyújtó helyszínre érkezéséig megfelelően, magas színvonalon elsősegélyben részesíteni az arra rászorulókat.

Az elsősegélynyújtás célja a segítség adása addig, amíg a szakszerű segítség meg nem érkezik.

A laikus elsősegély nyújtónak nem gyógyítania kell, hanem csökkentenie kell a baleset, vagy rosszullet következményeit, lehetőleg megelőzni a további állapotromlást.

Cél:

- az élet megmentése
- a további egészségkárosodás megakadályozása
- a gyógyulás elősegítése

Feladatunk annak a tudatosítása, hogy elsősegélynyújtás révén a végleges ellátást megelőzően az egészségében hirtelen károsodott élete megmenthető, állapotának romlása megelőzhető. Az elsősegély-nyújtási alapismereteket az alábbi tartalommal kell a tanulók felé közvetíteni:

Baleset

- Fogalma
- Formái – háztartási balesetek, közlekedési balesetek, munkahelyi balesetek, sport stb.
- Veszély-jelzések (baleset-megelőzés)

Az elsősegélynyújtás alapjai

- Az elsősegélynyújtás fogalma
- Alapfogalmak (hirtelen kezdet, folyamatos jelleg, súlyosbodó, időfaktor!)
- A tevékenység sorrendje

Segélykérés/ mentőhívás

- Mentők: 104
- Tűzoltók: 105
- Rendőrség: 105
- Központi hívószám: 112

Sérült/beteg vizsgálata

Újraélesztés - elmélete és gyakorlata, külső automata defibrillátor használata

Hirtelen rosszullétek

- eszméletvesztéssel járó állapotok, a beteg pozicionálása (stabil oldalfekvés)
- görcsökkel járó állapotok
- allergiás reakciók
- nehézlégzéssel járó állapotok
- fájdalommal járó állapotok

Sérülések és ellátásuk

- sebzés, sebellátás
- vérzések, vérzéscsillapítás
- rándulás, ficam
- csonttörések
- testtájak sérülései
- hő okozta sérülések
- állatok-okozta sérülések
- áramütés
- vízbefulladás
- tömeges balesetek

Mérgeзések és ellátásuk

- mérge fogalma
- mérgeзések formái: gázmérgeзések, marószermérgeзések, gyógyszermérgeзések, étkezés során előforduló mérgeзések, drogmérgeзések

A beteg szállítása

- kimentés (gépkocsi, nehezen megközelíthető helyszín, tűz, vízi mentés)
- betegmozgatás
- a beteg fektetése

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának keretei:

- osztályfőnöki órán a balesetvédelmi-munkavédelmi oktatás keretében a tanév elején minden osztályfőnöknek legalább 2 órában kell tárgyalnia
- biológia, fizika, kémia, életvitel és technika, testnevelés órákon a tanév elején a balesetek megelőzése kapcsán legalább 1 tanóra keretében kell kitérni a lehetséges balesetek következtében a sérülések ellátásának, kezelésének módjaira
- biológia órán az egészségvédelemhez kapcsolódóan a szaktanárok tanítják az elsősegélynyújtás alapvető ismereteit
- az általános iskola és a gimnázium minden tanévben megszervezi az elsősegély-nyújtási szakkört
- a közlekedésbiztonsági ismeretek elsajátítása érdekében az osztályfőnöki órákra meg kell hívni a közlekedési szakembereket, akik az elsősegélynyújtás alapvető területeire kitérnek a közlekedési balesetek tárgyalása keretében
- az iskolai védőnő rövid felhívásokban a legfontosabb tudnivalókat faliújságon megjeleníti, hetente frissülő tartalommal.
- az iskolai védőnő tanév közben az osztályfőnöki órán előadást tart az elsősegélynyújtás módjairól

9 . A gimnázium helyi tanterve (2. kötet)

10. Az általános iskola helyi tanterve (3. kötet)

11. A kollégium pedagógiai programja (4. kötet)

12. A pedagógiai program mellékleteinek rendje

A pedagógiai program mellékletei

1. számú melléklet: A gimnázium és az általános iskola Egészségfejlesztési Programja
2. számú melléklet A gimnázium és az általános iskola Környezeti Nevelési Programja
3. számú melléklet Tanulmányok alatti vizsgák rendje Gimnázium
4. számú melléklet Tanulmányok alatti vizsgák rendje Általános iskola

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

Ez a pedagógiai program határozatlan időre szól. Felülvizsgálatát kétévente elvégezzük. A felülvizsgálati cikluson belüli módosításra a nevelőtestület (50 % +1 fő), az igazgató, illetve az Iskolaszék kezdeményezésére kerülhet sor.

A módosítás elfogadásáról kétharmados többséggel kell döntést hozni. Módosítás esetén is végig kell járni a kötelező legitimációs utat.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A dokumentumot az intézmény székhelyén az intézményvezetői irodában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

A pedagógiai program elfogadása, felülvizsgálatok:

1. Az intézmény gimnáziumi nevelőtestülete 2015. augusztus 31-én kelt határozatával a felülvizsgált gimnáziumi helyi tantervet elfogadta. Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

A gimnázium felülvizsgált helyi tantervét 2015. szeptember 1-től alkalmazzuk. A korrigált óraterveket a 9. évfolyamon a 2015/2016. tanévtől alkalmazzuk.

2. A nevelőtestület 2015. november 25-én kelt határozatával a felülvizsgált összetett iskola nevelési programját, az általános iskolai helyi tantervét és a kollégium pedagógiai programját elfogadta.

Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.



Péter Miklós
KT elnök, a nevelőtestület képviselőjében

A pedagógiai program jóváhagyása:

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programját jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket nem tartalmaz.

Szekszárd, 2015. november 25.



Hajós Éva
igazgató

Felülvizsgálatok:

1. A nevelőtestület 2017. augusztus 31-én kelt határozatával (1842/2017.) az ismételten felülvizsgált helyi tanterveket elfogadta. Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programjában a felülvizsgált helyi tanterveket jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket nem tartalmaz.

2017. augusztus 31.



Hajós Éva
igazgató

2. A nevelőtestület 2018. június 29-én kelt határozatával (1605 /2018.) az ismételten felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot és gimnáziumi helyi tantervet elfogadta. Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programjában a felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot és a gimnáziumi helyi tantervet jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

2018. június 29.



Hajós Éva
igazgató

3. A nevelőtestületek 2019. 06. 14-én, 2019. 06. 17-én és 2019. június 18-án kelt határozataival (1476/2019., 1473/2019., 483-ÁI/2019.) az ismételten felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot és a kollégiumi pedagógiai programot elfogadta. Véleményt nyilvánított az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

Módosított rendelkezések az összetett iskolai nevelési programban:

Módosítás helye	Eredeti tartalom	Módosított tartalom
Bevezető 5. oldal általános iskola nevelési filozófiáján belül	A fenntartó önkormányzat ránk mindig számíthat, ha a község művelődéséről, kultúrájáról van szó.	A közösséghez tartozás érzését erősítjük és a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megőrzését vállaljuk azzal, hogy általános iskolánk aktívan vesz részt a községi megemlékezések, ünnepek lebonyolításában.
Bevezető 5. oldal A kollégium	A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégium jogelőd intézményét Rózsa Ferenc Középiskolai Kollégium néven 1967-ben alapították.	A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégium jogelőd intézményét 1967-ben alapították.
Bevezető 5. oldal A kollégium	Az alapítás két szervezethez kötődik: a Tolna Megyei Tanácshoz és a SZÖVOSZ- hoz. A megye az ekkor épült új középiskolájának, a Rózsa Ferenc Szakközépiskolának biztosított kollégiumot, a SZÖVOSZ pedig az általa működtetett Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskola tanulóit kívánta elhelyezni. Emiatt két elkülönített intézmény volt az épületben. Ez az állapot 1973-ban szűnt meg. Később a városban lévő diákok otthonok megszűnésével ide kerültek a Garay János Gimnázium tanulói, majd itt kaptak helyet a Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola hallgatói is. Kezdetben a szülők valóban átadták a kollégiumi nevelőtanárnak a gyermekeiket oktatás-nevelés céljára, hiszen a fiatalok negyedévente, majd havonta, később kéthetente utaztak csak haza. Az elmúlt évtizedekben több ezer fiatal számára teremtettük meg az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges	----

	feltételeket. Kezdetben 8-10 ágyas szobákban több mint 400, ma 3-4 ágyas szobákban 200 diákot tudunk elhelyezni. Az intézmény fenntartója az évek során többször változott. 1994 óta a kollégium fenntartója Szekszárd Megye Jogú Város Önkormányzata.	
Bevezető 5. oldal A kollégium	2004/2005.tanévtől a kollégiumban bevezetésre került a pedagógiai felügyelői rendszer, ami azt jelenti, hogy az éjszakai és a hétvégi ügyeletet pedagógiai felügyelői munkakörben foglalkoztatott egyetemi vagy főiskolai végzettségű pedagógusok látják el, a kollégiumi nevelőtanárok.	A 2018/2019. tanévtől az éjszakai és a hétvégi ügyeletet a kollégiumi nevelőtanárok látják el.
Bevezető 5. oldal A kollégium	A Rózsa Ferenc Kollégium –mint önálló intézmény- a 2008/2009. tanévtől az intézményi összevonások után megszűnt, tevékenységét a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola intézményegységeként, tagintézményeként folytatja, és továbbra is fogadja a vidéki, Szekszárdon tanuló középiskolás diákokat.	A kollégium a 2008/2009. tanévtől a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola intézményegységeként, tagintézményeként folytatja, és továbbra is fogadja a vidéki, Szekszárdon tanuló középiskolás diákokat.
Bevezető 6. oldal A kollégium	FVM DASZK Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégiummal	AM Dunántúli Agrárszakképző Központ Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és a Kollégium

Módosított rendelkezések a kollégiumi pedagógiai programban:

Módosítás helye	Eredeti tartalom	Módosított tartalom
címoldal	I. BÉLA GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA	Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola
2.2 A működés belső feltételrendszerének bemutatása A szervezet felépítése, a személyi feltételek (2. oldal)	A nevelőtestület kollégiumi tagjai: kollégiumi nevelőtanárok, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben	A nevelőtestület kollégiumi tagjai: kollégiumi nevelőtanárok.

	foglalkoztatott szabadidőszervező, AJKP-mentor és ifjúságsegítő, valamint a pedagógiai felügyelők.	
2.2 A működés belső feltételrendszerének bemutatása A szervezet felépítése, a személyi feltételek (2. oldal)	A kollégiumban a nevelési feladatokat – az Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott – kollégiumi nevelőtanár látja és a nevelőmunkát segítő alkalmazotti munkakörben foglalkoztatott felsőfokú pedagógiai végzettséggel rendelkező pedagógiai felügyelő látja el, aki	A kollégiumban a nevelési feladatokat – az Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott – kollégiumi nevelőtanár látja el, aki
2.2 A működés belső feltételrendszerének bemutatása A szervezet felépítése, a személyi feltételek (2. oldal)	A kollégiumi nevelőtanár és a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.	A kollégiumi nevelőtanár a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.
2.2 A működés belső feltételrendszerének bemutatása A szervezet felépítése, a személyi feltételek (3. oldal)	A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy még megengedett végzettséggel. A kollégiumi nevelőtanárok és a pedagógiai felügyelők egy része több diplomával, pedagógus szakvizsgával rendelkezik, ismereteiket további, az oktató-nevelő munka területeit érintő továbbképzéseken egészítették ki.	A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy még megengedett végzettséggel. A kollégiumi nevelőtanárok egy része több diplomával, pedagógus szakvizsgával rendelkezik, ismereteiket további, az oktató-nevelő munka területeit érintő továbbképzéseken egészítették ki.
2.2 A működés belső feltételrendszerének bemutatása A szervezet felépítése, a személyi feltételek (3. oldal)	Az AJKP- mentor és ifjúságsegítő támogatja a pedagógusok gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységét, segítséget nyújt a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanulók ifjúságvédelemmel kapcsolatos és szociális problémáinak megoldásában, kiemelt feladata az Arany János Kollégiumi	-----

	Programban résztvevők figyelemmel kísérése.	
3. A kollégiumi élet szervezése (5. oldal)	A kollégiumban 2004-től pedagógiai felügyelői rendszer működik. Dolgozóink 24 órás munkarendje – a pedagógiai felügyelő rendszer bevezetésével - alkalmazkodik tanulóink iskolai elfoglaltságához, emellett figyelembe veszi a diákok és a szülők egyéni igényeit is.	Dolgozóink 30 órás munkarendje alkalmazkodik tanulóink iskolai elfoglaltságához, emellett figyelembe veszi a diákok és a szülők egyéni igényeit is.
3. A kollégiumi élet szervezése 3.1 A szervezeti működés fórumai (6. oldal)	Munkáját az AJKP programgazda vezeti az AJKP mentor - ifjúságsegítő munkatárssal együttműködve.	Munkáját az AJKP programgazda vezeti.
3. A kollégiumi élet szervezése 3.1 A szervezeti működés fórumai (6. oldal)	Együttműködnek a Gimnázium AJKP- team tagjaival és a partneriskolák osztályfőnökeivel és az Oktatásfejlesztő és Kutató Intézet (OFI) által delegált AJKP mentorral.	Együttműködnek a Gimnázium AJKP- team tagjaival és a partneriskolák osztályfőnökeivel és az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelés- Igazgatási Főosztály által delegált AJKP mentorral.
5. A kollégium kapcsolatrendszere (9. oldal)	A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel, a fenntartóval, a működtetővel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, érintettség esetén a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.	A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel, a fenntartóval, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, érintettség esetén a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.

5.2 Együttműködés iskolákkal 5.2.1. A partner iskolák (10. oldal)	FM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium	AM Dunántúli Agrárszakképző Központ, Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
5.2 Együttműködés iskolákkal 5.2.1. A partner iskolák (10. oldal)	Edutop Szakközépiskola és Szakiskola	----
5.4 Kapcsolat a fenntartóval, működtetővel (11. oldal)	Fenntartó: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) Szekszárdi Tankerület Működtető: Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata	Fenntartó és működtető: Szekszárdi Tankerületi Központ
5.5 Kapcsolat egyéb szervezetekkel (11. oldal)	- Szekszárdi Diákétkeztetési Kft, - F & F Kft.	- Hungast Kft., ----
11. A kollégiumi tevékenység rendszere 11.1.2.3. A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások (23. oldal)	A pedagógiai felügyelővel együtt segítjük a konfliktushelyzetek feloldását, pedagógiai tanácsadást végzünk, (egyéni meghallgatás, életvezetés, szituáció-elemzés).	-----
11. A kollégiumi tevékenység rendszere 11.2 Pedagógiai felügyelet (23. oldal)	A kollégium – szervezeti egységenként egy pedagógus közreműködésével (kollégiumunkban pedagógiai felügyelői rendszer működik, a pedagógiai felügyeletet a nevelőtanár és a pedagógiai felügyelő látja el. Továbbiakban: ügyeletes nevelő) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.	A kollégium – szervezeti egységenként egy pedagógus közreműködésével (a pedagógiai felügyeletet a kollégiumi nevelőtanár látja el) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.
15. A tanulók fejlesztésének területei 15.2. Hátrányos helyzetű tanulók szervezett felzárkóztatásának, tehetséggondozásának, társadalmi beilleszkedésük terve (40. oldal)	A segítő tevékenység formái: (AJKP mentor-ifjúságsegítő is részt vesz a feladatok ellátásában)	A segítő tevékenység formái:
22. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek	A kollégiumban a gyermek és ifjúságvédelmi munkát az AJKP mentor-ifjúságsegítő segíti.	-----

(52. oldal)		
23. Az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái 23.2. A kollégium és a kapcsolódó iskolák együttműködésének, és a kapcsolattartásának formái (53. oldal)	A kollégium kapcsolatrendszere fejezetben a szülői és az iskolai kapcsolattartás megtalálható. A családdal és az iskolával való kapcsolattartás eljárásrendje, a vezetői, kollégiumi nevelőtanári, pedagógiai felügyelői és az AJKP mentor-ifjúságsegítő feladatai szintjén való szabályozása a Kollégium – család - iskola együttműködése című belső eljárásrendünkben található.	A kollégium kapcsolatrendszere fejezetben a szülői és az iskolai kapcsolattartás megtalálható. A családdal és az iskolával való kapcsolattartás eljárásrendje, a vezetői, kollégiumi nevelőtanári feladatai szintjén való szabályozása a Kollégium – család - iskola együttműködése című belső eljárásrendünkben található.
24. Az Arany János Kollégiumi Program 24.2.4. Együttműködés (57. oldal)	• együttműködés a fenntartóval, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerületével	• együttműködés a fenntartóval, a Szekszárdi Tankerületi Központtal
24. Az Arany János Kollégiumi Program 24.3. Az AJKP fő folyamatai, a folyamatok céljai, indikátorai, működtetése során megvalósítandó tevékenységek, tevékenységcsoportok (58. oldal)	A tevékenységek céljainak elérését, az indikátorok teljesülését az Nkt.-ban foglaltaknak megfelelően évente értékeljük és erről beszámolót készítünk az OFI Nemzeti Tehetség Programiroda számára.	A tevékenységek céljainak elérését, az indikátorok teljesülését az Nkt.-ban foglaltaknak megfelelően évente értékeljük és erről beszámolót készítünk az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelési-igazgatási Főosztálya számára.
24. Az Arany János Kollégiumi Program 24.3.9. Az AJKP folyamatos fejlesztése (66. oldal)	• OFI Nemzeti Tehetség Programirodával való kapcsolattartás	• Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelési-igazgatási Főosztályával való kapcsolattartás

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programjában a felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot és a kollégiumi pedagógiai programot jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

2019. június 18.



4. A nevelőtestületek 2019. 08. 30-án kelt határozataival (1824/2019., 1828/2019., 597-ÁI/2019.) az ismételten felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot, gimnáziumi és általános iskolai helyi tantervet valamint a kollégiumi pedagógiai programot elfogadta. Véleményt nyilvánított az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a Diákönkormányzat.

Módosított rendelkezések az összetett iskolai nevelési programban:

Módosítás helye	Eredeti tartalom	Módosított tartalom
Bevezető A gimnázium	<i>(A meglévő tartalom kibővül.)</i>	2018-ban elnyertük az Örökös Ökoiskola címet. 2019. év őszén "Boldog Iskola" cím birtokosai lettünk, vállalva az ezzel járó feladatok megvalósítását. A gimnázium telkén 2019-ben iskolakertet alakítottunk ki, bekapcsolódva az Iskolakert Programba.
4.1. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai gyakorlat folytatása	Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.	Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével, az általános iskolában élménypedagógiai módszerek alkalmazásával.
4.1. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai gyakorlat folytatása	A tudás alkalmazásának képessége, a problémák megoldásában mutatkozó kreativitás a vizsgakövetelményekben megfogalmazódó elvárás a kétszintű érettségiben.	A tudás alkalmazásának képessége, a problémák megoldásában mutatkozó kreativitás a vizsgakövetelményekben megfogalmazódó elvárás a kétszintű érettségiben és az általános iskolai illetve a gimnáziumi év végi vizsgák rendszerében.
5. Nevelő-oktató munkánk területei – cél- és feladatrendszer, eszközök és eljárások 5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok (Célunk az önismeret és a társas kultúra fejlesztése)	<i>(A meglévő tartalom kibővül.)</i>	Tevékenyen bekapcsolódunk a "Boldog Iskola" programba, a címmel járó kötelezettségeket és vállalásokat a tanulók szemléletének formálása érdekében megvalósítjuk. A programba bevont gimnáziumi osztályokban osztályfőnöki, illetve más tanórák keretein belül fejlesztjük az alábbi képességeket, készségeket: társas kapcsolatok, énkép, érzelmek kezelése, konfliktuskezelés.
5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok - folytatás (Célunk a tudatos életpálya-tervezés kialakítása, fejlesztése)	A tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és -vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés készségeinek	A tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és -vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés készségeinek

	fejlesztése a tanulóközpontú pedagógiai eljárások eszközrendszerével hagyományos eljárások mellett az újszerű oktatásszervezési eljárások bevezetésével iskolai környezetben is eredményesen oldható meg, ezért az általános iskolában és a gimnáziumban a tanulóközpontú módszerek alkalmazását preferáljuk.	fejlesztése a tanulóközpontú pedagógiai eljárások eszközrendszerével - hagyományos eljárások mellett az újszerű oktatásszervezési eljárások bevezetésével - iskolai környezetben is eredményesen oldható meg, ezért az általános iskolában és a gimnáziumban a tanulóközpontú módszerek alkalmazását preferáljuk. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy a oktatásban határozottabban kerüljenek elő a természettudományos megközelítések/témák, a tanulók minél jobban megszeressék a természettudományos problémák megoldását, hogy minél inkább népszerűek legyenek számukra a mérnöki, természettudományos, informatikai életpályák.
5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok – folytatás (A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban)	a munka világában, ezen belül a hazai, valamint az európai uniós munkaerőpiacon, valamint a továbbtanulási lehetőségekben való tájékozódás képességének kialakítása	a munka világában, ezen belül a hazai, valamint az európai uniós munkaerőpiacon, valamint a továbbtanulási lehetőségekben való tájékozódás képességének kialakítása pályaorientáció és az MTMI (matematika, természettudomány, műszaki, informatikai) kompetenciákra épülő szakmák megismertetése
5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok – folytatás (A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában)	A hátrányos helyzetű tanulók társadalmi beilleszkedését elősegíti a sikeres pályaválasztás, melynek részeleme az osztályfőnöki órák keretében megvalósuló pályaorientációs foglalkozás.	A hátrányos helyzetű tanulók társadalmi beilleszkedését elősegíti a sikeres pályaválasztás, melynek részeleme az osztályfőnöki órák keretében megvalósuló pályaorientációs foglalkozás. A természettudományos tantárgyak kiemelt népszerűsítését már ötödik osztálytól megkezdjük, hogy a gyerekek a legfogékonyabb életkorban megszeressék a matematikai, informatikai és természettudományos problémák megoldását, így később motiváltabbak és sikeresebbek lesznek e tárgyak eredményes tanulására, mely növeli az MTMI életpályák vonzerejét.
5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok – folytatás	Ezen túl szervezett, vagy önszerveződő csoportok formájában lehetőséget biztosítunk	Ezen túl szervezett, vagy önszerveződő csoportok formájában lehetőséget biztosítunk a

	a pályaválasztás előtt álló tanulóinknak arra, hogy más intézmény nyílt napjait, szakmai kiállításait felkeresve információkat gyűjtsenek a választásukhoz.	pályaválasztás előtt álló tanulóinknak arra, hogy más intézmény nyílt napjait, szakmai kiállításait felkeresve információkat gyűjtsenek a választásukhoz. A pályaorientációs és tanácsadási tevékenységek megerősítése megkönnyíti a tanulók pályaválasztását, a különböző iskolafokok közötti, illetve az oktatásból a munka világába való átmeneteket.
5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok <u>Célunk a testi és lelki egészségre nevelés és családi életre nevelés</u>		Kiegészül: Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük a lélek egészségét szolgáló tevékenységi formákat a "boldogságóra" keretein belül. Vállaljuk havi egy boldogságóra megtartását a "Boldog Iskola" programba bevont gimnáziumi osztályok osztályfőnöki, illetve más tanórák keretein belül a következő témákkal: boldogságfokozó hála; optimizmus gyakorlása; kapcsolatok ápolása; boldogító jócselekedetek; célok kitűzése és elérése; megküzdési stratégiák; apró örömök élvezete; megbocsátás; testmozgás; fenntartható boldogság. Célunk a program megvalósításával, hogy növeljük a tanulók önbecsülését, céltudatosságát, stressztűrő és problémamegoldó képességét, toleranciáját, empátiáját; csökkentsük a tanulói szorongást, ezáltal kiegyensúlyozottabbá válhatnak. Az órákon a tanulók különböző problémamegoldó és boldogságfokozó technikákat sajátítanak el, melyeket felnőttként is tudnak majd alkalmazni.
5.4.2 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladata	tudatosan fejleszti az életpálya-építési kompetenciákat, segíti a tanulók pályaválasztását, pályaorientációját,	tudatosan fejleszti az életpálya-építési kompetenciákat, segíti a tanulók pályaválasztását, pályaorientációját, tudatosan fejleszti a tanulók pályaépítési kompetenciáit, kiemelten az MTMI területek népszerűségének növelésére

5.6.2. A pedagógus és a szülői ház kapcsolata	Fogadóórát a szülői értekezletek között, tanévente két alkalommal tartunk.	Fogadóórát a szülői értekezletek között, tanévente két alkalommal tartunk. Pályaválasztási tanár-diák-szülő találkozó (Pályaválasztási szülői értekeztet, amelynek az elsődleges célja a releváns információk csatornák (online és offline) bemutatása, a pályaválasztással kapcsolatos tájékoztatói lehetőségek megismertetése a szülővel, diákokkal. A rendezvényen előadások, kerekasztal beszélgetések, interaktív műhelyek valósulnak meg.)
5.6.4. Együttműködés más intézményekkel, partnereinkkel	Pécsi Tudományegyetemmel Tanulóink pályaeorientációjában kiemelt figyelmet fordítunk a székszárdi karral kiépített jó kapcsolat ápolására. A Kar rendezvényein rendszeresen részt vesznek a pedagógusok és a diákok, bekapcsolódnak a meghirdetett versenyekbe, részt vesznek különböző fórumokon, nyílt napokon, tudományos konferenciákon. A Kar oktatói rendszeres vendégei a Tehetségnapunknak	Pécsi Tudományegyetemmel Tanulóink pályaeorientációjában kiemelt figyelmet fordítunk a PTE – vel, kiépített jó kapcsolat ápolására. Az egyetem rendezvényein rendszeresen részt vesznek a pedagógusok és a diákok, bekapcsolódnak a meghirdetett versenyekbe, részt vesznek különböző fórumokon, nyílt napokon, tudományos konferenciákon. Az egyetem oktatói rendszeres vendégei a Tehetségnapunknak.
5. Nevelő-oktató munkánk területei – cél- és feladatrendszer, eszközök és eljárások 5.7 A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	---	Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük a lélek egészségét szolgáló tevékenységi formákat a "boldogságórák" keretein belül. Vállaljuk havi egy boldogságóra megtartását a "Boldog Iskola" programba bevont gimnáziumi osztályok osztályfőnöki, illetve más tanórak keretein belül a következő témákkal: boldogságfokozó hála; optimizmus gyakorlása; kapcsolatok ápolása; boldogító jócselekedetek; célok kitűzése és elérése; megküzdési stratégiák; apró örömei élvezete; megbocsátás; testmozgás; fenntartható boldogság. Célunk a program megvalósításával, hogy növeljük a tanulók önbecsülését, céltudatosságát, stressztűrő és problémamegoldó képességét, toleranciáját, empátiáját; csökkentsük a tanulói

		szorongást, ezáltal kiegyensúlyozottabbá válhatnak. Az órákon a tanulók különböző problémamegoldó és boldogságfokozó technikákat sajátítanak el, melyeket felnőttként is tudnak majd alkalmazni.

Módosított rendelkezések a gimnáziumi Helyi Tantervben

Módosítás helye	Eredeti tartalom	Módosított tartalom
2.2. A köznevelési típusú sportiskolai képzéshez kapcsolódó gimnáziumi óraterv	-----	kiegészítés: A 9-10. ill. a 11-12. évfolyamon a heti óraszám változatlanul hagyása mellett a sportelméleti ismereteket közvetítő tantárgyakat – ha a csoportszervezés feltételei nem biztosítottak - az alsó két, ill. a felső két évfolyam összevonásával oldjuk meg.
13.2. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje	A gimnáziumi idegen nyelvi „alapvizsga”, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga A 11. évfolyam végén egy idegen nyelvből írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek tanulóink. A helyi „alapvizsga” eredménye az évközi osztályzatokkal együtt – azokat korrigálva – 1/3 részben határozza meg az év végi minősítést.	A gimnáziumi matematika, történelem, idegen nyelvi „kis-érettségi”, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga A 10. évfolyamon történelemből a második félévben, a 11. évfolyam végén matematikából írásbeli, egy idegen nyelvből írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek tanulóink. (un. „kis-érettségi”) A helyi „kis-érettségi” eredménye háromszorosán súlyozott osztályzat. A vizsgakövetelmények a helyi tantervre épülnek. A témaköröket, illetve a tételeket a munkaközösség állítja össze, azokat a tanulók legalább három hónappal a vizsga előtt megismerik. A követelmény- és feladatrendszer a középszintű érettségihez igazodik. Akinek legalább középfokú (igazolt) nyelvvizsgálója van, az a nyelvi vizsga megfelelő része, vagy egésze alól felmentést kap. Vizsgáról hiányozni csak alaposan indokolt és igazolt esetben lehet, az elmaradt vizsgát pótolni kell. Az vizsgák várható időpontja május. Az írásbeli időpont általában egybeesik az országos kompetenciamérések időpontjával. A nyelvi előkészítő évfolyam év végi minősítéséhez angol nyelvből egy

		ún. tanévi záróvizsga is hozzátartozik, amely a kezdő nyelvtanulók esetében A2, a haladók esetében B1 szintű nyelvtudást feltételező feladatokkal értékeli a tanulók nyelvi felkészültségét. A záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll, eredménye háromszorosan súlyozott osztályzat.

Módosított rendelkezések az általános iskola helyi tantervében

Módosítás helye	Eredeti tartalom	Módosított tartalom
A Pedagógiai Program Általános Iskola Helyi Tantervének kiadmányozása:	Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája, Tagintézmény címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1.	Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája, Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolájának Telephelye Tagintézmény címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1. Telephely címe: 7057 Medina, Rákóczi u. 15.
18 Sajátos pedagógiai módszerek: projektoktatás	18 Sajátos pedagógiai módszerek: projektoktatás	18. Innovatív oktatásszervezési eljárások
18. Innovatív oktatásszervezési eljárások	-----	Témahét A központilag felajánlott, projektoktatást lehetővé tevő témahetek megvalósításában részt vállalunk az adott témahéhoz kapcsolódó összefüggő tanítási órák, egyéb foglalkozások megszervezésével. A témahetek közül egy adott tématerület vállalását, kiválasztását az éves munkatervben tervezzük meg minden tanév elején.
18. Innovatív oktatásszervezési eljárások	-----	Élménypedagógiai módszerek alkalmazása A „Tematikus informális és nem formális tanulási alkalmakhoz kapcsolódó tanulási formák módszertani megalapozása” című projekt során elsajátított élménypedagógiai módszereket az egyéb foglalkozások tanóráiba beépítjük. Az alkalmazásra kerülő élménypedagógiai alapuló közösségi programok megalapozzák az informális és nem formális tanulási folyamatok megjelenését és beágyazódását az oktatás rendszerébe. A megújuló

		pedagógiai kultúra hatására javul a tanulási folyamat résztvevőinek motiváltsága, elkötelezettsége, hatékonyabbá válik együttműködésük. A kidolgozandó tartalmak és módszertan kreatív eszköztára és munkaformái hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulás közösségi élménnyé váljon a gyermekek számára.
19. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje	Az írásbeli beszámoltatás rendje Bejelentés nélküli témazáró dolgozatot nem íratunk. A félévi és év végi osztályzatok eldöntésénél a témazárók eredményét nagyobb hangsúllyal vesszük figyelembe. Egy napon nem íratunk két tantárgynál több tárgyból témazáró dolgozatot. A témazárók időpontjáról a pedagógus 1 héttel korábban tájékoztatja a tanulókat. A kijavításra 2 hét áll rendelkezésre. A félévi és tanév végi minősítés nem alakítható ki csak írásbeli számonkérés alapján született érdemjegyekből azokból a tantárgyakból, amelyek alkalmasak a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésére. A bizonyítottan rész képtesség-hiányos (dyslexiás), illetve írásképtelenséget okozó fogyatékkal élő diákokat az írásbeli számonkérés alól fölmentjük a szakértői bizottság javaslata alapján. Az írásbeli kifejezőkészség fejlesztésébe beleértendő az is, hogy megtanítjuk a diákokat az információhordozók használatára. (Pl. szövegszerkesztés, az Internet használata levelezésre, forrásgyűjtésre, stb.). A diákok írásbeli dolgozatait, beszedett füzetét, beadott munkáját rövid időn belül értékelni, javítani kell: ellenkező esetben annak – fontosabb – visszajelzés jellege háttérbe szorul „jegyszerző” funkciója mögött. Az értékelésre beadott tanulói munkákat vissza kell adni a készítőiknek, illetve	Témazáró dolgozat Egy vagy több tematikus egység lezárása utáni számonkérés, mely jellemzően az egész tanulócsoporthoz érinti. Idejét, a rá való felkészülés formáit a tanmenet rögzíti. Tanórán kell megírni, időtartalma legalább 45 perc. Ha jellege megengedi, pontokkal értékeljük, a dolgozatokat összegyűjtjük, és legalább a következő tanév végéig megőrizzük, alapvető statisztikai adatokat készítünk róluk. Követelményeit a tantervi követelményekkel összhangban állapítjuk meg, értékelését ennek szellemében végezzük. A dolgozat megírására a szaktanár a tanórán biztosítja a feltételeket. A félévi és év végi jegyek megállapításánál a témazáró dolgozatoknak kiemelkedő szerepe van, de ennek mértékének meghatározása a szaktanár kompetenciája. Ezt azonban az év elején minden pedagógus köteles írásban a tanulók tudomására hozni (ellenőrző könyv vagy füzet útján). Az íratás napját legalább egy héttel előbb be kell jelenteni. Egy tanuló naponta legfeljebb két témazárót írhat. Legfeljebb két hétig tarthat a javítása. A naplóban témazáró dolgozatként tüntetjük fel. Szóbeli felelet Szorgalmazni kell, mert erősen visszaszorulóban van. Az egyéni felkészülés és/vagy a házi feladat ellenőrzésére szolgál, ugyanakkor az óra eleji ismétlést is helyettesítheti. Alapkövetelmény, hogy a diák

	csak a tanuló engedélyével őrizheti meg azokat a pedagógus. A tanulókat tájékoztatni kell arról, hogy melyik tantárgyi füzetüket, jegyzetüket kérheti el, szedheti be pedagógus. A szóbeli beszámoltatás rendje A szóbeli beszámoltatásra akkor kerül sor, amikor a pedagógiai folyamatba az beilleszthető.	már az előző órán megtudhassa, hogy milyen témakörből kell felelnie, így a feleletét előre fel tudja építeni, az órán kapott szempontok alapján tudja tudását mobilizálni. Az értékelés szubjektivitását valamiféle pontrendszerrel, illetve az értékelésbe a tanulók bevonásával csökkenthetjük. Azonnal értékeljük. A feleletet a jegy mellett röviden szóban is értékeljük. A tanulóktól elvárjuk az önálló, folyamatos, szabatos kifejtést, de az elakadókat segíteni kell abban, hogy ismereteikről számot tudjanak adni. A tanári értékelés legyen pozitív: mutassa be a tanuló számára a fejlődési lehetőségeket. Témakörök lezárásánál több témakört is felölelhet. Ismétlő kérdéssel a tananyag felidézését is szolgálja. Időtartama lehetőleg ne legyen hosszabb 6-7 percnél. A szóbeli feladatok kifejtése, illetve tanári értékelése során nem szabad a tanulót megszégyeníteni, megalázní. Röpdolgozat, számonkérő dolgozat Kisebb egységek számonkérése változatos írásos formában. Érintheti az egész tanulócsoportot, vagy annak egy részét. Célja a tanulók tudásának ellenőrzése, nem lehet fegyelmező jellegű. Erre is igaz, hogy legfeljebb két hétig tarthat a javítása. Egyéb formák Minden más olyan forma alkalmas lehet a tanulók értékelésére, amely visszatükrözi a tanuló tudását, kreativitását, rátermettségét és a követelmény-rendszerrel összhangba hozható. Alapkövetelmény még az, az adott tantárgyi kompetenciákkal is szoros kapcsolata kell, hogy legyen, és az értékelés is ezen kell, hogy alapuljon. Ilyen formák lehetnek például a

		projektmunkák, prezentációk, transzparenszek, kiselőadások, esszék, egyéni megfigyelések, kísérletek, mérések. Az újszerű tanulásszervezési eljárások - projekt, témahét, több hetes projekt – bevezetésével bővült az értékelhető önálló és közös produktumok köre, lehetőséget nyújtva a munka világára inkább jellemző feltételek közötti megmértetésre. Általános iskolai tanév végi vizsga A 6. és 8. évfolyamok végén idegen nyelvből, magyar irodalomból, magyar nyelvből és matematikából írásbeli vizsgát tesznek tanulóink. A helyi belső év végi vizsga eredménye háromszoros súlyú osztályzatot jelent. A vizsgakövetelmények a helyi tantervre épülnek. A témaköröket, illetve a tételeket a munkaközösség állítja össze, azokat a tanulók legalább három hónappal a vizsga előtt megismerik. A vizsgáról hiányozni csak alaposan indokolt és igazolt esetben lehet, az elmaradt vizsgát pótolni kell. A vizsga várható időpontja június eleje. Akinek a matematika illetve szövegértési kompetenciamérési eredménye eléri az 50 %-ot, idegen nyelvből a 60%-ot, az a megfelelő helyi év végi vizsga alól felmentést kap.

Módosított rendelkezések a kollégiumi pedagógiai programban:

Módosítás helye	Eredeti tartalom	Módosított tartalom
Bevezetés	A kollégium a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény tagintézménye.	A kollégium a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény tagintézménye. A 2019. év nyarán "Boldog Iskola" cím birtokosai lettünk, vállalva az ezzel járó feladatok megvalósítását.

6.3.7 A testi és lelki egészségre nevelés	Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözzé a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmód minta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.	Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözzé a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmód minta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket. A "Boldog Iskola" programba bevont kollégiumi csoportokban tematikus csoportfoglalkozások, illetve más foglalkozások keretein belül fejlesztjük a társas kapcsolatokat, az énképet, az érzelmek kezelését és a konfliktuskezelést, melyek pozitívan hatnak a személyiség fejlődésére.
17.1 Az egészséges életmód, az egészségtudatos magatartás kialakításának segítése	A kollégiumi nevelés során nagy hangsúlyt helyezünk az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válására, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer kialakítására.	A kollégiumi nevelés során nagy hangsúlyt helyezünk az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válására, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer kialakítására. Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük a lélek egészségét szolgáló tevékenységi formákat a "boldogságórák" keretein belül. Vállaljuk havi egy boldogságóra megtartását a "Boldog Iskola" programba bevont kollégiumi csoportok tematikus csoportfoglalkozások

		keretein belül a következő témákkal: boldogságfokozó hála; optimizmus gyakorlása; kapcsolatok ápolása; boldogító jócselekedetek; célok kitűzése és elérése; megküzdési stratégiák; apró örömek élvezete; megbocsátás; testmozgás; fenntartható boldogság. Célunk a program megvalósításával, hogy növeljük a gyermekek önbecsülését, céltudatosságát, stressztűrő és problémamegoldó képességét, toleranciáját, empátiáját; csökkentjük a tanulói szorongást, ezáltal kiegyensúlyozottabbá válhatnak. Az órákon a tanulók különböző problémamegoldó és boldogságfokozó technikákat sajátítanak el, melyeket felnőttként is tudnak alkalmazni.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programjában a felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot, helyi tanterveket és a kollégiumi pedagógiai programot jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

Szekszárd, 2019. augusztus 31.


 Hajós Éva
 igazgató



5. Az intézmény nevelőtestülete 2020. 04. 29-án kelt határozatával (776/2020) a NAT módosulása alapján felülvizsgált pedagógiai programot, annak részeként az összetett iskolai nevelési programot, gimnáziumi és általános iskolai helyi tantervet valamint a kollégiumi pedagógiai programot elfogadta. Az elfogadáshoz kikértük az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a Diákönkormányzat véleményét. A módosításokat a pedagógiai program függeléke tartalmazza.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola felülvizsgált pedagógiai programját jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

Szekszárd, 2020. április 29.



Hajós Éva
igazgató

Függelék: a pedagógiai program 2020. áprilisi módosításai a www.ibela.hu honlapon nyilvánosságra hozott dokumentumok

6. Az intézmény nevelőtestülete 2020. 08. 31-én kelt határozatával (/2020) az ismételt felülvizsgált pedagógiai programot, annak részeként a módosított összetett iskolai nevelési programot, a módosított gimnáziumi és általános iskolai helyi tantervet, valamint változatlan tartalommal a kollégiumi pedagógiai programot elfogadta. Az elfogadáshoz kikértük az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a Diákönkormányzat véleményét. A módosításokat a pedagógiai program függeléke tartalmazza.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola felülvizsgált pedagógiai programját jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

Szekszárd, 2020. augusztus 31.



Hajós Éva
igazgató

Függelék: a pedagógiai program 2020. augusztus 31-i módosításai a www.ibela.hu honlapon nyilvánosságra hozott dokumentumok

7. Az intézmény nevelőtestülete 2021. 02. 03-án kelt határozatával az ismételten felülvizsgált pedagógiai programot, annak részeként az 3. számú melléklettel Tanulmányok alatti vizsgák rendje Gimnázium, valamint 4. számú melléklettel Tanulmányok alatti vizsgák rendje Általános iskola elfogadta. Az elfogadáshoz kikértük az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a Diákönkormányzat véleményét. A módosításokat a pedagógiai program függeléke tartalmazza.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola felülvizsgált pedagógiai programját jóváhagyom.

Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

Szekszárd, 2021. február 3.



Hajós Éva
igazgató

Függelék: a pedagógiai program 2021. február 3-i módosításai a www.ibela.hu honlapon nyilvánosságra hozott dokumentumok

8. Az intézmény nevelőtestülete 2023. 06. 28-07.03. között kelt határozatával az ismételten felülvizsgált pedagógiai programot, annak részeként az általános iskola és a gimnázium helyi tantervének módosítását elfogadta. Az elfogadáshoz kikértük az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a Diákönkormányzat véleményét. A módosításokat a pedagógiai program függeléke tartalmazza.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola felülvizsgált pedagógiai programját jóváhagyom.

Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

Szekszárd, 2023. július 3.



Hajós Éva
igazgató

Függelék: a pedagógiai program 2023. július 3-i módosításai az ibela.hu honlapon nyilvánosságra hozott dokumentumok.

9. Az intézmény nevelőtestülete 2023. 08. 31-én között kelt határozatával az ismételten felülvizsgált pedagógiai programot, annak részeként az általános iskola és a gimnázium helyi tantervének módosítását elfogadta. Az elfogadáshoz kikértük az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a Diákönkormányzat véleményét. A módosításokat a pedagógiai program függeléke tartalmazza.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola felülvizsgált pedagógiai programját jóváhagyom.

Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

Szekszárd, 2023. augusztus 31.



Hajós Éva
igazgató

Függelék: a pedagógiai program 2023. augusztus 31-i módosításai az ibela.hu honlapon nyilvánosságra hozott dokumentumok.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2. kötet
A GIMNÁZIUM
HELYI TANTERVE

**I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**



2023

TARTALOM

A GIMNÁZIUM HELYI TANTERVÉNEK KIADMÁNYOZÁSA	4
1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE.....	4
2. A GIMNÁZIUMBAN TANÍTOTT KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI	5
2.1. A KÜLÖNBÖZŐ TANULMÁNYI TERÜLETEKHEZ (NEM SPORT ÉS NEM ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÚ KÉPZÉSI FORMÁKHOZ) KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ÓRATERV.....	5
2.2. A KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLAI KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ÓRATERV.....	9
2.3. A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAM KÉPZÉSÉHEZ (9/NY A NÉGY ÉVFOLYAMOS GIMNÁZIUMI KÉPZÉS ELŐTT) KAPCSOLÓDÓ HETI ÓRATERV.....	10
2.4. AZ ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ELŐKÉSZÍTŐ 9. ÉVFOLYAM ÓRATERVE ÉS PROGRAMJA	11
2.5. A GIMNÁZIUMI ISKOLARENDSZERŰ FELNŐTTOKTATÁS ÓRATERVE ÉS JELLEMZŐI, 9-12. ÉVFOLYAM.....	15
2.6. A HAT ÉVFOLYAMOS GIMNÁZIUMI KÉPZÉS JELLEMZŐI ÉS ÓRATERVE	18
3. A SZABADON TERVEZHETŐ ÓRAKERET TERHÉRE MEGVALÓSÍTOTT KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ, SZABADON VÁLASZTHATÓ FOGLALKOZÁSOK TANULMÁNYI TERÜLETEK, ÉVFOLYAMOK SZERINT	24
4. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	26
5. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI, SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK	31
5.1. CSOPORTBONTÁSOK.....	31
5.2. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	33
5.3. AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK KERETÉBEN MEGVALÓSÍTOTT SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK.....	33
6. ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK, FELKÉSZÍTÉSI SZINT	36
6.1. KÖZÉPSZINTEN ÉS EMELT SZINTEN VÁLLALT FELKÉSZÍTÉS	37
6.2. TANTÁRGYNEVEK ÉS ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK	37
6.3. FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK A 11-12. ÉVFOLYAMON AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN.....	38
7. AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	38
8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT FELADATOK HELYI PEDAGÓGIAI MEGVALÓSÍTÁSA	39
8.1. FEJLESZTÉSI TERÜLETEK –NEVELÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA A HELYI TANTERV ALKALMAZÁSÁVAL	39
8.2. KOMPETENCIAFEJLESZTÉS, MŰVELTSÉGGÖZVETÍTÉS, TUDÁSÉPÍTÉS HELYI FELADATAI	42
8.3. EGYSÉGESSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS MEGVALÓSÍTÁSA	43
8.4. AZ EREDMÉNYES TANULÁS TÁMOGATÁSÁNAK, SEGÍTÉSÉNEK FELADATA	44
8.5. A GIMNÁZIUMBAN TANULÓ SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ HELYI FELADATOK TANTERVI MEGVALÓSÍTÁSA.....	45
9. SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA	50
9.1. TÉMAHÉT A GIMNÁZIUMBAN	50
9.2. SZERVEZÉSI PROJEKT, AZAZ A PROJEKT, MINT TANÉVENTE ALKALMAZOTT MÓDSZER A VERSENYSZERVEZÉSRE	54
9.3. PÉNZÜGYI OKTATÁSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERVEZÉSE A GIMNÁZIUMBAN (POP)	57
10. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS.....	57
10.1. KOMPLEX INTÉZMÉNYI MOZGÁSPROGRAM	58
11. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ HASZNÁLT MÓDSZEREK	59
12. A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI	59

13. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, A TANULÓK ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSÁNAK FORMÁI, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	60
13.1. ELLENŐRZÉS	60
13.2. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	61
13.3. AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA, FORMÁI.....	62
13.4. EGYÉB ÉRTÉKELÉSI HAGYOMÁNYAINK A GIMNÁZIUMBAN.....	65
14. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLATAI	65
14.1. ÍRÁSBELI (ÉS MÁS, NEM SZÓBELI TÍPUSÚ) FELADATOK	66
14.2. SZÓBELI HÁZI FELADATOK	67
15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ , A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ ÉS MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	67
15.1. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK.....	67
15.2. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI	68
16. A FOGYASZTÓVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK A GIMNÁZIUMBAN.....	70
17. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉSSSEL, AZ ÁLDOZATTÁ VÁLÁSSAL, AZ ERŐSZAKMENTES KONFLIKTUSKEZELÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ ISMERETEK.....	71
18. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	72
19. A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSE	73
20. A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	74
21. A KÖRNYEZETI NEVELÉSI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK.....	87
22. TANTÁRGYI HELYI TANTERVEK	89

A gimnázium helyi tantervének kiadmányozása

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27.

Iktatószám: 2384 /2017

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1605 /2018

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 2320/2019

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 777/1/2020

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1397/2020

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1125/2023

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1225/1/2023

Ügyintéző: Hajós Éva

Ügyintézés helye, ideje: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. 2017. augusztus hó

1. módosítás: 2018. június hó

2. módosítás: 2019. augusztus hó

3. módosítás: 2020. április hó

4. módosítás: 2020. augusztus hó

5. módosítás: 2023. június hó

6. módosítás: 2023. augusztus hó

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva, az intézmény vezetője

Az intézmény körbélyegzőjének lenyomata:



1. A választott kerettanterv megnevezése

A helyi tanterv a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet alapján az oktatásért felelős miniszter által kiadott, az Oktatási Hivatal honlapján közzétett, a gimnáziumok 9-12. évfolyamára vonatkozó kerettanterv, a sportiskolai nevelés-oktatás kerettanterve, a nyelvi előkészítő évfolyam kerettanterve, valamint az Arany János Kollégiumi Program kerettanterve szerint készült.

Az emelt szintű képzésekhez helyi tantervünkben a részletes érettségi vizsgakövetelmények az irányadóak, mivel ezekhez egyetlen tantárgyból sem készült kerettanterv.

A helyi tantárgyi tantervek a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló, 2020-ban felülvizsgált 110/2012. (VI.4.) Kormányrendeletre illeszkedő, a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára minisztériumi tárcadokumentumként kiadott kerettanterv alapján készültek, figyelembe véve Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet, valamint az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló, 2020-as NAT-hoz illeszkedő minisztériumi tárcadokumentum előírásait.



Amennyiben gimnáziumunk meghirdeti és megszervezi a gimnáziumi képzésben az iskolarendszerű felnőttoktatást a 9-12. évfolyamon, arra az Oktatási Hivatal honlapján a „Kerettanterv az iskolarendszerű felnőttoktatás 9-12. évfolyamára” címen elérhető dokumentumot kell alkalmazni.

2. A gimnáziumban tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai

2.1. A különböző tanulmányi területekhez (nem sport és nem előkészítő évfolyamú képzési formákhoz) kapcsolódó gimnáziumi óraterv

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamon, majd felmenő rendszerben alkalmazott óraterv és jellemzői:

A gimnázium tagozatos, emelt szintű és emelt óraszámú csoportjaiba (digitális kultúra és matematika tantervű képzés; geo-digitális kultúra tantervű képzés; angol- digitális kultúra képzés; humán és idegen nyelv tantervű képzés, röviden: tagozatok) felvett tanulók számára az emelt szintű követelmények teljesítéséhez szükséges többletórát táblázataink tartalmazzák. Az emelt szintű képzési csoportokba felvett diákok és szüleik figyelmét írásban felhívjuk, hogy a követelmények teljesítése csak a kerettantervi óraszámok felett meghatározott óraszámok teljesítésével lehetséges. A tanulmányi területre (tagozatra) történő beiratkozás a 9-10. évfolyamon az óratervekben szereplő heti óraszámok kötelező választásával jár.

A 9-10. évfolyamon a tagozatokra jellemzően éltünk azzal a lehetőséggel, hogy egyes tárgyakból a heti óraszámot gyakorlás, elmélyítés, gazdagítás céljából megnöveltük, hogy a tanulóknak biztos alapokat adjunk a 11-12. évfolyamon az emelt szintű, emelt óraszámú, fakultációs emelt szintű érettségire felkészítő képzés követelményeinek teljesítésére. Ehhez a szabadon tervezhető órakeretet (heti 2 óra) használtuk fel, valamint az emelt szintű képzés folytatása esetén a heti össz-óraszám legfeljebb 2 órával történő növelését alkalmaztuk azzal, hogy az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban több tantárgy együttesét érintő komplex emelt szintű oktatás esetén legalább egy érintett tantárgyra vonatkozóan, legalább a 11–12. évfolyamon a tantárgyak emelt szintjét és az annak megfelelő óraszámot érvényesítettük.

A négyéves gimnáziumi képzés első két évfolyamára tekintve, a digitális kultúra-matematika tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű a matematika, a 9. évfolyamon emelt szintű, a 10. évfolyamon emelt óraszámú tantárgy a digitális kultúra és a geo-digitális kultúra tagozaton a 9. évfolyamon emelt szintű a földrajz, 10. évfolyamon emelt szintű a biológia. Az angol-digitális kultúra tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű az angol nyelv. A humán és idegen nyelvi tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű a magyar nyelv és irodalom és az I. idegen nyelv, amely angol vagy német lehet a mi intézményünkben. Az idegen nyelvi tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű az angol és a német nyelv, illetve a nyelvi előkészítő évfolyam második idegen nyelve, mely az orosz vagy olasz is lehet. A tagozatra történő beiratkozáskor a szülőnek és a tanulóknak nyilatkoznia szükséges a tagozaton kötelezően választandó emelt szintű képzés többletóráinak elfogadásáról.

A 9-10. évfolyamon a II. idegen nyelv heti óraszámából heti egy órát az I. idegen nyelv oktatására használunk fel.

A 11-12. évfolyamon a minden tanulónk számára kötelező tantárgyak heti alapóraszámát a megfelelő oszlopban az első szám jelenti.

Az óraterv az egyénileg választható + felvehető heti óraszámokkal (a megfelelő tantárgyaknál az alapóraszám mellett a + jel után feltüntetve) biztosítja, hogy a 9-10. évfolyamokon megkezdett emelt szintű képzések folytatása a 11-12. évfolyamon tagozatonként legalább egy tárgyból lehetséges legyen.

A művészetek tanulási terület (műveltségi terület) tantárgya a 11. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy.

A 11. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező a tantárgyak alapóraszám (összesen heti 26 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 30 óra, mely mindenki számára kötelező. A négy választható óra mellett a 11. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges.

Az érettségi tantárgyak közül a tanuló szabadon választhat. A természettudományos tárgyakból (kémia, fizika, biológia, földrajz) választható heti 3 órás emelt óraszámú képzést biztosítunk, a többi érettségi tárgyból pedig +2 órás fakultációt, melyet választásukkor lehetőleg az alapóraszámmal együtt szerveződő emelt szintű képzésben valósítunk meg. A fakultációval rendelkező (az alapóraszámmal együtt emelt szintű, külön csoportokban szervezett) érettségi tárgyakban és a természettudományos emelt óraszámú tárgyakban a képzés során a tanulókat felkészítjük az emelt szintű érettségire az emelt szintű érettségi követelményrendszerében meghatározott tananyaggal, mely a fakultációs képzés során a kerettantervekben meghatározott tananyagra annak kiegészítéseként épül. A részletes tananyagot a tantárgyi tervek tartalmazzák.

Aki a 11. évfolyamon nem választ a heti 3 órás emelt óraszámú természettudományos tantárgyak közül, annak heti 2 órában természettudomány (integrált tárgy) tantárgyat kell tanulnia. Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további +2 órát kell hetente egyéb (nem természettudományos) érettségi tantárgyból felvennie.

Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti órászáma maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs tárgy(ak)ból (is) választ (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem választ fakultációs tárgyat, heti órászáma legfeljebb 34 óra lehet.

A 2023/2024. tanévben a 11. évfolyamon szabadon választott óráként felvehető a Honvédelem heti 1 órás tárgya, pilot programként működik intézményünkben.

A 11. évfolyam tanulói választásukat a 12. évfolyamra egyénileg, az igazgató engedélyével módosíthatják. Ennek részletes szabályait a 4.2 pont tartalmazza.

A 12. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező továbbra is a tantárgyak alapóraszám (összesen heti 25 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 29 óra, mely mindenki számára kötelező. Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti órászáma maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs csoportban tanul (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem tanul fakultációs csoportban, heti órászáma legfeljebb 34 óra lehet.

A 12. évfolyamon digitális kultúra tantárgyból a fakultáció heti 4 órás emelt szintű képzés.

A 12. évfolyamon választható az alapóraszámú képzés mellett további heti +1 óra matematika, melyben a képzés nem haladja meg a középszintű érettségi vizsga követelményeit.

Egy-egy tantárgy vonatkozásában a kerettanterv által az alapóraszámokban megadott időkeret a rendelkezésre álló alapóraszámú időkeretnél általában két heti órászámmal kevesebb. A tantárgyi



tantervek tartalmazzák a szabadon felhasználható időkeret felhasználását. A tantárgyi programok beépítik az oktatás-nevelés folyamatába azokat a tartalmakat, melyek más tanulási területek elmélyülését segítik.

Óraterv 9–12. évfolyam, gimnázium 2020/2021. tanévben induló 9. évfolyamtól kezdődően felmenő rendszerben	TANULMÁNYI TERÜLETEK A 9. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					TANULMÁNYI TERÜLETEK A 10. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					Emelt szint / emelt óraszám / fakultáció egyéni választott tanrenddel + óra	
	Digitális kultúra és matematika képzés	Geo-digitális kultúra képzés	Angol – digitális kultúra képzés	Idegen nyelvi képzés	Humán és idegen nyelv képzés	Digitális kultúra és matematika képzés	Geo-digitális kultúra képzés	Angol – digitális kultúra képzés	Idegen nyelvi képzés	Humán és idegen nyelv képzés		
Tantárgyak	9. évfolyam					10. évfolyam					11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3	5	4	4	4	4	5	4+2	4+2
Matematika	5	3	4	3	3	5	3	4	3	3	3+2	3+2 (e. sz.) 3+1
Történelem	2	2	2	2	3	2	2	2	2	4	3+2	3+2
Állampolgári ismeretek												1
Természettudomány											0+2	
Kémia	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	0+3	0+3
Fizika	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	0+3	0+3
Biológia	3	3	3	3	3	2	4	2	2	2	0+3	0+3
Földrajz	2	4	2	2	2	1	1	1	1	1	0+3	0+3
I. élő idegen nyelv: angol/német nyelv	4	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4+2	4+2
II. idegen nyelv: német/angol/olasz/országi nyelv	2	2	2	5	2	2	2	2	5	2	3+2	3+2
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret												1
Digitális kultúra	4	4	4	2	2	3	3	3	1	1	2+2	0+4
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5+2	5+2
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10. évfolyamon a tanul. területre jelentkezéssel)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Honvédelem (szabadon választható)											0+1	
Összes óra	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	30	29
A tanuló által felvehető max. heti óraszám	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	34/36	34/36

2.2. A köznevelési típusú sportiskolai képzéshez kapcsolódó gimnáziumi óraterv

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamon, majd felmenő rendszerben alkalmazott sportiskolai óraterv és jellemzői:

A tanulmányi területre történő beiratkozás a 9-10. évfolyamon az óratervekben szereplő heti óraszámok kötelező választásával jár.

A 9-10. évfolyamon emelt szintű az I. idegen nyelv, amely angol vagy német lehet a mi intézményünkben.

A 10. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeretből a testnevelés órák számát eggyel megnöveltük, mely a két gyakorlati óra számát növeli.

A 11-12. évfolyamon az alábbi heti óraterv- táblázat alapján képzés szervezése a testnevelés (sportismeretek) tantárgyba beépülő tárgyak kivételével az előző pontban leírtakkal megegyező.

Óraterv 9–12. évfolyam, sportképzés a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdődő felmenő rendszerben					
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	Emelt szint / emelt óraszám / fakultáció egyénileg választott tanrenddel + óra	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3	4		4+2	4+2
I. élő idegen nyelv: angol/német nyelv	5	5		4+2	4+2
II. idegen nyelv: német/angol/olasz/országi/holland nyelv	2	2		3+2	3+2
Matematika	3	3		3+2	3+2 (e. sz.) 3+1
Történelem	2	2		3+2	3+2
Állampolgári ismeretek					1
Természettudomány				0+2	
Kémia	1	2		0+3	0+3
Fizika	2	3		0+3	0+3
Biológia (egészségtan)	3	2		0+3	0+3
Földrajz	2	1		0+3	0+3
Ének-zene	1	1			
Vizuális kultúra	1	1		1	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret					1
Digitális kultúra	2	1		2+2	0+4
Testnevelés (Sportismeretek) *	2+2+1	3+2+1		2+2+1+2	2+2+1+2
Tanulásmódszertan	1				
Sporttörténet *	1				
Sportági ismeretek *	-	-		-	-
Testnevelés elmélet *		0,5			
Sportegészségtan *				0,5	
Edzéselmélet *		0,5			
Sport és szervezetei *				0,5	
Sportpszichológia *					0,5



Sportetika*				0,5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10.évfolyamon a tanulm. területre jelentkezéssel)	+2	+2	+4	+4
Összes óra	34	34	30	29
A tanuló által felvehető max heti óraszám	34	34	34/36	34/36

*A Testnevelés (Sportismeretek) tantárgyba sportismereti tárgyak épülnek be. A beépülő tárgyak óraszámát a táblázatban KÉK színnel jelöltük. A 2+2+1 óraszámú struktúra lényege, hogy a tárgynak a heti óraszám 5, mely ténylegesen egy elméleti és két gyakorlati órát jelent az iskolában, továbbá két olyan alkalmat, amelyet a tanuló az egyesületében tölt és igazol, tekintettel arra, hogy a hatályos jogszabályok ezt lehetővé teszik. Annak, aki utóbbi igazolással nem rendelkezik a négy gyakorlat egy elmélet heti óraszám felosztás lesz az irányadó.

A 9-10. ill. a 11-12. évfolyamon a heti óraszám változatlanul hagyása mellett a sportismeretekhez tartozó beépülő tantárgyakat – ha a csoportszervezés feltételei nem biztosítottak - az alsó két, ill. a felső két évfolyam összevonásával oldjuk meg.

2.3. A nyelvi előkészítő évfolyam képzéséhez (9/NY a négy évfolyamos gimnáziumi képzés előtt) kapcsolódó heti óraterv

A nyelvi előkészítő évfolyamos képzés (NYEK) célja, hogy intenzív nyelvtanulás formájában a tanuló rövid idő alatt jelentős előrehaladásra tegyen szert nyelvtudásában, és ez megalapozza a további évek nyelvtanulását. Fontos azonban, hogy a magas idegen nyelvi óraszám nem feltétlenül megemelt tananyagmennyiséget jelent, hanem a tanulók igényeinek megfelelően, tágabb teret biztosít az elmélyítésre, a gyakorlásra és a szilárd alapok megteremtésére. A több nyelvóra segítségével az iskolán kívül kevesebb nyelvtanulási lehetőséggel rendelkező tanulók hátránya kompenzálható, sőt a hagyományos képzésben résztvevőkhöz képest magasabb kimeneti szint várható el.

Az előkészítő évben biztosított intenzív nyelvtanulás keretében a különböző háttérrel érkező tanulók esélyt kapnak tudásuk összehangolására, a felzárkózásra és a hatékony fejlődésre. A nyelvtanulási folyamat tervezésekor figyelembe kell venni az egyes tanulócsoporthoz szükséges feltételeit és a tanulók haladási tempóját.

Tapasztalataink alapján a nyelvi előkészítő 9. évfolyamára a tanulók különböző nyelvtanulási tapasztalatokkal érkeznek. Kulcsfontosságú, hogy motivációját az angol nyelvtudás iránt felkeltsük és fenntartsuk egy olyan intenzív képzés esetén, amely a normál képzésnél jelentősebb mértékű előrehaladást ír elő.

A nyelvi előkészítő évfolyamos képzésnek a 9. évfolyam végére elvárt kimeneti szintje minimum a KER szerinti B1 nyelvi szint a tanulók életkori sajátosságaival összhangban.

Ez megfelelő alapul szolgál ahhoz, hogy a továbbiakban minden tanuló eljusson a középiskolai tanulmányok végén minimumként előírt B2 szintre.

A nyelvi előkészítő képzésünkben a fő nyelv (I. idegen nyelv) az angol nyelv. A második idegen nyelv a tanulók választása alapján a német nyelv vagy az orosz nyelv.

A nyelvi előkészítő év tantárgyai és heti óraterve:

Tantárgyak	Heti óraszámok
	9/NY tanulmányi terület
Magyar nyelv és irodalom	1
Történelem	1
Matematika	2
Angol nyelv	13
II. Idegen nyelv: német nyelv/ orosz nyelv	5
Testnevelés	5
Természetismeret	1
Digitális kultúra	3
Közösségi nevelés	1
Kötelező óraszám	32

A nyelvi előkészítő évfolyam év végi minősítéséhez angol nyelvből egy ún. tanévi záróvizsga is hozzátartozik, amely B1 szintű nyelvtudást feltételező feladatokkal értékeli a tanulók nyelvi felkészültségét. A záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll, eredménye háromszorosán számító témazáró-jegynek felel meg. A záróvizsga eredménye egyúttal jelzés arra, hogy a tanulóknak milyen utat szükséges bejárniuk ahhoz, hogy a jogszabályban rögzített kimeneti mutatók teljesüljenek: a nyelvi előkészítő nevelés-oktatásban részt vett és a kilencedik évfolyamot megkezdő, továbbá érettségi vizsgabizonyítványt szerzett tanulók hetvenöt százaléka a nyelvi előkészítő nevelés-oktatás idegen nyelvből rendelkezik a KER szerinti B2 szintű nyelvtudást igazoló érettségi vizsgaeredménnyel vagy államilag elismert nyelvvizsgálóval.

A nyelvi előkészítő tanévet sikeresen teljesítő tanulók a négy évfolyamos képzés kilencedik évfolyamán – választott tanulmányi területen – folytatják gimnáziumi tanulmányaikat. Angol és német nyelvből a kilencedik évfolyamtól az emelt szintű képzés több tanulmányi területen is választható, ezzel biztosítjuk az emelt szintű érettségire való felkészítés feltételeit. Amennyiben a nyelvi előkészítő év képzésében második idegen nyelv az orosz nyelv, úgy az emelt szintű felkészítést a 11. évfolyamtól tesszük lehetővé az ezt választó tanulók számára, amennyiben a csoport létszáma a 10. évfolyamon nem teszi lehetővé a többletórák biztosítását.

2.4. Az Arany János Kollégiumi Programhoz kapcsolódó gimnáziumi előkészítő 9. évfolyam óraterve és programja

Tantárgyak	Heti óraszámok
	9/AJKP évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	5



Matematika	5
I. Idegen nyelv: angol vagy német	4
Testnevelés	5
Patrónusi foglalkozás	2
Természetismeret	3
Digitális kultúra	2
Ének	2
Komplex személyiség fejlesztés	2
Kötelező óraszám	30

Az Arany János Kollégiumi Program kerettanterve alkalmazásának intézményi keretei

A köznevelési törvény alapján, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben megfogalmazottak szerint, mivel a gimnázium vállalja az Arany János Kollégiumi Program előkészítő 9. évfolyamának megszervezését, a helyi tanterv részeként az Oktatási Hivatal honlapján miniszteri tárcadokumentumként közzétett, Arany János Kollégiumi Program 9/AJKP évfolyam című kerettantervet kell alkalmazni a NAT 2020-as módosítását követően, a 2020/2021. tanévtől.

A Kollégiumi Program egyik célja az, hogy biztosítsa a lehetőséget a hátrányos helyzetű, a legszegényebb, legképzetlenebb szülők gyermekeinek, hogy minél többen tanulhassanak az előkészítő év elvégzése után nappali tagozaton, érettségit adó középiskolában.

A Kollégiumi Program másik célja, hogy differenciálással megteremtse az egyéni különbségekre alapozott nevelést-oktatást, a Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára biztosítsa az optimális komplex személyiségfejlesztést, figyelembe véve előzetes tudásukat, képességeiket, érdeklődésüket, igényeiket.

A Kollégiumi Program kerettanterve a fentiek teljesítése érdekében törekszik az alapfokú nevelés-oktatás (7–8. évfolyam) kerettanterve és a Kollégiumi Program kerettanterve közötti koherencia megteremtésére.

A Kollégiumi Program kerettanterve a következőkre helyezi a hangsúlyt:

- (1) a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztésére;
- (2) a multikulturális tartalmak megjelenésére a kerettantervben;
- (3) az önértékelő képesség, a mások értékeléséhez szükséges képességek kialakítására (patrónusi, mentori beszélgetések, szöveges, írásos értékelések bevezetése, esetmegbeszélések stb.);
- (4) a differenciált tanulásszervezési módszerek megismerésére (kooperatív tanulásszervezés, projekt módszer stb.).

A Kollégiumi Programban részt vevő kollégiumunk rendelkezik azzal az öt évre szóló kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszerből álló programmal, amellyel a programban részt vevő

tanulók sikeres tanulmányi előmenetelét, szociális hátrányainak csökkentését, kulturális javakhoz való hozzáférését megoldja.

A kollégium – ötéves programjának kidolgozásán túl – a 9. előkészítő évet megszervező gimnáziumunkkal együttműködve készítette el a program megvalósítását célzó pedagógiai programját, a gimnázium pedig a 9. előkészítő évfolyam helyi tantervét, a helyi tantárgyi tanterveket (tantárgyi programokat) a kerettantervi ajánlások segítségével.

A kollégium a Program indulásakor, valamint a felsőbb évesek finanszírozásának támogatásáról szóló rendelet előírásainak megfelelően együttműködési megállapodás megkötésével biztosította a Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára több, mint három középiskolában történő tanulás lehetőségét.

A Program szakaszai, sajátosságai előkészítő kilencedik évfolyamban:

A kilencedik, előkészítő évben a kerettantervi ajánlás alapján megfogalmazott helyi tantervben hangsúlyt helyezünk a felkutatott hátrányos helyzetű tanulók motiválására, kompetenciájuk, személyiségük fejlesztésére, pályaorientációs foglalkozásokkal segítünk a tanulóknak a középiskola-választásban.

A képzés során a program 3 fő szakasza lehetőséget ad arra, hogy a résztvevő tanulók érdekeinek leginkább megfelelő képzési, fejlesztési tevékenységek játszódjanak le.

Első szakasz

Felmérés, pályaorientáció

A szakasz a tanév kezdetétől a fejlesztési tervek elkészítéséig tart. Ebben az időszakban a rendelkezésre bocsátott központi és helyi mérési eszközök felhasználásával pontosan fel kell térképezni mindazokat a hiányosságokat illetve azokat az alapokat, amelyekkel a fejlesztő, hiánypótló szakaszban számolnunk kell (bemeneti kompetencia – és szociális mérések). E méréseknek feltétlenül ki kell terjedniük a tudásszintek, a motiváció, az értő olvasás stb. felderítésére, egyéni és csoportszinten egyaránt.

A felmérések elkészítése és kiértékelése után valamennyi tantárgyból egyéni fejlesztési tervek készülnek, melyek megalapozzák a következő két szakasz tennivalóit (közös feladat meghatározás, együttműködő pedagógus párok felállása az iskola és a kollégium között, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazása, közösségfejlesztő, közösségépítő programok, a drámapedagógia eszközeinek alkalmazása).

Ebben a szakaszban kiemelten kezeljük a közösségépítést, hiszen megtalálni a helyünket egy közösségben nélkülözhetetlen. Fontosnak tarjuk a közösségi szerepekkel való ismerkedést, azok gyakorlatát, a közösségi érték – és szabályképzést. Pl. Tanév – előkészítő tábor szervezünk (3 napos) , mely több célt is szolgálhat:

- A fiatalok ráhangolását az új tanulási helyzetre
- Ismerkedést a középiskolai feladatokkal
- Közösségépítést
- Az interperszonális kapcsolatháló szorosabbra szövését,
- Egymás mélyebb megismerését.

Az első szakaszban a felmérésekkel párhuzamosan választ kell keresni arra az alapvetően fontos kérdésre, hogy a tanulóknak milyen irányú továbbtanulási szándékuk van, és ez mennyiben cseng egybe a realitásokkal. A szakasznak tehát már itt is nagyon fontos eleme a pályaorientációs

munka. Ehhez a szaktanárnak alaposan meg kell ismernie a tanulóra vonatkozó pszichológiai mérés eredményeit is.

A szaktanári feladatok mérföldkövei:

1. A tanulói tanulási stílus értékelésének megismerése, bemeneti mérés (azonos a 9. évfolyam bemeneti méréseivel) elvégzése (szeptember)
2. Egyéni fejlesztési terv készítése október 15-ig.
3. Megismeri a tanulók pszichológiai mérésének eredményét.

A szakasz során a tanulók értékelése a bemeneti mérésakor szöveges és százalékos formában, majd érdemjegyekkel történik.

Második szakasz

A fejlesztés periódusa

A szakasz legfontosabb feladata, hogy az első szakaszban felderített hiányosságokat minden szinten pótoljuk, a sikeres felvételihez szükséges tananyagot megtanítsuk.

A feladat megoldása az első szakaszban megjelenő hiányosságokra épülve – az egyéni fejlesztési tervek alapján – az előzetesen összeállított tantervi programokból a szükséges fejezetek kiválasztásával történik.

Fontos, hogy minden feltételt biztosítsunk, hogy a tanulók pályaaorientációs szándékukkal összhangban felkészülhessenek a választott középiskolába történő bejutásra. A felvételi időszakig minden tanulónak el kell jutnia addig a szintig, hogy reális esélyt kapjon a választását illetően.

A tanítás a tantárgyak legnagyobb részénél kiscsoportos formában történik, hiszen a kisebb létszámkeret alkalmas arra, hogy a tanár minden tanulóra kellő mértékű figyelmet fordítson. A tanulókkal való egyéni foglalkozás is fontos része ennek a szakasznak (pl. korrepetálás, személyre szabott feladatok, tanulópárok, segítő tanárok stb.).

A feltételek teljes biztosítása során ebben a szakaszban is többnyire szakítani fogunk a hagyományosnak mondható tanítási – tanulási módszerekkel, formákkal. Sokkal nagyobb hangsúlyt fog kapni az egyéni haladási ütemet segítő differenciált óraszervezés, a kooperatív tanulásszervezés, az egyéni fejlesztési tervek, naplók, differenciált, személyre szóló képességfejlesztések, sokrétű pályaaorientációs tevékenység.

A szakasz a fejlesztési tervek elkészültétől a felvételi időszakig tart.

A szaktanári feladatok mérföldkövei:

4. Január 10-ig szövegesen értékeli a tanulókat az e-naplóban.
5. Szaktanárként javítja a tanuló központi felvételi feladatlapját (amennyiben releváns).

A tanulók értékelése százalékos és érdemjegy (osztályzat) formájában történik annál is inkább, mert a „jelentkezési lapon” is érdemjegyek kellene a választott középiskola felé.

Harmadik szakasz

A megerősítés periódusa

Időtartama a felvételtől a tanévzáróig tart.

A szakasz fő célja, hogy a sikeres felvételt tett tanuló elmélyíthesse a korábban megszerzett ismereteket, hogy ne csak bejusson, hanem bent is maradjon a választott középiskolájában. Ezért ebben a szakaszban a kompetencia fejlesztésen túl a hangsúly a motivációs szint fenntartására helyeződik. (kreativitás előtérbe kerülése művészeti, kulturális, tananyag kiegészítő projektek készítésével).

Olyan körülményeket kell teremtenünk, melyek során a tanulók megértik, hogy a középiskolába való bejutás még nem elég. Az egyéni érdekelttség megtartása is fontossá válik.

Az első szakaszhoz hasonlóan a tanulókkal való egyéni foglalkozás formái kerülnek előtérbe pl. segítő beszélgetések, patrónusi foglalkozások, sport, művészeti tevékenységek, osztálydosszié – rendszer (tanulónként rögzítjük a tanulóval történeteket, azok nyomon követése, eset megbeszélések, konfliktus kezelések stb.

Minden lehetőséget meg kell ragadni az önálló ismeretszerzés technikáinak elsajátítására.

A szaktanári feladatok mérföldkövei:

6. Április 10-ig szövegesen értékeli a tanulókat az e-naplóban.

7. Szaktanárként javítja a tanuló idegen nyelvi szintfelmérőjét (amennyiben releváns)

8. Év végi beszámolót készít, melyhez csatolja a lezárt fejlesztési terveket.

Az értékelés az előző szakaszhoz hasonlóan szöveges és érdemjegyes is kell, hogy legyen.

A 9. előkészítő évfolyam helyi tantárgyi tantervek cél- és feladatrendszere

A tantárgyakat és órakereteket tekintve a Kollégiumi Program kerettantervében foglalt tantárgyak egy része kötelezően megvalósítandó tartalmakat közvetít, így a magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, dráma és színház, testnevelés, természettudomány, patrónusi foglalkozás. A helyi tantervben a digitális kultúra, a művészetek és az életpálya-építés tantárgyat választotta intézményünk az öt választható tárgyból. Az idegen nyelvet a tanulók előzetes felkészültségüknek megfelelő, évfolyamszintű csoportokban tanulják.

A tantárgyi tanterveket a gimnáziumi honlapon hozzuk nyilvánosságra.

A Programban részt vevő tanulók továbbhaladása:

A 9/AJKP előkészítő évét elvégző diákok valamennyien nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályban, a 2021/2022. tanévtől kezdve gimnáziumi vagy szakgimnáziumi osztályban tanulnak tovább integráló pedagógiai gyakorlat szerint.

A tanuló bármely érettségire felkészítő iskolában továbbtanulhat, ahol a felvételi követelményeknek eleget tesz.

A gimnáziumunkban a 9. évfolyamon tanulnak tovább azok az előkészítő évet sikeresen teljesítő AJKP-s tanulók, akik a központi felvételi teljesítményük és félévi eredményük alapján a hozzánk kilencedik évfolyamra jelentkező általános iskolai tanulók átlagteljesítményéhez mérten jó eredményt érnek el, és kifejezetten a mi gimnáziumunkban szeretnének felkészülni az érettségi vizsgára. A tanulók kollégiumi elhelyezése, az integrált intézményi működés lehetőséget és keretet ad fejlődésük kiemelt figyelemmel való követésére, mely a nevelési programban rögzített felzárkóztató, hátránykompenzáló, tehetséggondozó tevékenység-rendszeren túl az osztályfőnök és a kollégiumi csoportvezető folyamatos együttműködésén alapul. Munkájukat akkor tekintjük eredményesnek, ha az AJKP-s felsőbb éves diákok lemorzsolódását megelőző pedagógiai gyakorlatunkkal továbbra is meg tudjuk akadályozni, és tanulóink sikeres érettségi vizsgát követően megkezdik felsőoktatási tanulmányaikat, vagy bekapcsolódnak a szakképzésbe.

2.5. A gimnáziumi iskolarendszerű felnőttoktatás óraterve és jellemzői, 9-12. évfolyam

Intézményünk szakmai alapdokumentuma tartalmazza a gimnáziumi nevelés-oktatás keretében a felnőttoktatást, levelező munkarendben vagy más, sajátos munkarend szerint szervezett formában.

A köznevelési törvény a felnőttoktatást a tanuló elfoglaltságához igazodó iskolai nevelésként és oktatásként szabályozza. Azok vehetnek részt benne, akik már nem tankötelesek és a nappali rendszerű iskolai oktatásban nem tudnak, vagy nem akarnak részt venni. Ennek okai lehetnek munkahelyi, családi körülményeik, továbbá a korábbi iskolai tapasztalataik (esetleges kudarcuk), aminek következtében a hagyományos módon nem tudják elvégezni, eredményesen befejezni tanulmányaikat.

Levelező munkarendben gimnáziumunk az iskolarendszerű felnőttoktatás kerettanterve - középfokú nevelés-oktatás szakasz; 9-12. évfolyam óratervét és rendelkezéseit alkalmazza.

A felnőttoktatásban levelező munkarendben gimnáziumunkban a délutáni, heti két alkalommal szervezett tanórákon való részvétel kötelező.

Más sajátos munkarendben meghirdetett képzés esetében távoktatást szervezünk. A távoktatásban tantárgyaknak megfelelő kurzusokban, a levelező munkarendben megadott heti időkeretekben közvetítjük a tananyagot, az ismeretek elsajátítását lehetővé tevő feladatokat, havonta a heti óraszámnak megfelelő időtartamban (valós idejű, online) konzultációt biztosítva. A tanulói előrehaladást havi egy alkalommal ellenőrizni szükséges.

A tanuló tudásának értékelése levelező tagozaton osztályzatokkal történik. Félévente két alkalommal beszámolási időszakot hirdetünk meg, ekkor vannak a kötelező számonkérések. A tanév végén a tanuló tudását a tanév során szerzett osztályzatok alapján kell megállapítani.

Levelező munkarendben, ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol maradt, félévkor és a tanítási év végén minden esetben osztályozó vizsgán köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható.

A távoktatási formában megszervezett felnőttoktatásban a tanuló tudását a tanítási év végén vizsgán kell értékelni. A távoktatási formában – mivel ott nem kell a tanórai foglalkozásokon megjelenni - valamennyi tantárgyból félévkor is osztályozó vizsgát kell tenni. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható.

A felnőttoktatásban is lehetősége van a tanulónak választani, hogy középszintű vagy emelt szintű érettségi vizsgára készül fel. Az ehhez szükséges emelt óraszámot gimnáziumunk nem biztosítja. Az levelező (és egyéb munkarendű) oktatásban a tanuló egyéni felkészülése keretében tud elmélyültebben foglalkozni a tananyaggal.

9-12. évfolyamos felnőttoktatás céljai és feladatai

A felnőttek gimnáziumának 9-12. évfolyamok feladata olyan ismeretek és képességek nyújtása, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit.

A felnőttek gimnáziuma megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerőpiacon történő eredményesebb elhelyezkedés, illetve a szakmai végzettség megszerzésének lehetőségét.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket, az egész életen át tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.

Alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére.

Lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcuk kompenzálására, a különböző forrású hátrányok ledolgozására.



Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A programban az egyes tantárgyak tanítása során a megújított Nemzeti alaptanterv (Nat) tartalmait kell szem előtt tartani.

A kommunikációs kompetenciák kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az egyes tantárgyak tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon (és az iskolán kívüli kapcsolatokban) a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre, az emberi kapcsolatok kommunikáción keresztül történő alakítására. A fejlesztés során figyelembe kell venni egyrészt a tanulók előzetes ismereteit, másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz.

A felnőttek is két idegen nyelvet tanulnak.

A digitális kompetenciák fejlesztésével olyan értékrendet közvetítünk, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. Egyrészt figyelembe kell venni a korábban már tanított tartalmi elemek és ezekre építve kell a programot szervezni, másrészt azok számára, akik korábban különböző okok miatt ilyen képzésben nem részesültek, a korábbi ismeretanyagot beépítve alkalmazzuk a tantervi programot.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az iskolai és az iskolán kívüli világban a (felnőtt)tanulók a tanult ismeretek szintetizálásával és gyakorlati alkalmazásával képesek legyenek megoldani minden olyan feladatot, amely hozzájárulhat a sikeres életpálya megvalósításához. Emellett a célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét és érdeklődését s végül segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A fejlesztés során figyelembe kell venni egyrészt a tanulók előzetes ismereteit.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének a legfontosabb célja az, hogy a tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerezzen tapasztalatot a csoporttagokkal (családtagokkal, barátokkal, munkatársakkal) tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A cél, hogy a (felnőtt) tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödjön a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkájára vonatkozó igényességhez, saját (és családja) életvitelének aktív alakításához, fejlesztéséhez. Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása.

A tantárgyi követelmények – szem előtt tartva az iskolafokozat elsődleges feladatát, az érettségi követelmények teljesítésére történő felkészítést – megegyeznek mindazokkal, amelyeket a Nat és a nappali tagozatok számára készült kerettantervek megfogalmaznak. A program tantárgyi szerkezete a Nat szabályozásnak megfelel. Kivételt képez a testnevelés tantárgy, amelyen a felnőtt tanulónak nem kell részt vennie, és az iskolának nem kell ezt biztosítania.

Tervezési időkeret:

9-11. évfolyam 36 hét.

12. évfolyam: 32 hét

Tantárgyak	Évfolyam/ óraszámok	Évfolyam/ óraszámok	Évfolyam/ óraszámok	Évfolyam/ óraszámok
	9.	10.	11.	12.
Munkarend	Levelező	Levelező	Levelező	Levelező
Magyar nyelv és irodalom	2	2	2,5	2
Matematika	2	2	2	2
Történelem	1	1	1	1
Állampolgári ismeretek				0,5
Természettudomány			1	
Kémia	0,5	0,5		
Fizika	0,5	0,5		
Földrajz	0,5	0,5		
Biológia	0,5	0,5		
I. Idegen nyelv: angol/német nyelv	2	2	2	3
II. Idegen nyelv német/angol nyelv	1	1	1	1
Művészetek			0,5	1
Digitális kultúra	0,5	0,5	0,5	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret				0,5
Osztályközösség-építés	0,5	0,5	0,5	0,5
Levelező Összes heti óraszám	11	11	11	11

2.6. A hat évfolyamos gimnáziumi képzés jellemzői és óraterve

Célok, feladatok

A hat évfolyamos gimnázium első két évfolyama épít a felső tagozatos szakasz 5–6. évfolyamon folyó nevelő-oktató munkára, amelynek során az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. A 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése. A 9–12. évfolyamon az iskola nevelési-oktatási tevékenységével tovább fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a



tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát a középiskola azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.

Fejlesztési területek – nevelési célok

A Nat-ban meghatározott, az egyes tantárgyaknál leírt fejlesztési területek és átfogó célok alkalmazandók a hat évfolyamos gimnáziumok helyi tanterveinek kialakításakor is. A helyi tanterv kialakításakor törekedni kell arra, hogy az életkori sajátosságok figyelembevételével az oktató-nevelő munka fókuszában a Nat-ban megjelenő tartalmak elmélyítése kerüljön. Azaz ne további tartalom bővítésre kerüljön sor, hanem a tudástartalmak olyan szintű beépítésre, amely a középszintű érettségi vizsgára szükséges tudáson túl hatékonyan megalapozza az emelt szintű érettségi vizsga vagy vizsgák letételét, és a felsőoktatási intézményekben való további tanulmányok folytatását.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az Európai Unió által ajánlott, a Nat-ban meghatározott kulcskompetenciák, az ezeket célzó kompetenciafejlesztés a hat évfolyamos gimnáziumok helyi tanterveinek kialakításakor is mérvadó.

A tanulás kompetenciái

A tanuló a 8–9 évfolyam végére képes figyelmét összpontosítva kitartóan, önállóan tanulni, saját tanulását megszervezni. A tanuláshoz való hozzáállása pozitív, képes motivációja folyamatos fenntartására, felismeri képességeinek, készségeinek erős és gyenge pontjait, munkáját tárgyilagosan értékeli, képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, támogatást kérjen. A tanuló a középiskola második szakaszában megtanulja saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A tanuló a gimnázium első éveiben képessé válik érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör összefoglalására. Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására. Képes az



olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra, törekszik a normakövető helyesírásra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Képes rövidebb szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban. Képes művek önálló befogadására. A tanuló megérti és alkalmazza az általa tanult idegen nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkészség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Gimnáziumi tanulmányainak végére a tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben anyanyelvén alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Felismeri és tudja értelmezni a szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegekben megjelenített üzenetrétegeket. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén. Törekszik a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek alkotására. Képes a normakövető helyesírásra. Képes az anyanyelvhez és az idegen nyelvhez kötődő sajátosságok összevetésére az általános nyelvészeti ismereteinek felhasználásával. A tanuló egyre inkább képes tudatos nyelvtanulóként tanulni az idegen nyelvet, és törekszik a célnyelvi kultúra megismerésére. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejleszteni, képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Törekszik arra, hogy egy második (esetlegesen egy harmadik) idegen nyelven is képes legyen az alapszintű kommunikációra, így teljesíti a többnyelvűség igényét. Valós élethelyzetekben is tudja használni a nyelvet a produktív készségek (írás és beszéd) alkalmazásával is. Megérti a fontosabb információkat a világos, mindennapi szövegekben. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, érzéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

A digitális kompetenciák

A tanuló középiskolai tanulmányai első éveiben mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a formális és informális tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóbban képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóbban képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

A gimnázium második szakaszában a tanuló képessé válik a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában. Kialakul a tanulóban az IKT

alkalmazásához kapcsolódó helyes magatartás, elfogadja és betartja a kommunikáció és az információfelhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, figyelembe veszi ezeket a digitális tartalmak felhasználása során.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Az első években a tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. Képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. Képesse válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

Középiskolai tanulmányainak végére a tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analizáló és szintetizáló képessége. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezt tudja alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanuló képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

A gimnáziumi tanulmányok végére a tanuló képes élni a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösségét, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vitahelyzetben is kulturáltan kifejezni, meghallgatni és elfogadni mások véleményét. Képes helyes döntéseket hozni, illetve segítséget elfogadni konfliktushelyzetekben. Képes a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő közügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt. Törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. Kialakul a reális alapokon és ismereteken nyugvó nemzeti identitástudata, a hazához, illetve az Európához való kötődése.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával.

Felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmények, színházi előadások, filmek és képzőművészeti események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére. Képes képi, plasztikai, zenei és dramatikus megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A tanuló ismert élethelyzetekben egyre inkább képes mérlegelni, önálló döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel – meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. A tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. A középiskola második felében a tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre realisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

A hat évfolyamos gimnáziumban az egyéni különbségek figyelembevételének kiemelt területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A helyi tanterv elkészítésének alapjai

A hat évfolyamos gimnáziumok számára kizárólag a következő tantárgyakhoz készültek kerettantervek:

- Matematika
- Történelem
- Fizika
- Biológia
- Kémia
- Magyar nyelv és irodalom

A többi tantárgy tartalmait és elrendezését az általános iskola 5-8. évfolyamai és a gimnázium 9-12. évfolyamai számára készült kerettantervei határozzák meg. Ezen kerettanterveknek alapján, az ezen kerettantervekben rögzített elemek átrendezésével, továbbgondolásával készül el a 6 évfolyamos gimnáziumi képzés helyi tanterve.

Tantárgyak	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	4	4+2	4+2
Matematika	4	4	4	4	3+2	3+2 (e. sz.) 3+1
Történelem	2	2	2	2	3+2	3+2
Állampolgári ismeretek		1				1
Etika / hit- és erkölcstan	1	1				
Természettudomány					0+2	
Kémia	1	2	1	2	0+3	0+3
Fizika	1	2	2	3	0+3	0+3
Biológia	2	1	3	2	0+3	0+3
Földrajz	2	1	2	1	0+3	0+3
I. élő idegen nyelv: angol/német nyelv	4	4	5	5	4+2	4+2
II. idegen nyelv: német/angol/olasz/ orosz nyelv	-	-	2	2	3+2	3+2
Ének-zene	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret						1
Technika és tervezés	1					
Digitális kultúra	1	1	2	1	2+2	0+4
Testnevelés	5	5	5	5	5+2	5+2
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választandó heti órák száma (a tanulm. területre jelentkezéssel)	2	2	4	4	4	4
Honvédelem (szabadon választható)					0+1	
Összes óra	30	30	34	34	30	29
Emelt szintű képzés órakerete	2	2	2	2		
A tanuló által felvehető max. heti óraszám	32	32	36	36	34/36	34/36

A hatosztályos képzésben az emelt szintű órakeretek felhasználásáról a képzés meghirdetése előtt dönt a nevelőtestület.

3. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozások tanulmányi területek, évfolyamok szerint

Digitális kultúra és matematika képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

matematika 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra (emelt szint)

10. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

matematika 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása
Matematika és digitális kultúra tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Geo – digitális kultúra képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

földrajz	2 óra (emelt szint)
digitális kultúra	2 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

biológia	2 óra (emelt szint)
digitális kultúra	2 óra

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Természettudományos tantárgyak emelt óraszámú (heti 3 óra/tantárgy) képzésben folytathatók.

Digitális kultúra tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Angol - digitális kultúra képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

angol nyelv	1 óra (emelt szint)
digitális kultúra	2 óra (emelt szint)
matematika	1 óra

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

angol nyelv	1 óra (emelt szint)
digitális kultúra	2 óra
matematika	1 óra

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Angol nyelv és digitális kultúra tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Humán és idegen nyelv képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

magyar nyelv és irodalom	2 óra (emelt szint)
Angol nyelv/ német nyelv	1 óra (emelt szint)
Történelem	1 óra

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

magyar nyelv és irodalom	1 óra (emelt szint)
Angol nyelv/ német nyelv	1 óra (emelt szint)
Történelem	2 óra (emelt szint)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Magyar nyelv és irodalom, Angol nyelv/német nyelv, történelem tárgyból a 11-12.

évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Idegen nyelv képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

I. idegen nyelv 1 óra (emelt szint)

(angol/német nyelv)

II. idegen nyelv 3 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

I. idegen nyelv 1 óra (emelt szint)

(angol/német nyelv)

II. idegen nyelv 3 óra (emelt szint)

(angol/német/orsz/olasz nyelv)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Idegen nyelvekből biztosított az emelt szintű képzés, (német, orosz, olasz várhatóan egy időpontban)

Köznevelési típusú sportiskolai képzés

9. évfolyam (+ 1 óra a kötelező 33 óra alapóraszám felett)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 1 óra a kötelező 33 óra alapóraszám felett)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint) a második idegen nyelv óraszámának átcsoportosításával

testnevelés 1 óra (emelt szint)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Angol nyelv, német nyelv és testnevelés tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Nyelvi előkészítő képzés

9/NY évfolyam

A kötelező 30 órán túl +2 órát fordítunk képességfejlesztésre, mely minden, a képzésben részt vevő tanuló számára kötelező: természetismeret (heti 1 óra); közösségi nevelés (heti 1 óra)

Arany János Kollégiumi Programhoz kapcsolódó gimnáziumi előkészítő 9/AJKP évfolyam

A szabadon választható kerettantervi tárgyak közül a digitális kultúra, az ének-zene és a Komplex személyiség fejlesztés tantárgyak választásával; a természetismeret tárgy esetén heti 2-ről heti 3 órára módosított órásszámmal teszünk eleget a 9. évfolyamra előírt alapóraszám teljesítésének.

4. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

4.1. A 9-10. évfolyam

A 9-10. évfolyamokon a tanulók számára az óratervekben rögzített tantárgyak tanulása az ott szereplő heti órásszámokkal kötelező. Ezt a kötelezettséget a tanulók a beiratkozással a jogszabályoknak megfelelően vállalják.

Ezzel gimnáziumunk már kialakult hagyományai illetve a diákok-szülők igényei alapján lehetőséget teremtünk arra, hogy tanulóink az alapképzés mellett bizonyos területeken a kilencedik

évfolyamtól kezdődően olyan többletet kapjanak, amely megkönnyíti majdani továbbtanulásukat. Az egyéni érdeklődéshez, tehetséghez igazodva a négy évfolyamos gimnáziumban a 10. évfolyam végéig kínáljuk az emelt szintű ill. emelt óraszámú tagozatainkat, melyekből a tanuló az iskola tanulmányi területeire való jelentkezéssel választ. A tanulmányi területeket a szabadon tervezhető órakeretekhez (és a kötelező és választható órák NAT szerinti összegéhez) igazodva alakítottuk ki, felvételi tájékoztatónkban évről-évre nyilvánosságra hozzuk.

A tagozatok műveltségterületéhez tartozó, megemelt óraszámú tantárgyak esetében több lehetőség van az elmélyítésre, tehetséggondozásra. Mivel a csoportba járó diákok nagy része később ezeket a tárgyakat felvételi tárgyként választva továbbtanul, az emelt szintű érettségi követelményeikhez alkalmazkodva a diákok a 9-10. évfolyamon olyan ismereteket is elsajátítanak, amely ezeken az évfolyamokon a kerettantervi minimális óraszámokkal még nem tárgyalhatóak.

Élsportolóink lehetőséget kapnak arra, hogy a kötelező órákon túl a sportiskolai képzés sportolóvá válást segítő tantárgyait felvegyék, és ezzel a sportiskolai képzés részesei, anyagi támogatás esetén támogatottjai legyenek.

Élsportoló (nem a sportosztályba járó) tanulóink edzésrendjét és órarendjét igyekszünk maximálisan összehangolni úgy, hogy a tanuló kérelmére időszakosan egy-egy adott tárgy óráinak egy része látogatása alól felmentést kaphat. Ez nem jelenti az értékelés alóli felmentést, az osztályozhatóság feltételeit a hiányzás ebben az esetben nem befolyásolhatja.

4.2. 11-12. évfolyam

A 11-12. évfolyamon az óraterveket úgy alakítottuk ki, hogy a tanulók folytatni tudják emelt szinten megkezdett képzéseiket, ill. amennyiben a tanuló érdeklődése más irányba fordul, módja legyen a 10. évfolyamon tanítási év végi választással emelt óraszámú, ill. olyan fakultációs képzésbe bekapcsolódni, mely emelt szintű, és felkészít az emelt szintű érettségire is. A bekapcsolódó tanuló erőfeszítéseire tanári egyéni segítségnyújtás esetén is szükség van a sikeres felzárkózáshoz.

A 2.1. pontban leírtakkal összhangban:

A 11. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező a tantárgyak alapóraszám (összesen heti 26 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 30 óra, mely mindenki számára kötelező. A négy választható óra mellett a 11. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges.

Az érettségi tantárgyak közül a tanuló szabadon választhat. A természettudományos tárgyakból (kémia, fizika, biológia, földrajz) választható heti 3 órás emelt óraszámú képzést biztosítunk, a többi érettségi tárgyból pedig +2 órás fakultációt, melyet választásukkor lehetőleg az alapóraszámmal együtt szerveződő emelt szintű képzésben valósítunk meg. A fakultációval rendelkező (az alapóraszámmal együtt emelt szintű, külön csoportokban szervezett) érettségi tárgyakban és a természettudományos emelt óraszámú tárgyakban a képzés során a tanulókat felkészítjük az emelt szintű érettségire az emelt szintű érettségi követelményrendszerében meghatározott tananyaggal, mely a fakultációs képzés során a kerettantervekben meghatározott tananyagra annak kiegészítéseként épül. A részletes tananyagot a tantárgyi tantervek tartalmazzák.

Aki a 11. évfolyamon nem választ a heti 3 órás emelt óraszámú természettudományos tantárgyak közül, annak heti 2 órában természettudomány (integrált tárgy) tantárgyat kell tanulnia. Ha a

tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további +2 órát kell hetente egyéb (nem természettudományos) érettségi tantárgyból felvennie.

Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti óraszám maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs tárgy(ak)ból (is) választ (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem választ fakultációs tárgyat, heti óraszám legfeljebb 34 óra lehet. A 11. évfolyam tanulói választásukat a 12. évfolyamra egyénileg, az igazgató engedélyével módosíthatják. Ennek részletes szabályait a 4.2 pont tartalmazza.

A 12. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező továbbra is a tantárgyak alapóraszám (összesen heti 25 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 29 óra, mely mindenki számára kötelező. Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti óraszám maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs csoportban tanul (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem tanul fakultációs csoportban, heti óraszám legfeljebb 34 óra lehet.

A 12. évfolyamon digitális kultúra tantárgyból a fakultáció heti 4 órás emelt szintű képzés.

A 12. évfolyamon választható az alapóraszámú képzés mellett további heti +1 óra matematika, melyben a képzés nem haladja meg a középszintű érettségi vizsga követelményeit.

A 10. évfolyamon tanulók számára április 15-ig tesszük közzé azokat a tantárgyakat (és a tantárgyakat előreláthatóan oktató tanárok nevét), melyekből lehetővé tesszük az emelt óraszámú ill. a fakultációs külön csoportokban az emelt szintű, emelt szintű érettségi vizsgára történő iskolai felkészülést. Matematikából a középszintű érettségi vizsgára való felkészülést is támogatjuk heti egy többletóra választásával.

A korábbi emelt szintű képzés folytatásaként fakultációs képzések tantárgyai a 11-12. évfolyamon:

- magyar nyelv és irodalom
- matematika
- digitális kultúra
- angol nyelv
- német nyelv, orosz nyelv, olasz nyelv
- történelem
- testnevelés

Emelt óraszámú természettudományi tantárgyak a 11-12. évfolyamon:

- földrajz
- fizika
- kémia
- biológia

A fakultációs ill. az emelt óraszámú képzésbe történő jelentkezés intézményünkben kétfordulós: az előzetes jelentkezéskor a tanuló által választott tantárgy/tantárgyak ismeretében szóbeli visszajelzést adunk azoknak a tanulóknak, akik olyan tárgyat választottak, mely várhatóan nem indul, akinek várhatóan ütközni fog a választása az előzetes igényfelmérés alapján sávba rendezett tárgyak körében

A végleges jelentkezés után döntünk arról, hogy melyik tárgyból történik külön csoportban, melyikből pedig plusz 2 órában a fakultációs felkészítés.

A középszintű érettségire történő felkészülést támogató, választható

Matematika +1 óra

Az emelt szintű – középszintű érettségi szándékok miatt az osztálykeretek több tantárgyból is felborulnak, a nyelvi csoportok (még évfolyamok között is) átszerveződhetnek.

Élsportolók a 9-10. évfolyamra vonatkozó lehetőségekkel a 11-12. évfolyamon folytatólagosan élhetnek.

A tanulók minden tanévben május 20-ig dönthetnek egyéni tanrendjük (egyénileg választott órák) összeállításáról. Amelyik tárgyból az előzetes jelentkezés adataira építve több csoportot is meghirdetünk, ott biztosítjuk a tárgyat oktató pedagógus megválasztását a tanulók számára. A „tanár választhatóság” eljárását gimnáziumunk 2003 óta sikerrel alkalmazza.

Eljárásrend:

1. Az igazgató minden tanév április 15-ig közzéteszi a helyi tanterv alapján azt a tájékoztatót, amely tartalmazza a választható tantárgyakat, a felkészítés szintjét és a várható pedagógust. A tájékoztató közzététele előtt az igazgató beszerzi az Iskolaszék és a gimnáziumi diákönkormányzat véleményét, valamint a fenntartó jóváhagyását. A tájékoztató április 15-ig kell közzétenni. A közzétételhez közeli időpontban a 10. évfolyam diákjait és szüleit az igazgató összevont szülői értekezleten tájékoztatja a tantárgyválasztás kérdéseiről, az érettségi és a felsőoktatásba való továbbhaladás aktualitásairól.

2. Az igények előzetes felmérése, a nem megvalósuló képzések visszajelzése után a választható tárgyakból az igények és az órarend elkészíthetősége figyelembe vételével sávokat kialakítva az igazgató elkészíti a végleges jelentkezési lapot a választható tárgyakról, a felkészítés szintjéről, az induló csoportok száma alapján az előreláthatólag a csoportot vezető pedagógus(ok) megnevezésével. A választható tárgyak sávokban jelennek meg a tájékoztatóban. Az egy sávba kerülő tárgyak az órarendben várhatóan egy időpontban szerveződnek, ezért egy sávból egy tantárgy választható.

3. A tanuló végleges jelentkezési lapon május 20-ig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Több csoport indulása esetén a végleges jelentkezési lapon a tanuló megjelöli a választott pedagógust. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit az iskola igazgatójával vagy az igazgató által kijelölt vezetővel. 18 éves kor előtt a tanuló a tantárgyválasztás jogát a szülővel együtt gyakorolja.

4. A jelentkezés szigorúan bizalmas, a lapokat a titkárságon egyéniileg kell leadni, az eredményeket az igazgató összesíti. Ha a választható szaktanároknál a jelentkezés túlságosan egyenlőtlen, az a szaktanár (és csak ő) dönt egyéniileg a jelentkezés elfogadásáról, akit sokkal többen választottak. Az igazgató csak ezután hozza nyilvánosságra (diákok-tanári kar számára egy időben) a csoportok összetételét.

5. Május 20. után a választott tárgyak és felkészülési szint a tanuló számára kötelezővé válik a következő tanévtől, az órarendben rögzített heti időpontokban. A Házirend szabályozza, hogy tanévente egy alkalommal az igazgató engedélyével módosítható a választás, mely időszakot a Házirend júniusban jelöli meg.

6. A 11. évfolyam tanulói választásukat a 12. évfolyamra az igazgató engedélyével módosíthatják. Módosító kérelmüket ez esetben május 20-ig nyújthatják be. A módosítás elfogadása különbözeti vizsgával jár, melyet az augusztus végi javítóvizsgák időszakában szervezünk meg. Sikeres

különbözeti vizsga szükséges a módosított képzés megkezdéséhez. Az iskola ez esetben nem pótolja a korábbi évfolyamon elmaradt órákat a tanuló számára.

7. Azon tanulók választása, akik a május 20-ig nem nyújtanak be módosítási kérelmet a 12. évfolyamra (vagy a különbözeti vizsga követelményeit nem teljesítik), érvényben marad.

A 2020/2021. tanévtől a 10-12. évfolyamon kifutó rendszerben alkalmazott, az előzőektől eltérő szabályok:

A 11-12. évfolyamon az óraterveket úgy alakítottuk ki, hogy a tanulók folytatni tudják emelt szinten megkezdett képzéseiket, ill. amennyiben a tanuló érdeklődése más irányba fordul, módja legyen a 10. évfolyamon tanítási év végi választással más emelt szintű, emelt szintű érettségire felkészítő képzésbe kapcsolódni. A kapcsolódó tanuló erőfeszítéseire tanári egyéni segítségnyújtás esetén is szükség van a sikeres felzárkózáshoz.

A 11-12. évfolyamon a sportiskolai képzésben tanulók kivételével minden tanulónk számára kötelező heti 4 óra érettségire felkészítő foglalkozás felvétele. Minden 11-12. évfolyamos diákunk számára kötelezővé tesszük egy heti 2-órás emelt szintű érettségire felkészítő képzés (fakultációs tárgy) választását. A kötelezően választható tantárgyak között a 11-12. évfolyamon meghirdetjük a földrajzot és az informatikát is, középszintű érettségire felkészítő követelményekkel. Ezeket a felvehető óraszámokat az óraterv-táblázatban kötelező heti óraszám mögött +1 ill.+2 jelenti.

A négy választható óra mellett a 11-12. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges. Élsportolóink arra is lehetőséget kapnak, hogy a négy választott óra mellett további szabadon választott tantárgyként a sportiskolai képzés sportolóvá válást segítő tantárgyait felvegyék, és ezzel a sportiskolai képzés részesei, anyagi támogatás esetén támogatottjai legyenek. A felvehető maximális heti óraszámot az óratervi táblázatok utolsó sora tartalmazza.

A sportképzésben résztvevő 11-12. évfolyamos minden tanulónk számára kötelező heti 3 óra érettségire felkészítő foglalkozás felvétele. Minden 11-12. évfolyamos diákunk számára kötelezővé tesszük egy heti 2-órás emelt szintű érettségire felkészítő képzés (fakultációs tárgy) választását. A kötelezően választható tantárgyak között a 11-12. évfolyamon meghirdetjük a földrajzot és az informatikát is, középszintű érettségire felkészítő követelményekkel. Ezeket a felvehető óraszámokat az óraterv-táblázatban a kötelező heti óraszám mögött +1 ill.+2 jelenti.

A három választható óra mellett a 11-12. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges. A felvehető maximális heti óraszámot az óratervi táblázatok utolsó sora tartalmazza.

A 10. évfolyamon tanulók számára április 15-ig tesszük közzé azokat a tantárgyakat (és a tantárgyakat előreláthatóan oktató tanárok nevét), melyekből lehetővé tesszük az emelt szintű, emelt szintű érettségi vizsgára történő iskolai felkészülést. Ugyanekkor közzé tesszük azokat a tantárgyakat is, melyekből a középszintű érettségi vizsgára való többlet-felkészítést biztosítjuk.

A korábbi emelt szintű képzés folytatása/emelt szintű érettségire felkészítő képzések tantárgyai a 11-12. évfolyamon:

magyar nyelv és irodalom
matematika
informatika
angol nyelv
német nyelv
biológia

Emelt szintű érettségire felkészítő képzések tantárgyai a 11-12. évfolyamon:

történelem
földrajz (a 2020/2021. tanévben a 12. évfolyamon még nem választható)
fizika
kémia
művészetek (mozgóképkultúra és médiaismeret fő tartalommal)
testnevelés

Az emelt szintű képzésbe történő jelentkezés intézményünkben kétfordulós: az előzetes jelentkezéskor a tanuló által választott tantárgy/tantárgyak ismeretében szóbeli visszajelzést adunk azoknak a tanulóknak, akik olyan tárgyat választottak, mely várhatóan nem indul, akinek várhatóan ütközni fog a választása az előzetes igényfelmérés alapján sávba rendezett tárgyak körében, ill. akiknek az adott tárgyból nem ajánljuk az emelt szintű képzésre jelentkezést. Ez utóbbi szempont mérlegelésekor figyelembe vesszük a tanuló tanulmányi eredményességét a választott tantárgyakból.

Előzetes jelentkezés után döntünk arról, hogy melyik tárgyból történik külön csoportban, melyikből pedig plusz 2 órában az emelt szintű felkészítés.

A középszintű érettségire történő felkészüléshez választható tárgy (tanévente csak egy tárgy választható):

informatika (heti 2 óra) vagy földrajz (heti 1 óra)

Az emelt szintű – középszintű érettségi szándékok miatt az osztálykeretek több tantárgyból is felborulnak, a nyelvi csoportok (még évfolyamok között is) átszerveződhetnek.

Élsportolók a 9-10. évfolyamra vonatkozó lehetőségekkel a 11-12. évfolyamon folytatódólagosan élhetnek.

5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei, sajátos tevékenységi formák

5.1. Csoportbontások

Csoportbontásban illetve külön csoportban tanítjuk a következő tárgyakat:

4 évfolyamos képzésben a 9-10. évfolyamon:

matematika
digitális kultúra
magyar nyelv és irodalom (A 10. évfolyamon akkor, ha az órakeretek és a személyi feltételek lehetővé teszik)
idegen nyelvek (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)
földrajz +2 óra (a tanulmányi területén)
biológia +2 óra a 10. évfolyamon (a tanulmányi területén)
történelem +1 óra a 9. évfolyamon és +2 óra a 10. évfolyamon (a tanulmányi területén)
sportismeret beépülő tantárgyak (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)
tanulásmódszertan (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)
testnevelés +1 óra a 10. évfolyamon (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)

AJKP 9. előkészítő képzésben:

magyar nyelv és irodalom (9/NY képzéssel csoportbontott)



digitális kultúra (9/NY képzéssel csoportbontott)
idegen nyelvek (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)
patronusi foglalkozás (csak ebben a képzésben van)
dráma, művészetek (csak ebben a képzésben van)
Matematika (részleges vagy teljes, 9/NY képzéssel csoportbontott)
Természetismeret (9/NY képzéssel csoportbontott)

Nyelvi előkészítő képzésben:

angol nyelv (részleges vagy teljes), II. idegen nyelv (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)
matematika (9/AJKP képzéssel csoportbontott)
digitális kultúra (9/AJKP képzéssel csoportbontott)
történelem, természetismeret a csoport számára

11-12. évfolyam:

A 11-12. évfolyamon továbbra is évfolyamszinten szervezett nívócsoportokban tanítjuk az idegen nyelveket.

Külön emelt (fakultációval együtt) és középszintű csoportok indítását tervezzük a 11-12. évfolyamon a következő tárgyakból:

magyar nyelv és irodalom
matematika
történelem
digitális kultúra

Ezekből a tárgyakból 11-12. évfolyamon középszinten a minimális osztálylétszám (26 fő) alatti csoportok kialakítására törekszünk, évfolyamszintű csoportbontásokkal.

Az emelt óraszámú természettudományos tárgyak – fizika, kémia, földrajz, biológia – és a testnevelés fakultáció (11-12. évfolyamos), valamint a természettudomány tantárgy (11. évfolyam) képzési csoportokban a + órák csoportjait alakítjuk ki.

➤ **Belső átjárhatóság**

- Az azonos heti óraszámú idegen nyelvi nívócsoportokban az átjárhatóságot tanulói kérelemre, az érintett szaktanárok véleményének kikérése után, a csoportszervezés létszámkorlátait figyelembe véve a tanulmányok befejeződéséig biztosítjuk.
- Egy adott csoport munkájába tanév közben bekapcsolódni – ha a tanuló együttes óraterhei ezt megengedik – csak az igazgatónak benyújtott kérelem elbírálása után lehet, az igazgató ez esetben különbözeti vizsgát írhat elő.
- A differenciálás elveit alkalmazzuk a 11. évfolyamtól az emelt szintű csoportokban: diákjaink gimnáziumi tanulmányaik első két évében a jelentkezéssel kiválasztott tanulmányi területen tanulnak, a tanulmányi területtől függően tantárgyaik egy részét emelt szinten. Az emelt szintű érettségire felkészítő fakultációs csoportokba azonban a korábbi tanulmányi területüktől függetlenül is jelentkezhetnek, hiszen érdeklődésük, továbbtanulási szándékuk változhatott is az első két év során. Az emelt szintű tananyag a választott tárgyból kezdetben rendszerint komoly erőpróbát jelent azok számára, akik korábban a tárgyat alap-óraszámban tanulták, azokhoz a diákokhoz képest, akik mélyebb ismereteket szereztek a korábbi magasabb óraszámú képzésekben. Úgy gondoljuk, hogy mindenkinek esélyt kell kapnia arra, hogy megmutathassa, mire képes, ezért a korábbi képzés mélysége, vagy a korábbi viszonylag gyengébb teljesítmény nem lehet kizáró ok egy emelt szintű csoportban való részvételre.

Szükségesnek tartjuk azonban a képzés differenciálását azon tárgyak esetén, ahol a jelentkezők száma lehetővé tette egyidejűleg legalább két csoport indítását.

Így azok a tanulók, akik az emelt szintű vizsga tényleges letételére készülnek, gyorsabban haladhatnak, vagy gazdagabb tudásra tehetnek szert, az írásbeli és szóbeli vizsgákra azok modellezésével erősebben koncentrálnak. Azok a diákok pedig, akik várhatóan nem az adott tárgyat választják majd emelt szintű vizsgaként, de az ott tárgyalt témakörök ill. a felsőoktatásban való helytállás céljából szükségük van a tárgy emelt szintű tanulására, az emelt szintű témaköröket kevésbé mélyen, de alaposabban, több gyakorlással sajátíthatják majd el.

A csoportok „átjárhatóságának” biztosítását egyéni mérlegeléssel, tanár-diák egyetértéssel szeretnénk megvalósítani, ezért az eljárás első lépését a párhuzamos emelt szintű csoportok tanárainak és diákjainak közösen kell kezdeményezniük. Ezután kérjük a diákok egyéni szándéknyilatkozatát. Ezek ismeretében az igazgató a szaktanári javaslatok alapján egyénenként dönt az átjárhatóság biztosításáról, ténylegesen emelt szintű vizsgákra készülő és emelt szinten tanuló csoportok kialakításáról.

A párhuzamos csoportok közös kezdeményezését a differenciált emelt szintű képzés folytatásához január 15-ig fogadjuk. Ezt követően a csoportok „belső” újraszerveződésének egy héten belül kell lezajlania.

5.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- Az iskolai sport (sportkör és un. tömegsport) működésére naponta 2 órát tervezünk, hogy a heti három testnevelés órát teljesítő tanulók iskolai sportkörben való sportolással teljesíthessék heti öt testnevelés órájukat. A 10-12. évfolyamon a sportköri nap szabadon választható, maximális létszámig.
- Az iskolaorvos javaslatára a tanulóknak a testnevelés órák keretében könnyített testnevelést biztosítunk.
- A különféle képpen elnevezett tehetséggondozó foglalkozások, közösségi szolgálathoz kapcsolódó foglalkozások, tanulást segítő foglalkozások, felzárkóztató céllal szervezett egyéni és csoportos foglalkozások, fejlesztő foglalkozások heti időkeretét a tantárgyfelosztásban tervezzük meg. A gimnázium képzési időkeretének a kötelező tárgyak tantárgyfelosztása és a csoportalakítás óraterheinek kiszámítása után fennmaradó része fordítható csoportos, egyéni ill. kiscsoportos tehetséggondozásra, felzárkóztatásra, tanulási nehézséggel rendelkezők fejlesztő foglalkozásaira, sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztésére. A műveltségterületek közötti arányos elosztásra törekedni kell. Ugyancsak törekszünk arra, hogy tanárainknak – ha heti óraszámuk lehetővé teszi – legyen un. egyéb foglalkozásuk.

5.3. Az egyéb foglalkozások keretében megvalósított sajátos tevékenységi formák

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és a gimnázium életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk a gimnázium életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett a sokoldalú, nyitott, dinamikus iskola működtetése.

A tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására, versenyekre való felkészítésére a tanárok egyéni konzultáció keretein belül lehetőséget, támogatást nyújtanak. A tanulók az emeltszintű oktatás, valamint az érettségire felkészítő választható foglalkozások keretein belül nagyobb lehetőséget kapnak ismereteik elmélyítésére, a felvételi tárgyakra való felkészítésre.



Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

1. diákszínpad
2. iskolai műhelyek (pl. zenei, digitális kultúra, robotika, média, diákújság-írók műhelye, Lázár Ervin műhely; természet-és társadalomtudományi diák-kutatóműhelyek) és versenyek
3. iskolai sportkörök
4. iskolai tábor(ok)
5. Galéria kiállítás-sorozata
6. Kiegészítő képzési formák (felkészítők), korrepetálások
7. Községi szolgálatot támogató foglalkozások
9. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

5.3.1. A diákszínpad, a Művészeti bemutató

Céljai:

- a tanulók önkifejezési képességének formálása
- tehetséges diákjaink kibontakozási lehetőségeinek biztosítása
- ismerkedés a színházak belső életével, munkájával.
- az iskolai események, megemlékezések számára műsor biztosítása
- az iskola kulturális programkínálatának bővítése
- a tanulók alapképességeinek fejlesztése
- a versmondás elméleti ismereteinek tudatosítása
- a diákszínpadi játéktílusok megismerése
- ismerkedés a magyar színjátszás történetével.

Feladatai:

- fellépések vállalása az iskola és más intézmények kulturális rendezvényein
- részvétel városi ünnepi műsorok programjában
- felkészülés és részvétel különféle szintű szakmai versenyeken
- a városi művelődési intézmények rendezvényeinek látogatása
- színházi előadások látogatása.

5.3.2. Az iskolai zenei műhely

Az iskola kulturális és művészeti nevelésének speciális csoportja. Művészeti csoport, amely rendszeres tevékenységével sokrétű oktatási és nevelési célokat valósít meg.

Céljai:

- az iskolai és iskolán kívüli rendezvények, ünnepségek méltó megünneplése, azok színvonalának emelése
- az ifjúság zenei műveltségének elmélyítése
- lehetőséget biztosítani az aktív zenélésre.
- szereplési lehetőségek kihasználása

Feladatai:

- versenyeken való részvétel
- fellépés a város rendezvényein

- fellépés az iskolai rendezvényeken

5.3.3. Tehetséggondozó programunk keretében működtetett műhelyek és versenyek

A tehetséggondozás speciális területein szervezett egyéb foglalkozásoknak, a versenyek szervezésének (melybe szervezőként a diákokat is bevonjuk) a nevelési programban részletezett tartalommal adunk kereteket. (Nevelési program, 5.3.2. pont)

5.3.4. Iskolai sportkör, pályázati támogatásokból szervezett táborok

Célkitűzései:

- az egészséges életmódra nevelés
- sportolási lehetőséget biztosítani a mozogni vágyó diákoknak
- szervezett, egészséges programot biztosítani a téli és nyári szünidőre (pályázati támogatásokból megvalósuló programok)
- diákolimpiákon való állandó részvétel
- felvételiző diákok felkészítése
- minél több diákot bevonni a sportmozgalmakba.

Feladatai:

- eredményes szereplés a különböző versenyeken
- téli - nyári (havas, vizes, egyéb sport) táborok szervezése
- kiemelkedő sportolók menedzselése
- kapcsolattartás a város többi intézményével.

5.3.5. Kiállítások az iskolában, a Galéria

Intézményünkben 1995-ben kezdődött meg a Galéria rendszeres működtetése, amelynek során két-három havi gyakorisággal különböző jellegű kiállítások megrendezésére kerül sor. A kiállításokat hivatásos vagy amatőr művészek, időnként az iskola tanulói vagy dolgozóinak alkotásaiból rendezzük.

Célja:

- a diákok esztétikai érzékének formálása a művészeti alkotásokkal
- a művészeti alkotások iránti igény kialakítása
- bemutatkozási lehetőség biztosítása hivatásos, amatőr művészek és diákjaink számára
- az értékóvó magatartás kialakítása
- az intézmény rangjának emelése
- az iskola belső tereinek célszerű kihasználása.
- Feladatai:
 - kiállítás rendezése az épület zsibongójában vagy folyosóin
 - változatos műfajok bemutatkozási lehetőségének biztosítása
 - a kiállítások rendezésével járó feladatokkal tanítványaink formálása.

5.3.6. A mindennapi tanulást kiegészítő- támogató képzési formák, korrepetálások

A diákok és szüleik igénylik a mindennapi iskolai elfoglaltságot kiegészítő, a többlet-ismereteket vagy képzettséget nyújtó, időnként hiányokat pótló tevékenységi formákat. Amennyiben ezek megszervezésére, lebonyolítására az intézmény nem vállalkozik, úgy a diák és a szülő ezt a szolgáltatást az iskola falain kívül keresi meg és veszi igénybe, kevésbé igazodva az iskola követelmény-rendszeréhez.

Célkitűzések:

- diákjaink számára tanórai ismereteket kiegészíteni, a hiányokat pótolni.

Feladatok

- nyelvvizsga-előkészítő foglalkozások szervezése
- nyelvi szakkörök indítása (pl. orosz, holland)
- ECDL vizsgára felkészítő foglalkozások
- korrepetálás, felzárkóztatás

5.3.7. Közösségi szolgálathoz kapcsolódó egyéb foglalkozások

Tanulóinkat tanáraik egyéb foglalkozásaik keretében is segítik abban, hogy az 50 óra közösségi szolgálatot teljesíteni tudják. A foglalkozások egyrészt a közösségi szolgálatot előkészítő és lezáró foglalkozások, másrészt a közösségi szolgálat folyamatát segítő foglalkozások. Ennek iskolán belüli kereteit a nevelési program 5.1 fejezete is tartalmazza.

5.3.8. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

Céljai: A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások a tanítási órák és az iskolai nevelés szerves kiegészítése, a nélkülözhetetlen nevelési elemek biztosítása.

Feladatai:

- környezeti nevelést célzó gyakorlati jellegű foglalkozások
- sportrendezvények nevelő jellegű lebonyolítása
- projektoktatási programok a pedagógiai program előírásainak megvalósítására
- állampolgári ismeretek elsajátítását és gyakoroltatását célzó tevékenység.
- közösségi szolgálat

A tanulmányi kirándulás megszervezése iskolánk hagyományrendszerének lényeges eleme. Erre szervezett módon évfolyamonként a *továbbiakban is lehetőséget biztosítunk*, de *a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak*, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. Amennyiben a kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat.

6. Érettségi vizsgatárgyak, felkészítési szint

Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt – négy kötelező és legalább egy általa választott (a továbbiakban: kötelezően választott) – vizsgatárgyból kell – legalább középszinten – vizsgát tennie. A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatárgy mellett további vizsgatárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatárgyak).

A középszintű érettségi vizsgatárgyai:

Kötelező vizsgatárgyak:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- idegen nyelv,
- kötelezően választandó vizsgatárgyak a tantárgyi kínálatból.

6.1. Középszinten és emelt szinten vállalt felkészítés

Az alábbi tantárgyakból vállaljuk a kétszintű érettségi vizsgára történő felkészítést az óratervekben szereplő órakeretekben:

Képzési típus	GIMNÁZIUM	
KÖTELEZŐ TÁRGY	EMELT SZINT	KÖZÉP SZINT
	Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
	Történelem	Történelem
	Matematika	Matematika
	Angol / Német/Olasz/Orosz nyelv	Angol / Német/Olasz/Orosz nyelv
NEM KÖTELEZŐ TÁRGY	Fizika	Fizika
	Biológia	Biológia
	Informatika/Digitális kultúra	Informatika/Digitális kultúra
	Kémia	Kémia
	Földrajz	Földrajz
	Testnevelés	Testnevelés

6.2. Tantárgynevek és érettségi vizsgatárgyak

A biológia – egészségtan (vagy biológia és egészségtan, vagy biológia(egészségtan)) tantárgy megfelel a biológia érettségi tantárgynak, a testnevelés és sport vagy testnevelés(sportismeretek) tárgyunk a testnevelés érettségi tantárgynak.

A történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek nevű tantárgy megfelel a történelem érettségi vizsgatárgynak.

Aki emberismeret és etika tárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, annak etika tantárgyból kell a helyi tanterv követelményeit teljesítenie, és azt bizonyítványába beírt osztállyal alátámasztania.

Az informatika és digitális kultúra tantárgyak érettségi tantárgyként egyenértékűek, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy informatikából is jelentkezhet érettségi vizsgára az a diákunk, aki digitális kultúra tantárgyból teljesíti a vizsgára bocsátás feltételeit.

6.3. Fejlesztési feladatok és követelmények a 11-12. évfolyamon az emelt szintű oktatásban

Az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez (az emelt szintű fakultációs és az emelt óraszámú természettudományi tárgyak, óraterveink táblázataiban a 11-12. évfolyamon a mindenki számára kötelező heti óraszámokat követően jelzett + heti óraszámban) alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket a helyi tantárgyi tantervek tartalmazzák.

7. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Gimnáziumunk pedagógusai a pedagógiai program, benne a helyi tanterv teljesülése szempontjából választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket. Csak olyan tankönyvet, munkafüzetet, segédeszközt használunk, amelynek alkalmazásával a szakmai munkaközösség egyetért.

A pedagógusoknak a tankönyvek kiválasztását az igazgató által meghatározott határidőig meg kell tenniük. A tankönyvfelelős a jogszabályokban meghatározott határidő előtt a fenntartó által megadott határidőig elkészíti a tankönyvrendelést. A tankönyvek kiválasztásánál az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

A tankönyvrendeléskor fontos szempont az ingyenes tankönyvellátás költségeinek tervezhető nagysága. Lehetőség szerint állandó tankönyveket használunk, biztosítva ezzel a tankönyvkölcsönzés megoldását.

- Az ingyenes tankönyvellátást az iskolai könyvtár állományából biztosítjuk.
- Folyamatosan figyelmet fordítunk az iskolai könyvtárban elérhető *tartós tankönyvek kínálatának és állományának bővítésére.*

A következő tanévben szükséges taneszközökről az induló 9. évfolyamon a felvételi értesítést követően a májusi szülői értekezleten szóban, egyébként az osztályfőnökök közvetítésével és a honlapon tájékoztatjuk a szülőket. A honlapon tájékoztató található a kölcsönözhető tankönyvekről is.

A tankönyvrendelés összeállításánál az alábbi elveket érvényesítjük:

- Pedagógusaink a tankönyvválasztásnál a hivatalos tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvek köréből választanak.
- A tankönyvrendelésbe a pedagógus csak olyan tankönyv felvételét javasolhatja, amely megfelel az alkalmazott tantervnek, és amelyet a tantárgy tanulása során a tanulók rendszeresen használnak.
- Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.
- A tankönyvhöz kapcsolható digitális tananyagok megléte.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a szakmai munkaközösségek határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.



A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a matematika, testnevelés, a vizuális kultúra. A felszerelést a szülők szerzik be. A következő tanévben szükséges taneszközökről a tanév utolsó szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket.

A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- A tankönyvek és hozzá kapcsolódó segédeszközök (példatár, térkép, stb.) meghatározását a szaktanár javaslata alapján a munkaközösség végzi.
- Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tantárgyi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.
- A diák által már megvásárolt tankönyvön tanárcsere esetén sem szabad változtatni.
- A párhuzamos csoportok esetén azonos tankönyvet kell használni, ha a csoportok nem nívócsoportok.

8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott feladatok helyi pedagógiai megvalósítása

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési célokat, a hozzájuk rendelt pedagógiai feladatokat az alkalmazott kerettanterv közvetíti. A nevelési célokhoz rendelt feladatok nevelési programunkban a személyiség- és közösségfejlesztési feladatainkban tükröződnek. A nevelési célok beépülnek a helyi tantárgyi tantervek fejlesztési feladataiba, követelményeibe, tartalmaiba, az osztályfőnöki órák témaköreibe.

Feladatunk ezek tudatos követése, megvalósítása.

A helyi tanterv megvalósítása során a Nemzeti Alaptanterv szerint az alábbi fejlesztési területek – nevelési célok elérése érdekében formáljuk napi oktatási tevékenységünket:

8.1. Fejlesztési területek –nevelési célok megvalósítása a helyi tanterv alkalmazásával

Az erkölcsi nevelés

Alapvető célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelésnek intézményünkben életszerűnek kell lennie: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Iskolai közösségünk élete, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Tanulóink ismerjék nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tantárgyaik keretében tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségeket, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Tanórai és gazdag tanórán kívüli kínálatunk, iskolán kívüli programjaink, tanulmányi kirándulásaink révén sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nálunk töltött évek során erősödjön bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A helyi tanterv megvalósításának azt kell közvetítenie, hogy a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Feladatunk megteremti annak kereteit, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. Ennek keretében biztosítjuk a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő, intézményünkben preferált tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segítenünk a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához. A tanuló tisztában van azzal, hogyan aknázhathatja ki saját erőforrásait a mindennapi életben, és hogyan létesíthet, tarthat fenn kiegyensúlyozott társas kapcsolatokat. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező ártrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a közösségi nevelés területére. Kitüntetett feladatunk a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek

megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Foglalkozni kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Ösztönözzük a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására, hogy legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Feladatunk, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiválják és segítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Feladatunk a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása, erősítése a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez. A közösségi szolgálat és a tanórai, tanórán kívüli folyamatok tapasztalatai alapján a tanulónak tisztában kell lennie az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Gimnáziumi tanulóinknak ismerniük és becsülniük kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Tanulmányaik során meg kell tanulniuk és a mindennapokban is meg kell tapasztalniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Tantárgyainkban és Örökös Ökoiskolai tevékenységrendszerünk révén azt közvetítjük, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Gimnáziumunknak fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Gimnáziumunknak törekednie kell arra, hogy lehetőségeit kihasználva átfogó képet nyújtson a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítanunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében témahéten és a közösségi nevelés keretében biztosítjuk a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása alapvető feladatunk. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell taníttatni, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

8.2. Kompetenciafejlesztés, műveltségközvetítés, tudásépítés helyi feladatai

A gimnáziumi évfolyamokon folytatott nevelési-oktatási feladatunk a korábbi képzési szakaszban kibontakozott képességek továbbfejlesztése, a készségek és a tudástartalmak elmélyítése és megszilárdítása. melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák. A kompetenciafejlesztés, a műveltségközvetítés, a tudásépítés pedagógiai folyamata a helyi tantárgyi tantervek alkalmazásával, követésével valósul meg. Feladatunk ezek tudatos követése, megvalósítása.

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Helyi tantárgyi tanterveink mindegyike tartalmazza, hogy az adott tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat hogyan, milyen módon fejleszti. A helyi pedagógiai megvalósítás folyamatát a helyi tantárgyi tantervek tartalmazzák. A helyi tantárgyi tanterveket (22. pont) intézményünk honlapján hozzuk nyilvánosságra.

8.3. Egységesség és differenciálás megvalósítása

Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. A differenciálás különböző lehetőségei, szükség esetén egyéni fejlesztési programok során megfelelő feladatokkal fejlesztjük a tehetséges tanulókat, figyeljük fejlődésüket, és a képzés, valamint a tanulmányi versenyek szintjének megfelelő kihívások elé állítjuk őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes tantárgyakból alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

Az egységes oktatás és a differenciált tanítás-tanulás megvalósulásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- tudatos törekvés az érdeklődés felkeltésére, a tanulók motiválására, aktivizálására

- a pedagógiai munka éves szintű tervezési dokumentuma a tanmenet, melyben a tematikus egységekre/órákra bontás megjelenik
- a tanulócsoporthoz igazított célok meghatározásakor a tantervi előírásokat, érettségi követelmények elérésének (közép ill. emelt szinten a képzés típusától függően) figyelembe-vétele, az általános pedagógiai célrendszer és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célok egységben kezelése
- tananyagegységek tárgyalását megelőzően tervezéskor a pedagógiai folyamat lényeges elemeinek figyelembe vétele: a megtanítandó tartalom, a tanulók előzetes tudása, motiváltsága, életkori sajátosságaik, tantermi-infokommunikációs lehetőségeink
- a tanulói tevékenység, a tanulási folyamat szem előtt tartása: a tanulói tevékenység, önállóság, kezdeményezéseik, problémamegoldásaik, alkotóképességük előtérbe állítása;
- *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikák és formák alkalmazása, a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő gyakorlat visszaszorítása;
- a tanóra céljainak megfelelő stratégiák, módszerek, taneszközök tudatos tervezése és alkalmazása
- céloknak megfelelő, logikus, követhető órafelépítés
- a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben
- különleges bánásmódot igénylő tanuló (AJKP tanulócsoporthoz) számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása
- az egyéni bánásmód megvalósításának kialakítása a szaktárgyi specialitásoknak megfelelően
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére
- a tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségek felismerése, számukra segítség nyújtása vagy más szakembertől segítség kérése
- digitális, online eszközök célszerű használata
- a szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása
- módszertani változatosság, a szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő módszerek, taneszközök alkalmazása
- Szükség esetén (az eredményesség érdekében) a tervek korrekciója

8.4. Az eredményes tanulás támogatásának, segítségének feladata

Nevelési programunkban rögzítettek szerint pedagógiai tevékenységünk vezérlő elve a minőségi nevelő-oktató munka, mely a szülők elvárásainak és a tanulók képességeinek megfelelően biztosítja a tanulók továbbhaladását. Az **egyéni szabott tanulási lehetőségek biztosítása** helyi tantervünkben az egyéni választási lehetőségek biztosításában is tükröződik.

Feladatunk, hogy olyan tanulási környezetet biztosítsunk, ahol a tanulók lehetőséget kapnak képességeik fejlesztésére, kibontakoztatására, és amelyből értékes, alkotóképes és a társadalom számára hasznos felnőttként lépnek ki.

A gimnáziumban az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készíti fel tanulóit arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó,



bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítja a tanulóknál az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

Az eredményes tanulás segítésének, a tanulás támogatásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- a tanulók szükségleteire, céljaira építő pedagógiai tevékenység,
- az érdeklődés felkeltése és fenntartása
- a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembe vétele, ha szükséges, ennek megfelelően az előzetes tanítási tervek változtatása
- pontos, következetes fogalomhasználat
- a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségek kihasználása (szaktárgyi koncentráció)
- a tanulók más forrásokból szerzett tudásának beépítése az ismeretszerezés folyamatába
- a rendelkezésére álló tananyagok, eszközök (digitális anyagok és eszközök) ismerete, a tanítási célnak megfelelő használata
- szaktárgynak és tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszerek, taneszközök alkalmazása
- a tanulók önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására nevelése, az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetése.
- az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának kialakítása
- pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkör kialakítása, ahol minden tanuló hibázhat, és mindenkinek lehetősége van a javításra
- a tanulás támogatása érdekében a folyamatos visszajelzések adása az órákon
- tanulást támogató környezet kialakítása és fenntartása (pl. a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával...)
- a diákok döntéshozatalba való bevonása
- a tanuló hibái, tévesztései a tanulási folyamat részei, az egyéni megértés elősegítése
- megfelelő útmutatók és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközök biztosítása a tanulók számára (pl. webes felületek működtetése, amelyeken megtalálhatók az egyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok, a gimnázium e-learning rendszerének használata)
- a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználása a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására
- a tanulók tanulási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget nyújtása számukra
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzésének egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való használata, szükség esetén a tanítási gyakorlat módosítása
- az önálló ismeretszerzés, kutatás igényének kialakítása, a tanulók ösztönzése az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában, a digitális eszközök funkcionális használatában mintaadás

8.5. A gimnáziumban tanuló sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével összefüggő helyi feladatok tantervi megvalósítása

Gimnáziumunk szakmai alapidokumentuma szerint a pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulókat fogadja.

A fejlesztés alapelvei

A részképességszavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A gimnáziumban a fenntartó döntése szerinti óraszámban utazó gyógypedagógus végzi a rehabilitációt.

A fenntartó által engedélyezett rehabilitációs órák maximum 75 %-a tantárgyi követelmények eredményes teljesítését szolgáló felzárkóztatásra is fordítható. A nevelőtestület ezt a döntését a tantárgyfelosztás kialakításakor és felülvizsgálatakor a fenntartó által biztosított utazó gyógypedagógus intézményünkben töltött heti óraszámának és a tanuló szükségleteinek figyelembe-vételével hozza.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaaorientáció folyamatára is hatással van.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az oktatásban és a vizsgáztatásban érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

A nevelés, oktatás során kiemelt feladatunk:

- a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- b) a kudarcűrő képesség növelése,
- c) az önállóságra nevelés.

Az alapelvek megvalósítása érdekében feladat:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
 - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
 - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
 - segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatassuk a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
 - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai:

Olvasási zavar, íráskép zavara (Diszlexia, diszgráfia)

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése. Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara



(diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépirás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés jellemző feladatai a gimnáziumban:

- a) olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- b) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- c) szövegértési stratégiák kialakítása;
- d) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- e) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- f) a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépirással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;

Számolási zavar (diszkalkulia)

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a) segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- b) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
- c) a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- b) szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
- c) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- d) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- e) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfőnöknek megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi szintereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a) a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- b) teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- c) a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
- d) a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- e) fokozott egyéni bánásmód;
- f) az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- g) önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- h) szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- i) feladatkivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- j) dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
- b) a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- c) a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- d) a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- e) koncentráció fejlesztése;
- f) utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
- g) a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- h) mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- a) az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
- b) kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- c) adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- d) társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- b) érzelemlismerés és érzelemerkifejezés fejlesztése,
- c) kommunikáció fejlesztése,
- d) konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- e) megküzdési képesség fejlesztése,
- f) figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei:

- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);



- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

A helyi tantárgyi tantervek készítésénél a NAT-ban (és az ehhez készült, alkalmazott kerettantervben ill. az érettségi vizsgakövetelményekben) foglaltak az irányadók, de az egyes tanulási területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A Nat kiemelt célkitűzése az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevétele. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet (pl. Moodle e-learning rendszerünk) alkalmazása, a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembe vételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tantárgyi tantervekben kiemelten kezeljük az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az *élő idegen nyelv* tanításánál a nyelvtanítás auditív módszereinek alkalmazását helyezzük előtérbe.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A *Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során* szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy (gyógy)úszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A *Matematika területén* a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, a korszerű, rugalmas szervezeti kereteket és módszereket helyezzük előtérbe.

A gyógypedagógiai tanár által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes előmenetelt.

A nem sajátos nevelési igényű, de tanulási nehézségekkel rendelkező tanulók számára egyéni-kiscsoportos foglalkozások keretében a gimnázium pedagógusai vezetésével felzárkóztató-fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. Ennek során figyelembe vesszük a szakértői véleményben foglaltakat.

9. Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazása

9.1. Témahét a gimnáziumban

A témahét célja, előkészítése

A korszerű pedagógia eszköztárába tartozik adott, a tanulók nagy többségét érdeklő témakörben megvalósított „Témahét”. Tanévente a tanév rendje rendeletében meghatározott témahetek egyikét szervezzük meg.

Ez egyrészt oktatás-szervezési módszer, más szempontból pedig a tananyag komplex elsajátításának, egy újfajta módja. Mint minden módszernek, ennek a gyakorlati megvalósítása sem kőbe véselt utasítások sorozatán alapul, eredményessége a megvalósítók közvetlen közreműködésének minőségén múlik.

Milyen célok megvalósítását várhatjuk el a témahét tanrendbe iktatásával?

- Egy konkrét feladat elvégzését, egy téma kidolgozását:
 - az életkori sajátosságoknak
 - a szaktárgyi logikának
 - a szaktárgyi integrációnak
 - a szaktárgyakon túlmutató komplexitásnak
 - az adott közösség szükségleteinek

megfelelő módon.

Itt fontos olyan téma, témakör meghatározása, ami az iskola tanrendi kötelezettségeibe beletartozik, és a tanulókat is személyesen érdekli, foglalkoztatja, vagy felkelti a téma behatóbb ismeretének igényét. Ez az ismeretfeldolgozási mód, tágabb környezetbe helyezi a kiválasztott témát, globális rálátást eredményez rá, környezetét feltárva épül be, igazi tudásként. Rászorítja a tanulót, hogy párhuzamosan használja meglévő különböző képességeit. Ilyenek képességek például:

- Ismeretszerzés, feldolgozás,
- kreativitás,
- manuális készség,
- szervezési,
- együttműködési,
- egyéni,
- tehetség képességek egyidejű kibontakoztatása

Fejleszti együttműködő képességét, csoportokban dolgozva elsajátítja az önálló munkaszervezés, a munkafolyamatok munkafázisokra való lebontásának és feldolgozásának, illetve a közös munka szintetizálásának módozatait.

Járulékos, rejtett célok közé tartozik, hogy a tanuló ismerje meg társait, közösség formálódjon. Ismerje meg a másik képességeit, tehetségét, élje át az együttlézés örömeit, tolerálja a különböző véleményeket.

A jól megszervezett és alkalmas módon lebonyolított témahét során fejlődik a tanuló önálló gondolkodása, véleményalkotása és mások véleményének tiszteletben tartása, szervezőképessége, valamint a váratlan helyzetek megoldásának képessége.

Sok egyéb előnyt sorolhatnánk, amiért érdemes beiktatni az iskola tanrendjébe a témahét gyakorlatát, azonban fontos ennek körültekintő megtervezése és gondos megvalósítása.

A téma helyes megválasztása az első lépés céljaink elérésének útján. A témahét, jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy megvalósítását projektmódszer segítségével oldjuk meg. Itt nem csupán a projekt-pedagógiára, mint módszerre kell gondolni, hanem a klasszikus projektszervezésre, amit a vállalati szférában alkalmaznak, - tegyük hozzá eredményesen.

Már a tanév megtervezése során meg kell határozni a témahét időpontját.

Ennek jelentősége van, mert amikor a tanév tervezése megtörténik, a bevont csoportokban tanító kollégáknak ehhez kell igazítaniuk tanmeneteiket.

Szerencsés, ha a témahét időpontját olyan, az iskolában, vagy a településünkön zajló eseményhez tudjuk kötni, ami önmagában is fókuszba tudja hozni a témahét programjait.

A témahét projektszervezése során a projektben résztvevők körét, egyes osztályokra korlátozzuk, de a járulékos programok megvalósításában az összes osztály részt vehet.

A projekt megvalósításához projekt-teamet kell létrehozni, amiben az iskola tanárai vesznek részt.

A téma megjelölésekor, mint ahogyan a klasszikus projektmenedzsment előírja kiválasztásra kell kerüljön a projektvezető személye, majd a projektvezető kijelöli a projekt-team tagokat, akik a projekt tervezésében és kivitelezésében részt vesznek.

A projekt tagok számára projektnyitó megbeszélést kell összehívni, ahol a projekt célját, a célhoz rendelt feladatokat tisztázzuk.

A témahét projektterve

1. A tervezés során születik meg egy projekt javaslat, ami a projekt projektvezetőjének, valamint az iskola igazgatójának közös jóváhagyásával válik megvalósíthatóvá.

A tervnek három alapvető egységet kell szem előtt tartania:

- minőség
- idő
- költség

Az idő, mint tényező itt adott, mert legalább 3 napos kell legyen, de érdemes megfontolni ennek hosszát.

A minőség a ráfordított idő függvénye (tervezésre, előkészítésre, megvalósításra), ebben a fázisban a tervezésre fordított idő többszörösen megtérülő befektetés lehet.

A harmadik tényező a költség, ezt nyilván egyrészt az előző két tényező, valamint az iskola lehetőségei behatárolják. Lehetőség szerint a tanév tervezésénél érdemes a témahétre szánt összeget elkülöníteni, vagy a megszerzésére vonatkozó tervet készíteni.

Az idő tervezése egyszerű ütemezéssel történik, aminek egyik legelfogadottabb formája a Gant-diagram. Az időtervezés a tanév helyi rendjéhez igazodó.

Ezután kerül tervezésre a projekt erőforrás-igénye:

- Az egyes feladatokat megvalósító felelős projekt-tagok jelezik elképzeléseiket, a feladatokkal kapcsolatos anyagszükséglettel kapcsolatban. (Kartonok, ragasztók, DVD-k, stb.)
- A projektfeladatokban résztvevő tanulók kiválasztása. (Humán-erőforrás) Ezt az iskolában működő DÖK szervezete vállalhatja magára.

Az tervezés során meg kell állapítani, hogy az anyagi erőforrásokat milyen ütemezésben kell beszerezni.

A témahét sikeréhez az is hozzájárul, ha időben, mindenki akit érint tudomást szerez róla, azaz ajánlatos a témahétre kommunikációs tervet készíteni. Ennek legalább az alábbi dolgokat kell tartalmaznia:

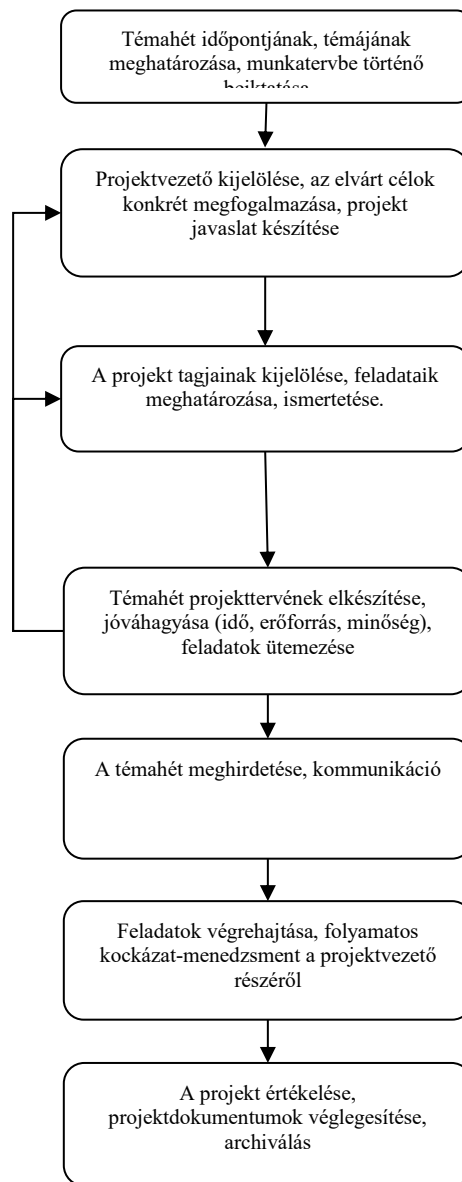
- A programok széles körű meghirdetése (iskolán belül és kívül), ez történhet szóbeli hirdetés pl.: iskolarádió, plakát, iskolai weblapon, iskolaújságban, stb.
- A projekt tagjainak, megvalósítóinak a megvalósításhoz szükséges ismereteket, információkat milyen formában juttatjuk el. (megbeszélés, e-mail, telefon, stb.)
- Propaganda. Ajánlatos a tanulók érdeklődését, már előre felkelteni a téma iránt, így nekik is lesz idejük arra felkészülni. Ez nagyrésben a tanár kollégák feladata.

Legvégül meg kell határozni a témahét projekt dokumentálásának formáit. Ilyenek lehetnek például a következők:

- Óratervek: nyomtatva, elektronikusan leadva
- Órai produktumok, prezentációk, diagramok: elektronikusan
- Órai munka: fénykép
- Stb.

Szerencsés, ha a projekt-team megállapodik abban, hogy a témahét projektről, összefoglaló, egyesített dokumentum készül, melyet egy kijelölt személy készít el.

A témahét megvalósításának lépései:



A tervezés után megkezdődhet a felelősök felügyelete mellett a témahét projekt megvalósítása.

A témahét előkészítése

A témahét megkezdése előtt egy héttel ajánlatos projektmegbeszélést tartani, ahol a témahét egyes kiemelt feladatainak felelőseivel egyeztetni kell.

Az egyeztetésen a következőkre kell kitérni:

- Minden témafelelősnek be kell számolnia a rábízott feladat előkészítésének előrehaladásáról, az esetleges problémákról.
- Véglegesíteni kell a felelősökkel a témahét részletes programját. (időpontok, személyek, teendők)
- Ajánlatos, ha a megbeszélésen részt vesznek a témahéten az adott bevont csoportokban tanító kollégák, akiket tájékoztatni kell a témahéten megtartott óráik dokumentálási formáiról. (Osztálynaplóba és Projekt mappába történő dokumentációk)

- Általában itt kollégák jelzik, hogy milyen segítséget kérnek a tanóra dokumentálásához. (informatikai, fényképezés, stb.)

A tanórák és kiemelt feladatok végrehajtásához szükséges anyagok beszerzésre kell kerüljenek.

A feladatok áttekintése után állapítható meg, hogy a témahét projekt megvalósításának nincs akadálya.

Megvalósítás

Amennyiben a témahetet gondosan megterveztük, jól előkészítettük, akkor nagy probléma nem lehet a megvalósítás során. Tapasztalat szerint a dolog ebben az esetben „önjáróvá” válik. A projekt vezetőjének természetesen folyamatosan felügyelni, koordinálni kell, és amennyiben döntéseket kell hozni, akkor azokat azonnal, az iskolavezetéssel koordinálva meg kell hoznia. Ezért fontos, hogy a projektvezető a témahét során elérhető legyen.

Értékelés

A témahét projekt befejezése után, mint minden projekt esetében ez szükséges, fontos értékelni az elvégzett munkát, az előállított produktum minőségét. Ezt többféle módszerrel tehetjük, lehet például:

- Szöveges értékelés
- Indikátorokkal történő értékelés (ebben az esetben fel kell állítani sikerkritériumokat)
- Egyéb. (Külső, pl.: elégedettség-mérési kérdőívek feldolgozásával, stb.)

A módszer, ami lényegében véve a horizontális munkaszervezésre alapul, kissé nehezen alkalmazható iskolai környezetben, ahol a közoktatási törvényben foglaltak szerint egyfajta hierarchia működik. A projektmenedzsernek egy vállalati környezetben, ideális esetben teljes döntési joga van, míg az iskolában, a legtöbb jog természetesen az igazgató kezében összpontosul. Ez a hétköznapi döntési helyzetekben konfliktusokat, bizonytalanságot kódol a rendszerbe, melynek feloldása a projektvezető és az igazgató szoros együttműködésével oldható fel.

A témahét sikeresen megszervezhető projektmódszer segítségével. Amennyiben a projektet, annak kezdetétől a befejezéséig gondosan dokumentáljuk, a dokumentáció a jövőben megrendezésre kerülő hasonló témahetek lebonyolításában iránymutatást ad, annak lépéseit megvalósítva a kívánt pedagógiai célok nagy biztonsággal megvalósíthatóak.

9.2. Szervezési projekt, azaz a projekt, mint tanévente alkalmazott módszer a versenyszervezésre

Egyre inkább teret nyer iskolánkban a projektmódszer, a projektpedagógia. Ezt legtöbbször a tanórákon alkalmazzuk, de a különböző pályázatok megvalósítására is már ezt a módszert írják elő. Itt az ideje tehát, hogy kilépjen az osztályteremből, és elgondolkodjunk azon, mire is használhatjuk az iskolai feladatok megvalósításában.

Számunkra a Neumann-verseny kiemelt feladat, így adott az ok, hogy a verseny megszervezésére ezt a módszert alkalmazzuk. Mások számára is sok előnyt lehetne megnevezni, amiért ezzel érdemes rendezvényt szervezni, ezek közül néhány:

- Tehermentesítheti az iskolavezetést
- Jól dokumentálható
- Egyértelmű a felelősség

- Jól tervezhető
- Nem igényel szervezeti változásokat
- Egyre jobb minőségűvé válik

Milyen lépéseket kell megtennünk, a szervezési projekt sikeres megvalósításánál? Ajánlatos a klasszikus projektmenedzsment szabályai szerint eljárni. A lépések a következők:

- Indítás (definíálás, alapító okirat, projekt-vezető kijelölése, tagok meghatározása)
- Tervezés
 - Tevékenység (WBS, Hálózat-tervezés),
 - Idő, ütemterv (Gant-diagramm),
 - Költség-tervezés (erőforrások tevékenységekhez rendelése)
 - Mérföldkövek, ellenőrzési pontok meghatározása
 - Kockázatok meghatározása
- Végrehajtás
 - Kockázat-menedzsment
 - Ellenőrzések
 - Mérföldköveknél elemzés, mérés
 - Folyamatos kommunikáció
 - Vezetői tevékenység
- Zárás
 - Pénzügyi és adminisztratív zárás
 - Dokumentumok archiválása
 - Résztevévőkkel kapcsolatos tevékenységek
 - Pozitívumok, negatívumok kiértékelése, rögzítése a későbbi projektek esetén

Amennyiben a szervezésbe tanulókat is bevonunk, ennek óriási hozadéka lesz! A saját feladatán kívül, megtapasztalja, hogy milyen egyéb feladatok léteznek, azokkal milyen problémák járnak, így nem csupán a saját feladataiból tanulhat, hanem másokéból is. Szintén pedagógiai hozadéka ezeknek, hogy megtanulja annak a technikáját, hogy hogyan kell egy-egy ilyen megbeszélést hatékonyan és gördülékenyen lebonyolítani. A társas kompetenciái nagyban fejlődnek, ilyenek lehetnek:

- Kommunikációs készség (be kell számolnia az elvégzett feladatáról)
- Együttműködési készség (feladatait párhuzamosan, másokkal közösen kell elvégezze, és erről beszámolnia)
- Konfliktuskezelési készség (a feladatok elvégzése során, számtalan olyan szituációt kell átélnie, amikor kritika éri, vagy a feladata elvégzésével járó konfliktusok érik)
- Nyelvi készség (nemzetközi versenyeknél rákényszerül az angol, vagy a német nyelv használatára, mert a versenyzők zöme ezt beszéli)

A szervezési projekt, mint új oktató-nevelő munkát segítő tanulásszervezési mód, tökéletesen betölti szerepét.

A szervezés tárgya (verseny, iskolai rendezvény) nem is igazán lényeges, de nyilvánvalóan ajánlatos, hogy olyan legyen, melynek témája a tanulókhöz közelálló. Iskolánkban ez téma a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny, amit minden évben megrendezünk.

A szervezési projekt megvalósítása a tanulók számára több pedagógiai haszonnal jár. Olyan kompetenciák fejlesztésére ad lehetőséget, amit a tanórai oktatás-nevelési folyamatok során nincs, vagy nehezen van lehetőség megoldani. Mire gondolunk:

Személyes és szociális kulcskompetenciák közül:



- Projektek alkotása és vezetése, ehhez stratégiák kifejlesztése. – Valójában erről szól a szervezési projekt. A team tagjaként a teljes projektciklusban részt vesz, megtanulja annak fázisait, és a különböző szerepeket. Mindezt nem életszerűtlen, mesterséges viszonyok között, hanem élesben, a hétköznapi gyakorlatban sajátíthatja el.
- Rendszerszerűen helyzeteket, relációkat és erőviszonyokat tud elemezni. – A szervezésbe bevont tanuló a munka során felméri a projektben létrejött viszonyokat, a projektvezető tanár gondos vezetése mellett megtanul a projekt végcélját szem előtt tartva gondolkodni.
- Együttműködési készség. – A jól működő projekt-team, ránevel az együttműködésre, mert a szervezés során a tagokra kirótt feladatok ritkán egyéniek, általában csoportok végzik el azokat. Rájön, hogy a feladatok megoldása könnyebb, ha azokban segítséget kap másoktól. Egyben tapasztalni fogja, hogy ezt a viszonyosság elvét szem előtt tartva vissza is kell adnia.
- Demokratikus szervezetekben működjön. – A projektszervezet alapvetően demokratikus felépítésű, hiszen minden team-tag elmondhatja véleményét, hozzá kell adnia tudását a végcél, a sikeres projekt megvalósítás érdekében.
- Konfliktusokat menedzseljen és oldjon meg. – Egy verseny szervezése közben számtalan probléma merülhet fel, melyet a tanulónak kezelni kell. Ilyen lehet a team-en belüli munkavégzéssel, vagy a versenyzőkkel, kísérőkkel kapcsolatos problémák köre. Ezekre sokszor a tanulók adnak jó megoldásokat.
- Szabályoknak megfelelően dolgozzon, használja és értelmezze azokat. – A projektvezetés alapja, a projektszabályok megalkotása, megismertetése, és elfogadtatása a projekttagokkal. A tanulók aktívan részesei a projektnek, ezért a szabályait is be kell tartásuk, és tartassák.

Kulcskompetenciák közül nagyban fejlődik:

- Kommunikációs készsége – A szervezési projektben, a verseny ideje alatt tájékoztatást kell adnia a versenyzők, vendégek, érdeklődők számára, érthető és a kérdező számára megfelelő formában.
- Csoportmunkában történő munkavégzés. – Már említettük, hogy a projekt-team egy, vagy több olyan csoportból áll, ahol a feladatokat megosztva kell elvégezni.
- Problémamegoldó képesség. A szervezési projektet úgy kell megvalósítani, hogy nagyban támaszkodjunk a tanulók önállóságára, annak kontrolálása mellett. Sokszor előfordul, hogy a projektvezető tanár, vagy más döntéshozó nem érhető el, a munkát mégis el kell végezni, az nem halasztható. Ebben az esetben (mivel tudja, hogy hozhat önálló döntéseket) rákényszerül a feladata során felmerült problémák megoldására.
- A tanulás és teljesítmény fejlesztése. Ezt a verseny, mint szervezési téma garantálja. Egyrészt a verseny nézőjeként motivációt kap a versenyzőkhöz hasonló produktumok előállítására, másrészt kapcsolataik révén közvetlenül tanulhat is tőlük. Azt is megtapasztalja, hogy a teljesítményt díjazzák, és elismeréssel jár, ami nagyon jó motivációs tényező lehet.

A munkakompetenciák közül, a már korábban más összefüggésben említetteken kívül:

- Idegen nyelv ismerete. – A verseny nemzetközi jellege miatt kénytelen a más országokból érkezett versenyzőkkel, kísérőkkel kommunikálni, ami életszerű helyzetekben fejleszti idegen-nyelvi kommunikációs képességét.

Vezetői kompetenciák, melyeket a projektvezetőnek kell észrevétlenül fejlesztenie

- Vezetés képessége. – Egyrészt mintát kap a projektvezető tanártól (ami nagy felelősséget ró rá), másrészt a csoportban végzett munkák során, mindig kell vezetőnek lennie, azaz szükséges mások irányítása.



- Hibából való tanulás képessége. – Ezt a projekt-összejöveteleken tanulhatja meg, amikor a munkák a feladatok elvégzésének számonkérése történik. A projekt céljának elérése érdekében az elkövetett hibákhoz empátikusan viszonyuló vezetői attitűd, a megoldás keresésének és nem a problémák mélyítésének szándéka, olyan követendő magatartásformává válhat, ami a későbbiek során kapcsolataiban nagyban segítheti a hétköznapi életben.
- Kapcsolattartás, kapcsolatépítés. – A verseny szervezése közben mindkettőre számtalan példát lehetne hozni. A tanulók egyik munkája lehet, a versenyzőkkel történő kapcsolattartás, a verseny előkészítési fázisától egészen a döntőig. Itt jellemzően baráti kapcsolatok jönnek létre, melyek sokszor nem csak az iskolára korlátozódnak.
- Etikus hozzáállás. – Tipikusan a projektvezető és a projektben résztvevő tanárok személyes példamutatásán alapuló mintaátvétel segítségével kaphatja meg ezt a kompetenciát. Itt nagy felelősség hárul a projektben résztvevő pedagógusokra, és az őket kijelölőkre egyaránt.

A fenti felsorolásból is egyértelműen megállapítható, hogy olyan hozadéka lehet egy átgondolt, jól felépített projektnek, melyet nehezen lehet tanórai keretekben megvalósítani, vagy jóval hosszabb ideig tart.

A szervezési projekt megvalósításával a gimnázium a hagyományápolás körébe tartozó olyan tevékenységet végez, amit korszerű tanulásszervezési módszerekkel ötvözve mindig eredményesen képes megtenni, ami a versenyszervezés hagyománya fennmaradásának egyik feltétele.

9.3. Pénzügyi Oktatási Program megvalósításának tervezése a gimnáziumban (POP)

Pénzügyi Oktatási Program

A gimnázium 2009-ben sikeres programjával elnyerte a „Pénziránytű Középiskola” címet. A Pénziránytű iskolahálózati tagság kritériumrendszerének elemeként intézményünk megfogalmazta a pénzügyi kultúra fejlesztésére vonatkozó szakmai koncepcióját, illetve a pénzügyi- gazdasági ismeretterjesztést szolgáló oktatási program bevezetésének lehetőségeit.

A tanulók pénzügyi (fogyasztói) tudatosságának fejlesztése céljából az iskolában folyó pénzügyi oktatás, illetve a gazdasági nevelés megvalósítása jelenleg a kifutó órateremben a 11. évfolyamon a szabadon a közgazdasági és pénzügyi alapismeretek tantárgy keretében valósul meg, a jövőben szakköri keretben tervezzük megvalósítását.

Az évente megrendezésre kerülő Béla-napok rendezvényre is hívunk meg pénzügyi, vállalkozói szakembereket, akik előadásokon, interaktív foglalkozásokon bővítik tanulóink ismereteit.

A gazdasági nevelési program részeként induló szakkört meghirdetjük a tanulók körében, valamint tájékoztatjuk a szülőket programjainkról az iskola honlapján keresztül. Igyekszünk a szülőket bevonni a nálunk folyó folyamatokba, de figyelembe véve a szülők elfoglaltságát, időhiányát, elsősorban a tanulói fejlesztésre koncentrálunk (kiemelt figyelmet szánva a hátrányos helyzetű tanulók bevonására), de nem mondunk le a szülők tudatos fogyasztói magatartásának fejlesztéséről.

10. Mindennapos testnevelés

Gimnáziumi diákjaink számra a helyi tanterv a 2012-13. tanévtől felmenő rendszerben heti öt testnevelési órát tartalmaz. A Mindennapos testnevelés feladatainak megszervezését a

köznevelési törvényben foglalt rendelkezések szerint végezzük, ezért a helyi tantervben ennek ellátási módját külön nem kell szabályoznunk.

10.1. Komplex intézményi mozgásprogram

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható, iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: a tanuló legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.

A mozgásprogram megvalósításának szinterei:

- órarendi testnevelés órák: valamennyi 9. évfolyamos osztályunk heti 5 órarendi testnevelés órán vesz részt. A 10-12. évfolyamon heti két testnevelés órát tanulóink iskolai sportkörben való sportolással váltanak ki, valamint szabadon választott tárgyként a 11. évfolyamtól felvehetnek emelt szintű érettségire felkészítő további testnevelés órákat. A tanév során egy alkalommal – tavasszal – a tanulók fizikai állapotának mérését meghatározott szempontok szerint végezzük testnevelés órán. A mérés, egyéni értékelés motiváló tényező, mivel a tanuló képet kap saját teljesítményéről, társai eredményeihez és saját korábbi eredményeihez viszonyítva is.

A köznevelési típusú sportiskolai képzésben ettől eltérő időkeretben sportolnak tanulóink.

A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza

- Mindennapos testedzés az órarendi testnevelés órákon túl:
A tanórai testnevelésen kívül valamennyi lehetőség a diákok önkéntességére épül. A program sikeressége tehát nagymértékben függ a szemléletmódtól.

Az iskolai sportköri foglalkozásokat tanulóink választása és a tanévenként változó órakerethez mérten szervezzük. Törekszünk arra, hogy sportcsoportonként minimálisan heti 2 óra testmozgást biztosítsuk a sportkör munkájában résztvevőknek.

A konditerem és az asztalitenisz-terem igénybevétele is önkéntességen alapul, a hét minden munkanapján lehetséges.

- A városi és területi, regionális bajnokságokon, diákolimpiák fordulói részt veszünk. Iskolánk sportolói egyéni és csapatversenyekben évről-évre szép helyezéseket érnek el. A tanévi sportprogramot az éves munkaterv tartalmazza.
- *Egyéb Tanórán kívüli programok*:



Tanévkezdés előtt megszervezzük a 9. évfolyam „szöcsketáborát”. A tábor programjának fontos része a sporttevékenység és a prevenció tevékenység.

Hétvégi gyalog- ill. kerékpártúrát kezdeményezünk, ill. kíséretet biztosítunk tanulóink számára a városi szabadidő hasznos eltöltésére szerveződő programokon való részvételre.

Az évenként ismétlődő osztálykirándulásoknak részei a közösség- és szemléletformáló gyalogtúrák, a „hegymászások”.

11. A tanulók fizikai állapotának méréséhez használt módszerek

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

Az Nkt. előírásának megfelelően a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) anyagát mérjük fel és rögzítjük az országos informatikai rendszerbe. Az előírásoknak megfelelően tanévenként egyszer végezzük el a mérést, február 1. és április 30. között.

A mérés részei:

Testösszetétel és tápláltsági profil:

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsír-százalék mérése – testzsír- százalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

Ütemezett hasizom teszt – has izomzat ereje és erő-állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

12. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A magasabb évfolyamba lépés feltétele: a nevelőtestület határozata alapján az éves szaktárgyi követelmények legalább elégséges szintű teljesítése.

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozóvizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló- és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az adott osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi jegyek alapján a tanuló javára módosítja.

A tanuló hátrányára történő lényeges eltérés: a tanév közben kapott érdemjegyek átlagától az adott (rosszabb) osztályzat eltérése több, mint 0,60 .

Ha a tanuló hiányzása eléri a 250 órát és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja a 20 tanórát, és a gimnázium eleget tett a házirendben meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Nem léphet tovább az a tanuló, aki valamelyik tantárgy követelményrendszerét - neki felróható vagy fel nem róható okokból - nem teljesítette.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

13. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, a tanulók írásbeli és szóbeli beszámoltatásának formái, az ismeretek számonkérésének rendje

13.1. Ellenőrzés

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- megfigyelés,
- írásos kikérdezés (kérdőív),
- interjú (lehet egyéni vagy csoportos),
- tanulók által készített produktumok vizsgálata,
- tanulói teljesítmények mérése (szóbeli, írásbeli, gyakorlati)
- dokumentumok elemzése.

13.2. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

➤ Témazáró dolgozat

Egy vagy több tematikus egység lezárása utáni számonkérés, mely jellemzően az egész tanulócsoportot érinti. Idejét, a rá való felkészülés formáit a tanmenet rögzíti. Tanórán kell megírni, időtartalma legalább 45 perc. Ha jellege megengedi, pontokkal értékeljük, a dolgozatokat összegyűjtjük, és legalább a következő tanév végéig megőrizzük, alapvető statisztikai adatokat készítünk róluk. Követelményeit a tantervi követelményekkel összhangban állapítjuk meg, értékelését ennek szellemében végezzük. Magasabb évfolyamokon az értékelést úgy végezzük, hogy a középszintű érettségi vizsga értékeléséhez mind jobban közelítünk úgy, hogy az elvárások az utolsó évben feleljenek meg az érettségi követelményeknek és értékelésnek.

Amennyiben a tanuló a szorgalmi idő befejezése előtt két héttel nem írta meg témazáró dolgozatainak legalább a felét, akkor az adott témából írt dolgozattal eleget kell tennie a szaktárgy éves követelményeinek. (A szaktanárnak joga, de nem kötelessége a hiányzás miatt elmaradt témazáró dolgozatot időben bepótoltatni a tanulóval, illetőleg lehetőséget adni a tanulónak a javításra.) A dolgozat megírására a szaktanár a tanórán biztosítja a feltételeket.

A félévi és év végi jegyek megállapításánál a témazáró dolgozatoknak kiemelkedő szerepe van, de ennek mértékének meghatározása a szaktanár kompetenciája. Ezt azonban az év elején minden pedagógus köteles írásban a tanulók tudomására hozni (ellenőrző könyv vagy füzet útján). Az íratás napját legalább egy héttel előbb be kell jelenteni. Egy tanuló naponta legfeljebb két témazárót írhat. Legfeljebb két hétig tarthat a javítása. A naplóban témazáró dolgozatként tüntetjük fel.

➤ Szóbeli felelet

Szorgalmazni kell, mert erősen visszaszorulóban van, ugyanakkor az érettségi minden szintjén alapvető a szerepe. Középiskolában követelmény az önálló, összefüggő felelet. Az egyéni felkészülés és/vagy a házi feladat ellenőrzésére szolgál, ugyanakkor az óra eleji ismétlést is helyettesítheti. Alapkövetelmény, hogy a diák már az előző órán megtudhassa, hogy milyen témakörből kell felelnie, így a feleletét előre fel tudja építeni, az órán kapott szempontok alapján tudja tudását mobilizálni. Az értékelés szubjektivitását valamiféle pontrendszerrel, illetve az értékelésbe a tanulók bevonásával csökkenthetjük. Azonnal értékeljük. A feleletet a jegy mellett röviden szóban is értékeljük. A tanulóktól elvárjuk az önálló, folyamatos, szabatos kifejtést, de az elakadókat segíteni kell abban, hogy ismereteikről számot tudjanak adni.

A tanári értékelés legyen pozitív: mutassa be a tanuló számára a fejlődési lehetőségeket. Témakörök lezárásánál több témakört is felölelhet. Ismétlő kérdéssel a tananyag felidézését is szolgálja. Időtartama lehetőleg ne legyen hosszabb 6-7 percnél. A szóbeli feladatok kifejtése, illetve tanári értékelése során nem szabad a tanulót megszegényíteni, megalázni.

➤ Röpdolgozat, számonkérő dolgozat

Kisebbségi egységek számonkérése változatos írásos formában. Érintheti az egész tanulócsoportot, vagy annak egy részét. Célja a tanulók tudásának ellenőrzése, nem lehet fegyelmező jellegű. Erre is igaz, hogy legfeljebb két hétig tarthat a javítása.

➤ Egyéb formák

Minden más olyan forma alkalmas lehet a tanulók értékelésére, amely visszatükrözi a tanuló tudását, kreativitását, rátermettségét és a követelmény-rendszerrel összhangba hozható. Alapkövetelmény még az, az adott tantárgyi kompetenciákkal is szoros kapcsolata kell, hogy legyen, és az értékelés is ezen kell, hogy alapuljon. Ilyen formák lehetnek például a



projektmunkák, prezentációk, transzparensok, kiselőadások, esszék, egyéni megfigyelések, kísérletek, mérések. Mivel ezek az újszerű formák gyakran nagyon jól motiválnak, és elősegítik más irányú képességek kibontakoztatását is, ezért használatukat szorgalmazni kell. A megvalósítás anyagi terhe azonban ne legyen több az iskoláztatás szokásos költségeinél. Az újszerű tanulószervezési eljárások - projekt, témahét, szervezési projekt, több hetes projekt – bevezetésével bővült az értékelhető önálló és közös produktumok köre, lehetőséget nyújtva a munka világára inkább jellemző feltételek közötti megméretésre.

➤ **A gimnáziumi matematika, történelem, idegen nyelvi „kis-érettségi”, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga, anyanyelvi szintmérő**

A 10. évfolyamon történelemből és a második félévben, anyanyelv szintmérőn a tanév végén, a 11. évfolyam végén matematikából írásbeli, egy idegen nyelvből pedig írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek tanulóink. (un. „kis-érettségi”) A helyi „kis-érettségi” eredménye háromszorosan súlyozott osztályzat.

A vizsgakövetelmények a helyi tantervre épülnek. A témaköröket, illetve a tételket a munkaközösség állítja össze, azokat a tanulók legalább három hónappal a vizsga előtt megismerik. A követelmény- és feladatrendszer a középszintű érettségihez igazodik.

Akinek legalább középfokú (igazolt) nyelvvizsgálója van, az a nyelvi vizsga megfelelő része, vagy egésze alól felmentést kap. Vizsgáról hiányozni csak alaposan indokolt és igazolt esetben lehet, az elmaradt vizsgát pótolni kell.

A 11. évfolyamos vizsgák várható időpontja május. Az írásbeli időpont általában egybeesik az országos kompetencia-mérések időpontjával.

A nyelvi előkészítő évfolyam év végi minősítéséhez angol nyelvből egy ún. tanévi záróvizsga is hozzátartozik, amely B1 szintű nyelvtudást feltételező feladatokkal értékeli a tanulók nyelvi felkészültségét. A záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll, eredménye háromszorosan súlyozott osztályzat.

➤ **Írásbeli próba-érettségi**

Gimnáziumunkban a végzős tanulók felkészültségét a tanév február 15-március 20. közötti időszakában írásbeli próbaérettségi dolgozatok keretében diagnosztizáljuk. A mérés célja az írásbeli vizsgahelyzet szimulációja, valamint az érettségi vizsgára való felkészülés támogatása. A kötelező négy vizsgatárgyból és tanulóként egy választható vizsgatárgyból szervezzük meg a mérést. Az értékelés a témazáró dolgozatok értékelését követi, a dolgozatok javítása és minősítése az érettségi dolgozatokénak felel meg.

13.3. Az értékelés módja, formái

Az értékelésnek ki kell terjednie az iskolai élet minden területére. Ennek megfelelően értékeljük minden tanulóink esetében:

- a tárgyi követelmények elsajátítását napi szinten, témakörök mentén,
- szabálytisztelét, felelősségvállalását,
- korábbi teljesítményéhez képest fejlődési törekvéseit.

Értékelésünk a következő kritériumoknak felel meg:

- ösztönző hatású,
- folyamatos, rendszeres,
- segítő szándékú legyen,
- céljai és követelményei legyenek előre ismertek.

A pedagógiai értékeléshez szükséges adatokat különböző módszerek segítségével gyűjtjük össze, például *feleltetéssel, megfigyeléssel, feladatlapos felméréssel*. Az írásbeli feladatok kapcsolódnak az adott tananyaghoz. Egy-egy fejezet lezárását rendszerint *írásbeli számonkérés követi*. A tanulónak joga van a megírt, és két héten belül kijavított dolgozatát megtekinteni. Az iskola pedagógusai lehetőséget adnak, hogy az adott érdemjegyről tájékoztatást kérjen a tanuló.

Az értékelés formái:

A szóbeli értékelés:

- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítség, tanács tanórán és azon kívül;
- feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás;
- a tantestület, illetve a diákság előtti igazgatói értékelés.

Az írásbeli, szöveges értékelés:

- a dolgozatokhoz írt rövid instrukció, vélemény,
- dicsérek, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe és a digitális naplóba.

A tanulók tudásának értékelése

A **diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés** a bemeneti mérések rendszere, melyet idegen nyelvből a felvételnél, a 9/AJKP osztályban és a 9. évfolyamon (matematika, magyar nyelv, a munkaközösségek tanév eleji döntése szerint más tantárgy), a 10. évfolyamon kompetenciamérés–bemeneti mérés-ként alkalmazunk. Diagnosztikus mérést végezhet a szaktanár az előzetes ismeretek meglétének felmérésére is.

A **tanulók formatív (fejlesztő) értékelése** a szaktanárok és a nevelőtestület feladata. Összességében a formatív értékeléssel az iskola a nevelés folyamatát kívánja szabályozni.

A fejlesztő értékelés során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjen meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

A szaktanárok *rendszeresen* mérik a tanulók teljesítményét, és osztályzatokkal értékelik azt.

A rendszeres osztályozás egyik feladata a tanulási hibák és hiányosságok feltárása, amely lehetővé teszi a javítást és pótlást. A másik fontos célja a tanuló, a tantestület és szülő tájékoztatása az elért eredményekről.

Az osztályzatok kialakításának elvei:

- Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, órai munka stb. Valamennyi tantárgyból osztályozás van. Az egyes szaktárgyak tanárai a munkaközösségükön belüli közös megegyezés alapján egységesen értékelik a tanulókat. Irányadó a középszintű érettségi százalékos elosztása. A tanárok a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.



- Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és emelt szintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.
- Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és középszintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.

A szummatív (lezáró-minősítő) értékelést a tanulási folyamat szakaszainak befejezésekor alkalmazzuk (tanítási témák vége, félév, tanév vége, vizsgák). A minősítő értékelés során **globális képet adunk a tanulóról:** arról, hogy egy-egy tanulási periódus végén milyen mértékben tett eleget a tanulmányi követelményeknek.

Szummatív értékelési alkalmak a következők:

évközi osztályozás,
félévi értesítő,
matematika, történelem, idegen nyelvi „kis-érettségi”, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga, anyanyelvi szintmérő, írásbeli próba-érettségi
év végi bizonyítvány,
érettségi vizsga.

Érdemjegyek elvárható száma

- A diákok a tudásukról szóban és írásban egyaránt számot adhatnak. A tantárgyak sajátosságainak megfelelően legyenek arányban a szóbeli és írásbeli feleletek. A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és az év végi eredmények reális értékeléséhez heti 2-3 órás tantárgyból kéthavonta minimum egy, de a félév során legalább három, 4 vagy több órás tantárgyból lehetőség szerint havonta egy, de a félév során legalább négy alkalommal szerezzen érdemjegyet. Egyéb esetben az óraszám + 1 osztályzat az irányadó.
- A félévi és a tanév végi értékelés osztályzatokkal történik. A tantárgyi osztályzatokra a szaktanár, a magatartás és a szorgalom osztályzatokra az osztályfőnök tesz javaslatot, ezeket a nevelőtestület véglegesíti az osztályozó értekezleten, melyet évente két alkalommal, félév előtt és a tanév vége előtt tartunk.

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. A tanulók értékelése az egyes tantárgyak helyi tantervi követelményei – ezen belül is kötelezően az OH honlapján elérhető kerettantervi anyag és a megfelelő szintű érettségi vizsgakövetelmények - alapján történik. Az értékelés az adott tantárgyat tanító pedagógus tanügy-igazgatási jogköre. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire. Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi ellenőrzési-értékelési feladatainkat:

- a szaktárgy tantervi követelményeinek figyelembe-vételével, a tanulócsoport ismeretében pontosan körülhatárolt, következetesen alkalmazott, a tárgyalat tartalomhoz illesztett, teljesíthető követelmények

- a tanítási céloknak megfelelően kiválasztott, változatosan alkalmazott értékelési módszerek, eszközök.
- a szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközök (kérdőíveket, tudásszintmérő tesztek) készítése
- az órákon folyamatos visszajelzés a tanulónak, mellyel segíti a tanuló fejlődését
- a visszajelzések, értékelések világosak, egyértelműek, tárgyszerűek
- olyan munkaformák és módszerek alkalmazása, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének fejlődését
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzése, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként történő felhasználása
- szükség esetén a módszerek, munkaformák változtatása

13.4. Egyéb értékelési hagyományaink a gimnáziumban

Évente októberben visszajelzünk az általános iskoláknak volt tanulóik tanulmányi eredményességéről.

Rendszeresen értékeljük diákjaink tanulmányi eredményességét, az érettségi eredményeket és e kettő összhangját. Fontos mutatónak tekintjük a nyelvvizsgák (emelt szintű nyelvi érettségi) számát, típusát, a végzős évfolyamokon a nyelvtudás szintjét, a nyelvvizsgák arányát.

A felsőoktatási felvételi eredményesség a középiskolák munkájának lényeges mutatója, érzékenyen követjük az érettségizett és a továbbtanuló diákok arányát.

Rendszeresen vizsgáljuk, elemezzük és értékeljük a 10. évfolyam országos kompetenciamérésének eredményeit matematikából és szövegértés-szövegalkotásból. A tanulóknak és szüleiknek az évfolyam szintjéhez mért képességpontok alakulásáról egyénileg visszajelzést adunk.

A kiemelkedő teljesítményeket év végén írásban (bizonyítványba beírt záradékkal) ismerjük el.

Az osztályfőnöki órákra a tanulók tantárgyi érdemjegyet nem kapnak.

Aki felmentést kapott egy tárgy értékelése alól, előrehaladását szövegesen kell értékelni.

A szülőtől várjuk, hogy gyermeke tanulmányi eredménye, szorgalma, magatartása iránt érdeklődjön és az iskola nevelő munkáját segítse.

A tanuló köteles az ellenőrzőjébe az osztályzatokat beírni, és szüleivel azt láttamoztatni.

14. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni munkának a jelenlegi oktatási rendszer keretei között nagy jelentősége van: a tanulók számára a tanórai munka mellett szükséges és rendszeres tevékenységet jelent. Az utóbbi időben bizonyos reformpedagógiák megkérdőjelezték a házi feladat létjogosultságát. Mi ezzel szemben nemzetközi és hazai vizsgálatokra hivatkozva azt valljuk, hogy a házi feladat nem nélkülözhető a középiskolai gyakorlatból. A kutatók egyértelmű összefüggést találtak a tanulók otthoni tanulással, házi feladattal eltöltött idejük és az iskolai teljesítményük közt. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, míg ez az összefüggés rendkívül szoros volt a humán tantárgyaknál, addig a matematikánál, és a matematikát igénylő természettudományoknál kisebb mértékű volt. Ez egyrészt utalhat a tantárgyak eltérő absztrakciós szintjére, másfelől arra, hogy matematikából és rokon tantárgyainál elengedhetetlenül szükséges a házi feladatok lehetőség szerinti differenciálása. A házi feladat



azonban nem csak a tanulói teljesítményeket növeli és megerősíti az órán hallottakat, hanem más pozitív hatásai is vannak:

- Az iskolán kívüli munka pedagógiai szerepe:
 - az ismeretek rögzítését szolgálja,
 - fejleszti a különböző készségeket,
 - segíti az optimális begyakorlottsági szint elérését,
 - önálló munkavégzésre nevel,
 - erősíti a tanulói motivációt,
 - felébreszti a kutatási, alkotási vágyat,
 - javítja-növeli a tanulói teljesítményt.
 - Pontos időbeosztásra, rendszerességre nevel

Az otthoni feladatok lehetnek:

- minden tanuló számára egységesek,
- tanulói csoportonként differenciáltak,
- egyénre szabottak.

A házi feladatok térén is törekszünk az e-learning rendszer adta lehetőségeket kihasználni.

14.1. Írásbeli (és más, nem szóbeli típusú) feladatok

- Általános elvek:
 - A rendszeresen, egyik tanóráról a másikra elvégzendő otthoni munkára fordítandó idő – az átlagos képességű tanulókhoz igazítva – ne haladja meg a 20-30 percet tantárgyanként.
 - A nagyobb lélegzetű feladatok (házi dolgozatok, kiselőadások, projektek, transzparenszek, prezentációk, önálló kísérletek/vizsgálatok) teljesítésének határidejét előre rögzítsük, de legalább egy hétvége álljon rendelkezésre. A határidő legyen a tanulók számára is elfogadható, reális. Ha több hasonló feladat elvégzése esik egy osztályban ugyanarra az időpontra, – a diákok jelzéseit figyelembe véve – az érintett szaktanároknak kötelességük egyeztetni a teljesíthető ütemezéseket illetően.
 - A tanárnak az otthoni feladatokhoz konkrét útmutatást kell adnia.
 - Törekedjünk kreatív, a tanulók érdeklődéséhez igazodó, aktualitásra építő feladatok kitűzésére. Újszerű házi feladatokkal is motiváljuk a tanulóinkat (projektmunkák, prezentációk, transzparenszek stb.) Igyekezzünk differenciált feladatokat kitűzni.
 - A feladatok benyújtásának formáját a tanár határozza meg. Kíváncsú a jövőben az elektronikus formájú rögzítés széles körű elterjesztése. A forma nem járhat szokatlan anyagi teherrel.
 - A házi feladatok elvégzését rendszeresen kell ellenőrizni, szükség esetén a minőségét is. Értékeléskor az iskola értékelési elveihez kell igazodni. A kiemelkedőket jutalmazzuk. Elégtelennel egy házi feladat hiányát vagy hibáit csak akkor büntethetjük, ha a diák számára már korábban ismert volt, hogy ezt a feladatot milyen szinten kell teljesíteni. Itt is azonban körültekintően kell eljárni, és mérlegelni kell, hogy volt-e korábban kellő megértési és begyakorlási idő. A felszerelés hiánya nem egyenértékű a házi feladat el nem készítésével, azért elégtelen osztályzat nem adható, ugyanakkor kezdeményezhető fegyelmi intézkedés.



➤ **Korlátok:**

- Nem szabad büntető jellegű házi feladatot adni.
- Az iskolai szünetekre a tanulni valókon kívül ne adjunk a szokásosnál több otthoni írásbeli feladatot. Hétvégékre ne legyen egy átlagos hétköznapi szintnél több írásbeli házi feladat.

14.2. Szóbeli házi feladatok

➤ **Általános elvek:**

- Az otthoni felkészülés alapja egyik tanóráról a másikra az órán elhangzott tanári magyarázat, a közösen elvégzett feladatok /elemzések/gyakorlatok, a kijelölt tankönyvi szöveg ábra /grafikon/térkép.
- A tananyaghoz kapcsolódó kötelező vagy ajánlott irodalom/forrásmunka elolvasására, feldolgozására megfelelő időt kell adni, a feladatot időben kell közölni. Tisztázni szükséges, hogy az innen szerzett ismereteket milyen szinten kéri számon a tanár.
- A szóbeli feleletek formai és tartalmi kritériumai tantárgyanként eltérőek. Az elvárásokat a szaktanárnak fokozatosan kell kialakítania úgy, hogy azok az utolsó évfolyamon feleljenek meg az érettségi követelményeknek. Az aktuális követelményeket a tanulókkal ismertetni kell.

15. A tanulók jutalmazásával összefüggő , a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez és minősítéséhez kapcsolódó elvek

➤ Célunk az egységes szemléletű értékelés megvalósulásának segítése

15.1. A tanulók jutalmazásával összefüggő elvek

A tanulók jutalmazásának elveit és formáit intézményünk házirendje tartalmazza.

Az egész évben kiemelkedő tanulmányi munkát végzett tanulók dicséretét, tantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és/vagy könyvjutalomban részesülnek.

Közösségi munkáért a diákönkormányzat is javasolhat tanulókat az elismerésre.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi versenyek, kulturális versenyek vagy sportversenyek győztese, pályázatok díjazottja, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen –ha végzős, az áprilisi diákközszyűlésen- az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

Kiemelkedően példás, másokat segítő magatartásért mézeskalács –szívecske jutalmat adunk a Karácsonyi ünnepségen.

A bizonyítványba beírt dicsérek:

- „Kitűnő tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek minden bizonyítványba beírt osztályzata jeles, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.

- „Kiváló tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek bizonyítványba beírt jeles osztályzatai mellett legfeljebb 2 jó osztályzata van, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.
- „Jeles tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek a bizonyítványba beírt osztályzatai átlaga legalább 4,51, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.
- „..... tantárgyból dicséretben részesült” záradékot kaphat szaktanári javaslatra a tanuló. A záradékot az osztályfőnök írja alá.

15.2. A magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A minősítés fejezze ki:

- a munkához való viszonyt;
- a közösség egészéhez és annak tagjaihoz való viszonyt;
- a felelősségérzetet, kötelességtudatot;
- az önállóságot;
- a közösségért végzett munkát;
- a képességek és az erőfeszítések arányát.

A minősítések fokozataiban a hagyományos termiológiát használva, annak értelme szerint döntünk. Ezért a „jó” minősítésből indulunk ki. Ez általános igény a magatartás és a szorgalom minősítésében egyaránt. Mérlegelést a *példás* ill. a *változó* fokozat jelenthet.

A *hanyag* ill. *rossz* minősítést a közösség többsége által nem elfogadható, kirívó esetekben alkalmazzuk. A tanulók jutalmazását, a fegyelmező intézkedések elveit és formáit, a fegyelmi büntetéseket az iskola Házi rendje rögzíti; a minősítési fokozatban ez tükröződik. A fokozatokat mégsem lehet úgy megfogalmazni, hogy minden egyes tanulóra valamelyik egyértelműen igaz legyen. A nevelőtestület és elsősorban az osztályfőnök fontos és felelősségteljes feladata, hogy mérlegelje, melyik tanulót melyik fokozat illeti meg.

Az osztályfőnök feladata, hogy minden tanév elején ismertesse a tanulókkal a minősítés alapelveit, az egyes fokozatok feltételeit, valamint, hogy erről az első szülői értekezleten a szülőket is tájékoztassa.

Az oktatás és nevelés összhangjára épülő alapelveink a magatartás és szorgalom minősítésének összefüggéseiben is kifejeződnek: a magatartás és szorgalom minősítése csak alaposan indokolt esetben különbözhet 1-nél több fokozatban egymástól.

A magatartás és szorgalom minősítésének eljárása:

Az osztályfőnök az általa összegyűjtött információk alapján a félévi ill. az év végi osztályozó értekezleten tesz javaslatot az egyes tanulók minősítési fokozatára. A minősítések kialakításában támaszkodik az osztályban nevelő-oktató munkát végző pedagógusok és a diákbizottság véleményére, a minősítési javaslatot megvitatja az osztályközösséggel.

A végleges minősítés a nevelőtestület döntésével születik meg. Ha az osztályozó értekezleten a minősítés fokozatának megítélésekor vélemény-eltérés van, az osztályban tanító tanárok többségi szavazata dönt, egyenlő szavazati eredmény esetén az osztályfőnök véleménye a meghatározó.

A magatartás értékelése, minősítése:



A tanuló magatartását negyed és háromnegyed tanévente szóban értékeljük. A kiemelkedő munkát, a példamutató közösségi magatartást, az iskola hírnevét öregbítő tevékenységet – kulturális-, sport-, tanulmányi teljesítményt, szervező vagy irányító munkát – írásban év közben is elismerjük. (A mintaadó, értéket sugárzó egyéniségeket ünnepségeinken jutalmazzuk.)

Félévkor és év végén a magatartást a *példás*, *jó*, *változó* és *rossz* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóban az 5, 4, 3, 2 számmal kifejezve.)

Tanév végén az egész tanévben mutatott magatartást és szorgalmat értékeljük és minősítjük.

Példás a magatartása a tanulónak, ha

jó fokozatú magaviselet mellett tevékenyen részt vállal a közösségi feladatok kezdeményezésében és végrehajtásában vagy számottevő tanulmányi, kulturális, sporteredménnyel öregbítette iskolánk hírnevét. Nincs írásbeli osztályfőnöki v. igazgatói figyelmeztetője, intője a tanév során; tanári szaktanári figyelmeztetője legfeljebb egy lehet.

Jó a magatartása a tanulónak, ha

tanulmányi kötelezettségének rendszeres munkával eleget tesz, a házirendben foglaltakat következetesen betartja. Viselkedése kulturált, segítőkész, magatartása általánosan elfogadott erkölcsi, etikai normákba nem ütközik; nincs osztályfőnöki intője, igazgatói figyelmeztetése vagy intője.

Változó magatartású a tanuló, ha

viselkedése ellen több panasz merült fel, kötelességeit megszegte (pl. tanulmányi kötelezettségét többször elmulasztja; akadályozza az osztályban vagy bármely más iskolai rendezvényen a zavartalan munkát; árt az iskola jó hírének), osztályfőnöki intője vagy igazgatói figyelmeztetése van.

Rossz magatartási fokozatot akkor kell adni a tanulónak, ha

viselkedésére írásban kifejeződő súlyos kifogás merült fel (igazgatói intés), fegyelmi eljárás után büntetésben részesült.

A szorgalom értékelése, minősítése:

A tanuló szorgalmát legalább negyedévente szóban értékeljük. Az értékelés a lehetséges fejlődés irányát, mértékét is magában foglalja.

Félévkor és tanév végén a szorgalmat *példás*, *jó*, *változó* és *hanyag* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóba az 5, 4, 3, 2, számmal kifejezve kerül.)

A szorgalom az egyéni képességeket is mérlegelve (de a személyiség jogait nem sértve) kifejezi a tanulmányi munkához való viszonyt, a kötelesség-tudatot, a rendszerességet.

Példás a szorgalma a tanulónak, ha

erejéhez, képességeihez mérten egyenletes színvonalon; alaposan, pontosan, kötelességtudóan, elkötelezetten végzi a munkáját.

Jó szorgalmi fokozat akkor illeti a tanulót, ha

munkáját kisebb lazaságok, egyenetlenségek ellenére döntően a kötelesség-tudat, a rendszeresség jellemzi.

Változó szorgalmi fokozatot kap a tanuló akkor, ha



rendszeretlenül készül az órákra, teljesítménye hullámzó, képességei alatt teljesít; a minimális erőfeszítésekre törekvése gyakran párosul az érdeklődés hiányával.

Hanyag minősítést kell kapnia annak a tanulónak, aki tanulmányi kötelezettségeinek következetesen nem tesz eleget; közöny, érdektelenség jellemzi vagy pedig egy vagy több tantárgyból *elégtelen* minősítést kap.

16. A fogyasztóvédelemmel összefüggő feladatok a gimnáziumban

A gimnázium helyi tanterve biztosítja, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására.

Kiemelt fejlesztési feladat a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is szerepel.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A fogyasztó önvédelmi ismereteire és a jogorvoslat módjára alaposan fel kell készíteni a leendő fogyasztókat.

Tartalmi elemek:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos pedagógiai megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása, a jogukat érvényesíteni tudó a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése. Fontos továbbá a fogyasztás során a tájékozódás képessége, a döntési helyzet felismerése, és a döntésre való felkészülés. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Környezettudatos fogyasztás: Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztásmentesség között.

Kritikus fogyasztói magatartás: A fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- a) az alapvető szükségleteinek kielégítéséhez
- b) a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz
- c) a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között
- d) a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez
- e) a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez
- f) az egészséges és elviselhető környezetben való élethez
- g) a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei:

Az egyes elemek valamennyi tantárgy tananyagához kapcsolhatók.

Kiemelten –témakör szintjén - a földrajz, a természetismeret, az etika, történelem (a társadalomismerethez kapcsolódóan) tantárgy helyi tantárgyi tantervében jelenik meg, kiterjeszve a fogyasztóvédelmi oktatást az energiaszolgáltatás és a pénzügyi (banki, biztosítási, pénztári) szolgáltatás területére is. A tanév során bonyolított két, legalább három hetes projekt és a témahét megvalósítása során jelennek meg a fogyasztóvédelemmel összefüggő tartalmak.

Tanórán kívüli elemek (vetélkedők, versenyek, rendezvények).

Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).

A feldolgozás módszerei:

A módszereknek tartalmaznia kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és a döntés alapján eltervezett cselekvés végrehajtásának módszereit.

Fontos hogy a diákok e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk alkalmazzák.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Helyi, országos és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, -feldolgozás, információörögzítés együttműködéssel (pl. séta a piacon, vagy vásárcsarnokban, számlaadási kötelezettség tapasztalatai, mit tartalmazzon a számla)
- Egy pénzügyi és egy energiaszolgáltató tevékenységének megismertetése, a tapasztaltak kiértékelése
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

A vásárlás során az alábbiakra kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az alkalmazott reklám, annak hatékonysága,
- az élelmiszerek fogyaszthatóságának, eltarthatóságának kérdése, lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek esetén mi a teendő?
- a lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek egészségre gyakorolt hatása,
- a Vásárlók Könyve, az abban szereplő bejegyzések sorsa,
- a biztonsági őrök feladata, hatásköre a kereskedelmi egységekben.

17. A társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek

Kriminológiai aspektusok

Alapvető célunk a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással kapcsolatos ismeretek oktatása terén az iskolában tanulók jogkövető magatartásának elősegítése, esetleges bűnelkövetésük megakadályozása, a felmerülő problémák, konfliktusok, krízisek kulturált és hatékony kezelése.

Napjainkban az iskola szerepét úgy vetődik fel, hogy betölti-e a szükséges nevelő hatását, segít-e azokban a problémákban (érzelmi, szociális), melyek az iskolában megnyilvánulnak. A tünetek,



zavarok, elváltozások minden életkorban más-más jellegűek, megnyilvánulásúak, más oki konstellációt tükröznek.

A középiskolás korban a kortárs csoportban az egyenrangú kapcsolatok kialakítása és megtartása jelentenek problémát, konfliktusforrást. Megjelennek a felnőtté válás problémái (felnőtt szerep, nemi szerep, identitástudat stb.). Gyakori jelenség, hogy a család nem köti meg eléggé a gyermeket, az iskola pedig nem integrálja kellőképpen a maga rendszerébe, ezért a szabadidő terén más kis csoport hatása alá kerül, melyek általában az iskolai és családi kultúra értékeivel szemben állnak és más viselkedési normákat közvetítenek, deviáns értékeket próbálnak megvalósítani. Ez többé-kevésbé nyílt konfliktus formájában is megjelenik az iskolában.

A vázolt problémák fokozottan és halmozottan jelentkeznek a családi, anyagi, szociális gondokkal küzdő, hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett tanulók esetében.

A bűnmegelőzés tartalmi elemei

Az iskolai nevelés-oktatásban szükséges a lélektani motívumokra, a helyes és követendő értékrend kialakítására, információnyújtásra, figyelemmel kísérésre, a beilleszkedési problémák csökkentésére fektetni a hangsúlyt.

A cél elérése érdekében megvalósítandó feladatok:

- A helyes értékrend átadása és kialakítása a tanulóknál
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók folyamatos figyelemmel kísérése, jelzés az együttműködő segélyező szervezetek felé
- Információnyújtás a legális (cigaretta, alkohol stb.) és illegális (kábitószerek) drogok használatának negatív hatásairól, következményeiről
- A szabadidő hasznos és kulturált eltöltése alternatíváinak ismertetése és a lehetőségek biztosítása
- Hátránykompenzáció a különböző problémákkal küzdő tanulók esetében
- Az iskolai beilleszkedési problémák csökkentése, a pozitív társadalmi normák szerinti életvezetés elősegítése
- Esetkezelés, folyamatos segítségnyújtás a tanulóknak és családjaiknak
- Jogok és kötelezettségek ismertetése, tisztázása
- A joghátrányok és jogkövetkezmények megismerésének elősegítése

A bűnmegelőzés iskolai módszertanának elemei

- Mentálhigiénia, krízis, erőszak, drog és bűnelkövetési, illetve áldozattá válás elleni előadások segítő szakemberek közreműködésével
- Részvétel a „Nyitott Bíróság” programban
- Szoros és folyamatos együttműködés gyermekjóléti és családsegítő intézményekkel, szakszolgálatokkal, különböző civil szervezetekkel, alapítványokkal, hatósági szervekkel (rendőrség, ügyészség, bíróság)
- Személyiségfejlesztés
- Közösségfejlesztés
- Drámapedagógiai eszközök

18. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, mely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Minden tanulónak vele született joga van az emberi méltósághoz.

A gimnáziumi dolgozók alapvető feladata, hogy az általa nevelt és oktatott tanuló hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

Gimnáziumunk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztésében,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának, az e-learning rendszer használatának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat- és élményszerzésen alapuló tanulással,
- differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével, az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő tanulók kiemelt támogatásával
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatásával és alkalmazásával a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelésével a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az egyéb foglalkozások biztosítása és igénybevétele során
- tanulói jogok gyakorlása során
- az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során *(a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)*
- a gimnázium feladata az is, hogy a tehetséges és a tőle elvárhatónál gyengébben teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- a tanulócsoporthoz tartozásának során (AJKP tanulók osztályokba sorolása)
- az osztályba sorolásnál gimnáziumunkban az azonos évfolyamon működő párhuzamos osztályok között a lemorzsolódással veszélyeztetett, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, az egyéni munkarenddel rendelkező tanulók aránykülönbsége nem haladhatja meg a 25%-ot.

19. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerése

Szaktanáraink oktatási gyakorlatára jellemző, hogy amikor csak lehet a motiváló erővel ható „helyi” vonatkozásokat beépítik a tananyag feldolgozásába, életszerűvé, emberközelivé téve a múlt és jelen eseményeit, társadalmi környezetünk alakulását.

Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon a tantárgyi programban rögzített időkeretekben dolgozzák fel a nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését, elfogadását és értékelését közvetítő tartalmakat. Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy szűkebb pátriánkban, városunkban és környékén élő nemzetiségek kultúráját, hagyományait pályamunkák, versenydolgozatok, tanulmányok keretében dolgozzák fel.

Tanulmányaik ideje alatt diákjaink végiglátogatják történelmi egyházaink templomait és a múzeumokat.

Levéltári és múzeumi órákon is kapnak ismereteket a nemzeti kisebbség kultúrájából, valamint indíttatást az önálló kutatómunkához.

Településünkön a következő nemzetiségek élnek:

német nemzetiség

cigány nemzetiség

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot az iskola a következő tantárgyak helyi tantervébe építette be: Tantárgyi helyi tantervünk része az az osztályfőnöki segédlet, melyet az osztályfőnökök ezen a területen munkájuk során alkalmaznak. Ez a segédlet adja meg a feldolgozás kereteit.

A nemzetiségekről szóló oktatás színterei

- A következő tanítási órák: történelem, ének-zene, magyar nyelv és irodalom, dráma, osztályfőnöki.
- Projekthetek, témahét, diák-önkormányzati programok, vetélkedők, könyvtári programok, Határtalanul! program, nemzetközi pályázati projekt
- Lehetőség szerint a nemzetiségi önkormányzatok bevonása: ismertető, előadók kérése.

20. A középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsgára a középszintű tételsorokat az alábbi jogszabály ill. minisztériumi tárcadokumentum szerint állítjuk össze:

- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról,
- A 2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények (megjelent az OH honlapján)

Az alábbiakban a helyi tantervben szereplő tantárgyak középszintű érettségi vizsga témaköreit adjuk meg.

Ha a tanuló egy, az intézményünkben nem tanított tantárgyból vendégtanulóként másik intézményben tesz érettségi vizsgát, az adott vizsgatárgyból rá a fogadó intézményben megadott témakörök vonatkoznak.

A sikeres vizsgára készüléshoz a témakörök ismerete önmagában nem elegendő. A részletes érettségi vizsgakövetelmények és a vizsgaleírások a 40/2002. (V.24) OM rendeletben tanulmányozhatóak. A rendelet hatályos változata intézményünk honlapjáról is elérhető, az érettségi menüpontban.

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv

1. Kommunikáció (2-4 tétel)

- 1.1. A nyelv mint kommunikáció
- 1.2. Pragmatika
- 1.3. Nyelvi és vizuális kommunikáció
- 1.4. A kommunikáció működése
- 1.5. Személyközi kommunikáció
- 1.6. A tömegkommunikáció
2. A magyar nyelv története (2-4 tétel)
 - 2.1. A nyelv mint történeti képződmény
 - 2.2. A magyar nyelv rokonsága
 - 2.3. nyelvtörténeti korszakok
 - 2.4. A magyar nyelv szóképzésének alakulása
 - 2.5. Nyelvművelés
3. Ember és nyelvhasználat (2-4 tétel)
 - 3.1. Ember és nyelv
 - 3.2. A jel, a jelrendszer
 - 3.3. Általános nyelvészet
 - 3.4. Nyelvváltozatok
 - 3.5. Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség
 - 3.6. Nyelv és társadalom
4. A nyelvi szintek (2-4 tétel)
 - 4.1. Hangtan
 - 4.2. A helyesírás
 - 4.3. Alaktan és szótan
 - 4.4. A mondat szintagmatikus szerkezete
 - 4.5. Mondattan
5. A szöveg (2-4 tétel)
 - 5.1. A szöveg és a kommunikáció
 - 5.2. A szöveg szóban és írásban
 - 5.3. A szöveg szerkezete és jelentése
 - 5.4. Szövegértelmezés
 - 5.5. Az intertextualitás
 - 5.6. A szövegtípusok
 - 5.7. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában
6. A retorika alapjai (2-4 tétel)
 - 6.1. A nyilvános beszéd
 - 6.2. Érvelés, megvitatás, vita
 - 6.3. A szövegszerkesztés eljárásai
7. Stílus és jelentés (2-4 tétel)
 - 7.1. Szóhasználat és stílus
 - 7.2. A szójelentés
 - 7.3. Stílusesszók
 - 7.4. Stílusréteg, stílusváltozat

Irodalom

1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők (6 tétel)
 - 1.1. Ady Endre
 - 1.2. Arany János
 - 1.3. Babits Mihály
 - 1.4. József Attila
 - 1.5. Kosztolányi Dezső
 - 1.6. Petőfi Sándor
2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők (6 tétel)
 - 2.1. Balassi Bálint
 - 2.2. Berzsenyi Dániel
 - 2.3. Csokonai Vitéz Mihály
 - 2.4. Illyés Gyula
 - 2.5. Jókai Mór
 - 2.6. Karinthy Frigyes
 - 2.7. Kassák Lajos
 - 2.8. Kertész Imre
 - 2.9. Kölcsey Ferenc
 - 2.10. Krúdy Gyula
 - 2.11. Márai Sándor
 - 2.12. Mikszáth Kálmán
 - 2.13. Móricz Zsigmond
 - 2.14. Nagy László
 - 2.15. Nemes Nagy Ágnes

- 2.16. Németh László
- 2.17. Ottlik Géza
- 2.18. Örkény István
- 2.19. Pilinszky János
- 2.20. Radnóti Miklós
- 2.21. Szabó Lőrinc
- 2.22. Szilágyi Domokos
- 2.23. Vörösmarty Mihály
- 2.24. Weöres Sándor
- 2.25. Zrínyi Miklós
- 3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők (1 tétel)
 - 3.1. Kortárs műalkotás: a mindenkor vizsga előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás
- 4. Művek a világirodalomból (3 tétel)
 - 4.1. Választható korok és művek a világirodalomból
 - 4.1.1. Az antikvitás és a Biblia
 - 4.1.2. A romantika
 - 4.1.3. A realizmus
 - 4.1.4. A századfordulós modernség a szimbolizmustól az avantgardig
 - 4.1.5. A 20. század
- 5. Színház és dráma (2 tétel)
 - 5.1. Szophoklész egy műve
 - 5.2. Shakespeare egy műve
 - 5.3. Molière egy műve
 - 5.4. Katona József: bánk bán
 - 5.5. Madách Imre: Az ember tragédiája
 - 5.6. Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov
 - 5.7. Örkény István egy drámája
 - 5.8. Egy 20. századi magyar dráma
- 6. Az irodalom határterületei (1 tétel)
 - 6.1. Egy jelenség vagy szerző vagy műfaj vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből
 - 6.1.1. A népköltészet
 - 6.1.2. Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció
 - 6.1.3. A gyermek- és ifjúsági irodalom
 - 6.1.4. A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei
 - 6.1.5. Egy-két tipikus műfaj jellemzőinek bemutatása
 - 6.1.6. A virtuális tér műfajai: fanfiction, komment, blog stb.
 - 6.1.7. Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában
 - 7. Regionális jelenségek, valamint a határon túli irodalom (1 tétel)
 - 7.1. Egy szerző vagy műalkotás vagy jelenség vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák köréből
 - 7.1.1. Az adott régió, a tájegység, a település múltbeli és jelenkori kulturális, irodalmi hagyományainak bemutatása
 - 7.1.2. A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók, társadalmi problémák irodalmi alkotásokban való megjelenítése
 - 7.1.3. Szerzők, művek a határon túli magyar irodalomból

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1.1. Halmazok:

- 1.1.1. Halmazműveletek.
- 1.1.2. Számosság, részhalmazok.

1.2. Matematikai logika:

- 1.2.1. Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában.

1.3. Kombinatorika

1.4. Gráfok

2. Számelmélet, algebra

2.1. Alapműveletek

2.2. A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek:

- 2.2.1. Osztathóság.
- 2.2.2. Számrendszerek.

2.3. Racionális és irracionális számok

2.4. Valós számok

2.5. Hatvány, gyök, logaritmus

2.6. Betűkifejezések:

2.6.1. Nevezetes azonosságok.

2.7. Arányosság:

2.7.1. Százalékszámítás.

2.8. Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek:

2.8.1. Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek, elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek. Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek, magasabb fokú egyenletek, négyzetgyökös egyenletek.

2.8.2. Nem algebrai egyenletek: abszolútértékes egyenletek, exponenciális és logaritmikus egyenletek, trigonometrikus egyenletek.

2.8.3. Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek.

2.9. Középértékek, egyenlőtlenségek

3. Függvények

3.2. Egyváltozós valós függvények:

3.2.1. A függvények grafikonja, függvénytranszformációk.

3.2.2. A függvények jellemzése.

3.3. Sorozatok:

3.3.1. Számtani és mértani sorozatok.

4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria

4.1. Elemi geometria:

4.1.1. Tételek.

4.1.2. A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok.

4.2. Geometriai transzformációk:

4.2.1. Egybevágósági transzformációk.

4.2.2. Hasonlósági transzformációk.

4.3. Síkbeli és térbeli alakzatok:

4.3.1. Síkbeli alakzatok. Háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör.

4.3.2. Térbeli alakzatok.

4.4. Vektorok síkban és térben

4.5. Trigonometria

4.6. Koordináta geometria:

4.6.1. Pontok, vektorok.

4.6.2. Egyenes.

4.6.3. Kör.

4.7. Kerület, terület

4.8. Felszín, térfogat

5. Valószínűség-számítás

5.1. Leíró statisztika:

5.1.1. Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai.

5.1.2. Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók.

5.2. A valószínűség-számítás elemei

Történelem

1. Az ókor és kultúrája:

1.1. Poliszkok ókori Hellaszban

1.2. Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában

1.3. Az európai kultúra alapjai

2. A középkor

2.1. Nyugat-Európa a kora középkorban

2.2. A középkori egyház

2.3. Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában

2.4. Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom

2.5. A középkor kultúrája

3. A középkori magyar állam megeremtése és virágkora

3.1. A magyar nép története az államalapításig

3.2. Az államalapítás és az az Árpád-házi uralkodók kora

3.3. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora

3.4. A Hunyadiak

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)

4.1. A földrajzi felfedezések és következményei

4.2. Reformáció és katolikus megújulás

4.3. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században

4.4. A felvilágosodás kora

4.5. Nagyhatalmi konfliktusok a 17-18. században

5. Magyarország a kora újkorban (1490-1790)

- 5.1. Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése
- 5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
- 5.3. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc
- 5.4. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban
- 5.5. Művelődés, egyházak, iskolák

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)

- 6.1. A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk
- 6.2. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában
- 6.3. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért
- 6.4. Az ipari forradalom hullámai és hatásai

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)

- 7.1. A reformkor
- 7.2. Forradalom és szabadságharc
- 7.3. A kiegyezés és a dualizmus
- 7.4. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában

8. A világháborúk kora (1914-1945)

- 8.1. Az első világháború és következményei
- 8.2. Gazdaság, társadalom és életmód
- 8.3. A fasiszmus és a nemzetiszocializmus
- 8.4. A kommunista diktatúra
- 8.5. A második világháború

9. Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)

- 9.1. Az első világháború és következményei Magyarországon
- 9.2. A Horthy-korszak
- 9.3. Művelődési viszonyok és társadalom
- 9.4. Magyarország a második világháborúban

10. A jelenkor (1945-től napjainkig)

- 10.1. A kétpólusú világ kialakulása
- 10.2. A „harmadik világ”
- 10.3. A kétpólusú világrend megszűnése
- 10.4. Az európai integráció
- 10.5. A globális világ sajátosságai

11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

- 11.1. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak
- 11.2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- 11.3. A Kádár-korszak
- 11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés
- 11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

- 12.1. Társadalmi tagozódás és felelősségvállalás
- 12.2. Az aktív és felelős állampolgárság alapjai
- 12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek

Idegen nyelv

1. SZEMÉLYES VONATKOZÁSOK, CSALÁD

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek

2. EMBER ÉS TÁRSADALOM

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. KÖRNYEZETÜNK

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás

4. AZ ISKOLA

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka

- A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága
 - Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
- 5. A MUNKA VILÁGA**
- Diákmunka, nyári munkavállalás
 - Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
- 6. ÉLETMÓD**
- Napirend, időbeosztás
 - Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
 - Étkezési szokások a családban
 - Ételek, kedvenc ételek
 - Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
 - Gyakori betegségek, sérülések, baleset
 - Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)
- 7. SZABADIDŐ, MŰVELŐDÉS, SZÓRAKOZÁS**
- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
 - Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
 - Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
 - Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
 - Kulturális események
- 8. UTAZÁS, TURIZMUS**
- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
 - Nyaralás itthon, illetve külföldön
 - Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
 - Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
- 9. TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA**
- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
 - A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben
- 10. GAZDASÁG**
- Családi gazdálkodás
 - A pénz szerepe a mindennapokban
 - Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank)

Fizika

1. Mechanika

1.1. Newton törvényei

- 1.1.1. Newton I. törvénye
- 1.1.2. Newton II. törvénye
- 1.1.3. Newton III. törvénye

1.2. Pontszerű és merev test egyensúlya

1.3. A változó forgómozgás dinamikai leírása

1.4. Mozcásfajták

- 1.4.1. Egyenes vonalú egyenletes mozgás
- 1.4.2. Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás Legyen jártas konkrét mozgások út-idő, sebesség-idő grafikonjának készítésében és elemzésében.
- 1.4.3. Összetett mozgások : Függőleges, vízszintes hajítás
- 1.4.4. Periodikus mozgások
- 1.4.4.1. Az egyenletes körmozgás
- 1.4.4.2. Mechanikai rezgések
- 1.4.4.3. Mechanikai hullámok (→ 4.1.)

1.5. Munka, energia

1.6. A speciális relativitáselmélet alapjait

1.7. Folyadékok és gázok mechanikája

2. Hőtan, termodinamika

2.1. Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly

2.2. Hőtágulás

2.3. Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)

2.4. Az ideális gáz kinetikus modellje (→ 5.1)

2.5. Energiamegmaradás hőtani folyamatokban (→ 1.4)

- 2.5.1. Termikus, mechanikai kölcsönhatás
- 2.5.2. A termodinamika I. főtétele zárt rendszer
- 2.5.3. Körfolyamatok

2.6. Kalorimetria

2.7. Halmazállapot-változások

- 2.7.1. Olvadás, fagyás
- 2.7.2. Párolgás, lecsapódás
- 2.7.3. Jég, víz, gőz

- 2.8. A termodinamika II. főtétele
 - 2.8.1. Hőfolyamatok iránya
 - 2.8.2. Hőerőgépek
- 2.9. A hőterjedés formái
- 3. Elektromágnesség
 - 3.1. Elektromos mező
 - 3.1.1. Elektrosztatikai alapjelenségek
 - 3.1.2. Az elektromos mező jellemzése
 - 3.1.3. Töltések mozgása elektromos mezőben (→ 1.1.)
 - 3.1.4. Töltés, térerősség, *potenciál* a vezetőkön
 - 3.1.5. Kondenzátorok
 - 3.2. Egyenáram
 - 3.2.1. Elektromos áram, áramerősség
 - 3.2.2. Ohm törvénye
 - 3.2.3. Félvezetők
 - 3.2.4. Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye
 - 3.3. Az időben állandó mágneses mező
 - 3.3.1. Mágneses alapjelenségek
 - 3.3.2. A mágneses mező jellemzése
 - 3.3.3. Az áram mágneses mezeje
 - 3.3.4. Mágneses erőhatások
 - 3.4. Az időben változó mágneses mező
 - 3.4.1. Az indukció alapjelensége
 - 3.4.2. A váltakozó áram
 - 3.4.3. A váltakozó áram teljesítménye és munkája
 - 3.5. Elektromágneses hullámok
 - 3.5.1. Az elektromágneses hullám fogalma
- 4. Optika
 - 4.1. A fény mint elektromágneses hullám
 - 4.1.1. Terjedési tulajdonságok
 - 4.1.2. Hullámjelenségek
 - 4.1.3. A geometriai fénytani leképezés
- 5. Atomfizika, magfizika
 - 5.1. Az anyag szerkezete
 - 5.2. Az atom szerkezete
 - 5.2.1. A kvantumfizika elemei
 - 5.2.2. Részecske- és hullámtermészet
 - 5.2.3. Az elektronburok szerkezete
 - 5.3. Az atommagban lejátszódó jelenségek
 - 5.3.1. Az atommag összetétele
 - 5.3.2. Radioaktivitás
 - 5.3.3. Maghasadás
 - 5.3.4. Magfúzió
 - 5.4. Sugárvédelem
 - 5.5. Elemi részek
- 6. Gravitáció, csillagászat
 - 6.1. A gravitációs mező
 - 6.2. Csillagászat
- 7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek
 - 7.1. A fizikatörténet fontosabb személyiségei
 - 7.2. Felfedezések, találmányok, elméletek
- Kémia
 - 1. Általános kémia
 - 1.1. Atomszerkezet
 - 1.2. Kémiai kötések
 - 1.3. Molekulák, összetett ionok
 - 1.4. Anyagi halmazok
 - 1.5. Kémiai átalakulások
 - 2. Szervetlen kémia
 - 2.1. Hidrogén
 - 2.2. Nemesgázok
 - 2.3. Halogénelemek és vegyületeik
 - 2.4. Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.5. A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.6. A szénsoport elemei és vegyületeik
 - 2.7. Fémek – Tulajdonság
 - 3. Szerves kémia



- 3.1 A szerves vegyületek általános jellemzői
- 3.2 Szénhidrogének
- 3.3. Halogéntartalmú szerves vegyületek
- 3.4 Oxigéntartalmú szerves vegyületek
- 3.5 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
- 3.6 Szénhidrátok
- 3.7 Fehérjék
- 3.8 Nukleinsavak
- 3.9 Műanyagok
- 3.10 Energiagazdálkodás
- 4. Kémiai számítások
 - 4.1 Az anyagmennyiség
 - 4.2 Gázok
 - 4.3 Oldatok, elegyek, keverékek
 - 4.4 Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
 - 4.5 Termokémia
 - 4.6 Kémhatás
 - 4.7 Elektrokémia

Biológia

1. Bevezetés a biológiába

- 1.1. A biológia tudománya
- 1.2. Az élet jellemzői
- 1.3. Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

- 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
- 2.2. Az anyagcsere folyamatai
- 2.3. Sejtalkotók

3. Az egyed szerveződési szintje

- 3.1. Nem sejtes rendszerek
- 3.2. Önálló sejtek
- 3.3. Többsejtűség
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

4. Az emberi szervezet

- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
- 4.3. A mozgás
- 4.4. A táplálkozás
- 4.5. A légzés
- 4.6. Az anyagszállítás
- 4.7. A kiválasztás
- 4.8. A szabályozás
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

- 5.1. Populáció
- 5.2. Életközösségek
- 5.3. Bioszféra
- 5.4. Ökoszisztéma
- 5.5. Környezet és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

- 6.1. Molekuláris genetika
- 6.2. Mendeli genetika
- 6.3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok
- 6.4. A bioszféra evolúciója

Földrajz

1. Térképi Ismeretek

- 1.1. A térkép
- 1.2. Tájékozódás a térképen és a térképpel
- 1.3. Távérzékelés és térinformatika

2. Kozmikus környezetünk

- 2.1. A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem.
- 2.2. A Nap és kísérői.
- 2.3. A Föld és mozgásai
- 2.4. Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében

3. A geoszférák földrajza (közetburok, levegőburok, vízburok)

- 3.1. A közetburok
 - 3.1.1. Földtörténet
 - 3.1.2. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői



- 3.1.3. A kőzetlemezek és – mozgásaik következményei
- 3.1.4. A hegységképződés
- 3.1.5. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek
- 3.1.6. A Föld nagyszerkezeti egységei
- 3.1.7. A földfelszín formálódása
- 3.1.8. A talaj
- 3.2. A levegőburok
 - 3.2.1. A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
 - 3.2.2. A levegő felmelegedése
 - 3.2.3. A levegő mozgása
 - 3.2.4. Felhő- és csapadékképződés
 - 3.2.5. Az időjárás és az éghajlat
 - 3.2.6. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége
 - 3.2.7. A légszennyezés következményei
- 3.3. A vízburok földrajza
 - 3.3.1. A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai
 - 3.3.2. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
 - 3.3.3. A felszín alatti vizek
 - 3.3.4. A víz és a jég felszínformáló munkája, a karsztosodás, a vízburok mint gazdasági erőforrás
- 3.4. A geoszférák kölcsönhatásai
- 4. A földrajzi övezetesség
 - 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
 - 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
 - 4.3. Az egyes övezetek egyedi jellemzői
 - 4.3.1. A forró övezet
 - 4.3.2. Mérsékelt övezet (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg mérsékelt öv)
 - 4.3.3. A hideg övezet
 - 4.4. A függőleges földrajzi övezetesség
- 5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején
 - 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
 - 5.2. Településtípusok, urbanizáció
- 6. A világgazdaság jellemző folyamatai
 - 6.1. A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
 - 6.2. Integrációs folyamatok
 - 6.3. A globalizáció
 - 6.4. A monetáris világ
- 7. Magyarország-helyünk a Kárpát-medencében és Európában
 - 7.1. A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai
 - 7.2. Magyarország természeti adottságai
 - 7.3. Magyarország társadalmi jellemzői
 - 7.4. A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
 - 7.5. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
 - 7.6. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
 - 7.7. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
 - 7.8. Magyarország környezeti állapota
 - 7.9. Az országhatárokon átvéelő kapcsolatok
- 8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában
 - 8.1. Európa általános természetföldrajzi képe
 - 8.2. Európa általános társadalom-földrajzi képe
 - 8.3. Az Európai Unió
 - 8.4. A területi fejlettség különbségei Európában
 - 8.4.1. Az Európai Unió magterületei
 - 8.4.2. Fejlett gazdaságú országok Európa közepén
 - 8.4.3. A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái
 - 8.4.4. Kelet-közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai
 - 8.5. Kelet-Európa
- 9. Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
 - 9.1. A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe
 - 9.2. Ázsia földrajza
 - 9.2.1. Ázsia általános földrajzi jellemzői
 - 9.2.2. Ázsia országai
 - 9.3. Ausztrália és Óceánia földrajza
 - 9.4. A sarkvidék földrajza
 - 9.5. Afrika földrajza
 - 9.5.1. Afrika általános földrajzi jellemzői
 - 9.5.2. Afrika regionális földrajza
 - 9.6. Amerika földrajza
 - 9.6.1. Amerikai általános földrajza
 - 9.6.2. Amerika országai regionális földrajza
- 10. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei.

- 10.1. A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
- 10.2. A demográfiai és urbanizációs válság
- 10.3. Élelmészeti válság
- 10.4. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
- 10.5. A környezet- és a természetvédelem feladatai

Ének-zene

- I. Reprodukálás
 - 1.1 Éneklés
 - 1.1.1 Népzene
 - 1.1.2 Műzene:
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
 - XIX-XX. század fordulója
 - XX. századi és kortárs zene
 - 1.1.3 Zeneelmélet
 - 1.1.4 Felismerő kottaolvasás/lapról olvasás
 - 1.2 Műelemzés
 - 1.2.1 Népzene
 - 1.2.2 Műzene
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
- II. Befogadás
 - 2.1 Zenetörténet
 - 2.1.1 Népzene
 - 2.1.2 Műzene
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
 - XIX-XX. század fordulója
 - XX. századi és kortárs zene
 - 2.2 Zenefelismerés – műzene
 - 2.2.1 Népzene
 - 2.3 Zeneelmélet
 - 2.4 Dallamírás

Mozgóképkultúra és médiaismeret

1, A mozgóképnyelv alapjai, a filmipoétika fogalmai

- A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete.
- A technikai kép jellemzői
- A látvány mozgóképi megszervezése
- Szerepjáték
- Montázs
- Mozgóképi elbeszélés

2, Mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek

- A médiászövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése
- A valóság ábrázolásához való viszony
- Cselekményelemzés
- A mozgóképi szövegek jelentése



- Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

3, Mozgóképi szövegalkotás

- Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

4, Műfaj- és műismeret

- A filmkultúra kettőssége
- Műfaji jellemzők

5, Korstílusok, szerzők és művek

- Korstílusok

6, Egyetemes filmtörténeti ismeretek

- A filmtörténet kezdetei, az ősfilm
- A némafilmművészet
- A hangosfilmművészet kialakulása
- A modern film
- A kortárs film

7, Magyar filmtörténeti ismeretek

- A magyar film a második világháború előtt
- Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig
- A kortárs magyar film

8, Média a mindennapi életben

- A társadalmi nyilvánosság
- A mediatizált információforrások használata
- Online média használata
- A média és az életmód

9. A médiaszövegek befogadása és a média közönsége

- Intertextualitás sorozatelve
- A befogadást befolyásoló tényezők
- A sztár
- Új médiatechnológiák

10, Médiaintézmények

- A médiaszöveg mint termék
- A médiaipar intézményei
- a médiaipar ellenőrzése

11, A reprezentáció

- Manipuláció, a valóság sztereotip és torzított megjelenése a médiában

12, Jellegzetes televíziós műsortípusok

- Hírműsorok
- Reklám
- Folytatásos teleregény (szappanopera)
- Show-műsorok
- Számítógépes játék

Vizuális kultúra

A, Alkotás

1. Vizuális eszközök

- Vizuális nyelv: a, A vizuális nyelv alapelemei: vonal, sík és térforma, tónus és szín tér.
b, A vizuális nyelvi elemek viszonyai: kompozíció, Kontraszt, harmónia
c, Vizuális nyelv és kontextus
- Technikák: a, Rajzolás, festés, kollázs, nyomtatás, makettezés, modellezés

2, Tevékenységszintek:

- Ábrázolás, látványtervezés: a, Formatervezés b, Forma, alak, karakter c, Szerkezet, felépítés, működés d, Anyag
- Térértelmezés: a, Téri helyzetek b, Nézőpont c, Térmélység d, Térábrázolási konvenciók,
- Sínerértelmezés: a, Szín és fényviszonyok
- Mozgásértelmezés
- Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás: a, Kompozíció b, Színhatás c, Érzelmek d, Folyamat, mozgás, idő e, Kép és szöveg f, Vizuális információ g, Tárgyak és környezet

B, Befogadás

1, Vizuális eszközök

- Megjelenítés sajátosságai: a, Vizuális nyelvi elemek b, Térábrázolási módok c, Vizuális minőségek d, Látványelemzés e, Kontraszt, harmónia d, Kontextus
- Technikák:

2, Tevékenységterületek:

- Vizuális kommunikáció: a, Folyamat, mozgás, idő b, Kép és szöveg c, vizuális információ d, Tömegkommunikáció e, Médiakategóriák f, Fotó, mozgókép
- Tárgy és környezetkultúra: a, Forma- és funkcióelemzés b, Tervezési folyamat c, Kézműves és ipari tárgykultúra d, Népművészet
- Kifejezés és képzőművészet: a, Művészeti ágak b, Műfajok c, Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok d, Stílusjegyek e, Alkotások és alkotók f, Műelemző módszerek g, A mű tárgyi és kulturális környezete.

INFORMATIKA

1. Információs társadalom

1.1. A kommunikáció

- 1.1.1. A kommunikáció általános modellje
- 1.1.2. Információs és kommunikációs technológiai és eszközök rendszerek

1.2. Információ és társadalom

- 1.2.1. Az informatika fejlődéstörténete
- 1.2.2. A modern információs társadalom jellemzői
- 1.2.3. Informatika és etika
- 1.2.4. Jogi ismeretek

2. Informatikai alapismeretek - hardver

2.1. Jelátalakítás és kódolás

- 2.1.1. Analóg és digitális jelek
- 2.1.2. Az adat és az adatmennyiség
- 2.1.3. Bináris számábrázolás
- 2.1.4. Logikai műveletek
- 2.1.5. Bináris karakterábrázolás
- 2.1.6. Bináris kép- és színkódolás
- 2.1.7. Kép és hang digitalizálás
- 2.1.8. Tömörített adattárolás

2.2. A számítógép felépítése

- 2.2.1. A Neumann-elvű számítógépek
- 2.2.2. A számítógép főbb részei és jellemzői
- 2.2.3. A perifériák típusai és főbb jellemzőik
- 2.2.4. A számítógép részeinek összekapcsolása és üzembe helyezése
- 2.2.5. Hálózatok

2.3. Munkavédelem és ergonómia

3. Informatikai alapismeretek - szoftver

3.1. Az operációs rendszer és főbb feladatai

- 3.1.1. Az operációs rendszerek részei és funkciói, az operációs rendszer felhasználói felülete
- 3.1.3. Tömörítés



- 3.1.4. Adatvédelem, adatbiztonság
- 3.1.5. Kártevők, vírusvédelem
- 3.1.6. A hálózatok alapvető
- 4. Szövegszerkesztés**
 - 4.1. A szövegszerkesztő használata**
 - 4.1.1. Dokumentum megnyitása, mentése
 - 4.1.2. Szövegbevitel, szövegjavítás
 - 4.2. Szövegjavítási funkciók**
 - 4.2.1. Keresés és csere
 - 4.2.2. Kijelölés, másolás, mozgatás, törlés
 - 4.2.3. Nyelvi segédeszközök
 - 4.3. Szövegszerkesztési alapok**
 - 4.3.1. A dokumentum egységei
 - 4.3.2. Karakterformázás
 - 4.3.3. Bekezdésformázás
 - 4.3.4. Szakaszformázás
 - 4.3.5. Stílusok
 - 4.4. Táblázatok és objektumok a szövegben**
 - 4.4.1. Táblázatkészítés a szövegszerkesztővel
 - 4.4.2. Körlevélkészítés
 - 4.4.3. Képek és alakzatok beillesztése
 - 4.4.4. Tartalomjegyzék
- 5. Táblázatkezelés**
 - 5.1. A táblázatkezelő használata**
 - 5.1.1. Táblázat megnyitása, mentése
 - 5.1.2. Adatok bevitele, javítása
 - 5.2. A táblázat szerkezete**
 - 5.2.1. Cella, oszlop, sor, tartomány, munkalap
 - 5.3. Adatok a táblázatokban**
 - 5.3.1. Cella tartalma
 - 5.3.2. Számformátumok
 - 5.3.3. Adatok rendezése, kigyűjtése
 - 5.3.4. A cellahivatkozások használata
 - 5.3.5. Képletek szerkesztése,
 - 5.4. Táblázatformázás**
 - 5.4.1. Karakter- és cellaformázások
 - 5.4.2. Sor-, oszlop, tartománybeállítások
 - 5.4.3. Oldalbeállítások
 - 5.5. Diagramok és egyéb objektumok**
 - 5.5.1. Diagramok
 - 5.5.2. Objektumok
- 6. Adatbázis-kezelés**
 - 6.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai**
 - 6.1.1. Az adatbázis alapfogalmai
 - 6.2. Az adatbázis szerkezete és kialakítása**
 - 6.2.1. Az adatbázis-kezelés alpműveletei
 - 6.2.2. Adattípusok
 - 6.2.3. Adatok módosítása, törlése
 - 6.2.4. Adattáblák közötti kapcsolatok
 - 6.3. Alapvető adatbázis-kezelési műveletek**
 - 6.3.1. Lekérdezések
 - 6.3.2. Számítások végzése
 - 6.4. Képernyő és nyomtatási formátumok**
 - 6.4.1. Űrlapok és jelentések használata
- 7. Információs hálózati szolgáltatások**
 - 7.1. Kommunikáció az interneten**
 - 7.1.1. Hálózati alapismeretek
 - 7.1.2. Elektronikus levelezési
 - 7.1.3. Állományok átvitele
 - 7.1.4. Web-szolgáltatás
 - 7.1.5. Keresőrendszerek
 - 7.1.6. Az internet
 - 7.2. Weblap készítés**
 - 7.2.1. Hálózati dokumentumok szerkezete
 - 7.2.2. Weblap készítése weblap-szerkesztővel
 - 7.2.3. Formázási lehetőségek
- 8. Prezentáció és grafika**
 - 8.1. Prezentáció**
 - 8.1.1. Adatok bevitele és módosítása
 - 8.1.2. Prezentáció elkészítése és formázása
 - 8.2. Grafika**



- 8.2.1. Megnyitás, mentés, beszúrás
- 8.2.3. Képek feldolgozása, formázása

9. Könyvtárhasználat

9.1. Könyvtárak

- 9.1.1. A könyvtár fogalma
- 9.1.2. Könyvtártípusok
- 9.1.3. A könyvtári szolgáltatások

9.2. Információ-keresés

- 9.2.1. Tájékozódás a könyvtárban
- 9.2.2. Információ-keresési stratégiák

9.3. Forráshasználat

- 9.3.1. Dokumentum-használat
- 9.3.2. Kézikönyv-használat
- 9.3.3. Forráskiválasztás
- 9.3.4. Forrásjelölés
- 11.2.2. Programkipróbálási eszközök programnyelvi fejlesztői környezetben

TESTNEVELÉS

A. Gyakorlati ismeretek

1. Gimnasztika
2. Atlétika
3. Torna
4. Küzdősportok, önvédelem
5. Úszás
6. Testnevelési és sportjátékok

B. Elméleti ismeretek

1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, a személyiség fejlesztésében
4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben
5. Gimnasztikai ismeretek
6. Atlétika
7. Torna
8. Zenés, táncos mozgásformák
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek

21. A környezeti nevelési és egészségnevelési elvek, programok, tevékenységek

➤ A környezeti nevelés elvei:

Iskolánk nevelési tevékenységének célja a harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a nevelői hatások változatosságának és a tehetség sokféle formájának elismerése; a természetnek, a Földnek működési és szervezeti egésznek, mint pótolhatatlan értéknek tisztelete és megőrzésének igénye és felelőssége. A harmóniára való törekvés igényének alakításával szeretnénk segíteni az egyéni és közösségi életminőség javulását. Célunk, hogy diákjaink környezettudatos állampolgárrá, az értékeket tudatosan választó felnőttekké váljanak. A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését (Nat), valamint óvja, védje a természetes és épített környezetét és olyan életvitelt alakítson ki, amely mentes a számára káros ártalmaktól. A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat. (Ezek jelentését, tartalmát, megvalósulási módját több oldalról kell megvilágítanunk)

- az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete

- a környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- a Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye
- a körfolyamatok jelentősége, szerepe a természetben és a társadalomban
- a bioszféra komplex rendszere
- a „természet jobban tudja” elv
- az ember része a bioszférának
- a közösség a természet életformája
- az ember különleges faj
- „a fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak”.
- felelősség önmagunk, fajtársaink, jelenlegi, múltbeli, jövőbeli élőlények és a környezet vonatkozásaiban
- természettisztelő magatartás
- fejlődés, növekedés
- életminőség elv
- szükségletek, fogyasztás, termelés
- kooperáció és tolerancia
- a sokféleség mint érték
- holisztikus elv
- egyéni cselekvési igény, beleszólás, részvétel
- elővigyázatosság elve
- környezettudatosság
- környezetbiztonság
- gazdaság-társadalom-környezet együttese, kapcsolata
- globális, regionális és helyi összefogás

➤ **Egészségnevelési alapelveink**

A egészségnevelés terén az alábbi alapelveket kezeljük kiemelten; ezek tartalmát kell megvilágítanunk, nevelő munkánk során körbejárunk:

- az egészség érték
- az egészség a szomatikus, a pszichés és a szociális működések dinamikus egyensúlya
- az egészség optimalizálása a környezet optimalizálásával valósulhat meg
- az életmód komplex fogalom
- emberi jogok
- biológiai és társadalmi sokféleség
- toleráns viselkedés

A környezeti nevelés elveire épülő nevelést, a programokat és tevékenységeket a **KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM** részletesen tárgyalja (a pedagógiai program 2. számú melléklete).

Az egészségnevelés alapelveire épülő nevelést, a programokat és tevékenységeket az egészségfejlesztési program tartalmazza (a pedagógiai program 1. számú melléklete).



22. Tantárgyi helyi tantervek

A helyi tanterv részeként az érvényes tantárgyi helyi tanterveket a gimnáziumi honlapon elektronikusan tesszük elérhetővé.

Szekszárd, 2023. augusztus 31.


Hajós Éva
igazgató



PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. kötet

**AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA
HELYI TANTERVE**

**SZEKSZÁRDI I. BÉLA
GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**



2023

Tartalom

1	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE.....	4
2	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT KÖTELEZŐ ÉS SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMA AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN.....	5
2.1	AZ ALSÓ TAGOZATON TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI.....	5
	2020. 09. 01-TŐL 2 OSZTÁLYTÓL 4. OSZTÁLYIG KIFUTÓ RENDSZERBEN.....	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
	2020. 09.01-TŐL AZ 1 OSZTÁLYTÓL FELMENŐ RENDSZERBEN.....	5
	MAGYAR NYELVŰ ROMA/CIGÁNY NEMZETISÉGŰ OKTATÁS TANTERVE 2020. SZEPTEMBER 1-TŐL FELMENŐ RENDSZERBEN ...	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
2.2.	A FELSŐ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI	6
	2020. 09. 01-TŐL 6 OSZTÁLYTÓL 8. OSZTÁLYIG KIFUTÓ RENDSZERBEN.....	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
	2020. 09.01-TŐL AZ 5. OSZTÁLYTÓL FELMENŐ RENDSZERBEN.....	6
3.	KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ, SZABADON VÁLASZTHATÓ FOGLALKOZÁSOK ÉVFOLYAMOK SZERINT	7
3.1.	A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYA	8
4.	A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	8
4.1	CSOPORTBONTÁS.....	8
4.2	EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	8
4.3	AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK KERETÉBEN MEGVALÓSÍTOTT SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK.....	8
5.	AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	10
6.	A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	11
6.1	FŐ FELADATOK, ÉRTÉKEK:.....	11
6.2.	FEJLESZTÉSI TERÜLETEK – NEVELÉSI CÉLOK	12
	A NEVELÉSI CÉLOK MEGVALÓSULNAK:	12
	AZ ERKÖLCSI NEVELÉS	12
	ÁLLAMPOLGÁRSÁGRA, DEMOKRÁCIÁRA NEVELÉS.....	13
	A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS.....	13
	A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉGRE NEVELÉS.....	13
	FENNTARTHATÓSÁG, KÖRNYEZETTUDATOSSÁG	14
	PÁLYAORIENTÁCIÓ.....	14
	MÉDIATUDATOSSÁGRA NEVELÉS.....	14
	A TANULÁS TANÍTÁSA	14
6.3	EGYSÉGESSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS, MÓDSZERTANI ALAPELVEK	14
6.4	AZ EREDMÉNYES TANULÁS SEGÍTÉSÉNEK ELVEI.....	15
	TANULÁSI KÖRNYEZET	15
	EGYÉNRE SZABOTT TANULÁSI LEHETŐSÉGEK	16
6.5	KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÁS TÁMOGATÁSA	17
6.6.	A TANULÁSI TERÜLETEKEN ÁTÍVELŐ ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK:	17
6.7.	AZ ISKOLAI NEVELÉS-OKTATÁS EGYSÉGES PEDAGÓGIAI FOLYAMATÁBAN MEGJELENŐ PEDAGÓGIAI TARTALMAK, A TAGOZATI TERÜLETEKEN ÁTÍVELŐ ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK:	18
ALSÓ TAGOZAT:		18
A)	A TANULÁS KOMPETENCIÁI	18
B)	A KOMMUNIKÁCIÓS KOMPETENCIÁK (ANYANYELVI ÉS IDEGEN NYELVI):	18
C)	A DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK	19
D)	A MATEMATIKAI, GONDOLKODÁSI KOMPETENCIÁK.....	19
E)	A SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK	20

F)	A KREATIVITÁS, A KREATÍV ALKOTÁS, ÖNKIFEJEZÉS ÉS KULTURÁLIS TUDATOSSÁG KOMPETENCIÁI:	20
G)	MUNKAVÁLLALÓI, INNOVÁCIÓS ÉS VÁLLALKOZÓI KOMPETENCIÁK.....	21
FELSŐ TAGOZAT		21
A)	A TANULÁS KOMPETENCIÁI:	21
B)	A KOMMUNIKÁCIÓS KOMPETENCIÁK (ANYANYELVI ÉS IDEGEN NYELVI):	22
C)	A DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK:	23
D)	A MATEMATIKAI, GONDOLKODÁSI KOMPETENCIÁK:.....	23
E)	A SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK:	23
F)	A KREATIVITÁS, A KREATÍV ALKOTÁS, ÖNKIFEJEZÉS ÉS KULTURÁLIS TUDATOSSÁG KOMPETENCIÁI:	24
G)	MUNKAVÁLLALÓI, INNOVÁCIÓS ÉS VÁLLALKOZÓI KOMPETENCIÁK:.....	25
6.8. AZ EGYSÉGES OKTATÁS ÉS A DIFFERENCIÁLT TANÍTÁS-TANULÁS MEGVALÓSULÁSÁNAK ÉRDEKÉBEN A KÖVETKEZŐ KIEMELT FELADATOK, SZEMPONTOK MENTÉN VÉGEZZÜK NAPI OKTATÁSI-NEVELÉSI TEENDŐINKET:		25
6.9. AZ EREDMÉNYES TANULÁS TÁMOGATÁSÁNAK, SEGÍTÉSÉNEK FELADATA		26
7. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA, A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE.....		26
7.1	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA	26
7.2	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE	27
8. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI		29
8.1	ELLENŐRZÉS.....	29
8.2	ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS.....	30
8.3	AZ ÉRTÉKELÉS ÉS MINŐSÍTÉS AZ ALSÓ TAGOZAT 1. ÉVFOLYAMÁN ÉS A 2. ÉVFOLYAM FÉLÉVÉIG.....	32
<i>Az értékelés és minősítés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig.....</i>		<i>33</i>
8.4	ÉRTÉKELÉS ÉS MINŐSÍTÉS A 2. ÉVFOLYAM ÉV VÉGÉTŐL A 8. ÉVFOLYAM ÉV VÉGÉIG	33
<i>A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai</i>		<i>34</i>
8.5	A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI.....	35
9. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK		35
9.1	A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK.....	35
10. A TANULÓK MAGATARTÁSA ÉS SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK ALAPELVEI, KÖVETELMÉNYEI, FORMÁI		36
11. A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI.....		40
12. AZ ISKOLAVÁLTÁS, A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI		41
13. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG		41
14. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK		41
15. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATOK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN		43
16. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK		44
17. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FOGYATÉKOSSÁGÁHOZ ÉS TÍPUSÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM		45
18. INNOVATÍV OKTATÁSSZERVEZÉSI ELJÁRÁSOK		54
19. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE.....		54
20. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK ELVEI ÉS KORLATAI		56
21. TANTÁRGYI HELYI TANTERVEK		58

A Pedagógiai Program Általános Iskola Helyi Tantervének kiadmányozása:

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája, Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolájának Telephelye

Tagintézmény címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1.

Telephely címe: 7057 Medina, Rákóczi u. 15.

Iktatószám: 411-ÁI/2020.

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1. módosítás: 34-ÁI/2021
2. módosítás: 235-ÁI/2023

Ügyintéző: Porkoláb Tiborné

Ügyintézés helye, ideje: 7056 Szedres, Arany János u. 1. 2020. augusztus hó

Módosítás: 2021. január hó

2023. június hó

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva igazgató, Porkoláb Tiborné tagintézmény-vezető

Az általános iskola körbélyegzőjének lenyomata:



1 A választott kerettanterv megnevezése

A helyi tanterv a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet alapján az oktatásért felelős miniszter által kiadott, az Oktatási Hivatal honlapján közzétett, az általános iskolák 1-8. évfolyamára vonatkozó kerettanterve szerint készült.

A választott kerettantervet az alábbi módon igazítjuk nevelési-oktatási céljainkhoz, feladatainkhoz:

Idegen nyelvként a német és angol idegen nyelveket tanítjuk, az 1. évfolyammal kezdődően.

A mindennapos testnevelés megvalósítását minden évfolyamon heti 5 tanórában valósítjuk meg.

A kerettanterv által meghatározott kötött célú órakeret és a tanulók számára előírt kötelező órakeret közötti, szabadon tervezhető órakeretet az idegen nyelvek, magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgyak tanítására fordítjuk.

Mindezeknek megfelelően az iskola helyi óraterve az alábbi:



2 A választott kerettanterv által meghatározott kötelező és szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszám az általános iskolában

2.1 Az alsó tagozaton tanított tantárgyak és azok óraszámai

2020. 09.01-től az 1 osztálytól felmenő rendszerben

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	7	252	7	252	5	180	5	180
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144
Etika / Hit- és erkölcsstan	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret	---	---	---	---	1	36	1	36
Angol nyelv/Német nyelv*	2	72	2	72	2	72	2	72
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	1	72
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36	1	36
Digitális kultúra					1	36	1	36
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180
Kötelező alapóraszám	24	864	24	864	24	864	23	828
Szabadon tervezhető órakeret								
Magyar nyelv és irodalom	---	---	---	---	---	---	1	36
Matematika	---	---	---	---	---	---	1	36
Maximális órakeret	---	---	---	---	---	---	25	900

* A két nyelv közül egy kötelezően választandó

2.2. A felső tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai
2020. 09.01-től az 5. osztálytól felmenő rendszerben

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	4	144	4	144	3	108	3	108
Matematika	4	144	4	144	3	108	3	108
Történelem	2	72	2	72	2	72	2	72
Angol nyelv/Német nyelv	3	108	3	108	3	108	3	108
Állampolgári ismeretek							1	36
Etika / Hit- és erkölcstan	1	36	1	36	1	36	1	36
Természettudomány	2	72	2	72				
Kémia					1	36	2	72
Fizika					2	72	1	36
Biológia					2	72	1	36
Földrajz					1	36	2	72
Ének-zene	2	72	1	36	1	36	1	36
Vizuális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36		
Digitális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180
Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	36	1	36	1	36	1	36
Kötelező alapóraszám	27	972	26	936	28	1008	28	1008
Szabadon tervezhető órakeret								

Magyar nyelv és irodalom vagy Matematika	1*	36	1*	36	1*	36	1	36
Matematika	---	---	---	---	---	---	1	36
Hon- és népismeret	---	---	1	36	---	---	---	---
Dráma és színház	---	---	---	---	1	36	---	---
Maximális órakeret	28	1008	28	1008	30	1080	30	1080

*Az 5., 6. és 7. évfolyamokon a magyar nyelv és irodalom vagy matematika tantárgyak közül az egyik választható a tanév előtti felmérést követő csoportlétszámok függvényében. A 8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgyakra biztosítható a tantárgyankénti 1 - 1 óra időkeret.

3. Kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozások évfolyamok szerint

A kerettanterv tartalmazza a tantárgyi tanterveket, amelyek két évre szólnak, ezeket a tematikus egységeket tanévekre lebontva építettük be a tantárgyi tantervekbe továbbá a szabadon felhasználható 10% időkeret tananyag tartalmait is meghatározták a tanítók és a tanárok a tantervekben. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított szabadon választható foglalkozásainak óraszámának részletezése:

1. évfolyam:
- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 2 óra
2. évfolyam:
- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 2 óra
3. évfolyam:
- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 2 óra
4. évfolyam:
- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 1 óra,
- szabadon választható kereteken belül magyar nyelv és irodalom heti 1 óra, matematika heti 1 óra
5. évfolyam:
- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 3 óra,
- szabadon választható kereteken belül magyar nyelv és irodalom vagy matematika heti 1 óra
6. évfolyam:
- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 3 óra,
- szabadon választható kereteken belül: magyar nyelv és irodalom vagy matematika heti 1 óra
7. évfolyam:
- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 3 óra,
- szabadon választható kereteken belül: magyar nyelv és irodalom, vagy matematika heti 1 óra



8. évfolyam

- kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 3 óra,
- szabadon választható kereteken belül: magyar nyelv és irodalom heti 1 óra, matematika heti 1 óra

3.1. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabálya

Az alsó tagozat számára felajánlott választható órákat a kisgyermeki személyiséghez és motivációs bázishoz igazodva az osztályt tanító pedagógusok tanítják első sorban, de ha tantárgyfelosztás óraszámai megengedik, akkor más osztályt tanító szakos pedagógusa is választhatóvá válhat. A felső tagozatban a szakos ellátottságnak megfelelően alakulnak a pedagógus választhatóság szabályai.

4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

4.1 Csoportbontás

Az általános iskola a 2011. évi CXC Nemzeti Köznevelési törvény által meghatározott gyermekek heti finanszírozott keretein belül megszervezi azokat az egyéb foglalkozásokat, amelyek a kitűzött nevelési-oktatási célok megvalósítását elősegíti. Csoportbontások a nyelvoktatás során jelennek meg, amikor a két idegen nyelvet egy osztály tanulói megosztva tanulják, valamint az etika-/hit és erkölcsstan órákon, az előírt finanszírozott kereteken belül maradva.

4.2 Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Esélyegyenlőség / méltányos oktatásszervezés: Biztosítjuk az intézmény szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, kiemelten: a tanulószobai és napközis foglalkozás, a szakkörök és a diákkörök, a szervezett kulturális/ szabadidős és szülői programok, könyvtár/ informatikai eszközök használata esetében. Elősegítjük és a gyermekek körében szorgalmazzuk, hogy ismerjék meg és éljenek azokkal a kulturális és technikai lehetőségekkel, amelyeket családjuk nem, de intézményünk biztosítani tud.

- Az iskolai sportkör működésére alsó és felső tagozat számára 2 órát tervezünk.
- Az egyéb foglalkozások megtervezését a tantárgyfelosztásban szereplő kötelező, kötelezően választandó, szabadon választható tárgyak és a csoportalakítás óraterheinek kiszámítása után fennmaradó óraszámra tervezzük meg, amelyen belül csoportos, egyéni ill. kiscsoportos tehetséggondozás, fejlesztő, felzárkóztatás, tanulási nehézséggel rendelkezők fejlesztő foglalkozásai, sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztései találhatók. Törekszünk arra, hogy tanítóinknak, tanárainknak – ha heti óraszámuk lehetővé teszi - legyen un. egyéb foglalkozásuk. Elősegítjük és a gyermekek körében szorgalmazzuk, hogy ismerjék meg és éljenek azokkal a kulturális és technikai lehetőségekkel, amelyeket családjuk nem, de intézményünk biztosítani tud.

4.3 Az egyéb foglalkozások keretében megvalósított sajátos tevékenységi formák

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és az általános iskola életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk az általános iskola és a község életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett a sokoldalú, nyitott, dinamikus iskola működtetése.

Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

1. diákszínpad
2. iskolai énekkar és citerazenekar
3. iskolai sportkör, tábor



4. versenyek

5. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

A diákszínpad

Céljai:

- a tanulók önkifejezési képességének formálása
- tehetséges diákjaink kibontakozási lehetőségeinek biztosítása
- ismerkedés a színházak belső életével, munkájával.
- az iskolai és közszégi események, megemlékezések számára műsor biztosítása
- az iskola kulturális programkínálatának bővítése
- a tanulók alapképességeinek fejlesztése
- a vers és szövegmondás elméleti ismereteinek tudatosítása
- a diákszínpadí játéktílusok megismerése
- ismerkedés a magyar színjátszás történetével.

Feladatai:

- fellépések vállalása az iskola és a község kulturális rendezvényein

Művészeti csoportok: iskolai énekkar, citerazenekar, rajz és vizuális kultúra csoportok

Az iskola kulturális és művészeti nevelésének speciális csoportjai. Művészeti csoportok, amelyek rendszeres tevékenységével sokrétű oktatási és nevelési célokat valósít meg.

Céljai:

- az iskolai és iskolán kívüli rendezvények, ünnepségek méltó megünneplése, azok színvonalának emelése
- az ifjúság zenei műveltségének elmélyítése
- lehetőséget biztosítani az aktív zenélésre
- szereplési lehetőségek kihasználása
- az iskola képviselete községi és megyei rendezvényeken

Feladatai:

- versenyeken való részvétel
- fellépés a községi rendezvényeken
- fellépés az iskolai rendezvényeken

Iskolai sportkör, tábor

Célkitűzései:

- az egészséges életmódra nevelés
- sportolási lehetőséget biztosítani a mozogni vágyó diákoknak
- szervezett, egészséges programot biztosítani a téli és nyári szünidőre (pályázati támogatásokból megvalósuló programok)
- diákolimpiákon való állandó részvétel
- felvételiző diákok felkészítése
- minél több diákot bevonni a sportmozgalmakba.

Feladatai:

- eredményes szereplés a különböző versenyeken

- téli - nyári (havas, vizes, egyéb sport) táborok szervezése
- kiemelkedő sportolók menedzselése
- kapcsolattartás a város többi intézményével.

Versenyek

A tehetséggondozás speciális területe A versenyekre történő felkészítés a szervezett egyéb foglalkozások keretében zajlik. Tehetséges tanulóinkat házi versenyekre, megyei, országos versenyekre készítjük fel.

Céljai:

- tehetségek felismerése, felkarolása
- gondolkodás- és kreativitásfejlesztés, szociális készségek fejlesztése

Feladatai:

- tehetséges tanulók fejlesztése, sokszínű érdeklődésük elmélyítése
- általános iskola képviselete

Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

Céljai: A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások a tanítási órák és az iskolai nevelés szerves kiegészítése, a nélkülözhetetlen nevelési elemek biztosítása.

Feladatai:

- környezeti nevelést célzó gyakorlati jellegű foglalkozások
- sportrendezvények nevelő jellegű lebonyolítása
- projektoktatási programok a pedagógiai program előírásainak megvalósítására
- állampolgári ismeretek elsajátítását és gyakoroltatását célzó tevékenység.

A tanulmányi kirándulás megszervezése iskolánk hagyományrendszerének lényeges eleme. Erre szervezett módon évfolyamonként a *továbbiakban is lehetőséget biztosítunk*, de *a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak*, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. Amennyiben a kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat.

5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvrendelés folyamata az általános iskolában:

A tankönyvjegyzék hivatalos listájának elektronikus megjelenése után a tankönyvfelelős koordinálásával a pedagógusok kiválasztják az alkalmazni kívánt, ill. a lehetséges tankönyveket, tanulmányi segédleteket, segédeszközöket és javaslatot tesznek a tankönyvjegyzékben szereplő könyv tartós tankönyvként való megrendelésére.

A tankönyvfelelős elkészíti a könyvtárból a felkészítés idejére kölcsönözhető tankönyvek jegyzékét, melyet a nevelőtestület számára a rendelés összeállíthatósága érdekében közrebocsát. A tankönyvfelelős az elektronikus felületen elkészíti az osztályonkénti tankönyvrendelést, tankönyvrendelés módosítását

a pótrendelést szem előtt tartva a rászorultsági szempontokat, igényeket. A tankönyvek megrendelésénél figyelembe kell venni, hogy azokat tartós tankönyvként négy évig kell használni, újabb megrendelés csak a tanulólétszám növekedése esetén lehetséges (kivéve munkatankönyvek, munkafüzetek).

A tankönyvrendelés határidejéről, a módosítás lehetőségéről a jogszabály rendelkezik. A jogszabályokban előírtak szerint biztosítjuk a kedvezményekre jogosult tanulók részére a tankönyvtámogatást. A szülőket tájékoztatjuk a kölcsönözhető tankönyvekről, illetve arról, hogy milyen feltételek mellett kaphatnak ingyenesen tankönyvet, illetve támogatást a tanulók (szülei) a tankönyvek megvásárlásához.

Pedagógusaink olyan tankönyvet választhatnak, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendjének megfelelő.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára az iskola a tanulók képességeihez mérten biztosítja azoknak a speciális tankönyveknek a megrendelését, amelyek fejlődésüket előmozdítja.

Taneszközök:

A tankönyveken túl néhány tárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. rajzfelszerelés, tornafelszerelés, stb.)

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe a taneszközök kiválasztásánál:

- feleljen meg a helyi tantervnek
- elégítse ki a didaktikai követelményeket
- alkalmazkodjon a korosztály intellektuális fejlettségi szintjéhez
- lehetőleg több éven keresztül legyen használható
- ára ne legyen túl magas
- törekszünk a stabilitásra, csak akkor választunk más taneszközt, ha az oktatást lényegesen javítja.

A kötelezően előírt taneszközökről, a megrendelni kívánt tankönyvekről az iskola tájékoztatja a szülőket. A taneszközök és tanulmányi segédletek kiválasztásában az intézmény és a szülők lehetőségeit figyelembe veszi az általános iskola.

A következő tanévben szükséges taneszközökről a bizonyítvány kiosztásakor írásban tájékoztatjuk a szülőket.

6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

6.1 Fő feladatok, értékek:

A tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Cél, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljünk, az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránti elköteleződést erősítsük, fejlesszük a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal elősegítjük, hogy a tanuló

- a haza felelős polgárává váljék;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;



- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Az egyetemes magyar nemzeti hagyományok, a nemzeti öntudat fejlesztésének fontos szerepet szánunk, ebbe beépítjük községünkben lévő hagyományokat, értékeket, történelmi, irodalmi örökségünket. Figyelmet fordítunk az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget.

Erősítjük az együttműködés a szülőkkel, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítséggel, a szülői vélemények, javaslatok befogadásával és hasznosításával ezért iskolánkban megteremtjük azokat a fórumokat, ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.

A társadalmunkban meglévő közös műveltséganyag ismeretének átadására törekszünk, amely a nemzedékek közötti párbeszéd a kölcsönös megértés és tisztelet megalapozását segíti. A műveltség értékhozó hagyományai és az új fejlesztési célok és tartalmak átadása során értékálló és a kor igényeinek megfelelő tudást közvetítünk, amely biztosítja az iskolák közötti átjárhatóságot.

6.2. Fejlesztési területek – nevelési célok

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is. E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok megvalósulnak:

- az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba történő beépülésükkel;
- válhatnak, önálló tantárgyként, tantárgyak részterületeiként jelennek meg;
- az alsó tagozaton a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit tematizálják;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Az erkölcsi nevelés

Alapvető cél a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeikért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés további célja, hogy életszerű: felkészít az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segít választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösségünk élete, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Cél, hogy tanulóink ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségeket, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Erősítjük a nemzeti öntudatot és kohéziót, az egyéni célok és a közjó közötti összhangot megteremtésének szabályait átadjuk. Cselekvő állampolgári magatartásra nevelünk: a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság biztosításával. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. Ennek keretében erősítjük a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodást, az elemzőképeséget és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatjuk a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárásokkal.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret fejlesztése érdekében elősegítjük a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzásegítjük tanulóinkat, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátia fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást biztosítunk annak érdekében, hogy az elsajátított készségeikre és tudásukra támaszkodva énképükben gazdagodjanak, hogy tudatosuljon bennük, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A családi életre nevelés területén a tanulók erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában veszünk részt. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések figyelemmel követése mellett a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése, a családi életre történő felkészítés és a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelése területein nyújtunk segítséget.

A testi és lelki egészségre nevelés

Ösztönözzük a tanulóinkat a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására, az egészséges testi és lelki állapot örömteli megélésére. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Felkészítjük tanulóinkat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiváljuk és segítjük a tanulóinkat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Célul tűzzük ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóinkban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás

fejlesztjük az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást, önkéntes feladatvállalást és -megvalósítást).

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Megismertetjük az erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes használatát. Célunk a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás kialakítása tanulóinkban. Tanulóinkat felkészítjük a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekszünk arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A tanulók életkorához igazodva és a lehetőségeinkhez képest átfogó képet nyújtunk a munka világáról. Olyan feltételeket, tevékenységeket biztosítunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejlesztjük bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Célunk, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében igyekszünk biztosítani a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok megismertetését.

Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelt megismerésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Megtanítjuk, hogy hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást alakítunk ki, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

6.3 Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

Az aktív tanulás során a tanuló a tanulási tevékenységekben részt vesz. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő



tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint kihasználjuk a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segítjük a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszthetők és elmélyíthetők a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalomnak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

6.4 Az eredményes tanulás segítésének elvei

Tanulási környezet

A tanulás közvetlen helyszíneként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy biztosítjuk, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítjuk, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.

A tanulók, a pedagógusok, a szülők és a pedagógiai munkát támogató minden szereplő kapcsolata – a közös célt szem előtt tartva – a kölcsönös tiszteleten és nyílt párbeszéden alapul. A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével valósítjuk meg.

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat részesítjük előnyben. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználásával, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatásával szintén hozzájárulunk a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez.

Szem előtt tartjuk, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, és már a tanulási folyamat elején ismertté válnak. Az iskolai légkör bizalmi jellege biztosítja, hogy a tanulási problémákra és a személyes

nehézségekre időben fény derüljön, amely bizalomnak a megteremtése és fenntartása minden pedagógus állandó felelőssége.

Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témanapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

A tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával támogatjuk.

Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbségeket a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintjük. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat jelölünk ki, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Ennek értelmében a képességtartományok mindkét határán - tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte - kihívást jelentő feladatokat tervezünk meg. Biztosítjuk a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítjük a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet jut a pedagógusok fejlesztő tevékenységének a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén. Ennek a feladatnak az ellátásában építünk a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia), valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra, egymást segítő szakmai tevékenységére. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, gyógytestnevelő, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.

A differenciálás speciális megvalósulása az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárásokat (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazunk a különböző pedagógiai szintereken, amely elősegíti az inklúziót. A tehetséges tanulók tekintetében ezek a szempontok kiemelten fontosak, az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést megfelelően motiváló feladatokkal tartjuk fenn, a tehetséggondozás megvalósulása érdekében.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrációja és hatékony együttnevelése érdekében pedagógusaink szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal kapcsolatos ismereteiket folyamatosan frissítik.

A technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségeket minél jobban kiaknázzuk, amely alkalmazása biztosítja a sokféle módszertani lehetőséget a tanulás-tanítás folyamatában. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége, amelyet a pedagógusok alkalmaznak, pedagógiai gyakorlatunkban és szemléletmódunkban elfogadott, elismert helye és szerepe van az IKT eszközök és ismeretek használatának.



6.5 Képesség-kibontakoztatás támogatása

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újra tervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja. A tanulást és annak eredményességét befolyásoló pedagógiai tevékenység során végzett értékelésnek adatokra és tényekre támaszkodik. Az erre alapozott értékelés segíti a tanulót további tanulási módszereinek, technikáinak meghatározásában.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat. Ennek érdekében a kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés. A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására. Az értékelés során figyelembe vesszük a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat. Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást ad a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

A tanulás folyamatában több alkalommal, tájékozódó jelleggel végzett információgyűjtés, a fejlesztő, tanulást segítő értékelés és ennek visszajelzése a tanuló számára az értékelést követően rövid időn belül megismerhető. A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.

Mindkét értékelési típus (a kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés) önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót fejlődésének, valamint tudásának gyakori, interaktív módon történő visszajelzésével. Célja a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése, valamint az éppen kihívást jelentő célok meghatározása, és ezzel a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása. Az összegző értékelés célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek. Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.

Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát. Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak tekintjük, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építi. A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.

6.6. A tanulási területeken átívelő általános kompetenciák:

A kompetenciák egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

- a) A tanulás kompetenciái
- b) A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- c) A digitális kompetenciák
- d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

6.7. Az iskolai nevelés-oktatás egységes pedagógiai folyamatában megjelenő pedagógiai tartalmak, a tagozati területeken átívelő általános kompetenciák:

Alsó tagozat:

Az alsó tagozat első két évében az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését ösztönözzük. Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Kiemelten összpontosítunk motiválás és a tanulásszervezés folyamataira.

a) A tanulás kompetenciái

A tanulási kompetenciák fejlesztésének feladata azoknak a tanulási módszereknek és azoknak a viszonyulás formáknak a megtanítása, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak. A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. A tanuló megkezdi saját tanulási stílusának megismerését. Önismerete, önértékelése, önbizalma fejlődik, az ehhez szükséges megfelelő fizikai állapotának felismerését, ennek fenntartásához szükséges módszerek elsajátítását megkezdi. Tanulási részképességeinek - figyelem, beszéd, olvasás, emlékezés, gondolkodás, önművelés – fejlesztése megkezdődik. Ösztönözzük a tanulókat arra is, hogy a tanúlással kapcsolatos problémáikat felismerjék, és azokra megoldására segítséget tudjanak kérni. Támogatjuk, hogy a megismeréssel pozitív, örömteli viszonyt alakítsanak ki a tanulás az ismeretek elsajátítása iránt, a tanulást mindennapi életük ritmusába, szokásrendszerükbe megfelelően illesszék be, illetve megfelelően és célszerűen alakítsák ki tanulásuk mindennapi szokásrendszerét.

b) A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi):

Az anyanyelvi készségek és képességek, kompetenciák valamennyi tanulási területen meghatározzák a tanuló későbbi előmenetelét. Ezek elégtelen szintje az egyes tantárgyakban megmutatkozó alulteljesítésben, valamint a lemorzsolódásban, a végzettség nélküli iskolaelhagyásban nyilvánulhat meg. A készségfejlesztésnek és felzárkóztatásnak ugyanakkor összhangban kell lennie a korosztályt tipikusan jellemző kognitív fejlődési szinttel, az egyéni képességeknek megfelelő terhelhetőséggel, és a differenciálást is ennek megfelelően kell tervezni. Az alapozás első szakasza, amelyben hangsúlyos szerepet kap az olvasás- és íráskészség, valamint a szövegértés fejlesztése, a második évfolyam végén zárul. Ebben a szakaszban folyamatos diagnosztizáló és fejlesztő, tanulást támogató értékeléssel kell követni az eltérő beszédkészséggel, nyelvi adottságokkal iskolát kezdő tanulók képességeinek alakulását. A késleltetett írástanítás lehetővé teszi a hosszabb és alaposabb írás-előkészítést és az ehhez kapcsolódó differenciált fejlesztő tevékenységeket. A tanulási terület legfontosabb tanulási eredménye az olvasás és az írás, mint alaptechnika elsajátítása, valamint a szövegértéshez és -értelmezéshez szükséges alapkészségek, kompetenciák kialakítása. Az olvasóvá nevelést támogatja a tanulócsoporthoz való érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi alkotások közös olvasása, élményszerű feldolgozása. Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése érdekében a nyelvtani szabályok megismertetése helyett a tanuló kreatív játékos, alkotó jellegű vagy kísérletező feladatokkal, változatos munkaformákban tapasztalja meg a nyelv



összefüggéseit, működését. A kisgyermekkor idegen nyelvi fejlesztés legfontosabb céljai közé a kedvező nyelvtanulási attitűd kialakítása, illetve a motiváció megeremtése és fenntartása tartozik. A nyelvtanulás első szakaszában a gyermek megismerkedik az idegen nyelvek létezésével, a nyelvtudás fontosságával, és bepillantást nyer a célnyelvi kultúrákba. A szelíd nyelvi nevelés élményalapú és tevékenységközpontú, fő célja a nyelv és a nyelvtanulás megszerettetésén túl a nyelvtanulás mindennapokban betöltött szerepének megértése és a célnyelvi kultúrák megismerése. Az önálló nyelvtanulóvá válás során a tanuló megismerkedik olyan alapvető tanulási stratégiákkal, amelyek segítségével képessé válik nyelvtudását folyamatosan fejleszteni és fenntartani, valamint az aktív nyelvtanulást megalapozni. A tanulási folyamat során szerzett siker növeli és fejleszti az önbizalmat, önismeretet, önértékelést és az együttműködési hajlandóságot. Az idegen nyelv tanulásának kezdeti nem elvárás-központú, hanem tevékenység- és élményalapú. A hangsúly a szóbeliségen, a játékoságon és az életkornak, illetve nyelvi szintnek megfelelő kommunikáció megvalósulásán van. A gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag, szemléletes tanulási környezet, valamint az irányító pozitív tanári viszonyulás segítségével a tanuló megérti, hogy már kevés nyelvtudását is fel tudja használni valós helyzetekben.

c) A digitális kompetenciák

A digitális kultúra tantárgy tanulásának keretében az életkori sajátosságokhoz illeszkedő, tevékenység- és cselekvésközpontú tanulás, alkalmazás kerül előtérbe. E szakasz elsődleges feladata az attitűdformálás és a képességfejlesztés. A tanuló olyan tapasztalatokhoz jut ezen a területen, melyek a 8–10 éves életkorban releváns digitális környezetre, a felmerülő, digitális eszközökkel megoldható problémákra adnak valós, kézzelfogható példákat. A nevelés-oktatás minden esetben a tanuló tapasztalataiból, érzékszervi megfigyeléseiből, a játéktevékenység során felmerülő szituációkból indul ki. A tanulás fő útja az egyéni, párban történő és csoportos tapasztalatszerzés, az információk egyéni vagy közös, cselekvéshez kapcsolt feldolgozása. E tevékenység során mód nyílik egyéni utak felfedeztetéses tanulás során való kipróbálására, az egyéni konstrukciók megvalósítására. A digitális kultúra tantárgyi órakeretben való tanulására 3. osztálytól kerül sor, ám fontos szerepe van az ezt megelőző tapasztalatoknak is, melyeket 1–2. osztályban, a digitális tananyagok használatakor, a digitális eszközökkel megvalósuló képességfejlesztés, differenciálás alkalmával szerez meg a tanuló.

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Az alapfokú képzés első évfolyamát kezdő, jellemzően 6-7 éves kisiskolások gondolkodása konkrétumokhoz kötött. A tanuló matematikai tartalmú tevékenységei során alakulnak az ismeretei és formálódik a gondolkodása, amelyet az egyedi tapasztalatokból kiemelkedő jellemzők (tulajdonságok és összefüggések) megismerése vezet majd az általánosítások és az absztrakció felé. Az 1–4. évfolyamon a matematika műveléséhez szükséges ismeretek kialakítása, a matematikai – a számfogalomhoz, a számérzékhez, a mentális számegyeneshez kapcsolódó – képességek kibontakoztatása, az alapképességek kialakítása alapvető feladat úgy, hogy a spirálisan épülő tananyag fogalmai egy megértett, jól működtethető ismeretrendszer alapozzanak meg. A matematika tanulásának alapvető módszere a valóságon alapuló, személyes, cselekvő tapasztalatszerzés, amely a különböző érzékszervek bevonásával, mozgással, valamint szemléletükben és matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, játékokkal valósul meg. Ebben az alapozó nevelési-oktatási szakaszban a matematika egységes és széles alapozását a további lépések átgondolt megtervezésével kell megvalósítani. A tevékenységek során működő alkotó gondolkodásnak kiemelt szerepe van a megértésben. A tárgyi tevékenységek és a kapcsolódó változatos képi ábrázolások alapozzák meg a későbbi absztrakciót. A konkrétumokhoz való sokszori vissza-visszalépések során alakulnak a matematikai fogalmak, összefüggések és eljárások. Ezek alapozzák majd meg a felső tagozaton és középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodást. A tanuló ebben a nevelési-oktatási szakaszban találkozik olyan egyszerű problémákkal, amelyek megoldásában szerepet játszik a megfigyelés, az értelmezés, az összefüggések

felfedezése, ezáltal fejlődik gondolkodása, problémamegoldó képessége. Már a rendszerező készségek fejlődésének kezdeti fázisában is képes a lehetőségek megkülönböztetésére, azok rendszerezett felsorolására. Alsó tagozaton az új elemeket tartalmazó, problémát jelentő helyzetek nagyrészt örömteli tevékenységekben, játékos helyzetekben merülnek fel, a tanuló így gyakorolhatja, alkalmazhatja megszerzett ismereteit, fejlesztheti problémamegoldó, rendszerező és döntési képességeit. Elkezdi megtapasztalni, hogy a matematika segítségével hogyan lehet leírni a közvetlen környezete természeti, vizuális, technikai jelenségeit, tevékenységeit. A matematikai nevelés szoros kapcsolatban van a zenei, mozgásos és nyelvi fejlesztéssel.

A mindennapi kommunikáció során a tanuló fokozatosan tanulja meg és alkalmazza a matematika nyelvét, a relációszókincset, a viszonyok kifejezését. Kezdetben megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal közli gondolatait, és ezt lehet fokozatosan egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. A tanuló fokozatosan tanulja meg a kooperatív tevékenységek során az együttműködést, egymás elfogadását. Kérdéseket tesz fel, meghallgatja, megfigyeli a választ, mások véleményét; a tévedéseket tolerálja; ezekkel párhuzamosan érvelni tanul saját véleménye mellett. Szükséges a tanulók egyéni szintjének, adottságainak, képességeinek megfelelő differenciálása. Ennek formája a tevékenykedtetés, az eszközhasználat megválasztása, a többszintű problémafelvetés, a digitális tananyagok által kínált fejlesztő lehetőségek alkalmazása, az időbeli korlátok kiiktatása, a segítségnyújtás, a páros vagy csoportos munka szervezése és az értékelés. A tanuló a digitális eszközöket lehetőség szerint már ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja: a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására számítógépes fejlesztő játékokat használ.

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése megjelenik az etika / hit- és erkölcstan tantárgy keretében. Az 1–4. évfolyamon a tanuló kognitív fejlődésére művelet előtti és konkrét műveleti szakaszok egyaránt jellemzőek. Az erkölcsi normák és szabályok keletkezésének magyarázatában, a tevékenységek motivációjában és a transzcendens hit fejlődésében is nagy szerepet kap a tanuló által elfogadott tekintélyszemély véleménye, viselkedési mintája; ugyanakkor a jó-rossz cselekedetek elbírálásában már megjelennek a tettek – egyénre és környezetre vonatkoztatott következmények mérlegelése is. Az éntudat és önismeret fejlődésében a pszichológiai én kibontakozásának folyamata kezdődik el.

Az személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése célkitűzéseinek elérése érdekében fontos olyan nevelési-oktatási módszerek kiválasztása, amelyek figyelembe veszik a gyermekek fejlődési sajátosságait, az egyének közötti különbségeket, fejlettségi szinteket. A tanulók közötti különbségekre történő megfelelő reagálás fontos feltétele a motivált tanulás elérésének, a tanulás érdekében nyitott társas tanulási környezet kialakítására, amelyben minden tanuló úgy érzi, meghallgatják őt és értékesnek tekintik aktivitását. A tanulás fizikai környezete a foglalkozások és munkaformák jellegéhez rugalmasan alkalmazkodik. A pedagógus által vezetett, érdeklődés alapján kialakított tanulói csoportokban a megbeszélések funkcionális tevékenységekkel, mesékkel, történetekkel, csoportos önismereti játékokkal, zenével, képzőművészettel és drámajátékkal gazdagodnak. Az egyéni és a csoportos feladatok megtervezésénél és kivitelezésénél digitális eszközöket is alkalmazunk.

Az alkalmazott pedagógiai módszerek olyan feltételeket teremtenek, amelyek lehetővé teszik, hogy a tanulók rácsodálkozzanak a jelenségekre, kérdezzenek, igazolják saját véleményüket és meghallgassák mások véleményét. A nevelési-oktatási folyamatban alkalmazott többféle módszer lehetővé teszi, hogy a tanulók a tanulás aktív szereplőiként fejlesszék kompetenciáikat.

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái megjelennek a mindennapos művészeti nevelés terén a vizuális kultúra, a technika és tervezés, ének-zene és a magyar nyelv és irodalom tantárgyaiban, valamint a szakköri és az iskola délutáni foglalkozási

keretének felhasználásával. Az általános iskola alsó tagozatán a vizuális kultúra tantárgy legfontosabb feladata az örömteli alkotótevékenység és alkotókedv fenntartása, valamint a vizuális műveltség nyitott szemléletű megalapozása. Az élményalapú tanulás megvalósítása érdekében változatos, a tanulók érdeklődését felkeltő játékos, új technikákat és kifejezőmódokat biztosítunk. Kiemelten kezeljük az ismerkedést a vizuális kommunikáció eszközeivel, a médiakörnyezettel, illetve a térszemlélet fejlesztése érdekében a tárgyak élményszerű használatának és az épített, tervezett környezet elemző vizsgálatával. A technika és tervezés tantárgy tanítása során építünk az óvodában megszerzett tudásra (az önellátás, önkiszolgálás, a tárgyalkotás, a kézműves és óvoda udvari tevékenységek során megszerzett tudás) amely tovább mélyíti az ember környezetet átalakító tevékenységének, felelősségének megismerését. Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építhető az alkotótevékenység, a gyakorlati feladatvégzés. A motiváció felkeltésére a tanuló aktív tanulási folyamatba történő bevonásával, játékba ágyazott minta- és modellkövetéssel, tapasztalatszerzéssel, felfedezéssel, az alkotó fantázia mozgósításával nyílik lehetőség. A tudás elsajátításának nagyobb egységekbe történő szerveződését nagymértékben segíti elő a környezeti tapasztalások eredményeként kialakult szokásrend, melynek kitüntetett eseményeit képezik a megelevenített néphagyományok, ünnepek, jeles napok.

Az ének-zenei nevelés terén figyelembe vesszük a tanuló életkori sajátosságait, aktív zenei tevékenységek során (mint a közös éneklés, zenélés, alkotás és zenés tematikus projektekből való részvétel) segítjük a művészeti élmény elmélyülését.

A kulturális tudatosság kompetenciái az alsó tagozat a történelmi, népi tárgyú olvasmányok, énekek illetve a tanulónak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapi nyomán keletkező tudása terén jelenik meg.

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése megjelenik az idegen nyelvek, a digitális kultúra, technológia és tervezés tantárgyak keretében az életkori sajátosságokhoz igazodva. Az idegen nyelvek tantárgyak tanulása elősegíti a körülöttünk lévő világ múltjának, jelenének és jövőjének megismerését, hozzájárul a tanuló jövőbeni munkavállalói kompetenciáinak, pályaválasztási célok sokrétű fejlesztéséhez. A digitális kultúra tantárgy keretében a tanuló a tanulási tevékenységek szakaszaiban használja az infokommunikációs eszközöket, lehetőségeket, ismereteket szerez azok szerepéről, innovációs potenciáljáról és veszélyeiről is. A technológia és tervezés tantárgy tanulása során elsajátított tudás és tudásalkalmazás elősegíti, hogy a tanuló tájékozott fogyasztóvá váljon, valamint mérlegelni tudja a termékeknek és szolgáltatásoknak az életminőségre gyakorolt hatásait.

Felső tagozat

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életben át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

a) A tanulás kompetenciái:

A tanulási kompetenciák fejlesztésének feladata azoknak a tanulási módszereknek és azoknak a viszonyulás formáknak a megtanítása, további elmélyítése amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak. A tanuló mélyebb ismereteket szerez tanulást segítő technikákról, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz

szükséges digitális eszközök használata, együttműködés a tanulótársakkal, csoportmunka, projektek, tanulási környezetének kialakítása. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban, az interneten. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat és ismeri ezek etikus, képességeit, ismereteit fejlesztő módon történő használatát. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelviileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

A tanulási részképességek – figyelem, beszéd, olvasás, emlékezés, gondolkodás, önművelés – fejlesztéséhez is teret biztosítunk. Ösztönözzük a tanulókat arra is, hogy a tanulással kapcsolatos problémáikkal szembenézzenek, azokra megoldást keressenek, a megismeréssel pozitív, örömteli viszonyt alakítsanak ki, a tanulást mindennapi életük ritmusába, szokásrendszerükbe megfelelően illesszék be, illetve megfelelően és célszerűen alakítsák ki tanulásuk mindennapi szokásrendszerét.

b) A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi):

A felső tagozaton a kommunikációs kompetenciák fejlesztése szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz. A képzési szakasz első felében motívumokra épülő témakörök uralják a tananyagot. Ezek biztosítják a tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompentenciák és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését. A képzés második szakaszában a fő szervező elv a kronológia. Ennek célja, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom néhány nagy korszakát, művelődéstörténeti korszakát, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagtartalmaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is. Az irodalmi ismeretek elsősorban az olvasás öröméhez, a különféle befogadási, értelmezési stratégiákhoz, az irodalmi művek kontextusaihoz vezető utakat mutatják meg, ezzel előkészítve az irodalmi művek eszme-, stílus- és hatástörténeti, valamint történelmi nézőpontú értelmezését. Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanuló nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják. A tanórai és az iskolán kívüli tevékenységeket tervezzük meg, hogy azok alkalmazkodjanak a tanuló társadalmi, kulturális és életkori sajátosságaihoz, és segítsék az adott esetben szükségessé váló differenciálást (felzárkóztatás, tehetséggondozás). Az iskolai munka során törekszünk a módszertani sokszínűségekre, az aktív tanulói tevékenységekre épülő módszerek alkalmazására (gyűjtőmunka, projektek, kooperatív, együttműködésen alapuló változatos és ötletgazdag írásbeli és szóbeli feladatok). A kompetencia fejlesztési céljai csak úgy valósíthatók meg, ha a tanuló aktív alakítónak válik, és nem csupán passzív befogadónak vesz azon részt. A tanulói tevékenységekre és együttműködésre épülő módszerek erősítik a tanuló problémamegoldó képességét, és képessé teszik őt arra, hogy összekapcsolja a különböző forrásokból nyert sokféle információt. Az 5–8. évfolyamon a tanítás célja az is, hogy megfelelően előkészítse a középiskolai tanulmányokat. A tervezéskor figyelembe vesszük a középiskolai felvételi vizsgák elvárásait, azaz a középiskolák ismert bemeneti követelményeit. Az értékelési eljárások alkalmazásakor fontos a tanuló teljesítményének kiegyensúlyozott, szóban és írásban történő megítélése.

Az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése terén a korosztály sajátosságainak megfelelően a beszédértés és a beszédalképesség, valamint az interakció komplex fejlesztésén van a hangsúly. A nyelvi tartalmakat minden esetben kontextusba ágyazva, konkrét beszédhelyzetek során dolgozzuk fel. A nyelvtanulást az örömteli játékosság, mozgással, dramatizálással összekapcsolt dal, tanulás, mondókázás, mesélés és változatos munkaformák jellemzik. A tanulás tartalmát, tananyagait a nyelvtanuló igényeinek és egyéni különbségeinek megfelelően tervezzük és alakítjuk folyamatosan tervezni, minél inkább szem előtt tartva a 21. századi eszközök nyújtotta lehetőségeket. A tanuló megismeri az életkorának és érdeklődésének megfelelő

autentikus anyagokat is, amelyek tovább erősítik a nyelvtanulási motivációját, és alkalma nyílik találkozni a következő szövegtípusokkal: gyermekirodalmi szövegek, a populáris kultúra szövegei, ismeretterjesztő és tényközlő, valamint személyes interakcióhoz, élményekhez, játékos tanuláshoz kapcsolódó szövegekkel.

c) A digitális kompetenciák:

A digitális kultúra keretében hangsúlyos a mindennapi életben használt digitális eszközökkel megvalósított megoldások megismerése. A tanulás és tanítás egyik feladata a tanuló eltérő informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteinek rendszerezése, kiegészítése. A tanuló a digitális kompetenciák és a problémamegoldás képességének fejlesztése során, a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával, problémaorientált feladatmegoldási módszereket sajátít el. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. Kiemelten tárgyaljuk a gyors elavulás, a biztonság, a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás, valamint a biztonsági okokból bevezetett korlátozások problémarendszerét is.

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

Az alapfokú képzés első, a matematikai alapkészségek kialakítását legfőbb célként megjelölő nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből kiindulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, s kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye. Felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját. A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözzük az egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége. Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén is. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja. A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projektekben mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait. Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást annak a tanulóknak, akinél ezek a lépések hosszabb időt, több szemléltetést igényelnek. Ezzel a lassabban haladó tanuló sem veszíti el érdeklődését és reményét a matematika megértése iránt. A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép, illetve más digitális eszközök mellett a tanuló megismerkedik olyan matematikai szoftverekkel, amelyek a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ellenőrzés, értékelés csak a tanult ismeretek alkalmazására terjed ki.

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése megjelenik az etika / hit- és erkölcstan tantárgy keretében. Az 5–8. évfolyamon tanulók kognitív fejlődésére a fejlettségi szintek heterogenitása következtében a konkrét műveleti és a formális műveleti szakaszok sajátosságai egyaránt jellemzőek. A normák megállapításában, cselekedetek elbírálásában, a büntetés megállapításának mértékében a tekintély helyét átveszik a közös megegyezésen alapuló szabályok, az erkölcsi ítéletekben megjelenik a cselekvő szándékának megítélése. Az adott kortárs csoportnak és a tanuló által elfogadott tekintélyszemélynek való megfelelés

motiváló ereje mellett megjelenik az aktuális csoportnormák megkérdőjelezése, az igazságosság hiányának felismerése is.

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az 5-8. évfolyamokon folyamatosan biztosítjuk a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái megjelennek a mindennapos művészeti nevelés terén a vizuális kultúra, a technika és tervezés, az ének-zene, a történelem és a hon- és népismeret tantárgyaiban, valamint a szakköri és az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával.

A vizuális kultúra tantárgy keretében a legfontosabb feladat az örömteli és többféle cél érdekében folyó alkotótevékenység segítése, a kreativitás fejlesztése céljából a kísérletezés bátorítása, a problémamegoldó gondolkodás gyakorlása, valamint a vizuális műveltség komplex szemléletű gyarapítása. A tanulás során a közvetlen környezetből nyert információk megfigyelése, leírása, elemzése a megismerés fontos forrás, miközben különös jelentőséget nyer a kreativitás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése is. A kreatív alkotó, ezen belül a tervező tevékenység sajátos lehetőséget biztosít a vizuális problémahelyzetekben a megoldáskeresésre, a megoldások kipróbálására, majd értelmezésére és értékelésére. Az élményalapú tanulás megvalósítása a tanulók érdeklődését felkeltő játékos, újabb és újabb technikákat és kifejezőmódokat kipróbáló egyéni vagy csoportos alkotó feladatok megoldásával érhető el. Miután az adott korosztály mindennapjainak meghatározó része a digitális környezet, egyre hangsúlyosabb a vizuális kommunikáció lehetőségeinek, a különböző mediális megjelenések mérlegelő értelmezésének a gyakorlása. Ebben az iskolaszakaszban a vizuális műveltség nem csak a történeti korok művészeti emlékeinek vizsgálatát jelenti, hanem a mindennapok részeként a kortárs művészeti jelenségek értelmezését és magyarázatát is. A körülöttünk lévő épített, tervezett környezet, tárgyi világ vizsgálatán keresztül a hagyományörzés lehetőségeinek is teret biztosít. A művészettörténet képi ismeretanyaga az alkotva befogadás elvét követve része a tantárgyi követelményeknek, megközelítése tematikus, mert a művészet kultúráközvetítésben betöltött szerepe a rendelkezésre álló óra- és időkeretben a tanterv témaköreihez kapcsolva eredményesebben tanítható és tanulható. Az adott iskolaszakasz életkori sajátosságai a különböző vizuális önkifejezési formák gyakorlásával gazdagítják a tanulók személyiségét.

A technika és tervezés tantárgy tanítása során építünk a tanulók előzetes tudására, az alkotótevékenység során elsajátított technikai ismeretekre, az eszköz- és szerszámhasználat műveleti lépései során felmutatott ügyességre, valamint a tervezési és kivitelezési önállóságra. Komplex alkotó folyamatok tervezésével és elvégzésével biztosítjuk az elmélyülést, a változatos tanórai tevékenységet. A gyakorlatközpontú tanulási-tanítási folyamat – melyben az alkotótevékenység és az ismeretek szerzése egymástól elválaszthatatlan – jobban alkalmazkodik a helyi igényekhez, lehetőségekhez, sajátosságokhoz, jobban támogatja a pályaválasztást.

Az ének-zenei nevelés terén az intellektuális és az emocionális fejlesztés egyensúlyára építünk. A teljes embert fejlesztő zenepedagógiai gyakorlatot alkalmazzuk, melynek célja a magyar nemzeti értékeket tisztelő és őrző, egyben európai műveltségű, kreatív, önállóan gondolkodó ember nevelése.

A kulturális tudatosság kompetenciái megjelennek a konkrét élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése, a történettanításon alapuló történelemtanításban, amely a történelmi tudatosság és szemlélet kialakítását alapozza meg. A történelem és a hon- és népismeret tantárgyak jellemzően nagyban hozzájárulnak a kulturális kompetenciák fejlesztéséhez. A régmúlt korok embereinek életét bemutató történeteken, történelmi jelentőségű események feldolgozásán keresztül kulturális ismereteik elmélyülnek. Az egyetemes történelem, kultúra általánosan jellemző jelenségeinek, folyamatainak megismerése magyar példákon keresztül kerülnek bemutatásra. Az életmódtörténetet és a történelmi

portrékat olyan témák egészítik ki, amelyek a mondák és legendák világát, a kereszténységet, illetve egy-egy korszak hadviselését és világképét ismertetik meg a tanulókkal. A 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása és az ok-okozati összefüggések jobb megértése egyre jobban elősegíti, hogy a tanuló egyre inkább képessé váljon a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére.

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése megjelenik az idegen nyelvek, az állampolgári ismeretek, a digitális kultúra, technológia és tervezés tantárgyak keretében. Az idegen nyelvek tantárgyak tanulása elősegíti a körülöttünk lévő világ múltjának, jelenének és jövőjének megismerését, hozzájárul a tanuló jövőbeni munkavállalói kompetenciáinak sokrétű fejlesztéséhez. Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása során a tanuló tudatosan készül későbbi munkavállalói szerepére, ezért megismeri a munka világát érintő alapvető jogi szabályozást, illetve tájékozódik a munkaerő-piaci szerepekről, a munkaerőpiac helyzetéről, változásairól. Felismeri a szerepét a társadalmi munkamegosztásban. A digitális kultúra tantárgy keretében a tanuló a tanulási tevékenységek szakaszaiban használja az infokommunikációs eszközöket, lehetőségeket, tisztában van azok szerepével, innovációs potenciáljával és veszélyeivel is. A technológia és tervezés tantárgy tanulása során elsajátított tudás és tudásalkalmazás lehetővé teszi, hogy a tanuló tájékozott fogyasztóvá és a termelésben kezdeményezően részt vevő vállalkozóvá váljon, valamint mérlegelni tudja a termékeknek és szolgáltatásoknak az életminőségre gyakorolt hatásait.

6.8. Az egységes oktatás és a differenciált tanítás-tanulás megvalósulásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- tudatos törekvés az érdeklődés felkeltésére, a tanulók motiválására, aktivizálására
- a pedagógiai munka éves szintű tervezési dokumentuma a tanmenet, melyben a tematikus egységekre/órákra bontás megjelenik
- a tanulócsoporthoz igazított célok meghatározásakor a tantervi előírások figyelembe-vétele, az általános pedagógiai célrendszer és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célok egységben kezelése
- tananyagegységek tárgyalását megelőzően tervezéskor a pedagógiai folyamat lényeges elemeinek figyelembe vétele: a megtanítandó tartalom, a tanulók előzetes tudása, motiváltsága, életkori sajátosságaik, tantermi-infokommunikációs lehetőségeink
- a tanulói tevékenység, a tanulási folyamat szem előtt tartása: a tanulói tevékenység, önállóság, kezdeményezéseik, problémamegoldásaik, alkotóképességük előtérbe állítása;
- *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikák és formák alkalmazása, a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő gyakorlat visszaszorítása;
- a tanóra céljainak megfelelő stratégiák, módszerek, taneszközök tudatos tervezése és alkalmazása
- céloknak megfelelő, logikus, követhető órafelépítés
- a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben
- különleges bánásmódot igénylő tanuló számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása
- az egyéni bánásmód megvalósításának kialakítása a szaktárgyi specialitásoknak megfelelően
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére
- a tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségek felismerése, számukra segítség nyújtása vagy más szakembertől segítség kérése
- digitális, online eszközök célszerű használata
- a szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása
- módszertani változatosság, a szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő módszerek, taneszközök alkalmazása
- Szükség esetén (az eredményesség érdekében) a tervek korrekciója

6.9. Az eredményes tanulás támogatásának, segítésének feladata

Az eredményes tanulás segítésének, a tanulás támogatásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- a tanulók szükségleteire, céljaira építő pedagógiai tevékenység,
- az érdeklődés felkeltése és fenntartása
- a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembe vétele, ha szükséges, ennek megfelelően az előzetes tanítási tervek változtatása
- pontos, következetes fogalomhasználat
- a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségek kihasználása (szaktárgyi koncentráció)
- a tanulók más forrásokból szerzett tudásának beépítése az ismeretelsajátítás folyamatába
- a rendelkezésére álló tananyagok, eszközök (digitális anyagok és eszközök) ismerete, a tanítási célnak megfelelő használata
- szaktárgynak és tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszerek, taneszközök alkalmazása
- a tanulók önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására nevelése,
- az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetése.
- az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának kialakítása
- pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkör kialakítása, ahol minden tanuló hibázhat, és mindenkinek lehetősége van a javításra
- a tanulás támogatása érdekében a folyamatos visszajelzések adása az órákon
- tanulást támogató környezet kialakítása és fenntartása (pl. a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával...)
- a diákok döntéshozatalba való bevonása
- a tanuló hibái, tévesztései a tanulási folyamat részei, az egyéni megértés elősegítése
- megfelelő útmutatók és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközök biztosítása a tanulók számára (pl. webes felületek működtetése, amelyeken megtalálhatók az egyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok)
- a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználása a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására
- a tanulók tanulási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget nyújtása számukra
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzésének egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való használata, szükség esetén a tanítási gyakorlat módosítása
- az önálló ismeretszerzés, kutatás igényének kialakítása, a tanulók ösztönzése az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában, a digitális eszközök funkcionális használatában mintaadás
- Módszertani fejlesztés: A tanulási/tanítási folyamatok szervezése és irányítása a hatékonyság, eredményesség és méltányosság szempontjainak együttes figyelembevételével zajlik. A kooperatív tanulásszervezést vezetünk be alsó és felső tagozatban egyaránt az eredményesség és méltányosság folyamatos mérésével, a kooperatív folyamatok folyamatos igazításával.

7. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

7.1 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg az iskola heti öt testnevelés óra keretében 2012. szeptember 3-tól az első és ötödik évfolyamokon felmenő rendszerben. A többi évfolyamon a

közüoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény szerinti mindennapos testmozgást kifutó rendszerben szervezi meg az iskola. A mindennapos testnevelés keretében a 2. és 5. osztályokban a tanulók úszásoktatáson vehetnek részt amennyiben a források ehhez pályázati vagy egyéb államháztartáson belüli vagy kívüli forrásból megteremthetők.

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanúlással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.

A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság.

7.2 A tanulók fizikai állapotának mérése

Az állapotmérésről általában

Az utóbbi években kimutathatóan romlott a gyermekek és fiatalok egészségi állapota, teherbíró képessége. Az egészségtelen életmód, kevés mozgás, nem megfelelő táplálkozás következményeként egyre több a gerincbeteg, túlsúlyos gyermek. Az egészségügyi világszervezet megfogalmazása szerint: az egészség a jó testi, lelki és szociális környezet állapota. Ha megfelelő az egyensúly, - testi, lelki és szociális értelemben – annál egészségesebb az ember.

Az iskolában leginkább a testi egészség fejlesztésére van lehetőség, ezen keresztül érhetünk el megfelelőbb hatást a gyermekek lelki egészségének formálására.

Évente két alkalommal, ősszel és tavasszal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről. Az általános fizikai teherbíró képességek mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez lehetőséget biztosít az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A mérés céljai, várható hasznosulása

- Lehetővé teszi az egyén, a közösség, a társadalom egészének, vagy bizonyos rétegeinek egészség szempontú fizikai állapotának számszerűen is kifejezhető megbecslését, a mért adatok egészséggel összefüggő értelmezését, elemzését.
- A különbözőségek felfedezése lehetőséget ad az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megválasztásához.
- Biztosítja a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülést, a megadott követelményértékekhez viszonyítást.
- Felfedezi az esetleges hiányosságokat, ezáltal lehetővé teszi azok mielőbbi tudatos felszámolását.
- A rendszeres időszaks ellenőrzés folyamatos visszacsatolást jelent a hibák kiküszöböléséhez.
- Összehasonlítási, viszonyítási lehetőséget ad az azonos módszerrel, de pl. különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő, különféle sportágakat űző egyének teljesítményeihez.
- Már a kisiskolás korúak körében felszínre kerülnek, kitűnnek az egyes területen elért kimagasló

eredményükkel a genetikailag kiváló - testi, biológiai, fiziológiai - adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok.

Összefoglalva: az egyén az általános fizikai teherbíró-képessége mérése során választ kaphat arra, hogy fizikai terhelhetősége szempontjából jelenleg hol tart, hová kell felfejleszteni magát és hogyan tegye meg az első lépéseket.

Mérés az iskolában

A Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) tesztrendszer méri, értékeli és minősíti az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket, amelynek célja az egészséghez szükséges fittségi állapot elérése, megőrzése, javítása a tanulók fizikai aktivitási szintjének növelésén keresztül. A NETFIT a fizikai fittségi mérés során három tartalmi területet, azokhoz kapcsolódóan négy fittségi profilt vizsgál.

NETFIT tartalmi területei és kapcsolódó profilok		
Fittségi profil megnevezése	Fittségi tesztfeladat megnevezése	Vizsgált terület
Testösszetétel és tápláltsági profil	Testtömeg mérése	Test tömegindex
	Testmagasság mérése	
	Testzsír százalék mérése	Test zsírszázalék
Aerob fittségi profil	Állóképességi ingafutás teszt	Aerob kapacitás
Vázizomzat fittségi profil	Ütemezett hasizom teszt	Hasizomzat ereje és erő-állóképessége
	Törzsemelés teszt	Törzsfeszítő izmok ereje
	Ütemezett fekvőtámasz teszt	Felsőtest izomereje
	Kézi szorítóerő mérése	Kéz maximális szorító ereje
	Helyből távolugrás	Láb robbanékony ereje
Hajlékonysági profil	Hajlékonysági teszt	Térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

Általános vizsgálati szempontok:

- A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést.
- A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak — szakorvosi véleményezés alapján — az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhetjük el.
- A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal.
- A vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni.

Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.

1. A motorikus próbákat sportöltözetben, jól szellőző nagy teremben, tornateremben, illetve szabadtéren célszerű elvégezni.



2. Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előzze meg.
3. A motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell elkezdni.

A NETIFIT teszt elvégzését, a kapott adatok értékelését a NETFIT kézikönyv (Kaj Mónika, dr. Csányi Tamás: Kézikönyv a nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt alkalmazásához, Magyar Diáksport Szövetség) és a hozzátartozó segédletek (oktatófilm, hanganyag, NETFIT mérési eszközök) alkalmazásával végzi el az általános iskola.

8. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

8.1 Ellenőrzés

Az ellenőrzés alapelvei:

- rendszeresség, folyamatosság
- korrektség
- igényesség
- objektivitás és empátia megfelelő aránya
- a tanulói önkontroll fejlesztésének igénye.

Kíváncsún tartjuk a szóbeli ellenőrzés részarányának növelését. Az írásbeli számonkérés esetében ajánlott előnyben részesíteni az esszé formájú összefüggő megnyilatkozásokat.

Folyamatellenőrzés keretében az országos mérés, értékelés a tanulók szövegértési és a matematikai eszköztudásbeli fejlődése a hatodik és nyolcadik évfolyamokon, angol és német nyelvet első idegen nyelvként tanulók körében a tanulók idegen nyelvi szövegértési készségeinek fejlődése a hatodik és nyolcadik évfolyamokon valamint a tanuló eltérő ütemű fejlődéséből, fejlesztési szükségleteiből fakadó egyéni hátrányok csökkentése, az alapkészségek sikeres megalapozása és kibontakoztatása érdekében a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló méréseket hajtjuk végre.

A folyamatmérés eredményei nem lehetnek a diákok minősítésének az eszközei.

Az ellenőrzés módszerei:

- szóbeli feleltetés
- házi feladat, fűzetvezetés ellenőrzése

Írásbeli számonkérési formák:

- írásbeli felelet
- beadandó, nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat
- röpdolgozat (bejelentés nélkül, aznapi házi feladatból)
- dolgozat, feladatlap, teszt (előző órán bejelentett, kisebb anyagrészből)
- témazáró dolgozat (legalább egy héttel korábban bejelentett, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölelő).

A tanuló produktumának ellenőrzése:

- valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva rajz, ének, technika, számítástechnika és testnevelés tantárgyból.
- IKT eszközök alkalmazása

Az ellenőrzés funkciói:

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről. Folyamatos munkára készíteti a tanulókat, folyamatos visszajelzést ad a tanárnak az egyes tanulók, illetve az egész

csoport adott anyagrészből elért tudásszintjéből, a tanulók reális önértékelésének, reális pályaválasztáshoz vezető út megtalálásának eszköze.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

8.2 Értékelés, minősítés

Az értékelés, minősítés alapelvei

Nevelő és oktató munkánk egyik fontos feladata a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzése és értékelése.

Az elvárható szintnek, képzési területeknek, tananyaggal kapcsolatos követelményeknek megfelelően a tantárgyi értékelési szempontokat is megfogalmazzuk.

Minden tantárgy esetén témakörönként vagy egy-egy fontosabb képesség alapján értékeljük a tanulókat. Az értékelés során a tanuló fejlődését emeljük ki. Felhívjuk a figyelmet a fejlesztésre váró területekre, a hiányok pótlására. Javaslatot teszünk a fejlesztés módjára. Az értékelésben részt vesznek a tanulók is.

Ha a tanuló a „felzárkóztatásra szorul” minősítést kapja, a szülő bevonásával az osztályfőnök és a szaktanár minősíti a tanuló teljesítményét, megkeresik a tanuló haladását akadályozó tényezőket.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes tantárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája, vagy gyakorlati tevékenysége alapján értékeljük.

Az elméleti tantárgyak, magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret ellenőrzésénél szemlőtt kell tartani, hogy az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végezzük, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményeihez, emellett figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés, minősítés óta.

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. Ha egy tantárgy oktatása egy tanítási cikluson belül csak egy órában történik, akkor kéthavonta kell legalább egy érdemjeggyel értékelni a tanulókat. Az érdemjegyekről a szülőt, a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató könyvön keresztül.

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végezzük, hogy a teljesítményük hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez, emellett figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott. A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése. Lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák kijavítására. A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás – képesség - teljesítmény egységében kell értékelni.

Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy a szóveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét). A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése az irányadó elv.

A tanulót befolyásoló tényezők fejlettségének minősítési szempontjai első évfolyamon félévkor és év végén:

Figyelem:

- megfigyelőképesség
- figyelem tartóssága, terjedelme

Gondolkodás:

- a tananyag megértése

- összefüggések felismerése, alkalmazása
- probléma-megoldási képességének fejlettsége
- azonosító, megkülönböztető képesség

Emlékezet

- bevésés, megtartás, felidézés
- mozgási emlékezet fejlettsége
- vizuális emlékezet fejlettsége
- verbális emlékezet fejlettsége
- testséma, térorientáció.

A tanulási technikák fejlettségének, szintjeinek értékelési szempontjai első évfolyamon félévkor és év végén:

- feladatmegoldásban nyújtott segítség igénylése
- munkatempó
- taneszközök használata
- önellenőrzés

Az értékelés, minősítés módszerei:

- folyamatos

A folyamatos értékelés funkciója, hogy visszajelzést a diáknak a zökkenőmentes továbbhaladás érdekében valamint jelzés a szülőknek a diák adott tantárgybeli előmeneteléről.

A folyamatos értékelés fajtái:

- órai értékelés (szóban az órai munka, az aktivitás visszajelzésére, IKT tudás tesztek))
- szóbeli felelet értékelése
- gyakorlati, illetve manuális tevékenység értékelése osztályzattal és szóban (készségtárgyakon belüli teljesítmény értékelése)
- írásos értékelés (írásbeli munka minősítésére: osztályzat – hozzáfűzött megjegyzések, tanácsok)
- szülőknek üzenőfüzet vagy ellenőrző útján küldött jelzés a feltűnően gyenge, vagy a kiemelkedő teljesítményért.

Az érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzetben keresztül. A bejegyzéseket az osztályfőnök 2 havonta ellenőrzi, az elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik a nevelők:

Alsó tagozaton:

- 0-40 % - elégtelen (1)
- 41-55 % - elégséges (2)
- 56-79 % - közepes (3)
- 80-90 % - jó (4)
- 91-100 - jeles (5)

Felső tagozaton:

- (1) elégtelen - 0 – 33 %
- (2) elégséges - 34 – 50 %
- (3) közepes - 51 – 75 %
- (4) jó - 76 – 90 %
- (5) jeles - 91 – 100 %
- fél évi és év végi minősítés

Az értékelés, minősítés funkciói

- Év közbeni értékelés funkciója: a tanuló emberi méltóságát tiszteletben tartva elfogulatlan és konkrét legyen, az érdemjegy hitelesen tükrözze a tanulói teljesítményt, hiteles visszajelzést nyújtson a tanuló számára a követelmény- teljesítmény megfeleléséről, segítse a reális önértékelés alakulását, az önálló tanulási képesség és igény kialakulását.
- Félévi minősítés funkciója: visszajelzése annak, hogy a tanuló hol tart a tantárgy ismeretanyagának, az abban való jártasságnak az elsajátításában. A félévi osztályzatnak kell



kifejeznie azt, hogy a tanulói munka, aktivitás tendenciája megfelelő-e, a képessége szerinti legmagasabb szintű tudás megszerzéséhez vezet-e, visszajelzést kell adni arról, hogy megtalálta-e a tanuló a tantárgy eredményes elsajátításához szükséges tanulási módszereket.

- Év végi minősítés funkciója: az osztályzatban kifejezett minősítés azt mutatja meg, hogy a tanuló milyen szinten sajátította el a tantárgy adott tanévre előírt követelményeit.

A félévi és az év végi minősítés összhangban kell, hogy legyen az évközi értékelések során adott szóbeli, írásbeli és érdemjegyekben kifejezett visszajelzésekkel.

A tanulók teljesítményének értékelési, minősítési területei

- osztályozó értekezlet: két alkalommal, félév és tanév vége előtt tartandók

A tantárgyi osztályzatokról a szaktanár, a magatartás és szorgalom minősítéséről az osztályfőnök dönt az osztályban tanító pedagógusok javaslatának figyelembe vételével. Az osztályozó értekezleten az osztályban tanító pedagógusok, az iskola igazgatója, vagy helyettese vesz részt. Az osztályozó értekezlet pontos idejét az iskolai munkatervben rögzíteni kell

- igazgatói értékelés: iskolai szülői értekezleten, félévi és tanévzáró értekezleteken, tanévzáró ünnepélyen

- osztályfőnöki értékelés: tervének megfelelő számban és formában

8.3 Az értékelés és minősítés az alsó tagozat 1. évfolyamán és a 2. évfolyam félévéig

Az 1. évfolyamon és a 2. évfolyam félévéig szöveges értékelést, minősítést alkalmazunk.

Szöveges értékelés, minősítés szabályai az első és második évfolyamokon

Az alsó tagozaton a szöveges értékelés, minősítés célja a szülők tájékoztatása gyermekük képességeinek és készségeinek fejlődéséről, tanulmányi előrehaladásáról.

A szöveges értékeléssel, minősítéssel kapcsolatos elvi követelmények

- fejlesztőközpontúság jellemezze
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- legyen összhang a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között
- jellemezze a gyakorlatot a rendszeres és folyamatos értékelést
- személyre szóló és ösztönző jellegű legyen
- a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérőjeként tudjon megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet betölteni
- konkrét egyénre szabott javaslatokkal jelölje meg a továbblépés útját és módját, nyelvi megformáltságában legyen közérthető mind a tanuló, mind a szülő számára

A szöveges értékelés, minősítés módja:

Tanítási év közbeni értékelés:

Az első évfolyamon és a második évfolyamon félévkor a tanulók munkáját tantárgyanként havonta szövegesen értékeljük a digitális naplóban.

Félévi és év végi minősítés:

Az 1. évfolyamon félévkor és év végén valamint második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló kiválóan teljesített, jól teljesített, vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

A félévi és év végi összegző minősítés az alábbi meghatározott skála szerint történik:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített

- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul.

Félévkor és év végén azon tanulókat, akiknek egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi és a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesítette az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól szöveges értékelés és minősítés alkalmazásával értékeljük.

Az értékelés és minősítés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Kiválóan teljesített / Kiválóan megfelelt

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani.

Jól teljesített / Jól megfelelt

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni.

Megfelelően teljesített / Megfelelt

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

A szöveges minősítés dokumentumai:

Az 1. évfolyamokról kiállított bizonyítványok záradék rovatába kell bejegyezni a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket és a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket.

Az 1. évfolyamon a tanuló szöveges minősítése bizonyítvány pótlapon történik. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány-pótlap jegyzékében (a megadott rovatok kitöltésével) igazolni.

8.4 Értékelés és minősítés a 2. évfolyam év végétől a 8. évfolyam év végéig

A 2. évfolyamon év végétől a 8. évfolyamig a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredményeket minősítjük:

- a kötelező tanítási órák mindegyikét
- a választott tanítási órák tantárgyait
- az önálló tantárgyként kezelt modulok értékelése, minősítése a többi tantárgyával megegyezően történik.

Tanítási év közbeni értékelés:

A 2 évfolyamon félév végétől - 8. évfolyamig a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük a digitális naplóban.



Félévi és év végi minősítés:

2 évfolyamon év végétől - 8. évfolyam végéig félévkor és a tanítási év végén a tanuló teljesítményét osztályzattal minősítjük.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján határozzuk meg.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel.

Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.

Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz.

Fogalmi pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja.

A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.

Fogalmi tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.

Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat.

Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.

Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt.

Fogalmi nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges.

Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

Az év végi bizonyítványban az általános iskola a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 1. melléklet 39. pontja szerint záradékok formájában a kiváló, kitűnő, jeles tanulmányi eredményeket jegyzi be.

Az év végi bizonyítványban záradékok formájában bekerülő minősítések alapelvei:

Alsó tagozaton:

Kitűnő tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: ha a tanuló kitűnő tanulmányi átlagú azaz valamennyi tantárgyból jeles osztályzata, magatartásból és szorgalomból példás értékelése van. Szöveges értékelésben részesülő tanuló esetén kitűnőnek tekintjük azt a tanulmányi teljesítményt, amikor valamennyi tantárgyból kiválóan teljesített minősítést, magatartásból és szorgalomból példás értékelést kapott.

Kiváló tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: a tanuló, ha egy jó osztályzata van és a többi mind jeles, szorgalomból és magatartásból példás értékelést kapott.

Jeles tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: a tanuló, ha két jó osztályzata van és a többi mind jeles, szorgalomból példás, magatartásból legalább jó értékelést kapott.

Felső tagozaton:

Kitűnő tanulmányi eredményben dicséretben részesül: ha a tanuló kitűnő tanulmányi átlagú azaz valamennyi tantárgyból jeles osztályzata, magatartásból és szorgalomból példás értékelése van.

Kiváló tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: az a tanuló akinek egy vagy két jó osztályzata van és a többi mind jeles, szorgalomból példás, magatartásból legalább jó értékelést kapott.

Jeles tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: a tanuló, ha év végi tanulmányi átlaga 4,51 feletti, szorgalomból példás, és magatartásból legalább jó értékelést kapott.

8.5 A tanuló tanulmányi munkájának diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

Diagnosztikus mérés

Célja: a tanulók előzetes ismereti szintjének megállapítása, helyzetfelismerés, feladat meghatározó jelleggel az adott tanulócsoportra

A teljesítményeket pontszámokban ill. százalékokban kifejezve értékeljük, nem osztályozzuk. A Diagnosztikus mérést valamely osztályfokra való belépéskor, tanárváltáskor végzünk.

Formatív mérés

Célja: a tanulási folyamat eredményének követése

Formái:

- írásbeli felelet
- röpdolgozat
- témaközi felmérés
- témazáró dolgozat

A teljesítményeket – a tantervi követelményekkel való összehasonlítás alapján – osztályozzuk. A tanulási folyamat által meghatározott időben rendszeresen tervszerűen elosztott gyakorisággal végezzük

Szummatív mérés

Célja: az adott évfolyamon, vagy az iskoláztatás szakasz határán a tanítási – tanulási folyamat eredményének mérése

Formái:

- év végi felmérés
- szintmérés
- képességmérés
- ismeret és tájékozottság mérése

A teljesítményeket a tananyag követelményeivel (minimum, átlagos, optimum szinthez) összehasonlítva pontokba és százalékokban kifejezett itemek szerint értékeljük, osztályozzuk.

Megtervezzük az egyén és az adott közösség egészének számára a szükséges korrekciót.

A magyar oktatás helyzetének, színvonalának megállapítását célzó országos és nemzetközi mérések. (Difer mérés, országos kompetenciamérés, idegen nyelvi mérés.)

9. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

9.1 A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy iskolai, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesíti.

Jutalom egy-egy időszak eredményes munkájáért, vagy valamely kiemelkedő teljesítményért adható.

A tanulók elismerésének fokozatai és alkalmai:

a./ Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók

- szaktanári dicséret
- napközis nevelői dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatóhelyettesi dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

b./ Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén kiváló tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért, példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell vezetni.

Bezerédj-plakettet és oklevél adományozása az általános iskolában a nevelőtestület döntése alapján történik az alábbi elvek szerint:

Azok a tanulók, akik nyolc éven át példamutató magatartást és kiváló tanulmányi eredményt vagy kiemelkedő kulturális eredményt vagy kiemelkedő sporteredményt értek el, továbbá akik kiemelkedően sokat tettek az iskoláért, társaikért; vagy akik szorgalma kiemelkedő (legfeljebb a magatartás jó) volt kaphatnak, melyet a ballagás ünnepélyén, az iskola közössége előtt vehetnek át.

Nevelőtestületi dicséret

Az egyes tanévek végén a kitűnő tanulmányi eredményt, példamutató magatartást és szorgalmat elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet az igazgatótól vesznek át a tanévzáró ünnepélyen.

Az egyes tanévek végén jó tanulmányi munkáért (legfeljebb 2 „jó” minősítés lehet a „jelesen” kívül), példás magatartásért és kiemelkedő szorgalomért (legfeljebb a magatartás jó) az osztályfőnök tanévzárón az osztályközösség előtt a tanulónak jutalomkönyvet adhat.

Az iskola szintű versenyek első három helyezettje oklevelet és könyvjutalmat kap, melyet az iskola közössége előtt vehet át.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, előadásokon, bemutatókon kiemelkedően szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek. A dicséretet az igazgató vagy az igazgatóhelyettes a tanévzáró ünnepélyen ismerteti.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. Az elismerésre az osztályfőnök, munkaközösségek tesznek javaslatot, melyet a nevelőtestület véleményez.

10. A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének alapelvei, követelményei, formái

A magatartás fogalma:

A tanuló viszonya az iskola értékrendjéhez; a házirendben rögzített viselkedési normák és íratlan viselkedési szabályok betartásának szintje, a tanuló viszonya társaihoz, az iskola dolgozóihoz. A magatartásjegy kialakításában a morális tulajdonságok játsszák a döntő szerepet.

A tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél a következő értékelő fokozatok alkalmazhatóak: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2).

A magatartásjegy kialakításának elvei:

A tanuló magatartásjegyében kifejezésre jut az iskolában tanúsított viselkedése, társaihoz való viszonya, felnőttekhez való viszonya, a kulturált magatartás szabályaihoz való viszonya az iskolában és az iskolai rendezvényeken, beszédstílusa, hangneme, a munkavégzés fegyelme, az iskolába járási fegyelme, a tanuló személyiségének előző évhez viszonyított pozitív vagy negatív változása, a közösség érdekeivel való azonosulásának szintje.



A szorgalom fogalma:

A tanuló viszonya a tanuláshoz, aktivitás, érdeklődés.

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél a következő értékelő fokozatok alkalmazhatóak: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

A szorgalomjegy kialakításának elvei:

A tanuló szorgalomjegyében kifejezésre jut a képességhez mért tanulmányi teljesítmény, az órai aktivitás, tudás iránti igénye, feladattudata, feladatvégzése, iskolai felszerelésére vonatkozó igényessége, a tanulmányi munkához való viszony (rendszeresség, pontosság, önállóság, kötelességtudat). A személyiségből fakadó tulajdonságok figyelembe vételével a jegynek tükröznie kell a változást amennyire lehet el kell különíteni a magatartás jegytől.

A magatartás és szorgalom minősítésének (a jegy kialakításának) formái

- Folyamatos minősítés

A pedagógusok folyamatosan, rendszeresen, következetesen reagálnak a tanuló megnyilvánulásaira (tanórán és tanórán kívüli szervezett foglalkozásokon).

Kirívó magatartásbeli vétség, illetve a munkamorál feltűnő romlása esetén a szülőket szóban vagy írásban tájékoztatjuk.

Kiemelkedő teljesítmény versenyeredmény, rendezvényen való szereplés, szervezőmunkában való részvétel, stb.) jutalma szóbeli és írásbeli dicséret.

A tanuló magatartását és szorgalmát az osztályközösség véleményét figyelembe véve az osztályfőnök minden hónap végén értékeli és minősíti.

- Félévi és év végi minősítés, jegy kialakítása

A tanuló önértékelésének, az osztályközösség véleményének figyelembe vételével az osztályfőnök kialakítja javaslatát. Az osztályban tanító tanárok testülete megvitatja azt. A döntést (vitás esetben szavazás segítségével) az osztályfőnök hozza meg.

Mind a magatartás, mind a szorgalom értékelése a tanulói személyiség alakításának, a tudás megszerzésére irányuló tevékenység segítésének eszköze. A tanuló magatartását és szorgalmát nem szabad mereven, a személyiségvonásainak figyelmen kívül hagyásával értékelni. Az értékelés nem tükrözhet tanári rokon- vagy ellenszenvet. A minősítés nem büntetés és nem megtorlás, hanem folyamatos értékelés: célja minden esetben a nevelés, a jobbítás, a segítségnyújtás.

Amennyiben a szülő nem ért egyet a pedagógusok által kialakított minősítéssel, az osztályfőnököknek (illetve az osztályban tanító bármely pedagógusnak) törekednie kell a közös álláspont kialakítására.

A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének követelményei:

1. évfolyam

Az értékelés tartalmi szempontjai:

Magatartás

- magatartási norma- és szabályismeret
- szabálykövetés a tanórákon, foglalkozásokon, óráközi szünetekben, iskolai szabadidőben
- a tanuló viszonya a társaihoz és a felnőttekhez
- a tanuló viszonya a tulajdonhoz.

Szorgalom

- motiváltság; részvétel a tanulási tevékenységekben
- a feladattudat fejlettsége, türelem, kitartás a feladatvégzésben
- megbízhatóság és a teljesítés igénye.

Követelmények

MAGATARTÁS:

Példás: A megismert magatartási szabályokat betartja. Az iskolában tanúsított magatartása fegyelmezett. Társaival segítőkész. A közösségben aktív. A felnőttekkel tisztelettudó, udvarias.

Jó: A megismert magatartási szabályokat általában betartja. Az iskolai helyes magatartásra alkalmanként figyelmeztetni kell. Társaihoz, felnőttekhez való viszonya elfogadó.

Változó: A megismert magatartási szabályokat gyakran megszegi. Az órai munkát, foglalkozást alkalmanként viselkedésével zavarja. Társaihoz, felnőttekhez való viszonya gyakran hangulata szerint változó. Osztályfőnöki figyelmeztetése van.

Rossz: A megismert magatartási szabályokat figyelmen kívül hagyja, vagy elutasítja. Viselkedésével sokszor zavarja az iskolai munkát és társait. A felnőttekkel, társaival elutasító vagy agresszióval reagál. Több osztályfőnöki figyelmeztetése, intője van.

SZORGALOM.

Példás: Tanulmányi munkája pontos, képességeinek megfelelően végzi azt, megbízható. Feladatvégzésében kitartó, türelmes és igényes. Az órai munkában aktívan részt vesz. Felszerelése hiánytalan és vigyáz rá.

Jó: Tanulmányi munkáját nem mindig a képességeinek megfelelően végzi. A feladatvégzésében időnként hiányzik a kitartás, a pontosság. Az órai munkába bevonható. Felszerelése időnként hiányos.

Változó: Tanulmányi munkában való részvétele ingadozó. Feladatait pontatlanul, hiányosan végzi el. Az órai munkába nehezen vonható be. Felszerelése gyakran hiányos.

Hanyag: Képességeihez képest keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességeit, feladatait elmulasztja. Az órai munkába nem kapcsolódik be, nem vonható be. Felszerelése rendszeresen hiányos.

2-4. évfolyam

MAGATARTÁS:

Példás: A házirendet betartja. - Tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik. – Kötelességtudó, a feladatait teljesíti. – Szívesen, önként vállal feladatokat, és azokat teljesíti. – Tisztelettudó. - Társaival, a nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzőkenyen, segítőkészen viselkedik. - Az osztályközösség életében aktívan részt vesz. - Óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet. - Nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó: A tanítási órán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik. - Feladatait a tőle elvárható módon teljesíti. – Megbecsüli saját, társai és környezete értékeit. Feladatokat önként nem vagy ritkán vállal, de a rábízott feladatokat teljesíti. - Az osztályközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt. - Nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó: Az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be. - A tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmeztetlenül viselkedik. - Feladatait nem minden esetben teljesíti. Előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva. - A közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik. – Mások és környezetének értékeit nem óvja. - Igazolatlanul mulasztott. - Írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása van.

Rossz: A házirend előírásait sorozatosan megsérti. - Feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti. - Magatartása fegyelmeztetlen, rendetlen. - Társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik, társai tanulását akadályozza. Mások tulajdonát, környezete értékeit nem becsüli. - Több alkalommal igazolatlanul mulasztott. - Több írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása van.



SZORGALOM:

Példás: Képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt. - Tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi. - A tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi. - Munkavégzése pontos, megbízható. - A tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz. - Taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó: Képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt. - Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik. - A tanórákon többnyire aktív. - Többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti. - Taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó: Tanulmányi eredménye elmarad képességeitől. - Tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti. - Felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik. - Önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag: Képességeihez mérten nagyon keveset tesz azért, hogy jobb eredményeket érjen el. - Az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg. - Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen. - Feladatait többnyire nem végzi el. - Felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek. - A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el.

5-8. évfolyam

MAGATARTÁS

Példás: Ismeri és megtartja az iskolai Házi rendet, kötelezettségei teljesítésében példamutatásával társait is ösztönzi.

A közösség érdekeit szolgáló feladatok elvégzését önként, szívesen vállalja.

Feladatait legjobb tudása szerint, igyekezettel végzi. A tevékenységek tervezésében, szervezésében, értékelésében aktívan vesz részt. Tanáraival, társaival és a felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny és segítőkész. Tiszteletben tartja mások személyiségét. Viselkedését a kulturáltság jellemzi. Megbecsüli és védi a társadalmi tulajdont és tiszteletben tartja mások tulajdonát. Fellép a rongálókkal szemben.

Jó: Ismeri és megtartja az iskolai Házi rendet. Kötelezettségeit maradéktalanul ellátja.

A rábízott közösségi feladatok elvégzésében igyekezetet tanúsít. A felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny. Társaival szembeni viselkedésében kisebb hiányosságok fordulnak elő. Védi a közvagyonot és társai tulajdonát. (Az elbírálás időszakában legfeljebb egy szóbeli figyelmeztetésben részesült).

Változó: Az iskolai Házi rend megtartásában és iskolai kötelezettségei teljesítésében gyakran vannak hiányosságok. A közösség érdekében végzendő feladatokkal szemben érdektelen, a munkát csak vonakodva látja el. A felnőttekkel és társaival szembeni viselkedésében sok hiányosság fordul elő. A társadalmi tulajdont nem becsüli, de hibáinak kijavítására némi igyekezetet tanúsít.

Osztályfőnöki figyelmeztetést kapott vagy két igazolatlan mulasztása van.

Rossz: A Házi rend szabályait tudatosan megszegi. A közösségi tevékenysége bomlasztó, társaira és az osztály közösségére rossz hatással van. A felnőttekkel és társaival szembeni viselkedésében alapvető hiányosságok vannak (udvariatlan, tiszteletlen, goromba). Szándékosan rongálja a közvagyonot, nem becsüli mások vagyonát. Igazgatói figyelmeztetésben részesült.

SZORGALOM

Példás: Munkáját képességeinek megfelelően, igyekezettel végzi. Önként többletfeladatot is vállal. Az órákon figyel, az ott folyó munkában aktívan részt vesz. Munkája fegyelmezett, pontos és kitartó. Kötelességtudása társait is ösztönzi. Tudása gyarapításában, érdeklődési körének megfelelően önállóságot tanúsít. Képességeit és tehetségét kamatoztassa iskolánk érdekében is!

Jó: Munkáját képességeinek megfelelően végzi. Az órákon folyó munkában folyamatosan vesz részt. Munkájára mindig lehet számítani. Tudása gyarapításában időnként ösztönzésre szorul. Tevékenysége képességeinek és körülményeinek megfelelő.

Változó: Munkáját nem képességeinek megfelelően végzi el. Az órákon folyó munkában csak alkalmanként vesz részt. Tudása gyarapítására mindig figyelmeztetni kell. Tevékenysége elmarad a képességei, körülményei adta lehetőségektől.

Hanyag: Iskolai kötelezettségeit tudatosan elhanyagolja. Figyelmetlen, megbízhatatlan, feladatait nem látja el. (Bukott). Tudása gyarapítására nem hajlandó.

Az általános iskolában az értékelésnél használt dokumentumok

Évfolyam	Évközben	Félévkor	Tanév végén
1. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Értékelő lap, napló	Értékelő lap, napló, törzslap
2. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
3-4. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
5-8. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap

11. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben 250 tanítási óránál többet mulasztott,
- a tanuló a tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni munkarend keretében tesz eleget.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évről kap.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

12. Az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Az iskola beiskolázási körzetéből - melyet a fenntartó határoz meg - minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

A beiratkozáshoz be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
- a szülő személyi igazolványát
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt
- a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta)
- a gyermek egészségügyi könyvét az iskolaorvos felvételi javaslatával
- szakértői bizottság véleményét.

5-8.osztályba történő felvételnél be kell mutatni a

- tanuló születési anyakönyvi kivonatát
- a gyermek lakcímkártyája
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt (vagy az utolsó elvégzett évfolyamot igazoló oldal másolatát)
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot
- a szakértői bizottság véleményét (ha van).

13. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Szaktanáraink oktatási gyakorlatára jellemző, hogy amikor csak lehet a motiváló erővel ható „helyi” vonatkozásokat beépítik a tananyag feldolgozásába, életszerűvé, emberközelivé téve a múlt és jelen eseményeit, társadalmi környezetünk alakulását.

Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon a tantárgyi programban rögzített időkeretekben dolgozzák fel a nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését, elfogadását és értékelését közvetítő tartalmakat. Ének órákon az etnikai kisebbség zenei hagyományaival ismerkednek meg, magyar nyelv és irodalom órákon etnikai mesék feldolgozására kerül sor. Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy szűkebb pátriánkban, falunkban és környékén élő nemzetiség kultúráját, hagyományait rajzos munkák, szövegalkotási feladatok, tanulmányok keretében dolgozzák fel.

Tanulmányaik ideje alatt diákjaink végiglátogatják történelmi egyházaink templomait és ha van rá lehetőség a városi múzeumot. Könyvtári órákon is kapnak ismereteket a nemzeti kisebbség kultúrájából, valamint indíttatást az etnikai kisebbséghez tartozó kultúra ápolására. Az iskola valamennyi dolgozója ápolja a kapcsolatot a Nemzeti - etnikai kisebbségi önkormányzattal. Amelynek formái lehetnek: rendszeres konzultációk, segítségnyújtás a helyi cigányhagyományok felkutatásában, felelevenítésében, cigányképzőművészek alkotásainak bemutatása.

14. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küszködők segítése

A iskolánk kiemelt figyelmet fordít a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeire az egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítésére, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése

A mindennapok során felmerülő magatartási problémákat elsősorban az adott osztályban tanítói vagy tanári összefogással igyekszünk megoldani, problémásabb esetekben az iskolával együttműködő partnerektől kérünk segítséget.

A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják:

Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási zavar észlelése esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálatát kérjük. Megelőző és segítő tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk a személyre szóló fejlesztésre az alábbi tevékenységekkel: szoros kapcsolatot ápolunk a helyi óvodával, Nevelési Tanácsadóval és a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulást biztosítunk, egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozásokat felzárkóztató órákat, napközi otthonos foglalkozást, tanulószobai foglalkozást, felzárkóztató foglalkozásokat. Alapozunk a nevelők és a tanulók személyes kapcsolataira, családlátogatások során a szülők és a családok nevelési gondjait segítjük, biztosítjuk a logopédiai ellátást, a beszédfejlesztő foglalkozásokat a sérülés specifikus fejlesztést.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítségét az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják: az egyéni képességekhez igazodó tanórai munkaformák alkalmazását előnyben részesítjük, biztosítjuk a felzárkóztató órákat, a napközi otthonos, tanulószobai nevelés-oktatást, felzárkóztató és logopédiai foglalkozásokat, a beszédfejlesztő foglalkozásokat, az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használatát, folyamatosan kapcsolatot tartunk a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal. Kiemelten kezeljük az óvoda és az iskola közötti zökkenőmentes átmenetet, a szakértői vélemények alapján a sérülésnek megfelelő egyéni fejlesztési tervek alapján történő fejlesztő foglalkozásokat és rehabilitációt.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek az általános iskolában:

Kirándulások, táborozások iskolai szervezésekor tekintetbe vesszük az érintett csoport anyagi helyzetét. Megszervezzük a rászoruló gyerekek felszereléssel, ruhával történő támogatását a szülői közösség bevonásával.

Szervezett foglalkozások, programok:

- hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztő foglalkozásokon történő felkészítése
- az egyéni képességekhez igazodó kiscsoportos foglalkozás gyógypedagógus irányításával
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- napközi otthon
- diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési gondjai enyhítésének segítése
- családlátogatások
- gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok elvégzése
- javaslat a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésére

A TÁMOP 3.3.8 pályázatban foglalt fenntartási kötelezettségeknek megfelelően az általános iskolában a hátrányos helyzetű tanulóink egy csoportja (legalább 30 fő) számára egyéni fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. A fejlesztő foglalkozásokon részt vevő tanulók kiválasztásának szempontja:

Elsősorban a HHH tanulók számára, illetve a HH tanulók közül 30 főig az osztályfőnök javaslata alapján.

A fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek: a tanév elején bemeneti méréssel a fejlesztendő területek feltérképezése, egyéni fejlesztési terv felállítása. A munka igazolása egyéni haladási naplóval, a szülő tájékoztatása tanév közben két alkalommal, és év végén szöveges értékelés.

A mentorokat minden évben a tagintézmény-vezető jelöli ki.

A fejlesztés eredményeképpen az alábbi közelebbi és távolabbi célokat fogalmazzuk meg:

Közelebbi célok:

Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére. Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe. Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel. Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Távolabbi célok:

Az egyéni fejlesztés elősegíti a hátrányos helyzetű tanulók eredményes nevelését-oktatását, hozzájárul ahhoz, hogy az általános iskola a 16:00 óráig tartó nevelés-oktatás keretében olyan tanulási stratégiák elsajátítását, tevékenységeket nyújt a tanulók számára, amely a lehető leghatékonyabban segítik a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének javulását, a lemorzsolódás elkerülését.

Szervezetfejlesztés: Kiemelt figyelmet fordítunk a nevelőtestületünk tagjainak az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató szervezetfejlesztésben való személyes elköteleződésének növelésére. Aktívan használjuk a korai iskolaelhagyási jelzőrendszert. Az adatokat magunk is értelmezzük, saját beavatkozási protokollt dolgozunk ki.

Általános iskolánkban az azonos évfolyamon működő párhuzamos osztályai, tagozatai között a lemorzsolódással veszélyeztetett, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, az egyéni munkarenddel rendelkező tanulók aránykülönbsége nem haladja meg a 25% pontot.

15. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az általános iskolában

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítségét egy kijelölt felelős kolléga koordinálja. A gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátor alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,

- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás), a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- Együttműködésünk eredményeként enyhíthetjük a hátrányos és veszélyeztetett tanulóink helyzetét, problémáikat a saját pedagógiai eszközeinkkel meg tudjuk oldani.
- A tanulók részt vesznek a szervezett előadásokon, versenyeken. Egyre többen élnek egészségesen, sportolnak, túráznak, megismerik és megtapasztalják az egészséges életmód örömeit, értékeit.
- Tudatosan óvják egészségüket, védik magukat és társaikat a káros hatásoktól.
- A rászorult tanulók segítséget mernek kérni tanáraiktól, a gyermek- és ifjúságvédőtől, védőnőtől, segítenek társaiknak a helyes döntések meg-hozatalában, mernek felelősen dönteni önmagukról.

16. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az iskola környezeti és egészség nevelési elveit meghatározza elhelyezkedése, a település központjában parkkal körülvett területen helyezkedik el az épület, szép természeti környezetben, nagy udvarral, amely lehetőséget biztosít szabadidős tevékenységekre és mozgásos játékokra. Az iskolában a tantestület legtöbb tagja foglalkozik intenzíven egészség és környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívüli programok megvalósítása során.

Az iskolai egészségnevelés ahhoz járul hozzá, hogy a tanuló kellő ösztönzést és tudást szerezzen egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerni és felhasználni tudó egészséges életvitel kialakulásához. Az egészséges életmód, életszemlélet területei az iskola pedagógiai rendszerébe és tevékenységeibe beépülnek, melyek az alábbiak:

- a tanulók egészségi állapotának ismerete
- a minden napos testmozgás, testnevelés óra
- egészséges, kiegyensúlyozott táplálkozás
- betegségek felismerése, elkerülése
- barátság, közösségi kapcsolatok
- tanulási környezet, az iskolai környezet alakítása, ápolása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet fontossága

Az egészségnevelés szinterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai keretekben, osztályfőnöki órákon a tanterv konkrét témaköreinek feldolgozásával és az aktuálisan felmerülő problémák megbeszélésével.

Nem hagyományos tanórai keretben:

Napközis foglalkozás formájában játékos gyakorlatok során, délutáni szabadidős foglalkozások alkalmával sportjátékok, filmvetítések, vetélkedők segítségével. Az iskola minden évben Egészség-hetet szervez, amikor lehetőség nyílik az egészséggel kapcsolatos átfogó, tervezett programok lebonyolítására. Az iskola folyamatosan együttműködik a segítő egészségügyi szervezetekkel (iskolaorvos, fogorvos, védőnők), tanév elején a fogorvos és a védőnők ismertetik az éves munkatervükben az iskolára megtervezett szűrő vizsgálatok időpontjait és menetét. Az általános iskola folyamatosan kapcsolatot tart a szülői házzal és nem csak a szülőértekezletek, fogadóórák és nyílt napok alkalmával segíti a szülőket gyermekeik egészségügyi problémáinak kezelésében, hanem családlátogatások során is.

A környezeti nevelés szinterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben a tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat.

Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.

Nem hagyományos tanórai keretben:

A tanév során minden osztály környezeti kirándulásra megy, az évszakhoz vagy a Dunántúli Tájvédelmi körzetben fellelhető növény és állatvilág tanulmányozásához kapcsoltnak. Az éves osztálykirándulások és tábor alkalmával a tanítók és a szaktanárok a meglátogatott terület környezeti jellemzőit is átbeszélnek a tanulókkal. A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma (pl. Herman Ottó Verseny). Különböző akciókban veszünk részt: elemgyűjtés, faluszépítési akció. Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek.

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat.

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- a fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;
- az ökológiai lábnyom.

17. A sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékoságához és típusához igazodó fejlesztő program

Általános iskolánk felvállalta a sajátos nevelésű igényű tanulók: enyhe értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési és tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók integrált iskolai nevelését és oktatását. A Nemzeti alaptantervben foglalt és a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének oktatásának irányelveiben meghatározottakat -

fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák, a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – általános iskolánkban alkalmazzuk.

A sajátos nevelési igényű program célja:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg, segíti a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést;
- az iskola fejlesztési követelményei igazodnak a fejlődés lehetséges üteméhez;
- a tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése kiemelt szerepet kap a teljes alapfokú oktatás szintjén, de különösen az általános iskola alsó tagozatán, illetve ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is visszanyúlik
- ; a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése és oktatása során a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekekénél.
- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében:

- az iskola a szakértői véleményekre támaszkodva pontosan meghatározza a sérült képességek rehabilitációs célú korrekciójának területeit, a tartalmak kijelölésekor az egyes területeket módosítja, elhagyja, vagy új területeket von be a fejlesztésbe.
- a sérült képességek, készségek, kompetenciák habilitációs, rehabilitációs, célú korrekciójának területeit megismerjük és differenciáltan fejlesztjük;
- a nevelés-oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat figyelembe vesszük és biztosítjuk;
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus
- A nevelés- oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeket biztosítjuk: tantárgyi helyi tantervek speciális fejlesztési módszereket tartalmazzák, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok; tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök; fejlesztő helyiségeket biztosítjuk.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló

Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatásának alapelvei
A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejlődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele;

- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása;
- a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok, a külső, belső segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- élnhatóság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
- a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket megjelölése;
- a feladatok tartalmának a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbíráshoz történő igazítása;
- egyénre szabott támogatás;
- személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekinti;
- a gyógypedagógus és az iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

Kulcskompetenciák fejlesztése az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók vonatkozásában:

Alapkompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében kiemelt jelentőségű az alapkompentenciák kialakítása: az olvasáshoz, íráshoz, szövegértéshez szükséges nyelvi funkciók, mennyiségi, számfogalmi (készség szintű, elvont számolás kis számköröktől kezdve), téri-vizuális és idői viszonyokban való tájékozódáshoz, valamint a mozgáshoz kapcsolódó ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszere. Az alapkompentenciák fejlesztése elsősorban az alapozó négy évfolyam feladata, ugyanakkor az érintett gyermekeknél a felsőbb évfolyamokon átívelve szükséges a kompetenciák stabilizálása, a lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében is.

A tanulás kompetenciái

Kiemelt fejlesztési terület az érintett gyermekek aktív, önirányított tanulási kompetenciájának kialakítása a tanulási területeken átívelve. Tudatosítjuk a tanulóban az erősségeit és gyengeségeit/nehézségeit, valamint hangsúlyozzuk az eltérő információfeldolgozási stratégia és tanulási stílus másfajta útjait. A tanulóval közösen megtaláljuk azt a tanulási-kognitív stílust, mely illeszkedik képességmintázatához és személyiségéhez, s mellyel hatékony, önálló tanulóvá képes válni. A pedagógus a reális tanulási célok kitűzésében, a tanulási preferenciák megtalálásában támogatja a tanulót. Lényeges elem a kíváncsiság, önreflexió és önellenőrzés iránti igény felkeltése és fenntartása, valamint annak a megerősítése, hogy a tanulás természetes velejárója a hibázás, s ezt kellő belátással, türelemmel és problémaérzékenységgel erőforrássá lehet tenni. Lényeges továbbá a saját tanulásért érzett felelősségvállalás kialakítása, a kitartás erősítése és az érintett gyermekek kimozdítása a tanult tehetetlenségből, azáltal, hogy megélik saját kompetenciájukat és kontrolljukat a tanulási tevékenységük felett.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A tanulás-tanítás során kiaknázzuk a kommunikációs helyzetekben meglévő fejlesztési lehetőségeket a kommunikációs kompetenciák gyakorlására (mások arckifejezésének, érzelmeinek leolvasása és értelmezése; a másik hanghordozásának, hangsúlyának, hangerejének észlelése, ezek jelentésének, üzenetének értelmezése; a gesztusok, testbeszéd felismerése, értelmezése) a metakognitív viselkedési stratégiák kialakítására, például kooperatív technikák, projektmunkák alkalmazásával.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák kiváló lehetőséget kínálnak az érintett tanulók hatékony információszerzésére, a kompenzációs utak megtalálására. A szövegszerkesztő, a bemutatókészítő, az adatkezelő, az adatfeldolgozó, a grafikus, hang-, videoszerkesztők hatékonyan használhatók fel a tananyag adaptálására, ezáltal a nehézségek leküzdésére, valamint tehetséggondozásra. Fontos, hogy tisztában legyenek a digitális technológiák alkalmazásának jogi és etikai alapelveivel, megtanulják, hogyan lehet megvédeni a magánszférát, a személyes adatokat és a digitális identitást.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Valós, érdeklődési körükbe eső problémamegoldás során megtanulják alkalmazni az analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formákat, valamint az induktív (rávezető, egyediből az általános felé mutató), deduktív (levezető, általánosból az egyedire mutató) és abduktív (hipotézisalkotás, célja a magyarázat) következtetések szabályait, alkalmazási területeit.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarban érintett gyermekek gyakran nehezen boldogulnak családi és intézményi kapcsolataikban, nehezítettek lehetnek a felnőttekkel és kortársakkal való társas interakciók. A kortársközösség a tanulási, viselkedésszervezési problémáik miatt kevésbé elfogadó lehet velük szemben, ezért mindenképpen támogatni szükséges a kapcsolati hálók kiépítését, fenntartását. Fontos, hogy megtanulják az érzelmek és más szociális jelzések felismerését, a metakommunikatív jelzések megértését, az érzelmek, vágyak, célok, gondolatok megfelelő kifejezését és értelmezését. A kortárskapcsolatok kiépítéséhez és fenntartásához szükséges készségek fejlesztésével, a kapcsolatépítés ösztönzésével lehetőség adódik a szociális viselkedéselemek fejlesztésére, gyakorlására. Lényeges az érintett tanulók kimozdítása az esetleges passzivitásból, az iskolai életben való aktív részvétel támogatása. Támogatjuk a tanulóban a felelősségvállalást, a gondoskodást, a segítőkészséget, az empátiát, a toleranciát, az együttműködést, a szolidaritást, a kockázatvállalást, a konfliktushelyzetekben az aszertivitásra támaszkodó konfrontációt is.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai átélés élménye és a művészi önkifejezés lehetősége az érintett tanulók rezilienciáját és rekreációját támogatja. Így a kreatív tevékenységekbe történő aktív bekapcsolódás lehetősége elengedhetetlen eszköz a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében hangsúlyos szerepe van az iskola pályaorientációs tevékenységének, hogy a tanulók és szüleik megismerjék a továbbtanulási, szakmatanulási opciókat, a felvételi rendszerben adható többlettámogatási, méltányossági lehetőségeket. Kellő figyelmet fordítunk a sikerorientáltság, az innovációs készség kialakítására.

A mozgásszervi fogyatékos tanuló

Gyógypedagógiai értelemben azokat a személyeket tartjuk mozgáskorlátozottaknak, akiknél a mozgásszervrendszer (tartó-: csont-, ízületrendszer és/vagy mozgató-: izom-, idegrendszer) veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara következtében olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés, és a szocializáció csak nehezített körülmények között lehetséges.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez igazodik mind a pedagógiai tevékenységek, mind a környezeti adaptációk tervezése, megvalósítása.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának céljai, kiemelt feladatai

A tanulóknál kialakítjuk, hogy hogyan viszonyuljanak mozgásállapotukhoz. Fontos, hogy megismerjék saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, képessé váljanak a környezet és a munkaerőpiac elvárásainak megfelelő magatartásformákra, értékrend kialakítására, amelyek a társadalmi beilleszkedés alapját biztosíthatják. A tanulókat ösztönözzük arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, elősegítjük, hogy mozgáskorlátozottságuk ellenére kialakuljon a fizikai aktivitásra, a szabadidő aktív eltöltésére kész, az egészséges életmód kialakításához szükséges magatartás és szokásrendszer, a sportolás iránti igény. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére!

Kompetenciafejlesztése mozgáskorlátozott tanulók esetében

A mozgáskorlátozott tanulók esetében a gyors, cselekvőképes alkalmazkodás, illetve az élethosszig tartó tanulásra való felkészülés érdekében valamennyi kompetenciaterület fejlesztése kiemelt fontosságú. A kompetenciafejlesztés folyamatában a tevékenységek kivitelezését, illetve a különböző helyzetekben



való részvételt biztosító eljárások, technikák alkalmazása szükséges annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanulók is képesek legyenek a hatékony alkalmazkodásra, a környezet befolyásolására.

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák magukban foglalják azoknak a beszédhez, íráshoz, szövegértéshez, a mennyiségi, téri-vizuális és idői viszonyokban való tájékozódáshoz, valamint a mozgáshoz kapcsolódó ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszerét, melyek lehetővé teszik a használható tudás megszervezését. A mozgáskorlátozott tanulóknál az alapkompetenciák fejlesztése, mint előkészítő folyamat kiemelt szerepet kap az iskolai nevelés-oktatás során.

A tanulás kompetenciái

A tapasztalati alapozás lehetőségeinek megteremtésével, életszerű tartalommal, a kíváncsiság, érdeklődés és megoldási késztetés felkeltésével és megtartásával stabil motiváció érhető el az egyéni tanulási formák kialakulásához. Fontos, hogy a mozgáskorlátozott tanuló az aktív, önirányított tanulás kompetenciáit az élet különböző területein változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében. Fontos, hogy a tanulók az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, elektronikus és iskolai könyvtár) készségszintű használatát. A hatékony tanulási módszerek elsajátítása magában foglalja a csoportos tanulás módszereit, a kooperatív tanulási technikát vagy a távoktatást.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A szóbeli kommunikáció érintettsége esetén szükséges lehet a logopédiai kezelés, a beszédterápia eljárásainak alkalmazása. Az írásbeli kommunikáció akadályozottsága az infokommunikációs eszközök használatával kompenzálható. A kifejező beszéd fontos alkotóeleme a mimika, a beszédet kísérő kéz- és testmozgások, melyek kivitelezésének akadályozottsága esetén a tanulók mozgásfejlesztésébe is integráljuk mindezek fejlesztését.

Az idegen nyelvi kommunikáció terén a differenciálásra, a tananyag és a taneszközök adaptálására leginkább az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtti oktatási időszakban van szükség. A mozgásos játékokban, feladatokban differenciálásra vagy adaptálásra törekszünk. Az eljátszással, utánzással, hangeffektusokkal, manipulációval járó tevékenységekben és az azokkal kapcsolatos elvárásokban is az érintett tanuló képességeihez alkalmazkodunk.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetencia megfelelő szintje biztosítja a mozgáskorlátozott tanulók részvételét szinte valamennyi élethelyzetben. A nevelés-oktatás során az információs-kommunikációs technológiák használatának olyan szintű és minőségű elsajátítása szükséges, ami alkalmassá teszi a tanulókat az önálló ismeretszerzésre, az információk kritikus szűrésére, azok feldolgozására és kreatív használatára. A digitális kompetenciák megfelelő szintje lehetővé teszi a digitális platformokon folytatott kommunikációt, együttműködést, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a mozgáskorlátozott tanulók digitális tartalmakat legyenek képesek létrehozni. Mozgáskorlátozottság esetén sokszor speciális, illetve adaptált eszközök használata szükséges (speciális egér, klaviatúra, szoftverek stb.).

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A problémamegoldó gondolkodás, a mennyiségi és minőségi adatgyűjtés, az adatok rendszerezése, az információk különböző logikai módszerekkel történő átalakítása, értelmezése és elemzése hozzájárul az önálló életvitel, az önrendelkező életforma kialakulásához, így a kompetenciafejlesztés kiemelten fontos területe. Az egyes jelenségek közötti összefüggések felismerése, értelmezése és gyakorlati alkalmazása révén a tanuló a mindennapi életet érintő kritikus helyzetekben megalapozott tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntéseket hoz.

A személyes és társas kompetenciák

A személyiség építésének és a lelki egyensúly fenntartásának egyik eszköze a lehetőségek szerinti önállóságra nevelés. Fontos, hogy a mozgáskorlátozott tanulóknak legyenek céljai különböző területeken, mikro-, illetve makrociklusokra tervezzenek, ezáltal belső motivációjukat folyamatosan alakítsák, fejlesszék, majd a folyamat végén értékeljék teljesítményüket. Fontos, hogy közös munkában vállaljanak feladatot, ismerjék a csoportban betöltött szerepüket.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A mozgáskorlátozott tanuló harmonikus fejlődésének és önkifejezésének egyik fontos eszköze a rajzolás, festés, zene, mozgás, dramatikus interakció, tánc és egyéb alkotótevékenységek. A megfelelő eljárások, módszerek, testhelyzetek, eszközök megtalálása hozzásegíti a mozgáskorlátozott tanulót,

hogy önmaga is kreatív alkotásokat hozzon létre, valamint hogy megtapasztalja az esztétikai átélés és a művészi önkifejezés hatásait.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A reális önismeret, a megfontolt és minden körülményt figyelembe vevő pályaeorientáció hozzájárulhat a megvalósítható pályakép, az önálló életvitel, az alkotó életforma kialakításához.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

Az alapfokú képzés első szakaszának (alsó tagozat: 1–4. évfolyam) feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéketi tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot. Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni. A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az alsó tagozat 1. évfolyamán javasolt egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai

Kiemelt feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még felső tagozatban is lehet építeni. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

Kiemelt kompetenciaterületek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók vonatkozásában:

Alapkompetenciák

Az írás, olvasás, számolás, a térben és időben való tájékozódás, valamint az IKT-eszközök alapszintű használata lehetővé teszi, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes legyen önálló ismeretszerzésre. Fontos a tanuló pozitív viszonyulásának kialakítása a feladatokhoz és az élethelyzetekhez. Ezen feltételek megteremtése az egész nevelési folyamaton végighúzódik.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatjuk abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segítjük a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő

tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra. Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulónak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulónál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat.

Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatjuk a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően felkészítjük a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra. A tanulónak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítjuk. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

A beszéd-fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékosok csoportjába tartozik minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat.

A beszéd fogyatékos (beszéd- és nyelvi fejlődési vagy szerzett zavarral küzdő) tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei

A beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló képességfejlődését, személyiségének harmonikus alakulását a megfelelő személyi, tárgyi és módszertani feltételekkel, (inkluzív) szemléletű iskolánkban biztosítjuk.

Az alapfokú képzés első szakaszának (1–4. osztály) feladatai

Az alsó tagozaton a tanulási folyamat sikeressége döntően a tanító és a gyermek szeretetteljes elfogadáson alapuló bizalmi kapcsolatán alapul. Amely folyamatban a tanuló oldott légkörben, az idő okozta nyomást a minimálisra csökkentve kellő gyakorlási lehetőséget kap, a tanító pedig a hibázást a tanulási folyamat természetes velejárójaként értelmezi, így egészséges önértékelés és önbizalom, és igényesség alakul ki a tanulóknál. A tanító a tanterv lényeges elemeit kiemeli, és a tanulók egyéni adottságaihoz igazítva szervezi a nevelési-oktatási folyamatot.

Az alapfokú képzés második szakaszának (5–8. osztály) feladatai

Törekszünk a kognitív funkciók, kiemelten a deduktív, az induktív és a problémamegoldó gondolkodás és a nyelvi funkciók közös fejlesztésére, ez segíti az elvonatkoztatási folyamatot, a jelenségek mélyebb megértését. Minden tantárgyban a szaktanár a gyógypedagógussal egyeztetve prioritásokat jelöl ki az egyes témakörökön belül. Ehhez és a tanuló egyéni adottságaihoz illeszkedve választjuk meg a feldolgozás lehetséges útjait.

Kiemelt kompetenciaterületek a beszéd fogyatékos tanuló vonatkozásában

A széles körű kompetenciafejlesztés az SNI tanulók esetében megelőző, preventív és kiegyenlítő, kompenzációs jelleggel egyaránt bír, ezért minden életkorban a szokásosnál is hangsúlyosabb célként szolgál. A tanuláshoz szükséges alapkészségek és -képességek intenzív, legalább az iskola alsó tagozatának végéig elnyújtott megerősítő, elmélyítő fejlesztése egyfelől a tanulási hátrányok kialakulásának megelőzését, másfelől a következményes emocionális és viselkedészavarok lehetőség szerinti elkerülését biztosítja.

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák minősége egész életre meghatározza az ember tanuláshoz, ezáltal az emberi kultúrához való viszonyát. Kialakításuk a beszéd- és a nyelvi zavarok többségénél tágabb időintervallumban, hézagmentesen, kis lépésekben, hosszabb gyakorlási és látenciaszakaszokkal valósul meg. A célcsoporton belül a beszédfejlődési zavart mutató gyermekeknél gyorsabb (kivéve a diszpraxiákat), a nyelvfejlődési zavart mutató tanulóknál lassabb tempóra, a tipikustól eltérő dinamikára, pl. fejlődési elakadásokra lehet számítani. A legnagyobb kockázatot az olvasás, írás, helyesírás, szövegértés, szövegalkotás, a matematikai fogalmak tanulása jelenti. A tudásvágy és a tanulási motiváció megtartása érdekében sikerorientált, apró, de biztos lépésekben haladó stratégiát választunk, sok gyakorlással, ismétléssel. Az írott nyelv elsajátításához szükséges kommunikációs és nyelvi készségek folyamatos fejlesztése megelőzi és kíséri az olvasás- és írástanulást a teljes alsó tagozaton át. A biztos nyelvi és írott nyelvi alapozásra épül később az egyes szaktárgyak speciális szókincse, nyelvezete. Ezek olvasása, megértése, szóbeli és írásbeli szövegalkotásban való használata szintén következetes gyakorlást igényel, azonban minőségileg új szintre emeli az alsó tagozaton megszerzett alapkompetenciákat. Ez a szaktárgyak értő, összefüggéseket felismerő tanulásának előfeltétele.

A tanulás kompetenciái

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók tanulási kompetenciáinak fejlesztése nem tér el jelentősen a tipikus fejlődésű gyermekekétől. A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók számára a zavar sokszínű tüneti képe miatt egyénileg szükséges azonosítanunk a hatékony tanulási utakat. Kisiskoláskorban az utánzásra épülő tanulási kompetenciából indulunk ki. A biztos utánzás kialakítása az alsó szakaszban még tart, de vele párhuzamosan egyre nagyobb jelentőségre tesz szert az önálló munka. A tanulót – önmaga erősségeinek és nehézségeinek megismerésén finoman, de folyamatosan dolgozva, sokféle megismerési-tanulási utat megmutatva – segítjük a számára leghatékonyabb tanulási formák felismeréséhez. A tanulási folyamatok nehezítettsége és „energiaigényessége” miatt kiemelten kell figyelünk a tanuló motivációjának fenntartására, az érdeklődésére számot tartó tanulási célok megválasztására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A fejlesztés fő iránya a kommunikációs-nyelvi intervenció. A kommunikációs szándék jelen van, de többnyire a nyelvi (írott nyelvi), néhol a vokális (pl. hangsúly, hanglejtés, tempó, hangszín) vagy a metakommunikáció (pl. gesztus, mimika, térköz) is akadályokba ütközik. A beszéd- és/vagy nyelvi zavart mutató tanulóknál a kommunikáció mindhárom csatornáján a társas kapcsolatok kialakításához és fenntartásához megfelelő kompetenciákat alakítunk ki.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák fejlesztésének a beszédfigyatekos populáció szempontjából két kiemelt területe van. Az egyik, az egyre korábban rutinszerűvé váló eszközhasználat a kommunikációs akadálymentesítést jelentősen megkönnyíti. A különféle szövegszerkesztők, felolvasó programok, hangzóbeszédet felismerő applikációk, fordítóprogramok, szinonima- és idegen nyelvi digitális szótárak, képszerkesztő alkalmazások széles tárháza áll rendelkezésre. Különös gondot fordítunk arra, hogy az információözből a tanuló képes legyen a szükséges információk kiszűrésére, rendszerezésére, más információkkal való összevetésére, és az érvényes, valamint az álinformációk elkülönítésére. Fokozottan ügyelünk arra, hogy a tanuló csak olyan és annyi információt gyűjtsön, amit nyelvi készségei, érzelmi és értelmi fejlődése aktuális szintjén képes feldolgozni, megérteni és alkalmazni.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A társulási zavarokkal nem küzdő, nyelvfelépési zavart mutató tanulók erőssége lehet a praktikus gondolkodás, a képi gondolkodás, a természettudományos jelenségeket és folyamatokat átlátó gondolkodás, a matematikai gondolkodás vagy az intuitív gondolkodás. Ezek fejlesztése a tehetséggondozás része is lehet. Ehhez célszerű az induktív út, ahol nem túl összetett nyelvi műveletek végzésével jutunk a következtetéshez, hipotézishez, amit aztán újra kiteszünk a gyakorlat próbájának. Az érintett tanulók a szövegértési folyamatok közben megnyilvánuló gondolkodási műveletek közül is az ábrákhoz, képekhez kapcsolódó feldolgozási folyamatokban és az egyszerű információk kikeresésében a legeredményesebbek. Az írott vagy beszélt nyelv feldolgozásakor nehezen találják meg a különböző mondatok között rejlő összefüggéseket. A metaforikus gondolkodás sem az erősségük. Nyelvi kifejezőkészségük fejlesztésére azért is szükség van, hogy a belső képekből származó önálló gondolataikat minél teljesebb formában közölhessék.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes kompetenciák fejlesztése a tanuló önmagáról alkotott részletgazdag, reális belső kép kialakításával és az önmaga észlelési és mozgásos funkcióinak felfedezésével kezdődik. A testtudat és a téri tájékozódás szempontjából gyakran érési késést mutató beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló számára még kisiskoláskorban is ez a legfontosabb feladat. Lényeges, hogy a gyermeki személyiség mozgásában szabadnak, ezzel végtelen lehetőséggel bírónak és alkotóképesnek élje meg önmagát. Minél több a mozgásos játék és alkotás, annál pontosabb lesz a mozgás, cselekvés kontrollja is. A gyermek az alkotó folyamatokban megtapasztalja a fantázia kibontakozását, később pedig ennek segítségével éli meg saját lelki-érzelmi működéseit. A kamaszkorban szintén a belső képekhez kapcsolódva figyel fel önmaga gondolkodására. Ahogyan a kisiskolás uralni igyekszik mozdulatait (pontos koordináció, finommotoros működések), a kamasz úgy tanulja kordában tartani érzelmeit, indulatait, a fiatal felnőtt pedig már fegyelmezni képes saját gondolkodását, ítéletalkotását. Ezeket a kompetenciákat tanulóinknál nem verbális tanítási módszerekkel, magyarázatokkal, inkább mintaadás útján fejlesztjük. Az iskolai és osztályközösségben biztosítjuk, hogy megtapasztalják a nyitottságot, a befogadást, a kölcsönös figyelmet és toleranciát, a bizalommal teli, nyílt kommunikációs légkört, ez a minta meghatározó lesz későbbi életükben is, érdeklődők és érzékenyek maradnak a társadalmi jelenségek iránt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az alkotás a fent említett személyiségfejlesztő hatás mellett akadálymentes kifejezési csatornát jelent a beszéd- és nyelvfelépési zavarral élő tanuló számára. Ebben a kifejezési módban kompetensnek éli meg önmagát. A csoportos vagy egyéni formában végzett művészeti tevékenységek, komplex művészeti foglalkozások vagy zenei improvizáció a dadogás, a hangképzési zavar kezelésének hatékony módja lehet. A másodlagos pszichés vagy magatartási zavarok oldásában is jelentős szerepet játszik a művészi alkotó folyamat vagy a művészeti alkotások szemlélése. Az ének-zene tanulás a gyakran érintett auditív feldolgozóképeség fejlődéséhez járul hozzá. A művészeti alkotás során jelentkező „flow élmény” segít a kialakult belső feszültségek oldásában, az érzelmi terhelés elengedésében.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A társadalmi integrációban több kompetencia is fontos szerepet játszik, pl. az alapkompétenciák, a személyes és társas, a kommunikációs, a kreatív alkotás, önkifejezés és a tanulási kompetenciák. Ezek fejlődése a munkavállalói kompetencia több területét is megszólítja. A társadalmilag hosszú távon



hasznos munkavállaló: kreatív, adaptív, képes az élethosszig tartó tanulásra, gördülékenyen kommunikál, képes használni a digitális rendszereket. Jó problémafelismerő és -megoldó képességgel rendelkezik. A beszéd- és nyelvi zavarral élő tanuló kompetenciáit kiegyenlítően fejlesztjük ezáltal növekszik a sikeres társadalmi integráció esélye.

18. Innovatív oktatásszervezési eljárások

Projektoktatás

A projektoktatás fogalma: A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja.

A projektoktatás tartalma: Sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi. A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb összefüggését és kapcsolódási pontját is felfedjék. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, viselkedésmódok kipróbálására, és újak kialakítása.

A projektmódszer fő értéke a munkafolyamat: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A projektoktatás fő jellemzői: Mindig alkotó jellegű, megismerési cselekvési egység. Mindig komplex, feltételezi a tanárok és diákok partneri együttműködését, a differenciálás eszköze.

Intézményünkben minden évben aktualitásnak megfelelően egy-egy középtávú projektet valósítunk meg, amelyekben a projektoktatás technikái közül alkalmazzuk a kreatív, felfedező kutató technikákat, az együttműködésre készítető technikákat és a tanulói kezdeményezésre épülő technikákat egyaránt. Támogatjuk, hogy tanórai keretben is megvalósuljon a projektoktatás, hogy a módszertani sokszínűség és minél szélesebb tanulói személyiségfejlesztés ezzel is biztosított legyen.

Témahét

A központilag felajánlott, projektoktatást lehetővé tevő témahetek megvalósításában részt vállalunk az adott témahéthez kapcsolódó összefüggő tanítási órák, egyéb foglalkozások megszervezésével. A témahetek közül egy adott tématerület vállalását, kiválasztását az éves munkatervben tervezzük meg minden tanév elején.

EFOP-3.3.5 Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program megvalósítása

A „Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása a Szekszárdi Tankerületi Központ köznevelési intézményeiben” című projektben elsajátított tematikus informális és nem formális tanulási alkalmakhoz kapcsolódó módszertant és élménypedagógiai módszereket az egyéb foglalkozások körébe beépítjük. Az alkalmazásra kerülő élménypedagógiai módszereken alapuló közösségi programok megalapozzák az informális és nem formális tanulási folyamatok megjelenését és beágyazódását az általános iskolai nevelési-oktatási folyamatokba. A megújuló pedagógiai kultúra hatására javul iskolánkban a tanulási folyamat résztvevőinek motiváltsága, elkötelezettsége, hatékonyabbá válik együttműködésük. A kidolgozott tartalmak és módszertan kreatív eszköztára és munkaformái (iskolánkban a művészeti nevelés és az életvezetés, családi életre nevelés, közösségi szerepvállalás - részleteiben kimunkált tematikus programok) hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulás közösségi élménnyé váljon a gyermekek számára.

19. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Témazáró dolgozat

Egy vagy több tematikus egység lezárása utáni számonkérés, mely jellemzően az egész tanulócsoportot érinti. Idejét, a rá való felkészülés formáit a tanmenet rögzíti. Tanórán kell megírni, időtartalma legalább 45 perc. Ha jellege megengedi, pontokkal értékeljük, a dolgozatokat összegyűjtjük, és legalább

a következő tanév végéig megőrizzük, alapvető statisztikai adatokat készítünk róluk. Követelményeit a tantervi követelményekkel összhangban állapítjuk meg, értékelését ennek szellemében végezzük. A dolgozat megírására a szaktanár a tanórán biztosítja a feltételeket. A félévi és év végi jegyek megállapításánál a témazáró dolgozatoknak kiemelkedő szerepe van, de ennek mértékének meghatározása a szaktanár kompetenciája. Ezt azonban az év elején minden pedagógus köteles írásban a tanulók tudomására hozni (ellenőrző könyv vagy füzet útján). Az íratás napját legalább egy héttel előbb be kell jelenteni. Egy tanuló naponta legfeljebb két témazárót írhat. Legfeljebb két hétig tarthat a javítása. A naplóban témazáró dolgozatként tüntetjük fel.

Szóbeli felelet

Szorgalmazni kell, mert erősen visszaszorulóban van. Az egyéni felkészülés és/vagy a házi feladat ellenőrzésére szolgál, ugyanakkor az óra eleji ismétlést is helyettesítheti. Alapkövetelmény, hogy a diák már az előző órán megtudhassa, hogy milyen témakörből kell felelnie, így a feleletét előre fel tudja építeni, az órán kapott szempontok alapján tudja tudását mobilizálni. Az értékelés szubjektivitását valamiféle pontrendszerrel, illetve az értékelésbe a tanulók bevonásával csökkenthetjük. Azonnal értékeljük. A feleletet a jegy mellett röviden szóban is értékeljük. A tanulóktól elvárjuk az önálló, folyamatos, szabatos kifejtést, de az elakadókat segíteni kell abban, hogy ismereteikről számot tudjanak adni. A tanári értékelés legyen pozitív: mutassa be a tanuló számára a fejlődési lehetőségeket. Témakörök lezárásánál több témakört is felölélhet. Ismétlő kérdéssel a tananyag felidézését is szolgálja. Időtartama lehetőleg ne legyen hosszabb 6-7 percnél. A szóbeli feladatok kifejtése, illetve tanári értékelése során nem szabad a tanulót megszegényíteni, megalázni.

Röpdolgozat, számonkérő dolgozat

Kisebbségi egységek számonkérése változatos írásos formában. Érintheti az egész tanulócsoportot, vagy annak egy részét. Célja a tanulók tudásának ellenőrzése, nem lehet fegyelmező jellegű. Erre is igaz, hogy legfeljebb két hétig tarthat a javítása.

Egyéb formák

Minden más olyan forma alkalmas lehet a tanulók értékelésére, amely visszatükrözi a tanuló tudását, kreativitását, rátermettségét és a követelmény-rendszerrel összhangba hozható. Alapkövetelmény még az, az adott tantárgyi kompetenciákkal is szoros kapcsolata kell, hogy legyen, és az értékelés is ezen kell, hogy alapuljon. Ilyen formák lehetnek például a projektmunkák, prezentációk, transzparenszek, kiselőadások, esszék, egyéni megfigyelések, kísérletek, mérések. Az újszerű tanulásszervezési eljárások - projekt, témahét, több hetes projekt – bevezetésével bővült az értékelhető önálló és közös produktumok köre, lehetőséget nyújtva a munka világára inkább jellemző feltételek közötti megmértetésre.

Általános iskolai tanév végi vizsga

A 6. és 8. évfolyamok végén idegen nyelvből, magyar nyelv és irodalomból, matematikából írásbeli vizsgát tesznek tanulóink. A helyi belső év végi vizsga eredménye háromszoros súlyú osztályzatot jelent. A vizsgakövetelmények a helyi tantervre épülnek. A témaköröket, illetve a tételket a munkaközösség állítja össze, azokat a tanulók legalább három hónappal a vizsga előtt megismerik. A vizsgáról hiányozni csak alaposan indokolt és igazolt esetben lehet, az elmaradt vizsgát pótolni kell. A vizsga várható időpontja június eleje. Akinek a matematika illetve szövegértési kompetenciamérési eredménye eléri az 50 %-ot, idegen nyelvből a 60%-ot, az a megfelelő helyi év végi vizsga alól felmentést kap.

A számonkérés formái	A számonkérés fajtái

szóbeli	Önértékelés, társak munkájának értékelése, hangos olvasás, szóbeli felelet, kiselőadás, beszámoló, feladatmegoldások a táblánál, kísérletelemzés, közös vagy egyéni éneklés, ritmizálás, szolmizálás, memoriterek: vers és prózamondás, műelemzés, folyamatábrák, táblázatok, térképek értelmezése, szókincs ellenőrzés (német), ellenőrző beszélgetés egy adott témáról, beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás, csoportmunka esetén összefoglaló előadása, dramatizált jelenetek stb.
írásbeli	feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, házi feladat, házi dolgozat, füzet, munkatankönyv, munkafüzet, IKT eszközökkel készített tanulói prezentációk, képgyűjtemények. felhívó plakátok, hírek, képek készítése, gyűjteménybe rendezése stb.
gyakorlati	munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény, mérési gyakorlat, kiállítás

Az általános iskolában az értékelésnél használt dokumentumok

Évfolyam	Évközben	Félévkor	Tanév végén
1. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Értékelő lap, napló	Értékelő lap, napló, törzslap
2. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
3-4. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
5-8. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap

20. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok elvei és korlátai

Esélyegyenlőség / méltányos oktatásszervezés: Biztosítjuk az intézmény szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, kiemelten: a tanulószobai és napközis foglalkozás, a szakkörök és a diákkörök, a szervezett kulturális/ szabadidős és szülői programok, könyvtár/ informatikai eszközök használata esetében. A tanulószobai, a napközis foglalkozás és az informatikai hozzáférések segítségével az iskolában megfelelő pedagógiai környezetet kínálunk a családi háttér kompenzálására a tanulás, a házi feladat elkészítéséhez.

A házi feladatok kitűzésének elvei és gyakorlata

Kötelező házi feladat

A házi feladat céljai:

- újra feldolgozni, elmélyíteni, rögzíteni az órán tanultakat
- készségszintig gyakorolni a tanult algoritmusokat
- önálló kutatómunkát végezni valamely témában
- alkotó munkát végezni valamely témában

Szóbeli házi feladat

Tananyaghoz kapcsolódó:

- elnevezések – szakkifejezések,
- fogalmak – összefüggések,
- szabályok – törvények ismeretek, melyet az óravázlat ill. a tankönyv tanár által kijelölt részei tartalmaznak,
- kötelező olvasmány, melyet a magyar nyelv és irodalom tanterv évfolyamonként megjelöl,
- tananyaghoz kapcsolódó, az ismeretek elmélyítését szolgáló szemelvények, ajánlott irodalom,



- memoriterek – melyet a szaktárgyi tanterv megjelöl.

Írásbeli házi feladat

Tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, iskolai füzet, tanító – tanár által kijelölt feladatainak megoldása.

Tananyag szerves részét képező fogalmazások, írásbeli elemzések, gyűjtőmunkák elkészítése.

Általános rendelkezések a kötelező házi feladatra vonatkozóan:

A szóbeli és írásbeli házi feladat mindenkor szervesen kapcsolódjon a tanóra anyagához, témájához. Célja minden esetben a tanórán szerzett ismeretek megszilárdítása, elmélyítése és a tantárgyi készségek begyakorlása.

A rendszeres írásbeli házi feladat mennyisége átlagosan tantárgyanként fél óránál több felkészülést ne követeljen a tanulótól. Hétvégére (péntekről - hétfőre), valamint tanítási szünet idejére legfeljebb annyi kötelező házi feladat adható, amennyi egyik óráról a másikra szokásos.

A házi feladatot elmulasztók a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű elmarasztalásban részesülnek. Az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a mulasztás okai szerint:

- nem büntetjük a tanulót, ha a mulasztás, hiány, hiba a feladat vagy annak alapjául szolgáló anyag nem értéséből fakad,
- meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának a lehetőségét, ha önhibáján kívül (igazolt betegség) mulasztotta azt el,
- a hanyagságból elmulasztott írásbeli feladat nem értékelhető elégtelennel (Érdemjegyet csak tudásra adunk. Az el nem készített feladattal tudásszint nem mérhető. A házi feladat elvégzésének hanyagságból történő elmulasztásakor pedagógiai eszközöket és módszereket alkalmazunk. Ez lehet feleltetés, a házi feladathoz hasonló feladat dolgozat formájában történő megíratása, pótfeladat kitűzése, stb.).

A házi feladat ellenőrzése, megbeszélése következetes legyen a legközelebbi órán.

Módszere lehet: a tanulók önellenőrzése, a tanító - tanár javítása.

Félévente minden nevelő kötelessége tanítványai füzetét, írásbeli munkáját legalább egyszer áttekinteni. Alsó tagozaton – különösen első osztályban – az eredményes készségfejlesztés érdekében havi gyakorisággal.

Írásbeli házi feladat értékelése - tartalmi és formai szempontból - egyaránt fontos, ezt a nevelő szóban és írásban is közölheti a tanulóval.

Korrekción:

Tartalmi vagy formai igénytelenség esetén a feladat újra íratása.

Hibás feladatmegoldás javítása egyéni esetben.

Osztályt érintő általános hiba esetén újratanítás, hiányosságok pótlása.

Szorgalmi (házi) feladat

Minden esetben a tanuló önkéntes vállalása alapján történik.

Szóbeli szorgalmi házi feladat:

Vállalt kiselőadás a tananyaghoz kapcsolódva.

Ajánlott olvasmány – melynek a jegyzékét a magyar nyelv és irodalom tanterv megjelöl évfolyamonként.

Házi és felmenő versenyekre való felkészülés.

Írásbeli szorgalmi házi feladat

Képességek fejlődését, tehetség fejlesztését, kibontakozását elősegítő feladatok megoldása.

Levelezős és versenyfeladatok megoldása.

Írásbeli pályamunkák készítése.

Általános rendelkezések szorgalmi (házi) feladatra vonatkozóan:

Szóbeli és írásbeli szorgalmi feladat a tantárgyi követelményeken felüli teljesítményt célozza. Hozzájárul a tanuló széleskörű tájékozottságához. Szaktanár ajánlása, motivációja alapján a tanuló önként vállalása.

A szorgalmi feladat mennyisége: a tanuló teherbírásán és kitartásán is múlik, más – más elvárás lehet egyénenként, elkerüljük, hogy túl sok feladat adásával a tanuló a kedvét el- veszítse.

Szorgalmi feladat gyakorisága a tanulók elfoglaltságát figyelembe véve történik, átlagosan havonta egy-két alkalommal adjuk, kivételt képez ez alól a versenyre felkészülés időszaka. Pedagógiai szempontból szükséges a szorgalmi feladat megoldásához plusz tanári segítség nyújtása.

Minden esetben a szorgalmi munkát ellenőrizzük, értékeljük (az igazi pedagógiai értéke akkor van, ha ez a közösség előtt történik) az érdemi szorgalmi munkát jutalmazzuk (a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű jutalomban részesül a tanuló.)

21. Tantárgyi helyi tantervek

A helyi tanterv részeként a tantárgyi helyi tanterveket CD-n mellékeljük, a honlapon elektronikusan tesszük elérhetővé.

Az intézmény nevelőtestülete 2020. 08. 29-án kelt határozatával (403-ÁI/2020) a NAT módosulása alapján ismételten felülvizsgált pedagógiai programot, annak részeként az összetett iskolai nevelési programot, gimnáziumi és általános iskolai helyi tantervet valamint a kollégiumi pedagógiai programot elfogadta. Az elfogadáshoz kikértük az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a Diákönkormányzat véleményét. A módosításokat a pedagógiai program függeléké tartalmazza.

Szekszárd, 2020. 08. 31.

A helyi tanterv „18. Innovatív oktatásszervezési eljárások” pontja 2021. januárban módosult. A módosítást tartalmazó függelék az intézmény honlapján nyilvános.

Szekszárd, 2021. január hó

A helyi tanterv felülvizsgálatát a kifutott képzési formák törlésével elvégeztük.

Szedres, 2023. június 30.



A közösségi nevelés helyi tantárgyi tantervét 2023. augusztus 31-én módosítottuk.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**KOLLÉGIUMI
PEDAGÓGIAI PROGRAM**

4. kötet

**SZEKSZÁRDI I. BÉLA
GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**



2020

Tartalomjegyzék

A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK KIADMÁNYOZÁSA.....	1
1. BEVEZETÉS.....	1
1.1. A KOLLÉGIUM TEVÉKENYSÉGÉT MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK:	1
2. HELYZETELEMZÉS.....	2
2.1. A TANULÓK JELLEMZŐI:	2
2.2. A MŰKÖDÉS BELSŐ FELTÉTELRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA	2
3. A KOLLÉGIUMI ÉLET SZERVEZÉSE	4
3.1. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS FÓRUMAI	5
3.2. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS DOKUMENTUMAI.....	7
4. KOLLÉGIUMUNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA	7
5. A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE	8
5.1. A TÖBBCÉLÚ INTÉZMÉNYEN BELÜLI KAPCSOLATRENDSZER	9
5.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ISKOLÁKKAL	9
5.3. SZAKMAI KAPCSOLAT MÁS KOLLÉGIUMOKKAL	10
5.4. KAPCSOLAT A FENNTARTÓVAL, MŰKÖDTETŐVEL	10
5.5. KAPCSOLAT EGYÉB SZERVEZETEKSEL	10
5.6. KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL	10
5.7. Kiemelt feladataink a kapcsolattartásban	12
6. A KOLLÉGIUM NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	12
6.1. A KOLLÉGIUM TÁRSADALMI SZEREPE	12
6.2. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS CÉLJA ÉS ALAPELVEI	13
6.3. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS FELADATAI	13
6.4. A NAT ÁLTAL MEGHATÁROZOTT KULCSKOMPETENCIÁK.....	22
7. A TANULÓK ÉLETRENDJE, TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI.....	22
7.1. A TANULÓK ÉLETRENDJÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI	22
7.2. A TANULÓK TANULÁSÁNAK PEDAGÓGIAI ELVEI.....	22
7.3. A TANULÓK SZABADIDŐ SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI:	23
8. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁSÁT, AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI.....	24
8.1. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI.....	24
9. A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉG SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	25
10. A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK FORMÁI, MEGSZERVEZÉSÜKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	26
11. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG RENDSZERE	27
11.1. A KOLLÉGIUM ÁLTAL KÖTELEZŐEN BIZTOSÍTANDÓ FOGLALKOZÁSOK	28
11.2. PEDAGÓGIAI FELÜGYELET	29
12. A KOLLÉGIUM EREDMÉNYESSÉGE	30
12.1. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS EREDMÉNYESSÉGE	30

13.	A TEMATIKUS CSOPORTFOGLALKOZÁSOK HELYI TERVE ÉS ÉVES ÓRASZÁMA	30
13.1.	BEVEZETŐ.....	31
13.2.	9. ÉVFOLYAM	33
13.3.	10. ÉVFOLYAM	35
13.4.	11. ÉVFOLYAM	38
13.5.	12. ÉVFOLYAM	41
13.6.	13-14. ÉVFOLYAM	43
13.7.	FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK, 9-14. ÉVFOLYAM.....	45
14.	A TANULÓK FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI	48
14.1.	TANULÁSIRÁNYÍTÁS, TANULÁSSZERVEZÉS.....	48
14.2.	HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKNAK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK, TEHETSÉGGONDOZÁSÁNAK, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉSÜK TERVE.....	49
14.3.	TEHETSÉGEK KIVÁLASZTÁSA, TEHETSÉGGONDOZÁS, TEHETSÉGVÉDELEM	51
14.4.	SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	52
14.5.	A KULTURÁLT ÉLETMÓDRA NEVELÉS, SZUVERÉN VILÁGKÉP KIALAKULÁSÁNAK SEGÍTÉSE	54
15.	EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	55
16.	A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	55
16.1.	AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, AZ EGÉSZSÉGTUDATOS MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSÁNAK SEGÍTÉSE.....	56
16.2.	TERMÉSZETI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS.....	58
17.	ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉS KOMPETENCIAFEJLESZTÉS, PÁLYAORIENTÁCIÓ SEGÍTÉSE	59
18.	A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK TERVE.....	59
19.	A KOLLÉGIUMI FELVÉTEL RENDJE, A KOLLÉGIUMI TAGSÁGI VAGY EXTERNÁTUSI JOGVISZONY MEGSZŰNÉSE.....	60
20.	GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	62
21.	AZ ISKOLÁVAL, A SZÜLŐVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI	62
21.1.	KOLLÉGIUM ÉS A CSALÁD KAPCSOLATA.....	62
21.2.	A KOLLÉGIUM ÉS A KAPCSOLÓDÓ ISKOLÁK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK, ÉS A KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	63
22.	A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI KÉRDÉSEK	63
22.1.	MINŐSÉGI MUNKA A KOLLÉGIUMBAN	63
22.2.	A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNYVEZETŐ KOLLÉGIUMI FELADATELLÁTÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI, SZAKMAI ELVÁRÁSOK, VALAMINT AZ INTÉZMÉNNYEL, MINT MUNKASZERVEZETTEL SZEMBEN TÁMASZTOTT ELVÁRÁSOK	64
23.	AZ ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI PROGRAM	70
23.1.	BEVEZETÉS.....	70
23.2.	AZ AJKP-BAN RÉSZT VEVŐ KOLLÉGIUM FELADATAI	71
23.3.	AZ AJKP FŐ FOLYAMATAI, A FOLYAMATOK CÉLJAI, INDIKÁTORAI, MŰKÖDTETÉSE SORÁN MEGVALÓSÍTANDÓ TEVÉKENYSÉGEK, TEVÉKENYSÉGCSOPORTOK	74
23.4.	AZ AJKP PROGRAMOT MEGVALÓSÍTÓ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON	82

A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK KIADMÁNYOZÁSA

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27.

Iktatószám: 2576-2/2015

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása:

1. módosítás ikt.szám: 1476/2019;
2. módosítás ikt.szám: 2320/2019;
3. módosítás ikt. szám: 777/2/2020;
4. módosítás ikt. szám: 1412/2020

Ügyintéző: Dr. Buri Antalné kollégiumvezető (2015.)

Szügyi Hajnalka kollégiumvezető (2019.)

Szügyi Hajnalka kollégiumvezető (2019.)

Szügyi Hajnalka kollégiumvezető (2020.)

Szügyi Hajnalka kollégiumvezető (2020.)

Ügyintézés helye, ideje: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 29. 2015. november

2019. június

2019. augusztus

2020. április

2020. augusztus



1. BEVEZETÉS

A kollégium a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény tagintézménye. A 2019. év nyarán "Boldog Iskola" cím birtokosai lettünk, vállalva az ezzel járó feladatok megvalósítását.

1.1. A kollégium tevékenységét meghatározó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja (KNOAP)

A kollégium pedagógiai programja összhangban van az intézmény Pedagógiai Programjával, figyelembe veszi az SZMSZ-ben leírtakat.

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. A tanulók jellemzői:

Koedukált kollégiumunk általános és középiskolás tanulók elhelyezésére biztosít lehetőséget.

A férőhelyek megoszlása: fele a lányok, fele a fiúk elhelyezését biztosítja, az épület sajátosságaként ez az igényeknek megfelelően változtatható. Az intézmény a Szekszárdi I. Béla Gimnázium tanulói mellett a város összes középiskolájából fogad diákokat, igény esetén általános iskolásokat is. A tanulók összetételére iskolatípus tekintetében a sokszínűség jellemző, a középfokú iskolarendszer teljes palettája megtalálható, a gyermekvédelmi szervezet intézkedéseként általános iskolai tanuló is elhelyezésre kerülhet.

A heterogenitás megjelenik szociális és családi háttér tekintetében is, a diákok egy része hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH).

A kollégista tanulók többsége Tolna megye kistelepüléseiről és városaiból, kisebb része más megyéből érkezik (Somogy, Baranya, Bács-Kiskun, Fejér megye).

2.2. A működés belső feltételrendszerének bemutatása

A szervezet felépítése, a személyi feltételek

A többcélú köznevelési intézmény élén az igazgató áll, aki szorosan együttműködik a kollégium tagintézmény élén álló kollégiumvezetővel. A kollégiumvezető az Arany János Kollégiumi Program vezetője.

A nevelőtestület kollégiumi tagjai: kollégiumi nevelőtanárok.

A kollégiumban a nevelési feladatokat – az Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott – kollégiumi nevelőtanár látja el, aki

- a) a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját,
- b) rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik,
- c) képes a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában,
- d) egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgál a diákok számára,
- e) megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, szeretetet, elkötelezettséget és bizalmat helyezi előtérbe,
- f) képes a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére,
- g) képes a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt kialakítani,
- h) képes a konfliktusok eredményes kezelésére,
- i) munkája során folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel.

A kollégiumi nevelőtanár a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy még megengedett végzettséggel. A kollégiumi nevelőtanárok egy része több diplomával, pedagógus szakvizsgával rendelkezik, ismereteiket további, az oktató-nevelő munka területeit érintő továbbképzéseken egészítették ki. A

TÁMOP 3.1.4 projekt lehetővé tette, hogy a kooperatív technikák, IPR módszerek alkalmazása, IKT oktatásban történő alkalmazása, új tanulásszervezési eljárások (projekt, témahét), tevékenységközpontú pedagógiák, mérés és értékelés, hatékony tanuló- megismerési technikák, professzionális tanári kommunikáció, változásmenedzsment, életpálya-építés és szociális kompetencia oktatáscsomag bevezetése, SNI gyermekek együttnevelésére felkészítő képzés kapcsán a pedagógusok módszertani eszköztárának bővülését.

A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 „Az I. Béla Gimnázium szervezeti egységeinek esélyegyenlőségi alapú fejlesztése” projekt két tanéves időszakában, a pedagógiai módszerekben való megújulás eléréséhez és a heterogén oktatásszervezésnek való megfeleléshez a kollégium pedagógusai családpedagógia, differenciált oktatásszervezés, projektpedagógia és IPR tantestületi akkreditált képzéseken vettek részt. A bevont pedagógusok a Tan-Tan tanulási motivációt erősítő tanulásmódszertan „Jó gyakorlat” átvételével, annak kollégiumi foglalkozásokon való alkalmazásával segítik elő a tanulók iskolai sikerességét.

A kollégiumi nevelőtanárok a képzettségüknek megfelelő tantárgyakból (angol nyelv, magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem) felzárkóztató és tehetséggondozó, kompetenciafejlesztő foglalkozásokat tartanak.

A szakos ellátottság részben biztosítja a szaktárgyi lefedettséget. A hiányt megbízási szerződéssel alkalmazott pedagógusokkal pótoljuk. Egyes szakkörök szervezésénél külső szakembereket vonunk be. Az SNI tanulók fejlesztésére gyógypedagógust, a kollégisták pszichológiai ellátására pszichológust alkalmazunk.

Kiemelt fontosságú a kollégiumban dolgozók közösségének együttműködése a tanulók jó légkörben történő nevelése érdekében.

Tárgyi, környezeti feltételek a kollégiumban

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremti – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport- és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.

A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Az épület 1967-ben épült. Egy épületben 8 lakószinten 50 lakószobával, hét tanulószobával rendelkezünk. A tanulók elhelyezése 3 vagy 4 férőhelyes lakószobákban történik. Szociális helységeink emeletenként és nemenként a szabványok szerinti elosztásban és mennyiségben rendelkezésre állnak. Mosásra alkalmas helyiség a szükséges berendezésekkel (mosógép) a megfelelő biztonsági előírások mellett emeletenként biztosítva van.

A földszinti korszerűen felszerelt teakonyhában lehetőség van az ételek melegítésére és a kulturált étkezésre, a hűtőszekrényekben tartható a tanuló névvel ellátott zárt módon tárolt élelmiszere.

Az étteremben kulturált körülmények között étkeznek a kollégisták.

A földszinti társalgó (tv, DVD lejátszó, videó), egyben könyvtár – segíti a szabadidő hasznos eltöltését.

A felújított kollégiumi könyvtár a kollégiumi könyvtáros alkalmazásával a tanulók igényeihez igazodva lehetővé teszi a tanulást, valamint lehetőséget biztosítunk az információkereséshez a könyvtár részeként működő informatika terem használatával is.

A működéshez szükséges egyéb helyiségek: számítógépes terem, konditerem, aerobik-terem, tanári szoba, kollégiumvezetői és gondnoki iroda, porta, a nevelők számára 8 db – külön vizesblokkal ellátott – nevelői szoba, betegszoba, raktárak.

A szervezési és biztonsági okokból elengedhetetlen belső és külső kommunikációs rendszerekkel rendelkezünk (riasztó, biztonsági kamerák, telefonok, számítógépek internethasználattal).

A kollégium műszaki állapota elfogadható, azonban sok területen felújításra szorul. A hálószobák bútorzata megújult. Három szinten három ágyas, a többi szinten négy ágyas (emeletes ágyakkal), modern bútorokkal berendezett lakószobákat alakítottunk ki. A leány szinteken több emeleten a lakószobák bejárati ajtóit újra cseréltük. Megújult a belső udvar is, térkő burkolat, növények és kerti



bútorok elhelyezésével vált otthonossá. A tanulószobák berendezését fokozatosan korszerűre cseréltük. Utolsó ütemben TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 projekt keretében a tanulóbarát környezet és a tanulói projektmunka feltételeinek megteremtéséhez tanulópadok, székek, és moduláris tábla beszerzésével két kistanuló berendezése korszerűsödött.

Az intézmény nagyrészt rendelkezik azokkal az eszközökkel, amelyek szükségesek a kollégiumi tevékenységek (kulturális, sport, szakkör és egyéb szabadidős tevékenységek) szervezéséhez. Törekedünk az eszközállomány folyamatos bővítésére, kihasználtuk a pályázati lehetőségeket, amelyek nagymértékben segítettek a feltételek javításában.

A foglalkozásokon info-kommunikációs technológiát, (IKT) eszközöket alkalmazunk, a tanári laptopok rendelkezésre állnak a kompetenciafejlesztő foglalkozások tananyagának feldolgozására. Az internet-elérhetőség biztosított az emeletenként elhelyezett WIFI-k segítségével és a szükséges sávszélességgel.

Fejlesztési igények:

- A kollégium szociális helyiségeinek – mosdó-zuhanyzó, WC korszerűsítése, a csatornarendszer cseréje,
- A kollégium helyiségeinek a felújítása, festése, a parketta javítása,
- A villamosvezetékek és a világítás korszerűsítése az energiatakarékosság figyelembevételével.
- A nyílászárók cseréje az ablakok elhasználódása, a balesetveszély elkerülése miatt.
- Az intézmény fűtési, hűtési és használati melegvíz - ellátó rendszerének korszerűsítése,
- A gondnoki iroda és a porta hőszigetelése,
- A kollégium bejárati lépcsőjének biztonságosabbá tétele,
- A fiú szinteken a lakószobák bejárati ajtóinak cseréje, korszerű, biztonságos zárok felszerelése,
- A számítógéppark bővítése, korszerűsítése
- A könyvtárban a könyvállomány további bővítése kompetenciaalapú tankönyvekkel, oktatási segédanyagokkal
- Biztonsági kamerák elhelyezése további emeleteken, a teakonyhában és a gimnázium kollégiumra néző oldalán.
- Füstjelző rendszer beépítése,
- A kollégium külső környezetének (sportpálya felé vezető terület) rendbetétele, tereprendezése és balesetvédelmi szempontból is megfelelő burkolattal ellátása.

3. A KOLLÉGIUMI ÉLET SZERVEZÉSE

A kollégium – belső életének szabályozása során – biztosítja a diákok optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit. Figyelembe veszi a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai – a jogszabályi keretek között – a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak.

Kollégiumunk – belső életének szabályozása során – biztosítja a tanulók optimális testi-lelki-értelmi fejlődésének feltételeit, beleértve

- a szociális ellátást,
- a napi rendszeres étkezést,
- a tisztálkodás, mosás és vasalás lehetőségét,
- az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást,
- a személyközpontú, kényelmes, otthonos lakhatási és tanulási feltételeket,
- a jó minőségű tudáshoz és a kapcsolódást, feltöltődést szolgáló kulturális-, sport- és egyéb szabadidős tevékenységekhez való hozzáférést,
- a nyugodt pihenés, az egyéni visszavonulás lehetőségét,
- a biztonságot és az érzelmi védettséget, illetve
- általánosan elfogadott társadalmi értékek és normák közvetítését (pl. tanulás mint érték,



elfogadás, tisztelet).

Dolgozóink 30, illetve 40 órás munkarendje alkalmazkodik tanulóink iskolai elfoglaltságához, emellett figyelembe veszi a diákok és a szülők egyéni igényeit is.

Az intézményi szintű szabályozást házirendünk biztosítja, melynek kiemelt fontosságú fejezete a napirend. A keretszabályozást – a nevelési, egyéni, életkori sajátosságok, a belső és külső környezet, valamint a törvényi keretek figyelembevételével – a tantestület és a diákönkormányzat közösen alakítja ki.

A kollégiumi élet szervezésénél irányadó

- a pozitív szokásrendszer és a belső motiváció kialakítása,
- az egyéni igények, képességek figyelembe vétele (differenciálás, integrálás),
- a korszerű feltételek, a rend és a fegyelem megteremtése.

Intézményünkben és kollégiumunkban is jelentős szerepet tölt be a diákönkormányzat, mely lehetővé teszi, hogy diákjaink választott tisztségviselők révén részt vehessenek

- a mindennapi élettel kapcsolatos céljaik, terveik kijelölésében,
- a feladatok megszervezésében, megvalósításában,
- az elért eredmények értékelésében.

Lehetővé kell tennünk, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekvédelem, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

Kollégiumunk a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, szokásait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

3.1. A szervezeti működés fórumai

A kollégium funkcióinak megfelelően jöttek létre kollégiumi fórumok, közösségek.

Pedagógusok:

Az intézményi nevelőtestület kollégiumi munkacsoportja: A nevelőtestület – a köznevelési törvény alapján – a nevelési–oktatási intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve. A nevelőtestület tagja a nevelési–oktatási intézmény valamennyi pedagógus munkakört betöltő munkavállalója, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő egyéb felsőfokú végzettségű dolgozója.

A nevelési és oktatási intézmény nevelőtestülete a nevelési és oktatási kérdésekben a nevelési – oktatási intézmény működésével kapcsolatos ügyekben a köznevelési törvényben és más jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, egyébként pedig véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. A kollégiumi munkacsoport rész vesz saját munkájával kapcsolatos szakmai, módszertani kérdések megoldásában, a tagintézményben folyó nevelő és oktató munka tervezésében, szervezésében az Arany János Kollégiumi Program (AJKP) foglalkoztatási tervében szereplő képzési feladatok ellátásában és egyéb szabadidős programok szervezésében. A feladatok koordinálásával, egy-egy részterület elemzésével nyújt segítséget. Munkájában a kezdeményező, javaslattevő jelleg dominál (módszertani eljárások, szakmai témák feldolgozása, belső továbbképzés).

A kollégiumi munkacsoport tevékenysége kapcsolódik a Gimnázium és a többi partneriskola nevelőtestületének munkájához.

Az Arany János Kollégiumi Programjának kollégiumi nevelői csoportja (AJKP-csoport)

Munkáját az AJKP programgazda vezeti. Feladatuk a program szerinti munka tervezése és összehangolása.

Az AJKP csoport tagjai az AJKP tanulók a csoportvezetői, a méréssel megbízott pedagógus és azok a kollégiumi nevelőtanárok, akik részt vesznek program keretein belül a tanulók kompetenciáinak tervszerű fejlesztésében. A csoport tagjai részt vesznek a beiskolázási tevékenységben, a bevonható



tanulók felkutatásában, családot látogatnak, AJKP esetmegbeszéléseket tartanak. A csoportvezetők a tanulók számára mérések alapján egyéni fejlesztési terveket készítenek, ennek alapján személyre szabott fejlesztési tevékenységet végeznek. Együttműködnek a Gimnázium AJKP-team tagjaival és a partneriskolák osztályfőnökeivel és az az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelés-igazgatási Főosztály által delegált AJKP mentorral.

Tanulók:

Foglalkozási csoport: a nemzeti köznevelésről szóló törvény által meghatározott létszámok alapján megszervezett kollégiumi csoportok tanulóiból a kollégium pedagógiai programja alapján a kollégiumi neveléshez és oktatáshoz, a szabadidő eltöltéséhez szervezett legalább nyolc tanulóiból álló, pedagógus vagy a kollégium vezetője által megbízott személy által irányított tanulóközösség;

Kollégiumi csoport: a kollégiumi, externátusi felvételt nyert tanulókból kialakított, pedagógus (csoportvezető nevelőtanár) által irányított állandó tanulóközösség, bizonyos mértékig saját vezetőséggel (DÖK tagok), csoportot illetően önálló döntési és értékelési jogokkal rendelkeznek. A nevelőtanár irányításával (feladatok megbeszélése, szervezés, ellenőrzés, értékelés, motiváció) végzik tevékenységüket.

Kollégiumi ügyeleti csoport: a pedagógiai felügyelettel összefüggő, a kollégium működtetéséhez, valamint a kollégiumi élet szervezéséhez kapcsolódó feladat végrehajtásához kialakított, épületenként és nemenként legfeljebb százhusz tanulóiból álló, pedagógus által irányított tanulóközösség;

A diákönkormányzat (DÖK):

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú intézményben gimnáziumi, kollégiumi és általános iskolai diákönkormányzat működik.

Mivel az intézményben több diákönkormányzat tevékenykedik, az járhat el a nevelési-oktatási intézmény egészét érintő ügyekben, amelyeknek a megválasztásában a legtöbb tanuló vett részt, feltéve, hogy ily módon a tanulók több mint ötven százalékának képviselte biztosított.

Az intézményben a gimnáziumi diákönkormányzat rendelkezik ezzel a képviseleti joggal.

A kollégiumi diákönkormányzat a kollégium diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete, a megválasztott diákképviselők véleményt nyilváníthatnak, javaslatot tehetnek a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzatok saját szervezeti és működési szabályzataik szerint működnek. Jogaikat a hatályos jogszabályok, joggyakorlásuk módját saját szervezeti szabályzatuk tartalmazza. A működésükhöz szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezetek számára.

A képviseleti jogú diákönkormányzat a gimnáziumi, általános iskolai és kollégiumi diákönkormányzatot segítő pedagógus segítségével gondoskodik arról, hogy az intézmény egészére vonatkozó vélemény-nyilvánításához beszerezze a többi diákönkormányzat véleményét.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a diákönkormányzat készíti el, a választó tanulóközösség fogadja el és a nevelőtestület hagyja jóvá. A diákönkormányzat élén, annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott diákönkormányzati vezető, illetve az iskolai diákbizottság áll. A diákönkormányzatok tevékenységét a diákmozgalmat segítő nevelőtanár támogatja, akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – az igazgató bíz meg határozott, legfeljebb ötéves időtartamra.

Lehetővé tesszük azt is, hogy a diákönkormányzat tagjai megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekvérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

3.2. A szervezeti működés dokumentumai

A Kollégium Pedagógiai Programja: a nevelő-oktató munka a minden előírt fórumon elfogadott pedagógiai program szerint folyik, amely összhangban van a házirenddel.

A tanévre vonatkozóan a pedagógiai program alapján órarendszerűen elkészítjük a tanulók egyénre szabott éves foglalkoztatási tervét, amely tartalmazza a kötelező és a szabadon választható foglalkozásokat.

Kollégiumi Munkaterv:

A tanév elején a tanév rendjének megfelelően elkészítjük a feladatok ütemezését, megtervezzük a programokat, meghatározzuk a felelősöket.

Csoportmunkaterv:

A csoportvezetők által a csoportjukról tanév elején készített munkaterv, melyben megjelennek a pedagógiai program tartalmi elemei, tartalmazza a tanulói kompetenciák fejlesztésének tervezését, a személyiség- és közösségfejlesztési feladatait, a nevelési célokat.

Portfólió-rendszer:

- Csoport-portfólió – tartalmazza a csoport teljes dokumentációját/jelentkezési lapok, szilenciumi jelenléti lapokat, HH és a HHH igazolásokat, SNI szakértői véleményeket, egészségügyi és orvosi igazolásokat, a tanulók éves fejlesztési tervét órarendszerűen, az iskolai órarenddel egybeszerkesztve, a csoportfoglalkozások jelenléti íveit és dokumentációját, a csoport fegyelmi ügyeinek a dokumentációját, a tanulók versenyeken, egyéb rendezvényeken elért eredményeinek dokumentációját, a kollégiumból kiiratkozó tanulók leszámoló lapját stb.
- Egyéni portfólió: az AJKP tanulók mérési eredményeit és az egyéni fejlesztési terveit, jogosultságról szóló igazolásait, iskolai értékeléseit tartalmazza, szakértői véleményeket, határozatokat, a tanuló által készített projektmunkákat.

4. KOLLÉGIUMUNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Mottó: Célunk azonos a Tieddel! Az általad választott középfokú iskola sikeres elvégzése, pozitív emberi tulajdonságaid bővítése, erősítése.

Pedagógiai értékrendünk szerint olyan diákközpontú, otthonos kollégiumot szeretnénk működtetni, ahol a tanulók nyugodt, elfogadó és befogadó, szeretetteljes légkörben élhetnek és tanulhatnak. Diákközpontú pedagógiánk garancia arra, hogy a diákok személyisége kibontakozzon, fejlődjön, a pozitív tulajdonságaik megerősítést kapjanak, hogy a szociális kompetenciák fejlesztésének hatásaként könnyedén beilleszkedjenek a kollégiumi közösségbe, ami később segíti a felnőtt társadalomban való helytállásukat. Fontos küldetésünk az önismeretre alapozott életpálya-építési kompetencia fejlesztése és az élethosszig tartó tanulás megalapozása.

Kollégiumunk a helyi társadalom elvárásait, a nevelési-oktatói környezet lehetőségeit is figyelembe véve végzi munkáját,

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégiuma részt vesz az Arany János Kollégiumi Programban, speciális eszközeivel elősegíti az Arany János Kollégiumi Program célrendszerének a megvalósítását.

A Kollégiumnak az Intézmény küldetésnyilatkozata alapján az a célja, „hogy minden alapfeladatában olyan minőségi tanulást-tanítást támogató tanulási környezet legyen, ahol a tanulók képességei fejlődnek, értékrendjük szilárd, tudásuk hiteles és a boldoguláshoz versenyképes.

Meggyőződésünk, hogy munkánk minősége a pedagógusok, szülők és tanulók között kialakított és gyakorolt folyamatos kommunikáció alapján javítható.

Számunkra a minőség a következőket jelenti:

A tanulókat – képességeikhez igazodó követelményeket támasztva – alkalmazásra képes tudáshoz kívánjuk juttatni, amelyek révén felnőttként is képessé válnak az egész életen át tartó tanulásra. A tanulói személyiség egészére irányuló fejlődést segítjük: a kollégiumban a differenciálás és befogadás pedagógiai eszközeivel, képességfejlesztés elvének szem előtt tartásával olyan szilárd ismereteket és



készségeket alakítunk ki, amely sikeres érettségi vizsga után lehetővé teszi a többség számára az egyetemi-főiskolai továbbtanulást, másoknak a kvalifikált szakképesítés megszerzését.

Mindezt családi, az egyéniséget elfogadó légkörben, a közös tevékenységhez éppen szükséges korlátok között, de a diákok erőfeszítésére is számítva és felesleges stressz nélkül kívánjuk elérni.

A tantárgyi teljesítmény és a harmonikusan fejlődő személyiség egyaránt fontos értékek számunkra.

Intézményünk gyermek és diákközpontú tevékenységrendszerének egésze a személyiség-fejlesztést, a közösségek erősítését és a közösségi és egyéni tehetséggondozást szolgálja.

Valljuk, hogy az oktatás és nevelés összhangján alapuló pedagógiai folyamat irányítója a pedagógus, aki felelős a rábízott gyerekekért a szülőknek és iskolájának.

Valljuk, hogy a pedagógusi tekintély bizalmon és tudáson alapul.

Tudjuk, hogy az intézmény a pedagógiai műhely jellege mellett munkahely és hivatali feladatokat is ellát.

Valljuk, hogy ennek szervezettsége a partnerek közötti együttműködés zavartalanságát, korrektségét, a folyamatok áttekinthetőségét és nyomon követhetőségét szolgálja.

Vállalt feladataink teljesítését az érdekelt partnerek visszajelzései külső és belső mérések, saját tapasztalataink alapján folyamatosan értékeljük, céljainkat rendszeresen felülvizsgáljuk.

Az intézmény vezetősége, pedagógusai, minden alkalmazottja részt vesz abban a közös munkában, amely a fenti értékteremtő folyamat biztosítéka, intézményünk jó hírének megőrzése és gazdagítása.”

Kollégiumunk fejlesztése érdekében kitűzött céljaink:

- a kulcskompetenciák fejlesztésével segítjük a tanulók szocializációját, tanulását, és az életpályára felkészülését,
- a hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása: hatékony együttnevelés a kollégiumban,
- Integrált Pedagógiai Rendszer módszereinek alkalmazása. Célunk az esélykülönbségek, a kulturális és a szociális hátrányok mérséklése mellett a tehetséges tanulók támogatása,
- a tevékenységközpontú, együttműködésen alapuló módszerekkel jó kapcsolatokat legyenek képesek kialakítani, együttnevelés,
- az együttnevelés során alakuljon ki az empátia, a tolerancia, az elfogadás, a probléma- és konfliktuskezelő képesség,
- célunk, hogy az érdekérvényesítés demokratikus eszközeit, a demokrácia alapértékeit képviseljük.

5. A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel, a fenntartóval, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, érintettség esetén a helyi nemzeti önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.

A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás helyi szabályozása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

Az intézmény kezdeményező és nyitott kapcsolatrendszert épít ki a kollégium működésében szerepet játszó partnerekkel.

5.1. A többcélú intézményen belüli kapcsolatrendszer

1. Szekszárdi I. Béla Gimnázium:

Gimnáziummal partneriskolaként és szervezetenként is szoros az együttműködés.

A két intézmény építészeti és kapcsolódóan egymáshoz, így a szabad átjárás és a közvetlen telefonkapcsolat biztosított a tantestület tagjai között.

A kollégium figyelembe veszi az iskolai programokat, hétfői nyitva tartását is ennek megfelelően alakítja. Szülői értekezleteken, az iskolai fogadóóra idején a kollégium is nyitott, a szülő igényére fogadóórát tart. Az Arany János Kollégiumi Program 9. előkészítő osztálya a Gimnáziumban tanul, így az osztályban tanító tanárokkal nagyon intenzív a kollégium kapcsolata. A tanárok a kollégiumi rendezvényekre meghívást kapnak és a Gimnázium is meghívja programjaira a kollégiumi nevelőtestületet.

Az Arany János Kollégiumi Programban (AJKP) részt vevő iskolai team a kollégiummal havonta egy alkalommal AJKP egyeztetést tart, amelyen az osztályfőnökkel és a szaktanárokkal a kollégiumi nevelők találkoznak és a tanulók fejlesztése érdekében konzultálnak.

• A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolájával való kapcsolattartás:

Az Általános Iskola együttműködik a kollégium Arany János Kollégiumi Programjával a pályázatban megjelölt tanulói célcsoport AJKP-ba orientálásával és a szülők informálásával, majd az AJKP programgazdával együttműködve segíti a tanuló pályázatának az elkészítését.

Az iskola lehetőséget biztosít a kollégium számára, hogy a tanulókkal és a szülőkkel a kapcsolatot felvegye és tájékoztassa őket az AJKP céljairól.

5.2. Együttműködés az iskolákkal

5.2.1. A partneriskolák

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium mellett további középiskolákkal állunk kapcsolatban:

- Szekszárdi Garay János Gimnázium,
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Tagintézményei:
 - Szekszárdi SZC Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiuma
 - Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája
 - Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája
- Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskola és Kollégium
- AM Dunántúli Agrárszakképző Központ, Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium,
- Szekszárdi Kolping Katolikus Szakképző Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Baptista „Esély” Szolgáltató és Szakképző Iskola.

5.2.2. Kapcsolat az általános iskolákkal:

Az Arany János Kollégiumi Programba való beiskolázás sikerességének az alapja az általános iskolákkal való jó együttműködés. AJKP munkacsoportunk általános iskolai adatbázist hozott létre, hogy az intézményeket tájékoztatni tudjuk az Arany János Kollégiumi Programmal kapcsolatos információkról. Az iskolákban többnyire az igazgatóhelyettesek a kapcsolattartóink, akik a hetedik és a nyolcadik évfolyam osztályfőnökeinek bevonásával végzik a tanulók programba orientálását.

5.3. Szakmai kapcsolat más kollégiumokkal

- A régió, főként a megye kollégiumaival sport és kulturális versenyeken, tanulók számára szervezett programokon való együttműködés.
- A pedagógusok szakmai együttműködése, a horizontális tanulás lehetőségének a kidolgozása.
- A Kollégiumok Országos Érdekvédelmi Szövetségével és a szövetség megyei tagozatával – választmányi üléseken részvétel, vezetői konzultációk tartása, szakmai segédanyagok – együttműködés.
- Az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő kollégiumokkal való kapcsolattartás, közös értekezletek, AJKP Művészeti Fesztivál, szakmai programok

5.4. Kapcsolat a fenntartóval, működtetővel

Fenntartó és működtető: Szekszárdi Tankerületi Központ

5.5. Kapcsolat egyéb szervezetekkel

A kollégium nyitott minden olyan külső kapcsolatrendszer kialakítására és folyamatos működtetésére, amely a tanulók fejlődését, közösségi tevékenységét, szabadidejének hasznos eltöltését szolgálja.

Kapcsolatot tartunk, együttműködünk az alábbi intézményekkel, szervezetekkel:

- Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő Szolgálat, gyermekotthonokkal, ifjúsági irodák, TEGYESZ,
- rendőrség (bűnmegelőzés, bűnesetek felderítése, a rendőrség projektjében részvétel)
- RÉV,
- TIT,
- Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztálya,
- művelődési és sport intézmények: Babits Mihály Kulturális Központ, Megyei Illyés Gyula Könyvtár, Zeneiskola, Sportcsarnok, Magyarországi Német Színház, Pécsi Nemzeti Színház, budapesti színházak,
- Tolnatáj Televízió, Tolna Megyei Népújság,
- polgármesteri hivatalok, jegyzők,
- Szekszárdi Mentálhigiénés Műhely,
- Szekszárdi Klímakör Oktatási csoportja,
- Hungast Kft.

5.6. Kapcsolat a szülőkkel

Kollégium a szülőkkel (gondviselőkkel) eredményes együttműködésre törekszik. A kollégiumnak jelentős család pótló funkciója van, mert a diák a tanítási napokon szüleitől távol van, a kollégiumi közösség pótolja a család közösségét, ezért a kollégiumi nevelés területén nélkülözhetetlen a szülők és a kollégium harmonikus együttműködése. A nevelés csak akkor lehet eredményes, ha a szülő és a kollégium együttműködik, illetve ebbe a folyamatba mind tevékenyebben bekapcsolódik maga a tanuló is.

Cél:

- Legyen élő kapcsolat a szülő/gondviselő és a kollégium pedagógusai között.
- Adekvát módon legyen biztosított a jogszabályban rögzített feladatellátás intézményi oldalról.
- A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban az AJKP-ben résztvevő tanulók esetében a fejlesztés elindításához és folyamatos szabályozásához álljanak rendelkezésre a családi háttér folyamatos ismeretéből nyerhető információk, adatok.

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 72.§ tartalmazza, hogy a szülő irányába a kollégiumnak tájékoztatási kötelezettsége van. Részletezi is, hogy a gyermek, tanuló fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást kell adnia az intézménynek, sőt még arra is vállalkoznia kell a kollégiumnak, hogy a gyermek neveléséhez tanácsokat, segítséget adjon. A szülői házzal való kapcsolattartás indokoltsága a jogi szabályozáson túl nyilvánvalóan pedagógiai is indokolt. A kollégista nem szakad le a családról, hanem időszakosan van tőlük távol. Mivel folyamatosan legalább három irányból éri a tanulót nevelésére irányuló impulzusok (szülő, iskola, kollégium), ezért fontos, hogy a három fél tudjon egymás értékrendjéről, nevelési elveiről és nevelési gyakorlatáról.

A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja elvárásként több helyen is megfogalmazza a szülőkkel való konstruktív együttműködés fontosságát.

Fentiek alapján elengedhetetlen, hogy élő kapcsolatban legyen a kollégium a szülővel.

Várható eredmények:

- A kollégium a kapcsolattartás alkalmas módjait megtalálva biztosítani tudja a nevelési folyamatban a szülői kapcsolattartás lehetőségét, tájékoztatni tud, tanácsokat tud adni és információkat kaphat a szülőtől, mely hatékonyabbá teheti a nevelési folyamatot.

Feladatok:

- A kollégium a családról rendelkezésre álló adatokat, információkat bizalmasan kezeli, ezzel is erősítve a szülők bizalmát az intézmény iránt.
- A szülővel kialakított személyes kapcsolat – legyen az személyes szimpátia, vagy valamilyen konfliktus okán előállt helyzet – semmiképpen nem befolyásolhatja a tanuló teljesítményeinek objektív megítélését, és nem származhat belőle sem előny, sem hátrány.
- Személyes találkozás biztosítása (a kollégiumban vagy családlátogatás alkalmával).
- Szervezett szülői megbeszélés a szülői értekezletekkel, fogadóórákkal egy napon a szülői értekezlet fogadóóra előtti órákban.
- Bármely, előre egyeztetett időpontban szülői kérésre a kollégium vezetője vagy a kollégiumi nevelőtanár a szülő rendelkezésére áll.
- Szülő eseti meghívása - a szülők és/vagy a gyermek problémájában érintett pedagógus a szülővel együtt igyekszik megtalálni a két fél érdekeit figyelembe vevő megoldásokat.
- Információ biztosítása
- Érdemi tájékoztató levél (szülői kérés nélkül) a tanuló iskolai, kollégiumi munkájáról, emberi magatartásáról, fejlődéséről (pontos, objektív, problémafeltáró), a gyermek számára biztosított juttatásokról, azok esetenkénti felhasználásáról.
- Intézményi, kollégiumi programba történő bevonás.
- A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 projektbe bevont HH és HHH gyermekek szüleinek aktív részvételét közösségi rendezvény szervezésével is ösztönözzük, Pl. karácsonyi ünnepi műsor, Az átmenetek kezelését támogató, szülőknek tanulóknak szóló programok, tevékenységek megvalósítása (szülő- diák – tanár találkozó).

A kollégium ösztönzi a szülőket szülői szervezet létrehozására, és ehhez minden lehetséges segítséget megad.



5.7. Kiemelt feladataink a kapcsolattartásban

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a kapcsolattartással, együttműködéssel, kommunikációval kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Minden partnerrel a kölcsönösségre és a konstruktivitásra épülő kapcsolatot ápolunk.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használjuk az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- Építünk partnereink, a kollégák, a szakmai fejlődést segítő visszajelzéseire.
- A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően működünk együtt a nevelőtestületben, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- Rendszeresen egyeztetünk partnereinkkel.
- A problémák kezelésében törekszünk a kölcsönösen elfogadható, közösen kialakított megoldások megtalálására.
- Együttműködünk a nevelőtestületben különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakítunk ki.
- Munkánk során érthetően és a pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikálunk.
- Tudatosan támogatjuk a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.

6. A KOLLÉGIUM NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

6.1. A kollégium társadalmi szerepe

A kollégium a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye. Alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való jog érvényesítésére, a nemzetiségi oktatásra, illetve akiknek a családja nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A kollégium kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy fenntartsa a társadalmi mobilitást: esélyeket teremtsen, biztosítsa a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, segítse a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát. Fontos szerepe van az egész életen át tartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a Nat.-ban meghatározott kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség felismerésében és fejlesztésében, a tanulók felzárkózásának segítésében.

A kollégium a tevékenysége során megteremti a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védeltséget is nyújt.

A kollégium – megfelelő pedagógiai környezet biztosításával – elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló közösségekben az együttélés, az együttműködés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását; ezzel a kollégium hatékony támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

A kollégium adottságainál fogva alkalmas lehet arra, hogy egy lakóközösség pedagógiai, kulturális központjává válhasson.

A kollégium a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul a Nat.-ban a nevelési-oktatási rendszer egészére kitűzött célok megvalósulásához, az ott meghatározott feladatok megoldásához, az ott megfogalmazott értékek alapján.

6.2. A kollégiumi nevelés célja és alapelvei

A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium – céljai elérése érdekében – diákközpontú, az egyén és a közösség harmóniáján alapuló környezetet és tevékenységrendszert alakít ki, melynek főbb alapelvei:

- a) az alapvető erkölcsi normák érvényesítése
- b) a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- c) a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség
- d) az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- e) a nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- f) szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- g) az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- h) építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységre, önszerveződő képességére;
- i) az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- j) a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- k) a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

Célunk továbbá:

- a társadalomba való beilleszkedés segítése – szocializáció,
- önjelölt, önszabályozó képesség kialakítása minden emberi megnyilvánulás során,
- magatartási normák tudatos elfogadása, azok megalapozottságának belátása,
- társadalmi hasznosságra törekvés szándékának kialakítása,
- stabil értékrenddel bíró ifjúság nevelése,
- tanulói kulcskompetenciák fejlesztése,
- sikeres, a munkaerő-piacon is keresett felnőttek nevelése
- tanulói tudatosság erősítése,
- kreatív, nyitott gondolkodású, toleráns, harmonikus személyiségű felnőttek nevelése.

6.3. A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégium – a kollégiumi jogviszony fennállása alatt – biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányai folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési feladatait kollégiumi ellátás, nemzetiségi kollégiumi ellátás, illetve sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán keresztül valósítja meg.

A kollégiumi nevelés feladata különösen:

A kollégista tanuló

- iskolai tanulmányainak segítése, fejlesztése, tehetségének kibontakoztatása,
- minél teljesebb körű megismerése, humánus légkörben folyó nevelése-oktatása, közösségi beilleszkedésének elősegítése,
- a partnerek számára elfogadott norma-és követelményrendszer kialakítása, amelynek jellemzője a rendszeresség és a következetesség,
- pályaválasztáshoz, önálló életkezdéséhez, továbbtanuláshoz szükséges ismeretek, készségek megszerzésének támogatása,
- személyiségének fejlesztése képességeinek és érdeklődésének megfelelően, önállóságának, felelősségtudatának fejlesztése,
- sportolási, művelődési, önképzési és szabadidős lehetőségeinek biztosítása,
- öntevékenységeinek, együttműködési készségeinek fejlesztése, az ilyen tevékenység támogatása,

- a jellemzően veszélyeztetett, jelentős hozott hátránnyal érkező tanulók közoktatásban tartása, a lemorzsolódás minimalizálása, folyamatosan aktualizált nyilvántartás vezetése,
- rendszeres kapcsolattartás és konstruktív együttműködés szülővel, iskolával, egyéb partnerekkel.

6.3.1. A tanulás tanítása

A kollégiumi nevelés feladata a diákok egyéni fejlődésének elősegítése, a hátránnyal küzdők felzárkóztatása, a gyermekek tehetségének kibontakoztatása. Ennek érdekében a kollégium lehetőséget biztosít az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztésére, valamint arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Ezzel fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az információkeresés különböző formáit a kollégiumi könyvtárban az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében, az információk megtalálásának célravezető útjain keresztül. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. A kollégiumnak gondot kell fordítania arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény ébredjen a tanulóknál, mindennapi életük részévé váljon a tanulás. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással lesz a tanulók egész felnőtt életére, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Célok:

- A tanulók segítése saját kompetenciáik megismerésében, fejlesztésében, a pályaelképzelések kialakulásában, az életút megtervezésében, és az ehhez kapcsolódó megalapozott tanulmányi döntések meghozatalában.
- A tanulóhoz való pozitív viszony elérése, a kedv és az érdeklődés fokozása az ismeretek megszerzése iránt.
- Törekvés a tanulmányi eredmények folyamatos javítására, a mindennapi, rendszeres tanulásra.
- Egyéni tanulási stratégiák kialakítása, a helyes tanulási módszerek elsajátítása, belső motiváció fejlesztése.
- Kritikus, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- Felkészítés az élethosszig tartó tanulásra.

Feladatok, tevékenységek:

- Minden tanulót rá kell vezetni a számára legkedvezőbb tanulási módszerek, technikák alkalmazására az egyéni tanulási módszerek megismertetésével.
- A tanulás objektív és szubjektív feltételeinek megteremtése, hogy a tanuló pihenten, kellő motivációval, pontosan kezdje el mindennapi teendőit.
- A tanulmányok, tanulmányi eredmények, a tanulási képességek fejlődésének nyomon követése, a lemaradók felzárkóztatása, kollégiumi korrepetálásra irányítása.
- A tanulási kudarcok okainak feltérképezése és lehetőség szerinti kezelése.
- A kollégium által adott könyvtári és gépteremi ismeretszerzési, informálódási lehetőségek bemutatása, ezek kritikus használatának megtanítása a tanulóknak.
- A tanulók segítése a számukra legmegfelelőbb szakkörök kiválasztásában.
- A tanulmányi eredmények rendszeres ellenőrzése, a sikerek elismerése és a kudarcok elemzése.
- Minden tanév elején tanulásmódszertani tréning megszervezése.

6.3.2. Az erkölcsi nevelés

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra valamint azok

kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység.

Célok:

- A társadalom által helyesnek ítélt viselkedési szabályok közvetítése.
- A helyes és helytelen, a jó és rossz megkülönböztetésének segítése.
- A fentiek cselekvés szintjén, a magatartásban, viselkedésben való érvényesülésének támogatása.
- Életszerű erkölcsi neveléssel felkészítés az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, azok kezelésére.
- Segítségnyújtás abban, hogy tanulóink választ találjanak erkölcsi és életvezetési kérdéseikre, problémáikra.
- A világ iránti érdeklődés, a művelődés iránti belső vágy, kíváncsiság felkeltése, a tudásvágy felébresztése és táplálása, a nyitottság attitűdjének természetessé tétele.
- A kötelességtudat, a munka megbecsülése.
- Az együttérzés, a tisztelet és tisztesség megalapozása.

Feladatok, tevékenységek:

- Az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségébe.
- A kollégium közösségi életének szervezése a kollégiumi nevelőtanárok személyes példamutatásával, mely a tanulók életében a nélkülözhetetlen erkölcsi készségek kialakulását teszi lehetővé.
- A tanuláshoz való megfelelő viszony folyamatos gondozása, egyéni fejlesztési tervek alapján rendszeres ellenőrzés és értékelés, az önfegyelem és kötelességtudat fejlesztése, valamint a munkamorál erősítése.
- A kollégium által nyújtott programokkal, a programokon való részvétel lehetőségével, élet- és viselkedésminták elsajátíttatásával a társadalmi leszakadás megakadályozásához való hozzájárulás.

6.3.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégium, az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segítse elő a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. A nemzetiséghez tartozó tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott nemzetiséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzetiségi kultúrájának, nyelvének, szokásainak ápolása és fejlesztése.

Célok:

- Ismeretek elsajátítása, gyakorolása egyéni és közösségi tevékenységekkel, melyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
- A szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás élményének megtapasztalása, a hazaszeretet érzésének elmélyítése.

- Nemzeti öntudat alakítása, hazafias nevelés a kollégium hagyományőrző programjainak szervezésével, a tanulók aktív részvételével.
- Közösségépítés, közösségfejlesztés a kollégiumi közösség hagyományainak megismertetésével.
- Az összetartozás élményének erősítése a közös programokkal, közösen megélt élményekkel.
- A szűkebb környezet, az otthon, a lakóhely értékeinek, kultúrájának, hagyományainak megismerése, megbecsülése.
- Európa történelmének, sokszínű kultúrájának megismerése.

Feladatok, tevékenységek:

- A kollégium hagyományőrző programjainak szervezése a tanulók aktív részvételével.
- Közös programok szervezésével ismerkedés a város történelmi és kulturális értékeivel, életével. Tevékeny részvétel a város kulturális életében.
- Foglalkozások keretében nemzeti értékeink, hagyományaink megismertetése.
- Különböző programok, előadások, kiállítások szervezésével, film és színházi élmények által a magyar kultúra, tudomány, sport jeles személyiségeinek megismertetése.
- Lehetőség teremtése tanulóinknak a szűkebb környezetük, lakóhelyük értékeinek bemutatására.

6.3.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

Célok:

- A kollégiumi együttélés szabályainak elsajátítása, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértése.
- Annak elősegítése, hogy kollégistáink egy új közösségbe kerülve megtalálják helyüket, szerepüket, feladatukat.
- A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét.
- Más emberek jogainak tiszteletére nevelés, tanuljanak meg élni a demokrácia adta jogokkal és köteleességekkel.
- Legyenek aktív résztvevői a közügyeknek.

Feladatok, tevékenységek:

- Törekednünk kell a kollégisták szociálisan értékes, tehát közösségfejlesztő magatartás- és tevékenységformáinak ösztönzésére, a destruktív megnyilvánulások leépítésére.
- Segítenünk kell új diákjaink beilleszkedését, meg kell ismertetnünk velük a közösségi együttélés normarendszerét és a kollégium által képviselt értékeket.
- Megfelelő pedagógiai környezetet kell biztosítanunk a pozitív viselkedési minták megismeréséhez és a helyes közösségi magatartás gyakorlásához, a társadalmi érintkezés alapvető szabályainak elsajátításához.
- Tudatosítanunk kell a helyes és a helytelen magatartás közötti különbséget.

- Megfelelő környezetet kell biztosítanunk a jogok és kötelességek megismeréséhez és gyakorlásához, fontosságuk tudatosításához.
- Fokozottan kell segítenünk a hátránnyal induló tanulók szocializációját.
- A kollégium keretein belül a demokratikus légkör megteremtésével hozzá kell járulnunk a demokrácia működésének megismeréséhez.
- Segítenünk kell a döntéshozatal képességének fejlődését: információgyűjtéssel, helyzetelemzéssel, az eltérő szempontok mérlegelésével.
- A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a diákönkormányzati rendszer.

6.3.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Célok:

- Önszervezésre képes, megfelelő ismeretekkel rendelkező, a közösségi értékeket elfogadó, a társadalomba beilleszkedni tudó fiatalok nevelése.
- Természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel a világban való tájékozottság, valamint az azonosságtudat fejlesztése.
- Társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítése, a szociális készségek - empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs vitakultúra, szervezőkészség - , a társas kultúra fejlesztése az illetlen tematikus foglalkozásokba való beillesztésével, a mindennapi élet nevelési helyzeteinek kihasználásával, személyes példamutatással.
- Olyan emberi értékek, szociális képességek kialakítása kollégistáinkban, melyek révén a társadalomban élni tudó, mély humánummal rendelkező személyiségekké válnak.
- A mindenkori szociális környezetbe történő sikeres beilleszkedés segítése. A szociális tájékozódási készség fejlesztése, a közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése, az egyensúly megteremtése a közösségi és az egyéni érdekek között.
- Felelősségvállalás másokért.
- A másság elfogadása.

Feladatok, tevékenységek:

- A kollégium a nevelési folyamatban figyelmet fordít a közösségi együttélés szabályainak elsajátítására, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértésére, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra.
- E feladatok megvalósításában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diákönkormányzati rendszer.
- Kollégiumi tevékenységeink egész rendszerével, szervezett programjainkkal, hagyományainkkal, a foglalkozásokon feldolgozott témákkal hozzá kell járulnunk, hogy kollégistáink be tudjanak illeszkedni a társadalomba, tudjanak alkalmazkodni az állandó változásokhoz, legyenek nyitottak a szűkebb és tágabb környezetük iránt.

- Be kell mutatni az önmegismerés, önfejlesztés, önnevelés technikáit, ki kell alakítani az önállóságra való törekvés igényét, az önmagukért való felelősség és személyes méltóság megtartását.
- Mivel a középiskolás korosztály érzékenyen reagál az őt ért hatásokra, az önismereti és egyéni foglalkozásokon segíteni kell ezek feldolgozását, ezzel személyiségük, önismeretük fejlődését.
- Az emberi kapcsolatok, az egyéni és közösségi motívumok, értékek elemzésével hozzá kell járulnunk az önismeret mellett a tanulók erkölcsi fejlődéséhez, a bizalmas, jó közösségi légkör kialakulásához.
- Fontos feladatunk, hogy az érdeklődést felkeltő, változatos módszerekkel teremtsünk lehetőséget arra, hogy megismerkedjenek diákjaink a hazánkban élő nagyobb nemzetiségi és etnikai csoportok kultúrájával.

6.3.6. A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a Nat.-ban meghatározott szexuális nevelés kérdéseivel is.

Célok:

- A társas kultúra fejlesztése.
- A család kiemelkedő szerepének, jelentőségének bemutatása a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában.

Feladatok, tevékenységek:

- Harmonikus családi minták közvetítése.
- A családi közösségek, értékek megbecsülésének tudatosítása.
- Ismeretek közvetítése a családi életben felmerülő konfliktusok kezeléséről.
- A kollégisták felkészítése a felelős párkapcsolatok kialakítására a családi életre, a családalapítás örömeire és nehézségeire.
- Folyamatos visszajelzés a rossz minták követéséről, a folyamatokba időben történő beavatkozás érdekében.

6.3.7. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözzé a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket. A "Boldog Iskola" programba bevont kollégiumi csoportokban tematikus csoportfoglalkozások, illetve más foglalkozások keretein belül fejlesztjük a társas kapcsolatokat, az énképet, az érzelmek kezelését és a konfliktuskezelést, melyek pozitívan hatnak a személyiség fejlődésére.



Célok:

- A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges megfelelő életritmus kialakítása biztonságos és befogadó környezet megteremtésével.
- Az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igényé válna, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása.
- A testi és lelki egészség megőrzéséhez szükséges ismeretek, gyakorlati képességek elsajátítása, foglalkozások, csoportfoglalkozások keretében az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzése érdekében.
- Az egészséges életmód kialakításában a sport, a rendszeres mozgás szerepének hangsúlyozása.
- Otthonos, kulturált, esztétikus környezetben a tanulók ízlésének, igényességének fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók állapotának kiemelt figyelemmel kísérése, segítségük a számukra szükséges módon.

Feladatok, tevékenységek:

- A tanulók ösztönzése közvetlen lakókörnyezetük tisztán és esztétikusan tartására, az egészséges és kulturált étkezésre, öltözködésre, tisztálkodásra, ezek belső igényé válnak.
- Megismertetni kollégistáinkkal a takarékos és ésszerű gazdálkodás alapjait.
- Ismereteket kell adnunk az elsősegélynyújtásban, a balesetek megelőzésben és a betegápolásban.
- Felkészítés a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére.
- Ösztönzés a kollégium, a város által biztosított mozgási, sportolási lehetőségek, igénybe vételére (pl. konditerem, táncterem, uszoda), a versenyeken való részvételre.
- Sajátos nevelési igényű tanulók beilleszkedésének támogatása.

6.3.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóban úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Célok:

- Szociális érzékenység kialakítása.
- Segítő magatartás kialakítása.

Feladatok, tevékenységek:

- A köznevelés kiemelt feladata a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeihez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.
- A kollégium adta sajátosságok kihasználásával, segítségével lehetőségek teremtése arra, hogy a tanulók, önálló tapasztalati úton szerezzenek ismereteket a hátránnyal élők sajátos igényeiről, élethelyzetéről.
- Lehetőség keresése, útmutatás a tanulói segítségnyújtásban.
- Karácsonyi cipősdoboz akcióban való részvétel.

6.3.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat,

válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Célok:

- A kollégium környezetbarát szellemisége segítségével a fenntartható fejlődés, a környezetkímélő magatartás fontosságának megértése egyéni és közösségi szinten egyaránt.
- A tanulók természettudományos szemléletének erősítése, a kedvező és kedvezőtlen környezeti hatások ok-okozati viszonyainak, a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatának megismertetése.
- A kollégium közvetlen környezetének megóvása.

Feladatok, tevékenységek:

- Környezeti tartalmak, a fenntarthatósággal kapcsolatos témák beépítése a foglalkozásokba.
- A fenntarthatósági témahét programjaiba való bekapcsolódás.
- Megemlékezések a jeles környezetvédelmi napokról.
- Bekapcsolódás a kollégium és a város hagyományőrző programjaiba, a környezetvédelemmel kapcsolatos versenyeken, pályázatokon való részvétel.
- Kapcsolatteremtés környezetvédelmi szervezetekkel.
- A szelektív hulladékgyűjtés fontosságának és gyakorlati megvalósulásának szorgalmazása.
- Jó szokások kialakítása a kevesebb energiafelhasználásra, a víz, az elektromos áram esetében.

6.3.10. Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

Célok:

- Segítséget nyújtani kollégistáinknak abban, hogy megalapozott, reális döntést hozzanak életpályájukról, leendő hivatásukról.
- Felhívni a figyelmet az élethosszig tartó tanulás, a szakmai fejlődés fontosságára, a rugalmas szakmai változtatás, pályamódosítás érdekében.
- A munkavégzés társadalmi fontosságának tudatosítása, ennek összehangolása a saját életpálya elképzeléssel és egyéni boldogulással.

Feladatok, tevékenységek:

- Egész nevelési tevékenységünk során orientáljuk a tanulók tanulását, érdeklődését, képességeik kibontakoztatását. Segítsük kollégistáinkat abban, hogy megtalálják az érdeklődésüknek, tehetségüknek megfelelő területet kollégiumon belül (pl. nyelvtanulás, színházlátogatás, filmek iránti érdeklődés, különböző szakkörökben, művészeti csoportban való részvétel), vagy irányítsuk őket iskolai, városi szakkörre.
- Segítsük kollégistáinkat, hogy az őket érdeklő szakmákat, hivatásokat megismerjék.

- Folyamatos tevékenységgel segítsük az önismeret, a reális énkép kialakulását, járuljunk hozzá, hogy a tanulók megfelelő pályaválasztását előzze meg rendszeres és tervszerű elemző munka saját képességeikről, lehetőségeikről, igényeikről.
- Támogassuk a tanulásban elmaradt tanulókat felzárkóztató foglalkozásainkkal, hogy tanulmányaikat sikeresen befejezhessék, és megtalálják a számukra megfelelő szakmát, a további tanulási lehetőséget. Fokozottan törődünk a hátrányos helyzetű tanulókkal.
- Adjunk segítséget a pályaválasztáshoz szükséges információk gyűjtéséhez, a továbbtanulási és elhelyezkedési esélyek megismeréséhez.
- Hívjuk fel a figyelmet a különböző élethelyzetek kezelésére (továbbtanulás, munkába állás, munkanélkülivé válás, élethosszig tartó tanulás), törekedjünk arra, hogy kialakuljanak bennük azok a kulcskompetenciák, amelyek szükségesek a sikeres életpályához.
- Hangsúlyozzuk a változásra, megújulásra való képesség fontosságát, hogy diákjaink alkalmazkodni tudjanak a változó körülményekhez, élethelyzetekhez.

6.3.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumnak – a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan – segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

Célok:

- A felnőtt társadalomba való beilleszkedéshez szükséges ismeretek gyarapítása.
- Az önálló életvitel kialakításához szükséges ismeretek (a családi háztartás vezetésének koordinálása, a pénzgazdálkodás megtervezése, a tudatos fogyasztóvá válás) átadása.

Feladatok, tevékenységek:

- Arra ösztönözzük a diákokat, hogy a vásárlási folyamat során tudatos fogyasztóként kialakuljanak és bővüljenek azok a képességeik, amelyek az áruk és szolgáltatások helyes rangsorolásához szükségesek.
- Egyéni törődés keretében, tematikus foglalkozásokon igyekszünk a tanulók pénzhez való viszonyát egyre tudatosabbá tenni, felhasználva a pénzügyi és vállalkozói témahát tartalmait.
- Segítjük őket abban, hogy eligazodjanak a hivatali, banki ügyintézés területén.

6.3.12. Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

Célok:

- Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.
- Ismerjék a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat.
- Ismerjék a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjait.

Feladatok, tevékenységek:

- IKT eszközök alkalmazásában való jártasság fejlesztése a gépterem használata és a könyvtári, valamint a számítástechnikai foglalkozások keretében.
- Olyan foglalkozások szervezése, amelyeken a diákok megismerik a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, alkalmazzák a mérlegelő gondolkodást, amikor az interneten keresnek tanulmányaikhoz információkat, ismerjék fel a manipulációt.

6.4. A NAT által meghatározott kulcskompetenciák

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

7. A TANULÓK ÉLETRENDJE, TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI

7.1. A tanulók életrendjének pedagógiai elvei

- az egészséges életmód, életritmus, napirend kialakítása,
- a diák személyiségének a figyelembe vétele,
- az iskolai és a kollégiumi életrend összehangolása,
- a szülői igények figyelembevétele,
- egészséges életmódra nevelés.

7.2. A tanulók tanulásának pedagógiai elvei

- A tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen - rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően - tanulmányi kötelezettségének.
- A tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön,
- a nyugodt tanulás feltételeinek a megteremtése a kollégium és a pedagógus kötelessége,
- egyéni adottságok és igények figyelembe vétele,
- egyéni elbírálás alapján a kötelező foglalkozások alól felmentés adható a KNOAP útmutatása szerint,
- az iskola elvárás-rendszerének figyelembe vétele,
- a tanulás tanítása, az önálló tanulás kialakítása.

A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során az adaptált Jó gyakorlat – TAN-TAN tanulási motivációt erősítő program (tanulásmódszertan) - a tanév során a kollégiumi foglalkozásokon a pályázat fenntartási időszakában megvalósítjuk. A megvalósítás egyik eleme tematikus csoportfoglalkozás adott évfolyamán megjelenő, tanulás tanítása tematikus egységbe való beépítés, a másik elem a 9. évfolyamon tanulószobai keretekben a tanulás módszertanának a tanítása havonta egy alkalommal. A bevont pedagógusok a kollégiumi foglalkozásokon és az egyéni fejlesztés folyamatában is alkalmazzák a jó gyakorlat keretében megismert módszereket.

Várható eredmény:

A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlődése, helyes tanulási szokások kialakulása, tanulási módszerek, technikák elsajátítása, alkalmazása. Hosszabb távon az iskolához, tanuláshoz fűződő pozitív viszony kialakulása, a tanulás szokássá válik. A helyes módszerek alkalmazásával a tanuló eredményei várhatóan jobbak lesznek, ezáltal nő az önbizalma, és alkalmassá válik az élethosszig tartó tanulásra.

Az eredményes tanulás segítésének, a tanulás támogatásának érdekében a következő kiemelt feladatok:

- a tanulók szükségleteire, céljaira építő pedagógiai tevékenység,
- az érdeklődés felkeltése és fenntartása,
- a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembe vétele, ha szükséges, ennek megfelelően az előzetes tanítási tervek változtatása,
- pontos, következetes fogalomhasználat,
- a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségek kihasználása),
- a tanulók más forrásokból szerzett tudásának beépítése az ismeretsajátítás folyamatába,
- a rendelkezésére álló tananyagok, eszközök (digitális anyagok és eszközök) ismerete, a tanítási célnak megfelelő használata,
- a foglalkozásnak és tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszerek, taneszközök alkalmazása,
- a tanulók önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására nevelése, az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetése,
- az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának kialakítása,
- pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkör kialakítása, ahol minden tanuló hibázhat, és mindenkinek lehetősége van a javításra,
- a tanulás támogatása érdekében a folyamatos visszajelzések adása az órákon,
- tanulást támogató környezet kialakítása és fenntartása (pl. a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával...),
- a diákok döntéshozatalba való bevonása,
- a tanuló hibái, tévesztései a tanulási folyamat részei, az egyéni megértés elősegítése
- megfelelő útmutatók és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközök biztosítása a tanuló számára
- a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználása a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására
- a tanulók tanulási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget nyújtása számukra,
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzésének egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való használata, szükség esetén a tanítási gyakorlat módosítása,
- az önálló ismeretszerzés, kutatás igényének kialakítása, a tanulók ösztönzése az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában, a digitális eszközök funkcionális használatában mintaadás

7.3. A tanulók szabadidő szervezésének pedagógiai elvei:

- a tanulóknak a kollégiumban biztosítani kell a szabadidőt
- a tanulókat érdeklő programokat, szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozásokat szervez a kollégium,
- a szabadidős programok a tanulói igények figyelembevételével szerveződnek,
- a tanuló rendelkezik szabadidejével (a jogi normák betartása mellett).

8. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁSÁT, AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI

8.1. A tanulók fejlődését elősegítő tevékenység elvei

- Átfogó jellegű tanulói kompetenciafejlesztés, kulcskompetenciák fejlesztésének megvalósítása,
- személyiségfejlesztés/önismeret fejlesztés,
- tanulni csak belső döntésből lehet – ehhez a külső motiváció szerepe jelentős
- a „tanulás” egy életen át tartó folyamat.

8.1.1. A tanulók tehetséggondozását elősegítő tevékenység elvei

- „Mindenki tehetséges valamiben”, a „Te is meg tudod csinálni” elvek mentén nevelünk.
- Tehetségazonosítás, tehetségfejlesztés - szükséges az inspiráló környezet biztosítása a tehetség kibontakozásához, a pedagógus szerepvállalása a tehetséggondozásban.

8.1.2. A tanulók felzárkóztatását elősegítő tevékenység elvei

- A lemaradó tanuló a felzárkózásra kötelezhető,
- a felzárkózás igényének a felkeltése,
- a felzárkózásra lehetőség biztosítása,
- egyéni szükségleteken alapuló felzárkóztatás, célok, részcélok meghatározása,
- a tanulási technikák megtanulhatóak,
- a tanulói motiváció erősítése,
- támogató pedagógiai környezet

8.1.3. A tanulók pályaválasztását elősegítő tevékenység elvei

- A pályaaorientáció önismeretre és pályaismeretre épüljön,
- élethosszig tartó tanulásra motiválás,
- az életpálya kompetenciafejlesztésben részvétel, pályamódosítási képesség,
- a pályák megismeréséhez lehetőségek biztosítása,
- érdeklődésnek és a munkapiaci igényeknek megfelelő pályaaorientáció,
- a belső motiváltság elérése a munka világának a megismerésére,
- képzéskeresés, álláskereső technikákat megismertetése, tudatos felkészülés a pályaválasztásra, a továbbtanulásra és a munkába állásra.

8.1.4. A tanulók önálló életkezdését elősegítő tevékenységek elvei

- a társadalom szerepelvárásainak a megismerése,
- családi szerepek, szerepelvárások,
- az otthonteremtés képessége,
- alkalmazkodóképesség, felelősségvállalás, megbízhatóság,
- a sokoldalúság, mint érték,
- a munkahely, szaktudás, egyéni felelősség,
- törekednünk kell arra, hogy az önálló életkezdéshez szükséges gyakorlati kompetenciák fejlesztésével diákjaink sikeresen tudjanak beilleszkedni a felnőtt szerepekbe.

9. A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉG SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A kollégium, mint közösségi helyszín a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek, együttműködés, konfliktuskezelés, kommunikáció, vitakultúra, szervezőkészség stb. fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését.

Eszközök

- a nevelőtanári közösség a tevékenységek megtervezésével, koordinálásával,
- lebonyolításával közvetíti a pozitív szokás- és értékrendet, a humánus etikai normarendszer, kialakulását (empátia, tolerancia stb.),
- a csoport- és szobaközösségekben elsajátítható az együttműködés, a kulturált vitakészség,
- a konfliktuskezelés,
- a különböző rendezvények, kirándulások, sportversenyek erősítik a kollégiumi közösséget,
- a kollégiumi DÖK programjaival segíti, és fontos szerepet tölt be a diákok társadalmi életének szervezésében (közösségi együttélés, döntés, felelősség).

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása, a nevelő-oktató munka alapvető feladata:

- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.
- Fontosnak tartjuk a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítását.
- Az önkormányzás képességének kialakítása:
A tanulói közösségek fejlesztése során kialakítjuk a közösségekben, hogy nevelői segítséggel, vagy önállóan, közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A közösségi nevelés területei: kollégiumi foglalkozások, szakkörök, AJKP kirándulások, szabadidős foglalkozások, sport, projektek, hagyományos kollégiumi rendezvények, valamint az aktív diákönkormányzati munka.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
- A tanulói közösségek irányításánál a pedagógusok alkalmazkodnak az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a serdülő- és ifjúkori problémákhoz.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
- A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek. Olyan pedagógusközösség kialakítására törekszünk, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes csoportokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja.
- A kollégiumi foglalkozásokon megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:
tanítványaink egymás elfogadására nevelése
az eltérő társadalmi háttérű tanulói sajátosságok figyelembe vétele
együttműködést támogató, motiváló módszerek alkalmazása
biztonságérzet, elfogadó légkör kialakítása
konfliktus-megelőzés közös szabályrendszer kialakításával, ha szükséges, a konfliktusok időben való felismerése és kezelése
a tanulói véleménycsere ösztönzése, a vitakultúrát fejlesztő tanulószervezési eljárások alkalmazása

tudatos értékközvetítés: együttműködés, nyitottság, társadalmi problémák iránti érzékenység, más kultúrák elfogadására nevelés

- Online közösség létrehozása
- A tanulás támogatása egyéni képességekhez igazodó munkaformák előtérbe helyezésével, a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodva, a tanulmányi és a munkaerőkölcs erősítésével.
- Különböző változatos munkaformákkal a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése, kooperatív együttműködéssel az együvé-tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- A tanulók motiválása, kezdeményezéseik, közvetlen tapasztalatszerzésük támogatása.
- Szociális kompetenciák fejlesztése (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség).
- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- Hagyományőrző tevékenységeink fejlesztik a közösséget, erősítik a közösséghez való tartozás érzését
- Tudatos közösségfejlesztéssel, sokoldalú és változatos foglalkozásokkal (zene, tánc, képzőművészeti, kézműves foglalkozások, múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadásokon tett csoportos látogatások stb.) járulunk hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A felmerülő igényekhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezünk (főként az Arany János Kollégiumi Program támogatásával), melyeken a részvétel önkéntes (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, kollégiumi hagyományos és hagyományteremtő rendezvények, stb.)

Módszerek

- Tevékenységközpontú tanulásirányzatok alkalmazása (projekt, témahét),
- kooperatív módszerek előtérbe helyezése.

Művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

- a művelődési tevékenységek széles kínálati lehetőséggel a tanulói érdeklődésen alapuljanak,
- a kollégium biztosítsa az egyenlő hozzáférést a különböző programokon,
- a tanulók szervezett közösségi életüket olyan tevékenységgel töltsék el, amelyek fejlesztik képességeiket, személyiségüket,
- a kollégium adjon lehetőséget a mindennapos testmozgásra,
- a kollégium adjon alkalmat hobbi-tevékenységek folytatására (pl. foci, tömegsport, kondicionáló edzés, asztalitenisz).

10. A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK FORMÁI, MEGSZERVEZÉSÜKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

A kollégium – a nevelési és oktatási feladatainak teljesítéséhez – a tanulók részére kollégiumi foglalkozásokat szervez. A kollégiumi foglalkozások 45 perc időtartamúak.

A Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott időkeret terhére szervezett kollégiumi foglalkozás lehet:

- a) felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozás,
- b) közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozás,
- c) a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos foglalkozás, ezen belül

- szakkör,
 - érdeklődési kör,
 - önképzőkör,
 - énekkar,
 - művészeti csoport,
 - tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság, diáknapi,
 - d) a tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni foglalkozás,
 - e) a kollégiumi közösségek működésével összefüggő csoportos foglalkozás.
- A kollégiumban gondoskodni kell
- a) az iskolai, kollégiumi foglalkozásokon részt nem vevő tanulók folyamatos pedagógiai felügyeletéről,
 - b) a kollégium működtetéséről,
 - c) a kollégiumi élet szervezéséről.
- A tanulói részvétel szempontjából a kollégiumi foglalkozás lehet
- a) kötelező vagy
 - b) szabadon választható.

A tanuló heti tizenhárom órában köteles részt venni felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozásokon, heti egy órában közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozásokon.

A tanuló a kollégium által biztosított lehetőségek közül további heti egy, szabadon választott foglalkozáson köteles részt venni.

A felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozások látogatása alól a tanuló – a kollégium házirendjében meghatározott elvek szerint, részben vagy egészben, kivéve az ebben a keretben szervezett tematikus csoportfoglalkozásokat – felmentést kaphat.

A kollégiumi foglalkozásokat a pedagógiai programnak megfelelő éves tanulói foglalkozási terv alapján kell megszervezni. Az éves tanulói foglalkozási terv kollégiumi csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható foglalkozásokat.

A kollégiumnak az éves tanulói foglalkozási terv elkészítéséhez minden tanév első hetében fel kell mérnie, hány tanuló és milyen szabadon választható foglalkozáson kíván a tanévben részt venni.

Az éves tanulói foglalkozási tervet a kollégium vezetője készíti elő, és a nevelőtestület fogadja el a kötelező foglalkozásokra vonatkozóan a tanév megkezdéséig, a szabadon választható foglalkozásokra vonatkozóan legkésőbb az adott tanév szeptember 30-áig.

Az éves tanulói foglalkozási tervet az elfogadást követő három munkanapon belül a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

A tanulók a közzétételtől számított hét munkanapon belül jelenthetik be írásban a kollégium vezetőjének, hogy melyik szabadon választható foglalkozáson kívánnak részt venni.

11. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG RENDSZERE

A kollégium – igazodva az Nkt. rendelkezéseire – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi, az intézményi szervezet működéséhez pedagógiai irányítást, illetve támogatást biztosít.

11.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív, aktív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, egyénre szabott tanulási utak támogatására, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

11.1.1. **Felkészítő foglalkozások (heti 13 óra)**

Tanulást segítő foglalkozások

- a) Rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás
- b) Differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozás
- c) a bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása, hátránykompenzáció,
- d) A tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett szakkörök, diákkörök
- e) Tematikus csoportfoglalkozás

11.1.2. **Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportfoglalkozások (1 óra/hét)**

11.1.2.1. **Csoportvezetői foglalkozások:**

a) **Közösségi foglalkozások a csoportok számára:**

a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése.

b) **Tematikus csoportfoglalkozások** – a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja által előírt témakörök, időkeretek és szervezési keretek között szervezhető.

11.1.2.2. **A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:**

- a) a kollégiumi diákönkormányzat működésének támogatása
- b) kollégiumi diákfórumok

11.1.2.3. **A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások**

- a foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhatják, egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére

11.1.3. **A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások (szabadon választható, de kötelező foglalkozás)**

Állandó, vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezett

- irodalmi, képzőművészeti, zenei, tánc, vizuális képességeket fejlesztő művészeti,
- természettudományos, műszaki, vállalkozói, gazdasági ismereteket bővítő szakmai,
- egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú,
- a hasznos gyakorlati ismeretek megszerzését, az önellátás képességének fejlesztését célzó,
- a pályaaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó,
- szakkörök, szakmai, művészeti foglalkozások, kollégiumi sportkörök, rendezvények, versenyek, vetélkedők.

11.1.4. Téma napok, témahetek, projektek

- a) A kollégiumok bekapcsolódhatnak az EMMI által kezdeményezett központi témahetek megvalósításába. Intézményünk minden tanév elején eldönti, melyik témahéhoz kapcsolódik az adott tanévben (min. egy választása kötelező).
- b) Az Alapprogramban rögzített témakörökben a kollégiumok szervezhetnek témanapokat, témaheteket, projekteket is, amelyekben a kollégiumi nevelés fő céljaihoz és alapelveihez kapcsolódó, ill. a csoportfoglalkozások keretterveiben előírt tartalmakat a kollégiumok sajátosságaihoz igazodva dolgozzák fel.
- c) A témanapok, témahetek, projektek keretében el lehet térni a hagyományos csoportszerveződési keretektől. Az eltérések nem növelhetik a foglalkozások heti időkereteit és a tanulók terheit.

11.2. Pedagógiai felügyelet

A kollégium – szervezeti egységenként egy pedagógus közreműködésével (a pedagógiai felügyeletet az ügyeletes nevelőtanár látja el) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelő feladatai:

- visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,
- folyamatos folyósói jelenlétével biztosítja a házirend betartását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,
- időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából,
- a pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelők között – dokumentált – információcserére kell sort keríteni,
- A tanulók éjszakai felügyeletét a jogszabályoknak megfelelően 100 tanulónként és nemenként egy nevelőtanár látja el. Az ügyeletes tanárok mindegyike az éjszaka folyamán az épületet járva ellenőrzi, hogy megvannak-e a nyugodt éjszakai pihenés feltételei. A kollégiumba beköltöző diákok az éjszakai ügyeleti rendről és az ügyeletes tanárok elérhetőségével kapcsolatban a csoportvezető tanároktól részletes tájékoztatást kapnak, továbbá a kollégium földszintjén a hirdetőtáblán is megtalálható.

A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének a feladata:

- a napirend szerinti tevékenységek, így az ébresztő, a takarodó, az étkeztetés megszervezése, felügyelete, ellenőrzése,
- a tanulói nyilvántartások, különösen a betegség, távollét, kimenő, engedélyek folyamatos vezetése,
- a közös helyiségek és közösségi eszközök használatának, az öntevékeny diákkörök tevékenységének a felügyelete,
- a felmerülő egyéni problémák kezelése, ennek részeként az ügyeletes nevelői intézkedés, továbbá információtovábbítás a csoportvezető nevelőtanárnak.

12. A KOLLÉGIUM EREDMÉNYESSÉGE

12.1. A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium – a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- ismeri nemzetünk, nemzetiségeink kulturális, történelmi hagyományait;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

13. A TEMATIKUS CSOPORTFOGLALKOZÁSOK HELYI TERVE ÉS ÉVES ÓRASZÁMA

TÉMAKÖRÖK

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszámja

TÉMAKÖR	1–8. évfolyam	9. évfolyam, 9./N évfolyam, 9./Kny. évfolyam, 9./Ny. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13–14. évfolyam
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12–13–14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben – a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

A 13-14. évfolyamra vonatkozó óraszámok és követelmények a szakképzésben résztvevő pedagógiai foglalkozások alapját jelentik, amelyek ezekben a feladatokban résztvevő és nem tanköteles tanulók számára kollégiumi ellátást biztosító kollégiumok számára csak szakmai ajánlást jelentenek.

13.1. Bevezető

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése.

A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és

elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknak kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.

A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások programterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat. kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

13.2. 9. évfolyam

Tematikai egység	Órakeret	Téma	Ismeretek, tartalom	Módszerek, tevékenységek
A tanulás tanítása	4 óra	Tanulási önismeret. „Hol tartok? Erősségeim, gyengeségeim?” A tanulás motiváltságának felmérése, alakítása Tantárgyak fontossági sorrendje a tanuló számára. A felkészülés módszerei az iskolai feladatok teljesítésére. Különböző témák feldolgozása egyes könyvtári segédesszközök és dokumentumok segítségével. Tanulási részképességek és fejlesztési lehetőségeinek a ismertetése. Figyelem, beállítódás a koncentrált munkára	Az elmúlt év tanulás módszertani tapasztalatainak áttekintése, önértékelés A tantárgyak jellege: hasonlóságok, különbözőségek, sajátosságok. Tantárgyi szimpátiák, antipátiák és ezek eredete. Emlékezetfejlesztés, koncentráció ismétlés gyakorlás kreatív írás Hangos, kifejező olvasás	Előzetes felmérés és annak önértékelése. Tanuláshiagnosztikai kérdőívek (önvizsgálat) Szóbeli önértékelés csoportokban, beszélgetés, közös elemzés Motivációs gyakorlatok Tanulási problémák gyűjtése, elemzése, csoportosítása, megvitatása Önfejlesztési tervek. Kölcsönös konzultáció Könyvtárhasználat Tanulói kiselőadások, a szereplési helyzet gyakorlása. Tanulói kiselőadások; figyelemvizsgálatok, s ezek eredményeinek megvitatása. Szövegmondási gyakorlatok, Koncentrációs játékok.
Az erkölcsi nevelés	3 óra	Alapvető etikai fogalmak bevezetése, értelmezése	Etosz, etika, erkölcs, legalitás, moralitás Lelkiismeret fogalmainak tisztázása, rendszerezése, értelmezése.	Gyűjtőmunka Könyvtár, internet Kiselőadás Előadás Magyarázat Brainstorming Előzetes ismeretek felszínre hozása
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	3 óra	közösséghez tartozás, hazaszeretet nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene nemzetünk kapcsolódása Európához	„Gyökereim” – Lakóhelyed, szülőfölded ismerete, szeretete. A hely, ahonnan származom Városunk ismerete, helye, szerepe régiókban. Szekszárd nevezetességeinek megismerése.	egyéni felkészülés, gyűjtőmunka, rendszerezés forráselemzés, tablókéshítés projektmunka, prezentáció készítés tanulói önértékelés, városismereti séta filmvetítés, városismereti teszt megoldása tánc ház, múzeumlátogatás, műelemzés gondolati háló készítése forráselemzés

				ötletbörze, elmetérkép irányított beszélgetés szituációs-, drámajáték
Állampol- gárságra, demokráci- ára nevelés	3 óra	A demokratikus jogállam felépítése A demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása	Jogok és kötelezettségek, a DÖK munka megismerése, tájékozódás a jogok, kötelezettségek érdekérvényesítési eszközrendszerében. A diákok helye az iskolai és kollégiumi közösségben, elvárásaik, működési rendjük, szabályozóik megismerése A közösségek hagyományainak, értékeinek, névadójának megismerése, ápolása.	Jogok és kötelezettségek, a DÖK munka megismerése, tájékozódás a jogok, kötelezettségek érdekérvényesítési eszközrendszerében. A diákok helye az iskolai és kollégiumi közösségben, elvárásaik, működési rendjük, szabályozóik megismerése A közösségek hagyományainak, értékeinek, névadójának megismerése, ápolása.
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	4 óra	Hangolódjunk egymásra	Magatartás, viselkedés. - Az értékeink - Az énkép és a viselkedés - A társak viselkedésének bemutatása, visszajelzés lehetősége	Szituációs játékok - Kérdőív - Teszt Beszélgetés, vita - Csoportos játékok
A családi életre nevelés	3 óra	Én és a család A család szerepe régen és ma, jellemzői	Családi hagyományok, szokások Kapcsolatépítő szokások, szerepvállalások, munkamegosztás a családban Családi értékek, családi rend, harmonikus család A gyerek helye a családban	interjú, kutatás, családfa
Testi és lelki egészségre nevelés	4 óra	Testi és lelki egészségre nevelés	Egészségkárosító szokások hatásai az egészségre. A függőséghez vezető lépések megismerése és megelőzése (dohányzás, alkohol, drog és egyéb szenvédélybetegségek). Az egészséges szexuális élet alapvető ismeretei. Nemi szerepek. Fogamzásgátlás módszerei.	Filmelemzés Csoportmunka Tapasztalatcseré Vita
Felelősség- vállalás másokért, önkéntes- ség	3 óra	Összetartozás és együttérzés	hátrányos helyzet Fogyatékkal élő ember nehézségei Fogyatékkal élő ember életvezetési problémái	Beszélgetés

Fenntart- hatóság, környezet- tudatosság	3 óra	Fenntarthatóság, környezettudatosság	Az ökológiai lábnyom. Ökológiai alapismeretek: környezeti tényezők változásainak hatása az élővilágra. Természeti értékeink és azok megóvása: nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek és természetvédelmi területek	Csoportmunka, problémamegoldás, frontális munka, adatok elemzése, Előadás, beszélgetés, grafikonelemzés. Irányított beszélgetés
Pályaorien- táció	3 óra	Különböző életpályák bemutatása	A pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció, érdeklődés képességek, adottságok feltárása, tudatosítása) Motivációt, érdeklődést felmérő tesztek kitöltése, értékelése, csoportos megbeszélése	kommunikációs gyakorlatok internetes tesztek kitöltése Gondolattérkép Motivációt, érdeklődést felmérő tesztek
Gazdasági és pénzügyi nevelés	3 óra	Egyéni gazdálkodás A családi gazdálkodás alapjai	Lehetséges bevételi források: hulladékgyűjtés, diákmunka, stb. Média használata az információszerzésben Pénzügyi alapfogalmak: bruttó, nettó jövedelem, nyugdíj járulék, egészségügyi hozzájárulás, szja, lakhatási költségek, étkezés, ruházkodás, szórakozás.	Csoportmunka gyűjtőmunka
Médiatu- datosságra nevelés	3 óra	A médiatartalmak és a valóság összefüggése	Mindennapi elfoglaltságaink és a média. A média fogalma. Média műfajok, jellegzetességek a valóság tükrében. Hírek és álhírek. Művészet és média.	Ötletbörze, Helyzetgyakorlat, Csoportmunka, Irányított beszélgetés Gyűjtőmunka, Szemléltetés, kutatás (projektmunka)
Összesen	37 óra			

13.3. 10. évfolyam

Tematikai egység	Órakeret	Téma	Ismeretek, tartalom	Módszerek, tevékenységek
A tanulás tanítása	4 óra	Tanulási önismeret Mennyit jutottunk előre egy év alatt? A gondolkodás fejlesztése. Tanulás és gondolkodás. A gondolkodás tanulása.	Az emberi gondolkodás sajátosságai. Problématudat. Kérdezési technikák. A problémamegoldó gondolkodás fázisai és technikái. Gondolkodási szokások. A gondolkodás magatartás és	Fogalmak meghatározása, definícióalkotás Tanulói kiselőadások, problémamegoldó, fogalomalkotó és a kreatív

		Eltérő gondolkodási utak. Információhordozók és dokumentumfajták felhasználása a gyakorlatban. A különböző dokumentumfajták szerepe a szaktárgyi ismeretszerzésben, valamint a köznapi élet egyéb területein. Más nagyobb könyvtárak meglátogatása, ismerkedés a könyvtári rendszerrel.	viszonyformáló perspektívái. A gondolkodás kultúrája, a gondolkodás legfontosabb irányai. Alkotó gondolkodás Tankönyv, szakkönyv, sajtótermékek, audiovizuális dokumentumok, digitális adathordozók, Internet stb.	gondolkodást segítő gyakorlatok. Gondolkodási játékok. Az információfeldolgozás fázisainak (anyaggyűjtés, rendszerezés, értékelés, közlés) technikáinak (irodalomjegyzék, jegyzetelés, cédulázás, vázlat) módszereinek és etikai szabályainak elsajátítása a gyakorlatban Tanulói kiselőadás, beszélgetés Prezentáció készítése Könyvtárlátogatás
Az erkölcsi nevelés	3 óra	Ökoszociális piacgazdaság erkölcsi kérdései Politikai erkölcs. Jogállam-demokrácia erkölcsi problémái	Globalizáció Makro-és mikrokörnyezeti tudat Ökológiai ismeretek Gazdasági racionalitás Korrupció Tisztelet és tisztesség Igazságos elosztás Társadalmi jólét Társadalmi osztályok viszonya Társadalmi felelősség Kollektivitás fogalmainak kooperációs munkában történő feldolgozása Lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelősségének kérdése.	Disputa Diskurzus Gyűjtőmunka Projektmunka Szerepgyakorlatok drámapedagógiai eszközökkel
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	3 óra	közösséghez tartozás, hazaszeretet nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene nemzetünk kapcsolódása Európához	„Kitárul a világ!” – hazánk az Unióban. A világörökség pécsi helyszínei. Csatlakozás az aktuális városi kulturális rendezvényekhez. Nemzeti hagyományaink, kulturális örökségünk ismerete, ápolása. Szekszárd és a megye művészi élete, városunk híres szülöttei (tudósok, művészek, történelmi személyiségek, sportolók stb. bemutatása).	egyéni felkészülés, gyűjtőmunka, rendszerezés prezentáció készítés tanulói önértékelés városismereti séta városismereti teszt megoldása táncbázis múzeumlátogatás, műelemzés irányított beszélgetés szituációs-, drámajáték

				interaktív játék, vetélkedő újságszerkesztés kiselőadás beszélgetőkör
Állampol- gárságra, demokráci- ára nevelés	4 óra	A felelős állampolgári magatartás jelentősége	Magánérdek, közérdek (társadalmi normák, beilleszkedés, autonómia) „Gazdag szegények- szegény gazdagok” Az egyén a kollégiumi közösségben. Kapcsolatfejlesztő gyakorlatok.	irányított beszélgetés szerepjáték életrajz megbeszélés „Gazdagságkincsestár” vita
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	3 óra	Kapcsolatfejlesztés	Az emberi megnyilvánulások értelmezése és elemzése: - Viselkedés társas környezetben A társismerés automatizmusa: együttműködés, bizalom, tolerancia, empátia, segítségnyújtás; konfliktus, féltékenység, közöny, hálátlanság	Irányított beszélgetés - Vita - Többen ugyanarról - Szerepjáték - Közös szövegfeldolgozás.
A családi életre nevelés	3 óra	Én és a család Barátság, szeretet, szerelem szerepe az ember életében, társismeret, felkészülés a családi életre Konfliktusok a családon belül A családon belüli szerepek Konfliktuskezelési technikák	Barátság, szeretet, szerelem fogalma, értelmezése Kapcsolatok teremtése Életervek, életcélok A kapcsolatépítés harmóniája Generációs konfliktusok, testvérek közötti rivalizálás, női és férfi szerepek	irányított beszélgetés motiválás szituációs játék csoportmunka
Testi és lelki egészségre nevelés	3 óra	Testi és lelki egészségre nevelés	Szűrővizsgálatok szerepe és fontossága. Személyes higiénia. Egészségkárosító anyagok a környezetünkben. Környezetkímélő alternatív módszerek és anyagok a háztartásban. Önvizsgálat, önmegfigyelés. Relaxációs technikák megismerése.	Tapasztalatgyűjtés- és csere Csoportmunka Gondolattérkép Megbeszélés Reklámalemzés Meditáció Sport, tánc, aerobik
Felelősség- vállalás másokért, önkéntes- ség	3 óra	Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás Önkéntes feladatvállalás másokért	társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás, vállalati felelősségvállalás Kollégiumért, településért végzett önkéntes munka lehetősége és jelentősége	Gyűjtőmunka Az önkéntes munkalehetőségek felkutatása és felajánlása pl. - „Adni jó”: Cipős-doboz összeállítása a rászorulóknak - környezet tisztántartásáért végzett munka - tanulási segítség felajánlása

Fenntart-hatóság, környezet-tudatosság	4 óra	Fenntarthatóság, környezettudatosság	Környezeti felelősségünk. A környezettudatos fogyasztói magatartás. A termékek életútja. Hulladékgazdálkodás. „Hulla-, hulla-, hulladék” A település környékének különleges természeti értékeiből fölkészült tanulók beszámolnak gyűjtésük eredményéről. A természetvédelem feladatai, szervezeti egységei.	Frontális munka, csoportmunka, kooperatív tanulás, csoportszóforgó, játék, beszélgetőkör gyűjtőmunka
Pályaorien-táció	3 óra	Továbbtanulási lehetőségek Tevékenységek és szakmák bemutatása.	Tájékozódás a pályaismeret dokumentumaiban, ismeretforrásaiban Az egész életen át tartó tanulás	beszélgetés interjú gyűjtőmunka
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2 óra	A gazdaság Első lépések a munka világában: diákmunka	Szükségletek – javak, erőforrások termelés szűkebb és tágabb értelmezése Munkavállalás kockázatai, okmányai és azok beszerzése.	Előadás, beszélgetés, közös elemzés Adatgyűjtés, csoportmunka
Médiatu-datosságra nevelés	2 óra	A reklám és a fogyasztás összefüggése	Mi a reklám? A reklám eszközei, reklámozási technikák, a célcsoport és az üzenet fogalma, szándék és értelmezés (alkotó és befogadó). A reklám szerepe, hatása.	Régi reklámfilmek és mai reklámok megtekintése, Beszélgetés, Jellegzetességek megfigyelése Csoportmunka
Összesen	37 óra			

13.4. 11. évfolyam

Tematikai egység	Órakeret	Téma	Ismeretek, tartalom	Módszerek, tevékenységek
A tanulás tanítása	3 óra	Kommunikációs zavarok és leküzdésük a személyközi kapcsolatokban, és a csoportközi életben Kommunikációs zavarok keletkezése és feloldása Tanulási önismeret Mennyit jutottunk előre egy év alatt?	Kommunikációs zavarok megjelenési formái, típusai. Kommunikációs zavarok keletkezésének háttere. Kódolási és dekódolási nehézségek a kommunikáció során Metakommunikáció. Testi-lelki egyensúly, a lámpaláz leküzdése; időbeosztás; egyéni elmélyülés,	Előadás, tanulói előadások, szituációs gyakorlatok, vita Könyvtárhasználat Szituációs gyakorlatok Prezentáció készítése Tanulásmódszertani teszt kitöltése



		Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése, önértékelés	témavázlat	
Az erkölcsi nevelés	4 óra	Tudományos és technikai felfedezések erkölcsi dilemmái Rasszizmus-kollektív büntetés erkölcsi problémája. Kisebbség a társadalomban. Fogyatékoság.	Gazdasági racionalitás Internet használat erkölcsi kérdései Gépek-ember problematikája (Atombomba) erkölcsi felelősség morális helytállás Kisebbségek társadalmi helyzete Empátia Segítőkézség Sztereotípiák Liberalizmus-konzervativizmus	Disputa Diskurzus Gyűjtőmunka Projektmunka Filmvetítés Vita Irányított beszélgetés
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	4 óra	közösséghez tartozás, hazaszeretet nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene nemzetünk kapcsolódása Európához	A határainkon kívül élő magyarság helyzete. Aktuális kérdések. A kisebbségi jogok érvényesülése. A magyarság helyzete az Unióban. Az Unió története, jogosítványaink.	projektmunka prezentáció készítés filmvetítés forráselemzés ötletbörze, elmetérkép irányított beszélgetés szituációs-, drámajáték szóforgó vita interaktív játék, vetélkedő újságszerkesztés kiselőadás
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	4 óra	A demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása Cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	Szociális készségek (empátia, kooperáció) „Csak a törvény a tiszta beszéd” – szabály-alkotás, normakövetés Én és a közösség: ahogy látnak engem Az értékelés kultúrája, konfliktusok és technikák ismerete	elemző témafeldolgozás projekt módszer gyűjtőmunka az interneten szituációs játék kommunikációs és kapcsolatépítő fejlesztő gyakorlatok szituációs játék drámajáték történetpiramis

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	3 óra	Az énkép énídeál távolsága	Az énkép, én ideál jellemzői. A játékok és a kérdőíves felmérés alapján az énkép, én ideál feltérképezése.	Kérdőív: Az én erő mérése Szituációs játékok: Szívesen lennék, Soha nem lennék, Híres leszek, projekt munka, kooperációs munkaforma.
A családi életre nevelés	3 óra	Én és a család A családi életre felkészítés, nemi szerepek, partnerkapcsolatok Szenvedélybetegségek hatása a család életére	Kulturált szexuális magatartás értelmezése, harmónia a párkapcsolatban A serdülőkori személyiség változásai a társas kapcsolatban, az értékalapú választás fontossága Drogok, alkohol, szerencsejáték függőségének hatásai a család mindennapi működésére	irányított beszélgetés problémafelvetés, vita, értékcsokor helyzetgyakorlat szituációs játék elemzése
Testi és lelki egészségre nevelés	3 óra	Testi és lelki egészségre nevelés	„Ami a testünkre hat” Konfliktushelyzetek felismerése és kezelése. Módszerek. Érdekegyeztetés- és érvényesítés. Empátia. Drogok, alkohol, szerencsejáték	Helyzetelemzés Figyelmezés Szerepjáték Vitatechnika Mediáció gyakorlása
Felelősség-vállalás másokért, önkéntesség	4 óra	Összetartozás és együttérzés Önkéntes feladatvállalás másokért	Kollégiumért, településért végzett önkéntes munka lehetősége és jelentősége Beteg-idős emberek élethelyzetének megismerése, segítségi lehetőségek megtalálása	tanulási segítség (tartósan kórházban lévő beteg gyerekek vagy iskolatársak számára), -9.-es kollégisták segítése a kollégiumi beilleszkedésének segítése -kollégiumi környezet tisztántartása - szelektív szemét gyűjtés Intézménylátogatás: idősek otthona/ fogytékkal élőket ellátó intézmények
Fenntarthatóság, környezettudatosság	3 óra	Fenntarthatóság, környezettudatosság	Vajon milyen lesz a világ jövője? Globális forgatókönyvek. „Csak ne az én kertembe...” A felelősségek rendszere és a környezetetika.	Csoportmunka, plakátkészítés, döntéshozatal Egyéni munka, páros szóforgó, ötletbörze
Pályaorientáció	2 óra	Tevékenységek és szakmák bemutatása.	Az egész életen át tartó tanulás	beszélgetés interjú teszt szituációs gyakorlatok
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2 óra	A gazdaság szereplői A háztartás fogalma és gazdasági funkciói	A szükségletek (fogyasztói igények) Az áruk hasznossága és ára hasznosság elméletek kereslet ár rugalmassága paradox árhatások	Előadás, beszélgetés, közös elemzés

		A vállalkozás Közteherviselés, adózás	A fogyasztó pénzjövedelme, kereslet A vállalkozás alapvető jellemzői és szereplői, belső célrendszere és külső feltételrendszere adózás	
Médiatu- datosságra nevelés	2 óra	A számítógép, az internetfüggőség veszélyei	Szenvedély és függőség Mitől függök? Áldás vagy átok?	Szakértői mozaik Érvelés, hajlított véleményvonal, vita
Összesen	37 óra			

13.5. 12. évfolyam

Tematikai egység	Órakeret	Téma	Ismeretek, tartalom	Módszerek, tevékenységek
A tanulás tanítása	4 óra	Út az érettségihez Az érettségire való felkészülés éves időbeosztásának terve A meggyőző kommunikáció jellemzői Felkészülés az érettségire, felvételi vizsgákra – a könyvtár adta lehetőségek: érettségire, felvételire felkészítő könyvek, CD-ROMok, nyelvi CD-k használata. Általános elvek	Testi-lelki egyensúly, a lámpaláz leküzdése; Időbeosztás; egyéni elmélyülés A stressz-helyzet pozitív kiaknázásának technikái A szakmai és érettségi vizsgák főbb szabályai, követelményei, a szakmai vizsgákra, az érettségire való felkészülés módszerei. A felsőoktatási felvételi eljárás szabályai, követelményei, a felkészülés módszerei. Önéletrajz.	Szituációs gyakorlatok vita Prezentáció készítése Excel táblázat készítése az éves feladatokról A követelmények megismerése, a módszerek (tételvázlat, tételkifejtés, teszt- és esszéfeladatok, szóbeli feleletek stb.) gyakorlása valóság közeli szituációkban Önéletrajz írása továbbtanulás, munkavállalás esetére. Könyvtárhasználat
Az erkölcsi nevelés	3 óra	Nemek, homoszexualitás, transzszexualitás, a társadalomban. Örökbefogadás erkölcsi kérdése Egészségügyi etikai problémák.	Tolerancia Empátia Egyenlőség Igazságosság Sztereotípiák. Az ember mint értékelő és erkölcsi lény. Abortusz Eutanázia Szervátültetés Mesterséges megtermékenyítés Klónozás Állatkísérletek fogalmainak feldolgozása, véleményezése	Disputa Diskurzus Irányított beszélgetés.

			Erkölcsei értékek és az erkölcsi érzék kialakítása	
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	3 óra	közösséghez tartozás, hazaszeretet, nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene, nemzetünk kapcsolódása Európához	Nemzeti és nemzetiségi hagyományok ápolása - a népi kultúra továbbélése napjainkban.	forráselemzés tablókészítés projektmunka beszélgetőkör
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2 óra	Cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	Civil kezdeményezések.	Információs kártyák, szituációs játékok, Internet
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	3 óra	Egyén és társadalom	Egymás mellett élő erkölcsi felfogások - Idősek és fiatalok – Generációs ellentétek - A konfliktus. A konfliktusmegoldás - Szubkultúrák, előítélet, másság	Vita - Kagylómódszer - Csoportmunka: közös szövegfeldolgozás - Szerepjáték - Páros interjú
A családi életre nevelés	3 óra	Családi életre felkészítés, felkészülés a felnőtt szerepekre, az ideális család Távolságok a családban	A családi élet szervezése, a családi rend, konfliktusok és azok megoldási módjai Nemi erkölcs, hűség, felelősség, megbízhatóság Külföldi munkavállalás, tanulás okán „szétszakított családok” előnyei és hátrányai	helyzetgyakorlat szituációs játék elemzése teszt vita irányított beszélgetés gyűjtött élmény feldolgozása kommunikációs gyakorlatok drámajáték
Testi és lelki egészségre nevelés	3 óra	Testi és lelki egészségre nevelés	Felelősség önmagunkért. Táplálkozási rendellenességek és megelőzésük. Függőségek. Káros személyiségzavarok felismerése. A lelkileg, érzelmileg érett fiatal felnőtt ismérvei. Felkészülés a felnőtt szerepekre.	Gondolattérkép Beszélgetés Csoportmunka Tapasztalatcsere
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2 óra	Összetartozás és együttérzés	Az önkéntes munka során megtapasztalt élethelyzetek bemutatása	szituációs helyzetgyakorlatok, - élménybeszámolók -vita

Fenntart- hatóság, környezet- tudatosság	2 óra	Fenntarthatóság, környezettudatosság	A világ jövője – az én jövőm	beszélgetőkör
Pályaorien- táció	2 óra	Továbbtanulási lehetőségek bemutatása A munka világa és jellemzői	Eligazodás a pályaválasztási alapfogalmakban Az álláskeresés technikái: állásinterjú, önéletrajz, motivációs levél	www.felvi.hu Önéletrajz-gyűjtemények beszélgetés
Gazdasági és pénzügyi nevelés	4 óra	A nemzetgazdaság A világgazdaság Álláskeresés	A nemzeti vagyon és az össztermék (GDP, GNP) Az újraelosztás célja és eszközei Globalizáció a gazdaságban Fizetés, nettó, bruttó, adózás	Internetes adatgyűjtés, csoportos feldolgozás
Médiatu- datosságra nevelés	2 óra	Az internethasználatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség	Az „online nyelvezet” Az internet és a demokrácia, a demokrácia felelőssége Internetes etikett és jogsértések	Páros munka, beszélgetőkör Irányított beszélgetés Vitaindítás Internetes gyűjtőmunka, önreflexiók
Összesen	33 óra			

13.6. 13-14. évfolyam

Tematikai egység	Órakeret	Téma	Ismeretek, tartalom	Módszerek, tevékenységek
A tanulás tanítása	3 óra	Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése, önértékelés Képességgondozás: Életrajzi kisesszé készítés mint komplex képességfejlesztő tevékenység Szakvizsga, képesítő vizsga	Alanyválasztás, elővázlat készítése, anyaggyűjtés, rendszerezés, szerkesztés, megírás, felkészülés az előadásra.	Tanulói (egyéni, páros vagy kiscsoportos) projekt munka Önéletrajz írása továbbtanulás, munkavállalás esetére
Az erkölcsi nevelés	3 óra	Önbíráskodás, halálbüntetés. Családon belüli erőszak	Az élet tisztelete Liberalizmus-konzervativizmus Morális döntések, erkölcsi választások.	Disputa Diskurzus Irányított beszélgetés

			Családon belüli szerepek, felelősség etikai kérdései	Filmnézés Szituációs gyakorlat drámapedagógiai eszközökkel
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	3 óra	közösséghez tartozás, hazaszeretet nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene nemzetünk kapcsolódása Európához	Csokoládé c. film megtekintése – az idegenekkel szembeni előítéletek.	egyéni felkészülés, gyűjtőmunka, rendszerezés városismereti séta filmvetítés gondolati háló készítése forráselemzés ötletbörze, elmetérkép irányított beszélgetés vita szakértői mozaik hajlított véleményvonal interaktív játék, vetélkedő
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	3 óra	Cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	Helyünk a társadalomban: amit az ifjú felnőtt állampolgároknak tudni kell Társadalmi szerződés „Tanulj élni jogaiddal, és ne feledd kötelességeid!” Együtt másokért. Szociális érzékenységet fejlesztő közösségi projektek	irányított beszélgetés információgyűjtés szállóigék, közmondások helyzetgyakorlatok szituációs játék tevékeny irányított tanulómunka csoportmunka
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	3 óra	Önbizalom, önérvényesítés Reális énkép, önismeret	Önértékelés vizsgálata, az önérvényesítő magatartás formái, az önbizalom fejlesztése.	Önértékelő kérdőív felvétele, értékelése. Kötetlen beszélgetés.
A családi életre nevelés	3 óra	Felkészülés a családi életvezetésre Alternatív családmodellek Nem hagyományos családi struktúrák	Eljegyzés, együttélés, próbaházasság A házasság célja, az emberi párkapcsolatok jellemzői és feltételei Homoszexuális/ leszbikus kapcsolatok, mozaikcsaládok, nevelőszülők, örökbefogadás stb.	Buda Béla: Párválasztás Paul Hauck: Mitől jó a házasság? kötetlen beszélgetés kérdéss-felelek

Testi és lelki egészségre nevelés	3 óra	Testi és lelki egészségre nevelés	Sztereotípiák, előítéletek. Sérült emberek helyzete. Az emberi szükségletek rendszere. Szükségletpiramis.	Csoportmunka Gondolattérkép Szükségletpiramis elemzése Megbeszélés
Felelősség-vállalás másokért, önkéntesség	3 óra	Összetartozás és együttérzés	Az önkéntes munka során megtapasztalt élethelyzetek bemutatása	szituációs helyzetgyakorlatok, élménybeszámolók vita
Fenntarthatóság, környezettudatosság	3 óra	Fenntarthatóság, környezettudatosság	A világ jövője – az én jövőm	beszélgetőkör
Pályaorientáció	3 óra	A munka világa és jellemzői	Az életén át tartó tanulás fontosságának felismerése	
Gazdasági és pénzügyi nevelés	3 óra	Korunk egyensúlyzavarai A munkanélküliség Az infláció Megtakarítások Hitelek	A munka keresletét és kínálatát meghatározó tényezők A munkanélküliségi ráta Az infláció fogalma (értelmezése) fajtái (kúszó, vágató és hiperinfláció), okai, társadalmi-gazdasági hatásai Megtakarítási formák, hitelek	Internetes adatgyűjtés, csoportos feldolgozás, vita Banki tájékoztatók elemzése, internetes kalkulátorok használata
Médiatudatosságra nevelés	2 óra	A média társadalmi szerepe A médiatartalmak és a valóság összefüggése	Az információ hatalom. Az információs társadalom. Az információ modern csatornáit. Az információs társadalom eszköztára	Frontális munka, irányított beszélgetés Szóforgó, gondolati háló Csoportmunka
Összesen	33 óra			

13.7. Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

A tanulás tanítása	- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat. - A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani. - Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.

	- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges - Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.
Az erkölcsi nevelés	- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát. - Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét. - Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. - Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága. - Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait. - Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit. - Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében. - Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben. - Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során. - Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat. - Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben. - Életkorának megfelelő választékosan legyen képes a társas kommunikációra. - Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni. - Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.
A családi életre nevelés	- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban. - Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága. - Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.
Testi és lelki egészségre nevelés	- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével. - Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait. - Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód. - Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt. Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága. - Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Fenntarthatóság, környezettudatosság	- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket. - Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. - Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat. Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat. - Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat. - Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett. - Válgják erkölcsi alapelvevé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.
Pályaorientáció	- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit. - Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit. - Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban. - Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat. - Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust. - Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. - Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.
Gazdasági és pénzügyi nevelés	- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait. - Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit. - Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit. - Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze. - Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.
Médiatudatosságra nevelés	- Alakuljon ki a mérlegelő gondolkodás a médiatartalmak megválasztásához. - Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására. - Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra. - Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket. - Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait. - Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

14. A TANULÓK FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI

14.1. Tanulásirányítás, tanulásszervezés

A kötelező foglalkozásokon, melyeket pedagógus irányításával – csoportos és egyéni formában – szervezünk, a tanuló köteles részt venni, távolmaradása igazolatlan hiányzásnak minősül. Tanulási idő – a naponkénti tanulószobai (egyéni) felkészülés intervalluma, melyen a tanuló heti 13 órában köteles részt venni (tanórai foglalkozás: 12 óra/hét, tematikus csoportfoglalkozás: 1 óra/hét).

Kötelező a kollégistának további heti 1 órában közösségi szintű csoportvezetői foglalkozásokon, illetve heti 1 órában a kollégium által biztosított és a kínálatból általa választott szabadidős foglalkozásokon részt vennie.

A tanulásra szánt idő hatékonyabbá tétele és az eredményes felkészülés érdekében feladataink:

- A tanulás rendjének, a tanulási idő védelmének, intenzív felhasználásának biztosítása (időpontok betartása, távolmaradások, más irányú elfoglaltságok kiiktatása).
- Nevelőtanári döntés alapján a tanulószobai csoportos, illetve egyéni felkészülés differenciált kijelölése a tanulók tanulmányi eredménye alapján, amit havonta egyszer (a hónap utolsó hetében) felülvizsgálunk. Az előkészítő csoport számára egész tanévben, a 9. évfolyamosok számára az első félévben kötelező a tanulószobai foglalkozás látogatása tanulmányi eredménytől függetlenül.
- A tanulásban lemaradtak felzárkóztatása, az elmarasztalt tanulók számának csökkentése.
- Tudatosítjuk, hogy az ismeretek elsajátítása igényként fogalmazódjon meg, váljon az életprogram szerves részévé, segítjük a tanulási motívumok (érdeklődés, tudásvágy) kialakulását
- Bemutatjuk az eredményes tanulási módszereket és lehetőséget biztosítunk azok elsajátítására, a megismerési, gondolkodási képességek fejlesztésére (szövegelemzés, szövegértés, tanulási technikák).
- Igényként fogalmazzuk meg, hogy diákjaink idejüket, erejüket jól be tudják osztani, fontossági sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulnivalók között.
- A gyengébb, segítségre rászoruló diákok felkészülését tanulópárok kialakulásával, csoportmunkával és egyéni segítségnyújtással támogatjuk.

A tanulók kreatív tevékenységére épülő új tanulásszervezési eljárásokat vezettünk be intézményünkben, tanévente min. egy-egy kulcstéma feldolgozására kerül sor projekt és témahét keretein belül. Célunk, hogy a diákok érdeklődésének, életkorának megfelelő, minél színesebb fejlesztő programpalettát kínáljunk.

14.1.1. A projekt módszer

A projekt módszer, mint cselekvő tanulás áll egy gondosan megválogatott ismeretrendszer feldolgozásának középpontjában, ahol a hangsúly áthelyeződik a különféle feladathelyzetekben való sikeres helytállásra felkészítő, a 21. századi kompetenciákat fejlesztő tanulási helyzetek és tevékenységek megszervezésére, működtetésére.

Célunk, hogy diákjaink eligazodjanak az ismeretek hatalmasra nőtt áradatában, kezelni tudják az ismeretforrásokat, meg tudják szerezni azokat az információkat, amelyekre aktuálisan szükségük van. Tudásukat szokatlan helyzetekben is jól tudják mozgósítani a sikeres megoldáshoz és legyenek képesek – szükség szerint – a társaikkal való együttműködésre is.

A projekt-folyamatot illetően négy cselekvési fázist különböztethetünk meg: *célmeghatározás, témaválasztás, tervezés (tartalom, munkaszervezés), kivitelezés, értékelési stratégia kidolgozása.*

A projekt módszer hatása az intézmény működésére



A projekt módszer elősegíti, hogy a kollégium a nevelés helyi rendszerévé váljon, mert egy adott intézmény tanulóinak és tanárainak közös tervezéséből és elhatározásából jön létre. Gyakran azt a környezetet vonja be egy komplex feladat tartományába, ahol a projekt bevezetése és kivitelezése során kapcsolattartó környezetükhöz (települési viszonyaikhoz, személyi és tárgyi feltételeikhez) kell igazodniuk. A projekt módszer demokratizálja a tradicionális tanár-diák viszonyrendszert, mert a projekt a tanárok és diákok közös munkája, amelyben az eleve elrendelt hierarchikus viszonyokat a munka diktálta kooperatív viszonyok váltják fel.

A projekt módszer teret biztosít eltérő szintű és irányú képességeknek. Sokoldalú tevékenységeket kínál, amelyek közül ki-kí érdeklődése és képességei szerint választhat. A diákok azonos esélyeit biztosítja a különböző képességek felszínre hozásával, mert a kognitív képességek mellett más jellegűek (kézműves, szervezési, művészi, sport) is egyenrangú helyet kapnak.

A projektmódszer nyitottá teszi az oktatási intézményt, mert tevékenysége túlmutat az iskola falain, az iskola társadalmi környezetét is bevonja a megismerés folyamatába.

14.1.2. A témahét

A témahét során a diákok

- három-öt napon, esetleg hosszabb időkeretben
- kollégiumi, illetve kollégiumon kívüli helyszíneken,
- rugalmas időkeretek között,
- változatos tevékenységtípusok
- és sokszínű módszertani eszközök segítségével, a hagyományostól eltérő csoportalkotási lehetőségekkel dolgoznak fel egy konkrét témakört.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha

- kialakul és növekszik a munka során a személyes érintettségéből adódó motiváltság,
- kölcsönösen pozitív irányba változik a diák-tanár viszony,
- növekszik az önbizalom, magabiztosság, amely újabb cselekvésre ösztönöz,
- csökkennek a magatartási anomáliák,
- fejlődik a cselekvő- és szervezőképesség és az önálló ismeretszerzés képessége,
- az azonos cél elérésének tudata biztosítja a magas fokú szocializációt,
- a csoportmunkák során erősödik az egymásra figyelés, az esetleg periférián lévő tanulók is bekapcsolódhatnak a közös tevékenységbe (IPR alkalmazása).

14.2. Hátrányos helyzetű tanulónak szervezett felzárkóztatásának, tehetséggondozásának, társadalmi beilleszkedésük terve

A kollégium tevékenysége a hátrányok kiegyenlítését és az esélyteremtést is szolgálja. Hátránykompenzációban kell részesíteni minden olyan fiataalt, akit környezete – család, iskola, élethelyzete – valamilyen módon hátrányos helyzetbe hoz, és önértékből képtelen továbblépni, problémáit megoldani. A hátránykompenzációs tevékenység a kollégiumi gyakorlatban elsősorban a hátrányos helyzetű tanulók segítségét jelenti, az alapja a fiatal hozott kultúrája, értékei, képességei.

Hátránytípusok a kollégiumban

- szociális hátrányok (létfenntartási zavarok, rossz lakókörülmények, stb.),
- iskolai pályafutást, az egyéni boldogulását alapvetően meghatározó hátrányok, (egyéni adottságok, motiváció hiány),
- a nem megfelelően működő családi nevelésből adódó hátrányok, (szülők alacsony iskolai végzettsége, szeretethiány, sérült szerkezetű család, deviáns szülői minta),
- családon kívüli környezetből eredő, hátrányos helyzet, (negatív baráti környezet, deviáns hatások),

- képezhetőségi, tanulási zavarok, SNI (organikus eredetű zavarok, nem organikus eredetű zavarok, etnikai és kisebbségi okokból fakadó hátrányok).

A hátránykompenzáció céljai:

- A tanuló környezetének kedvező alakítása, minőségének javítása – „indulási” hátrányok csökkentése.
- A tudás- és kultúráközvetítéssel növelni a diákok esélyeit (ismeretek pótlása, személyiségfejlődés).
- A tanulók érdekei érvényesülésének segítése (jogok érvényesülése, képességek kibontakoztatása, megfelelő életpályára állítása).
- A tanuló befogadó-készségének, motivációjának fejlesztése. (hatékonyabb iskolai tanulás, önművelés, folyamatos tanulásra való ösztönzés).

A segítő tevékenység formái:

- tanári tájékozódás a tanulók szociális helyzetéről, életviteléről, szokásairól, (információkérés szülőktől, hozzátartozóktól),
- szülők, családok életvezetési, nevelési gondjainak megismerése, közös megoldás keresése,
- információk gyűjtése a tanulók megnyilvánulása alapján (közös programok, feladatok, viselkedés),
- az egyéni képességekhez igazodó tanulás támogatása,
- személyes beszélgetések,
- felzárkóztató foglalkozások, képességek fejlesztése,
- pályaorientációs tevékenység,
- továbbtanulás támogatása, irányítása, segítése,
- szoros kapcsolat a csoportvezető tanár, mentor-tanár, pszichológus, iskolai osztályfőnökök között,
- az iskolai hiányzások figyelemmel kísérése,
- szabadidős foglalkozásokon való folyamatos részvételre ösztönzés, kulturális hátrányok enyhítése,
- egészségvédelmi előadások szervezése, (életkoronként más-más témákból: serdülőkori problémák, egészségügyi szokások, szexuális felvilágosítás, szenvedélybetegségek, drogok, stb.)
- kollégiumon belüli támogatási lehetőségek, (pályázatokon nyert kulturális programokon való részvétel),
- kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal, a hátrányt szenvedő tanulók lakóhelye szerinti polgármesteri hivatalokkal támogatás nyújtása érdekében,
- mentálhigiénés támogatás.

Differenciáló pedagógiai módszerek alkalmazása, egyéni fejlesztés

A kollégiumunkban megvalósuló TÁMOP-3.3.8-12/2 „Az I. Béla Gimnázium szervezeti egységeinek esélyegyenlőségi alapú fejlesztése” projekt célja a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai előrehaladásához, sikerességéhez szükséges tanári kompetenciák fejlesztése és esélyegyenlőségi programok szervezése, külső partnerek, szülők bevonásával, egyéni fejlesztési tervekkel, iskolai átmenetet támogató programokkal, jó gyakorlatok adaptálásával, új pedagógiai módszerek alkalmazásával, hátránykompenzáció. A differenciálás szemléletével, amely természetesnek veszi a tanulók különbségeit, a differenciáló pedagógiai módszerek alkalmazásával, ehhez megfelelő tanulásszervezéssel biztosítani kell az egyéni fejlődéshez szükséges feltételeket. Cél a tanuló egyéni sajátosságaihoz igazodó fejlesztés, az egyéni bánásmód biztosítása. A differenciálást adaptív módszerek, munkaformák, eszközök alkalmazásával valósítják meg a pedagógusok, ez szolgálhatja a felzárkóztatást és a tehetséggondozást is.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztése:

A projektbe bevont halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körében mérést követően egyéni fejlesztést végzünk. A felmérés a kognitív és mentális készségeket méri. Az összegyűjtött információk elemzését követően a problémákat beazonosítjuk, azokhoz megoldásához feladatokat, módszereket, eszközöket rendelünk. Egyéni fejlesztési tervet állítunk össze 3 hónapos időtartamra, ebben két-három, a prioritási sor elején álló, kompenzálni kívánt hátrányt rögzítünk. Az eltelt időszakot követően felmérjük a fejlesztés eredményét, amelyből vagy megerősítést kapunk a helyes irányra vagy módosítanunk kell a stratégián. Ha a tanuló eléri a csoportátlagot a fejlesztett szegmensből, akkor másik területen folytatódik a hátránykompenzáció, a mentorálás. A szülőket/gondviselőket a folyamatba bevonjuk, hozzájárulásukat, támogatásukat kérjük a fejlesztéshez.

Az alapkészségek fejlesztésére korrekciós pedagógiai tevékenységet alkalmazunk:

- Eszköz-jellegű kompetenciák fejlesztése (pl.: angol, magyar, matematika tárgyakból).
- Szociális kompetencia fejlesztése
- Életpálya építés, kompetenciafejlesztés, pályaeorientáció - oktatási programcsomagok használatával, internetes szolgáltatások igénybevétele a pályaeorientációs kollégiumi foglalkozásokon

Az ismeretek hatékonyabb átadása és elsajátítása céljából alkalmazzuk az új tanulásszervezési eljárásokat:

IPR – alkalmazása (kooperatív-eljárások)

Tevékenységek-központú tanulásszervezés (kooperatív tanulásszervezés, projekt-módszer, témahét) Kapcsolattartás az iskolával a felzárkóztató foglalkozásokkal kapcsolatban (foglalkozásvezető tanár, csoportvezető).

Segítségnyújtás az önmenedzselési képesség kialakításában, illetve megküzdési- és problémamegoldó stratégiák átadása.

14.3. Tehetségek kiválasztása, tehetséggondozás, tehetségvédelem

Kollégiumunkban a tehetségek felismerése, kibontakoztatása is fontos feladat. Ehhez meg kell ismernünk tanulóinkat, szociokulturális háttérüket, előképzettségüket, érdeklődésüket, igényeiket. A tehetségkutatásnak, tehetséggondozásnak az a célja, hogy objektív és szubjektív módszerekkel feltárjuk a személyiségnek azon elemeit, melyekre építhető a fejlesztés (műveltség, gazdag szókinész, tudományos munka, olvasottság, kreativitás).

A tehetség összetevői:

- átlagon felüli képességek,
- kreativitás,
- feladat-elkötelezettség, (szorgalom) melyre hatással van a család, iskola, és a tanuló kortárs csoportja.

A tehetségnevelés során nem elegendő a képességek fejlesztése, a teljes személyiséget kell fejleszteni. A kollégiumi tanárok nagy gondot fordítanak arra, hogy felismerjék a kollégisták valamilyen területen megnyilvánuló, vagy rejtetten működő – fejlesztésre érdemes képességeit.

Általános fejlesztési feladatok

- A tehetség korai felismerésére megbízható eszközrendszer kiépítése és működtetése.
- Olyan közösségi élet létrehozása, melyben a tehetség felismerése után a tehetséges tanulók teret kapnak különböző szervezett formákban való tevékenységek végzésére (szakkörök).
- A tehetség kibontakoztatásához „ingergazdag” környezetet kell biztosítani, erre a kollégium igen alkalmas (rendszeres szereplési, bemutatkozási lehetőség, produktumok készítése).
- A tanár-diák kapcsolat milyensége meghatározó jellegű, ezért fejlesztendő:
 - a tanuló partnerként való kezelése,
 - önálló ismeretszerzésre való ösztönzése,
 - önálló problémamegoldó képesség kialakítására való ösztönzése,
 - képzeletet „megmozgató” alkotásra serkentő feladatok biztosítása.

A tehetségfejlesztés minden kollégiumi nevelőtanár feladata. (a tanulók megismerése, képességek, készségek felmérése, tájékozódás, feladat-biztosítás) A kollégium kereteket, feltételeket biztosít a tehetségfejlesztésre, (helyiségek, eszközök, tárgyak stb.) a képességfejlesztő szakkörökre (zenei, irodalmi, színjátszó, rajz, csillagászat, sport).

A fejlesztést elősegítő tevékenységek, módszerek:

- A tanulóra való folyamatos „odafigyelés”, érdeklődés, partnerként való kezelése,
- cselekvésre, munkára, játékra bátorítás,
- önálló ismeretszerzésre való ösztönzés,
- önálló problémamegoldásra ösztönzés,
- beszélgetésekbe, vitákba való bevonás,
- építő kritika,
- képzeletfejlesztő, alkotásra serkentő feladatok kitűzése.

A tehetséggondozás formái, színterei:

- **szakköri foglalkozások, ill. egyéb speciális ismereteket fejlesztő foglalkozások** megszervezése, (pl. csillagászat, labdarúgás, művészetek (versmondás, -írás, mozgás-színház, magán-ének, rajz))
- **speciális, igen intenzív felkészítés**, pontosan meghatározott céllal:
 - közszereplés esetén (ún. házi bemutatkozások, estek)
 - tanulócsoportban (kiránduláson, városnézésen kiselőadás)
 - kollégiumi szinten (különböző műsorokban való részvétel: karácsony, ballagás, vetélkedők, produkciók, - tanulói alkotásokkal kiállítások)
 - kollégiumon kívüli szereplésre való felkészítés, (pl. szavalóverseny, KI MIT TUD, sportversenyre való felkészítés stb.)

Személyre szóló, - differenciált fejlesztés esetén - az intézmény a tehetségeket támogató külső kapcsolatok megkeresésével lehetőségeket biztosít a speciális ismereteket igénylő diákok kibontakoztatására.

Kapcsolattartás az iskolával a tehetséggondozási folyamatban (foglalkozásvezető tanár, csoportvezető).

Segítséget nyújtani az önmenedzselési képesség kialakításában, illetve megküzdési- és problémamegoldó stratégiák átadása.

14.4. Szociális kompetenciák fejlesztése

Célunk, hogy a szociális kompetenciafejlesztés révén sikeres legyen tanulóink egyén szocializációja, hiszen a fejlett szociális kompetenciákkal rendelkező egyének könnyebben lesznek egy közösség harmonikus életet élő, sikeres tagjai.

Másrészt egy fejlett szociális kompetenciákkal rendelkező, tudatosan együttműködő egyénekből álló közösség maga is könnyebben lesz sikeres. Egy közösség csak akkor sikeres hosszú távon is, ha képes időben reagálni a változásokra és működése fenntartható.

Fontosnak tartjuk az egyénnek azt az érzetét is, hogy ő képes valamire, tehát a belső biztonság és magabiztosság nélkülözhetetlen összetevője e kompetenciának.

Intézményünk pedagógusainak **feladata**, hogy tartalmas és rendszeres együttműködés során segítse a tanulók személyiségfejlődését, az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatását, a fiatalok testi, lelki, szociális fejlődését az életkori sajátosságok és egyéni adottságok figyelembevételével. Hiszen diákjaink érzékenyek minden őket érő érzelmi és mentális hatásra. E hatások feldolgozásában a család helyett vagy mellett a kollégiumi közösség nyújt segítséget.

A fejlesztés megvalósítása:

Intézményünkben a **tematikus csoportfoglalkozás** mellett új tartalmi elemként szerepel a **kompetenciafejlesztő foglalkozás** moduláris oktatás keretében.

A csoportfoglalkozások témakörök szerinti éves óraszámát évfolyamonként a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja szabályozza.

Az idegen nyelvi, szövegértés, matematika és életpálya-építés dimenziókon kívül **szociális kompetenciafejlesztést végzünk** 9. AJKP előkészítő és 10. évfolyamon heti egy tanórán **toleranciára nevelés témakörben**.

A fejlesztés **további színterei**:

- Tanulói projekt
- Témahét
- Kirándulás,
- Gólyatábor
- Diákönkormányzat
- Szakkörök, önképző körök
- egyéb programok (színházlátogatás, kirándulások)

Kollégiumunk ezen **kompetenciák fejlesztését** úgy segíti,

- hogy a tematikus csoportfoglalkozások során olyan tevékenységeket szervez, amelyek által a tanulók ismeretei bővülnek, képességeik gyarapodnak, attitűdjeik pozitív irányba formálódnak. Az **önismeretre, a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére**, az egyénileg hatékony tanulási módszerek elsajátítására, az egészséges életvitel kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett **felelősségre** nevelnek.
- Másrészt a kollégiumi foglalkozások lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók a tantárgyközi területekről is ismereteket és képességeket szerezzenek, élményekben részesüljenek. Olyan kompetenciákat is fejlesztünk, melyek révén a tanulóban kialakul az **alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség**.
- A tanulóban a pszichés történéseket tudatosítjuk, elősegítjük önmaguk mélyebb megismerésével az alkalmazkodást, **beilleszkedést**, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükbe. Emellett felkészítjük az **önbizalom, az önértékelés** megalapozására.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha a kollégista tanuló:

- Ismeri az emberi tulajdonságokat, tudja mérlegelni, elemezni döntéseit.
- Képes bemutatni néhány fontosabb vállalt, illetve elutasított erkölcsi felfogást, valamint tud érvelni ellenük vagy mellettük.
- Ismeri az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat és erényeket.
- Tudatában van a gondosan kiválasztott és mély kapcsolatok értékének.
- Képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére.
- Képes a másik ember, másik embercsoport személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására.
- Törekszik a felelősségteljes nemi magatartás kialakítására, megőrzésére.
- Tud érvelni saját meggyőződése mellett, képes mások meggyőződését tiszteletben tartani.

A hatékony kompetenciafejlesztéshez felhasznált interaktív, részvételen, személyes tapasztalatokon, saját élményen alapuló **módszereink, tanulásszervezési eljárásaink**:

- Beszélgető kör
- Csoportmunka
- Kooperatív tanulás
- Szerepjáték
- Drámajáték
- Vita
- Résztvevő megfigyelés
- Projekt

A tanári információközlés klasszikus fajtái is helyet kapnak ugyan a módszerek között, de semmiképpen nem kerülhetnek túlsúlyba.

Ezek:

- Előadás
- Magyarázat
- Megbeszélés, beszélgetés
- Szemléltetés, kísérlet

A foglalkozásokon, tanórákon olyan helyzeteket teremtünk, amelyekben különböző szituációk, szerepek megismerése, megélése, eljátszása lehetséges, illetve az interakció és az együttműködés kerül a középpontba. Ezek a módszerek sok tekintetben rokoníthatók egymással és eszköztáruk is több ponton érintkezik. Mindezek mellett pedig kifinomult eszközöket biztosítanak a differenciáláshoz is.

A szemléleti keret, amelyre a módszerek épülnek:

- Személyközpontú, a gyerekek igényeit, személyiségét figyelembe vevő pedagógiai gyakorlat.
- A gyermekek életkorának megfelelő pedagógus-szerep:- támogató, viselkedési mintát nyújtó; facilitáló szerep, partneri viszony.
- Integráció: különböző kultúrákban szocializálódott, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése.
- Differenciáló pedagógia - az azonos korú gyerekek különböző érdeklődését, képességeit, fejlettségét figyelembe vevő tananyag mennyiség, feladatok, követelmények és értékelés.
- Egyéni fejlesztés - megfelelő megismerési folyamat után meghatározott fejlesztési időszak teendőinek összeállítása
- Intimitásnak teret adó tevékenységek: például: napindító/napzáró beszélgető kör.
- A tananyag egészben látását elősegítő tanulásszervezési módok alkalmazása:

Projekt módszer: adott témájú együttműködés, előre meghatározott cél, időben behatárolt és kézzelfogható eredménnyel záruló megvalósítása.

Téma nap, témahét: élményszerű, tapasztalati úton való ismeretszerzés, meghatározott témában.

- Komplex művészeti fejlesztés - az alkotás fejlesztő hatásának tudatos alkalmazása, beépítése a tanulási folyamatba.
- Tevékenység központúság, amit az aktív tanulás lehetőségeinek megteremtése jellemez és rendszerint többféle párhuzamos tevékenység lehetőségét kínálja fel ugyanazon célokhoz, illetve tartalmakhoz kapcsolódóan.
- Konzekvensen épít a diákok előzetes tudására, informális és nem formális tanulási helyzetekben megszerzett tapasztalataira.
- A tevékenységrendszer egésze közvetett módon hozzájárul az önművelés igényének, és az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges képességeknek a kialakításához.

14.5. A kulturált életmódra nevelés, szuverén világkép kialakulásának segítése

Kollégiumunk diákja szeresse szülőföldjét, elbocsátó és befogadó környezetét, hazáját, hazája népeit, annak nemzeti sajátosságait! Tisztelje a nemzetiségi, vallási, származási különbségekből adódó változatosságot! Legyen tudatában annak, hogy identitásának része a nemzeti szimbólumok tisztelete! Legyen befogadó, értse az emberiség globális problémáit! Ismerje fel a jó-rossz, helyes-helytelen, igaz-hamis közötti különbségeket! Legyen jellemzője az őszinteség, egyenesség, nyíltság és a felelősség vállalása! Érezze, hogy családja, a kollégium, az iskola a nemzet közösségéhez tartozik! Legyen büszke a kollégium hagyományaira, értékeire, sikereire! Tudjon eligazodni a művészet, a tudomány különböző területein! Értékelje a tudást, a műveltséget. Tudniuk kell, hogy kik az elődeik, miről nevezetes a hely, mire legyenek büszkék, kinek-minek a hírnevét kell fenntartaniuk, továbbvinniük.

Ezért célunk, hogy:

- tanulóink megismerjék, még jobban megszeressék lakóhelyüket,
- gyűjtőmunkájuk eredményeit a kollégium többi lakójával is megismertessék.

Szervezett tevékenységi formák Szekszárd város helytörténetével, irodalmi- zenei-képzőművészeti értékeinek megismerésével kapcsolatban



- városnézés, vetélkedő,
- Projekt-tevékenység: az előítéletek kezelését szolgáló program, a gyűjtő és feldolgozó munka dokumentálása (faliújság, leporello, kiállítás),
- Szekszárd városi közművelődési intézményei rendezvényeinek, kiállításainak megtekintése.

A kollégiumban szervezhető tevékenységek:

- Előadás vagy látogatás (Babits-ház, Augusz-ház, Mészöly-emplékház) - a megyéhez és a városhoz kötődő, híres művészek, írók, költők, zenészek számára mit jelentett a kötődés, hogyan jelent ez meg műveikben?
- versmondó verseny,
- közös kollégiumi ünnepségek műsorai (pl.: Karácsony, Ballagás).

Egyéb műveltség-területek

- filmklub
- kollégiumi Rádió működtetése
- könyvtárhasználat biztosítása
- internet-hozzáférés biztosítása

Arra törekszünk, hogy minél több diákunk vegyen részt tanulmányi, önképző, szakmai tudást bővítő tevékenységekben, igyekezzen alkotóképességének kibontakoztatására. Kulturáltan viselkedjen, óvja egészségét, fejlessze fizikai képességeit. Tudja beosztani szabadidejét, olvasson, nézzen tartalmas színházi és filmes műveket, látogassa meg Szekszárd Megye Jogú Város Múzeumát.

Legyen tudatában annak, hogy a természet szépségei, a műalkotások ismerete is része az általános műveltségnek. Igényelje az esztétikai élményeket, legyen jellemzője a lelkiismeretesség.

Legyen motivált a tanulásra, ismeretszerzésre, váljon fontossá számára a jó eredmény elérése, tisztességesen végezze munkáját. Legyen reális énképe, higgyen saját magában. Tűrje a konfliktusokat, tudja azokat megoldani. Legyen céltudatos. Legyen képes a demokrácia megteremtésére, működtetésére, tudja önmaga és mások érdekeit megvédeni, ismerje jogait. Legyen jól képzett, konvertálható szaktudással rendelkező, tudjon és merjen kockázatot vállalni.

Munkájában legyen igényes, szorgalmas, kreatív. Legyen mértékletes és takarékos a fogyasztásban.

15. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

- Egészséges fizikai, pszichológiai és társas környezet és egészség összefüggésének elve
- Az egészséges életmód, mint választás elve
- A nemet mondás képességének a kialakítása (drog, alkohol, dohányzás)
- Az egészség, mint érték elve
- Prevenció szemlélet elve
- Ember és természet harmóniájának megteremtésének elve
- Minél kisebb ökológiai lábnyomunk legyen elve
- Környezetért felelős életvitel elősegítése
- Környezettudatosság, önszabályozás tudatosítása
- Megújuló energiák hasznosítása, környezetkímélés elve
- Természetes anyagok használata a környezetért
- Szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás elve

16. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

„Az egészségfejlesztés olyan folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy fokozzák kontrolljukat egészségük felett, illetve javítsák azt. A jóllét állapotának elérése érdekében az egyén



vagy csoport legyen képes azonosítani és megvalósítani célkitűzéseit, kielégíteni szükségleteit és / vagy megváltoztatni környezetét, vagy megküzdeni azzal.” ottawai Charta

Célunk az egészségfejlesztés, testi és a lelki egészség megőrzése, az egészség, mint érték szemléletének erősítése, a harmonikus tanulói személyiség fejlesztése.

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- A nevelés és az oktatás egységben történő kezelése.
- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés esélyegyenlőség biztosítása.
- Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek. A tanulók személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésükben kell szemlélni.
- A tanulói személyiség(ek) sajátosságainak megfelelő módszerekkel, sokoldalú feltárása.
- A tanuló teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakozására kell törekedni.
- Fel kell készítenünk a tanulókat az önálló ismeretszerzésre, a sikeres felsőoktatási felvételre.
- Elő kell segíteni az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: érettségi előkészítők, szakkörök, kirándulás, iskolaújság stb.
- A tanulók problémamegoldó gondolkodásának, az összefüggések felismerésének fejlesztése osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató feladatokkal az egyéni képességek kibontakozásának támogatása. A munkafolyamatok megszervezése során csoportos tanítás esetén is figyelni kell az egyéni szükségletekre, a tanulók egyéni képességeinek figyelembevételére, az egyéni igényeknek megfelelő stratégiák alkalmazására.
- A diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzetek teremtése.
- A tanítási-tanulási folyamatban alkotó jellegű feladatok biztosítása.
- Ismert és elismert személyiségek által követésre méltó példák felmutatása.
- A személyes meggyőződés és világkép kialakulásának és érzelmi-szellemi megerősítésének elősegítése személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
- Konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező, alkotó (kis) közösségek létrehozása, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját. Empátia a fiatalok egyéni problémái, konfliktusai iránt, kellő pedagógiai tapasztalattal az élethelyzeteik elemzésének, feldolgozásának a segítése, (egyéni konzultáció, szakemberhez irányítás).
- Azoknak a hátrányoknak a csökkentésére való törekvés, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

A testi és lelki egészség megőrzése érdekében biztosítjuk az egészséges életritmus (napirend), az egészségügyi ellátottság, a kulturált étkezés, tisztálkodás, testápolás, pihenés feltételeit.

Életvezetési tanácsot adunk a betegség- és baleset-megelőzéshez, az önálló és felelős életvitel kialakításához, megismertetjük az elsősegélynyújtás módszereit.

Családi életre nevelés, öngondoskodásra nevelés, a párkapcsolatok kulturált kialakítása.

Sportprogramokkal ösztönözzük az egészséges életvitelt, népszerűsítjük a versenyképesség, a mentális és fizikai állóképesség fontosságát. Részt veszünk a kollégiumok közötti, a megyei és országos rendezvényeken.

16.1. Az egészséges életmód, az egészségtudatos magatartás kialakításának segítése

A kollégiumi nevelés során nagy hangsúlyt helyezünk az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válására, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer kialakítására. Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük a lélek egészségét szolgáló tevékenységi formákat a "boldogságórák" keretein belül. Vállaljuk havi egy boldogságóra megtartását a "Boldog Iskola" programba bevont kollégiumi csoportok tematikus csoportfoglalkozások keretein belül a következő témákkal: boldogságfokozó hála; optimizmus gyakorlása; kapcsolatok ápolása; boldogító jócselekedetek; célok kitűzése és elérése; megküzdési stratégiák; apró örömek élvezete; megbocsátás; testmozgás; fenntartható boldogság.

Célunk a program megvalósításával, hogy növeljük a gyermekek önbecsülését, céltudatosságát, stressztűrő és problémamegoldó képességét, toleranciáját, empátiáját; csökkentsük a tanulói szorongást, ezáltal kiegyensúlyozottabbá válhatnak. Az órákon a tanulók különböző problémamegoldó és boldogságfokozó technikákat sajátítanak el, melyeket felnőttként is tudnak alkalmazni.

Célunk:

- a testi-lelki egészség kialakítására, megőrzésére irányuló szokások kialakítása, gyakoroltatása, megerősítése,
- a tanulás és szabadidő –egyéni szabott- optimális elosztása, annak hatékony kihasználása,
- olyan ismeretek és gyakorlati tevékenységek elsajátítása, amelyek segítik a tanulókat egészségük megőrzésében, a betegségek megelőzésében, az egészségkárosító szokások elkerülésében,
- a napi sportmozgás igényének kialakítása,
- a természet tisztelete, épségének megóvása, a közvetlen környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása.

A kollégiumi életvezetés kialakításához szervezett tevékenységi formák, módszerek:

- szobarend/tisztaság verseny (sorrend),
- PROJEKT (ötletbörze, gyűjtőmunka dekoráció és díszítések lakókörnyezetünk otthonosabbá tétele érdekében),
- reformtáplálkozás, termékbemutató, kóstoló,
- ismereteket bővítő előadások szervezése (egészségkárosító szokások: dohányzás, alkohol, drog),
- egészségnap szervezése, mentálhigiénés programok,
- tapintatos ellenőrzés,
- higiénés szokások kialakítása (testi higiéné, tiszta ruházat),
- a ruházat mosásának a megtanítása,
- a lakószoba rendjének és tisztaságának a megteremtése (takarítás megtanítása, rendszeresség, ennek ellenőrzése),
- káros szokások kialakulásának a megelőzése,
- prevenciós oktatófilmek, felvilágosító előadások szervezésével járunk hozzá az egészségkárosító szokások (dohányzás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzéséhez,

A testi fejlődés biztosítása mindennapi sportmozgással

Minden embernek minden életkorban szüksége van tervszerű mozgásra, rendszeres testedzésre, sportra. Különösen igaz ez ma, hiszen a tanulóifjúság civilizáció okozta mozgásszegény életmódja és a szellemi leterheltség különbségei miatt nem fordít elég gondot az „ép testben, ép lélek” örök érvényű követelményének betartására. Ezért felfogásunk szerint, a sportélet különböző területein végzett testgyakorlás nem egyszerűen a szabadidő helyes eltöltésének eszköze, hanem olyan egészségügyi preventív tevékenység, ami semmi mással nem pótolható.

Ezért nagy hangsúly fektetünk a rendszeres testmozgás fontosságára, a választási lehetőségek bővítésére.

Kollégiumunk mozgásorientált tevékenységének célja:

- a sport eszközeivel az egyén egészségi állapotának javítása, kondíciójának növelése, teljesítőképességének, személyiségének formálása,

- a stressz-hatások levezetése, sikerélmény biztosítása,
- diákjaink felnőtt életének is szerves részévé váljon a mindennapos sporttevékenység,
- a kiemelkedő képességű diákok sportegyesületekbe való irányítása.
- Futás-kocogás: egyéni, ill. kiscsoportos tevékenység, ősszel/tavasszal, szakmai segítségadással gyalogtúra alkalomszerűen.

Tevékenyen veszünk részt a város által szervezett, „akciós” sport-rendezvényeken.

A sportolás helyszínei: a Szekszárdi I. Béla Gimnázium tornaterme, sportpályái, valamint a Pécsi Tudományegyetem tanuszodája.

Naponta tagintézményben hétfőtől csütörtökig 14.00 – 18.00, pénteken 12.00-16.00 között az ápolónőhöz fordulhatnak panaszaikkal a beteg vagy gyengélkedő tanulók. A tanári szobában egészségügyi láda található. Ezek meglétét a kollégium ápolónője rendszeresen ellenőrzi.

16.2. Természeti és környezeti nevelés

A természeti és környezeti nevelés az emberi önzetlenség magasabb fokát kívánja meg; egy olyan egyetemes világlátást, amely túllép az emberi érdekek prioritásán, s az együttélés olyan módját igyekszik megteremteni, amely figyelembe veszi a többi létező – élettelen és élő – érdekeit is, és alkalmazkodni igyekszik azokhoz.

Célunk: a pedagógiai folyamat részeként egy olyan kultúra közvetítése, amely gondolkodásmódja, értékrendje alapján felkészíti a tanulót a fenntartható, környezettel harmonikus életvezetésre.

A nevelés elérhető céljaként létfontosságú feladat, hogy a következő generációknak olyan *perspektívát* adjunk, amely a fenntarthatóság elérését segíti.

A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások megőrzésével egyidejűleg a jövő generációi számára.

E célból össze kell hangolni a környezet-, társadalom-, és emberismeret elemeit, etikai tanításait az ökológiai-természeti ismeretekkel. Feltételezve, hogy a tantárgy centrikus iskolai felkészítés során a tanulók rendelkeznek racionális ismereti elemekkel, a kollégiumi nevelésben a globális ismeretekre, a globális szemlélet formálására összpontosíthatunk.

Mindez egyidejűleg attitűdformálás, szokásalakítás és egy határozott értékrend közvetítése is.

A legtöbbet azzal tehetjük, hogy felhívjuk a fiatalok figyelmét a problémákra és lehetséges megoldási módjaikra. Láttatnunk kell a világ nagyságát és szépségét, és abban reménykednünk, hogy felébresztjük tanítványaink érdeklődését ennek belső összefüggései iránt. Törekedjünk a kollégista pozitív jövőképeinek a kialakítására.

A megvalósításhoz az alábbi tételek szükségesek:

- rendszerszemléletre való nevelés (holisztikus szemléletmód kialakítása),
- a globális válság lényegének megértése,
- a létminőség választásához szükséges értékek megmutatása, viselkedési normák kialakítása,
- a természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése,
- ökológiai lábnyomunk meghatározása, indikátorok fejlesztése.

Szervezett tevékenységi formák:

- a Föld Napján egy nagyobb program,
- egyéni feladatok egy-egy lokális probléma azonosítására, kollégium működése és környezetvédelem
- hulladékkezelés, szelektív hulladékgyűjtés megszervezése a kollégiumban,
- igények és szükségletek, környezetbarát termékek, helyes vásárlói szokások kialakítása (pl.: „ne vásárolj nap” betartása).
- Energiatakarékosságra és vízzel való takarékoszágra nevelés,
- természeti nevelés: csillagászati megfigyelések(távoli világok megismerése - Galilei- élmény, távcsöves bolygó- és Holdmegfigyelések, stb.)

17. ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉS KOMPETENCIAFEJLESZTÉS, PÁLYAORIENTÁCIÓ SEGÍTÉSE

Cél: Az életpálya-építésnek, mint bonyolult kompetenciastruktúrának a kifejlesztése a nevelés minden szakaszát és területét érintő pedagógiai feladat, melynek célja, megteremtődjenek azok a feltételek: ismeretek, képességek stb., amelyek alkalmassá teszik a tanulót az egész életen át tartó, tudatos és aktív életpálya-vezetésre. Ideális esetben az élethelyzet-döntések közelében ez az életpálya kép valóságos, így a döntések nem esetleges kényszerként, hanem természetes automatizmusként születnek meg.

A tanulók reális pályaválasztásának elősegítése érdekében elengedhetetlen feladat az egyéni érdeklődésüknek, képességeiknek és továbbtanulási szándékuknak a megismerése és nyomon követése. E feladat ellátására különösen alkalmas a kollégium, mivel méréses módszerek alkalmazásával, szakmailag irányított lehetőségekkel, mint a különböző szakkörök, továbbtanulásra felkészítő programok, pályaaorientációs foglalkozások moduláris oktatás keretében. Életpálya-építés kompetenciafejlesztés keretében a kollégisták elkészítik az egyéni karriertervüket. Internetes szolgáltatásokat veszünk igénybe a pályaaorientációs foglalkozásokon.

Igen jelentős szerepe van a pályaaorientációban a volt kollégistákkal történő kapcsolattartásnak is, hisz a beszélgetések során szinte mindig szóba kerülnek a felsőoktatási intézmények, a munka világának követelményei, vizsgái. Bár a tanulók életpályára való felkészítése nem a középiskolában kezdődik, mégis a **pályaválasztás előkészítése** különösen jelentőséggel bír a kollégisták esetében, hisz pont a pályára való felkészülésük legintenzívebb szakaszát töltik a tanulók családjuktól távol, így a reális pályaválasztásuk érdekében a legtöbb segítséget a kollégiumtól kaphatják.

A pályaaorientáció a felnőtt lét szerepeire való felkészítés egyik fontos eleme. Célja, hogy segítse a tanulók kíváncsiságát és lehetséges további iskola- és pályaválasztását az **önismeret**, a pályaismeret és a társadalmi kihívások, a gazdasági helyzet tükrében. Tudatosítani kell a tanulóinkban, hogy életük során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. Ezért kollégiumunk lehetőségeihez képest átfogó fejlesztést kínál, anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációból, esztétikai – művészeti tudatosság, kifejezőkészség, hatékony önálló tanulás és digitális kompetenciák területén.

18. A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK TERVE

Értekezletek rendje:

- tanévnyitó és tanévzáró értekeztet,
- félévi nevelési értekeztet a fejlesztő stratégia kidolgozásával,
- szülői értekeztet és fogadóóra az iskolai szülői értekeztetet, fogadóórát megelőző órákban,
- nevelési értekeztet (tanévente legalább egy),
- intézményi szintű vezetői értekeztet,
- naponta nevelői munkamegtbesztelés.

Hagyományok rendje:

A kollégium az iskoláktól függtelenül tartja meg rendezvényeit, időpontját hozzáigazítja a tanulók iskolai programjaihoz.

Intézményi szintű rendezvényeink:

- Gólya-bál - 9. évfolyamosaink avatása
- Télapó-buli
- Karácsonyi ünnepség
- Valentin nap
- Farsangi bál
- Nőnap
- költészet napi közös szavalás, verselés
- legalább egy három hetet megtaladó projekt

- legalább egy témahét
- Kollégiumi ballagás
- Gólya-tábor – június második felében
- Diákforum
- AJKP projektek

Ünnepek, megemlékezések:

- az aradi vértanúk emléknapja (október 6.),
- a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai (február 25.),
- a holokauszt áldozatai (április 16.),
- a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.),
- a március 15-ei és az október 23-ai nemzeti ünnepek.

Ünnepeinket kollégiumi vagy csoport-megemlékezés formájában ünnepeljük.

Hagyományaink közé beépítjük minden tanévben a legalább egy három hetet meghaladó projekt és egy témahét megszervezését.

Továbbfejlesztés terve: a 9. és az AJKP 9. előkészítő csoport bevonása a hagyományok ápolásába, a város hagyományaiba való bekapcsolódás (pl. szüreti felvonulás).

19. A KOLLÉGIUMI FELVÉTEL RENDJE, A KOLLÉGIUMI TAGSÁGI VAGY EXTERNÁTUSI JOGVISZONY MEGSZÚNÉSE

A kollégiumi tagsági viszony keletkezése

A kollégium - jogszabályban meghatározott keretek között - állapíthatja meg a tanulói jogviszony, kollégiumi tagsági viszony létesítésének feltételeit.

Kollégiumi felvétel

1. A tanuló az iskola vagy személyes megkeresés útján vagy közvetlenül kérheti kollégiumi felvételét, valamint externátusi elhelyezését.
A felvételtől a kollégiumvezető egyetértésével az iskola igazgatója dönt.
2. A gyámhatóság kezdeményezésére a tanulót fel kell venni a kollégiumba.
3. Fel kell venni a kollégiumba azt a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanulót, akinek gyermekotthoni elhelyezése nagykorúság miatt szűnt meg.

A 2. és a 3. pont esetében a kollégiumi felvétel, externátusi elhelyezés a tanulói jogviszony fennállásáig szól, egyébként egy tanévre szól.

A kollégiumba felvett tanulók foglalkozásra történő beosztásáról a kollégium igazgatója vagy a kollégiumvezető dönt, a kollégiumi nevelőtestület véleményének kikérésével.

Amennyiben az iskolák által megküldött javasolt tanulók közül férőhely hiányában mindenkinek a felvétele nem megoldható, **a felvétel szempontjai:**

- a bejárás nehézségei,
- a megállapítható szociális indok.

Aki az előző tanévben már kollégista volt (felsőéves), a kollégiumban kérheti felvételét a következő tanévre is. A csoportvezető tanár véleménye alapján a felvételtől a kollégiumvezető javaslatára az igazgató dönt.

Az Arany János Kollégiumi Programjában való részvételre azok a tanulói jogviszonyban álló, a középiskola kilencedik évfolyamára jelentkező tanulók adhatják be pályázatukat, akik a pályázati kiírás feltételrendszerének megfelelnek. Az Arany János Kollégiumi Programban résztvevők kollégiumi felvétele öt évre szól. A képzésben érintett célcsoportához tartozó tanulók felkutatása, előkészítésük, az együttműködő középiskolába történő beiskolázása a kollégium feladata. Ezt a munkát szeptember és február hónap között végezzük el. Ebben a tevékenységben szorosan együttműködünk az általános iskolákkal, a számításba jöhető tanulók szüleivel. Az előkészítő – felkészítő munkát követően – a

gimnázium és a kollégium a pályázatokat közösen bírálja el. A felvett tanulók egyúttal kollégiumi elhelyezést is nyernek.

A kollégiumi felvételtől, illetve elutasításról írásban kapnak értesítést a jelentkezők. Az elutasított tanuló vagy gondviselője az igazgatói döntés ellen felülbírálati kérelmet nyújthat be a Szekszárdi Tankerületi Központ igazgatójának (az iskola címére kell megküldeni) a közléstől számított 15 napon belül.

Externátusi elhelyezés:

Kollégiumunk biztosítja az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges - lakhatáson kívüli - feltételeket (felkészítő, felzárkóztató, tehetség kibontakoztató, egyéni törődést biztosító és szabadidős foglalkozások) minden olyan tanulónak, akinek családi körülményei ezt indokolják,

- a) de férőhely hiányában nem kaphat kollégiumi elhelyezést, illetve
- b) Szekszárdon vagy Szekszárd környékén lakik, és lehetősége van arra, hogy a kollégiumi foglalkozásokon való részvétel után 21 óra előtt otthonába érjen szülői felügyelettel vagy anélkül.

Ez az elhelyezési forma az Arany János Kollégiumi Programban résztvevő tanulók évfolyamonként maximum 10 %-nak is megengedett.

Az externátusi elhelyezés esetében

- a kollégistának részt kell vennie a számára kötelezően előírt és a választott kollégiumi foglalkozásokon,
- a kollégium lakhatást nem biztosít. Amennyiben a kollégista részt kíván venni a kollégium olyan rendezvényén, melyen való részvétele után már nem tud lakóhelyére távozni, a kollégium csak abban az esetben tud férőhelyet biztosítani számára, amennyiben még rendelkezik szabad férőhellyel,
- sem a kollégium, sem az Arany János Kollégiumi Program nem vállalja át a kollégista lakhatási költségeit,
- a tanulóval és gondviselőjével a kollégium megállapodást köt arról, hogy
 - a kollégista
 - vállalja az externátusi jogviszonnyal járó kötelezettségeket (foglalkozások látogatása, házirend betartása, rendezvényeken való részvétel, ...),
 - megállapodást ír alá az externátusi elhelyezés szabályainak megismeréséről, betartásáról, illetve betartja az abban szereplő érkezési és távozási időpontot,
 - kollégiumi rendezvényen való részvételét legalább egy héttel hamarabb írásban jeleznie kell a kollégiumvezetőnek;
 - a gondviselő:
 - segíti a kollégistát kötelezettségeinek teljesítésében,
 - megállapodást ír alá az externátusi elhelyezés szabályainak megismeréséről, betartásáról, illetve betartatja az abban szereplő érkezési és távozási időpontot,
 - kapcsolatot tart a kollégiumi csoportvezetővel,
 - a kollégista kollégiumi rendezvényen való részvételét legalább egy héttel hamarabb írásban jeleznie kell a kollégiumvezetőnek;
 - a kollégium:
 - biztosítja az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges - lakhatáson kívüli - feltételeket,
- a kollégium nem felelős a kollégistáért a kollégiumból a megállapodásban szereplő érkezés előtt és távozás után.

A tanuló kollégiumi tagsága megszűnése

1. a kollégiumi tagsági vagy externátusi jogviszony megszűnésével, egyébként a tanév végén,
2. a kollégiumból kizáró fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével,
3. ha a tanuló kollégiumi tagságát fizetési hátralék miatt az igazgató - a szülő, nagykorú tanuló esetében a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után - megszünteti, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,
4. ha a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a tanuló kollégiumi tagságáról írásban lemond, a nyilatkozatban megjelölt napon,
5. ha a tanulót másik kollégium átvette, az átvétel napján.

20. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK

A nevelőtestület valamennyi tagjának feladata és kötelessége hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában.

Két alapvető feladatot kell ellátnunk, egyrészt megelőzni tanulóink testi, lelki károsodását, másrészt a már bekövetkezett sérüléseket orvosolni, megszüntetni. A két legkényesebb elem munkánk során a prevenció és a korrekció.

Kiemelt feladataink:

- a gyermekvédelmi törvény alapos ismerete, előírásainak betartása,
- a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése,
- megismerjük a tanuló otthoni körülményeit, családi és szociális hátterét, figyelemmel kísérjük az életkörülményekben bekövetkező változásokat, feladatunk a személyiségfejlődésben tapasztalható rendellenességek korai feltárása,
- a problémát előidéző okok megszüntetésére irányuló intézkedések megtétele,
- folyamatos kapcsolattartás a partneriskolák gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi önkormányzatok gyermekvédelmi és gyámügyi feladatot ellátó osztályaival.
- Célunk, hogy értelmes alternatívákat kínáljunk számukra a deviáns, destruktív és anyagilag fenntarthatatlan szórakozási formák helyett.
- Minél több ismeretet eljuttatunk hozzájuk a dohányzás, az alkohol- és kábítószer fogyasztás testi és lelki károsító hatásáról.

21. AZ ISKOLÁVAL, A SZÜLŐVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI

21.1. Kollégium és a család kapcsolata

A diák a tanítási napokon szüleitől távol van, a kollégiumi közösség pótolja a család közösségét, ezért a kollégiumi nevelés területén nélkülözhetetlen a szülők és a kollégium harmonikus együttműködése. A nevelés a család, a szülő kezéből részben átkerül a kollégiumba (ahol a szülői szerepeket a hét folyamán a csoportvezetők veszik fel), hiszen a tanuló idejének nagy részét az iskola mellett a kollégiumban, a szoba- és csoporttársakkal, csoportvezetőjével körülvéve tölti. Ez a közös nevelés csak akkor lehet eredményes, ha a szülő és a kollégium együttműködik, illetve ebbe a folyamatba mind tevékenyebben bekapcsolódik maga a tanuló is. A kollégiumunkba érkező gyerekek személyiségvonásai a családban alakulnak ki, meghatározza őket a család életmódja, szocializáltsága, szellemi szintje, anyagi helyzete, a szülő és a gyermek közötti érzelmi-lelki kapcsolat. Az így kialakult pozitív hatásokat a kollégiumban meg kell erősíteni, az esetleges negatív nevelési mintákat, szokásokat azonban csak nehezen lehet ellensúlyozni, de az alapvetően kialakult szociális formákat, kötődéseket alakítani, formálni, fejleszteni kell.

A szülőket szükség esetén írásban tájékoztatjuk gyermekük kollégiumi életéről, tanulmányi előmeneteléről. A személyes találkozások érdekében az iskolai szülői értekezletek és fogadóórák előtti órákban a kollégiumi nevelőtanárok fogadóórát tartanak. A szülők - előzetes egyeztetés után - bármikor felkereshetik gyermekük tanárát vagy a tagintézmény-vezetőt. A csoportvezető tanárok tanévenként legalább egy alkalommal, (indokolt esetben többször is) kötelesek írásban értesíteni a szülőket gyermekük kollégiumi magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről. Amennyiben szükséges, találkozót kérnek a szülőtől. A tanév elején minden szülőnek meg kell ismernie a „Egyéni megállapodás a tanuló tanulmányi és egyéb céljairól”, amit aláírásával igazol.

A kollégium ösztönzi a szülőket szülői szervezet létrehozására, és ehhez minden lehetséges segítséget megad.

21.2. A kollégium és a kapcsolódó iskolák együttműködésének, és a kapcsolattartásának formái

A kollégium alapvető célja szerint az oktatási folyamat kiegészítő intézménye, amely lehetővé teszi a távolabb lakó diákok számára is a szabad iskolaválasztás megvalósítását. Intézményünk természetesen ennek a funkciójának maradéktalanul eleget kíván tenni.

Feladatunk a partneriskolákban folyó oktató-nevelő munka segítése, a megszerzett ismeretek megerősítése, kiegészítése. A tanulókról való gondoskodás, a nevelés és oktatás hatékonyabb és eredményesebb, ha a folyamatban résztvevő intézmények szorosan együttműködnek.

Tanulóink nagy része hátrányos helyzetű, érzékelhetően megnövekedtek a társadalmi, szociális, családi és iskolai problémák, amelyek a nevelés szempontjából új kihívást jelentenek a kollégium számára.

A kollégium működése szempontjából kiemelkedő feladat az iskolákkal való konstruktív, naprakész kapcsolattartás, még szorosabb együttműködés, melyben a kollégium és iskola egyenrangú partnerként, azonos alapértékek mentén végzi munkáját. Ez az együttműködés segíti a tanulók beilleszkedését, személyiségfejlődését, tanulmányait, melynek eredménye lesz az iskola sikeres befejezése után a továbbtanulás vagy a munkába állás.

A kapcsolatnak rendszeres információcserén kell alapulnia az egységes pedagógiai hatások érvényesülése érdekében.

A diákoknak érezniük kell a két tantestület közti szoros együttműködést, ami segíti a jelentkező problémák hatékony megoldását, és azt, hogy a tanulásban a gyerekek önmagukhoz képest a lehető legjobban teljesítsenek. A kommunikációt, a rendszeres kapcsolattartást követendő eljárásként célszerű szabályozni, függetlenül attól, hogy az adott osztályba hány tanuló jár.

A partneriskolákon kívül nagyon fontos az általános iskolákkal való kapcsolattartás az Arany János Kollégiumi Program beiskolázási tevékenységében.

22. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI KÉRDÉSEK

22.1. Minőségi munka a kollégiumban

A kollégiumi munka eredményességének legfontosabb fokmérője a partnereink véleménye a kollégium szolgáltatásairól.

A kollégiumban folyó mérési és értékelési feladatok fontosabb területei

- A kollégiumi pedagógusok, vezetők és a szervezet teljesítményének értékelése (országos elvek és adaptált központi elvárásrendszer alapján)
- A partneri mérések, különösen a kollégiumi tanulók, illetve szülők által történő jelzések visszacsatolása.

A partneri méréseket a következő főbb csoportokba lehet sorolni:

kétévente diákok, illetve szülők körében végzett felmérés a kollégiummal kapcsolatos elégedettségéről,



az Arany János Kollégiumi Program keretében végzett felmérés, gólyatábori elégedettségmérés.

- A kollégiumi tanulók nevelésében elért eredmények mérése, értékelése, és az ehhez kapcsolódó visszacsatoló intézkedéseknek (pl. tanulmányi eredmények rendszeres nyomon követése, összkollégiumi és csoportokra lebontott tanulmányi eredményfelmérés).

22.2. A pedagógus és az intézményvezető kollégiumi feladatellátásához kapcsolódó általános pedagógiai, szakmai elvárások, valamint az intézménnyel, mint munkaszervezettel szemben támasztott elvárások

22.2.1. Elvárások a pedagógusok irányában

Kollégiumunk pedagógiai programja jelen alfejezetben összefoglalja és rögzíti a nevelőtanári munkát ellátó pedagógusok vonatkozásában megfogalmazott, a pedagóguskompetenciákhoz kapcsolódó általános elvárásokat, melyek a pedagógiai programban rögzített célok teljesítéséhez szükségesek. A tematikusan csoportosított elvárások alapján világosan értelmezhető a közvetlen társadalmi környezet számára is (fenntartó, kapcsolódó iskolák, szülők, tanulók) valamint a pedagógusok számára is a kollégiumi nevelőmunkához tartozó pedagógiai követelményrendszer.

Elvárások pedagógus kompetenciák alapján

1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

A pedagógus az általa tanított műveltségi területek, tantárgyak alapvető fogalmainak, ezek fejlődésének, összefüggéseinek, megismerési, problémamegoldási módszereinek, tantervi követelményeinek, valamint a tantárgy tanulási sajátosságainak ismeretében képes olyan feltételeket biztosítani, amelyek hatására a tanulók kialakíthatják saját gyakorlatban alkalmazható tudásukat. Képes az elméleti és tapasztalati tudásának önálló és integrált alkalmazására. Képes a tanulók előzetes tudására építeni, az esetleges megértési nehézségeket leküzdeni. Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs és kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Átlátja a speciális szakmai kompetenciák fejlesztési lehetőségeit, illetve ismeretekkel rendelkezik a tantárgyakon átívelő fejlesztési lehetőségekről.

A pedagógus törekszik szaktudományi, szaktárgyi, tanulásméleti és tantervi tudásának minél hatékonyabb integrálására, a képességek és a tudás fejlesztésének egységben való kezelésére. Felismeri a más szaktárgyakhoz, művelődési területekhez való kapcsolódás lehetőségeit, és munkája során fel is használja őket. Képes rugalmasan alakítani a tanítási stratégiákat a tanulási célokkal összhangban és differenciálni a tanulói képességeknek megfelelően. Önállóság jellemzi, nyitott a külső változásokra, aktívan részt vesz az intézmény szaktárgyi/szakmai munkaközösségének munkájában. Gyakorlati tapasztalatainak beépítésével képes a tananyag sokoldalú bemutatására, a gyakorlati alkalmazhatóság szempontjainak érvényesítésére. Fontosnak tartja a formális, a nem formális és az informális úton, tanulási környezetben szerzett tudás összekapcsolását.

Elvárás:

- 1.1. Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos tudást tükröz.
- 1.2. Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumokat és az intézménye pedagógiai programjának a saját szakterületére vonatkozó főbb tartalmait.
- 1.3. Ismeri és tudatosan felhasználja szakterülete, tantárgya kapcsolatait más műveltségterületekkel, tantárgyakkal.
- 1.4. Ismeri és tudatosan alkalmazza a szakterülete, tantárgya sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési, tanítási módszereket, eszközöket.
- 1.5. Ismeri a szakterülete, tantárgya szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.
- 1.6. Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

2. kompetencia: *Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók*

Az iskolával szemben megfogalmazott szülői és fenntartói igények, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, képességei, érdeklődése, előzetes tudása és tapasztalatai, szociális felkészültsége és az elsajátítandó tudás sajátosságai közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére a tanmenet, a tanulási-tanítási egység terve/tematikus terv és az óraterv/foglalkozásterv szintjén. Korszerű szaktárgyi ismereteinek birtokában, pedagógiai céljainak megfelelően a jelölt képes meghatározni a tanítandó tartalmakat, ezek struktúráját, logikai felépítését, kiválasztani a tanulás-tanítás megfelelő stratégiáit.

Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket, valamint az egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni és a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani; a pedagógiai folyamat elemei közötti összefüggéseket és kölcsönhatásokat tudatosan felhasználni; a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni; terveit reflektív módon elemezni, értékelni a kollégákkal. Nyitott a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal való együttműködésre.

Elvárás:

- 2.1. Tervei készítése során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és az intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési céljait.
- 2.2. Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiát, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.
- 2.3. Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek, tanulók tevékenysége.
- 2.4. Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.
- 2.5. A gyermekek, tanulók optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált tanítási-tanulási folyamatot tervez.
- 2.6. Terveiben szerepet kap a gyermekek, tanulók motiválása, motivációjuk fejlesztése.
- 2.7. Tervező tevékenysége során a tanulási folyamatba illeszti a foglalkozáson, a tanórán kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.
- 2.8. Megtervezi a gyermekek, a tanulók és nevelt, oktatott csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.
- 2.9. A gyermekek, a tanulók fejlettségére is figyelemmel bevonja őket a nevelés-oktatás és a tanulás-tanítás tervezésébe.

3. kompetencia: *A tanulás támogatása*

Ismeri és alkalmazza a legalapvetőbb tanulási-tanítási stratégiákat, ismeri a tanulókörzpontú tanulási környezet jellemzőit. Tisztában van a különböző tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásaival. Az optimális tanulási környezet, tanulási légkör megteremtésekor figyelembe veszi a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit, az együttműködésnek a tanulásra gyakorolt előnyeit és hátrányait. Osztálytermi környezetben képes bizalomteljes légkör kialakítására. Fontosnak tartja a tanulási képességek fejlesztését, és nyitott az élethosszig tartó tanulásra. Képes a tanulók motivációjára építeni és bevonni őket saját tanulási folyamatuk irányításába, tervezésébe, értékelésébe. Képes az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a folyamat során fellépő tanulási nehézségek felismerésére és megoldására. Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására.

Tudja, hogy az egyes gyerekek, tanulócsoportok tanulásának támogatása különböző stratégiákat, módszereket igényel, ezért törekszik az életkori, az egyéni és a csoportsajátosságoknak megfelelő, aktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására. Képes az önszabályozott tanulás szintjének megfelelő változatos feladatadásra, támogatja a tanulókat egyéni tanulási útjuk megtalálásában, fejleszti az egész életen át tartó tanulás képességét. Képes egyéni tanulásfejlesztési tervet kidolgozni és széles körű együttműködést kezdeményezni a tanulási problémák kezelésében az érintettek körében. A tanulók tapasztalataira, előzetes tudására épít, ösztönzi a magasabb szintű gondolkodási folyamatokat. Nyitott az új tanulásmódszerek, tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásának megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére.

Elvárás:

- 3.1. A tanulás támogatása során épít a gyermekek, tanulók egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermek- és tanulócsoport sajátosságaira.
- 3.2. Figyelembe veszi a gyermekek, a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- 3.3. Felkelti és fenntartja a gyermekek, a tanulók érdeklődését.
- 3.4. Nyugodt és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt.
- 3.5. Feltárja és szakszerűen kezeli a tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
- 3.6. Ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat a hagyományos és az info-kommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a tanulás folyamatában.
- 3.7. Fejleszti a gyermekek, a tanulók tanulási képességeit.
- 3.8. Az önálló tanulóhoz szakszerű útmutatást és megfelelő tanulási eszközöket biztosít.
- 3.9. A gyermekek, a tanulók hibázásait, tévesztéseit a tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- 3.10. Támogatja a gyermekek, a tanulók önálló gondolkodását, elismeri, és a tanítás-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.

4. kompetencia: *A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség*

A pedagógus a személyiségfejlődés és a tanulás sajátosságainak ismeretében képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Képes a pedagógiai gyakorlatot elemezni meglévő elméleti tudása és a tanulók/tanulócsoportok megismerési módszereinek felhasználásával, és ezáltal reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről. Felismeri a nevelési folyamat pszichológiai, szociológiai, kulturális meghatározottságát, képes feltárni ezeket az összefüggéseket és adaptív módon felhasználni a tanulók egyéni fejlesztése során.

Rendelkezik mindazzal a tudással, amelynek segítségével komplex nevelési helyzeteket teremt, amelyben egyszerre fejlődik a tanulók képességbeli, ismeretbéli és attitűdbeli tudása. Képes a személyiségfejlesztés komplex szemléletén alapuló közép- és hosszú távú fejlesztési tervek kialakítására és megvalósítására, a pedagógiai problémák felismerésére, megoldásuk különböző módozatainak kidolgozására.

Elvárás:

- 4.1. A nevelés-oktatás folyamatában a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít.
- 4.2. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését.
- 4.3. Tiszteletben tartja a gyermekek, a tanulók személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez, a tanulókhöz felelősen és elfogadóan viszonyul.
- 4.4. Megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal az érintett korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket.
- 4.5. Tudatos értékválasztásra és a saját értékrendjük kialakítására ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat.
- 4.6. Tudatosan alkalmazza a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.
- 4.7. Felismeri a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési – és az esetleg jelentkező tanulási nehézségeit - s képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.
- 4.8. Felismeri a gyermekekben, a tanulóknál a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakozását.
- 4.9. Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.

5. kompetencia: *A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység*



A pedagógus a csoport és a csoportfejlődés pszichológiai, szociológiai, kulturális sajátosságainak ismeretében képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók szűkebb és tágabb közösségek iránti elkötelezettségét, amelyek alapján nyitottá válnak a demokratikus társadalomban való aktív részvételre, a helyi, a nemzeti és az egyetemes emberi értékek elfogadására. Képes a tanulói közösségeket tudatosan szervezni, a konfliktusok építő megoldását segíteni és előmozdítani az iskolai demokráciát.

Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek az elfogadását segítik.

Elvárás:

- 5.1. A pedagógus az általa vezetett, fejlesztett gyermek- és tanulócsoporthoz fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaira alapozza.
- 5.2. Megteremti az általa irányított nevelési, oktatási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- 5.3. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.
- 5.4. Ösztönzi a gyermekek, a tanulók közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességeiket, fejleszti a tanulóknál az érvelési kultúrát.
- 5.5. A gyermekek, a tanulók nevelése, oktatása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő pedagógiai helyzeteket teremt.
- 5.6. Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és érték-ként közvetíti a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat.
- 5.7. A gyermekeket, tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítéletmentességre neveli.
- 5.8. Pedagógiai tevékenységében

6. kompetencia: *Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése*

Szakszerű tudása van az értékelés folyamatáról, formáiról és módszereiről. Tisztában van alapvető értékelési és mérés-metodikai szabályokkal, összefüggésekkel, és elfogadja ezek szükségességét a pedagógiai tevékenységek elemzésében, értékelésében. A pedagógus képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, az értékelés eszközeinek megválasztására. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálást, individualizálás szempontjait és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Betartja az értékelés etikai normáit.

Tudatosan alkalmazza az értékelés különböző funkcióit a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulói személyiség fejlesztésére, önértékelési képességük kialakítására. Képes pedagógiai céljainak megfelelő értékelési eszközök fejlesztésére.

Elvárás:

- 6.1. A tantervi tartalmakat a gyermekek, a tanulók egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptívan alkalmazza.
- 6.2. Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-oktatási folyamatban célzottan alkalmazza a diagnosztikus, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.
- 6.3. Változatos, a szakterülete, a tantárgya sajátosságainak és az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési-értékelési módszereket használ.
- 6.4. Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.
- 6.5. A gyermekeknek, a tanulóknak személyre szabott értékelést ad.
- 6.6. A gyermeki, a tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.
- 6.7. Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek, a tanulók személyiségének fejlődésére.
- 6.8. A gyermekek, a tanulók számára adott visszajelzései rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- 6.9. Elősegíti a gyermekek, a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.
- 6.10. Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal, a szülőkkel.

7. kompetencia: A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

Ismeri az országos és intézményi szintű pedagógiai dokumentumok fenntarthatóságra nevelésre vonatkozó elvárásait. Szakterületének megfelelő tudása van a környezeti nevelésről és a fenntarthatóság fogalmáról, alapelveiről; törekszik mindennapi pedagógiai tevékenységébe beépíteni ezeket. Pedagógiai munkájában képes arra, hogy hitelesen jelenítse meg a fenntarthatóság értékeit. Képes megértetni az ok-okozati összefüggéseket, és rávilágítani a globális kihívások és helyi cselekvések közötti kapcsolatokra és megoldási lehetőségekre. Képes a tanulók életkori szintjén a fenntartható és nem fenntartható rendszerek, cselekvések és attitűdök bemutatására, megértetésére. Arra törekszik, hogy kialakítsa a tanulóknál az aktív cselekvés igényét és a felelős magatartást a fenntarthatóság érdekében, és ezért együttműködik közvetlen környezetével. Fontosnak tartja az alapvető környezettudatos magatartási normák betartását és betartatását. Bátorítja a környezettel kapcsolatos pozitív attitűdök kinyilvánítását.

Tájékozott az ENSZ fenntartható fejlődési célok alapelveiben, valamint a fenntarthatóságra nevelés gyakorlatában és eszközeiben. Ismeri azokat a programokat, amelyek révén intézményi közössége hozzájárul a helyi társadalmi és természeti környezet értékeinek megóvásához, gazdagításához vagy problémáinak megoldásához. Saját szakterületén képes értelmezni, és kereszttantervi szinten is következetesen és alkalmazni a fenntarthatóságra nevelés alapelveit. Rávilágít a személyes felelősségvállalás fontosságára, képes megerősíteni a tanulókat abban, hogy saját viselkedésükkel és cselekedeteikkel járuljanak hozzá egy fenntartható jövő kialakításához. Kezdeményező szerepet vállal a fenntarthatóságra nevelés intézményi programjának tervezésében és megvalósításában. Tevékenységét szakmai és közösségi szerepvállalás keretében végzi.

Elvárás:

- 7.1 Segíti a gyermekeket, tanulókat, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- 7.2 Kihasztnálja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- 7.3 Lehetővé teszi a tanulók számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
- 7.4 Segíti tanulóit, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

8. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

A pedagógus képes partneri együttműködésre a tanulókkal, kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel, a tanulók és az iskola életében szerepet játszó szakemberekkel. Segítő kommunikációra képes, nyitott a konfliktushelyzetek és a problémák feltárására és megoldására, szükség esetén szakmai segítség felhasználásával. Különböző szakmai szituációkban képes nyílt és hiteles kommunikációra, képes felismerni és értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Képes szaktudományi és neveléstudományi szakszövegek pontos értelmezésére, alapszintű szakmai szövegek megalkotására. Tájékozott a szakterületéhez és pedagógusi hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről és ezek elérhetőségéről, kezeléséről. Ezeket a forrásokat készségszinten használja szakmai munkájában.

Tevékenysége során tudatosan épít a szervezeten belüli és kívüli kapcsolatokra, együttműködési lehetőségekre. Aktívan közreműködik a pedagógiai és szervezeti tevékenységekben. Követi és figyelembe veszi munkájában a helyi innovációk eredményeit. Szakmai kérdésekben tájékozottság és önálló, tudományos adatokon és tapasztalatai elemzésén nyugvó véleményalkotás jellemzi. Kezdeményező szerepet vállal szervezeti szintű megbeszéléseken, szóban és írásban. Az intézményen belül szakmai kérdések megbeszélésében aktív, kezdeményező szerepet vállal.

Elvárás:

- 8.1. A gyermekek, a tanulók nevelése-oktatása érdekében kezdeményezően együttműködik a pedagógustársaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és szülőkkel.
- 8.2. A gyermekekkel, a tanulókkal történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.
- 8.3. Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.



8.4. Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.

8.5. Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

9. kompetencia: *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért*

A pedagógusi szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes megfogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, és ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Jól tájékozódik a pedagógiai és a szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés és innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.

Elfogadja az iskola, a pedagógusok társadalmi felelősségét, képes az iskolán belül és a helyi közösséget érintve szakmai párbeszédet, egyeztetést kezdeményezni a pedagógusszerep, -munka és -feladatok kérdéseiről. Az iskola szervezeti életét, a pedagógusokat, iskolát érintő kérdésekben állást foglal, párbeszédet kezdeményez. Az iskolai, nevelési-oktatási problémák értelmezésében, a problémamegoldásban kezdeményező, aktív szerepet tölt be. Pedagógiai munkájában felmerülő problémái megértéséhez és megoldásához képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni. Tudatosan figyel lelki egészsége megőrzésére, él a kiégést megelőző technikák alkalmazásával.

Elvárás:

9.1. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepelvárásokhoz.

9.2. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársaival, a gyermek, tanuló fejlődését támogató más szakemberekkel.

9.3. Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet is vállal.

9.4. Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.

9.5. Fontos számára szakmai tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza.

22.2.2. **Elvárások az intézményvezető irányában**

A kollégium intézményvezetője pedagógiai vezető, tehát vezetői munkáját a vezetéselméleti szempontok mellett pedagógiai szempontok is befolyásolják.

Az önértékelés területei:

1. A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása
2. A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
3. Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
4. Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása
5. Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása

Az értékelés szempontjait és elvárásait a mindenkor érvényes Kollégiumi önértékelési kézikönyv tartalmazza, melyet az Oktatási Hivatal honlapján lehet megtalálni.

22.2.3. **Elvárások az intézmény, mint szervezet irányában**

Az önértékelés célja (a tanfelügyelet keretében lebonyolított intézményellenőrzéshez hasonlóan), hogy segítséget adjon az intézmény pedagógiai-szakmai munkájának fejlesztéséhez annak feltárása által, hogy a nevelési-oktatási intézmény hogyan valósította meg saját pedagógiai programjában foglaltakat.

Az átfogó intézményi önértékelés megállapításai a pedagógiai programban kitűzött célok megvalósulásának eredményességéről adnak képet olyan módon, hogy közben számba veszik az intézmény adottságait, a nevelőtestület mint szakmai közösség együttműködésének formáit, a nevelő-

oktató munka tervezésének, szervezésének, ellenőrzésének, értékelésének és az eredmények visszacsatolásának folyamatát. Az önértékelés során az értékelők a belső és a külső partnereket is bevonják a folyamatba.

Az intézmény önértékelése az alábbi területekre terjed ki:

1. Pedagógiai folyamatok
2. Személyiség- és közösségfejlesztés
3. Eredmények
4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
5. Az intézmény külső kapcsolatai
6. A pedagógiai munka feltételei
7. A Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott céloknak való megfelelés

Az 1-2. és 4-6. területeken az intézményi adottságokat, az intézmény működésének jelenlegi állapotát méri fel az intézmény, a 3. és 7. területeken pedig az elért eredményeit veszi számba.

Az értékelés szempontjait és elvárásait a mindenkor érvényes Kollégiumi önértékelési kézikönyv tartalmazza, melyet az Oktatási Hivatal honlapján lehet megtalálni.

23. AZ ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI PROGRAM

23.1. Bevezetés

Kollégiumunk a 2005/2006-os tanévben sikeres pályázat útján csatlakozott az Oktatási Minisztérium programjához.

Az Arany János Kollégiumi Program (továbbiakban AJKP) intézményi pedagógiai programja a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott célkitűzések és a program által külön meghatározott követelményeknek megfelelően került megfogalmazásra összhangban a fenntartó Esélyegyenlőségi Tervével, valamint a kollégium működését biztosító alapidokumentumokkal.

Az AJKP-ban részt vevő kollégiumoknak az alapprogramban megfogalmazott célkitűzések teljesítése mellett további, a KNOAP AJKP mellékletben meghatározott követelményeknek kell megfelelniük, ez alapján és a feladattervező alkalmazásával készítik el éves munkatervüket az AJKP-ban érintett tanulókra, kollégiumi csoportokra, tanári és nevelői tevékenységekre, intézményszervezésre és intézményvezetésre, valamint az intézmény fejlesztésére vonatkozóan.

A programban részt vevő kollégiumok az érettségi megszerzéséig a mellékletben meghatározott pedagógiai elvek és fejlesztési tevékenységek alapján folyamatosan támogatják az AJKP-ban részt vevő tanulóikat. Az AJKP első évében a tanulók a középiskolai tanulmányaikat bármely középiskola nyelvi előkészítő évfolyamán, vagy két tanítási nyelvű oktatásban a 9. évfolyamon, vagy a kollégiummal szorosan együttműködő középiskola egyéves, 9/AJKP előkészítő osztályában folytatják.

A 9/AJKP előkészítő évét elvégző diákok valamennyien nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályban tanulnak tovább az integráló pedagógiai gyakorlat szerint.

Az AJKP célja, hogy a programot megvalósító kollégiumok által alkalmazható eszközrendszer segítségével biztosítani lehessen, hogy a jelenleginél lényegesen nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen nappali tagozatos, érettségire adó középiskolai osztályokban és ennek eredményeképpen minél nagyobb arányban tanuljanak tovább, lépjenek be sikeresen a munkaerőpiacra azoknak a szülőknek a gyermekei, akik megfelelnek a programba bekerülés jogszabályi feltételeinek.

A program célja a programba bekerülő tanulók képességeinek és személyiségének, érzelmi intelligenciájának, rezilienciájának minél teljesebb körű fejlesztése.

Az AJKP-ban a programot megvalósító kollégiumok vállalnak felelősséget azért, hogy az AJKP-ba bekerülő tanulókat – 9/AJKP előkészítő év esetén egyéves felkészítő munkát követően – a középiskolába beiskolázzák. A program keretében nappali tagozatos osztályokban érettségi bizonyítványhoz segítsék őket, valamint közösen készített karriertervvel támogassák az érettségi utáni továbbtanulást valamely felsőoktatási intézménybe, vagy szakmaszerzést (technikusi vizsgát), illetve a sikeres belépést a munka világába.

Az AJKP-ban részt vevő intézményeknek fokozott erőfeszítést kell tenniük annak érdekében, hogy az AJKP jelentős mértékben hozzájáruljon a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló gyermekek társadalmi felemelkedéséhez.

A kollégiumunk meghatározott pedagógiai elvek és fejlesztési tevékenységek alapján 5 évig támogatja az AJKP-ban résztvevő tanulókat, akik az előkészítő évet követően nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályokban tanulnak tovább az inkluzív és az integráló pedagógiai program alapján.

A speciális programelemeket alkalmazó kollégiumi programban biztosítunk minden olyan eszközt, amelyek segítségével nő az eredményesen tanuló, érettségit szerző, illetve a felsőoktatásában továbbhaladó tanulók száma.

A kollégiumi tantestület a hátrányos, illetve halmozott hátrányos helyzetű tanulók felemelése, esélyhez juttatása tekintetében sok éves tapasztalattal rendelkezik. A tantestület felelős azért, hogy az AJKP-ba bekerülő tanulók egy éves szakszerű és gondos előkészítő munkát követően nappali tagozatos osztályokban érettségi bizonyítványhoz jussanak, illetve a diákok további elképzelésének megfelelően a munka, vagy a tanulás vonatkozásában közösen készített karriertervvel rendelkezzenek, és társadalmi mobilitásuk megvalósuljon.

23.2. Az AJKP-ban részt vevő kollégium feladatai

23.2.1. Az AJKP és a kollégiumi pedagógiai program

A programban részt vevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetele, szociális hátrányainak csökkentése, kulturális javakhoz való hozzáférése érdekében a támogató eszközrendszert az intézmény pedagógiai programjában önálló programként kell rögzíteni a 3. pontban felsorolt tevékenységek beépítésével. Az egyes tevékenységek és szolgáltatások bevezetése és alkalmazása évente elkészítendő részletes feladatterv szerint történik.

Elsődleges célunk a tanulók érdeklődésének, motivációjának folyamatos fenntartása a sikeres tanulmányi előmenetelük érdekében, valamint az, hogy a szülők erőteljesebben ambicionálják a gyermeküket a továbbtanulásra. Komplex tevékenységrendszerrel, eszközrendszerrel biztosítjuk a szociális hátrányok csökkentését, a kulturális javakhoz való egyenlő hozzáférést, a multikulturális tartalmak közvetítését.

23.2.2. A nevelőtestület

Az AJKP-ban részt vevő pedagógusok kiválasztásakor a kollégiumnak törekednie kell arra, hogy az AJKP megvalósításába bevont pedagógusok képzettsége és kompetenciái összességében alkalmasak legyenek az AJKP program megvalósításához szükséges, széles körű pedagógiai tevékenységrendszer megvalósítására.

A kollégiumi nevelőtestület tagjai – ha eltérő mértékben – érintettek az AJKP-s tanulók fejlesztésében, nevelésében, oktatásában. Kiemelt szerepük a csoportvezetőknek és az AJKP fejlesztéseket végző pedagógusoknak, szakembereknek van.

Az AJKP keretei közötti pedagógiai tevékenységrendszer működtetéséhez szükséges elvárások:

A kollégium nevelőtestülete

- a) elfogadja a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat; törekszik arra, hogy egyénileg felmérje, megismerje, értelmezze szociális, kulturális és mentális igényeiket és szükségleteiket és segítse ezen szükségletek biztosítását, képes a tanuló szüleivel/gondviselőjével és a tanulóval alkotó együttműködésre mindezen törekvések teljesülése érdekében,
- b) elfogadja, hogy a heterogén tanulócsoportok optimális, az egyéni fejlődést is elősegítő környezetet jelentenek a diákok számára és ennek megvalósítása érdekében összpontosítja képességeit,
- c) kész a kollégiumi nevelés, tanulás szociális közegének megismerésére; képes hatásainak értelmezésére és a szociális, pedagógiai befolyásolási lehetőségek kiaknázására a segítő partnerekkel együttműködve,
- d) jól felkészült saját tantárgyában vagy műveltségterületén, képes komplex műveltségterületi tanulói fejlesztő tevékenységekben gondolkodni, és látni a célok, a tartalom és a tanulásszervezés, valamint eredmények közötti összefüggéseket,
- e) érti, elfogadja az AJKP és a kollégiumi pedagógiai program prioritásait: ismeri és érti a személyre szabott nevelési szemléletmódot, vagy törekszik megismerésére, annak elfogadására,
- f) törekszik a személyre szabott nevelés gyakorlati megvalósítására, a nevelés tervezésében, megvalósításában, képes a tanulók egyéni fejlődési igényeire építve a tanulókat önálló, felelős fejlesztő tevékenységekre, tudáskonstruálásra ösztönözni; ismeri, érti a különböző szervezési módok lehetőségeit és korlátait, nem azonosítja a személyre szabottságot az egyéni munkával; képes kooperatív tanulásszervezés ösztönzésére, irányítására, törekszik a fejlesztő értékelés alkalmazására,
- g) kész a belső együttműködésre, kész együttműködni a munkájukat támogató és az AJKP-ban érintett szakemberekkel, különösen a mentorral, szociális munkással, mentálhigiénés szakemberrel, gyermekvédelmi szakemberrel, pszichológussal, továbbá a szülőkkel és a csoport vagy tanuló szűkebb társadalmi környezetével,
- h) kész az önértékelésre, nyitott mások értékelő visszajelzésére, képes a reflexiók alapján változtatni nézetein és gyakorlatán,
- i) pedagógiai kihívásként értelmezi a programban való részvételt, érdeklődik a pedagógus szakmában felmerülő új megközelítések, új módszerek iránt, kész ezekről párbeszédet folytatni és saját gyakorlatában kipróbálni,
- j) a programhoz való csatlakozásakor részt vesz egy érzékenyítő alapképzésen és rendszeresen továbbképzéseken.

Az egyes tevékenységek és támogatások éves tervezése során a megfelelő képzettségű és kompetenciájú humánerőforrás-igény áttekintése és a szükséges fejlesztések, a program által nyújtott komplex támogatás maradéktalan biztosítása érdekében intézkedéseket teszünk a kollégiumi nevelőtanárok kompetenciáinak fejlesztésére, önfejlesztő programokon való részvételre.

Az AJKP kollégiumi nevelői csoport:

- szilárd pedagógiai alapelvekkel és értékrendekkel rendelkezik az AJKP vonatkozásában, elfogadó, együttműködésre törekvő,
- egyéni fejlődést elősegítő integrált környezetet biztosít a heterogén tanulócsoportok számára,

- nyitott a diákok háttérközegének megismerésére és befogadására, kész a jótékony befolyásolásra a fejlesztésben résztvevő partnerekkel együttesen,
- jól felkészült szaktanárok közössége, akik képesek a komplex fejlesztésre, látják a célok, a tanulásszervezés és a várható eredmények közötti összefüggéseket,
- elfogadja az AJKP és a kollégiumi pedagógiai program prioritásait, ismeri és érti a személyre szabott nevelési szemléletmódot,
- gyakorlott az egyéni fejlesztési terv készítésében, a tanulók egyéni fejlődési igényeire épít személyre szabottan (nem egyénileg) önálló tevékenységre inspirál, hatékony tanulási módszereket alkalmaz,
- képes a team munkára, a képzésben résztvevő szaktanárokkal, szakemberekkel, a mentorral, mentálhigiénés szakemberekkel, a pszichológussal együttműködésben végzi a munkát a szülőkkel és a kollégium kapcsolatrendszerében leírt szervezetekkel.
- kész az önértékelésre, nyitott mások véleményére és képes változtatni,
- érdeklődik az új megközelítések, új módszerek iránt, igénye van a továbbképzésre,
- jó gyakorlatokat alakít ki, képes átadni a jó gyakorlatokat átvenni és részt vesz az AJKP folyamatos fejlesztésében.

23.2.3. **Csoportszervezés**

A kollégiumi csoportszervezés fő irányelve, hogy a kollégiumi csoport az összes tagja számára biztosítsa az e rendeletben foglalt valamennyi feltételt. Ennek figyelembevételével a kollégium az AJKP-ba felvett tanulókat különböző módon szervezheti kollégiumi csoporttá, illetve foglalkozási csoportokba az alábbiak szerint:

- a) az AJKP azonos évfolyamán tanulókból kialakított csoport,
- b) az AJKP különböző évfolyamain tanulókból kialakított kollégiumi csoport,
- c) az AJKP-ba felvett tanulók olyan foglalkozási csoportokba is szervezhetők, amelyekben a kollégium nem AJKP-s tanulóival együtt vesznek részt.

23.2.4. **Együttműködés**

Az AJKP-ban részt vevő kollégium feladata olyan kapcsolatrendszer megteremtése és működtetése a programban érintett minden szereplő részvételével, amely az AJKP valamennyi folyamatának, sikeres, hatékony működésének alapvető feltétele. Ennek érdekében elengedhetetlen, hogy az alapprogramban meghatározott valamennyi pedagógiai tevékenységet partnerszemléletű együttműködés hassa át.

Az együttműködés kiemelt területei:

1. együttműködés a fejlesztésben részt vevők között,
2. együttműködés a családdal,
3. együttműködés a programot alapvetően megvalósító kollégiumi nevelőtanárok és középiskolai tanárok között,
4. együttműködés az intézményi önkormányzatiság szintjein – tanulók, pedagógusok, dolgozók közvetlen részvétele,
5. együttműködés általános iskolákkal, továbbá más középiskolákkal és kollégiumokkal,
6. együttműködés szakmai szolgáltatókkal és szakszolgálatokkal,
7. együttműködés a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálattal,
8. együttműködés a területileg illetékes gyermekvédelmi szakellátó rendszerrel,
9. együttműködés települési önkormányzatokkal,
10. együttműködés nemzeti önkormányzatokkal,
11. együttműködés civil szervezetekkel,
12. együttműködés a pályaaorientációt segítő szervezetekkel,

13. együttműködés az Oktatási Hivatallal, kiemelten a pedagógiai szakmai támogatásra tekintettel,
14. együttműködés nemzetközi partnerekkel,
15. együttműködés a fenntartóval.

23.3. Az AJKP fő folyamatai, a folyamatok céljai, indikátorai, működtetése során megvalósítandó tevékenységek, tevékenységcsoportok

A 3.1.–3.9. pontokban foglalt fő folyamatok azok a kulcsfolyamatok, melyek együttesen és komplex alkalmazásban az AJKP céljainak elérését biztosítják.

A fő folyamatokban meghatározott tevékenységcsoportokra vonatkozóan rögzített célok elérése érdekében a programban részt vevő intézményünk a tevékenységek tervezésénél figyelembe veszi a helyi sajátosságokat, valamint a tevékenységek megvalósítása során – azoknak a program célkitűzéseivel való viszonya alapján – folyamatos fejlesztéssel biztosítjuk a tevékenységeink hatékonyságát.

Igazodunk a célok elérését mérhető módon megjelenítő indikátorokhoz. Az egyes indikátoroktól való eltérés egyedi mérlegelés és szakmai indoklás alapján történhet.

Az tevékenységek rendszerszemléletű, komplex alkalmazása az intézmény fejlesztése érdekében követelmény. A tevékenységek részletes tervezése az AJKP programban résztvevő mentor segítségével történik.

A tevékenységek céljainak elérését, az indikátorok teljesülését az Nkt.-ban foglaltaknak megfelelően évente értékelni kell.

Az intézményi és programszintű helyesbítő tevékenységek meghatározása érdekében a program előrehaladásának felmérését szolgáló vizsgálatok megállapításait is figyelembe kell venni. A program előrehaladását szakmai monitor vizsgálja az intézménnyel együttműködve, a szakmai háttértámogatást nyújtó szervezet megbízásából, az intézményi és programszintű szabályozó tevékenységek meghatározása érdekében.

23.3.1. A tanulók felkutatásának és beiskolázásának folyamata

Cél: Olyan beiskolázási intézményi stratégia megalkotása, amelybe foglalt tevékenységek végrehajtásának eredményeképpen az intézmény a tanulót és szüleit eléri, és kellő motivációt képes kialakítani a leendő partnerekben a programba való belépéshez. Cél a program teljesítésére legalkalmasabb diákok megtalálása.

Célindikátor: Cél az egy évben maximálisan felvehető tanulólétszám felvétele, de annak eléréséig is törekednie kell a kollégiumnak arra, hogy legalábbis növekedjen a megelőző évhez képest a programba jelentkező tanulók száma.

A tanulók felkutatására, beiskolázására irányuló stratégia kidolgozása és az arra épülő program működtetése érdekében végzett tevékenységek:

- stratégia készítése,
- a motiváció érdekében végzett tevékenységek,
- kapcsolati háló kiépítése és működtetése intézményi szinten a szülőkkel, általános iskolákkal, középiskolákkal, szakszolgálatokkal, gyermekjóléti szolgálattal, gyermekvédelmi szakellátó rendszerrel, önkormányzatokkal, nemzetiségi önkormányzatokkal, munkaügyi szervezetekkel, civil szervezetekkel stb.,
- szükség szerint kapcsolati háló kiépítése személyi szinten az érintett családokkal, tanulókkal,
- az intézmény sokoldalú bemutatása az érintett tanulóknak, családjaiknak,

- kapcsolattartás a fenntartóval.
- a számításba jöhető diákok személyes megkeresése, évente növekvő számban (Tolna, Baranya, Somogy, Fejér, Bács- Kiskun megye)
- az érdeklődők adatainak pontos rögzítése, a válogatás megkezdése - december, január hónapban,
- ismerkedés, találkozás az érdeklődőkkel a kapott információk birtokában,
- a tanulók beiskolázásának előkészítése.
- általános iskolai adatbank tanév eleji aktualizálása,
- a pályázat megjelenését követően figyelemfelhívó e-mail, tájékoztató levelek küldése az igazgatóknak, osztályfőnököknek,
- települési útvonalterv készítése,
- a felkutatás elindítása szeptember végén- október elején,
- felkészülés a pályaválasztási kiállításra (terv a stand berendezésére, a tehetséges AJKP-ban tanulók felkészítése a kulturális műsorra, prospektusok, pályázati anyag előkészítése), majd a program bemutatása a pályaválasztási kiállításokon, ahol lehetőség van az osztályfőnökök, a tanulók és a szülők tájékoztatására,
- időpont-egyeztetéssel az iskolákban a program megismertetése, a felsőbb éves AJKP-sok prezentációt mutatnak be a volt iskolájukban, találkozás az érintett diákokkal és lehetőség szerint a szülőkkel, a kollégiumról készített film bemutatása,
- időpont –egyeztetés a szülőkkel, családlátogatások szervezése, (mint vendég) a szülői érdeklődés felkeltése és szinten tartása,
- Tájékoztatás és segítségnyújtás a pályázathoz szükséges dokumentumok beszerzéséhez (HH, HHH igazolások, kitöltendő pályázati adatlapok),
- kollégiumi nyílt nap szervezése, diák és szülő invitálása a nyíltnapra – a kollégium bemutatása, bepillantás a tanulók napirendjébe, részvétel a foglalkozásokon, a szülőknek tájékoztatás az iskolába jelentkezés módjáról is, (a képzés kódszáma, első helyen a gimnáziumi előkészítő osztályt kell jelölni)
- együttműködés a gimnáziummal: a megjelentek részt vehetnek a 9. előkészítő osztály óráin,
- segítség a pályázat megírásához és benyújtásához,
- a pályázatok beérkezése a pályázati kiírásban közzétett határidőig,
- a pályázat elbírálása jogosultság alapján, erről értesítés küldése,
- hivatalos jelentkezés a középiskolába, ennek a koordinálása,
- az iskolával együtt döntés a felvett tanulók személyéről, felvételi lista elkészítése és közzététele.
- A 7. és 8. osztályosoknál a MOTEL program adaptációját tervezzük.

Stratégia: marketingterv készítése, prezentáció, prospektusok, plakátok megtervezése és elkészítése, eljuttatása a célcsoportnak, pontos tájékoztatás a programelemekről, a diákok lehetőségeiről és az elvárásokról. A médiák bevonása a tájékoztatásba.

Motiváció: vonzó kép felállítása a programról, szülő és diák érdekeltté tétele, településbeli AJKP-s diáktól szerzett kedvező információk.

Kapcsolati háló: igazgatókkal, osztályfőnökökkel történő konzultáció, a diákok személyes megkeresése, települési önkormányzatoktól információ a szociális háttérrel, jegyzőkkal való kapcsolatfelvétel, a határozatok, nyilatkozatok kapcsán, levélben és telefonon történő folyamatos együttműködés, kapcsolatfelvétel a munkaügyi központ pályaválasztási börzéinek szervezőivel

23.3.2. **Felkészítés folyamata az AJKP-ban való részvételle**

23.3.2.1. Cél: Részvétel a középiskolai életre való felkészítésben, olyan tevékenységek tervezése és megvalósítása, amelyek – együttműködésben a tanuló családjával és általános iskolájával – az AJKP előkészítő évre, illetve nyelvi előkészítő évre vagy a kéttannyelvű középiskola 9. évfolyamára készítenek fel az általános iskolai tanulmányok befejező szakaszában.

Célindikátor: A megelőző évekhez képest nő a tanulók és családjaik ismerete a programban történő részvétel feltételeiről, a programban résztvevő 9. évfolyamos tanulók iskolai sikerességét jelző folyamatokban pozitív irányú változás tapasztalható.

Akár már az általános iskolai tanulmányok időszakában, de az AJKP első évét megelőző nyáron feltétlenül a középiskolai életre való felkészítés támogatása érdekében végzett tevékenységek: a tanuló felkészítése, tanulmányi, kulturális, mentális szempontból pedagógiaileg tervezett foglalkozások, illetve egyéb más formák keretében a családokkal együttműködve.

23.3.2.2. Cél: Olyan tevékenységek tervezése és megvalósítása, amelyek a tanuló családjával és a leendő/jelenlegi középiskolával együttműködésben az előkészítő év időszakában a kollégiumban folynak, és az érettségire adó középiskolai tanulmányokra készítenek fel.

Célindikátor: Az AJKP előkészítő évfolyamon, vagy a nyelvi előkészítő évfolyamon a kéttannyelvű középiskola 9. évfolyamán tanulmányait folytató tanulók mindegyike beiratkozik középiskolába, vagy folytatja középiskolai tanulmányait. A programban résztvevő 9. évfolyamos tanulók iskolai sikerességét jelző folyamatokban pozitív irányú változás tapasztalható.

Az AJKP előkészítő évfolyamon, vagy a nyelvi előkészítő évfolyamon vagy a kéttannyelvű középiskola 9. évfolyamán végzett tevékenységek:

- a) pályaorientáció: integrált osztályokba történő átvétel koordinálása és támogatása,
- b) a célzott középiskola felvételijére való felkészülés támogatása,
- c) stabil élet- és napirend kialakítása.

Tevékenységek:

- a leendő 9. előkészítő osztályos AJKP-sok gólyatáborban való részvétele, bemeneti mérés készítése,
- beköltözés a kollégiumba, tanévkezdés,
- a kollégiumi és az iskolai beilleszkedés segítése, a házirend és a szabályzatok ismertetése, a város megismertetése,
- család és a gimnázium /kollégium jó együttműködése, folyamatos kapcsolattartás,
- a tantárgyak tanulásának rendje, a tanulás módszertan alapelemeinek megismertetése,
- folyamatos részvétel az önálló tanulást fejlesztő foglalkozásokon,
- egyéni beszélgetések,
- önismereti tesztek kitöltése és értékelése a reális énkép kialakulása céljából,
- a kollégiumi házirend következetes betartását szolgáló tevékenységek,
- a középiskolás életre történő felkészülés, a kulcskompetenciák fejlesztése, eszközjellegű kompetencia foglalkozások (szövegértés, kommunikáció...), szakkörök, kommunikációs tréningek, szaktárgyi korrepetálásokon való részvétel,
- életkorhoz igazított élményszerű, élményszerző módszerek alkalmazása, (kollégiumi rendezvényekre való közös felkészülés, előadás, projekt, témahét, moduláris rendszerű fejlesztés, kooperatív módszer, drámapedagógia)
- multikulturális rendezvények, különböző kultúrák bemutatása,
- városi kulturális rendezvényeken való részvétel, az élmények közös feldolgozása,
- tanulmányi kirándulások,
- integrációt segítő kollégiumi programokon való aktív részvétel,
- IPR alkalmazása, szocializációs szint emelése szociális kompetencia fejlesztéssel,

- hétvégi közös program a szülővel, (kirándulás, közös főzés, vidám vetélkedő, kollégium szépítése)
- pályaaorientációs tanácsadás a munkaügyi központ munkatársainak közreműködésével,
- pályaaorientációs tevékenység: csoportfoglalkozás keretein belül, (tájékozódás az internet segítségével iskolai honlapokon, pályaaalkalmassági tesztek személyiségtesztek kitöltése, értékelése)
- a diák választásának megismerése, a vágyak és a valóság összhangba hozatala, a lehetőségek és a követelményrendszer pontos felvázolása,
- az előkészítő osztályosok látogatásának megszervezése a székszárdi pályaválasztási kiállításra és az ehhez kapcsolódó rendezvényekre, és bemutatókra,
- tájékoztató foglalkozások a középiskolák pályaválasztási felelőseinek részvételével,
- részvétel a partneriskolák nyílt napjain,
- felsőbb éves AJKP-s tanulóink tájékoztatója iskolai tapasztalataikról,
- a választható iskolákról adatok gyűjtése, pályaválasztási projekt munka /plakát vagy portfólió készítése a megjelent cikkek, prospektusokból és a honlapokon található információkból,
- fontos információk beszerzése a „választott” iskolákban,
- a szülőértekezlet a döntés előtt,
- a megfelelő középiskola megtalálása,
- a megfelelő iskola kiválasztása, döntés,
- az átvétel előkészítése, a továbbtanulási portfólió elkészítése, az átvétel koordinálása és (család, iskola, kollégium együttműködése)
- tanulók átvétele, majd beiratkozás a választott középiskolába, minden előkészítő beiratkozik valahova.

23.3.3. A bemeneti mérés folyamata

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely megalapozza a tanuló fejlesztése érdekében végzett pedagógiai munka tervezését.

Célindikátor: Olyan, az intézményben kifejlesztett vagy adaptált mérések-értékelések elvégzése, melyek eredményei 100%-ban beépülnek az egyéni fejlesztési tervekbe. Az első mérések elvégzése és értékelése, a tanuló megismerése és a fejlesztéshez szükséges tervezés, az érdeklődés felmérése, pszichológiai mérés.

A programba belépő tanuló komplex (szociális, kulturális, kompetencia, mentális és tanulmányi) helyzetének, igényeinek felmérése:

- a) mérőeszközök kiválasztása, kifejlesztése, adaptálása,
- b) az intézmény által kifejlesztett vagy adaptált mérőeszközök használatával mérések elvégzése,
- c) az értékelési eredmények alapján a fejlesztési szükségletek azonosítása,
- d) tanulási stílus mérése,
- e) szociális készségek mérése,
- f) eszközjellegű kompetenciamérés,
- g) pszichológiai mérés,
- h) az értékelés eredményeinek alapján a fejlesztési szükségletek meghatározása, az egyéni fejlesztési tervek elkészítése.

23.3.4. Az egyéni fejlesztés folyamata

A kollégiumi nevelőtanár koordinálja a fejlesztésbe bevont partnerek részvételével.

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely során a tanuló egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztésben részesül. A tanuló hozzájusson minden olyan tárgyi eszközhez, foglalkozáshoz, szabadidő eltöltésért szolgáló színvonalas rendezvényhez, szolgáltatáshoz, amelyek igazodnak az egyéni szükségleteihez és személyiségét fejlődési pályára állítják.

Célindikátor: A tanulók egyéni fejlesztési terveiben megfogalmazott összes cél legalább 80%-ban teljesül.

Egyéni portfólió (mind az 5 évfolyamon) melynek része az egyéni fejlődési napló és a tanuló minden fejlesztést szolgáló egyéb produktuma. Minden AJKP-s diák esetében nyomon követhető a fejlesztés tárgya a fejlesztést végző szakember neve, a fejlesztés helye, időpontja, mely alapján a fejlesztés tempója, iránya pontosan kijelölhető.

Az egyéni fejlesztési terv készítése és végrehajtása a kollégiumi csoportvezető nevelőtanár koordinációjával, a tervezett fejlesztésbe bevont partnerek közreműködésével, valamint további kollégiumi nevelőtanárok, középiskolai tanárok, szükség esetén további szakemberek, továbbá a tanuló és a szülő bevonásával történik. Az így kialakított terv alapján az egyéni fejlesztés megvalósítása és értékelése érdekében végzett tevékenységek:

- a) egyéni fejlesztés eljárásrendjének megalkotása és működtetése,
- b) ütemterv készítése az egyéni fejlesztési terv kialakításához,
- c) egyéni megállapodás a tanulók tanulmányi és egyéb céljairól,
- d) egyéni fejlesztési és tanulási tervek kialakítása, figyelembe véve a tehetségfejlesztést is; a tervek megvalósulásának érdekében differenciált tanulásszervezés,
- e) folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladásáról és a továbblépés lehetséges irányairól (egyéni fejlesztési tervek, tanulói dosszié, szöveges értékelés, számszerű eredmények),
- f) az egyéni fejlesztési tervek alapján szervezett tantárgyi képességfejlesztő programok.
- g) a fejlesztés megvalósításának szinterei: kollégiumi tanórák, foglalkozások, szabadidős programok,
- h) fejlesztési stratégia a tanárok részéről, amely az adott terület éppen aktuális cél- és követelményrendszerére épül,
- i) a diagnosztizáló értékelés folyamatos alkalmazása a továbbhaladás segítésének érdekében,
- j) szöveges értékelés felhasználása félévkor és évvégén (9. előkészítő évfolyam egyéni tempó biztosítása az aktuális fejlettségi állapot figyelembevételében)
- k) tantárgyi képesség fejlesztési programok (rendhagyó irodalom óra, külföldi utazások prezentálása),
- l) egyéni tempó biztosítása az aktuális fejlettségi állapot figyelembevételével,
- m) havi AJKP egyeztető megbeszélés.

23.3.5. Az egyéni fejlesztés eszközszerrendszere

Cél: Olyan eszközszerrendszer biztosítása, amely a tanuló egyéni fejlesztését szolgálja. Olyan foglalkozási struktúra kialakítása, amely a célcsoport fejlesztését szolgálja a fejlesztésben résztvevő összes szereplő és a meglévő kapcsolati háló segítségével.

Célindikátor: Az egyéni fejlesztési tervben, tanulási dossziében, az eszközszerrendszerben rendelkezésre álló támogatások igénybevétele 100%-ban nyomon követhető. A tanórákon, a fejlesztő foglalkozásokon, a szakkörökön, a korrepetálásokon való megjelenés és aktív részvétel, pozitív visszajelzések a tanulókról.

Az e rendeletben meghatározott valamennyi pedagógiai tevékenység területén a kompetencia alapú fejlesztést és az esélyegyenlőséget elősegítő tevékenységek:



- a) az alapprogramban meghatározott kompetenciák fejlesztése,
- b) tanulási motivációt fejlesztő tevékenységek,
- c) előítéletek kezelése,
- d) multikulturális tartalmak közvetítése,
- e) identitás artikulálása és erősítése,
- f) kortárssegítés, tanulópárok kialakítása
- g) tanári patrónusi rendszer működtetése,
- h) önismeret és mentálhigiéné,
- i) a tanulói önkormányzatiság kialakítása, erősítése,
- j) szaktárgyi korrepetálások a közismereti tárgyak vonatkozásában,
- k) kulcs- és eszközjellegű kompetenciafejlesztő foglalkozások (szövegértés, realika, angol, német),
- l) tanulásmódszertan, tanulási technikák tanulása, érdeklődést felkeltő előadások, szabadidős foglalkozások keretében,
- m) az egyéni és a közösségi identitás erősítése szituációs és drámajátékok beépítésével (minden diák találja meg a helyét a kollégiumban, tudja, hogy közösségi szinten ki ő),
- n) bekapcsolódás az alkotó művészetbe,
- o) kortárssegítés, tanulópárok alakítása elsősorban tantárgyi segítségnyújtás céljából,
- p) szereplési lehetőséggel összekapcsolt együttműködés (táncsoport, közös zenélés, irodalmi színpad), projekt, témahét, tevékenységközpontú foglalkozások,
- q) programban résztvevő tanulók mentortanára a tanulmányi eredmény javulása érdekében tevékenykedik, munkája nyomán csökkenek a hiányzások, a bukások és a lemorzsolódások száma, segít a pályaaorientációban a reális pályaválasztásban, a kamaszkori problémák megoldásában, támogatja a sikeres életvezetést, rendszeresen konzultál a diák tanáraival, látogatja a diákot a kollégiumban és a családnál,
- r) önismereti foglalkozások, szituációs vagy dráma játékok beépítésével a helyes önértékelés és önbizalom kialakítsa érdekében, kérdőívek kitöltése, önismereti játékok, mentálhigiénés segítség,
- s) a diákönkormányzat hatékony működése (szabadidős programok megszervezése, gólyaavató, farsang), diákrádió működése (szervezés, szerkesztés, önkiszolgáló tevékenységek).

23.3.6. Pedagógiai környezet

Cél: Olyan pedagógiai környezet megteremtése, amely környezetben a tanuló fejlődése a leghatékonyabb módon folyik. Kiegyensúlyozott, nyugodt, kényelmes, hangulatos tanulószobák működtetése tanári irányítással. Olyan inkluzív pedagógiai környezet megteremtése, melyen a tanuló fejlődése a leghatékonyabban folyik. A felzárkóztató, tehetséggondozó lehetőségek maximális kihasználása, a tanuláshoz szükséges IKT eszközök (számítógépek, projektor, szoftverek használata DVD, interaktív tábla, internet), CD-lejátszó, könyvtári anyagok biztosítása, lehetőség adása az egyéni tanulási igények (lakószoba, társalgó, félreeső nyugodt helyek, könyvtár,) megvalósítására.

Célindikátor: 9. évfolyamtól a tanulók több mint 50%-a megtartja, vagy javít az előző félévi tanulmányi átlageredményén, illetve az AJKP tanulók évfolyamszintű átlageredménye meghaladja a csoport előző félévi átlageredményét mindaddig, amíg el nem éri a 3,5-et, amit legalább tartani kell az érettségi időpontjáig. Ha a kialakított csoport összetétele jelentősen megváltozik az előző félévhez képest, a célindikátor teljesítése az aktuális félévtől újraindul. A tanulási motiváció növekedése, a bukások számának csökkenése, a diákok többségénél a rövidtávú tanulmányi célok teljesülése, a csoportátlag javulása az előző félév átlagához képest.

Inkluzív pedagógiai környezet megteremtését szolgáló módszertanok, valamint a tanuló egyéni és csoportos felkészülését támogató tanulásszervezési keretek alkalmazását támogató tevékenységek:

- a) kooperatív alapelvek mentén szerveződött tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül, kooperációra épülő tanári fejlesztő műhelyek keretében),
- b) projekt módszer alkalmazásával szerveződő tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül),
- c) tevékenységközpontú tanulási és tanítási eljárások,
- d) drámapedagógia eszközrendszerének alkalmazása,
- e) családlátogatás,
- f) mentálhigiénés műhelyek megfelelő szakemberek bevonásával.
- g) élménypedagógiai eszközrendszer alkalmazása, informális és non-formális tanulási módszerek alkalmazásával is, pl. kül- és belföldi tanulmányi kirándulás, táborozás,
- h) könyvtárhasználati foglalkozások,
- i) számítógépes kurzusokon való részvétel,
- j) közös projektek (főzés, folyosódíszítés, közös produktum készítése, tánctanulás, kirándulás témahét),
- k) mentálhigiénés műhelyek megfelelő szakemberek bevonásával a tanulók értékelésébe, esetmegbeszélések, hospitálások, problémamegoldó fórumok szervezésével,
- l) a szülők inspirálása az otthoni egészséges tanuló környezet kialakítására (legyen egy zúg, asztal, szék, fény), ötletek adása, családlátogatás,
- m) tevékenységközpontú tanulási és tanítási eljárások, a mindennapi gyakorlati életben történő eligazodás segítése, disputajátékok, tolerancia tréningek, kiállítások diák munkáiból.

23.3.7. A tanulói mérés és értékelés folyamata

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely során a tanulói teljesítmény mérése és értékelése a tanuló fejlesztését szolgálja.

Célindikátor: Olyan, az intézményben kifejlesztett vagy adaptált mérések és értékelések elvégzése minimum évente egy alkalommal, amelyek eredményei 100%-ban beépülnek az egyéni fejlesztési tervekbe. A tanuló értékelése, az értékelésről történő visszajelzés minden esetben szükséges valamennyi érintett partner számára. A kompetencia alapú fejlesztés elengedhetetlen eszköze az egyéni képességek feltérképezése, a fejlesztési törekvések kiértékelése, sőt a fejlesztésben résztvevők bevonása az értékelés továbbfejlesztésének folyamatába. Ez biztosítja a fejlesztés számára minél inkább felhasználható, a fejlesztésben részt vevők számára érthető visszajelzéseket.

A tanuló értékelése, az értékelésről történő visszajelzés tevékenységei:

- a) mérőeszközök kiválasztása, kifejlesztése, adaptálása,
- b) a mérési rendszer eljárásrendjének kialakítása és rögzítése az intézmény tanévenként elkészítendő feladatterv mellékleteként,
- c) az intézmény által kifejlesztett, vagy adaptált mérőeszközök használatával, rögzített eljárásrend szerint a mérések elvégzése:
 - a. kulcskompetenciák és kognitív ismeretek egyéni, intézményi standardokkal is összevethető mérése,
 - b. a tanuló szociális helyzetének felmérése,
- d) az értékelési eredmények alapján a támogatási, fejlesztési igények és szükségletek azonosítása,
- e) hatékony tanulómegismerési technikák alkalmazása (spontán és tudatos, pl.: interjú, kérdőív, megfigyelés, dokumentumelemzés),



- f) a tanulók és családjaik bevonásával a mérésekkel összefüggő visszajelzési rendszer kialakítása, fejlesztése,
- g) korszerű programcsomagok alkalmazása.
- h) helyi tantárgyi felmérések (magyar, szövegértés, matematika),
- i) a kulcskompetenciák és a kognitív ismeretek mérése, értékelése összevetésre kerül az országos standardokkal,
- j) a tanulók szociális helyzetének felmérése helyi mérőanyag segítségével,
- k) szociometriai mérések,
- l) a tanulók produktumainak elemzése,
- m) kooperatív módszer, projekt, dráma, kommunikációs gyakorlatok, tesztek, kérdőívek, stressz kezelési technikák alkalmazása
- n) szülő és tanuló elégedettségi kérdőív kiértékelése,
- o) szakemberek /pszichológus, fejlesztőpedagógus bevonása.

23.3.8. Pályaorientáció

Cél: Olyan folyamat kialakítása és működtetése, amely a tanuló irányultságának megfelelő életpálya sikeres építését szolgálja. A szakmához, pályához kötődő alapvető ismeretek feltérképezése, a tanulók irányultságának, képességeinek, érdeklődésének megfelelő orientálás.

Célindikátor: A programban tanulók legalább az érettségit megelőző két tanévre rendelkeznek karriertervvel – célokkal, azok elérését szolgáló tevékenységekkel –, mely célokat minden tanuló eléri az érettségi időpontjáig.

A diákok jól ismerik a választott szakma, pálya jellegzetességeit, a 11. évfolyamtól tudatosan készülnek, megragadnak minden kollégium és iskola adta lehetőséget a fejlődés, szolgáltatásokat vesznek igénybe (megyei könyvtári tagság, ECDL vizsgára való felkészülés). Tanári segítséggel egyéni célokat határoznak meg, karriertervet készítenek, mely a 11. évfolyam kezdetétől az érettségi vizsgáig tart.

A továbbtanulási és munkavállalási célok kijelölése érdekében a tanuló két tanévvel az érettségi előtt a nevelésében érintettekkel közösen karriertervet készít az egyéni fejlesztési terv keretei között, mellyel összefüggésben megvalósítandó tevékenységek:

- a) karrierterv készítése a célok, részcélok rögzítésével, amelyből a diák pontosan tudja honnan hova szeretne eljutni,
- b) karrierterv céljainak elérését szolgáló tevékenységek megvalósítása,
- c) karrierterv értékelése és korrekciója.
- d) életpálya-építés kompetenciafejlesztés 11. és 12. évfolyamon,
- e) pályaorientációs projektek szervezése
- f) önismeret fejlesztés, a tanuló ismerje meg saját adottságait, képességeit, lehetőségeit,
- g) a pályaismeret növelése, a hivatások összegyűjtése, bemutatása, tablókészítés,
- h) a tanulók irányultságának meghatározása érdekében pályaválasztási börszék, nyílt napok és az Educatio pályaválasztási és szakma kiállítás rendezvényének látogatása,
- i) pályaalkalmassági tesztek kitöltése,
- j) szóróanyagok megismertetése (szülő, diák) a választott szakma vagy pálya vonatkozásában,
- k) Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztálya által tartott pályaorientációs foglalkozások, mérések, életpálya – építés foglalkozások
- l) a tanulók felkészítése felsőoktatási tanulmányokra.

23.3.9. Az AJKP folyamatos fejlesztése



Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely az intézményben megvalósított AJKP alapú kollégiumi program fejlesztését szolgálja.

Célindikátor: Törekedni kell arra, hogy folyamatosan nagyobb legyen az intézménybe jelentkezők száma, mint a felvehető maximális létszám. Törekedni kell arra, hogy folyamatosan nő a programba felvettek száma az évente meghatározott évfolyamonkénti maximális létszámig. Érettségit szerez az AJKP keretében a programban résztvevő, az utolsó tanévig eljutó tanulók minimum 90%-a. A programban részt vevő diákok legalább 20%-a középfokú nyelvvizsgát tesz, vagy jogosítványt szerez, vagy számítógép-kezelői tanfolyamot teljesít.

Törekedni kell arra, hogy a programban végzett diákok körében a tovább tanulók aránya növekedjen. A program folyamatos fejlesztése érdekében intézményen belüli és intézmények között végzett tevékenységek, melyek kiterjednek a program tervezésére, folyamatos belső ellenőrzésére, értékelésére és a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztésére:

- a) az AJKP fejlesztési stratégia és eszközrendszer (humán erőforrás, szabályozás, tevékenységek) kialakítása és működtetése,
- b) évente készítendő feladatterv részeként programfejlesztési feladatok meghatározása,
- c) a mentori beszámolók, a monitori visszajelzések és a program előrehaladásának értékelését szolgáló tevékenységek hasznosítása a programfejlesztés érdekében,
- d) a horizontális tanulás működtetése a programban részt vevő intézmények között és az intézményben futó programon belül az intézményfejlesztés érdekében (többek között a jó gyakorlatok leírása, adaptálása, fejlesztő csoportok működtetése a programban részt vevő intézményen belül és intézmények között),
- e) a programban keletkező adatok visszacsatolása a programfejlesztés folyamatába
- f) a csoportvezető tanárok és a fejlesztést segítőket folyamatos képzése, önképzése,
- g) a pedagógiai munkát segítő szakemberek növekvő óraszámában történő alkalmazása (pszichológus, fejlesztő pedagógus, AJKP-mentor-ifjúságsegítő, mentálhigiénés szakember, művészetoktatási szakemberek),
- h) szociális és érzelmi védőháló működtetése a fejlesztésekben résztvevő szakemberek által,
- i) a program helyi gyengeségeinek feltérképezése, a továbbfejlesztés lehetőségének évenkénti meghatározása a feladattervező alapján,
- j) a mentori jelentések, monitorok közös feldolgozása, megbeszélése, az abból adódó feladatok kijelölése, végrehajtása,
- k) törekvés a jó gyakorlatok kidolgozására, kihasználva a többcélú intézményből adódó lehetőségeket (általános iskola – beiskolázás, gimnázium – speciális ismerteket adó fejlesztő foglalkozások, programok),
- l) rendszeres kapcsolattartás az AJKP, AJKSZP hálózattal,
- m) más intézmények jó gyakorlatainak átvétele és alkalmazása,
- n) Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelési-igazgatási Főosztályával való kapcsolattartás.

23.4. Az AJKP programot megvalósító pedagógiai tevékenységek az egyes évfolyamokon

Az AJKP pedagógiai tevékenységek megvalósításához a költségek fedezetét a program támogatására nyújtott finanszírozási keret teszi lehetővé.

23.4.1. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 9. előkészítő évfolyamán

I. Tanulás kompetenciái: az önismereten alapuló, önálló tanulást segítő fejlesztés



Időkeret: tanulószobai keretekben kiscsoportos és egyéni fejlesztés keretében

Cél: A tanulás tanulása, a saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezése és szabályozása, megismerni a tanuló tanulási és magatartási szokásait, nehézségeit, egyéni tanulási stílusát. Tanulásmódszertani ismeretek átadása. Segíteni a sikeres, személyre szabott tanulási technikák elsajátítását, erősíteni a tanulási motivációt. Hatékony időbeosztás kialakítása, az egyenletes tanulási ritmus beépülése a napirendbe.

Módszerek, eszközök: erősségek, gyengeségek feltérképezése, kooperatív tanulás, páros tanulás – opponáló társ, facilitáló interjú, napi szintű pozitív megerősítés, kérdőívek, mérések, kiscsoportos beszélgetések, szituációs játékok

A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 projekt keretében a TAN-TAN tanulásmódszertani jó gyakorlat adaptálása keretében a tanítás tanítása havonta egy órában.

II. Anyanyelvi és idegen nyelvi kompetencia fejlesztés

Időkeret: 36 – 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: A két tárgy (magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv) hiányosságainak felmérése, a hiányok pótlása, gyakorlása, a helyesírási készség fejlesztése. A gondolatok, érzések és tények szóbeli és írásbeli formában történő kifejezése és értelmezése képességének kialakítása – szövegértés – szövegalkotás, értő olvasás.

Módszerek, eszközök: kérdőíves felmérés, kooperatív és projekt módszer, interaktív óra, drámajáték, logikai feladványok, játékos problémamegoldás, nyelvi kommunikációs gyakorlatok, szókincsbővítés, mesék, tanulságos történetek feldolgozása és eljátszása, anyanyelvi játékok, hallás utáni szövegek megértése.

III. Matematikai, gondolkodási és digitális kompetencia fejlesztés

Időkeret: 36 – 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: Az alapműveletek rutinszerű használata a fejben és írásban végzett számítások során, a különféle, mindennapi problémák megoldásához szükséges logikai gondolkodás fejlesztése, az elektronikus média alap szinten történő, de magabiztos és egyre kritikusabb alkalmazása a tanulásban, a kommunikációban és a szabadidőben.

Kiemelt cél: ECDL vizsgák elkezdése – START és egyéb modulok

Módszerek, eszközök: tesztek, szöveges feladatok, ismétlésen alapuló gyakoroltatás, kooperatív és páros munka, logikai feladványok, gyűjtő munka, kutató módszerek alkalmazása, egyszerűbb digitális produktumok készítése.

IV. Szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése – személyes és társas kompetenciák

Időkeret: 36 óra

Cél: A reális énkép kialakítása, egészséges önértékelés, önszabályozó képesség. A tanuló képes legyen másokkal együtt dolgozni, mások érzelmeit felismerni, társas kapcsolatait irányítani, legyen megfelelően árnyalt a stílusa, ismerje az etikett alapvető szabályait, kezelje érzelmeit, legyen kezdeményező, találja meg az együttműködés és a versengés összhangját.

Módszerek, eszközök: csoportmunka, drámapedagógia, kooperatív, tesztek, kérdőívek, kommunikációs gyakorlatok, stressz kezelési technikák kommunikatív, együttélési, érdekérvényesítő képességek fejlesztése. *Viselkedési* normák: személyes viselkedés - konfliktuskezelés, üdvözlés, segítség másokon, asszertivitás, mérsékelt hangnem használata, testbeszéd, viselkedéskultúra. *Önmagával* szembeni viselkedés követelményrendszer ismerete és vállalása, etikus viselkedés, érzelmek kifejezése, felelősség a tanulásban, kapcsolatokban.

Feladatvállalással kapcsolatos viselkedés - megfelelő kommunikáció feladatvégzés közben, tartós figyelem, csoporton belüli aktivitás, mások előtti szerepvállalás. *Környezettel* szemben tanúsított viselkedés: egészséges életmód, életvitel szerinti napirend - szervezés, környezet megóvására irányuló tevékenységek, helyes étkezési szokások tudatosulása,



V. Pályaorientáció, integráció a továbbhaladás érdekében, avagy munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Időkeret: 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: A reális önismereten alapuló iskola - és pályaválasztás, a különböző tevékenységi körökben, programokon való aktív részvétel, amely lehetővé teszi a széleskörű ismeretszerzést, a hálózati tanulási eszközrendszerének beépülése a tanulási folyamatba, a különböző pályairányok, tudományterületek és szakmák, intézmények megismerése.

A helyes pályairány napi szintű támogatása, a képességeknek és az igényeknek egyaránt megfelelő iskolaválasztás segítése, megismertetni a tanulókat a lehetőségeikkel és a követelményrendszerrel

Módszerek, eszközök: az érdeklődés feltérképezése – kérdőívek, személyiségtesztek, pályaalkalmassági tesztek, pályaválasztási kiállításokon való részvétel, a választható középiskolák követelményrendszerének megismerése az iskolalátogatások során, egyéni, társas, kiscsoportos munka, a pálya irányába való motiváció fenntartása, indokolt esetben a pályakorrekció támogatása, kreativitást fejlesztő feladatok, az önkifejezés formáinak szélesítése, inspiráció az egyéni, alkotó munkára, csapatjátékok, önálló alkotások, produktumok létrehozása – esetleges kiállítása.

Kiemelt cél: A tanulók általi, igényesen összeállított **továbbtanulási portfólió** elkészítése. Az általános iskolai és az előkészítő évfolyam ideje alatt keletkezett tanulóval kapcsolatos anyagok összegyűjtése és rendszerezése: önéletrajz, hivatalos dokumentumok, a tanuló fejlődését bizonyító értékelések, produktumok, versenyeredmények, kiegészítő információk.

23.4.2. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 9. évfolyamán

I. Idegen nyelvi kompetencia fejlesztés – az alapfokú nyelvvizsgákra történő felkészítés

Időkeret: 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: A tanulók képesek legyenek az egyszerűbb információkat megérteni és átadni, az alapvető interakciókban sikerrel részt venni, a tanárral és a társakkal a célnyelven együttműködni. Alakuljon ki az igény a foglalkozásokon kívüli idegen nyelvi hatások (pl.: reklám, popzene, film) hasznosítására.

Módszerek, eszközök: a különböző élethelyzetek, szituációk élményszerű feldolgozása, a célnyelven történő színházlátogatás, filmnézés, pop dalok fordítása, dialógusok éles helyzetekben – pl. párbeszéd külföldi diákokkal

Nyelvtanulással kapcsolatos motiváció erősítése.

II. Digitális kompetenciafejlesztés

Időkeret: 36 óra

Cél: Az info – kommunikációs technológiák elemeinek tudatos alkalmazása. Adatok, információk kezelése, értelmezése. A tanuláshoz szükséges és a tanuláson kívüli információk, gyűjtése, rendszerezése és kritikus válogatása. A projekt alapú tanulás elsajátítása.

Kiemelt cél: további ECDL modulok sikeres befejezése.

Módszerek, eszközök: segítségadón és -nyújtáson alapuló páros és kiscsoportos munka, önállóságra ösztönzés, projektkészítés, kutatómunka, kérdőívek és egyéb felmérések feldolgozásába való bekapcsolódás.

III. Logikai és szövegértési kompetenciafejlesztés

Időkeret: 36-36 óra

Cél: A matematikai-logikai és szövegértési, -alkotási kompetenciák fejlesztése révén a kompetenciamérés eredményei növekednek

Módszerek, eszközök: tesztek, szöveges feladatok, ismétlésen alapuló gyakoroltatás, kooperatív és páros munka, logikai feladványok, gyűjtő munka, kutató módszerek alkalmazása, egyszerűbb digitális produktumok készítése.

23.4.3. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 10. évfolyamán

I. Szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése

Időkeret: 36 óra

Cél: Az együttélési készségek, kötődési-kapcsolatkezelési képességek fejlődése, a közösségben elfoglalt jó pozíciók megerősítése. Stabil társas kapcsolatok működtetése, a környezet iránti érdeklődés felkeltése, aktív részvétel a csoportmunkában, segítség elfogadása és nyújtása, a tolerancia fejlesztése, környezet iránti érzékenyítés, a tanuló önmagára irányuló kritikai gondolkodásának továbbfejlesztése, az iskolai és csoportbeli szerepvállalás erősítése.

Módszerek, eszközök: pozitív megerősítés, kooperatív technikák alkalmazása, buzdító, rávezető interjúk, szerepjátékok, történetek megbeszélése, esetmegbeszélések, drámajáték, élménybeszámolók, prezentációk készítése.

II. Idegen nyelvi kompetenciafejlesztés (angol, német)

Időkeret: 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: Alap- és középfokú nyelvvizsgára való felkészítés, az eddigi tudásra épülő, továbbfejleszthető nyelvi stratégiák használata, a nyelvvizsgák szintjének megfelelő anyagok tudatos gyakoroltatása. Szókincsbővítés, ösztönzés a beszélgetések kezdeményezésére, a mindennapi élethez kapcsolódóan különböző témákról szóló szövegek megértése, a szövegalkotás folyamatos gyakorlása.

Módszerek, eszközök: játékos, motivációt erősítő feladatok, nyelvvizsga tesztek, hanganyagok által történő gyakorlás, közös projektek készítése az adott nyelvet beszélő országokról, hivatalos dokumentumok kitöltésének gyakorlása, rövid, közérdekű írások készítése

III. Digitális kompetenciafejlesztés

Időkeret: 36 óra

Cél: Pozitív attitűd a világhálózhoz és annak etikettjéhez, levelező és egyéb rendszerek, alkalmazások, rutinszerű, tanuláshoz illeszkedő használata. A multimédiás technológiájú információk biztos keresése, értékelése, bemutatása, átadása, internetes kommunikáció. A különböző hálózatokban – szakmai és közösségi - való aktív részvétel.

Kiemelt cél: az ECDL modulok (legalább START) befejezése.

Módszerek, eszközök: az alapvető számítógépes alkalmazások használata, adatok, fogalmak magasabb szinten történő rendszerezése, megfelelő segédeszközök - PPT, különböző grafikonok - használata, multimédiás projektek készítése.

23.4.4. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 11. évfolyamán

I. Idegen nyelvi kompetenciafejlesztés (angol, német)

Időkeret: 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: agyfokú jártasság a különböző élethelyzetek témaköreiben, levélírás, hivatalos dokumentumok helyes kitöltése, különböző szakszövegeknek minősülő írott szövegek olvasása és megértése, valamint a különböző célokat szolgáló szövegek alkotása, a középfokú nyelvvizsgára való tudatos készülés, illetve annak megszerzése.

Az adott idegen nyelven szerzett tudás felhasználása, digitális eszközök és tartalmak beépítése a nyelvtanulás folyamatába, a nyelvtanulás során megismert stratégiák felhasználása ismeretszerzésre, szórakozásra, személyes és szakmai célok elérésére.

Módszerek, eszközök: a követelményeknek megfelelő szintű tesztek kitöltése, különböző témájú idegen nyelvi hanganyagok hallgatása, az azokhoz kapcsolódó feladatok megoldása, kérdések alapján történő feldolgozás, szövegértési feladatok, szituációs gyakorlatok, képleírás

III. Életpálya építési-kompetenciák, vállalkozói kompetenciák

Időkeret: 36 óra

Cél: A társadalom kulcsfolyamatainak tudatosítása, az alapvető társadalmi normák, szerepek megismerése, szabálykövetés, önszabályozás, önreflexió. A pályák, szakmák mélyebb ismerete, külső tényezők által kiváltott újítások elfogadása, támogatása, alkalmazásának képessége, egészséges jövőkép. Döntéshozatal a leendő pálya irányába, egyéni felelősségvállalás a saját – pozitív és negatív cselekedetek iránt. A konkrét célok kitűzése, az azokhoz vezető utak meghatározása. A sikerorientált személyiségjegyek beépítése. Hatékony személyközi kapcsolatok a saját célok elérése érdekében, a lehetőségek pontos ismerete, az egyéni pályairányokhoz illeszthetőségének felismerése. A saját tevékenység – tervezés, szervezés, elemzés, kommunikáció, cselekvés, eredményekről való beszámolás, értékelés, dokumentálás készsége. Projektek kidolgozásához és végrehajtásához szükséges magas szintű készségek, kockázatok felmérése a saját jövő vonatkozásában és annak vállalása is.

Az önképzésre, a további tanulásra való képesség és nyitottság fejlesztése, megtartása. Az egész életen át tartó tanulás szükségességének tudatosítása a munka szempontjából és a továbbtanulás szempontjából egyaránt. Az olyan nélkülözhetetlen képességek fejlesztése mind a tovább tanulásban vagy munkavállalásban, mint az önfejlesztés, a tovább tanulás, a kritikus és önreflexív gondolkodás. A legkeresettebb munkavállalói kompetenciákkal való megismerkedés, úgy, mint problémamegoldás, pozitív gondolkodás, kreativitás/innováció, kezdeményezés, felelősségvállalás, csapatmunka, empátia, kommunikáció, időgazdálkodás, magas szakmai színvonal. Értsék meg és tudják elemezni a munkavállalói pozitív attitűd-függetlenség-kreativitás-innováció- hármas egységét. Legyenek képesek a kihívások felismerésére és értelmezésére, tudjanak tájékozódni a pénz világában, ismerjék meg a vállalkozások jogi és pénzügyi feltételeit, és az őket szolgáló hivatali, közigazgatási rendszereket. Tudjanak értelmezni olyan folyamatokat, mint pl. a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás stb.

Módszerek, eszközök: helyi és országos pályaválasztási és szakma kiállításokon való részvétel, saját személyre vonatkozó helyzetértékelő kérdőívek elemzése, munkavégzéshez, munkavállaláshoz, társadalmi – gazdasági folyamatokhoz köthető esetek szimulálása és analízisa, esetmegbeszélések, vitás szituációk generálása

23.4.5. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 12. évfolyamán

I. Érettségire felkészítő csoportos/ egyéni, személyiségkomponensekre irányuló és szaktárgyi fejlesztések

Tantárgyak: matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelvek, informatika, természettudományok és igény szerint egyéb tantárgy kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Időkeret: 33 óra tantárgyanként, egyéni igények alapján

Cél: Sikeres próba érettségik az iskolákban, eredménnyel záruló vizsgahelyzetek megélése „élesben”, a megfelelő rutin megszerzése, az egészséges önértékelés képességének megléte és alkalmazása, a továbbfejlődés lehetőségeinek meghatározása, felelősségteljes döntések.

Módszerek, eszközök: egyéni fejlesztő, bátorító beszélgetések alkalmazása, korszerű tanulásszervezési eljárások (hálózati tanulás módszerei, kooperatív módszerek, projekt), online (tanszoba) próbatesztek, korábbi érettségi feladatsorok megoldása, sikeres fiatalokkal való kerekasztal beszélgetések, az adott tantárgyhoz kapcsolható intézményekben rejlő lehetőségek kiaknázása.



II. Életpálya-építési, munkavállalói kompetenciák fejlesztése, karrierépítés

Időkeret: 33 óra

Cél: Konkrét, a továbbtanulással és a munka világával összefüggő – a saját értékek és korlátok ismeretében megvalósítható - határozott célmeghatározás, a tervek, vágyak reális megfogalmazása, a pályairány követelményrendszerének pontos ismerete, a karrierépítés technikáinak, a gyakorlati élet alapvető ismereteinek alkalmazása, a saját cselekedetekre történő kritikai reflektálás, érdekérvényesítés. A képességek, készségek szerepének megértése a pályaszintek vállalásában, a saját utak, lehetőségek átlátása. Jól megtervezett életpálya célok, képzési és munkaerőpiaci ismeretek birtoklása. Karrierterv készítése. Az ismeretlentől való félelem, ellenérzés, veszteségérzet oldása, az újra való áttérés kockázatának vállalása, az önbecsülés és az alternatív megoldásokban való hit erősítése. Az elutasítás-düh-alkudozás-depresszió-elfogadás pszichológiai modell (Kübler-Ross) megismerése és megértése. A legkeresettebb munkavállalói kompetenciákkal való megismerkedés, úgy, mint problémamegoldás, pozitív gondolkodás, kreativitás/innováció, kezdeményezés, felelősségvállalás, csapatmunka, empátia, kommunikáció, időgazdálkodás, magas szakmai színvonal.

Kiemelt cél: infokommunikációs technikával készített egyéni portfólió elkészítése.

Módszerek, eszközök: a saját szempont szerinti információs források, informátorok megtalálása, a közigazgatás különböző területeihez kapcsolódó hivatalos dokumentumok helyes kitöltése, hivatalos levelek megírása, bemutatkozó levél, hatásos motivációs levél, önéletrajz (Europass és amerikai stílusú szakmai) készítése, saját dokumentumok portfólióban történő rendszerezése, IKT eszközök professzionális használata.

23.4.6. Az AJKP pedagógiai rendszerének további elemei

Az AJKP pedagógiai rendszerében az alábbiakat biztosítjuk még több évfolyamon a program tanulói számára csoportos vagy egyéni fejlesztési tervbe illesztve:

- Közösségépítő hétvégi programok, belföldi és külföldi tanulmányi kirándulások
- Tantárgyi fejlesztések (egyéni)
- Nyelvvizsga felkészítés (felsőbb évfolyamokon)
- Pszichológus és mentálhigiénés szakember háttér biztosítása
- IKT alkalmazása
- IPR módszerek alkalmazása
- AJKP Művészeti fesztiválra felkészítés, részvétel, versenyeztetés
- Új tanulásszervezési módszerek alkalmazása (AJKP projektek, témahét, kooperatív technikák)
- Jogosítvány megszerzése (10-12. évfolyamon)
- ECDL vizsgára felkészítés
- Szakmai tükrő programok
- Közösségi szolgálat megszervezésében segítségnyújtás

Az AJKP pedagógiai rendszerében a tevékenységek megvalósításához a költségek fedezetét a program támogatására nyújtott többletfinanszírozási keret teszi lehetővé.

Egyéni tehetséggondozás (sport, művészeti, tantárgyi) vagy felzárkóztatás igénye esetén a tanulókat Arany János Kollégiumi Programban részt vevő diákok szociális juttatásai dokumentumban foglaltak szerint támogatjuk.

Szekszárd, 2020. augusztus 31.


igazgató



A gimnázium és az általános iskola Egészségfejlesztési Programja

„Nemcsak az a hasznos, ha pénzt gyűjtünk, de az is, ha egészséget szerzünk, mert az egészség – talán inkább, mint a vagyon – örökölheto.”

(Fodor József)

1. Az egészségnevelési program elkészítésének alapjai

1.1 Törvényi háttere

A köznevelési jogszabályok és hivatkozások, a fenntartó és az iskola dokumentumai, szabályzatai adják azokat a kereteket, melyeket az egészségnevelési program elkészítésénél figyelembe vettünk.

1.2 Helyzetelemzés, helyzetkép

1.2.1. A gimnázium

➤ Az iskola

Az iskola helye és épülete egészségnevelési szempontból

Az I. Béla Gimnázium 1967-ben, Szekszárd északi városrészében épült, a város központjától gyalogosan körülbelül 20 percre. Tömegközlekedési eszközökkel könnyen megközelíthető, tanulóink nagy része azonban a viszonylag ritkán közlekedő autóbuszjáratok miatt az iskolába gyalog érkezik, vagy onnan gyalog távozik.

Az iskola két épületét jól gondozott kis park veszi körül. Két épületünk adottságai a kora nyári időszakban kedvezőtlenek: a termekben a sötétítés ellenére szinte elviselhetetlen a hőség. A téli időszakban a két épület közötti közlekedés egészségvédelmi szempontból hátrányos. Tornatermünk kicsi. Sportudvarunkban két sportpálya (egy aszfaltos és egy füves-salakos) van, felújításukra 1984-ben került sor utoljára. A füves-salakos pálya mára balesetveszélyessé vált. Kisméretű konditeremmel és asztalitenisz-teremmel rendelkezünk. Épületeink, termeink felszereltsége jónak mondható, mind a berendezést, mind a technikai felszereltséget illetően.

Az iskola adottságai befolyásolják egészségnevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit. Mindig van azonban néhány teendő azért, hogy kellemesebb legyen a mindennapi iskolai élet: a könyvtárba az iskola alatt működő fűtőmű anyagi segítségével klíma-berendezést szereltünk; az iskola bejáratánál, a büfé mellett beüzemeltük az ivóvízkutat; a B épületben italautomata, az A épületben büfé üzemel. A könyvtári olvasó, és a számítástechnika termék közül néhány klimatizálása megtörtént.

A szomszédos kollégiumban kulturált környezetben kapjuk az ebédet.

Az iskola működése egészségnevelési szempontból

Az egészségnevelés az a területe az iskolai életnek, ahol a magatartás befolyásolásában csak türelmesen, fokozatosan haladhatunk előre. Az osztályfőnökök, a biológiatanárok és a testnevelők foglalkoznak a legintenzívebben az egészségnevelés kérdésével, a prevencióra fókuszálva. Az egész tanéven átívelő tevékenységben valamennyi osztályfőnök részt vesz. Az akció-jellegű tevékenységekben a nevelőtestületnek szinte minden tagja bekapcsolódik.

➤ Az egészségnevelés szinterei iskolánkban

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben



Tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő egészségnevelési vonatkozásokat. Az óra jellege meghatározza a problémák megközelítésének és feldolgozásának módját, mélységét. Az egészségnevelés terén különös felelősségű tantárgyak iskolánkban az osztályfőnöki, a biológia és a testnevelés órák. Tantárgyi programjaink rögzítik az egészségneveléssel kapcsolatos feladatokat és teendőket.

- tanórai testnevelés: valamennyi osztályunk heti 5 órarendi testnevelés órán vesz részt. A 11-12. évfolyamon tanulók szabadon választott tárgyként felvehetnek emelt szintű érettségire felkészítő testnevelés órákat. A tanév során egy alkalommal – tavasszal – a tanulók fizikai állapotának mérését meghatározott szempontok szerint végezzük testnevelés órán. A mérés, egyéni értékelés motiváló tényező, mivel a tanuló képet kap saját teljesítményéről, társai eredményeihez és saját korábbi eredményeihez viszonyítva is. A 2010- 11. tanévben induló sportosztályban ettől eltérő (jóval több) időkeretben sportolnak tanulók.
- osztályfőnöki órák: az osztályfőnöki órákon évfolyamonként különböző tartalommal minimum 10 órában foglalkoznak tanárok-diákok közösen az egészségnevelés különböző területeivel a lelki és testi egészség témaköreikhez rendelt fejlesztési célok elérését szolgáló különböző tevékenységformákban. Az infokommunikációs technikák lehetőségeit is kihasználjuk ahhoz, hogy tanulók olyan tudásra tegyenek szert, mely segíti őket az életvitellel kapcsolatos döntések önálló meghozatalában. A munkához külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük. Ugyancsak osztályfőnöki órák keretében foglalkozunk a veszélyhelyzetek elkerülésének módjaival a helyes közlekedési szokások terén.
- A biológia, kémia, nyelv, művészetek tárgyak keretében különösen sok lehetőséget használhatunk ki az egészségneveléshez kapcsolódó szemléletformálás terén.

Moduláris oktatási program megvalósítása:

Iskolánkban az „Egészséges test, egészséges lélek, egészséges környezet” című modult valósítjuk meg. Ez a téma jól illeszthető a 9. évfolyam Európai Unió ismeretek tantárgyába. A témához Az Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program Életpálya-építési kompetencia terület „A” Földünk és környezetünk VIII.A.3.1. moduljait használjuk. 11. évfolyamon a német nyelv órákon foglalkozunk a témával. A modulok kiválasztásánál döntő szerepet játszott az adott modul témája, nyelvi szintje, típusa, ill. a tanulócsoporthoz. Ezek figyelembevételével 3 modult dolgozunk fel az „Egészséges test, egészséges lélek, egészséges környezet” témában. A modulok a www.sulinovadatbank.hu honlapon álltak rendelkezésünkre. A modulok témája a Greenpeace szervezete, a klímaváltozás ill. az emberek higiéniai szokásai, melyek lehetőséget biztosítanak a főtéma sokoldalú megközelítéséhez és feldolgozásához. Megfelelnek a csoport tudásának (B1-B2). A 12. osztályban angol nyelv órákon foglalkozunk ezzel a modullal. A legnagyobb hangsúlyt az egészséges környezet témára helyezzük, mivel ettől függ az emberiség jövője, egészségünk. Az anyagot a PLUS INTERMEDIATE kompetenciaalapú tankönyvből választottuk. A projektet kooperatív módszerekkel dolgozzuk fel, csoportokat alakítva. A részletes kidolgozást az egyes tantárgyak helyi tantervei illetve a tanmenetek tartalmazzák.

Nem hagyományos tanórai oktatásszervezésben

- Béla- napokon és a diáknapon egészségneveléshez kapcsolódó előadásokat, és sportprogramot szervezünk.
- **Mindennapos testedzés programja az órarendi testnevelés órákon túl:**
A tanórai testnevelésen kívül valamennyi lehetőség a diákok önkéntességére épül. A program sikeressége tehát nagymértékben függ a szemléletmódtól. Az iskolai sportköri foglalkozásokat tanulók választása és a tanévenként változó órakerethez mérten szervezzük. Törekszünk arra, hogy sportcsoportonként minimálisan heti 2 óra testmozgást biztosítsuk a sportkör munkájában

résztevőknek. A konditerem és az asztalitenisz-terem igénybevétele is önkéntességen alapul, a hét minden munkanapján lehetséges.

A városi és területi, regionális bajnokságokon, diákolimpián részt veszünk. Iskolánk sportolói egyéni és csapatversenyekben évről-évre szép helyezéseket érnek el.

A tanévi sportprogramot az éves munkaterv tartalmazza.

Tanórán kívüli programok:

Tanévkezdés előtt megszervezzük a 9. évfolyam „szöcsketáborát”. A tábor programjának fontos része a sporttevékenység és a prevenciós tevékenység.

Hétvégi gyalog- ill. **kerékpártúrát** kezdeményezünk, ill. kíséretet biztosítunk tanulóink számára a városi szabadidő hasznos eltöltésére szerveződő programokon való részvételre. Sajnos az érdeklődés nagyon kicsi.

Az évenként ismétlődő osztálykirándulásoknak részei a közösség- és szemléletformáló gyalogtúrák, a „hegymászások”.

Diákjaink olyan versenyeken indulnak, ahol az egészségvédelem kiemelt téma. (Elsősegélynyújtó-verseny, parlafű-vetélkedő)

- Részt veszünk különböző életmódformáló akciókban:
 - autómentes világnap
 - egészséges táplálkozás napja
 - dohányzásmentes nap
 - más partnereink által meghirdetett tömegsport rendezvények
- Tanulóink egészségügyi szűrés keretében rendszeres iskolaorvosi és fogászati szűrésen vesznek részt.

1.2.2. Az általános iskola

Helyzetleírás

A diákok értékválasztása elsősorban a családtól függ, ezt az iskola csak kismértékben tudja befolyásolni. Szép környezetű faluban élve gyermekeinknek lehetőségük van a természetközeli életre, nagy részükre jellemző mégis a mozgásszegény életmód, a rendszertelen táplálkozás, a kialvatlanság. Megnőtt a deviáns hatások és a médiák befolyása is. Az elmondottak indokolják egészségnevelési program létjogosultságát.

Az egészségnevelés szinterei az általános iskolában

A diákok értékválasztása elsősorban a családtól függ, ezt az iskola csak kismértékben tudja befolyásolni. Szép környezetű faluban élve gyermekeinknek lehetőségük van a természetközeli életre, nagy részükre jellemző mégis a mozgásszegény életmód, a rendszertelen táplálkozás, a kialvatlanság. Megnőtt a deviáns hatások és a médiák befolyása is. Az elmondottak indokolják egészségnevelési program létjogosultságát.

Egészségnevelés az 1-4. évfolyamon

Az iskolarendszer kezdő szakaszában nagy szerepe van az osztálytanítónak. Személyisége és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó világgépet. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. Az egész tanítási napot együtt tölti osztályával, szinte minden tantárgy keretein belül lehetősége nyílik arra, hogy formálja a gyerekek egészségi szokásait, életmódjuk alakulását. Különösen a természetismeret tantárgy témaköreiben van lehetőség életmódminták elemzésére, együttes tevékenységek során közösségépítésre, értékek



átadására. (Táplálkozási szokások, tisztálkodási szokások, anyag- és energiatakarékosság, életviteli szokásaink, életvezetés a családban.) A tantárgyakban szereplő konkrét témakörök a környezeti nevelési programhoz kapcsolódóan szerepelnek.

Egészségnevelés az 5-8. évfolyamon

Magyar nyelv és irodalom:

- növeljük az egészséghez való, pozitív érzelmi témájú könyvek feldolgozását
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és egészség értékeket, harmonikus kapcsolatokat

Történelem:

- értsék és tudják, hogy mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak az egészségi változások a gazdálkodásra, az életmódra
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat

Idegen nyelvek:

- legyenek érzékenyek a hazai egészségnevelési problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit

Matematika:

- legyenek képesek egészségnevelési mérések eredményeinek értelmezésére

Fizika:

- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások egészségkárosítását
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni

Földrajz:

- szerezzenek tapasztalatokat az élő és az élettelen környezetről

Biológia:

- ismerjék meg az egészségi problémákat és azok megelőzési lehetőségeit
- ismerjék meg az egészségük alapvető szervezeti-működési jellemzőit
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- sajátítsanak el egészséget megőrző életviteli technikákat

Kémia:

- értsék meg a különböző technológiák, vegyszerek hatását a természeti környezetre

Ének-zene:

- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai károsító és esztétikai hatásúak is lehetnek

Rajz:

- legyenek képesek egészségnevelési témakörök ábrázolására
- ismerjék fel az egészséges életmód szempontjait figyelembevevő formatervezést

Technika:

- ismerjék a szakmák gyakorlásához kapcsolódó egészségi ismereteket
- ismerjék a szakmákhoz kapcsolódó higiéniai követelményeket
- ismerjék a szakmai ártalmak hatását az emberi szervezetre
- figyeljék meg az egészségnevelési technológiákat a gyakorlatban



- fejlődjön az egészséges életmód iránti igény, kultúrált lakhely kialakításának fontossága, környezettudatos fogyasztás

Osztályfőnöki órák

Jogsabályi előírásoknak megfelelően az iskola helyi tantervébe – az osztályfőnöki nevelő és oktató munkához kapcsolódva – be kell építeni az egészséges életre nevelést, illetve egészségvédelmet szolgáló tananyagot, melynek időkerete az 5–8. évfolyamon nem lehet kevesebb tanévenként 10 tanórai foglalkozásnál.

A tartalmi körök meghatározásánál a következő szempontokat tartottuk szem előtt:

- az egészségfejlesztés, védelem legfontosabb elméleti és gyakorlati megfontolásai;
- az adott életkori csoport ismert és legjellegzetesebb fejlődés- és szociálpszichológiai meghatározói, jellegzetességei;
- a legégetőbb, alkalmasint társadalmi méreteket öltő népegészségügyi problémák adott életkori csoporton belüli jelentkezési módjait
- az egészségmagatartás befolyásolásának lehetőségeit

1.3 Erőforrások

1.3.1. Gimnázium

Az egészségnevelési munka céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. Ezek egyúttal munkánk erőforrásai is, melyek számbavételével képet kaphatunk arról, hogy mire, miben számíthatunk.

Az alábbiakat szem előtt tartva az iskolának ki kell dolgoznia részletesen is kapcsolatrendszerét.

➤ Humán erőforrások

Belső erőforrások

Erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősség
Iskolavezetés	Támogatja az egészségnevelési programokat. Forrásokat teremt, ösztönöz a részvételre, aktívan részt vesz a programokban.	Hasznosítható kapcsolatrendszer
Szaktanárok	Tantárgyaikba építve kiemelik, erősítik az egészségfejlesztéshez tartozó ismereteket.	Minden tanár feladata az egészségnevelés
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra bontva foglalkozik a tartalmak feldolgozásával	Aktualitások azonnali megvitatása osztályközösségben
DÖK-segítő, gyermek-és ifjúságvédő	Továbbítja a diákok észrevételeit.	Egyedi problémák azonnali kezelése, továbbítása szakemberhez
Informatikai oktatási asszisztens	Támogatja a tanári munkát	Gyakorlati szakértelem eszközkezelés
Titkársági dolgozók	Háttér-feltételek biztosítása	Egyéni gondoskodás egészségvédelemben Intézkedés sürgős beavatkozáshoz
Technikai dolgozók	Egészséges, tiszta környezet biztosítása, balesetveszély elhárítása	Azonnali beavatkozás, balesetvédelem



Diákok	Az éves akcióprogramban aktívan vesznek részt: hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kezdeményezések	Partnerség
Szülők	Támogatás, részvétel, külső erőforrások felkutatása Előadások tartása Versenyfelkészítés	Az egészségnevelés csak jelentős szülői részvétel mellett lehetséges

Külső erőforrások, kapcsolatrendszer

Intézmény, szervezet	Kapcsolat tartalma	Kapcsolattartók
Iskola-egészségügyi Szolgálat (iskolaorvos, védőnő)	előadások, szűrések, mérések, szakmai tanácsadás, egyéni segítségnyújtás, egészségügyi elváltozással rendelkező tanulók nyomon követése (gondozás)	titkárságvezető védőnő
ÁNTSZ (utódszervezetei)	előadások, szakmai tanácsadás	gyermek- és ifjúságvédő felelős
Vöröskereszt Tolna Megyei Szervezete, Mentőállomás	szakmai segítségnyújtás, versenyekre felkészítés	gyermek- és ifjúságvédő, igazgató-helyettes, különböző osztályok vezetői
Sportegyesületek	közös szervezésű sport v. szabadidős programok	testnevelők, edzők
Rendőrség	drogprevenciós tevékenység drogstratégia kialakítása	igazgatóhelyettes, oktatási referens
Szakorvosok	szenvedélybetegségek megelőzéséhez kapcsolódó tevékenység segítése	egészségnevelési munkacsoport vezetője, szakorvosok
RÉV	drogprevenciós tevékenység	igazgatóhelyettes
Más közoktatási intézmény	közös akciók, sportprogramok, kirándulások	programtól függően osztályfőnökök, testnevelők
Fenntartó	elvárások megfogalmazása források biztosításához segítség	iskolavezetés

➤ Anyagi erőforrások

Saját anyagi erőforrásaink nincsenek. Az egészségneveléssel összefüggő feladatokra pályázati úton ill. az alapítványunk révén kaphatunk támogatást.

Külső anyagi erőforrások: az I. Béla Alapítvány rendszeresen támogatja tanulóink sporttevékenységét, nyári táborokban való részvételét egyéni és csoportos támogatás keretében egyaránt.

Pályázatok: Az egészségneveléshez, a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltéséhez kapcsolódó pályázatok figyelése a nevelési igazgatóhelyettes feladata. Ő tájékoztatja a kollégákat a pályázati lehetőségekről és segít azok elkészítésében. Az iskolavezetés kiemelt feladata a forrásbővítő pályázati tevékenység.

1.3.2. Általános iskola



Tárgyi feltételek

Iskolánk a település központjában fő közlekedési út mellett helyezkedik el. Ez a helyzet nem ideális a következő szempontok miatt:

zajártalom
levegőszennyeződés
drogveszély
balesetveszély.

A tantermek mérete, megvilágítása megfelelő, otthonosabbá tételük, a berendezés folyamatos cseréje segíti egészségnevelési és esztétikai nevelési céljaink megvalósulását. A bútorzat cseréjénél szem előtt kell tartanunk az ergonómiai szempontokat is. Szükségessé vált a tantermek világításának korszerűbbé, egészségesebbé tétele.

A testnevelési óráknak, a testmozgásnak megfelelő szintere a sportcsarnok, a sportudvar, a fásított, játszósarkot tartalmazó iskolaudvar. A sportpálya felújításra szorul.

Humán erőforrások

Belső: az osztályfőnökök, szaktanárok, könyvtáros, gyermekvédelmi felelős, diákönkormányzati-vezető, vöröskeresztes szakkörvezető.

Külső: a szülői közösség, iskolaorvos, iskolafogász, védőnő, a helyi vöröskeresztes szervezet, sportegyesület, rendőrségi körzeti megbízott.

Anyagi erőforrások: az intézmény költségvetése, a községi és iskolai alapítvány, pályázati lehetőségek.

2. Alapelvek, jövőkép, célok, tartalmak

2.1 Gimnázium

➤ **Alapelveink**

A egészségnevelés terén az alábbi alapelveket kezeljük kiemelten; ezek tartalmát kell megvilágítanunk, nevelő munkánk során körbejárunk:

- az egészség érték
- az egészség a szomatikus, a pszichés és a szociális működések dinamikus egyensúlya
- az egészség optimalizálása a környezet optimalizálásával valósulhat meg
- az életmód komplex fogalom
- emberi jogok
- biológiai és társadalmi sokféleség
- toleráns viselkedés

➤ **Jövőképünk, hosszú távú célunk**

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy tanítványaink egészséges, kiegyensúlyozott, harmonikus életvitelű felnőtté váljanak.

Ezért diákjainkban ki kell alakítanunk

- az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető technikákat módszereket
- a teherbíró személyiség kialakulásához szükséges képességeket
- a szabadidő értékes eltöltésének igényét
- a pozitív énképet, önmagunk és az emberek különbözőségeinek elfogadását
- a harmonikus emberi kapcsolatokra való törekvést
- a környezettel harmonikus viszonyra törekvést
- a fizikai megterhelés elfogadását, a mozgás igényét
- a korábbi generációk értékeinek elfogadását

➤ **A célok eléréséhez szükséges készségek fejlesztése:**



- erőfeszítésre való képesség
- testi, szellemi, lelki képesség harmonikus fejlesztése
- sikeres fellépés képessége
- kritikai érzék fejlesztése, értékelés és mérlegelés
- konfliktuskezelés és megoldás
- alternatív, problémamegoldó gondolkodás, a veszélyhelyzetek elkerülésének képessége

➤ **A készségek, képességek fejlődését segítő tartalmak:**

- az életmód komplex fogalma: stressztűrés; stresszkezelés; kiegyensúlyozott szexualitás; egészséges táplálkozás; több mozgás; nem dohányzás; kevesebb alkoholfogyasztás; drogtagadás; időben orvoshoz fordulás; együttműködés az egészségüggyel; egyén környezettisztelete; személyi higiéné; baleset-megelőzés
- az életmód szerepe a betegségek megelőzésében (szív, érrendszeri, daganatos, mozgásszervi, alkohol- és drogfüggés betegségei, AIDS megelőzése)
- a dohányzás egészségkárosító hatásainak elfogadtatása
- rendszeres sportolás gyakorlata
- kamaszkori, ifjúkori testi-lelki változások
- a munka és pihenés helyes aránya
- a felnőttek életmódjának kritikai elemzése
- orvosi vizsgálatok, szűrések szerepe az egészségmegőrzésben, prevenció fontossága
- a siker és a család, családtervezés; felelős szexuális élet

➤ **Az egészségnevelés iskolai szemlélete**

Hazánkban a társadalmi szokások egy része (magas alkoholfogyasztás, mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás, passzív pihenés...), valamint a hitre épülő, tudományos alapokat nélkülöző, esetenként széles körben elterjedt nézetek automatikus elfogadása és terjesztése megnehezítik az egészségnevelés iránt elkötelezett szakemberek, pedagógusok munkáját.

Az oktatásnak-nevelésnek, a személyes példamutatásnak és hitelességnek döntő szerepe, ezért a pedagógusoknak kiemelt felelőssége van abban, hogy a szokások és nézetek az egészséges életmódra vonatkozóan pozitív irányba változzanak.

Az egészségnevelés a mi megközelítésünkben a közösség és egyéni magatartás befolyásolására irányul. Célja az életminőség javítása, az egészség megőrzése és a betegségek megelőzése. Segítenünk kell, hogy tanítványaink nagyobb kontrollal rendelkezzenek saját életük és egészségük felett. Ehhez megfelelő tudásra és olyan jártasságra van szükség, ami képessé teszi őket a kontrollra és a megfelelő döntéshozatalra.

Tankönyveink tartalmukban hordozzák azokat a tudományos alapokat, melyeket kiemelve, céltudatosan megerősítve tanulóink azonosulni tudnak azzal, hogy

AZ EGÉSZSÉG NEM A BETEGSÉG HIÁNYA, HANEM A TESTI, LELKI, SZELLEMI, SZOCIÁLIS JÓLÉT EGYENSÚLYI ÁLLAPOTA.

➤ **Egészségnevelési hagyományaink ápolása:**

- mindennapos testedzés feltételeinek biztosítása: szabadon választható többlet testnevelésórák biztosítása; iskolai sportkör működtetése (sportcsoportonként két óra/hét); sport-versenyeken való iskolai részvétel; konditerem; asztalitenisz-terem használatának biztosítása tanítási napokon.
- drogprevenció folytatása osztályfőnöki órákon, diáknapon
- egészséges életmódra vonatkozó akciók szervezése (pl. táplálkozási, dohányzásmentes napok)
- 3 napos „szöcsketábor” egészséges életmódot formáló programjainak szervezése
- osztálykirándulásokon természetjárás
- osztályfőnöki órák egészségnevelés témakörben
- Béla-napokon, diáknapokon egészséges életmóddal foglalkozó előadások

➤ **Fejlesztési terveink:**

- a nevelőtestület több tagjának megnyerése az egészségnevelő munkához
- iskolai egészségnap megrendezése
- az iskolai sportkör tevékenységének bővítése új sportággal taglétszámának növelése
- házi bajnokság megszervezése
- tantestületi belső képzés szervezése az interaktív módszerek, elsajátítására
- sporttevékenység (egyéni és csoportos) kiemelt elismerése
- az iskola parkjának hasznosítása a tanórákon (szabadtéri tanterem kialakítása)



- az iskolai erőszak megelőzése a Házi rend fegyelmező intézkedéseinek rendszerével, egyeztető eljárás lefolytatása, ha mégis bekövetkezik. A „jóvátétel” során egészségfejlesztési feladatok meghatározása

Egészségnevelési feladataink a gimnáziumban:

1. Higiénés magatartásra nevelés:

A személyi higiéniére nevelés területei:

- általános testápolás,
- egészséges öltözködés,
- fogápolás,
- serdülőkori higiénés problémák.

A tisztaság iránti tartós igény kialakítása.

A környezet-higiéniére való nevelés területei:

- a közvetlen tanulói környezet, az iskola higiéniéje,
- a lakás, a lakókörnyezet higiéniéje,
- a település higiéniéje.

2. Egészséges táplálkozásra nevelés:

A táplálkozás-élettani optimumra törekvés ösztönzése.

A korszerű táplálkozástechnika megismertetése.

A táplálkozás napi és évszakos ritmusának tudatosítása.

Megfelelő étkezési szokások kialakítására nevelés:

- az étkezések higiéniája,
- az étkezések esztétikája,
- az étkezések társas jellege.

Különböző csoportok eltérő táplálkozási sajátosságainak megismertetése.

3. Egészséges mozgásfejlődés biztosítása:

A rendszeres testmozgás, testedzés iránti igény felkeltése.

A sportolás szükségletté tétele.

A mozgás esztétikumának, örömszerző funkcióinak felismertetése.

Erőnlét, terheléstűrés, fittség, állóképesség egyéni fejlesztése

4. Balesetmegelőzésre, betegségek elkerülésére, az egészség megóvására nevelés:

Felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére és elkerülésére:

- az iskolában,
- a háztartásban,
- a közlekedésben.

Elsősegély-nyújtási ismeretek adása.

Beteggondozási alapismeretek nyújtása.

A gyógyításba és gyógyulásba vetett bizalomra nevelés.

A szűrővizsgálatok, a prevenció jelentőségének megismertetése.

5. Mentálhigiéné, krízisprevenció:

A lelki egészség megóvására nevelés.

A perszonalizációs és szocializációs folyamatok segítése.

A problémamegoldó, konfliktuskezelő, konfrontációtűrő-képesség fejlesztése.

az iskolai, kollégiumi erőszak megelőzésére irányuló értékorientáció

A pozitív jövőkép kialakulásának támogatása.

6. Függőséghez vezető szokások megelőzésére nevelés:

A függőséghez vezető motívumok, veszélyhelyzetek felismertetése.

Az egészséget veszélyeztető élvezeti szerek elutasítására nevelés.

7. Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés:

Folyamatos, reális önismeretre nevelés.

A társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése.

Elfogadó, toleráns magatartásra nevelés.

Felelős, örömteli párkapcsolatok kialakítására nevelés.

8. Családi életre, társra, szülővé nevelés:

A nemi szerepvállalásra való felkészítés.

Családtervezésre, gyermekgondozásra, gyermeknevelésre való felkészítés.

A család harmonikus életvitelének megtervezésére, megszervezésére való felkészítés.

A családi szerepek megélésére való nevelés.



2.2 Általános iskola

Feladataink

- mozgástevékenység – mozgási igényre nevelés
- higiénés magatartásra nevelés
- egészséges táplálkozásra nevelés
- a biztonság megőrzése: közlekedésbiztonságra nevelés, elsősegély-nyújtási ismeretek közvetítése, veszélyek felismerésének segítése
- családi életre nevelés: növekedés, változás, emberi szexualitás.
 - *a zaj és légszennyezés érdekében fák, cserjék ültetése az iskola környezetében*
 - *a növények gondozása, pótlása az iskola udvarán*
 - *parlagfű irtás az iskolához tartozó területeken*
 - *az iskolai játszótér felszereléseinek bővítése*
 - *szelektív hulladékgyűjtés*
 - *a tantermek dekorációja, élősarok kialakítása, növények gondozása*

Tanulásszervezési és tartalmi keretek:

- *meghívott vendégek egészségvédelmi előadásai*
- *alkohol és drogprevenció előadások*

Törekszünk a munkavégzéshez ideális légkör megteremtésére.

Megteszünk mindent annak érdekében, hogy nevelésünk a gyermeki személyiség egészére irányuljon.

Oktató-nevelő munkánk során figyelembe vesszük az egyéni képességeket.

Az egészségneveléssel összefüggő feladatok

A) Iskolai étkeztetés

Az étkezési szokások miatt sok a túlsúlyos, de a rendszertelenül, egészségtelenül táplálkozó fiatal is. Az iskolai étkeztetés milyensége és mennyisége ezért kiemelt figyelmet kell hogy kapjon. A kulturált étkezés lehetőségének biztosítása segíti nevelő munkánkat.

Az étkeztetés szervezésével igyekszünk kellő időt biztosítani az ebéd, a tízórai és az uzsonna elfogyasztására.

Jelenleg tudnak diétás ételt biztosítani a rászoruló gyermekeknek (diabétesz, liszt- vagy tejérzékenység).

Az étrend kialakításának fő szempontja az egészséges táplálkozásra való törekvés, valamint a gyerekek ízlése, igénye. Így törekszünk a gyerekek, közvetve a családok táplálkozási szokásainak alakítására.

B) A személyiség fejlesztése

E program részeként az alábbi területeken végzünk tudatos fejlesztő munkát:

- önismeret erősítése, az önelfogadás képességének kialakítása
- kudarcűrő képesség fejlesztése
- kapcsolatteremtési képesség fejlesztése
- akaraterő fokozása
- az igényes környezet kialakítására és fenntartására való törekvés erősítése
- az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése
- az öltözködési szokások, az ízlés alakítása.

A tudatos fejlesztő munka színtere a tanóra, és minden szervezett iskolai és iskolán kívüli esemény, rendezvény, program, ahol spontán lehetőség kínálkozik a fiataloknak egymással és a pedagógusokkal közös tevékenységére.

A szülők körében egyrészt a felvilágosító munka (értekezletek, kiadványok) útján, másrészt a saját gyermekük fejlődéséről, problémáiról szóló beszélgetések során tudjuk elveinket, az általunk elsőbbséget élvező értékeket közvetíteni.

C) Küzdelem az antihumánus szenvedélyek ellen, drogprevenció

Legfőbb célunk **tanulóinkat** olyan ismeretekkel, pszichésen megalapozott benső értékévé vált normakultúrával felruházni, amelynek segítségével egyértelműen elhárítják a személyiségük integritását veszélyeztető szerek használatát; valamint a társadalmi normákhoz igazodó, életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő szabadidős elfoglaltságok nyújtása.

A drogprevenció összetett személyiségfejlesztő munka, ezért abban a tantestület minden tagjának részt kell vennie, kiemelten fontos az osztályfőnökök szerepe. **Pedagógusainknak** tisztában kell lenniük a legális és illegális drogok fogyasztása mögött meghúzódó okokkal. Közre kell működniük a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában megszüntetésében. Tudniuk kell, mi a teendőjük, kompetenciájuk, ha szembesülnek a kábítószeres problémájával.

A **szülő, a család** a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett megelőző munkában, megfelelő előkészítés és információátadás után részvételükkel tudják támogatni az iskola programjait.

D) Mindennapos iskolai testedzés

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás-program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal járó technikai fejlődés az embereket olyan életmódra kényszeríti, amely a mozgásszegény életmód kialakulásához, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon iskolánkban, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai feladatokat valósítjuk meg:

- Minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás programunkban a tornateremben, a kondicionáló teremben, az iskolai sportudvaron, vagy a falu sportpályáján.
- Minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légzőrendszer megfelelő terhelése.
- Minden testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légzőtorna.
- A testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízülevédelem szabályainak betartását veszi alapul, külön figyelemmel kísérjük a fizikai teljesítménymérés testhelyezeteit, valamint a kondicionális képességfejlesztés során a legújabban elfogadott és javasolt gyakorlatokat alkalmazzuk.
- Minden testnevelési óra és az egyéb testmozgási alkalom jelentsen örömet és sikerélményt még az eltérő adottságú tanulók számára is.
- A testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatása minden testmozgási programban érvényesül.
- A testmozgás program iskolánkban életmód-sportokat, életminőség-javító sportokat is tartalmaz, és megtanít olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni.
- A testmozgás program figyelembe veszi a helyi sajátosságokat, hagyományokat, tartalmaz néptáncot, úszásoktatást, labdajátékokat, ütősportokat. Lehetőségeink szerint mindezek megvalósítása testnevelés órán, gyógytestnevelési órán, az iskolai sportkör keretein belül, valamint egyedi megvalósításban történik.
- A tanév során minden évfolyamon három kötelező testnevelés órát biztosítunk.
- Minden foglalkozás szerves részét képezi a játék.
- A testnevelés és a testmozgás összességében stresszoldó, lazító hatású, így a gyermekek személyiségfejlődését pozitívan befolyásolja.
- Az iskolaorvossal együttműködve a felmentett tanulók számát lehetőleg csökkentjük, a gyógytestnevelésre, valamint a könnyített testnevelésre utalt tanulóink számára megfelelő mozgásformát alakítunk ki.
- A tantestületben az alsó és a felső tagozatos nevelők szorosan kooperálnak a tanulók mindennapi egészségfejlesztő programja végrehajtásának érdekében.
- A szabadtéri és a tantermi órák aránya, a természeti erők felhasználása a tanulók edzettségi szintjének emelése érdekében történik.
- A testnevelési órákon a balesetmentes külső feltételek biztosítása érdekében a tanulók testnevelési ruházatot viselnek, melyet a házirendben szabályozunk.
- A közvetlen környezet átalakítása, értékmegőrzése érdekében a tanórákon és foglalkozásokon környezettudatos magatartást tanúsít mind a nevelő, mind a tanuló.



- Az egészséges életmódszemlélet kialakítása érdekében létrehozott egészségnevelési csoportnak tagja a testnevelő tanár is.
 - A tanulók fizikai teljesítményének mérését évi 2 alkalommal a HUNGAROFIT- tesztrendszer alapján az őszi és tavaszi időszakban a testnevelő tanárok koordinálják. A folyamatos mérések rendjét az aktuális tanmenetben rögzítjük.
- Az általános fizikai teherbíró-képesség mérésének fő célja az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése és tudatosítása az iskoláskorúak körében.

Mindennapos testmozgást biztosítása az általános iskolában

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontokat vesszük figyelembe:

- minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás-programban
- minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése
- minden testnevelési órán van gimnasztika, benne e biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna
- a testnevelési anyag egészében a gerinc- és ízületek védelme szabályainak betartása
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás programban
- a testmozgás-program életmód sportokat, életminőség-sportokat is megtanít, amelyeket egész életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében

Alsó tagozaton minden nap, minden osztályban biztosítjuk a napi rendszeres testmozgást. 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben heti 5 testnevelés órát tartunk.

Az **iskolaotthonos oktatás keretében** a napi tanítás folyamatát többször megszakítjuk 20-30 perces testmozgással. Ezt többségében a gyermekek igényéhez igazítva, az időjárástól függően többségében udvari játék formájában valósítjuk meg.

Az alsó tagozat évfolyamain – általában a második osztályban – **úszásoktatást** szervezünk a diákoknak.

A **felső tagozaton** 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben heti 5 testnevelés órát tartunk. Ezt egészítik ki az iskolai **tömegsport foglalkozások és az iskolai sportkörök** (atlétika, kézilabda, futball).

A **napköziben** a délutáni tanulást **játékos testmozgással, állóképesség fejlesztő foglalkozásokkal** egészítjük ki.

A mindennapos testmozgás érdekében, a még nagyobb mozgásigénnyel rendelkező gyerekeknek az alábbi lehetőségeket kínáljuk:

- alsó tagozaton, a napköziben évszakonkénti sportversenyek
- iskolai gyalogtúrák évszakonként
- osztályszintű kerékpártúrák szervezése
- A mindennapos testedzésre fordítandó óraszám a heti három testnevelés órán kívül 2x30 perc hetente, amikor nincs óratermi testnevelés. Ez sportjáték formájában valósul meg.
- Az iskolai sportkör foglalkozásait minden tanuló szabadon választhatja.
- Az egészségfejlesztő testmozgás és a preventív gerinctorna időtartama 30 perc.
- A foglalkozásokon a pedagógus vezeti a tanuló hiányzásait.

A napközit igénybevevő tanulóink délutáni programjuk részeként naponta tornatermi vagy udvari testnevelési foglalkozáson vehetnek részt.

Az egészségnevelés lehetséges szinterei

Iskolai programok

- Tanórai foglalkozások
 - Szaktárgyi órák témafeldolgozása (minden tantárgynak van konkrét csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez és így a drogprevencióhoz)
 - Osztályfőnöki órák (balesetvédelmi oktatás, konkrét témakörök feldolgozása, ismeretátadás, interaktív gyakorlatok és esetelemzések, melyekhez szükség esetén külső előadókat, szakembereket is lehet hívni).
- Tanórán kívüli foglalkozások
 - Napközis foglalkozások, melyek kiváló szinterei a személyiségfejlesztő játékoknak, gyakorlatoknak.
 - Délutáni szabadidős foglalkozások
Sportprogramok, számítógépterem használat, vetélkedők, versenyek, játékos programok, témával kapcsolatos filmvetítések.
 - Szülői értekezletek: osztály-, évfolyam- vagy iskolaszintű, esetleg külső előadó pl. orvos, pszichológus, rendőr, védőnő
 - Értekezletek, esetmegbeszélések, tréningek: elsősorban a pedagógusok számára, de a DÖK, illetve a szülők képviselőit is meghívhatjuk, amikor a program illetve a téma engedi.

Iskolán kívüli rendezvények

- Egészségügyi intézmények rendezvényeinek látogatása
- Továbbképzések
- Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz
- Kirándulások, túrák, sportprogramok, táborok.

Lehetséges programformák, módszerek

- szakkörök
- filmvetítés
- klubok, tematikus előadások
- kiscsoportos beszélgetések
- iskolarádió, iskolaújság, faliújság
- dramatikus játékok
- színjátszó kör
- sportprogramok, túrák, kirándulások
- könyvtári sarok
- Internet
- Disco (alkohol, cigaretta és drog nélkül)
- Diák-önkormányzati programok.

Az egészségneveléssel összefüggő egyéb programok, tevékenységek

- család gondozói, védőnői szolgálat igénybevétele
- egészségügyi szűrővizsgálatok (fogászat, hallás- és látásvizsgálat,...)
- egészségügyi felvilágosító előadások –védőnő szerepvállalása az osztályfőnöki órákon
- osztálykirándulások, táborok, túrák
- kreatív, cselekedtető akciók (faültetés, hulladékgyűjtés, tisztasági verseny, szemétszedés, plakátkészítés, ...)
- sportnap
- Bezerédj nap

Az egészségnevelés szinterei az általános iskolában összefoglalva:

Fő feladatok	Tevékenységek és szervezeti keretek	Sikerkritérium
Mindennapos testnevelés	tanórai keretbe építet 5 testnevelés óra	tanulók testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődése
Mindennapos testmozgás megszervezése	Minden évszakban szervezett tanulmányi kirándulás (csoport, osztály, iskola), bicikli/gyalog túra, úszásoktatás/korcsolya/lovaglás,	egészségfejlesztés, rendszeres fizikai aktivitás minden tanuló életében jelentős szerepet kapjon, mozgásaiban is művelt egyén nevelése



	sportversenyek, játékezzeményezés a szabadban, napközis időben irányított játékfoglalkozások.	
Az egészséges táplálkozás és kulturált étkezés gyakoroltatása	Tízórai, reggeli, ebéd – szokásalakítás Gyümölcsök, zöldségfélék, rostos italok az étlapon Szociális, környezeti és életviteli kompetenciát közvetítő témafeldolgozások tantárgyakba ágyazva. Étlap felülvizsgálat.	egészségfejlesztés, tehetséggondozás, élethosszig tartó, egészségtudatos, aktív életvezetésre motiválás
Az egészségügyi ismeretterjesztés fő területei	Tájékoztatók, prezentációk: a védőnők, iskolaorvos, fogorvos vezetésével. Témák: a védőoltások, a pubertáskori testi és lelki változások, egészségmegőrzés	tanulóközpontú személyiségfejlesztés
Személyi higiénés szokások kialakítása és gyakoroltatása	Napi tevékenységek (kézmosás, higiénés szokások, szellőztetés, kint tartózkodás, öltözködés)	kritikus gondolkodás fejlesztése
Egészségügyi szűrések rendje	Tisztasági szűrés. Egészségügyi szűrések: 1., 3., 5., 7. osztályokban az alábbi területeken: Látásvizsgálat Hallásvizsgálat Mellkasi térfogatmérés Magasság és súlymérés Színlátás Vérnyomás és pulzusmérés Orvosi státuszvizsgálat Védőoltások: 6. osztály: DI-PER-TE 8. osztály: Hepatitis B ellen Fogászati szűrés: a kijelölt osztály, a kijelölt napon vesz részt a szűrésen	önismeretet, az önkontroll fejlesztése
Egészségkép	Az éves program meghatározása minden tanév elején a feladattervben kerül rögzítésre. A program elemek meghatározásánál az általános iskola sajátosságait és a tanévre kijelölt feladatokat vesszük alapul.	Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat

3. Módszerek, tanulászserzés

- Érzelmi minták közvetítése élménygazdag helyzetek megteremtésével
- Viselkedési minták, példamutatás
- Döntési helyzetek biztosítása, problémamegoldás, konfliktuskezelés
- Ismeretek, tapasztalatok átadása
- Egyéni segítségnyújtás (S.O.S. láda, védőnői fogadóórák)
- Az együttműködő tanulási technikák előtérbe helyezése
- Irodalmi, képzőművészeti pályázatokon részvétel, kiállítások megtekintése, iskolai munkák kiállítása
- Versenyek, szakkörök
- Értékelés, jutalmazás megfelelő alkalmazása
- új tanulás szervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét , kooperatív stb.)

4. Eszközök

Folyamatosan frissítenünk kell az egészségneveléshez kapcsolódó szakkönyv- és CD tárat. A programok számára biztosítani kell a multimédiás eszközöket. A nyári táborokhoz, „szöcsketáborhoz” biztosítani kell a sporteszközöket is.

Hosszú távú tervünk, hogy a kis tornaterem helyett iskolánk sportudvarán egy olyan tornacsarnok épüljön, mely az iskola igényein túl a szomszédos kollégium és az északi városrész igényeinek is meg tud felelni (ld. Anyagi erőforrások alfejezet).

A versenyekhez biztosítjuk a szükséges felszerelést (pl. elsősegélynyújtáshoz).

5. Kommunikáció

Az egészségnevelés mint a magatartásra ható nevelési folyamat nem nélkülözheti a kommunikáció legkülönbözőbb módjait. Fontos, hogy az írott, a hallott és a látott információk közül diákjaink megfelelő kritikai érzékkel tudjanak válogatni, az értéktelent az értékestől képesek legyenek megkülönböztetni.

A kommunikáció csatornái:

belső formái:

- hirdetések
- iskolarádió
- faliújság
- iskolaújság
- honlapunk

külső formái:

- helyi sajtó
- tudományos folyóiratok
- televízió
- Internet

6. Továbbképzés

Az iskola az egészségnevelési területhez kapcsolódó külső továbbképzési lehetőségeket igénybe veszi.

Belső képzés keretében az egészségnevelési gyakorlatot, az alkalmazott módszereket tanulmányozzuk.

7. Minőségbiztosítás

7.1. Gimnázium

A természettudományi munkaközösség-vezető évente megtervezi az egészségnevelés tanévi feladatait. A tanév végén a tevékenységet értékeli. Az iskolaegészségügyi szolgálattal való hatékony együttműködés eredményeként az egészségnevelő munkába tevékenyen bekapcsolódik a védőnő: hetente egy alkalommal a gimnáziumban tevékenykedik. Éves munkatervéből adódó feladatokat a gimnázium is beépíti munkatervébe. A védőnő évente elemzi, értékeli a szűrővizsgálatok eredményét és erről a nevelőtestületnek beszámol; rendszeresen látogatja az osztályszintű, esetenként az évfolyamszintű szülői értekezleteket; prevenciós tevékenysége keretében ellátogat a szőcsketáborba, ahol előadást tart a diákoknak.

A tanulók fizikai képességének méréséhez a testnevelők értékelést készítenek, és feltöltik az erre szolgáló internetes felületre (NETFIT).

Az iskola-egészségügyi szolgálat az éves szűrési eredményekről a következő tanév elején a tantestületnek beszámol; a diákoknak és a szülőknek az eredményekről tanév elején írásban tájékoztatást nyújt.

7.2. Általános iskola

Az egészség- és környezetnevelési feladatok megvalósításában közreműködő munkacsoport alakul. A csoport – az iskolai munkaterv részeként az adott lehetőségeket figyelembe véve – elkészíti az egészségnevelési és környezeti nevelési programot. A félévi és az év végi értékelő nevelőtestületi értekezleten az iskolai munkaterv ezen része is megvitatásra, illetve elfogadásra kerül.

A csoport összetétele

- az intézményvezető vagy megbízottja
- biológia szakos tanár
- testnevelő, gyógytestnevelő tanár
- iskolaorvos
- védőnő
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- DÖK vezető
- körzeti megbízott

8. Az intézmény baleset-megelőzésre vonatkozó terve:

Tevékenység	Módszer	Felelősök	Határidő
Általános balesetvédelmi helyzetek, szabályok az iskolában.	Baleset megelőzésére, felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére, elkerülésére. Tilos és elvárható magatartásformák ismertetése életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően.	Osztályfőnökök - az ismertetés tényét, tartalmát dokumentálni kell.	Szeptember, első tanítási nap.
Közlekedési eszközzel és közlekedési eszköz nélküli - szabályos közlekedés - elsajátítása, alkalmazásának fontossága.	A közlekedés elmélete és gyakorlata. /Biztonságos átkelés az úttesten, gyalogos és tömegközlekedési szabályok, kerékpározás szabályai, útburkolati jelek. / Versenyeken, rajz pályázatokon való részvétel,	Osztályfőnökök Technika – rajz tanárok	Szorgalmi évenként egy óra vagy szükség szerint. Témaköröknek megfelelően. Lehetséges pályázatokhoz kapcsolódóan.
Baleset megelőzés az iskolán kívül, külső helyszíneken.	Tanulmányi kirándulások, nyári táborok. Balesetveszélyes helyzetek a víz mellett, vizeken.	Osztályfőnökök Kísérőtanárok	Az aktualitásnak megfelelően.
Balesetvédelem a szakórákon	Kémia, fizika óra: a kísérletekhez szükséges anyagok és eszközök szakszerű, balesetmentes használata. Testnevelés: a sporttevékenységek sérülések nélküli végzése. Technika órákon: a munkafolyamatok szakszerű végzése	Szaktanárok	Első tanórán, folyamatos
Elsősegélynyújtás oktatása.	Egészségtan modul keretében.	Biológia tanárok	A modul anyagába építve.

A gimnázium és az általános iskola Környezeti Nevelési Programja

„...a kemény, de előrelátó demokratikusságra nem annyira az ösztöneink és logikánk taníthatnak meg jobban (hisz az ellenkezőjére ugyanúgy taníthatnak), hanem a természet.”
(Mészöly Miklós)

1. Helyzetkép

1.1. Gimnázium

1.1.1. Belső környezet: az iskola

Ki-k dolgozhat a maga hivatásában a „környezet” – a világ és az ember jövője érdekében. A legfontosabb azonban a nevelés.” – valljuk mi is Sólyom László gondolatait. Településünk és iskolánk a környezeti nevelés érdekében feladatokat és lehetőségeket is bőségesen kínál. A kisvárosi lehetőségek, a természeti környezet, a védett területek közelsége, az iskolaudvar pozitív hatású. Ugyanakkor a diákok is hű visszatükrözői a környezetkultúra társadalmi szintjének. A XXI. század globális kihívásai, az európai uniós csatlakozás történelmi lehetősége, társadalmi és egészségügyi problémáink, a több évtizedes lemaradás hátrányainak felszámolását igényli. E tevékenységünkhöz a fiatal generáció lehet a legfontosabb katalizáló erő. Sikerességünk e téren nem a tárgyi feltételek hiányán múlik. Az iskola fizikai megjelenése a tanulás forrásaként is szolgálhat. A fenntarthatóság elveinek megfelelő működése a személyes, a csoportos és a közösségi felelősségvállalás terepe is lehet. Szaktermeink tárgyi felszereltsége megfelelő, az iskola tisztaságára, esztétikus megjelenésére, természetes anyagok használatára eddig is nagy gondot fordítottunk. Sok területen tudunk még attitűdváltással eredményeket elérni (iskolarádió, iskolai honlap, szabadidős tevékenység, büfé, energia- és papír-használat). A szülőkkel való jó kapcsolatunk az e területen való együttműködés lehetőségeit is kínálja. ÖKOISKOLAKÉNT számos területen nagy hangsúlyt kap a környezeti nevelés, és fenntarthatóság pedagógiájának elvei: szaktárgyak, természettudományos emelt szintű képzés, szakkör, tehetséggondozás, nemzetközi kapcsolatok, versenyek szervezése, jeles napok rendezvényei, új tanulásszervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét).

1.1.2. Fizikai környezet

Az iskola épülete betonból készült, lapos tetős, energetikai szempontból nem ideális. A nagy ablakok esztétikailag előnyösek, de az erős fény miatt gyakran árnyékolni kell. A tanév végén nagy a hőség, emiatt a munkavégzés hetekig nagy erőpróbát jelen. A B épület sötét. A szellőztetési lehetőségek adottak, a csendes környezet nagy értékünk. Udvarunk ideális, bár több lehetőséget rejt, mint amennyit kihasználunk. A burkolatok esztétikusak, sok helyen fából készültek, de néhány terem sajnos PVC-vel borított. A folyosón sok a zöld növény, kertünk rendezett, ápolt. A fényforrásokat jó lenne energiatakarékosabbra cserélni. A folyosókon elhelyezett papír- és műanyag-gyűjtőkkel a szelektív hulladékgyűjtést szeretnénk erősíteni. Az iskolai büfé és a fogyasztási szokások zöldítése fontos, de nagy ellenállásba ütköző feladataink. Az étkeztetést más intézmény szolgáltatja, így hatásunk csak mérsékelt lehet.



1.1.3. Külső környezet

A város, a városkörnyék természeti, kulturális értékekben gazdag. Ezek megismertetésében, megszerettetésében is támaszkodhatunk hagyományainkra. Az értékek és problémák megismertetése eddig is szerepelt tevékenységi rendszerünkben. A közlekedésből adódó levegőszennyezés, az erózió és porterhelés, az atomerőművel kapcsolatos ismeretek beépültek tantárgyainkba. A városi rendezvényeken való részvétellel a helyi cselekvési lehetőségek igényének alakítása a célunk. A vidéki tanulók saját településeinek, lakóhelyeinek értékjellegét érdemes erősíteni. A régióban való gondolkodás új feladat számunkra.

1.1.4. Erősségeink:

- a természeti környezet közelsége
- településünk emberléptékűsége
- jó szociális környezet (szülők, civil szervezetek)
- kipróbált, használt kommunikációs csatornák
- mindennapos munkakapcsolat különböző intézményekkel (múzeumok, közművelődési, oktatási, nemzeti parki igazgatóság, civil szervezetek, önkormányzat)
- személyes kapcsolatok
- iskolánk arculata
- hagyományaink, eddigi sikereink
- a már kidolgozott taneszközeink
- a tantestület környezeti nevelés és fenntarthatóság elvei iránti elkötelezett tagjai
- iskolavezetés innovációs irányultsága
- iskolánk tárgyi feltételei

1.1.5 Gyengeségeink:

- a környezeti nevelés időigényes tevékenység
- anyagi eszközök szűkössége
- szemléleti tényezők
- társadalmi környezet ellenhatása
- érdekeltség hiánya

1.2. Általános iskola

Lsd. az egészségnevelési programban

2. Erőforrások

2.1. Gimnázium

2.1.1. Belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat, a fenntarthatóságra nevelés célkitűzéseit. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet, részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.

Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti és fenntarthatóságra nevelést célzó tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés.
Ökoiskolai munkacsoport (munkaközösség)	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az ökoiskolai kritériumrendszerhez igazodó éves munkatervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását.	Lehetőséget ad a különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására (témahét, versenyek, akciók, kiállítások, jeles napok eseményei stb.)
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások azonnali „kibeszélésére” osztályközösségi szinten (pl. törvényi intézkedések, egészséges táplálkozás, reklámok hatásai, életmód kérdései stb.)
Diákönkormányzatot segítő tanár	Tagjai az ökoiskolai munkacsoportnak. Lehetőségük van a környezeti nevelés egészségnevelési területeinek erősítésére.	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.
Iskolaorvos	Előadások tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok munkáját.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával (pl. hivatalos levelek, pénzügyi adminisztráció, pályázati elszámolások)	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékoságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, vizesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés, stb.	Zöldítési program, szelektív hulladékgyűjtés (terv)
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kezdeményezések.	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása. Bevonásuk a fenntarthatóság pedagógiájával kapcsolatos programokba.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az iskola falain.

2.1.2. Külső erőforrások

Intézmény, szervezet	A kapcsolat formája, tartalma	Iskolai képviselő, kapcsolat-tartó	A szervezet képviselője
Más közoktatási intézményekkel kapcsolat	általános iskolákkal: nyílt napok, kiállításainkon látogatás	ig., igh., munkaközösség-vezető	ig., igh., munkaközösség-vezető
Önkormányzat környezetvédelmi referense	akciók	munkaközösség-vezető	tisztségviselő
Egyetemek, főiskolák oktatói	előadások, rendezvények	ig., igh., munkaközösség-vezető	oktatók
Duna- Dráva Nemzeti Park	szakmai előadások, terepgyakorlatok	ig., munkaközösség-vezető	ig.
MME helyi csoportja	terepgyakorlatok, túrák	biológiai tanárok	egyesület vezetője
Alisca Terra	hulladék elszállítás	Ökoiskola munkacsoport vezető	képviselő
Zöldtárs Alapítvány	pályázatok, programok	ig., munkaközösség-vezető	képviselő
GWP Magyarország	pályázatok, versenyek	ig., munkaközösség-vezető	szervező
Kutató Diákok Országos Szervezete (Kutdiak)	pályázatok, versenyek	ig., munkaközösség-vezető	szervező
Magyarhoni Földtani Társulat	pályázatok, versenyek	ig., munkaközösség-vezető	szervező
országos környezeti nevelési szervezetek			
KOKOSZ	versenyek	szaktanárok	képviselő
Körny. Nev. Iskola Hálózat	Hírlevél	szaktanárok	képviselő
Országos Öko-Iskola Hálózat	tagság	munkaközösség-vezető	képviselő
közművelődési intézmények			
könyvtárak, könyvtári olvasó, művelődési központ	segédanyagok, pályázatok, versenyek kiírása	igh.	Képviselő
média	tájékoztatás	ig., igh.	Képviselő
helyi, regionális üzemek			
Vízmű	Szakmai látogatások	ig., munkaközösség-vezető	ig.
helyi szolgáltatók víz szennyvíz hulladéklerakó hulladékégető távhőszolgáltató közlekedési vállalat	valamennyivel alkalmanként kapcsolat, versenyek, látogatások, bemutatók	ig., munkaközösség-vezető	Képviselő

2.2. Általános iskola

A) Nem anyagi erőforrások:

1. Iskolán belüli együttműködés

Pedagógusok: az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Tanulók: feladatuk, hogy vigyázzanak környezetükre, figyelmeztessék társaikat a kulturált magatartásra (tisztasági verseny).

Szülők: fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk közvetíteni kíván.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak: példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas takarítószerkeket használunk, az iskola működtetésében takarékos megoldásokat alkalmazunk.

2. Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó: célunk, hogy a fenntartó a lehetőségeihez mérten finanszírozza a környezetnevelési programot (pl. fásítás, parkosítás).

Civil szervezetek: a helyi Horgászegyesülettel, a Medina-Dalmand Vadásztársasággal konkrét környezetvédelmi feladatok megvalósítása (pl. vadetetés, vadak megfigyelése, a horgászto környékének rendben tartása).

B) Anyagi erőforrások

1. Saját erőforrás: a) az intézményi költségvetés

Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat is el kell végezni, amelyek a környezetbarát és kulturált környezet megteremtését, a környezetkímélő működtetést szolgálják.

b) alapítvány

A Szedres Községért Alapítvány céljaival összhangban támogathatja a táborokban való részvételt (rászorultsági alapon).

2. Külső erőforrás:

a) bérbeadás

Az iskola különböző helyiségeinek bérbeadásából, bérleti díjából fordíthat bizonyos összegeket környezeti nevelésre.

b) pályázatok

Pályázatok figyelésével, lehetőségeik kihasználásával.

Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek.

A természettudományi előadóban elzárt helyre kerültek a vegyszerek, ezeket folyamatosan pótolni kell. Megfelelő vegyi elszívó teszi biztonságosabbá a kísérletek elvégzését.

A helyi tanterv figyelembevételével új eszközöket kell beszereznünk.

Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális eszközök álljanak a tanulók és a pedagógusok rendelkezésére.

3. Alapelvek, jövőkép, célok

3.1. Hosszú távú célok

Iskolánk nevelési tevékenységének célja a harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a nevelői hatások változatosságának és a tehetség sokféle formájának elismerése; a természetnek, a Földnek működési és szervezeti egésznek, mint pótolhatatlan értéknek tisztelete és megőrzésének igénye és felelőssége. A harmóniára való törekvés igényének alakításával szeretnénk segíteni az egyéni és közösségi életminőség javulását. Célunk, hogy diákjaink környezettudatos állampolgárrá, az értékeket tudatosan választó felnőttekké váljanak. A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését (Nat), valamint óvja, védje a természetes és épített környezetét és olyan életvitelt alakítson ki, amely mentes a számára káros ártalmaktól. A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat. (Ezek jelentését, tartalmát, megvalósulási módját több oldalról kell megvilágítanunk)

- az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- a környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- a Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye
- a körfolyamatok jelentősége, szerepe a természetben és a társadalomban
- a bioszféra komplex rendszere
- a „természet jobban tudja” elv
- az ember része a bioszférának
- a közösség a természet életformája
- az ember különleges faj
- „a fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak”.
- felelősség önmagunk, fajtársaink, jelenlegi, múltbeli, jövőbeli élőlények és a környezet vonatkozásaiban
- természettisztelő magatartás
- fejlődés, növekedés
- életminőség elv
- szükségletek, fogyasztás, termelés
- kooperáció és tolerancia
- a sokféleség mint érték
- holisztikus elv
- egyéni cselekvési igény, beleszólás, részvétel
- elővigyázatosság elve
- környezettudatosság
- környezetbiztonság
- gazdaság-társadalom-környezet együttese, kapcsolata
- globális, regionális és helyi összefogás

3.2. A céljaink eléréséhez a következő készségek kialakítása, fejlesztése szükséges:

- problémaérzékenység
- kreativitás
- problémamegoldó gondolkodás
- alternatív lehetőségek igénye
- kritikus véleményalkotás
- konfliktuskezelési technikák



- együttműködés
- tolerancia
- értékelés, mérlegelés készsége
- állampolgári részvétel és cselekvési igény.

3.3. Konkrét célok

Minden tantárgy óráin teljesítsük az alkalmazott kerettanterv környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési követelményeit. A nem tanórán szervezett munkanapokon is jelenjen meg a fenntarthatóság elve és gyakorlata. Az iskola működésében minden lehetőséget igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítására. Minden tanulónk ismerje meg településünk értékeit. Évente vegyen részt minden tanuló legalább egy nem kötelező programon.

3.4. Környezeti nevelési, ökoiskolai munkaterv

Évente az éves munkaterv részeként környezeti nevelési, ökoiskolai munkatervet készítünk, melyben rögzítjük a fejlesztési célkitűzéseket, kiemelt tevékenységeinket, feladatainkat és éves eseménynaptárunkat.

Ökoiskola célkitűzéseink

- Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.
- Olyan tájékozott és tevékeny tanulókat nevelni, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.
- Az ökológiai nevelés során a tanulókat megismertetni azokkal a jelenlegi folyamatokkal, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon felismertetni a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit. Megértetni a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá.
- Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén

Az általános iskolánk lehetőségei a környezeti nevelés tantervi tervezésében

- az osztályfőnöki órák témái között az ember és környezete kapcsolatára vonatkozóak megtervezése
- a környezetismeret, a hon- és népismeret; a társadalomismeret; a természetismeret tantervi modul környezeti szemléletű megvalósítása
- a hagyományos tanórai foglalkozásoktól eltérő, környezethez illeszkedő tanulásszervezési módok kialakítása
- olyan cselekedtető módszerek alkalmazása, amelyek segítik a tanulók együttműködő tanulását, a valóságos problémák megoldásában, kezelésében való közreműködését, amelyek tevékeny és örömteli megismerést kínálnak
- olyan taneszközök választása, amelyek megfelelnek a fenntarthatóság pedagógiájának



4. Tanulásszervezési módok

4.1. Minden tanulót érintő tevékenységek

➤ Tantárgyak – tanórák

A tanulók fejlesztését a helyi természeti és kulturális értékek megismertetését is szolgáló feladatokkal, példákkal végezzük. A házi feladatokban, dolgozatokban, tehetséggondozásban is meg kell nyilvánulnia e szemléletnek.

A hagyományos tantárgyi szemlélettel szakítanak a projektek, melyeket a megyei, országos és a nemzetközi programokban bonyolítunk nagy sikerrel a környezet (és egészségvédelem) témák feldolgozásával.

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását;
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket);
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását;
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre;
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük;
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére;
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit.

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség;
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával;
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével.

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott autentikus, érdeklődési körüknek megfelelő szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit;
- teremtsenek kapcsolatot az interneten keresztül célnyelvi fórumokkal (anyanyelvi beszélőkkel, honlapokkal);
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni;
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön.

A tanulóknál

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben;
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják;
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával;
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni.

A tanulóknál

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás;
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára;
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra;



- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni;
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá;
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat.

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel;
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére;
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától;
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket;
- értsék meg, hogy a társadalom földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet;
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit.

A tanulóknak

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény;
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére;
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség.

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően;
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;

- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat.

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód;
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség.

Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait;
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat;
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében.

A tanulókat

- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására;
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában;
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében.

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait;
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban;
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek;
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát;
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit;
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére;
- Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira;
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak;
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően;
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését;
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre;
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

Filozófia

A tanulók



- értsék meg, hogy a filozófia történetén keresztül megmutatható az ember és természet egységének megbomlása;
- lássák, hogy milyen módon alakult ki az ember természet feletti uralomra- jutása;
- érzékeljék, hogy hogyan alakult ki a mai társadalmak manipulált fogyasztása;
- legyenek képesek követni az értékek alakulását a különböző történelmi korokban;
- véleményezze az értékrend-változás negatív következményeit;
- értsék meg, hogy csak akkor őrizhetők meg környezetünk életfeltételei, ha észszerűen használjuk azokat és tisztelettel közelítünk hozzá.

A tanulóknak

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek;
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban;
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért.

Tánc és dráma

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel;
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.);
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül;
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket.

Informatika

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket;
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre;
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai teszteket;
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen;
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket;
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait;
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások);
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével;
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit.

Testnevelés és sport

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket;
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve;
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek;
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat.

A tanulóknban

- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását;
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására;
- segítse az egészséges napi-heti-évszakos életritmus kialakulását.

➤ Osztályfőnöki tevékenység

A fiatalok osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok bővülnek, e tennivalók körül is egyre több a bizonytalanság. Az osztályfőnök személyisége, és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. A környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása. Az általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Az osztályfőnök összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti az iskolában. Ilyenek a táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túl-csomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciókban való közös részvétel is kiegészítheti és összefűzheti az egyes szaktárgyakat.

Az osztályfőnöki órák témájának kínálata akkor hatékony, ha az legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs programnak felel meg. Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együtt-gondolkodását kívánja meg.

9. évfolyam - Életvezetés, életvezetési szokások a családban; életviteli szokásaink a múltban, a jelenben, és merre haladunk?

A felgyorsult változások az életvezetésre is kihatnak. Sokszor a régi tapasztalat már nem használható. Át kell tekinteni az egyes folyamatokat, s fel kell vázolni a lehetséges forgatókönyveket.

10. évfolyam - Testi, lelki problémák; a megoldás módjai

Iskolai egészségügyi nap keretében részletesen kapott információk osztályszintű megbeszélése. A szükségszerűen felmerülő problémákra – részben az értékrendek bizonytalanná válása miatt – sokszor hibás válaszok születnek: búskomorság, lelki betegség, depresszió, alkohol, drog. Az okok keresése mellett a fiziológiai hatások ismerete, a nehézségek érzékeltetése támpontokat adhat. Szemléltethető statisztikákon, videofilmeken, személyes találkozásokon keresztül.

11. évfolyam - A média szerepe. A tájékoztatás erkölcsé. Hirdetés, reklám.

A reklám-pszichológia tudománya. Szinte nincs perc, hogy mindez ne lenne jelen életünkben. A hatásmechanizmus megismerése helyre- billentheti a befolyásolhatóságot. Az elemzés csökkenti e technikák erejét. Az iskolaújság, az iskolarádió jó terep a gyakorlásra. Az előzőekben összegyűlt tapasztalatok környezetünkről és a médiahírek össze-hasonlítása fontos útmutatás az alapos odafigyelésre, kritikai értékelésre.

12. évfolyam - Intézmények. Civil szervezetek.

Mennyire hatékony azok feladata, hatásköre és struktúrája? Hibáink kiküszöbölésére különböző törvényeket hozunk, ám olykor áthágják azokat. Felelős állampolgárként tiltakozunk ez ellen. Miképpen gyakorolhatjuk környezeti jogainkat? A drámajáték segítheti a különböző szerepek tartalmi megközelítését, az álláspontok, vélemények, lehetőségek átgondolását:

- a tanulók közvetlen környezeti problémáinak, megoldási javaslatainak eljuttatása az önkormányzathoz;
- városunk civil szervezeteinek megismertetése;
- megelőző környezetvédelemmel foglalkozó helyi, és országosan ismert szervezetekkel való együttműködés.

➤ **Nem tanórai szervezésű munkanapok**

- Minden évben 8-12 km-es túrát szervezünk a környékre. Célunk egy-egy természeti érték megismertetése és a terület környezetvédelmi problémáira való érzékenyítés.
- névadóról való megemlékezés, Béla-nap
- diáknap
- jeles napok
- iskolai szintű rendezvényt, kiállítást, vetélkedőt, akciót szervezünk 1-3 jeles napon, vagy kapcsolódunk a város akciójához
- témanap, témahét megtartása

➤ **Rejtett tanterv**

Az iskolai megjelenésnek környezetbarát jellege, a természetes anyagok jelenlétének növelése, a díszítőelemek szellemisége szükséges követelmény. Ezen kívül különösen figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- tanári példamutatás alapja a környezeti nevelési tevékenységnek is
- takarítás, világítás;
- hulladékok kezelése, szelektív gyűjtés, komposztálás a környezet kímélést szolgálja;
- szárazelemgyűjtést propagáljuk;
- víz- és energiafogyasztás, anyag és energiaminimalizálás igénye;
- tanösvény – iskolakert gondozása;



- madárbarát kert gondozása.

➤ **Osztálykirándulás**

Az iskola nevelési rendszerének megfelelően a közösségformáláson kívül a környezeti tartalmakat szolgáló nevelési lehetőségeket kihasználjuk. Ennek érdekében a lehetőségek figyelembe vétele mellett törekszünk arra, hogy a mindenkor 9. évfolyamos tanulók erdei iskolában töltsék az osztálykirándulást vagy a környezettudatosságra nevelő programmal színesítsék a kirándulást, amely az együttes tevékenységre alapozva nemcsak a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést biztosítja, hanem aktív, megismerő tevékenységekre épülve mélyíti, gazdagítja a tanulóink ismereteit hazánk természeti és kulturális értékeiről.

4.2. Nem minden tanulót érintő tevékenységek

➤ **Komplex természettudományos program:**

Emelt óraszámú képzésben kínáljuk a 9-10. évfolyamon

➤ **Tehetséggondozás – versenyek**

Országos versenyek közül a következőkre készítünk fel: Kitaibel Pál, Bugát Pál, Curie, Lóczy-versenyek, Jakucs László, Földtudományi diákkonferencia, TUDOK, Ifivízdíj

Megyei egyéni és csapatversenyeken indítjuk tanulóinkat.

Iskolai versenyeket szervezünk.

Akciók, projektek megvalósításában veszünk részt: szeméthyűjtés

5. Módszerek

A környezeti nevelés módszertani szakirodalma gazdag, ezekből a következő szempontok szerint választunk:

- a tanulói aktivitást igénylő módszerek előtérbe helyezése: projekt módszer
- szenzitív pedagógia
- érzelmi minták közvetítése élmény gazdag helyzetek megteremtésével
- viselkedési minták közvetítése, példamutatás
- önismeret fejlesztése
- döntési helyzetek biztosítása
- ismeretek, tapasztalatok közvetítése
- az egyéni, kiscsoportos és nagycsoportos, tömeges hatás megfelelő alkalmazása
- a nevelői tevékenység mellett adekvát módon alkalmazandó a tanulói és együttes tevékenységek kombinálása
- irodalmi, képzőművészeti pályázatok, kiállítások
- terepi formák

6. Taneszközök

- ami már rendelkezésünkre áll: tankönyvek, segédkönyvek, szemléltető- és mérőeszközök
- amire szükségünk lenne: környezetvédelmi szakirodalom, segédkönyvek, munkafüzetek, mérőeszközök, a csoportmunkához megfelelő mennyiségben - előnyben kívánjuk részesíteni a kompetenciaalapú oktatás módszerein alapuló tankönyveket
- zöld könyvtár – zöld sarok a folyóiratok, szakkönyvek számára
- komposztáló
- vízminőségi, talajminőségi, levegőminőségi vizsgálatokhoz gyors tesztek, vegyszerek

- meteorológiai mérésekhez eszközök

7. Kommunikáció

7.1. Gimnázium

7.1.1. Iskolán belüli:

Alapvetően a diákok szervezésében működő kommunikációs eszközök, de fontos az iskolavezetés és a tanári kar támogatása.

- zöld faliújság
- iskolarádió
- iskola honlapja(Ökoiskolai célkitűzésként külön menüpont)
- médiaszakkör
- informális csatornák
- hirdetések

7.1.2. Iskolán kívüli:

Az ilyen kommunikációt használva elsősorban a helyi média lehet a partnerünk. Különösen a látványos, jelentős programjaink esetében egy kapcsolattartó személy tájékoztatja a városi televíziót, újságot és a megyei napilapot az aktuális rendezvényekről, eseményekről. Az iskolai évkönyvben megjelenő cikkekkel, diákmunkákkal a lakosok környezettel kapcsolatos ismereteit bővítjük. Az iskolai honlap lehetőségeit kihasználva folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket (iskolai dolgozók, szülők, lakosság, régi diákok, iskolafenntartó).

7.2. Általános iskola

- a) Iskolán belüli
 - kiselőadások tartása megfelelő szemléltető eszközökkel
 - iskolarádió felhasználása
 - faliújságon közölt információk
 - szórólapok
 - Internet
 - könyvtárhasználat
- b) Iskolán kívüli
 - környezetvédelmi cikkek feldolgozása újságokból
 - környezetvédelmi problémákról megjelent tudósítások feldolgozása
 - környezetvédelemről szóló rádió és TV hírek feldolgozása, értelmezése
 - közvetlen környezeti problémák felmérése, együttműködés a fenntartó önkormányzattal
 - helyi TV

8. Minőségfejlesztés

8.1. Gimnázium

Az értékelés, ellenőrzés e nevelési területen a hagyományos eljárások átértékelését igényli. A következő módon tervezzük mérni a sikerességet és elégedettséget:

- kérdőíves felmérés évente
- a nem kötelező rendezvényeken résztvevők számának 5%-os növekedését tartjuk



kívánatosnak.

- a pedagógusok környezeti nevelői munkájának értékelésére kritériumrendszert dolgozunk ki, amelyben megjelenik a fenntarthatóságra nevelés terén végzett munka, példamutatás, az alkalmazás gyakorisága.

8.1. Általános iskola

Az iskola környezetnevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér a más területeken alkalmazottaktól, mert a környezetnevelés a szakmai ismeretek mellett erőteljesebben közvetít egy viselkedésmódot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyaknál a helyi tantervbe építjük be.

Környezet- és egészségnevelési munkacsoportot működtetünk.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési program megvalósítása elsősorban a tantestület elkötelezettségén, a személyes példamutatáson és azon múlik, hogy mennyire sikerül a családokat az általunk képviselt értékek és követelmények mellé állítani.

9. Továbbképzések

9.1. Belső:

Az iskolavezetés a szakkönyv és folyóirat beszerzéssel támogatja a tanári önképzést. Tantestületi értekezletet, munkaközösségi megbeszéléseket tartunk, nevelésfilozófiánk és gyakorlatunk összevetésére. A fenntarthatóságra nevelés témakörében tantestületi műhelymunkát, előadásokat szervezünk. A nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak számára belső képzést tartunk.

9.2. Külső:

Előadásokon, konferenciákon, a fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos továbbképzéseken való részvétel támogatása a nem természet-tudományos munkaközösségek tagjai előnybe részesítéséve



TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK RENDJE

AZ OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI
SZEKSZÁRDI I. BÉLA GIMNÁZIUM

2021

TARTALOMJEGYZÉK

1. ÁLTALÁNOS FOGALMAK.....	1
2. VIZSGALEÍRÁSOK	2
Állampolgári ismeretek	2
Biológia/ Biológia (egészségtan)/ Biológia– egészségtan	2
Digitális kultúra	2
Dráma és színház	3
Edzéselmélet	3
Életpálya-építés	4
Ének-zene	4
Etika	4
Fizika	5
Földrajz	5
Idegen nyelv/Élő idegen nyelv.....	5
Informatika.....	6
Kémia	6
Magyar nyelv és irodalom	6
Matematika	6
Mozgóképkultúra és médiaismeret	7
Művészetek	7
Patrónusi foglalkozás	7
Sport és szervezetei	7
Sportági ismeretek.....	8
Sportegészségtan.....	8
Sportetika.....	8
Sportpszichológia.....	8
Sporttörténet	9
Tanulásmódszertan.....	9
Technika, életvitel és gyakorlat/ Életvitel és gyakorlat	9
Természettudomány	9
Testnevelés/	10
Testnevelés és sport.....	10
Testnevelés-elmélet.....	10
Történelem.....	10

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek.....	10
Vizuális kultúra	11
3. VIZSGAKÖVETELMÉNYEK.....	12
3.1 Állampolgári ismeretek.....	12
3.2 Biológia/ Biológia (egészségtan)/Biológia-egészségtan Biológia/ Biológia (egészségtan)	12
3.3 Digitális kultúra	14
3.4 Dráma	15
3.5 Edzéselmélet	15
3.6 Életpálya-építés.....	16
3.7 Ének-zene.....	16
3.8 Etika.....	16
3.9 Fizika.....	16
3.10 Földrajz.....	21
3.11 Idegen nyelv/ Élő idegen nyelv	23
Angol nyelv.....	23
Német nyelv	28
Olasz nyelv.....	38
Francia nyelv	41
Holland nyelv.....	43
Orosz nyelv.....	46
3.12 Informatika	54
3.13 Kémia	55
3.14 Magyar nyelv és irodalom.....	56
3.15 Matematika	57
3.16 Mozgóképkultúra és médiaismeret.....	65
3.17 Művészetek.....	67
3.18 Patrónusi foglalkozás.....	69
3.19 Sport és szervezetei.....	69
3.20 Sportági ismeretek	69
3.21 Sportegészségtan	69
3.22 Sportetika	70
3.23 Sportpszichológia	70
3.24 Sporttörténet.....	70
3.25 Tanulásmódszertan	70

3.26	Technika, életvitel és gyakorlat/ Életvitel és gyakorlat.....	70
3.27	Természettudomány	70
3.28	Testnevelés és sport	71
3.29	Testnevelés-elmélet	72
3.30	Történelem	72
3.31	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	73
3.32	Vizuális kultúra.....	73

A jelen mellékletben nem rögzített részleteket a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet tartalmazza.

1. ÁLTALÁNOS FOGALMAK

Tanulmányok alatti vizsgák

Az osztályozó vizsgát, a különbözeti vizsgát, valamint a pótló és javítóvizsgát együtt: tanulmányok alatti vizsgának nevezzük.

Osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsgával a félévi, ill. az év végi osztályzatok megállapítása történik. Intézményünkben osztályozó vizsgát tesznek azok a tanulók, akik arra jelentkeznek, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel. Pl. iskolaváltáskor, vagy egyik tanulmányi területről egy másikra átmenetkor az addig nem tanult vagy alacsonyabb fokon tanult tárgyakból teendő számonkérés.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

2. VIZSGALEÍRÁSOK

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Állampolgári ismeretek	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet.								
Biológia/Biológia (egészségtan)/ Biológia–egészségtan	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott témákból összeállított tételsorból húz egyet.								
Digitális kultúra	Időtartam	–	10 perc	60 perc	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	20%	80%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői	Az gyakorlati vizsga előkészített gépteremben kerül megszervezésre. A vizsgafeladatok rövid, a lényegi ismereteket tartalmazó feladatok, melyeknek az adott időszak témaköreiből kell állniuk, a teljesség igénye nélkül. A szóbeli tevékenység során a kimaradt témakörökre vonatkozó, röviden megválaszolható kérdésekből összeállított kérdéssorra kell válaszolni.								

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Dráma és színház	Időtartam	–	15 perc	15 perc	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	60%	40%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet. A gyakorlati feladatot a szaktanár jelöli ki a tanév gyakorlati anyagának megfelelően.								
Edzéselmélet	Időtartam	–	10 perc		80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.								

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Életpálya-építés	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet.									
Ének-zene	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	33%	67%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának zeneelméleti és zenetörténeti ismeretei alapján kerül összeállításra. A szóbeli vizsga három részből áll. Egyik részben zeneelméleti és zenetörténeti kérdések szerepelnek. A tanuló a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörök alapján összeállított tételsorból húz egyet. A szóbeli vizsga második rész feladata egy szabadon választott népdal, vagy műdal eléneklése az adott év tananyagából.									
Etika	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból, témaköreiből kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet.									

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Írásbeli		Szóbeli	
Fizika	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	60%	40%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői		Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. .A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott témákból összeállított tételsorból húz egyet.								
Földrajz	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői		Az írásbeli vizsga első részében atlasz használata nélkül topográfiai feladatokat kell megoldani (10perc). Az írásbeli vizsga második részében a földrajzi környezet ismeretanyagához kapcsolódó és az ismeretek alkalmazását igénylő gyakorlati jellegű feladatokat (pl. grafikon-elemzés) tartalmazó feladatlapot kell megoldani A vizsgakövetelményekben megfogalmazott témákból összeállított tételsorból húz egyet. A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. a felkészüléshez középiskolai földrajz atlasz használható								
Idegen nyelv/Élő idegen nyelv	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	78%	22%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői		Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek.								

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Informatika	Időtartam	–	10 perc	60 perc	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	20%	80%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői		A gyakorlati vizsga előkészített gépteremben kerül megszervezésre. A vizsgafeladatok rövid, a lényegi ismeretek tartalmazó feladatok, melyeknek az adott időszak témaköreiből kell állniuk, a teljesség igénye nélkül. A szóbeli tevékenység során a kimaradt témakörökre vonatkozó, röviden megválaszolható kérdésekből összeállított kérdéssorra kell válaszolni.							
Kémia	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői		Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek.							
Magyar nyelv és irodalom	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői		Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból, témaköreiből kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet.							
Matematika	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői		Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek.							

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret	Időtartam	60 perc	–	Projekt	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50	–	50%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. Projekt feladatot a szaktanár jelöli ki a tanév gyakorlati anyagának megfelelően.									
Művészetek	Időtartam	60 perc	–	Projekt	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	–	50%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. Projekt feladatot a szaktanár jelöli ki a tanév gyakorlati anyagának megfelelően.									
Patrónusi foglalkozás	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet.									
Sport és szervezetei	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.									

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Sportági ismeretek	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői		A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.								
Sportegészségtan	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői		A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.								
Sportetika	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői		A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.								
Sportpszichológia	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői		A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.								

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Sporttörténet	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.									
Tanulásmódszertan	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet.									
Technika, életvitel és gyakorlat/Életvitel és gyakorlat	Időtartam	–	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörökből összeállított tételsorból húz egyet.									
Természettudomány	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott témákból összeállított tételsorból húz egyet.									

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Testnevelés/ Testnevelés és sport	Időtartam	–	10 perc	60 perc	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	33%	67%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	A gyakorlati vizsga anyaga az adott tanév tematikai egységeiből kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.									
Testnevelés-elmélet	Időtartam	–	10 perc		80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	100%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	A szóbeli vizsgán elméleti kérdések szerepelnek.									
Történelem	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	60%	40%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek.									
Történelem, társ- dalmi és állampolgári ismeretek	Időtartam	60 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	60%	40%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. A szóbeli vizsgán elméleti kérdések, és az elmélet tudásán alapuló feladatmegoldások szerepelnek.									

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Vizuális kultúra	Időtartam	60 perc	–	Portfólió	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	–	50%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői		Az írásbeli vizsga egy feladatsort tartalmaz, mely az adott év tananyagának feladataiból kerül kiválasztásra. Portfólió feladatot a szaktanár jelöli ki az tanév gyakorlati anyagának megfelelően.							

3. VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

3.1 Állampolgári ismeretek

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: A család, a családi szocializáció A család gazdálkodása és pénzügyei Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem Bankrendszer, hitelfelvétel Vállalkozás és vállalat

3.2 Biológia/ Biológia (egészségtan)/Biológia-egészségtan

Biológia-egészségtan

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
10. évfolyam	A tanuló legyen tisztában a biológia tárgyával és módszereivel, ismerje az egyed szerveződési szintjeit, a vírusokat, a prokarióták felépítését, működését, az alacsonyabb rendű eukarióták általános jellemzőit, a sejtfonalas, teleptestes és álszövetes testfelépítésű növényeket, gombákat és szivacsokat, az állati sejtet és a főbb szövettípusok jellemzőit, a csálánozók, férgek, puhatestűek, ízelt-lábúak, tüskésbőrűek, elő- és fejgerinchúrosok, gerincesek testfelépítését és működését, a gerincesek nagy csoportjait, az állatok viselkedését, a növényi sejt szerveződési formáit illetve a valódi növények csoportjait, szerveit és életét.
11. évfolyam	A tanuló ismerje az ökológia tárgyát, az élőlények környezetének, az ökoszisztémának a fogalmát, legyen tisztában a tápláléklánc felépítésével, a biomok típusaival és jellemzőivel. A tanuló legyen tisztában a sejtek kémiai felépítésével, elektronmikroszkópos szerkezetével és anyagcseréjével, az öröklődés molekuláris és sejtbiológiai alapjaival. A tanuló ismerje a genetikai alapfogalmakat és az öröklődési folyamatokat.
12. évfolyam	A tanuló ismerje az emberi szervezetben a táplálkozás, a légzés, a kiválasztás, a vér és a vérkeringés, a szaporodás működését és szabályozását, ismerje az ember egyedfejlődését és növekedését, legyen tisztában a szervezet immunológiai szabályozásával, az immunválasz alapjaival, a biológiai evolúció mechanizmusával, valamint a rendszerbiológia és az evolúció fogalmakkal, legyen képes elvégezni a témakörökhöz kapcsolódó kísérleteket.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A tanuló ismerje a biológia tárgyát és módszereit. Legyen tisztában a biológiai témájú kísérletek tervezésének folyamatával, legyen rálátása a biológia tudományterületeinek fejlődésére, történetére, az egyes tudományterületek témájára.
10. évfolyam	A tanuló legyen tisztában a biológia tárgyával és módszereivel, ismerje az egyed szerveződési szintjeit, a vírusokat, a prokarióták felépítését, működését, az alacsonyabb rendű eukarióták általános jellemzőit, a sejtfonalas, teleptestes és álszövetes testfelépítésű növényeket, gombákat és szivacsokat, az állati sejtet és a főbb szövettípusok jellemzőit, a csálánozók, férgek, puhatestűek, ízelt-

	lábúak, tüskésbőrűek, elő- és fejgerinchúrosok, gerincesek testfelépítését és működését, a gerincesek nagy csoportjait, az állatok viselkedését, a növényi sejt szerveződési formáit illetve a valódi növények csoportjait, szerveit és életét.
11. évfolyam	A tanuló ismerje az ökológia tárgyát, az élőlények környezetének, az ökoszisztémának a fogalmát, legyen tisztában a tápláléklánc felépítésével, a biomok típusaival és jellemzőivel. A tanuló legyen tisztában a sejtek kémiai felépítésével, elektronmikroszkópos szerkezetével és anyagcseréjével, az öröklődés molekuláris és sejtbiológiai alapjaival. A tanuló ismerje a genetikai alapfogalmakat és az öröklődési folyamatokat. A tanuló tudja alkalmazni a biológiai kutatási módszereket iskolai keretek között.
12. évfolyam	A tanuló ismerje az emberi szervezetben a táplálkozás, a légzés, a kiválasztás, a vér és a vérkeringés, a szaporodás működését és szabályozását, ismerje az ember egyedfejlődését és növekedését, legyen tisztában a szervezet immunológiai szabályozásával, az immunválasz alapjaival, a biológiai evolúció mechanizmusával, valamint a rendszerbiológia és az evolúció fogalmakkal, legyen képes elvégezni a témakörökhöz kapcsolódó kísérleteket.

Biológia/ Biológia (egészségstan)

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: A biológia tudománya Az élővilág egysége, a felépítés és működés alapelvei A sejt és a genom szerveződése és működése Sejtek és szövetek Élet és energia Az élet eredete és feltételei A változékonyság molekuláris alapjai Egyedszintű öröklődés A biológiai evolúció A Föld és a Kárpát-medence értékei Ember és bioszféra – fenntarthatóság
10. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Az emberi szervezet felépítése és működése I. Testkép, testalkat, mozgásképesség II. Anyagforgalom III. Érzékelés, szabályozás Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai A viselkedés biológiai alapjai, a lelki egyensúly és a testi állapot összefüggése Az egészségügyi rendszer, elsősegélynyújtás Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége Nem alap óraszám további témái: Az élet keletkezése, fajok kialakulása Biológiai evolúció Élőlények környezete Élettelen környezeti tényezők Az élővilág övezetessége Biomok élővilága Környezetvédelem Fenntartható fejlődés Kárpát-medence élővilága Európa élővilága Távoli kontinensek élővilága A XXI. század környezeti problémái
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak

12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak

3.3 Digitális kultúra

Alap óraszám:

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata Információs társadalom, e-Világ Mobiltechnológiai ismeretek Szövegszerkesztés Számítógépes grafika Multimédiás dokumentumok készítése A digitális eszközök használata Mesterséges intelligencia – Robotika (választott témakör)
10. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Online kommunikáció Publikálás a világhálón Táblázatkezelés Adatbázis-kezelés
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően : Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata Információs társadalom, e-Világ Mobiltechnológiai ismeretek Szövegszerkesztés Online kommunikáció Táblázatkezelés Adatbázis-kezelés A digitális eszközök használata Publikálás a világhálón

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata Információs társadalom, e-Világ Mobiltechnológiai ismeretek Szövegszerkesztés Számítógépes grafika Multimédiás dokumentumok készítése A digitális eszközök használata Mesterséges intelligencia – Robotika (választott témakör) Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata Szövegszerkesztés Számítógépes grafika Multimédiás dokumentumok készítése A digitális eszközök használata Mesterséges intelligencia – Robotika (választott témakör) Geo-digitális kultúra tagozaton: Geo-informatika alapismeretek Geo-informatikában használt online adatbázisok kezelése
10. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Online kommunikáció

	Publikálás a világhálón Táblázatkezelés Adatbázis-kezelés Mesterséges intelligencia – Robotika (választott témakör) Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata Publikálás a világhálón Táblázatkezelés Adatbázis-kezelés Mesterséges intelligencia – Robotika (választott témakör) Geo-digitális kultúra tagozaton: Saját térképek és adatbázisok kezelése térinformatikai program segítségével
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata Információs társadalom, e-Világ Mobiltechnológiai ismeretek Szövegszerkesztés Online kommunikáció Táblázatkezelés Adatbázis-kezelés A digitális eszközök használata Publikálás a világhálón
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata Szövegszerkesztés Táblázatkezelés Adatbázis-kezelés Publikálás a világhálón Komplex problémamegoldás

3.4 Dráma és színház

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9/AJKP	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Rögtönzés és együttműködés Az alapvető drámai konvenciók megismerése és alkalmazása Színházi, dramaturgiai alapfogalmak alkalmazása Történetek szerkesztése és előadása a dráma eszköztárával A színház- és drámatörténet kiemelkedő korszakai Történetek feldolgozása a dráma eszköztárával Az irodalom és a társművészetek kapcsolata

3.5 Edzéselmélet

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	A tanulók ismerjék a kondicionális és a koordinációs képességek fogalmát, megjelenési formáit és fejlesztési lehetőségeit. A versenyhelyzet és a rajtállapot optimalizálásának szükségessége váljon belső motivációvá. A tanulóknak tudatosodjon a bemelegítés fontossága, önállóan is legyenek képesek bemelegítő gyakorlatokat végezni

3.6 Életpálya-építés

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9/AJKP	Vizsgakövetelmények: A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Önismeret Matematika Kommunikáció Életvitel Életpálya-ismeretek - pályaaorientáció

3.7 Ének-zene

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A tanuló el tudjon énekelni 5-6 népdalt, népdalelemzési szempontok szerint be tudja sorolni régi vagy új stílusba. Ismerje a reneszánsz, a barokk, és a klasszicizmus általános jellemzőit, jellegzetes műfajait. Korstílusonként három zeneszerző nevével és munkásságával legyen tisztában. Ismerje a következő fogalmakat: népballada, siratóének, modális hangsorok, dúr és moll hármashangzatok, gregorián ének, históriás ének, orgonapont, szimfonikus zenekar.
10. évfolyam	A tanuló el tudjon énekelni, és népdalelemzési szempontok szerint régi vagy új stílusba be tudjon sorolni 5 népdalt, amelyek mások, mint az előző évben. Ismerje a népzenei dialektusterületeket. Ismerje a romantika általános jellemzőit, jellegzetes műfajait. Ismerje a késő romantika és a XX. század irányzatait. Legyen tisztában az alábbi zeneszerzők életével és munkásságával: Schubert, Schumann, Brahms, Mendelssohn, Liszt, Chopin, Csajkovszkij, Muszorgszkij, Erkel, Debussy, Schönberg, Gerschwin. Hallás után ismerje fel a z alábbi műveket: Brahms: V. Magyar tánc, Schubert: Pisztráng ötös, Liszt: Szerelmi álmok, Csajkovszkij: Diótörő, Muszorgszkij: Egy kiállítás képei, Erkel: Bánk bán – Hazám, hazám. Ismerje a XX. századi könnyűzene jellegzetes előadóit, és ismertebb dalait: Elvis Presley, ChuckBerry, BuddyHolly, Beatles, Rolling Stones, Illés, Omega, Metro, LGT, Fonográf.

3.8 Etika

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	A tanulók ismerjék az erkölcsi értékrend legfontosabb elemeit. Ismerjék azokat az értékeket, magatartás-szabályokat és beállítódásokat, amelyeknek a közmegegyezés kitüntetett erkölcsi jelentőséget tulajdonít. A helyi tantervben előírt fogalmak és egyéb tartalmak a következő témakörökben: Alapvető etika. Egyén és közösség. Korunk kihívásai.

3.9 Fizika

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	Ismerje a változó mozgás általános fogalmát, értelmezze az átlag- és pillanatnyi sebességet. Ismerje a gyorsulás fogalmát, vektor-jellegét. Tudja ábrázolni az s-t, v-t, a-t grafikonokat. Tudjon egyszerű feladatokat megoldani Tudja Newton II. törvényét, ismerje az erő SI-mértékegységét és annak származtatását. Ismerje a tehetetlen tömeg fogalmát. Ismerje a lendület fogalmát, vektor-jellegét, a lendületváltozás és az erőhatás kapcsolatát. Tudja a lendülettételt Ismerje, és tudja alkalmazni a

	tanult egyszerű erőtvényeket.Legyen képes egyszerű feladatok megoldására és a kapott eredmény kísérleti ellenőrzésére néhány egyszerű esetben:állandó erővel húzott test;mozgás lejtőn, a súrlódás hatása;mérleg a liftben, a súlytalanság állapota.. Ismerje az erő forgató hatását, a forgatónyomaték fogalmát, a merev test egyensúlyának kettős feltételét.Legyen képes egyszerű számítások, mérések, szerkesztések elvégzésére. A tanuló értse a fizikai munkavégzés fogalmát, legyen képes egyszerű feladatok megoldására.A fogalmak ismerete és értelmezése gyakorlati példákon. Tudja egyszerű zárt rendszerek példáin keresztül értelmezni a mechanikai energiamegmaradástörvényét.Tudja, hogy a mechanikai energiamegmaradás nem teljesül súrlódás, közegellenállás esetén, mert a rendszer mechanikailag.
10. évfolyam	Ismerje a Coulomb-féle erőtvényt, legyen képes összehasonlítást tenni a gravitációs erőtvénnyel Ismerje a mező fogalmát, és létezését fogadja el anyagi objektumként. Tudja, hogy az elektromos mező forrása/i a töltés/töltések. Ismerje a mezőt jellemző térerősség és a térerősség-fluxus fogalmát, értse az erővonalak jelentését.Ismerje a homogén elektromos mező fogalmát és jellemzését.Ismerje az elektromos feszültség fogalmát.Tudja, hogy az elektrosztatikus mező konzervatív, azaz a töltés mozgatása során végzett munka nem függ az úttól, csak a kezdeti és végállapotok helyzetétől.Legyen képes homogén elektromos térrel kapcsolatos elemi feladatok megoldására. a matematikai formula hasonlósága és a kölcsönhatások közti különbség szempontjábólA tanuló ismerje az elektromos áram fogalmát, mértékegységét, mérését. Tudja, hogy az egyenáramú áramforrások feszültségét, pólusainak polaritását nem elektromos jellegű belső folyamatok (gyakran töltésátrendeződéssel járó kémiai folyamatok) biztosítják.Ismerje az elektromos áramkör legfontosabb részeit, az áramkör ábrázolását kapcsolási rajzon. Legyen képes egyszerű áramkörök összeállítására kapcsolási rajz alapján. Tudja Ohm törvényét. Legyen képes egyszerű számításokat végezni Ohm törvénye alapján, a számítás eredményét tudja egyszerű mérésekkel ellenőrizni.Ismerje a telepet jellemző elektromotoros erő és a belső ellenállás fogalmát, Ohm törvényét teljes áramkörre.Tudja értelmezni az elektromos áram teljesítményét, munkáját.Legyen képes egyszerű számítások elvégzésére. Tudja értelmezni a fogyasztókon feltüntetett teljesítményadatokat Tudja bemutatni az áram mágneses terét egyszerű kísérlettel.Ismerje a tér jellemzésére alkalmas mágneses indukcióvektor fogalmát. Legyen képes a mágneses és az elektromos mező jellemzőinek összehasonlítására, a hasonlóságok és különbségek bemutatására.Tudja értelmezni az áramra ható erő mágneses térben.Ismerje az egyenáramú motor működésének elvét. Ismerje a Lorentz-erő fogalmát és tudja alkalmazni néhány jelenség értelmezésére (katódsugárcső, ciklotron Ismerje a hőtágulás jelenségét szilárd anyagok és folyadékok esetén. Tudja a hőtágulás jelentőségét a köznap életben, ismerje a víz különleges hőtágulási sajátosságát) Tudja, hogy a gázok döntő többsége átlagos körülmények között az anyagi minőségüktől függetlenül hasonló fizikai sajátságokat mutat. Ismerje az ideális gázok állapotjelzői között felírható összefüggést, az állapotegyenletet és tudjon ennek segítségével egyszerű feladatokat megoldani. Ismerje a tanuló a belső energia fogalmát, mint a gáz-részecskék energiájának összegét. Tudja, hogy a belső energia melegítéssel és/vagy munkavégzéssel változtatható. Ismerje a termodinamika I. főtétele mint az energiamegmaradás általánosított megfogalmazását.Az I. főtétel alapján tudja energetikai szempontból értelmezni a gázok korábban tanult speciális állapotváltozásait. Kvalitatív példák alapján fogadja el, hogy az I. főtétel általános természeti törvény, ami fizikai, kémiai, biológiai, geológiai folyamatokra egyaránt érvényes. Ismerje a hőtán II. főtétele és tudja, hogy kimondása tapasztalati alapon történik. Tudja, hogy a hőtán II. főtétele általános természettörvény, a fizikán túl minden természettudomány és a műszaki tudományok is alapvetőnek tekintik.Ismerje az olvadás, fagyás fogalmát, jellemző paramétereit (olvadáspont, olvadáshő). Legyen képes egyszerű kalorikus feladatok megoldására, mérések elvégzésére. Ismerje a fagyás és olvadás szerepét a mindennapi életben.
11. évfolyam	Tudja, hogy a harmonikus rezgés dinamikai feltétele a lineáris erőtvény. Legyen képes felírni a rugón rezgő test mozgásegyenletét Tudja, hogy a rezgésidőt a test tömege és a rugóállandó határozza meg. Legyen képes a rezgésidő számítására és az eredmény ellenőrzésére méréssel. Tudja, hogy a kis kitérésű fonalinga mozgása harmonikus rezgésnek tekinthető, a lengésidőt az inga hossza és a nehézségi gyorsulás határozza meg. Ismerje a longitudinális és transzverzális hullámok fogalmát Ismerje a terjedési sebesség, a hullámhossz és a periódusidő kapcsolatát.Tudja, hogy a hullámok akadálytalanul áthaladhatnak egymáson. Ismerje az állóhullám fogalmát és kialakulásának

	feltételét. Tudja, hogy a hang mechanikai rezgés, ami a levegőben longitudinális hullámként terjed. Ismerje a hangmagasság, a hangerősség, a terjedési sebesség fogalmát. Értelmezze a váltakozó feszültség keletkezését mozgásindukcióval. Ismerje a szinuszosan váltakozó feszültséget és áramot leíró függvényt, tudja értelmezni a benne szereplő mennyiségeket. Ismerje Lenz törvényét. Ismerje a váltakozó áram effektív hatását leíró mennyiségeket (effektív feszültség, áram, teljesítmény). Értse, hogy a tekercs és a kondenzátor ellenállásként viselkedik a váltakozó áramú hálózatban. Ismerje sajátosságát, hogy nem csupán az áram és feszültség nagyságának arányát változtatja, de a két függvény fázisviszonyait is módosítja. Ismerje a nyugalmi indukció jelenségét és tudja azt egyszerű jelenségbemutató kísérlettel szemléltetni. Ismerje Faraday indukciós törvényét és legyen képes a törvény alkalmazásával egyszerű feladatok megoldására. Tudja értelmezni Lenz törvényét a nyugalmi indukció jelenségeire. Értelmezze a transzformátor működését az indukciótörvény alapján. Tudjon példákat a transzformátorok gyakorlati alkalmazására. Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tudja, hogy az elektromágneses hullámok fénysebességgel terjednek, a terjedéséhez nincs szükség közegre. Egyszerű jelenség-bemutató kísérlet alapján tudja magyarázni, hogy távoli, rezonanciára hangolt rezgőkörök között az elektromágneses hullámok révén energiaátvitel lehetséges fémes összeköttetés nélkül. Értse, hogy ez az alapja a jelek (információ) továbbításának. Ismerje a geometriai optika legfontosabb alkalmazásait. Értse a leképezés fogalmát, tükrök, lencsék képalkotását. Legyen képes egyszerű képszerkesztésekre és tudja alkalmazni a leképezési törvényt egyszerű számításos feladatokban. Ismerje és értse a gyakorlatban fontos optikai eszközök (periszkóp, egyszerű nagyító, mikroszkóp, távcső, szemüveg) működését. Legyen képes egyszerű optikai kísérletek, mérések elvégzésére (lencse fókusz távolságának meghatározása, hullámhosszmérés optikai ráccsal).. Ismerje a Bohr-féle atommodell kísérleti alapjait (spektroszkópia, Rutherford-kísérlet). Legyen képes összefoglalni a modell lényegét és bemutatni, mennyire alkalmas az a gázok vonalas színképeinek értelmezésére és a kémiai kötések magyarázatára. Ismerje az atommagot összetartó magerők, avagy az ún. „erős kölcsönhatás” tulajdonságait, tudja értelmezni a mag kötési energiáját. Ismerje a tömegdefektus jelenségét és kapcsolatát a kötési energiával. Kvalitatív szinten ismerje az atommag cseppmodelljét. Ismerje a radioaktív bomlás típusait, a radioaktív sugárzás fajtáit és megkülönböztetésük kísérleti módszereit. Tudja, hogy a radioaktív sugárzás intenzitása mérhető. Ismerje a felezési idő fogalmát és ehhez kapcsolódóan tudjon egyszerű feladatokat megoldani. Ismerje a Naprendszer jellemzőit, a keletkezésére vonatkozó tudományos elképzeléseket. Tudja, hogy a Nap csak egy az átlagos csillagok közül, miközben a földi élet szempontjából meghatározó jelentőségű. Ismerje a Nap legfontosabb jellemzőit: a Nap szerkezeti felépítését, belső, energiatermelő folyamatait és sugárzását, a Napból a Földre érkező energia mennyiségét (napállandó). Népszerű szinten ismerje a Naprendszerre vonatkozó kutatási eredményeket, érdekességeket.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	Ismerje a változó mozgás általános fogalmát, értelmezze az átlag- és pillanatnyi sebességet. Ismerje a gyorsulás fogalmát, vektor-jellegét. Tudja ábrázolni az s-t, v-t, a-t grafikonokat. Tudjon egyszerű feladatokat megoldani. Tudja Newton II. törvényét, ismerje az erő SI-mértékegységét és annak származtatását. Ismerje a tehetetlen tömeg fogalmát. Ismerje a lendület fogalmát, vektor-jellegét, a lendületváltozás és az erőhatás kapcsolatát. Tudja a lendület-tétel. Ismerje, és tudja alkalmazni a tanult egyszerű erő-törvényeket. Legyen képes egyszerű feladatok megoldására és a kapott eredmény kísérleti ellenőrzésére néhány egyszerű esetben: állandó erővel húzott test; mozgás lejtőn, a súrlódás hatása; mérleg a liftben, a súlytalanság állapota.. Ismerje az erő forgató hatását, a forgatónyomaték fogalmát, a merev test egyensúlyának kettős feltételét. Legyen képes egyszerű számítások, mérések, szerkesztések elvégzésére. A tanuló értse a fizikai munkavégzés fogalmát, legyen képes egyszerű feladatok megoldására. A fogalmak ismerete és értelmezése gyakorlati példákon. Tudja egyszerű zárt rendszerek példáin keresztül értelmezni a mechanikai energiamegmaradástörvényét. Tudja, hogy a mechanikai energiamegmaradás nem teljesül súrlódás, közegellenállás esetén, mert a rendszer mechanikailag.

10. évfolyam	Ismerje a Coulomb-féle erőtvénnyt, legyen képes összehasonlítást tenni a gravitációs erőtvénnyel. Ismerje a mező fogalmát, és létezését fogadja el anyagi objektumként. Tudja, hogy az elektromos mező forrása/i a töltés/töltések. Ismerje a mezőt jellemző térerősség és a térerősség-fluxus fogalmát, értse az erővonalak jelentését. Ismerje a homogén elektromos mező fogalmát és jellemzését. Ismerje az elektromos feszültség fogalmát. Tudja, hogy az elektrosztatikus mező konzervatív, azaz a töltés mozgatása során végzett munka nem függ az úttól, csak a kezdeti és végállapotok helyzetétől. Legyen képes homogén elektromos térrel kapcsolatos elemi feladatok megoldására. a matematikai formula hasonlósága és a kölcsönhatások közti különbség szempontjából. A tanuló ismerje az elektromos áram fogalmát, mértékegységét, mérését. Tudja, hogy az egyenáramú áramforrások feszültségét, pólusainak polaritását nem elektromos jellegű belső folyamatok (gyakran töltésátrendeződéssel járó kémiai folyamatok) biztosítják. Ismerje az elektromos áramkör legfontosabb részeit, az áramkör ábrázolását kapcsolási rajzon. Legyen képes egyszerű áramkörök összeállítására kapcsolási rajz alapján. Tudja Ohm törvényét. Legyen képes egyszerű számításokat végezni Ohm törvénye alapján, a számítás eredményét tudja egyszerű mérésekkel ellenőrizni. Ismerje a telepet jellemző elektromotoros erő és a belső ellenállás fogalmát, Ohm törvényét teljes áramkörre. Tudja értelmezni az elektromos áram teljesítményét, munkáját. Legyen képes egyszerű számítások elvégzésére. Tudja értelmezni a fogyasztókon feltüntetett teljesítményadatokat. Tudja bemutatni az áram mágneses terét egyszerű kísérlettel. Ismerje a tér jellemzésére alkalmas mágneses indukcióvektor fogalmát. Legyen képes a mágneses és az elektromos mező jellemzőinek összehasonlítására, a hasonlóságok és különbségek bemutatására. Tudja értelmezni az áramra ható erő mágneses térben. Ismerje az egyenáramú motor működésének elvét. Ismerje a Lorentz-erő fogalmát és tudja alkalmazni néhány jelenség értelmezésére (katódsugárcső, ciklotron). Ismerje a hőtágulás jelenségét szilárd anyagok és folyadékok esetén. Tudja a hőtágulás jelentőségét a köznap életben, ismerje a víz különleges hőtágulási sajátosságát. Tudja, hogy a gázok döntő többsége átlagos körülmények között az anyagi minőségüktől függetlenül hasonló fizikai sajátságokat mutat. Ismerje az ideális gázok állapotjelzői között felírható összefüggést, az állapotegyenletet és tudjon ennek segítségével egyszerű feladatokat megoldani. Ismerje a tanuló a belső energia fogalmát, mint a gáz-részecskék energiájának összegét. Tudja, hogy a belső energia melegítéssel és/vagy munkavégzéssel változtatható. Ismerje a termodinamika I. főtételét mint az energiamegmaradás általánosított megfogalmazását. Az I. főtétel alapján tudja energetikai szempontból értelmezni a gázok korábban tanult speciális állapotváltozásait. Kvalitatív példák alapján fogadja el, hogy az I. főtétel általános természeti törvény, ami fizikai, kémiai, biológiai, geológiai folyamatokra egyaránt érvényes. Ismerje a hőtan II. főtételét és tudja, hogy kimondása tapasztalati alapon történik. Tudja, hogy a hőtan II. főtétele általános természettörvény, a fizikán túl minden természettudomány és a műszaki tudományok is alapvetőnek tekintik. Ismerje az olvadás, fagyás fogalmát, jellemző paramétereit (olvadáspont, olvadáshő). Legyen képes egyszerű kalorikus feladatok megoldására, mérések elvégzésére. Ismerje a fagyás és olvadás szerepét a mindennapi életben.
11. évfolyam	Tudja, hogy a harmonikus rezgés dinamikai feltétele a lineáris erőtvénnyel. Legyen képes felírni a rugón rezgő test mozgásegyenletét. Tudja, hogy a rezgésidőt a test tömege és a rugóállandó határozza meg. Legyen képes a rezgésidő számítására és az eredmény ellenőrzésére méréssel. Tudja, hogy a kis kitérésű fonálinga mozgása harmonikus rezgésnek tekinthető, a lengésidőt az inga hossza és a nehézségi gyorsulás határozza meg. Ismerje a longitudinális és transzverzális hullámok fogalmát. Ismerje a terjedési sebesség, a hullámhossz és a periódusidő kapcsolatát. Tudja, hogy a hullámok akadálytalanul áthaladhatnak egymáson. Ismerje az állóhullám fogalmát és kialakulásának feltételét. Tudja, hogy a hang mechanikai rezgés, ami a levegőben longitudinális hullámként terjed. Ismerje a hangmagasság, a hangerősség, a terjedési sebesség fogalmát. Értelmezze a váltakozó feszültség keletkezését mozgásindukcióval. Ismerje a szinuszosan váltakozó feszültséget és áramot leíró függvényt, tudja értelmezni a benne szereplő mennyiségeket. Ismerje Lenz törvényét. Ismerje a váltakozó áram effektív hatását leíró mennyiségeket (effektív feszültség, áram, teljesítmény). Értse, hogy a tekercs és a kondenzátor ellenállásként viselkedik a váltakozó áramú hálózatban. Ismerje sajátosságát, hogy nem csupán az áram és feszültség nagyságának arányát változtatja, de a két függvény fázisviszonyait is módosítja. Ismerje a nyugalmi indukció jelenségét és tudja azt egyszerű jelenségbemutató kísérlettel szemléltetni. Ismerje Faraday indukciós törvényét és legyen képes a törvény alkalmazásával egyszerű feladatok megoldására. Tudja értelmezni Lenz törvényét.

	a nyugalmi indukció jelenségeire. Értelmezze a transzformátor működését az indukciótörvény alapján. Tudjon példákat a transzformátorok gyakorlati alkalmazására. Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tudja, hogy az elektromágneses hullámok fénysebességgel terjednek, a terjedéséhez nincs szükség közegre. Egyszerű jelenség-bemutató kísérlet alapján tudja magyarázni, hogy távoli, rezonanciára hangolt rezgőkörök között az elektromágneses hullámok révén energiaátvitel lehetséges fémes összeköttetés nélkül. Értse, hogy ez az alapja a jelek (információ) továbbításának. Ismerje a geometriai optika legfontosabb alkalmazásait. Értse a leképezés fogalmát, tükrök, lencsék képalkotását. Legyen képes egyszerű képszerkesztésekre és tudja alkalmazni a leképezési törvényt egyszerű számításos feladatokban. Ismerje és értse a gyakorlatban fontos optikai eszközök (periszkóp, egyszerű nagyító, mikroszkóp, távcső, szemüveg) működését. Legyen képes egyszerű optikai kísérletek, mérések elvégzésére (lencse fókusz távolságának meghatározása, hullámhosszmérés optikai ráccsal).. Ismerje a Bohr-féle atommodell kísérleti alapjait (spektroszkópia, Rutherford-kísérlet). Legyen képes összefoglalni a modell lényegét és bemutatni, mennyire alkalmas az a gázok vonalas színképének értelmezésére és a kémiai kötések magyarázatára. Ismerje az atommagot összetartó magerők, avagy az ún. „erős kölcsönhatás” tulajdonságait, tudja értelmezni a mag kötési energiáját. Ismerje a tömegdefektus jelenségét és kapcsolatát a kötési energiával. Kvalitatív szinten ismerje az atommag cseppmodelljét. Ismerje a radioaktív bomlás típusait, a radioaktív sugárzás fajtáit és megkülönböztetésük kísérleti módszereit. Tudja, hogy a radioaktív sugárzás intenzitása mérhető. Ismerje a felezési idő fogalmát és ehhez kapcsolódóan tudjon egyszerű feladatokat megoldani. Ismerje a Naprendszer jellemzőit, a keletkezésére vonatkozó tudományos elképzeléseket. Tudja, hogy a Nap csak egy az átlagos csillagok közül, miközben a földi élet szempontjából meghatározó jelentőségű. Ismerje a Nap legfontosabb jellemzőit: a Nap szerkezeti felépítését, belső, energiatermelő folyamatait és sugárzását, a Napból a Földre érkező energia mennyiségét (napállandó). Népszerű szinten ismerje a Naprendszerre vonatkozó kutatási eredményeket, érdekességeket.
12. évfolyam	Ismerje a változó mozgás általános fogalmát, értelmezze az átlag- és pillanatnyi sebességet. Ismerje a gyorsulás fogalmát, vektor-jellegét. Tudja ábrázolni az s-t, v-t, a-t grafikonokat. Tudjon egyszerű feladatokat megoldani. Tudja Newton II. törvényét, ismerje az erő SI-mértékegységét és annak származtatását. Ismerje a tehetetlen tömeg fogalmát. Ismerje a lendület fogalmát, vektor-jellegét, a lendületváltozás és az erőhatás kapcsolatát. Tudja a lendülettel. Ismerje, és tudja alkalmazni a tanult egyszerű erő törvényeket. Legyen képes egyszerű feladatok megoldására és a kapott eredmény kísérleti ellenőrzésére néhány egyszerű esetben: állandó erővel húzott test; mozgás lejtőn, a súrlódás hatása; mérleg a liftben, a súlytalanság állapota.. Ismerje az erő forgató hatását, a forgatónyomaték fogalmát, a merev test egyensúlyának kettős feltételét. Legyen képes egyszerű számítások, mérések, szerkesztések elvégzésére. A tanuló értse a fizikai munkavégzés fogalmát, legyen képes egyszerű feladatok megoldására. A fogalmak ismerete és értelmezése gyakorlati példákon. Tudja egyszerű zárt rendszerek példáin keresztül értelmezni a mechanikai energiamegmaradástörvényét. Tudja, hogy a mechanikai energiamegmaradás nem teljesül súrlódás, közegellenállás esetén, mert a rendszer mechanikailag. Tudja értelmezni az elektromos áram teljesítményét, munkáját. Legyen képes egyszerű számítások elvégzésére. Tudja értelmezni a fogyasztókon feltüntetett teljesítmény adatokat. Tudja bemutatni az áram mágneses terét egyszerű kísérlettel. Ismerje a tér jellemzésére alkalmas mágneses indukcióvektor fogalmát. Legyen képes a mágneses és az elektromos mező jellemzőinek összehasonlítására, a hasonlóságok és különbségek bemutatására. Tudja értelmezni az áramra ható erőt mágneses térben. Ismerje az egyenáramú motor működésének elvét. Ismerje a Lorentz-erő fogalmát és tudja alkalmazni néhány jelenség értelmezésére (katód sugárcső, ciklotron). Ismerje a hőtágulás jelenségét szilárd anyagok és folyadékok esetén. Tudja a hőtágulás jelentőségét a köznap életben, ismerje a víz különleges hőtágulási sajátosságát. Tudja, hogy a gázok döntő többsége átlagos körülmények között az anyagi minőségüktől függetlenül hasonló fizikai sajátosságokat mutat. Ismerje az ideális gázok állapotjelzői között felírható összefüggést, az állapotegyenletet és tudjon ennek segítségével egyszerű feladatokat megoldani. Ismerje a tanuló a belső energia fogalmát, mint a gáz-részecskék energiájának összegét. Tudja, hogy a belső energia melegítéssel és/vagy munkavégzéssel változtatható. Ismerje a termodinamika I. főtételét mint az energiamegmaradás általánosított megfogalmazását. Az I. főtétel alapján tudja energetikai szempontból értelmezni a gázok korábban tanult speciális állapotváltozásait. Kvalitatív példák

alapján fogadja el, hogy az I. főtétele általános természeti törvény, ami fizikai, kémiai, biológiai, geológiai folyamatokra egyaránt érvényes. Ismerje a hőtan II. főtétele és tudja, hogy kimondása tapasztalati alapon történik. Tudja, hogy a hőtan II. főtétele általános természettörvény, a fizikán túl minden természettudomány és a műszaki tudományok is alapvetőnek tekintik. Ismerje az olvadás, fagyás fogalmát, jellemző paramétereit (olvadáspont, olvadáshő). Legyen képes egyszerű kalorikus feladatok megoldására, mérések elvégzésére. Ismerje a fagyás és olvadás szerepét a mindennapi életben. Tudja, hogy a harmonikus rezgés dinamikai feltétele a lineáris erőttörvény. Legyen képes felírni a rugón rezgő test mozgásegyenletét Tudja, hogy a rezgésidőt a test tömege és a rugóállandó határozza meg. Legyen képes a rezgésidő számítására és az eredmény ellenőrzésére mérésrel. Tudja, hogy a kis kitérésű fonalinga mozgása harmonikus rezgésnek tekinthető, a lengésidőt az inga hossza és a nehézségi gyorsulás határozza meg. Ismerje a longitudinális és transzverzális hullámok fogalmát Ismerje a terjedési sebesség, a hullámhossz és a periódusidő kapcsolatát. Tudja, hogy a hullámok akadálytalanul áthaladhatnak egymáson. Ismerje az állóhullám fogalmát és kialakulásának feltételét. Tudja, hogy a hang mechanikai rezgés, ami a levegőben longitudinális hullámként terjed. Ismerje a hangmagasság, a hangerősség, a terjedési sebesség fogalmát Értelmezze a változó feszültség keletkezését mozgásindukcióval. Ismerje a szinuszosan változó feszültséget és áramot leíró függvényt, tudja értelmezni a benne szereplő mennyiségeket. Ismerje Lenz törvényét. Ismerje a változó áram effektív hatását leíró mennyiségeket (effektív feszültség, áram, teljesítmény). Értse, hogy a tekercs és a kondenzátor ellenállásként viselkedik a változó áramú hálózatban. Ismerje sajátosságát, hogy nem csupán az áram és feszültség nagyságának arányát változtatja, de a két függvény fázisviszonyait is módosítja. Ismerje a nyugalmi indukció jelenségét és tudja azt egyszerű jelenségbemutató kísérlettel szemléltetni. Ismerje Faraday indukciós törvényét és legyen képes a törvény alkalmazásával egyszerű feladatok megoldására. Tudja értelmezni Lenz törvényét a nyugalmi indukció jelenségeire. Értelmezze a transzformátor működését az indukciótörvény alapján. Tudjon példákat a transzformátorok gyakorlati alkalmazására Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tudja, hogy az elektromágneses hullámok fénysebességgel terjednek, a terjedéséhez nincs szükség közegre. Egyszerű jelenség-bemutató kísérlet alapján tudja magyarázni, hogy távoli, rezonanciára hangolt rezgőkörök között az elektromágneses hullámok révén energiaátvitel lehetséges fémes összeköttetés nélkül. Értse, hogy ez az alapja a jelek (információ) továbbításának Ismerje a geometriai optika legfontosabb alkalmazásait. Értse a leképezés fogalmát, tükrök, lencsék képalkotását. Legyen képes egyszerű képszerkesztésekre és tudja alkalmazni a leképezési törvényt egyszerű számításos feladatokban. Ismerje és értse a gyakorlatban fontos optikai eszközök (periszkóp, egyszerű nagyító, mikroszkóp, távcső. szemüveg) működését. Legyen képes egyszerű optikai kísérletek, mérések elvégzésére (lencse fókusztávolságának meghatározása, hullámhosszmérés optikai ráccsal).. Ismerje a Bohr-féle atommodell kísérleti alapjait (spektroszkópia, Rutherford-kísérlet). Legyen képes összefoglalni a modell lényegét és bemutatni, mennyire alkalmas az a gázok vonalas színeképeinek értelmezésére és a kémiai kötések magyarázatára Ismerje az atommagot összetartó magerők, avagy az ún. „erős kölcsönhatás” tulajdonságait, tudja értelmezni a mag kötési energiáját. Ismerje a tömegdefektus jelenségét és kapcsolatát a kötési energiával. Kvalitatív szinten ismerje az atommag cseppmodelljét Ismerje a radioaktív bomlás típusait, a radioaktív sugárzás fajtáit és megkülönböztetésük kísérleti módszereit. Tudja, hogy a radioaktív sugárzás intenzitása mérhető. Ismerje a felezési idő fogalmát és ehhez kapcsolódóan tudjon egyszerű feladatokat megoldani Ismerje a Naprendszer jellemzőit, a keletkezésére vonatkozó tudományos elképzeléseket. Tudja, hogy a Nap csak egy az átlagos csillagok közül, miközben a földi élet szempontjából meghatározó jelentőségű. Ismerje a Nap legfontosabb jellemzőit: a Nap szerkezeti felépítését, belső, energiatermelő folyamatait és sugárzását, a Napból a Földre érkező energia mennyiségét (napállandó). Népszerű szinten ismerje a Naprendszerre vonatkozó kutatási eredményeket, érdekességeket.

3.10 Földrajz

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények

9. évfolyam	A vizsgázó legyen képes a térképen közölt információk leolvasására és értelmezésére. Felismeri a Naprendszer felépítésében, a bolygók mozgásában megnyilvánuló törvényszerűségeket. Tud tájékozódni a földtörténeti időben, ismeri a kontinenseket felépítő nagyszerkezeti egységek kialakulásának időbeli rendjét, földrajzi elhelyezkedését. Képes megadott szempontok alapján bemutatni az egyes geoszféra sajátosságait, jellemző folyamatait és azok összefüggéseit. Belátja, hogy az egyes geoszféraért környezeti károk hatása más szférákra is kiterjedhet. Képes a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggések és törvényszerűségek bemutatására. A vizsgázó tudja elhelyezni a témakörhöz kapcsolódó topográfiai fogalmakat különböző méretarányú és tartalmú térképeken. Tudja megfogalmazni tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket. Felismeri az egyes topográfiai fogalmakat a különböző térképvázlatokon, ismeri a tananyagban meghatározott hozzájuk kapcsolódó tartalmakat.
10. évfolyam	A vizsgázó tudja használni a térképet mint földrajzi tartalmú információforrást. Képes alapvető összefüggések és törvényszerűségek megfogalmazására a Földünkre jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban. Tudja elhelyezni az egyes integrációkat, országsoportokat és példa országokat a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban, tud példákat mondani az egyes térségek, illetve országok világgazdaságban betöltött szerepére. Képes értékelni az egyes térségek eltérő társadalmi-gazdasági adottságait és az adottságok jelentőségének időbeli változásait. Képes ismereteik alkalmazására a mindennapi életben előforduló pénzügyi-közgazdasági folyamatok értelmezésében. Tud egyszerű gazdasági problémákhoz kapcsolódó számítási feladatokat megoldani. Ismeri a globalizálódó világgazdaság jellemző vonásait, és ellentmondásait. El tudja helyezni hazánkat a világgazdaság folyamataiban, az Európai Unióban. Tudja példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Ismeri az egyén szerepét és lehetőségeit, illetve a nemzetközi összefogás fontosságát a környezeti problémák mérséklésben. A vizsgázó ismeri, és el tudja helyezni a térképen a témakörhöz kapcsolódó topográfiai fogalmakat. Meg tudja fogalmazni tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket, ismeri a tananyagban meghatározott, hozzájuk kapcsolódó tartalmakat, jellemzőket.
11. évfolyam	A vizsgázó legyen képes a térképen közölt információk leolvasására és értelmezésére. Felismeri a Naprendszer felépítésében, a bolygók mozgásában megnyilvánuló törvényszerűségeket. Tud tájékozódni a földtörténeti időben, ismeri a kontinenseket felépítő nagyszerkezeti egységek kialakulásának időbeli rendjét, földrajzi elhelyezkedését. Képes megadott szempontok alapján bemutatni az egyes geoszféra sajátosságait, jellemző folyamatait és azok összefüggéseit. Belátja, hogy az egyes geoszféraért környezeti károk hatása más szférákra is kiterjedhet. Képes a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggések és törvényszerűségek bemutatására. A vizsgázó tudja elhelyezni a témakörhöz kapcsolódó topográfiai fogalmakat különböző méretarányú és tartalmú térképeken. Tudja megfogalmazni tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket. Felismeri az egyes topográfiai fogalmakat a különböző térképvázlatokon, ismeri a tananyagban meghatározott hozzájuk kapcsolódó tartalmakat. A vizsgázó tudja használni a térképet mint földrajzi tartalmú információforrást. Képes alapvető összefüggések és törvényszerűségek megfogalmazására a Földünkre jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban. Tudja elhelyezni az egyes integrációkat, országsoportokat és példa országokat a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban, tud példákat mondani az egyes térségek, illetve országok világgazdaságban betöltött szerepére. Képes értékelni az egyes térségek eltérő társadalmi-gazdasági adottságait és az adottságok jelentőségének időbeli változásait. Képes ismereteik alkalmazására a mindennapi életben előforduló pénzügyi-közgazdasági folyamatok értelmezésében. Tud egyszerű gazdasági problémákhoz kapcsolódó számítási feladatokat megoldani. Ismeri a globalizálódó világgazdaság jellemző vonásait, és ellentmondásait. El tudja helyezni hazánkat a világgazdaság

	folyamataiban, az Európai Unióban. Tudja példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Ismeri az egyén szerepét és lehetőségeit, illetve a nemzetközi összefogás fontosságát a környezeti problémák mérséklésben. A vizsgázó ismeri, és el tudja helyezni a térképen a témakörökhöz kapcsolódó topográfiai fogalmakat. Meg tudja fogalmazni tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket, ismeri a tananyagban meghatározott, hozzájuk kapcsolódó tartalmakat, jellemzőket.
12. évfolyam	A vizsgázó legyen képes a térképen közölt információk leolvasására és értelmezésére. Felismeri a Naprendszer felépítésében, a bolygók mozgásában megnyilvánuló törvényszerűségeket. Tud tájékozódni a földtörténeti időben, ismeri a kontinenseket felépítő nagyszerkezeti egységek kialakulásának időbeli rendjét, földrajzi elhelyezkedését. Képes megadott szempontok alapján bemutatni az egyes geoszférák sajátosságait, jellemző folyamatait és azok összefüggéseit. Belátja, hogy az egyes geoszférákat ért környezeti károk hatása más szférákra is kiterjedhet. Képes a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggések és törvényszerűségek bemutatására. A vizsgázó tudja elhelyezni a témakörhöz kapcsolódó topográfiai fogalmakat különböző méretarányú és tartalmú térképeken. Tudja megfogalmazni tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket. Felismeri az egyes topográfiai fogalmakat a különböző térképvázlatokon, ismeri a tananyagban meghatározott hozzájuk kapcsolódó tartalmakat. A vizsgázó tudja használni a térképet mint földrajzi tartalmú információforrást. Képes alapvető összefüggések és törvényszerűségek megfogalmazására a Földünkre jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban. Tudja elhelyezni az egyes integrációkat, országsoportokat és példa országokat a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban, tud példákat mondani az egyes térségek, illetve országok világgazdaságban betöltött szerepére. Képes értékelni az egyes térségek eltérő társadalmi-gazdasági adottságait és az adottságok jelentőségének időbeli változásait. Képes ismereteik alkalmazására a mindennapi életben előforduló pénzügyi-közgazdasági folyamatok értelmezésében. Tud egyszerű gazdasági problémákhoz kapcsolódó számítási feladatokat megoldani. Ismeri a globalizálódó világgazdaság jellemző vonásait, és ellentmondásait. El tudja helyezni hazánkat a világgazdaság folyamataiban, az Európai Unióban. Tudja példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Ismeri az egyén szerepét és lehetőségeit, illetve a nemzetközi összefogás fontosságát a környezeti problémák mérséklésben. A vizsgázó ismeri, és el tudja helyezni a térképen a témakörökhöz kapcsolódó topográfiai fogalmakat. Meg tudja fogalmazni tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket, ismeri a tananyagban meghatározott, hozzájuk kapcsolódó tartalmakat, jellemzőket.

3.11 Idegen nyelv/ Élő idegen nyelv

Angol nyelv

Alap óraszám

I. idegen nyelv

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Ismerkedés, barátság, család, rokonság Időjárás, évszakok, öltözködés, Közvetlen környezetünk, lakás, tanterem, tantárgyak, város/falu, épületek, közlekedés, tájékozódás, útbaigazítás Mindennapi életünk, napirend, szokásos tevékenységek, házimunka, tanulás, szabadidő,

	Vásárlás, ruha, öltözködés Szórakozási lehetőségek, könyv, film, színház, kikapcsolódás, utazás
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Család, az iskola világa, napi tevékenységek, Barátok, személyleírás, képleírás, helyleírás, életrajzok Közlekedés a városban, útbaigazítás, tájékozódás a világban. Egészséges életmód, sport, testrészecskék, étkezés, öltözködés, vásárlás Szabadidő, ünnepek Utazás külföldön, közlekedés, repülőtér Levélírás, email
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Iskola, barátság, oktatás, műveltség, kultúra, viselkedés Munka, munkahely, napi tevékenységek, család, személyleírás, lakás Étkezés, életmód, vásárlás, étterem Sport, szabadidő, TV, mozi Utazás, kirándulás, külföldi munka, képzeletbeli utazás, közlekedés, tájékozódás a világban Levélírás, hivatalos levél, email, önéletrajz
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> 1. SZEMÉLYES VONATKOZÁSOK, CSALÁD - A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai) - Családi élet, családi kapcsolatok - A családi élet mindennapjai, otthoni teendők - Személyes tervek 2. EMBER ÉS TÁRSADALOM - A másik ember külső és belső jellemzése - Baráti kör - A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel - Női és férfi szerepek - Ünnepek, családi ünnepek - Öltözködés, divat - Vásárlás, szolgáltatások (posta) - Hasonlóságok és különbségek az emberek között 3. KÖRNYEZETÜNK - Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása) - A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek - A városi és vidéki élet összehasonlítása - Növények és állatok a környezetünkben - Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért? - Időjárás 4. AZ ISKOLA - Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat) - Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka - A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága - Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok 5. A MUNKA VILÁGA - Diákmunka, nyári munkavállalás - Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás 6. ÉLETMÓD - Napirend, időbeosztás - Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás) - Étkezési szokások a családban - Ételek, kedvenc ételek

	• Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben • Gyakori betegségek, sérülések, baleset • Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak) 7. SZABADIDŐ, MŰVELŐDÉS, SZÓRAKOZÁS • Szabadidős elfoglaltságok, hobbik • Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. • Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport • Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet • Kulturális események 8. UTAZÁS, TURIZMUS • A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés • Nyaralás itthon, illetve külföldön • Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése • Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai 9. TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA • Népszerű tudományok, ismeretterjesztés • A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

Alap óraszám

II. idegen nyelv

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Ismerkedés, barátság, család, rokonság Időjárás, évszakok, öltözködés, Közvetlen környezetünk, lakás, tanterem, tantárgyak, város/falu, épületek, közlekedés, tájékozódás, útbaigazítás Mindennapi életünk, napirend, szokásos tevékenységek, házimunka, tanulás, szabadidő, Vásárlás, ruha, öltözködés Szórakozási lehetőségek, könyv, film, színház, kapcsolódás, utazás
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Család, az iskola világa, napi tevékenységek, Barátok, személyleírás, képleírás, helyleírás, életrajzok Közlekedés a városban, útbaigazítás, tájékozódás a világban. Egészséges életmód, sport, testrészecskék, étkezés, öltözködés, vásárlás Szabadidő, ünnepek Utazás külföldön, közlekedés, repülőtér Levéliírás, email
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Iskola, barátság, oktatás, műveltség, kultúra, viselkedés Munka, munkahely, napi tevékenységek, család, személyleírás, lakás Étkezés, életmód, vásárlás, étterem Sport, szabadidő, TV, mozi Utazás, kirándulás, külföldi munka, képzeletbeli utazás, közlekedés, tájékozódás a világban Levéliírás, hivatalos levél, email, önéletrajz
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> 1. SZEMÉLYES VONATKOZÁSOK, CSALÁD • A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai) • Családi élet, családi kapcsolatok • A családi élet mindennapjai, otthoni teendők • Személyes tervek 2. EMBER ÉS TÁRSADALOM • A másik ember külső és belső jellemzése • Baráti kör

	• A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel • Női és férfi szerepek • Ünnepek, családi ünnepek • Öltözködés, divat • Vásárlás, szolgáltatások (posta) • Hasonlóságok és különbségek az emberek között 3. KÖRNYEZETÜNK • Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása) • A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek • A városi és vidéki élet összehasonlítása • Növények és állatok a környezetünkben • Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért? • Időjárás 4. AZ ISKOLA • Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat) • Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka • A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága • Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok 5. A MUNKA VILÁGA • Diákmunka, nyári munkavállalás • Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás 6. ÉLETMÓD • Napirend, időbeosztás • Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás) • Étkezési szokások a családban • Ételek, kedvenc ételek • Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben • Gyakori betegségek, sérülések, baleset • Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak) 7. SZABADIDŐ, MŰVELŐDÉS, SZÓRAKOZÁS • Szabadidős elfoglaltságok, hobbik • Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. • Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport • Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet • Kulturális események 8. UTAZÁS, TURIZMUS • A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés • Nyaralás itthon, illetve külföldön • Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése • Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai 9. TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA • Népszerű tudományok, ismeretterjesztés • A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Ismerkedés, barátság, család, rokonság Időjárás, évszakok, öltözködés, sport Közvetlen környezetünk, lakás, tanterem, tantárgyak, város/falu, épületek, közlekedés, tájékozódás, útbaigazítás, Szekszárd illetve saját falu vagy város bemutatása

	Mindennapi életünk, napirend, szokásos tevékenységek, házimunka, tanulás, szabadidő, étkezés, vendégség Vásárlás, ruha, öltözködés Szórakozási lehetőségek, könyv, film, színház, kapcsolódás, utazás, szálloda
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Család, az iskola világa, napi tevékenységek, Barátok, személyleírás, képleírás, helyleírás, életrajzok Közlekedés a városban, útbaigazítás, tájékozódás a világban. Egészséges életmód, sport, testrészecskék, étkezés, öltözködés, vásárlás Szabadidő, ünnepek Utazás külföldön, közlekedés, repülőtér Levélírás, email
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Iskola, barátság, oktatás, műveltség, kultúra, viselkedés Munka, munkahely, napi tevékenységek, család, személyleírás, lakás Étkezés, életmód, vásárlás, étterem Sport, szabadidő, TV, mozi Utazás, kirándulás, külföldi munka, képzeletbeli utazás, közlekedés, tájékozódás a világban Levélírás, hivatalos levél, email, önéletrajz
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> • Személyes tervek, jövőkép, külföldi tanulás és munkavállalás • A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel • Női és férfi szerepek, a család szerepének megváltozása • Sztárok hatása a tinédzserekre, táplálkozási problémák, „ideális külső” • Ünnepek • Hasonlóságok és különbségek az emberek között • A városi és a vidéki élet összehasonlítása, • Országok és jelentős városok • Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?; Növények és állatok a környezetünkben. Állatvédelem, veszélyeztetett fajok • A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága • Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok • Diákmunka, nyári munkavállalás • Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás • Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás) • Gyakori betegségek, sérülések, baleset • Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak) • Kulturális események, szórakozás • A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés • Nyaralás itthon, illetve külföldön • Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése • Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai • Népszerű tudományok, ismeretterjesztés • A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben • Egységesítési törekvések az EU- ban • Étkezési szokások hazánkban és, más országokban • Étkezés iskolai menzán, étteremben, gyorsétteremben • Szabadidősport • Élsport • Veszélyes sportok • A könyvek : hagyományos és elektronikus, a média és az internet szerepe, hatásai • A motorizáció hatása a környezetre és a társadalomra

	• Közlekedés a nagyvárosokban • A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban, divatszakmák • Anglia és London nevezetességei • Magyarország és Budapest • Más angol nyelvű országok

Német nyelv

I. idegen nyelv

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Öltözködés, divat. Konfliktusok és kezelésük. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei. Növények és állatok a környezetünkben. Időjárás. Az iskola Saját iskolájának bemutatása Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. A munka világa Diákmunka. Foglalkozások. Életmód Napirend, időbeosztás. Étkezési szokások a családban. Ételek, kedvenc ételek. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Életmód nálunk és más országokban. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Kulturális és sportélet nálunk és más országokban. Utazás, turizmus Nyaralás itthon, illetve külföldön. Turisztikai célpontok. Gazdaság és pénzügyek Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank).
10. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek.

	A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Növények és állatok a környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Az iskola Saját iskolájának bemutatása Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Iskolai hagyományok nálunk és a célországokban. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások. Életmód Napirend, időbeosztás. Étkezési szokások a családban. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Ételrendelés telefonon és interneten. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Életmód nálunk és más országokban. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet. Kulturális és sportélet nálunk és más országokban. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Turisztikai célpontok. Célnyelvi és más kultúrák. Tudomány és technika A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. Gazdaság és pénzügyek A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank).
11. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek.

Családi élet, családi kapcsolatok.
 A családi élet mindennapjai, otthoni teendők.
 Ember és társadalom
 Emberek külső és belső jellemzése.
 Baráti kör.
 A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel.
 Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság.
 Ünnepek, családi ünnepek.
 Öltözködés, divat.
 Konfliktusok és kezelésük.
 Társadalmi szokások nálunk és a célországokban.
 Környezetünk
 Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása).
 A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek.
 A városi és a vidéki élet összehasonlítása.
 Növények és állatok a környezetünkben.
 Időjárás, éghajlat.
 Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben
 Az iskola
 Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat).
 Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban.
 Az ismeretszerzés különböző módjai.
 A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága.
 Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban.
 Iskolai hagyományok nálunk és a célországokban.
 A munka világa
 Diákmunka, nyári munkavállalás.
 Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek.
 Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás.
 Önéletrajz, állásinterjú.
 Életmód
 Napirend, időbeosztás.
 Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség meg-
 őrzésében, testápolás).
 Étkezési szokások a családban.
 Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés.
 Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben.
 Ételrendelés telefonon és interneten.
 Gyakori betegségek, sérülések, baleset.
 Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak, alternatív gyógy módok).
 Életmód nálunk és más országokban.
 Szabadidő, művelődés, szórakozás
 Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.
 Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
 Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport.
 Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet.
 Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban.
 Kulturális és sportélet nálunk és más országokban.
 Utazás, turizmus
 A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés.
 Nyaralás itthon, illetve külföldön.
 Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése.
 Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai.
 Turisztikai célpontok.
 Célnyelvi és más kultúrák.

	Tudomány és technika A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. Gazdaság és pénzügyek Családi gazdálkodás. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank). Üzleti világ, fogyasztás, reklámok.
12. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Egyén és család nálunk és a célországokban. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. A városi és a vidéki élet összehasonlítása. Növények és állatok a környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben és globálisan Mit tehetünk környezetünkért és a természet megóvásáért, a fenntarthatóságért? Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága.

Alap óraszám

2. idegen nyelv

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet. Otthoni teendők. Családtagok bemutatása. Ember és társadalom Emberek belső jellemzése. Konfliktusok és kezelésük.

	Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása, bútorok). Lakáskeresés. Lakberendezési stílusok. Időjárás, éghajlat. Az iskola A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. A munka világa Továbbképzések, tanulási lehetőségek. Az iskolán kívüli tanulás. Életmód Napirend, időbeosztás. Mindennapi teendők. Napszakok. Életünk és a stressz. Ételek, italok kedvenc ételek, sütés-főzés. Bevásárlás. Étkezdeben, étteremben. Receptek. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás. Sportolás, kedvenc sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. Utazás, turizmus Turistaként a célországban. Turisztikai célpontok.
10. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Ember és társadalom Emberek külső jellemzése. Baráti kör. Ünnepek, családi ünnepek.Ünnep megszervezése, vendégek meghívása, meghívás elfogadása, lemondása. Ünnepek a célországban. Öltözködés, divat. Ruhadarabok. Divatkatalógusok. Vásárlás áruházban. A munka világa Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Önéletrajz, állásinterjú. Motivációs levél. Szakmai gyakorlat. Álláshirdetés. Különleges foglalkozások. Életmód Napirend, időbeosztás. A testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (orvosnál). Életmód nálunk és a célországokban. Testrészek. Tanácsadás, gyógykezelési praktikák. Alternatív gyógykezelési módok, stresszoldás. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.

	Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Menetrendek, tájékoztatók. Reptéren, pályaudvaron. Egy idegen városban. Útbaigazítás, turistainformáció. Látnivalók, szórakozási lehetőségek a célországban. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. Tudomány és technika A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Gazdaság és pénzügyek A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Háztartási eszközök javíttatása, szerelő hívása telefonon. Telefonos ügyintézés, üzenethagyás.
11. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Ünnepek, családi ünnepek. Ajándékozás, ünnepi készülődés, szervezés. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Bútorok, berendezés. Teendők otthon és a ház körül. Lakhatási formák, együttélés másokkal. Az együttélés szabályai. Különleges építészeti stílus a célországban. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben. Az iskola Tantárgyak, tanulmányi munka. Iskolai sikerek, sikertelenség. Tanulmányi eredmény. Az ismeretszerzés különböző módjai. Iskolarendszer a célországban. Iskolai tapasztalatok, lehetőségek az oktatási rendszerben. Továbbképzési lehetőségek. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Szakmai gyakorlat. Telefonálás a munkahelyen. Munka és szabadidő. A hivatás megtalálása. Életmód Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés.

	A sportolás jótékony hatása. Sportágak, extrém sportok. Étkezés családban, éttermekben, gyorséttermekben. Étkezési szokások és ételek a célországban. Étkezés vendégségben. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Utazás, turizmus Turisztikai célpontok a célnyelvi országokban.
12. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. Konfliktusok a családban. Fontos családi események, életutak. Gyerekkori emlékek. Ember és társadalom A tizenévesek és a fiatalok világa: kapcsolat a kortársakkal, elnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Konfliktusok a házasságban és azok megoldása. Élőítéletek. Ajándékozás. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Személyes tárgyak és bútorok a lakásban. Időjárás, éghajlat. Életmód Napirend, időbeosztás. Mindennapi kötelezettségek, teendők. Életmód nálunk és a célországokban. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Hétvégi programok. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Az autó és a kerékpár karbantartása. Útbaigazítás. Közlekedés a városban. A közlekedés szabályai. Közlekedési hírek. Autóval a célországban. Különleges közlekedése eszközök. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás, útvonal megtervezése, megszervezése. Utazási iroda, katalógusok, ajánlatok, hirdetések. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. Tudomány és technika A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. A modern kommunikáció. Gazdaság és pénzügyek Családi gazdálkodás. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Pénzügyi problémák. Ügyintézés a bankban és az interneten. Vásárlás piacon, szaküzletben és áruházban.

	Fogyasztás.
	Mindennapi kiadások, megtakarítás.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	<i>A helyi tantervben meghatározott követelmények.</i> <i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> • A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. • Személyes tervek. <i>Ember és társadalom</i> • Emberek külső és belső jellemzése. • Baráti kör. • Ünnepek, családi ünnepek. <i>Környezetünk</i> • Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). • Időjárás, éghajlat. <i>Az iskola</i> • Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. tagozatok, fakultációk). • Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. <i>A munka világa</i> • Diákmunka, nyári munkavállalás. • Foglalkozások <i>Életmód</i> • Napirend, időbeosztás. • Étkezési szokások a családban. • Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> • Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. • Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. <i>Utazás, turizmus</i> • A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. <i>Tudomány és technika</i> • A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> • Családi gazdálkodás. • Vásárlás
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben meghatározott követelmények.</i> <i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> • Személyes tervek. <i>Ember és társadalom</i> • A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. • Ünnepek, családi ünnepek.

	• Öltözködés, divat. <i>Környezetünk</i> • A városi és a vidéki élet összehasonlítása. <i>Az iskola</i> • Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. • Az ismeretszerzés különböző módjai. <i>A munka világa</i> • Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. <i>Életmód</i> • Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. • Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> • Színház, mozi, koncert, kiállítás • A művészetek szerepe a mindennapokban. <i>Utazás, turizmus</i> • Nyaralás itthon, illetve külföldön. <i>Tudomány és technika</i> • Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> • Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank).
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben meghatározott követelmények.</i> <i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> • Családi élet, családi kapcsolatok. • A családi élet mindennapjai, otthoni teendők <i>Ember és társadalom</i> • Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. • Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése <i>Környezetünk</i> • Növények és állatok a környezetünkben <i>Az iskola</i> • A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága • Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban <i>A munka világa</i> • Foglalkozások, rutinok, kompetenciák, kötelességek <i>Életmód</i> • Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. • Ételrendelés telefonon és interneten. <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> • Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. • Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet.

	<i>Utazás, turizmus</i> - Nyaralás itthon, illetve külföldön. <i>Tudomány és technika</i> - Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> - A pénz szerepe a mindennapokban
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben meghatározott követelmények.</i> <i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> - Egyén és család nálunk és a célországokban. <i>Ember és társadalom</i> - Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése. - Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. - Konfliktusok és kezelésük. - Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. <i>Környezetünk</i> - Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben és globálisan – Mit tehetünk környezetünkért és a természet megóvásáért, a fenntarthatóságért? <i>Az iskola</i> - Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. - Iskolai hagyományok nálunk és a célországokban. <i>A munka világa</i> - Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. - Önéletrajz, állásinterjú. <i>Életmód</i> - Életünk és a stressz. - Életmód nálunk és más országokban. - Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.). <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> - Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. - Kulturális és sportélet nálunk és más országokban. <i>Utazás, turizmus</i> - Turisztikai célpontok. - Célnyelvi és más kultúrák. <i>Tudomány és technika</i> - Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. - Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> - Üzleti világ, fogyasztás, reklámok. - Pénzkezelés a célnyelvi országokban.

Olasz nyelv

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. <i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. <i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). <i>Az iskola</i> Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. <i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. <i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Időjárás, éghajlat. <i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben.

	<i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. <i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön.
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. <i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. <i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. <i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. <i>A munka világa</i> Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Életmód nálunk és a célországokban. <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. <i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése,

	megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank).
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. <i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. <i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Növények és állatok a környezetünkben. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben. Időjárás, éghajlat. <i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok. <i>A munka világa</i> Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, állásinterjú. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (orvosnál). Életmód nálunk és a célországokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.).

	<i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. <i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. <i>Tudomány és technika</i> Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> Családi gazdálkodás. Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Fogyasztás, reklámok.

Francia nyelv

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. <i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban:</i> Személyes vonatkozások, családA tanuló személye. Családi élet, tágabb családi kapcsolatok. Ismerkedés, bemutatkozás. <i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Testvér születése. Öltözködés, divat. <i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok) Tantárgyak, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. <i>A munka világa</i> Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Munkába állás. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében). Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban. Életmód nálunk és a célországokban. Étkezési szokások nálunk és a célországban. <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Gyűjtemények (mint hobbyfajta). Újságok, folyóiratok. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. <i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Turisztikai célpontok. Nemzetiségek, országok, nyelvek <i>Tudomány és technika</i> A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank).
10. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények.

	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. <i>Napirend. Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Barátikör. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. <i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Növények és állatok a környezetünkben. Időjárás, éghajlat. <i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok. A francia iskolarendszer. <i>A munka világa</i> Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Továbbtanulás vagy munkába állás. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás, balesetek). Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben. <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. <i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Turisztikai célpontok. <i>Tudomány és technika</i> Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank).
11. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. <i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban:</i> <i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők <i>Ember és társadalom</i>. Emberek külső és belső jellemzése. Barátikör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. <i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Növények és állatok a környezetünkben. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben. <i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok. Környezetünkben. Időjárás, éghajlat. <i>A munka világa</i> Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (orvosnál). Életmód nálunk <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. <i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. <i>Tudomány és technika</i> Népszerű tudományok,

	ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. Háztartási gépek. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Fogyasztás, reklámok.
12. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. <i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban:</i> Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Jókívánságok. <i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Barátikör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Ismerkedés, házasság. Női és férfi szerepek, ezek „rugalmas” kezelése (pl. férfi otthon gyereknevelésén) ismerkedés, szerelem, (idősebb korban is!) házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hásonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők, hajléktalanok. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. <i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Növények és állatok a környezetünkben. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Felelősségteljes kisállattartás; állatok örökbefogadása. A veszélyeztetett állatok védelme. <i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok. <i>A munka világa</i> Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, állásinterjú. <i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (orvsnál). Életmód nálunk és a célországokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.). <i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. <i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. <i>Tudomány és technika</i> Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. <i>Gazdaság és pénzügyek</i> Családigazgató. Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Fogyasztás, reklámok.

Holland nyelv

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Az iskola

	Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Életmód Napirend, időbeosztás. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.
10. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Időjárás, éghajlat. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. Életmód Napirend, időbeosztás. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön.
11. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás. Életmód

	Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Életmód nálunk és a célországokban. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Gazdaság és pénzügyek A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank).
12. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Növények és állatok a környezetünkben. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, állásinterjú. Életmód Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás).

	Életünk és a stressz. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (orvosnál). Életmód nálunk és a célországokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.). Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. Tudomány és technika Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. Gazdaság és pénzügyek Családi gazdálkodás. Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Fogyasztás, reklámok.

Orosz nyelv

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Az iskola Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Életmód Napirend, időbeosztás. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.
10. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények.

	Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Időjárás, éghajlat. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. Életmód Napirend, időbeosztás. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön.
11. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás. Életmód Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Életmód nálunk és a célországokban. Szabadidő, művelődés, szórakozás

	Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Gazdaság és pénzügyek A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank).
12. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Növények és állatok a környezetünkben. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, állásinterjú. Életmód Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (orvosnál). Életmód nálunk és a célországokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.). Szabadidő, művelődés, szórakozás

	Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. Tudomány és technika Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. Gazdaság és pénzügyek Családi gazdálkodás. Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Fogyasztás, reklámok.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Egyén és család nálunk és a célországban Ember és társadalom Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Az iskola Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Életmód Napirend, időbeosztás. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.
10. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. Ember és társadalom Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése Emberek külső és belső jellemzése.

	Baráti kör. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). Időjárás, éghajlat. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. Az ismeretszerzés különböző módjai. Életmód Napirend, időbeosztás. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön.
11. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése Emberek külső és belső jellemzése. Egyén és család nálunk és a célországban Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. Pályaválasztás. Életmód Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében,

	testápolás). Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Ételrendelés telefonon és interneten. Életmód nálunk és a célországokban. Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. Utazás, turizmus A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyarlás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Gazdaság és pénzügyek A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank).
12. évfolyam	A helyi tantervben meghatározott követelmények. Személyes vonatkozások, család A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Ember és társadalom Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. Környezetünk Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. A városi és a vidéki élet összehasonlítása Mit tehetünk környezetünkért és a természet megóvásáért, a fenntarthatóságáért? Növények és állatok a környezetünkben. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben és globálisan. Időjárás, éghajlat. Az iskola Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat).

	Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok nálunk és a célországban. A munka világa Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, állásinterjú. Életmód Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés családban, iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Ételrendelés telefonon és interneten. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak, alternatív gyógy módok). Életmód nálunk és a célországokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.). Szabadidő, művelődés, szórakozás Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet. A művészetek szerepe a mindennapokban. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és más országokban. Utazás, turizmus Célnyelvi és más kultúrák. A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Szálláslehetőségek (camping, ifjúsági szállás, szálloda, bérelt lakás vagy ház, lakáscsere stb.). Turisztikai célpontok. Tudomány és technika Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában. Gazdaság és pénzügyek Családi gazdálkodás. Zsebpénz. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank). Fogyasztás, reklámok. Üzleti világ

3.12 Informatika

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Az informatikai eszközök használata Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Infokommunikáció Információs társadalom: Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel Információs társadalom: Az e-szolgáltatások szerepe és használata Könyvtári informatika

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Az informatikai eszközök használata Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Információkeresés, információközlési rendszerek Az információs technológián alapuló kommunikációs formák
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel Médiainformatika Az információs társadalom Könyvtárinformatika
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Alkalmazói ismeretek Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök kiválasztása Algoritmizálás és adatmodellezés Egyszerűbb folyamatok modellezése Bevezetés az automatizálásba
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:</i> Alkalmazói ismeretek Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök kiválasztása Algoritmizálás és adatmodellezés Egyszerűbb folyamatok modellezése Infokommunikáció Információkeresés, információközlési rendszerek Az információs technológián alapuló kommunikációs formák Médiainformatika Az információs társadalom Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai Az e-szolgáltatások szerepe és használata

3.13 Kémia

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	Vizsgakövetelmények: az atom felépítése, az elektronhéjak kiépülése, az elsőrendű kötések, molekulák térbeli alakja, polaritása, ionvegyületek képződése atomokból, másodrendű kötések, gázok, Avogadro-törvénye, folyadékok, oldatok, tömegszázalék, koncentráció, szilárd anyagok, kristályrács típusok, kolloidika alapjai, kémiai átalakulások, termodinamika alapjai, reakciók feltételei, a reakciósebesség és befolyásolása, kémiai egyensúly és befolyásolása, protonátmenettel járó reakciók, kémhatás, közömbösítés, pH, elektronátmenettel járó reakciók, oxidációs szám, redoxireakciók.
10. évfolyam	Vizsgakövetelmények: a szénatom különleges tulajdonságai, szénvegyületek csoportosítása, telített szénhidrogének, izoméria, földgáz és kőolaj, telítetlen szénhidrogének, butadién, izoprén, kaucsuk és gumi, alkinek, aromás szénhidrogének, halogéntartalmú szénvegyületek, alkoholok, fenolok, éterek, ketonok, karbonsavak, észterek, gliceridek, mosószerek, aminok, nitrogéntartalmú heterociklusok, amidok, szénhidrátok, monoszaharidok, diszaharidok, poliszaharidok, aminosavak, fehérjék, nukleinsavak, műanyagok.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	Vizsgakövetelmények: az atom felépítése, az elektronhéjak kiépülése, az elsőrendű kötések, molekulák térbeli alakja, polaritása, ionvegyületek képződése atomokból, másodrendű kötések, gázok, Avogadro-törvénye, folyadékok, oldatok, tömegszázalék, koncentráció, szilárd anyagok, kristályrács típusok, kolloidika alapjai, kémiai átalakulások, termodinamika alapjai, reakciók feltételei, a reakciósebesség és befolyásolása, kémiai egyensúly és befolyásolása, protonátmenettel járó reakciók, kémhatás, közömbösítés, pH, elektronátmenettel járó reakciók, oxidációs szám, redoxireakciók, nemesgázok, hidrogén, halogén elemek és vegyületeik, és oxigéncsoport elemei, vegyületei, nitrogéncsoport elemei, vegyületei.
10. évfolyam	Vizsgakövetelmények: az atom felépítése, az elektronhéjak kiépülése, az elsőrendű kötések, molekulák térbeli alakja, polaritása, ionvegyületek képződése atomokból, másodrendű kötések, gázok, Avogadro-törvénye, folyadékok, oldatok, tömegszázalék, koncentráció, szilárd anyagok, kristályrács típusok, kolloidika alapjai, kémiai átalakulások, termodinamika alapjai, reakciók feltételei, a reakciósebesség és befolyásolása, kémiai egyensúly és befolyásolása, protonátmenettel járó reakciók, kémhatás, közömbösítés, pH, elektronátmenettel járó reakciók, oxidációs szám, redoxireakciók, nemesgázok, hidrogén, halogén elemek és vegyületeik, és oxigéncsoport elemei, vegyületei, nitrogéncsoport elemei, vegyületei.
11. évfolyam	Vizsgakövetelmények: az atom felépítése, az elektronhéjak kiépülése, az elsőrendű kötések, molekulák térbeli alakja, polaritása, ionvegyületek képződése atomokból, másodrendű kötések, gázok, Avogadro-törvénye, folyadékok, oldatok, tömegszázalék, koncentráció, szilárd anyagok, kristályrács típusok, kolloidika alapjai, kémiai átalakulások, termodinamika alapjai, reakciók feltételei, a

	reakciósebesség és befolyásolása, kémiai egyensúly és befolyásolása, protonátmenettel járó reakciók, kémhatás, közömbösítés, pH, elektronátmenettel járó reakciók, oxidációs szám, redoxireakciók, nemesgázok, hidrogén, halogén elemek és vegyületeik, és oxigéncsoport elemei, vegyületei, nitrogéncsoport elemei, vegyületei.
12. évfolyam	. Vizsgakövetelmények: Vizsgakövetelmények: a szénatom különleges tulajdonságai, szénvegyületek csoportosítása, telített szénhidrogének, izoméria, földgáz és kőolaj, telítetlen szénhidrogének, butadién, izoprén, kaucsuk és gumi, alkinek, aromás szénhidrogének, halogéntartalmú szénvegyületek, alkoholok, fenolok, éterek, ketonok, karbonsavak, észterek, gliceridek, mosószerek, aminok, nitrogéntartalmú heterociklusok, amidok, szénhidrátok, monoszaharidok, diszaharidok, poliszaharidok, aminosavak, fehérjék, nukleinsavak, műanyagok, szén-csoport elemei és vegyületei, fémek általános jellemzése, s-mező fémek és vegyületeik, p-mező fémek és vegyületei, d-mező fémek és vegyületei.

3.14 Magyar nyelv és irodalom

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemek nélkül a következő témákat illetően:</i> Kommunikáció, tömegkommunikáció; Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői; A szöveg; Szövegértés, szövegalkotás; Helyesírási ismeretek; Világirodalom – görög mitológia, antik görög epika és líra; Színház- és drámatörténet – az antik színház és dráma; Világirodalom – antik római irodalom; Világirodalom – Biblia; Világirodalom – az európai irodalom a 4-15. században (középkor); Világirodalom – az európai irodalom a 14-16. században (reneszánsz); Középkori nyelvemlékek; Janus Pannonius portréja; Balassi Bálint portréja; Világirodalom – késő reneszánsz, barokk, klasszicizmus (16-17. század); Színház- és drámatörténet – az angol színház a 16-17. században és Shakespeare; Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem.
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemek nélkül a következő témákat illetően:</i> A szöveg; Szövegértés, szövegalkotás; Helyesírási ismeretek; Stilisztika; Jelentés; A francia klasszicista színház (17. század); Az európai irodalom a 18. században; Magyar irodalom a 18. században; Az európai irodalom a 19. század első felében (romantika, romantika és realizmus); Katona József: Bánk bán; Magyar irodalom a 19. század első felében; Petőfi Sándor; Jókai Mór.
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemek nélkül a következő témákat illetően:</i> Nyelv és társadalom; Retorika; Kommunikáció; Szövegalkotás; Arany János; Madách Imre: <i>Az ember tragédiája</i> ; Az európai dráma és színház a 19. sz. második felében; Magyar irodalom a 19. század második felében (Mikszáth); A <i>Nyugat</i> és első nemzedéke; Ady Endre; Móricz Zsigmond; Avantgárd irányzatok; a magyar avantgárd; Kosztolányi Dezső; Krúdy Gyula; Babits Mihály.
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemek nélkül a következő témákat illetően:</i> Általános nyelvészeti ismeretek; Pragmatikai ismeretek; Nyelvtörténet; Ismeretek a nyelvről; Karinthy Frigyes; epikai és lírai törekvések a 20. században és a kortárs irodalomban; a 20. századi és a kortárs drámairodalom néhány törekvése; Radnóti Miklós; Szabó Lőrinc; Márai Sándor; Pilinszky János; Weöres Sándor; Ottlik Géza; Illyés Gyula; Németh László; Örkény István; Nagy László; Portrék, látásmódok a 20. század magyar irodalmából (választható szerzők, művek); Portrék, látásmódok a kortárs irodalomból.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények

9. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemekkel együtt a következő témákat illetően:</i> Kommunikáció, tömegkommunikáció; Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői; A szöveg; Szövegértés, szövegalkotás; Helyesírási ismeretek; Világirodalom – görög mitológia, antik görög epika és líra; Színház- és drámatörténet – az antik színház és dráma; Világirodalom – antik római irodalom; Világirodalom – Biblia; Világirodalom – az európai irodalom a 4-15. században (középkor); Világirodalom – az európai irodalom a 14-16. században (reneszánsz); Középkori nyelvemlékek; Janus Pannonius portréja; Balassi Bálint portréja; Világirodalom – késő reneszánsz, barokk, klasszicizmus (16-17. század); Színház- és drámatörténet – az angol színház a 16-17. században és Shakespeare; Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem.
10. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemekkel együtt a következő témákat illetően:</i> A szöveg; Szövegértés, szövegalkotás; Helyesírási ismeretek; Stilisztika; Jelentés; A francia klasszicista színház (17. század); Az európai irodalom a 18. században; Magyar irodalom a 18. században; Az európai irodalom a 19. század első felében (romantika, romantika és realizmus); Katona József: Bánk bán; Magyar irodalom a 19. század első felében; Petőfi Sándor; Jókai Mór.
11. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemekkel együtt a következő témákat illetően:</i> Nyelv és társadalom; Retorika; Kommunikáció; Szövegalkotás; Arany János; Madách Imre: Az ember tragédiája; Az európai dráma és színház a 19. sz. második felében; Magyar irodalom a 19. század második felében (Mikszáth); A Nyugat és első nemzedéke; Ady Endre; Móricz Zsigmond; Avantgárd irányzatok; a magyar avantgárd; Kosztolányi Dezső; Krúdy Gyula; Babits Mihály.
12. évfolyam	<i>A helyi tantervben előírt tartalmak a csak az emelt szintű képzésre vonatkozó ismeretelemekkel együtt a következő témákat illetően:</i> Általános nyelvészeti ismeretek; Pragmatikai ismeretek; Nyelvtörténet; Ismeretek a nyelvről; Karinthy Frigyes; epikai és lírai törekvések a 20. században és a kortárs irodalomban; a 20. századi és a kortárs drámai irodalom néhány törekvése; Radnóti Miklós; Szabó Lőrinc, Márai Sándor, Pilinszky János, Weöres Sándor, Ottlik Géza; Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László; Portrék, látásmódok a 20. század magyar irodalmából (választható szerzők, művek); Portrék, látásmódok a kortárs irodalomból.

3.15 Matematika

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	Legyen tájékozott a racionális számkörben. Ismerje a részhalmaz, unió, metszet, két halmaz különbsége fogalmakat. Ismerje és alkalmazza a hatványozás azonosságait. Ismerje számok és kifejezések abszolútértékének fogalmát, alkalmazza a számok normál alakját. Biztonsággal használja a másodfokú azonosságokat. Biztonsággal végezze a négy alpművelet egyszerű algebrai kifejezésekkel. Nagy biztonsággal oldjon meg egyszerű törtes egyenleteket, kétismeretlenes elsőfokú egyenletrendszereket. Jól alkalmazza a százalékszámítást gyakorlati feladatokban is. Ismerje az oszthatóság feltételeket. Legyen képes számok prímtényezőkre való bontására. Legyen tájékozott az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, abszolútérték, $\frac{a}{x}$) tulajdonságaiban. Legyen képes képlettel megadott függvényt értéktáblázat segítségével ábrázolni. Ismerje a speciális háromszögek, négyszögek és szabályos sokszögek tulajdonságait. Ismerje a háromszög nevezetes vonalainak, a háromszög beírt és körülírt körének fogalmát és tulajdonságait.

	Ismerje a körrel kapcsolatos fogalmakat és az érintő tulajdonságait. Felhasználja az elforgatás, eltolás és a tükrözés tulajdonságait egyszerű feladatokban. Legyen képes számsokaság számtani közepének kiszámítására. Ismeri az átlag, módusz és a medián fogalmát. Alapszinten értelmezi a kördiagram, oszlopdiagram adatait
10. évfolyam	Tudjon különbséget tenni kimondott és bebizonyított összefüggések között. Tudjon megoldani egyszerű sorbarendezi és kiválasztási feladatokat konkrét elemszám esetén. Legyen tájékozott a valós számok halmazának felépítésében Biztonsággal alkalmazza a másodfokú egyenlet megoldóképletét. Ismerje két pozitív szám számtani és mértani közepének fogalmát. Legyen gyakorlata másodfokú egyenletre vezető egyszerű szöveges feladatok megoldásában. Alapszinten képes legyen egyszerű négyzetgyökös egyenlet megoldására és a megoldások ellenőrzésére. Pontosan tudja a szögfüggvények definícióját. Értse a hasonlóság szemléletes tartalmát. Felismerje a hasonlóság lehetőségét egyszerű gyakorlati feladatokban. Ismerje a háromszög hasonlósági alapeseteit ismerete, és alkalmazza egyszerű esetekben. Ismerje a háromszög súlyvonalának és súlypontjának fogalmát. Ki tudja számolni hasonló síkidomok területének, hasonló testek térfogatának arányát. Jól alkalmazza a Gyakoriság, relatív gyakoriság, esély, valószínűség fogalmát feladatokban.
11. évfolyam	Képes legyen egyszerű kombinatorikai feladatok megoldására. Ismerje a gráf szemléletes fogalmát, képes egyszerű alkalmazásokra. Biztonsággal alkalmazza a hatványozás azonosságait egész kitevő esetén. Ismerje a logaritmus fogalmát, jól alkalmazza az azonosságokat egyszerűbb esetekben. Képes legyen megoldani egyszerű exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenleteket. Tájékozott legyen az alapfüggvények grafikonjait és legfontosabb tulajdonságait (értelmezési-tartomány, értékkészlet, zérushely, szélsőérték) illetően. Ismerje és alkalmazza a vektorműveleteket (összeadás, kivonás, skalárral való szorzás). Alkalmazza a szinusztételt és a koszinusztételt a háromszög hiányzó adatainak meghatározására. Képes legyen vektorok koordinátaival számolni. Ki tudja számolni szakasz felezőpontjának koordinátáit. Fel tudja írni a kör középponti egyenletét. Ismerje és alkalmazza az egyenes (egy szabadon választott) egyenletét. Meg tudja határozni két egyenes metszéspontjának koordinátáit. Tudja vizsgálni kör és egyenes kölcsönös helyzetét. Képes legyen egyszerű valószínűségi feladatok megoldására.
12. évfolyam	Ismerje és alkalmazza a tanult halmazműveleteket. Képes legyen adott véges halmazok esetén kiszámítani a számosságokat. Tudjon egyszerű (matematikai) szövegeket értelmezni. Megfelelően alkalmazza az ítélet fogalmát. Egyszerű feladatokban alkalmazza a negáció, konjunkció, diszjunkció műveletét, és ezt össze tudja kapcsolni a halmazműveletekkel. Különbséget tudjon tenni definíció és tétel között. Használja és alkalmazza feladatokban a szükséges, az elégséges és a szükséges és elégséges feltételt. Tudjon egyszerű kombinatorikai feladatokat megoldani. Tudjon konkrét szituációkat szemléltetni gráfok segítségével.

	Tudjon prímtényező felbontás és a tanult oszthatósági szabályok alkalmazásával egyszerű feladatokat megoldani. Ismerje a való számkör felépítését. Ismerje és használja a hatványozás azonosságait. Ismerje és használja feladatok megoldásában a logaritmus fogalmát és azonosságait. Tudjon algebrai kifejezésekkel műveleteket végezni. Felismerje az egyenes és fordított arányosságot, jól alkalmazza a százalékszámítást. Algebrai és grafikus módon is tudjon első- és másodfokú egyenleteket, egyenlőtlenségeket, valamint elsőfokú egyenletrendszereket megoldani. Képes legyen nagyon egyszerű abszolútértékes, exponenciális, logaritmikus és trigonometrikus egyenleteket megoldani. Tudjon értéktáblázat és képlet alapján függvényt ábrázolni és adatokat leolvasni a grafikorról. Képes legyen jellemezni grafikonnal megadott egyszerű függvényeket. Ki tudja számítani számtani, illetve mértani sorozat tagjait és részletösszegeit. Helyesen alkalmazza feladatokban a térelemek távolságára és szögére vonatkozó definíciókat. Felismerje és használja feladatokban a különböző alakzatok szimmetriáit. Ismerje a háromszög oldalai és szögei közötti összefüggéseit, a háromszög nevezetes vonalait és pontjait. Képes legyen alkalmazni a Thalész- és a Pitagorasz-tételt. Ismerje a négyszögek fajtáit és tulajdonságait. Helyesen alkalmazza a tanult kerület-, terület-, felszín- és térfogat-számítási képleteket egyszerű feladatokban. Képes legyen háromszögek hiányzó adatainak kiszámítására szögfüggvények, illetve szinusz- és koszinusztétel segítségével. Értse a vektor koordinátáinak fogalmát. Jól tudjon különböző adatokból az egyenes és a kör egyenletét felírni. Képes legyen egyenesek metszéspontját kiszámolni. Képes legyen statisztikai adatokat rendezni, grafikonon ábrázolni, adott diagramról információt kiolvasni. Meg tudjon határozni konkrét adatsokaság móduszát, mediánját, aritmetikai átlagát. Képes legyen adathalmazokat összehasonlítani statisztikai mutatók segítségével. Egyszerű feladatokban jól alkalmazza a klasszikus valószínűség-számítási modellt.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	Ismerje a részhalmaz, valódi részhalmaz, üres halmaz, halmazok metszetének, uniójának, két halmaz különbségének szemléletes fogalmát, a metszet és a logikai „és”, valamint az unió és a megengedő "vagy" megfelelését. Tudja a fenti fogalmakat többféle módon is jelölni, ismerje a Venn-diagramos bizonyítási módot. Tudja a szakszerű definíció jellemzőit, tudjon példát mondani hibás definícióra. Ismerkedjen bizonyítási módszerekkel (direkt, indirekt, <i>teljes indukció</i>) Ismerje és egyszerűbb feladatokban tudja alkalmazni (<i>a teljes indukciót</i>), a skatulyaelvet Ismerje fel konkrét esetekben egy véges halmaz elemeinek különböző összeszámlálási, kiválasztási lehetőségeit. Biztosan tudja alkalmazni a kerettanterv 8. évfolyam végéig megadott szaktárgyi követelményeit. Tudja alkalmazni a tanult algebrai azonosságokat algebrai törtekkel végzett műveletek során és feladatokban. Ismerje és tudja alkalmazni a tanult algebrai azonosságokat számelméleti feladatokban.

	Tudjon megoldani oszthatósági feladatokat. Ismerje a kongruencia fogalmát, tudja alkalmazni oszthatósági feladatok megoldásában. Ismerje a különböző alapú számrendszereket, tudjon számokat átírni különböző számrendszerekbe. Tudjon alapműveleteket végezni különböző számrendszerekben. Ismerje az euklideszi algoritmust. Tudjon megoldani elsőfokú egyenletet. Tudjon megoldani elsőfokú paraméteres egyenletet. Készség szinten tudjon megoldani kétismeretlenes lineáris egyenletrendszert, ismerje a megoldások számának különböző lehetőségeit. Tudjon megoldani többismeretlenes lineáris egyenletrendszert, algebrai törtet tartalmazó egyenletet, abszolútértéket tartalmazó egyenletet. Tudjon megoldani egyenletet, egyenlőtlenséget algebrai és grafikus módszerrel. Tudjon szöveges feladatot leírni az egyenlet nyelvén, megoldását ellenőrizze. Legyen képes az első 9 évben megismert alapfüggvények grafikonját és transzformáltjait ábrázolni. Tudja megállapítani a vizsgált függvények tulajdonságait. Ismerje meg az összetett függvény fogalmát, és tudja értelmezni egyszerűbb esetekben. Tudja a függvények ábrázolását alkalmazni kétismeretlenes egyenletrendszerek megoldásában, egyenlőtlenségek megoldásában, egyszerűbb fizikai folyamatok, egyéb természeti jelenségek leírásában. Ismerjen mértani helyként is megfogalmazható alapvető ponthalmazokat (szögfelezők, oldalfelező merőleges, parabola, ellipszis, hiperbola, látókörív-alakzat, Thalesz-kör és Thalesz-gömb). Tudja halmazokba rendezni a megismert speciális négyszögeket, lássa kapcsolatukat. Ismerje és tudja bizonyítani a háromszögek nevezetes vonalaira, pontjaira vonatkozó tételeket, tudja ezeket alkalmazni bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Ismerje a háromszög nevezetes köreit, a beírt és hozzáírt körök sugarainak hosszát tudja számítani az oldalak ismeretében. Ismerje az euklideszi szerkesztés fogalmát, a szerkesztési feladatok megoldási lépéseit. Tudjon megoldani háromszögek, négyszögek szerkesztésére vonatkozó feladatokat. Ismerje az ívmérték fogalmát, a kör részeinek kerület- és területszámítási módját. Ismerje, tudja bizonyítani és alkalmazni a kerületi és középponti szögek tételét és megfordítását, a húrnégyszögek tételét, az érintőnégyszögek tételét, ismerje a húrnégyszögtétel és az érintőnégyszögek tételének megfordítását. Ismerkedjen a matematikai modellalkotás folyamatával, foglalkozzon a nem euklideszi szerkesztések és a nem-euklideszi geometriák kérdéskörével. Ismerje Bolyai János életét és munkásságát. Legyen képes az egybevágósági transzformációkat függvényként értelmezni. Ismerje a tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, a pont körüli elforgatás és az eltolás tulajdonságait. Tudja az egybevágósági transzformációkat alkalmazni szerkesztési és bizonyítási feladatok megoldásánál. Tudja a háromszögek egybevágóságát bizonyítani és felhasználni feladatok megoldásában; Ismerje a négyszögek, sokszögek szimmetriáját, tudja alkalmazni ezeket feladatok megoldásában. Ismerje a vektor fogalmát, a vektorok körében végzett összeadást, kivonást, ezek tulajdonságait. Ismerje a statisztikai adatsokaság jellemzésére használt legalapvetőbb mutatókat (módus, medián, átlag, terjedelem, átlagos abszolút eltérés, szórás, gyakoriság, relatív gyakoriság, eloszlásfüggvény).

	Ismerje az eseményalgebra alapfogalmait: a biztos esemény, a lehetetlen esemény, az ellentett esemény fogalmát, az összeg- és szorzatesemény fogalmát, a kizáró események fogalmát. Ismerje az eseményalgebra alapazonosságait (kommutativitás, asszociativitás, kétféle disztributivitás, De Morgan azonosságok). Tudjon egyszerű eseményalgebrai azonosságokat igazolni. Ismerje meg az események valószínűségének fogalmát. Tudjon kísérleti úton meghatározni bizonyos teljes eseményrendszerekhez tartozó relatív gyakoriságokat. Tudja alkalmazni a kombinatorikát egyszerűbb események valószínűségének kiszámítására.
10. évfolyam	Ismerje a <i>Pascal</i>-háromszögben elrendezett számok tulajdonságait, ezeket bizonyítani is tudja. Módszeresen számolja össze halmazok összes részhalmazát. Ismerjen az n elemű halmaz összes részhalmazának a képletére vonatkozóan legalább kétféle bizonyítást. Ismerje a négyzetszámok összegének és a köbszámok összegének képletét bizonyítással együtt. Tudja a binomiális tételt. Ismerje és egyszerűbb feladatokban tudja alkalmazni a matematikai logika elemi összefüggéseit. Tudja alkalmazni feladatok, problémák megoldására a skatulyaelvet. Ismerje fel, és alkalmazza tudatosan a különböző bizonyítási módszereket (direkt és indirekt bizonyítás, teljes indukció). Ismerje a gráfokkal kapcsolatos alapfogalmakat és egyszerű tételeket, s ezek segítségével tudjon egyszerű feladatokat megoldani. Ismerje a valós szám fogalmát, az irracionális szám fogalmát. Ismerje a valós számhalmaz következő részhalmazait: a természetes számok halmazát, az egész számok halmazát, a racionális számok és irracionális számok halmazát. Tudja, hogy milyen az irracionális számok tizedestört alakja. Tudja igazolni, hogy létezik irracionális szám. Tudjon bizonyos irracionális mérőszámú szakaszt többféle úton is szerkeszteni. Tudja definiálni számok n-edik gyökét, ismerje és tudja alkalmazni a gyökökre vonatkozó azonosságokat. Tudja bizonyítani a négyzetgyökökre vonatkozó azonosságokat. Tudja definiálni pozitív számok racionális kitevőjű hatványát, ismerje és tudja alkalmazni az azonosságokat. Tudja alkalmazni a tanult algebrai azonosságokat gyökös kifejezések, valamint törtkitevős hatványokkal végzett műveletek során és feladatokban. Tudja alkalmazni a tanult azonosságokat feladatokban. Ismerje a másodfokú egyenlet megoldóképletét, és készségszinten tudja azt alkalmazni. Ismerje a másodfokú egyenlet gyökei és együtthatói között lévő kapcsolatot. Ismerje fel, ha magasabbfokú egyenlet megoldását vissza lehet vezetni másodfokúra, és tudja az ilyen egyenleteket megoldani. Tudjon megoldani másodfokú egyenletrendszereket, másodfokú egyenlőtlenséget. Tudjon megoldani négyzetgyökös egyenletet, egyenlőtlenséget, egyenletrendszert. Tudjon szöveges feladatot leírni az egyenlet nyelvén, megoldását ellenőrizze. Tudja egyszerű szélsőérték problémákhoz a célszerű matematikai modellt megtalálni. Tudjon megoldani trigonometrikus egyenleteket, egyszerűbb egyenlőtlenségeket. Tudja megállapítani a vizsgált függvények tulajdonságait. Ismerje meg az összetett függvény fogalmát, és ismerje fel az alapfüggvényekből képzett összetett függvényeket.

	Ismerje a pozitív egész kitevőjű hatványfüggvényeket és gyökfüggvényeket, ezek kapcsolatát. Ismerje a definiált szögfüggvényeket és elemi tulajdonságait. Ismerje ugyanazon szög szögfüggvényei közötti kapcsolatokat. Tudja ábrázolni és tulajdonságaival jellemezni a szögfüggvények transzformáltjait. A definíciók és a grafikonok segítségével tudjon megoldani trigonometrikus egyenletet. Legyen képes a függvénytranszformációkat elvégezni tetszőleges tanult függvényen. Tudja jellemezni a függvényeket. Legyen képes egyenleteket grafikusán megoldani, a megoldások számának vizsgálatát elvégezni. Ismerje a középpontos hasonlóság, a hasonlósági transzformáció fogalmát, a transzformáció tulajdonságait. Tudja megfogalmazni, bizonyítani és további feladatokban alkalmazni a hasonlóság alkalmazásaként megtanult tételeket. Legyen képes a hasonlóságot szerkesztési, bizonyítási, valamint számításos feladatokban alkalmazni. Legyen képes a hasonlóság tulajdonságait feladatokban alkalmazni. Tudja a geometriai transzformációkat kezelni a térben. Ismerje és alkalmazza a vektorokról és vektor-műveletekről tanultakat (összeadás, kivonás, számmal szorzás). Tudjon felbontani síkbeli vektorokat adott irányú összetevőkre. Ismerje a vektorfelbontás egyértelműségére vonatkozó tételt. Készség szinten tudja derékszögű háromszög hiányzó adatait kiszámolni Pitagorasz tételének vagy a szögfüggvényeknek a felhasználásával. Tudja ezeket a számításokat alkalmazni egyéb síkbeli és térbeli alakzatok hiányzó adatainak meghatározásához; számításainál használja célszerűen a zsebszámológépet. Ismerje a térelemeket és azok méretes vonatkozásait. Ismerje néhány síkgeometriai tétel térbeli megfelelőjét. Tudjon modellt készíteni a tanult testekből, ismerjen alapvető számolási eljárásokat. Ismerje a statisztikai adatsokaság jellemzésére használt legalapvetőbb mutatókat (módus, medián, átlag, szórás, gyakoriság, relatív gyakoriság, eloszlásfüggvény). Ismerje az eseményalgebra alapfogalmait: (biztos esemény, lehetetlen esemény, ellentett esemény, események összege és szorzata, kizáró esemény, függetlenség, teljes eseményrendszer). Ismerje meg az események valószínűségének matematikai fogalmát. Tudjon kísérleti úton meghatározni bizonyos teljes eseményrendszerekhez tartozó relatív gyakoriságokat. Tudja alkalmazni a kombinatorikát bizonyos események valószínűségének kiszámítására. legyen tapasztalata arról, hogy egyes események valószínűsége geometriai mértékkel is jellemezhető.
11. évfolyam	Tudatosan használja és alkalmazza a logika nyelvét Ismerje és használja a (logikai) ítélet fogalmát, a logikai értékeket Ismerje fel az eddig megismert és problémák megoldásában használt bizonyítási módszerek közös logikai elemeit, alkalmazza biztosan a megismert bizonyítási módokat (pl. a teljes indukciót) Tudjon műveleteket végezni a logikai értékekkel Ismerje a matematikai logika nyelvének alapjait Tudatosan használja a „nem”, az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor és csak akkor” logikai műveleteket Ismerje a negáció, a konjunkció, a diszjunkció, az implikáció és az ekvivalencia logikai műveletek alaptulajdonságait Tudjon „tétel” és „megfordítása” állításokat összegyűjteni a matematika különböző területeiről

Tudatosan alkalmazza a problémák vizsgálatánál, a bizonyításoknál a „szükséges” és „elégséges” feltételt (pl. számelméleti, geometriai, kombinatorikus kérdések)

Ismerjen (különböző szinten) megoldatlan matematikai problémákat (az iskolai matematikában, a matematika történetében)

Biztosan tudja alkalmazni problémák megoldásában a logikai szita formulát két, három halmazra

Értse és megfelelően használja a „minden” és „van, olyan” szavakat (kvantorokat)

Tudjon összetett állításokat tagadni

Értse a megszámlálható halmaz fogalmát, és tudja, hogy a valós számok halmaza nem megszámlálható

Tudja az egyszerűbb matematikai állítások logikai vázát felépíteni, ismerje az egyszerűbb bizonyítások logikai formuláját

Ismerje a logaritmus fogalmát

Ismerje a gyakran használt logaritmus alapszámok (10, e) gyakorlati és elméleti jelentőségét

Ismerje a logaritmus azonosságait, és tudja azokat alkalmazni

Ismerje a komplex számok fogalmát

Ismerje a komplex számokon értelmezett alpműveleteket, a hatványozást és a gyökvonást mind a kanonikus, mind pedig a trigonometrikus alakban

Ismerje az egységgyökök fogalmát.

Tudjon megoldani exponenciális egyenleteket, egyenlőtlenségeket, egyenletrendszereket

Tudjon megoldani logaritmikus egyenleteket, egyenlőtlenségeket, egyenletrendszereket

Tudja, hogy az egyenletekben szereplő függvények értelmezési tartománya és értékkészlete milyen szerepet játszik a megoldások vizsgálatakor

Tudja, hogy az egyenlet megoldása során melyek az ekvivalens átalakítások

Tudja, hogy a trigonometrikus egyenletnek végtelen sok megoldása is lehet, és tudja, hogy ilyen esetben hogyan állapítható meg a gyökök valódi vagy hamis volta

Tudja a tanult azonosságokat az egyenletek megoldásában alkalmazni felhasználásának néhány lehetőségét

Ismerje a különböző alapú exponenciális függvényeket, grafikonjaikat, elemi tulajdonságaikat, tudja ábrázolni egyszerűbb transzformáltjaikat

Ismerje a különböző alapú logaritmus függvényeket, grafikonjaikat, elemi tulajdonságaikat, tudja ábrázolni egyszerűbb transzformáltjaikat

Tudja, hogyan változtatják meg a függvénytranszformációk az alapfüggvény tulajdonságait

Ismerje az inverz függvény fogalmát

Tudja a függvények ábrázolását alkalmazni kétismeretlenes egyenletrendszerek megoldásában, egyenlőtlenségek megoldásában, egyszerűbb fizikai folyamatok, egyéb természeti jelenségek leírásában

Ismerje és tudja alkalmazni a számtani és mértani sorozat n -edik tagjára és összegére vonatkozó képleteket

Ismerjen néhány, rekurzióval megadott sorozatot

Ismerje a számtani, mértani, négyzetes és harmonikus közép fogalmát, tudja nagyságrendjüket

Értse a sorozat korlátosságának, monotonitásának, konvergenciájának fogalmát, tudja meghatározni sorozatok határértékét

Ismerje a végtelen mértani sort, tudja az összegképletét

Tudja, hogy a végtelen szakaszos tizedestört hogyan és miért írható fel két egész szám hányadosaként

Ismerje a függvény határértékének és folytonosságának fogalmát

Tudja a tanult függvények adott helyhez tartozó határértékét megállapítani

Tudjon példákat adni folytonos és nem folytonos függvényekre

Ismerje és értse a differenciálhányados fogalmát

Ismerje az összeg, szorzat, hányados deriválási szabályát

	Tudjon polinomot, algebrai törtfüggvényeket és trigonometrikus függvényeket differenciálni Ismerje az összetett függvény deriválási szabályát Ismerje az inverz függvények deriváltjainak összefüggését Ismerje az exponenciális és a logaritmusfüggvény deriválási szabályát Tudja, hogy a deriváltfüggvény segítségével hogyan vizsgálható a függvény menete, hogyan lehet meghatározni a függvény lokális szélsőértékeit Ismerje meg a konvexitás és konkavitás fogalmát, és ezen tulajdonságok kapcsolatát a deriváltfüggvények menetével Tudja, hogyan változott a függvényfogalom, a függvények tulajdonságainak vizsgálati módszere a matematikatörténet során, és ismerjen néhány nagy hatású matematikust a témával kapcsolatban Ismerje a skaláris és vektoriális szorzat fogalmát, és a műveleti tulajdonságokat Tudja a vektorműveleteket koordinátákkal követni Tudja ezeket alkalmazni a bizonyításokban és problémamegoldásokban Tudja a szinusz- és koszinusztételt (levezetésüket is) Tudja a szinusz- és koszinusztételt alkalmazni a háromszög hiányzó alkotórészeinek kiszámításában Tudjon síkbeli és térbeli geometriai számításos feladatokat megoldani Ismerje az összegzési (addíciós) tételeket, és tudja ezen tételeket és következményeit felhasználni egyenletek, egyenlőtlenségek megoldásában is Ismerje a koordináta-síkban lévő egyenes néhány egyenletét, a párhuzamosság és merőlegesség feltételét Tudja a kör origó középpontú és általános egyenletét Tudja egyenesek és körök metszéspontját kiszámítani Tudjon a kör és egyenes, valamint a kör és kör esetén az érintkezési feltételek ismertetében problémákat megoldani Ismerje az egybevágósági transzformációk, bizonyos hasonlósági transzformációk és a merőleges affinitás hatását a pontokra, az alakzatokra Ismerve a kúpszeletek definícióit, szimmetria tulajdonságait le tudja vezetni a parabola tengelyponti egyenletét Tudja a parabola egyenletét metszési és érintési feladatokban alkalmazni Ismerje a parabola érintőinek geometriai fogalmát, az érintők szerkesztésének és egyenle kiszámításának módszereit Tudja a függvényeknél tanult érintőfogalmat összekötni a geometriai érintőfogalommal Tudja a térelemek méretes vonatkozásait megfelelő adatok segítségével kiszámítani Ismerje a térbeli egyenes és sík koordináta-geometriai megadási módját Ismerje az átlag és a szórás fogalmát és meghatározási módját Ismerje, hogy a számsokaság elemeinek eloszlását hogyan jellemzi az átlag és a szórás Ismerje meg a binomiális – a geometriai – és a hipergeometriai eloszlást valószínűségi kísérletek elemzése során Ismerje, hogy ha egy valószínűségi kísérletben véges sok elemi esemény lehetséges, és azok egyenlően valószínűek, akkor egy esemény valószínűsége kombinatorikus úton miként határozható meg Ismerje fel egyszerűbb esetekben a tanult valószínűségi változót.
12. évfolyam	Ismerje a gráfok bejárás problémáit. Tudja az <i>Euler</i> vonal létezésének szükséges és elégséges feltételét. Egyszerűbb esetekben tudjon <i>Euler</i>-vonalat. Tudja a gráfok síkbarajzolhatóságának fogalmát és feltételét. Ismerje a határozatlan integrál fogalmát, tulajdonságait, a primitív függvény fogalmát. Ismerje az egyszerű integrálási szabályokat, tudja alkalmazni feladatok megoldásában. Ismerje a határozott integrál fogalmát. Ismerje a határozatlan és a határozott integrál kapcsolatát.

	Ismerje a <i>Newton-Leibniz</i> tételt, és tudja feladatokban alkalmazni. Ismerje a térelemek szögének, távolságának (kitérő egyenesek normál transzverzálisát is) fogalmát, és tudja ezeket különböző adatokból számítani. Tudjon elemi módszereket testekkel kapcsolatos számításokban alkalmazni. Ismerje a merőleges vetítés tulajdonságait. Tudjon méretes, illetve metszési feladatokat megoldani. Tudja bizonyítani, hogy ötféle szabályos test van. Tudjon poliéderek élhálóján bejárési kérdéseket megfogalmazni és megoldani. Ismerje a sokszög fogalmát, a speciális sokszögeket, a kör és részeinek értelmezését és tulajdonságait. Ismerje a hasáb, forgáskúp, csonkakúp, csonkakúp, gömb származtatását. Ismerje a síkidomok területének és a testek térfogatának definícióját. Ismerje az alapvető terület, felszín, térfogatképletek bizonyítását. Tudjon területet, felszínt és térfogatot számítani elemi úton és az integrálszámítás segítségével is. Ismerje a térelemek szögét, távolságát (kitérő egyenesek normál transzverzálisát is). Ismerje a merőleges vetítés tulajdonságait. Ismerje a várható érték fogalmát, és tudja azt kiszámítani a tanult valószínűségi eloszlások esetén. Tudjon modellt készíteni végtelen sok kimenetelű kísérlethez is. Ismerje a feltételes valószínűség fogalmát. Tudjon egyszerűbb esetekben feltételes valószínűséget számítani. Személetes képe legyen a nagy számok törvényéről. Ismerje a közvéleménykutatás elemi módszereit. Ismerje meg a matematikai statisztika alapvető eljárásait. Tudja a tanult fogalmak definícióját, tételeket (egyesek bizonyítását is), a tanult algoritmusokat, módszereket. Lássa a matematika különböző területei közötti kapcsolatokat, a matematikával a tudományokban és a gyakorlatban való felhasználhatóságát. Legyen képes a matematikai fogalmakat, összefüggéseket, eljárásokat matematikai feladatokban (bizonyítási feladatokban is) és más tantárgyak megfelelő problémáinak megoldása során alkalmazni. Ismerjen nagy matematikai felfedezéseket és a felfedezések történetét, az egyes fogalmak történeti alakulását, az egyes matematikusok életpályáját. Tudja megválaszolni azt a kérdést, hogy mi a matematika. Tudja, hogy miben tér el a matematika tudományának módszere a többi természettudományétól. Tudja, hogy a tudományos gondolkodás nélkülözhetetlen eszköze a matematika.

3.16 Mozgóképkultúra és médiaismeret

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A tanuló: – felismeri és megnevezi a mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközait. – alkalmazza az ábrázolás megismert eszközeit egyszerű mozgóképi szövegek értelmezése során (cselekmény és történet megkülönböztetése, szemszög, nézőpont, képkivágat, kameramozgás jelentése az adott szövegben, montázsfunkciók felismerése).

	– a mozgóképi szövegeket meg tudja különböztetni a valóság ábrázolásához való viszonyuk és az alkotói szándék, és a nézői elvárás karaktere szerint (dokumentumfilm és játékfilm, műfaji és szerzői beszédmód). – az életkornak megfelelő szinten meg tudja különböztetni a fikció és a virtuális fogalmait egymástól. – tisztában van a média alapfunkcióival, a kommunikáció története alapfordulataival, meg tudja fogalmazni, milyen alapvető tényezőktől függ valamely kor és társadalom nyilvánossága. – tudja, melyek a kereskedelmi és közszolgálati médiaintézmények elsődleges céljai és eszközei a médiaipari versenyben. – megkülönbözteti azokat a fontosabb tényezőket, melyek alapján jellemezhetőek a médiaintézmények célközönségei. – meghatározza és alkalmas példákkal illusztrálja a sztereotípiát és a reprezentáció fogalmát, ésszerűen indokolja az egyszerűbb reprezentációk különbözőségeit. – érvekkel támasztja alá álláspontját olyan vitában, amely a médiaszövegek (pl. reklám, hírműsor) valóságtartalmáról folynak. – jellemzi az internetes és mobilkommunikáció fontosabb sajátosságait, az internethasználat biztonságának problémáit. – az életkorának megfelelő szinten képes a különböző médiumokból és médiumokról szóló ismeretek összegyűjtésére, azok rendszerezésére, az önálló megfigyelésekre. alkalmazza a mozgóképi szövegekkel, a média működésével kapcsolatos ismereteit a műsorválasztás során is. Kulcsfogalmak: Dokumentum, fikció, reprodukció, ábrázolás, valóság, utalás, narráció, szerepjáték, látványszervezés, montázs, kompozíció, képkivágás, plán, nézőpont, szemszög, szubjektív beállítás, leíró beállítás, társított beállítás, svenk, fahrt, vario, dokumentum, fikció, műfaj, western, sci-fi, melodráma, burleszk, thriller, szerzői, eredetiség, ábrázolási konvenció, Valóság, tapasztalati valóság, web 2.0, nem lineáris, interaktivitás, ironia, manipuláció, közösségi hálózat, szóbeliség, írásbeliség, információ, technikai képreprodukció, mágikus gondolkodás, nyilvánosság, reprezentatív és népi nyilvánosság, polgári nyilvánosság, cenzúra, a tömegkommunikáció nyilvánossága, hálózati kommunikáció, köz- és magánszféra, napi-rend-kijelölés, diskurzus, rovatszerkezet, műsorrend, műsoridő, sorozatelv, közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média, web 2.0., Szimbolikus kód, technikai kód, értelmezési keret, sztereotípiát, reprezentáció, médiakonvergencia, multitasking, anonimitás, e-demokrácia, virtuális személyiség, médiaerőszak, közösségi média, médiaipari verseny, manipuláció
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: 1. A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírérték. 2. A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, non-profit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei. 3. Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában. 4. A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.

	5. A mozgóképi közlés mód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban. 6. Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság. 7. A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.

3.17 Művészetek

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9/AJKP	A tanuló ismerje a vizuális nyelv kifejező eszközeit, a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait. Legyen képes sík- és térbeli művek létrehozására, konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére, a látvány, illetve az abból történő absztrakció elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel), tervszerű, igényes munkavégzésre. Kulcsfogalmak: esztétikai-művészeti tudatosság, képalkotó technika, térábrázolás, kifejezés, élmény, elvont gondolat, érzélem, hangulat, modell, nézőpont, kompozíció, térbeli alkotás, művészettörténet, műalkotás, stíluskorszak.

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	– A médiatudatos gondolkodás magasabb szintjének elérése tömegkommunikációs eszközök és formák összetettebb, rendszerező ismerete alapján. – Társművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése. – Legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. – Az építészet legfontosabb elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak rendszerező ismerete. – Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése, összehasonlítása során a műelemző módszerek összetett, komplex alkalmazása az ítéletalkotás érdekében. – Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása. – A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása. – Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról. A tanuló – képes mozgóképi szövegek értő befogadására; ismeri a mozgókép formanyelvének alapvető eszköztárát, érzékeli ezek hatását az értelmezés folyamatára, valamint képes ezeknek az eszközöknek alapszintű alkalmazására saját szövegalkotásában is. – rövid mozgóképi szövegek tervezése és kivitelezése révén szert tesz a mozgóképi szövegalkotás elemi tapasztalataira, érti a különféle mozgóképi szövegtípusok eltérő működési elvét, s tud azok széles spektrumával kreatív befogadói viszonyt létrehozni. – ismereteket szerez a filmkultúra területéről: érti a szerzői kultúra és a tömegkultúra eltérő működésmódját; felismeri az elterjedtebb filmműfajok jegyeit; különbséget tud tenni a különböző stílusirányzatokhoz tartozó alkotások között.

	Kulcsfogalmak: Portfólió, mozgóképi kifejezőeszköz, video-installáció, múzeum, állandó és időszakos kiállítás, modern, posztmodern, konstruktív-dekonstruktív térrendezés, organikus építészet, Bauhaus, funkcionalizmus, divat, társadalmi norma, szubkultúra, értékmegőrzés, nézőpont, távolság, fényviszony, mozgás, mozgóképi idéző, montázs, elbeszélő, szerepjáték, státusz, kultúra és tömegkultúra, műfajfilm, műfajkeveredés, posztmodern, szerzői film, képzőművészet, archetípus, sztár, hős,
12. évfolyam	– A médiatudatos gondolkodás magasabb szintjének elérése tömegkommunikációs eszközök és formák összetettebb, rendszerező ismerete alapján. – Legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. – Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése, összehasonlítása során a műelemző módszerek összetett, komplex alkalmazása az ítéletalkotás érdekében. – Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása. – A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása. – Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról. A tanuló – ismeri a modern tömegkommunikáció fő működési elveit, jellemző vonásait, érti, milyen társadalmi és kulturális következményekkel járnak a kommunikációs rendszerben bekövetkező változások, ezek hatásait saját környezetében is észreveszi. – értelmezni tudja a valóság és a média által a valóságról kialakított kép viszonyát, ismeri a reprezentáció fogalmát, és rendelkezik a médiatudatosság képességével (azaz képes tudatos választásra és kritikai megközelítésre). – érti a hálózati kommunikáció működését, képes abban felelősen részt venni, ismeri és megfelelően használja annak alapvető szövegtípusait. – ismeretekkel rendelkezik a médiaetika és a médiaszabályozás főbb kérdéseit illetően, saját álláspontot tud megfogalmazni azokkal kapcsolatban. Kulcsfogalmak: Korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műtípus, magasnyomás, mélynyomás, síknyomás, egyéni stílus, avantgard, avantgard irányzat, neoavantgard, posztmodern, kortárs képzőművészet, újmédia, intermedialis műfaj, eseményművészet, interaktív művészet, hálózati művészet, multimédia, hypertext, interaktivitás, virtuális identitás, kommunikáció; közvetett/közvetlen, egyirányú/kétirányú, nonverbális/verbális/képi. Tömegkommunikációs modell; lokális/globális nyilvánosság, kereskedelmi/közzszolgálati/nonprofit média; közönség: vevő és áru; műsoridő, műsorrend, sorozat, infotainment, reprezentáció, hírérték, tabloidizáció, dokumentarizmus, valóságtelevízió, áldokumentumfilm, újságírói/intézményi etika, hitelesség, tartalomszabályozás, médiatörvény, normaszegés, médiaerőszak.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	Tanulói projektek: A technikai képzőművészet – fotográfia A fotográfia módosító eljárásai számítógépes programok segítségével.

	Modellezés a virtuális térben Térbeli szemlélet alakítása, modellek építése, alakítása a számítógépes programokban. A mozgókép formanyelve; a mozgóképi látvány felépítésének alapjai, mozgókép látvány kialakítása, megformálása. A mozgókép formanyelve; a mozgóképi látvány felépítésének alapjai, mozgókép látvány kialakítása, megformálása.
12. évfolyam	Tanulói projektek: Nem lineárisan felépülő szövegek elemzése, saját hypertext létrehozása. Interaktív tartalmak létrehozása, üzemeltetése. A média társadalmi szerepe, használata Médiareprezentáció, valószerűség és hitelesség. A média társadalmi szerepe, használata Médiaetika, médiaszabályozás.

3.18 Patrónusi foglalkozás

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9/AJKP	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Önismeret Társas kapcsolatok Aktuális problémák (probléma, eredmény, tanulás, stratégia, sikertelenség, motiváció, elvárás, szabályalkotás, problémamegoldás) Család Szerelem, szexualitás Testi-lelki egészség Pályaorientáció Nyíló világ (környezetvédelem)

3.19 Sport és szervezetei

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	Ismerjék meg a magyar sport intézményeinek bonyolult rendszerét. Legyenek képesek tanári segítséggel iskolai sportrendezvények megszervezésére és lebonyolítására. Legyenek képesek versenykiírás elkészítésére, ismerjék egyesületük alapszabályainak legfontosabb összetevőit.

3.20 Sportági ismeretek

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
10. évfolyam	A tanulók ismerjék meg a sportágak csoportosítását, csoportosítási szempontjait, a szakirodalmat, szaksajtót. Ismerjék meg a szakirodalomban használatos módszereket. A sportági ismereteken belül ismerjék meg az olimpiai sportágakat, amelyekben a magyar sportolók szereztek már aranyérmet az újkori olimpiai játékokon.

3.21 Sportegészségtan

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	A tanulók ismerjék a felkészülés és versenyzés szempontjából legfontosabb egészségügyi ismereteket. Legyenek tájékozottak a táplálkozástudomány alapvető ismeretanyagában. Ismerjék a sérülések és a káros teljesítménycsökkenések negatív hatásait.

3.22 Sportetika

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
12. évfolyam	A tanulók ismerjék az erkölcsi értékrend legfontosabb elemeit. Ismerjék azokat az értékeket, magatartás-szabályokat és beállítódásokat, amelyeknek a közmegegyezés kitüntetett erkölcsi jelentőséget tulajdonít. A helyi tantervben előírt fogalmak és egyéb tartalmak a következő témakörökben: A sportetika alapjai. Egyén és sport. Egyén és közösség. Korunk kihívásai.

3.23 Sportpszichológia

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
12. évfolyam	Eligazodás a legfontosabb pszichológiai, sportpszichológiai alapfogalmak rendszerében. A sportteljesítményeket befolyásoló legfontosabb pszichológiai tényezők, törvényszerűségek ismerete. Technikák ismerete a rajtláz és a rajtapátia kezelésére.

3.24 Sporttörténet

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy az egyes történelmi korokban a sport milyen célt szolgált, milyen igényt elégített ki; hogyan alakultak ki, és változtak az egyes sportágak; kik, hogyan befolyásolták, irányították ezeket a folyamatokat. Ismerjék meg a történelemtudomány részeként, hogy milyen szerepet játszott, játszik a sport az emberiség életében, milyen hatással volt és van a sport az egyes társadalmakra, gazdaságra, sőt akár a politikára. Ismerjék az ókori olimpiák történetét és az újkori olimpiai mozgalom jelentős eseményeit.

3.25 Tanulásmódszertan

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A tanuló képes legyen tanulmányi munkáját önállóan tervezni és végezni. Ismerje a tanulás motívációs tényezőit. Képes legyen új tanulási stratégia kialakítására és alkalmazására. Képes legyen a megtanult kommunikációs szabályok szerinti reprodukálására. Alkalmazni tudja a rendszerezési technikákat. Tudjon vázlatot készíteni, vázlatjelölések alkalmazásával. Kialakult rendezett írásképe legyen. Alkalmazni tudja az adatkeresési, adatrendszerezési eljárásokat. Képes legyen összehasonlító elemzések leírására.

3.26 Technika, életvitel és gyakorlat/ Életvitel és gyakorlat

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően: Család, otthon, háztartás Közlekedés Életpálya-tervezés, munkavállalás, felnőttkori tanulási lehetőségek

3.27 Természettudomány

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákat illetően:

	A természet megismerése Az ember környezetformáló tevékenysége Nyersanyagok, energiaforrások Változó éghajlat Az élővilág sokszínűsége Környezet és egészség Kozmikus környezetünk Jövőképek

3.28 Testnevelés és sport

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	Gimnasztikai alapformák ismerete. Sportjátékok: A tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékeladatok ismerete. Torna: talajtorna elemek bemutatása, szekrényugrás a tanterv szerint. Atlétika: fizikai képességmérés, magasugrás technika és teljesítmény, térdelőrajt. Gimnasztikai ismeretek, atlétika, torna, zenés-táncos mozgásformák, küzdősportok, önvédelem, úszás, testnevelési és sportjátékok, alternatív és szabadidős mozgásrendszerek ismerete. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében.
10. évfolyam	Gimnasztikai gyakorlatok szakkifejezéseinek ismerete. Sportjátékok: A tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékeladatok ismerete. Torna: talajtorna elemek bemutatása, Lányok: RG lépések gerendán, felugrás, leugrás a tanterv szerint; fiúk: gyűrűgyakorlat. Atlétika: fizikai képességek mérése, a váltás technikája, kislabdahajtás. Gimnasztikai ismeretek, atlétika, torna, zenés-táncos mozgásformák, küzdősportok, önvédelem, testnevelési és sportjátékok, alternatív és szabadidős mozgásrendszerek ismerete. A motoros képességek szerepe a teljesítményben
11. évfolyam	Összefüggő gimnasztikai gyakorlatsor. Sportjátékok: A tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékeladatok ismerete. Torna: összefüggő talajtorna gyakorlat. Fiúk: korlát gyakorlat, lányok: gerendagyakorlat. Atlétika: 2000m futás, súlylökés becsúszással. Gimnasztikai ismeretek, atlétika, torna, zenés-táncos mozgásformák, küzdősportok, önvédelem, testnevelési és sportjátékok, alternatív és szabadidős mozgásrendszerek ismerete. A testi fejlődés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, mozgásos cselekvések).
12. évfolyam	Összefüggő 48 ütemű gimnasztikai gyakorlatsor. Sportjátékok: A tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékeladatok ismerete. Torna: összefüggő talajtorna gyakorlat. Szekrényugrás az érettségi követelménye szerint. Atlétika: 1 futó-, 1 ugró-, 1 dobószám teljesítése az érettségi követelmény szerint. Gimnasztikai ismeretek, atlétika, torna, zenés-táncos mozgásformák, küzdősportok, önvédelem, testnevelési és sportjátékok, alternatív és szabadidős mozgásrendszerek ismerete. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő tematikai egységekben: Gimnasztika, torna, sportjátékok, atlétika. Elméleti ismeretek az előírt témakörök anyagából.
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő tematikai egységekben: Gimnasztika, torna, labdajátékok, atlétika. Elméleti ismeretek az előírt témakörök anyagából.

3.29 Testnevelés-elmélet

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
11. évfolyam	A tanulók ismerjék a testnevelés és sport célját, művelődéstartalmát, helyét és szerepét az egészség megvédésében, a személyiség fejlesztésében.

3.30 Történelem

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: Civilizáció és államszervezet az ókorban Vallások az ókorban Hódító birodalmak A középkori Európa A magyar nép eredete és az Árpád-kor A középkori Magyar Királyság fénykora Évente két mélységelvű téma: Államalapítás és Hunyadi Mátyás politikai portréja
10. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: A kora újkor A török hódoltság kora Magyarországon A felvilágosodás kora Magyarország a 18. században Új eszmék és az iparosodás kora A reformkor A forradalom és szabadságharc Évente két mélységelvű téma: A nagy földrajzi felfedezések és hatása, Széchenyi és Kossuth programja.
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése A dualizmus kori Magyarország A nagy háború Az átalakulás évei A két világháború között A Horthy-korszak A második világháború Évente két mélységelvű téma: Trianon és Magyarország a második világháborúban
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: A két világrendszer szembenállása Háborútól forradalomig Az 1956-os forradalom és szabadságharc A kádári diktatúra A kétpólusú világ és felbomlása A rendszerváltoztatás folyamata A világ a 21. században Magyarország a 21. században A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században Ismétlés, felkészülés az érettségire Évente két mélységelvű téma: Kádár-rendszer és a Rákosi-rendszer hatása a társadalomra és annak összehasonlítása.

3.31 Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: Az őskor és az ókori Kelet. Az ókori Hellász. Az ókori Róma. A középkor. A magyarság története a kezdetektől 1490-ig
10. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: A világ és Európa a kora újkorban. Magyarország a kora újkorban. Felvilágosodás, forradalmak és a polgárosodás kora. Az újjáépítés kora Magyarországon. Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: A nemzetállamok és a birodalmi politika kora. A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon. Az első világháború és következményei. Európa és a világ a két világháború között. Magyarország a két világháború között. A második világháború
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése. Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig. A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása. A Kádár-korszak jellemzői. Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése. A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon. Társadalmi ismeretek. Állampolgári ismeretek. Pénzügyi és gazdasági kultúra. Munkavállalás.

Nem alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt alap és emelt tartalmak a következő témákban: Az őskor és az ókori Kelet. Az ókori Hellász. Az ókori Róma. A középkor. A magyarság története a kezdetektől 1490-ig
10. évfolyam	A helyi tantervben előírt alap és emelt tartalmak a következő témákban: Az őskor és az ókori Kelet. Az ókori Hellász. Az ókori Róma. A középkor. A magyarság története a kezdetektől 1490-ig
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt alap és emelt tartalmak a következő témákban: A nemzetállamok és a birodalmi politika kora. A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon. Az első világháború és következményei. Európa és a világ a két világháború között. Magyarország a két világháború között. A második világháború
12. évfolyam	A helyi tantervben előírt alap és emelt tartalmak a következő témákban: Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése. Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig. A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása. A Kádár-korszak jellemzői. Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése. A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon. Társadalmi ismeretek. Állampolgári ismeretek. Pénzügyi és gazdasági kultúra. Munkavállalás

3.32 Vizuális kultúra

Alap óraszám

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	- Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása. - A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek önálló alkalmazása az alkotótevékenység és a vizuális jelenségek elemzése, értelmezése során. - Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében. - Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándékának megfelelő pontos értelmezése, és egyszerű mozgóképi közlések elkészítése.

	– Alapvetően közlő funkcióban lévő képi, vagy képi és szöveges megjelenések árnyalt értelmezése. – A tervezett, alakított környezet forma és funkció összefüggéseinek felismerése, ennek figyelembe vételével egyszerű tervezés és makettezés. – Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos alkalmazása alkotótevékenységekben. – Társművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése. – Kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. – Az építészet alapvető elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak felismerése. – Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése összehasonlítása, műelemző módszerek alkalmazásával. – Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása. – A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról. Kulcsfogalmak: Tervezés, felmérés, tereprendezés, műszaki ábrázolás, környezettudatos magatartás, környezetvédelem, story-board, forgatókönyv, beállítás, jelenet, a montázs(típusok) jelentősége, a narráció sémái és egyedi megoldásai, képregény, video/performansz, montázs-elv, tipográfia (betűméret és stílus), kompozíció (oldalrendezés, oldalpár, kép és szöveg, borító); intermédia, anyag(szerűség), művészkönyv/art-book, műsorrend, nonfiguratív megjelenítés, vizuális átírás, redukció, absztrakció, stilizálás, kiemelés, kontraszt, kompozíció, komplementer, színreflex, szín-, vonal-, formaritmus, kompozíció, konstruktív képépítés, automatikus írás,
10. évfolyam	– Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása. – A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek önálló alkalmazása az alkotótevékenység és a vizuális jelenségek elemzése, értelmezése során. – Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében. – Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándéknak megfelelő pontos értelmezése, és egyszerű mozgóképi közlések elkészítése. – Alapvetően közlő funkcióban lévő képi, vagy képi és szöveges megjelenések árnyalt értelmezése. – Médiatudatos gondolkodás a tömegkommunikációs eszközök és formák rendszerező feldolgozása. – A tervezett, alakított környezet forma és funkció összefüggéseinek felismerése, ennek figyelembe vételével egyszerű tervezés és makettezés. – Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos alkalmazása alkotótevékenységekben. – Társművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése. – Kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. – Az építészet alapvető elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak felismerése. – Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése összehasonlítása, műelemző módszerek alkalmazásával. – Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása. – A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

	Kulcsfogalmak/ fogalmak: Látvány- és műelemzés, korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műtípus, avantgard, avantgard irányzatok, kortárs képzőművészet, kompozíció, képkivágás, képi és optikai helyzetviszonylat, kontraszt, digitális képfeldolgozás, intermediális műfaj, eseményművészet, alaprajztípus, alátámasztó és áthidaló elem, oszloprend, homlokzatosztás, megalitikus építészet, sírtípus, szent körzet és síregyüttes, egyházi építészet, palota, lakóház, stíluskeveredés, divat, szubkultúra, design, funkcionalizmus, környezettudatos építés, funkció, funkcionalizmus, díszlet, makett, modell, közvetett kommunikáció, média, médium, nyomtatott és elektronikus sajtó, televízió, közszolgálati, kereskedelmi és közösségi televízió, internet, hírközlés, reklám, fotografikus kép, tapasztalati- és reprezentált valóság, asszociatív, párhuzamos és belső montázs, sztereotípiák, célközönség, valószerűség, hitelesség, plakát, műfajfilm.

2020/2021. tanévben induló 9. évfolyamtól kezdődően felmenő rendszerben

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
9. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: Korszak, stílus, műfaj Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya
10. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: Korszak, stílus, műfaj Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya
11. évfolyam	A helyi tantervben előírt tartalmak a következő témákban: Korszak, stílus, műfaj Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya



TANULMÁNYOK

ALATTI

VIZSGÁK RENDJE

AZ OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI
KÖVETELMÉNYEI
Általános Iskola

2021

TARTALOMJEGYZÉK

Általános fogalmak	4
Vizsgaleírások	5
Biológia – egészségtan	5
Ének-zene	5
Fizika	5
Állampolgári ismeretek	6
Digitális kultúra	6
Angol nyelv/Német nyelv	6
Kémia	7
Magyar nyelv és irodalom	7
Földrajz	7
Matematika	8
Technika és tervezés	8
Testnevelés	9
Történelem	9
Vizuális kultúra	9
Környezetismeret	10
Hon – és népismeret	10
Természettudomány	11
Etika/Hit- és erkölcsstan	11
Dráma és színház	11
Vizsgakövetelmények	12
Biológia	12
Ének – zene	12
Fizika	15
Állampolgári ismeretek	16
Digitális kultúra	16
Német nyelv	19
Angol nyelv	20
Kémia	21
Magyar nyelv és irodalom	22
Földrajz	27
Matematika	28

Technika és tervezés	32
Testnevelés	35
Történelem.....	44
Vizuális kultúra	48
Környezetismeret.....	51
Hon – és népismeret	52
Természettudomány	53
Etika/Hit-és erkölcsstan	53
Dráma és színház.....	56

A jelen mellékletben nem rögzített részleteket a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet tartalmazza.

Általános fogalmak

Tanulmányok alatti vizsgák

Az osztályozó vizsgát, a különbözeti vizsgát, valamint a pótló és javítóvizsgát együtt: tanulmányok alatti vizsgának nevezzük.

Osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsgával a félévi, ill. az év végi osztályzatok megállapítása történik. Intézményünkben osztályozó vizsgát tesznek azok a tanulók, akik arra jelentkeznek, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel. Pl. iskolaváltáskor, vagy egyik tanulmányi területről egy másikra átmenetkor az addig nem tanult vagy alacsonyabb fokon tanult tárgyakból teendő számonkérés.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – egy vagy két tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

Vizsgaleírások

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Biológia – egészségtan	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői									
Ének-zene	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői									
Fizika	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	60%	40%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői									

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Állampolgári ismeretek	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% –tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% –tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% –tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Digitális kultúra	Időtartam	–	10 perc	45 perc	80% –tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% –tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% –tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	20%	80%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Angol nyelv/Német nyelv	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% –tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% –tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% –tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	78%	22%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Kémia	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Magyar nyelv és irodalom	Időtartam	35 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	67%	33%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Földrajz	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Matematika	Időtartam	45 perc	(10 perc*)	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	100% (67%*)	(33%*)	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői	Szóbeli vizsga csak akkor van, ha az írásbeli 15-24 %-os.									
Technika és tervezés	Időtartam	–	–	45 perc	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	–	100%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Testnevelés	Időtartam	–	–	45 perc	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	–	–	100 %	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Történelem	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	60%	40%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Vizuális kultúra	Időtartam	45 perc	–	Projekt	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	–	50%	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Környezetismeret	Időtartam	45 perc	–	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	100%	–	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői									
Hon – és népismeret	Időtartam	45 perc	–	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	100%	–	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
	A vizsga formai jellemzői									

Tantárgy	Vizsga jellemzői	A vizsga részei			A vizsga értékelése					
		Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Osztályozó		Javító		Különbözeti	
Természettudomány	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Etika/Hit- és erkölcsstan	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										
Dráma és színház	Időtartam	45 perc	10 perc	–	80% – tól:	jeles (5)				
					60% – 79%:	jó (4)	40% – tól:	közepes (3)		
					40% – 59%:	közepes (3)	25% – 39%:	elégséges (2)	30% – tól:	teljesítette
	Aránya az értékelésnél	50%	50%	–	25% – 39%:	elégséges (2)	0% – 24%:	elégtelen (1)	0% – 29%:	nem teljesítette
					0% – 24%:	elégtelen (1)				
A vizsga formai jellemzői										

Vizsgakövetelmények

Biológia

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
7. évfolyam	A tanuló érti az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biomok összetételének összefüggését az adott térséget jellemző környezeti tényezőkkel. Ismeri a globális környezetkárosítás veszélyeit, érti, hogy a változatosság és a biológiai sokféleség érték. Ismeri és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tud belőlük táplálékláncot összeállítani. Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit. Be tudja mutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit, ismeri az életközösségek változatosságának és változásának okait. Tud különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között, tisztában van a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival. Ismeri az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait. Morfológiai jellegzetességek alapján ismert élőlények el tud helyezni a fejlődéstörténeti rendszerben (maximum osztály szintig). Látja a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést. Érti a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot. Ismeri az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.
8. évfolyam	Tisztában van saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival, a férfi és a nő közötti különbséggel és a kamaszkor biológiai-pszichológiai problémáival. Ismeri a betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait, az egészséges életmód és az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait. Érti a szűrővizsgálatok jelentőségét a betegségek sikeres gyógyításában. Önállóan és társaival együttműködve tud megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni, valamint jártassággal rendelkezik a mikroszkóp használatában

Ének – zene

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	Megfelelő számú dal önálló és csoportos éneklése. Énekelt dalok ritmuskísérete mozgással. Dalok mondókák ritmusának felismerése, és megfelelő ritmushasználat improvizációval, ritmusírás, -olvasás. Különböző hangkészletű dalok éneklése, íá szó mi hangkészletűek szolmizálása. Vokális és hangszeres hangszínek felismerése. Zenei hangulatok jellemzése. Emberi hangfajta megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján. A tanulók 30 gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c'–c''''' hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 metrumot helyesen hangsúlyozzák.(Képesek ezt egyszerű tánclépésekkel érzékeltetni.) A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek. Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

2. évfolyam	Megfelelő számú (30) dal önálló és csoportos éneklése. Énekelt dalok ritmuskísérete mozgással. Dalok mondókák ritmusának felismerése, és megfelelő ritmushasználat improvizációval, ritmusírás, -olvasás. Különböző hangkészletű dalok éneklése és szolmizálása. Vokális és hangszeres hangszínek felismerése. Zenei hangulatok jellemzése. Emberi hangfajták megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján. A tanulók 30 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c'-d" hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.(Képes ezeket egyszerű tánclépésekkel érzékeltetni.) A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szolmizálják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek. Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket
3. évfolyam	Könnyű többszólamú dalok éneklése. Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján. Tanári irányítással ritmus- és dallamotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás). 20 magyar dal (pl. 15 népdal, 5 műdal) és 5 más nyelvű éneklése emlékezetből. Karakteres zenei szemelvények felismerése A tanulók 30 dalt (20népzenei és 10 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e" hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon). Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 2/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is. A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szolmizálják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A harmadik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik
4. évfolyam	Könnyű többszólamú dalok éneklése. Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján. Tanári irányítással ritmus- és dallamotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás). 20 magyar dal (pl. 15 népdal, 5 műdal) és 10 más nyelvű éneklése emlékezetből.

	Karakteres zenei szemelvények felismeréseA tanulók 60 dalt (40 népzenei és 20 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjéről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon). Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is. A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjéről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szolmizálják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjéről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik
5. évfolyam	Az énekes anyagból 5 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, formai megoldások). A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték
6. évfolyam	Az énekes anyagból 5 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások). A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték
7. évfolyam	Az énekes anyagból 7 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

8. évfolyam	Az énekes anyagból 8 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

Fizika

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
7. évfolyam	Mérőeszközök a mindennapi életben. A tanult mennyiségek mértékegységei és átváltásai. A sebesség. Mozgás grafikus ábrázolása. Az egyenletes mozgás jellemző mennyiségek (út, idő, sebesség) meghatározása a másik kettő ismeretében. Az átlag- és a pillanatnyi sebesség fogalom értelmezése. A tömeg. A sűrűség. A tehetetlenség törvénye. Az erőhatás, erő. A hatás-ellenhatás törvénye. A súrlódás. Közegellenállás jelenség szintű ismerete. A gravitációs kölcsönhatás, gravitációs mező. Gravitációs erő. A súly fogalma és a súlytalanság. A forgatónyomaték. Egyszerű gépek. A nyomás. Nyomás a folyadékokban. Közlekedőedények. A nyomás terjedése folyadékokban. Nyomás gázokban, légnyomás. Arkhimédész törvénye. Nyomáskülönbségen alapuló eszközök. A hang keletkezése, terjedése, energiája. Zajszennyezés. Hangszigetelés. Rengés terjedése a földkéregben és a tengerekben: a földrengések kis rezgésszámú hangrezgések formájában történő terjedése, a cunami kialakulásának leegyszerűsített modellje. Az energia fogalma. Az energia és megváltozásai. Az energia megmaradásának felismerése és értelmezése. Munkavégzés és a munka fogalma. Az energia különféle fajtái. Energiamérleg a családi háztól a Földig. Energiaforrások: Fosszilis energiahordozók és kitermelésük végessége. A vízenergia, szélenergia, megjelenése a földi energiahordozókban. A geotermikus energia, a nukleáris energia, haszna, kára és veszélye. A Föld alapvető energiaforrása a Nap. Az egyes energiahordozók felhasználásának módja, környezetterhelő hatásai. Hőmérőtípusok. Halmazállapotok és halmazállapot-változások. Csapadékformák és kialakulásuk fizikai értelmezése. A belső energia. Hőtágulás és gyakorlati szerepe. Hőtan és táplálkozás: az életműködéshez szükséges energiát a táplálék biztosítja. „Hőátadás”, hővezetés, hőáramlás, hőszugárzás.
8. évfolyam	Mágnesek, mágneses kölcsönhatás. Elektrosztatikus jelenségek a hétköznapiakban. Az anyag elektromos tulajdonságú részecskéinek (elektron, proton és ion) létezése. Az atomok felépítettsége. Az elektromos töltés. A feszültség fogalma és mértékegysége. Az elektromos munka. Az elektromos áramkör és részei. Az elektromos egyenáram. Az áramerősség. A vezeték jellemző ellenállás. Ohm törvénye. Az áram mágneses hatása. Az áram hőhatását meghatározó arányosságok és az azt kifejező matematikai összefüggés ($E=UIt$), energiakicsatolás, fogyasztók. A fény egyenes vonalú terjedése. <i>A fényvisszaverődés és a fénytörés.</i> Teljes visszaverődés. Hétköznapi optikai eszközök képalkotása. Valódi és látszólagos kép. Síktükör, homorú és domború tükör, szóró- és gyűjtőlencse. Fókusz. A szem képalkotása. Rövidlátás, távollátás, színtévesztés. A fehér fény színeire bontása. Színkeverés, kiegészítő színek. Elsődleges és másodlagos fényforrások. Fénykibocsátó folyamatok a természetben. Mesterséges fényforrások. Fényszennyezés. Az égbolt természetes fényforrásai: a Nap, Hold, bolygók, csillagok, csillaghalmazok, ködök stb. A Naprendszer szerkezete. A Nap, a Naprendszer bolygóinak és azok holdjainak jellegzetességei. Megismerésük módszerei. Geocentrikus és heliocentrikus világbép. A napfény és más fényforrások (elektromágneses) spektruma: rádióhullámok, mikrohullámok, infravörös sugárzás, látható fény, UV sugárzás, röntgensugárzás. A Nap fénye és hőszugárzása biztosítja a Földön az élet feltételeit. A napozás szabályai.

Állampolgári ismeretek

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
8. évfolyam	A tanuló: A család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmódellem témakörben: képes értelmezni a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet; értelmezi a családot, mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát. A család gazdálkodása és pénzügyei témakörben: felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét. Településünk, lakóhelyünk megismerése témakörben: ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait. Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek témakörben: ismeretekkel rendelkezik a nemzetek, nemzetállamok helyéről és szerepéről a globális világban; a honvédelem jelentőségéről a globalizáció korában, felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát. A magyar állam alapvető intézményei témakörben: ismeretekkel rendelkezik az állam szerepéről a gazdaságban, felismeri a jogok és köteleességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát. Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre témakörben: információkat képes gyűjteni és értelmezni a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól. A fogyasztóvédelem alapjai témakörben: képes fogyasztási szokásaiban érvényesíteni a tudatosság szempontjait. A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás témakörben: képes értelmezni az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

Digitális kultúra

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
5. évfolyam	<i>A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére</i> ismerje a számítógép részeinek és alapvető perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni; legyen képes kezelni a billentyűzetet és az egeret; ismerje a mappaszerkezetben való tájékozódás alapfogalmait; tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, fájlt keresni; tudjon mappát másolni, mozgatni, létrehozni és törölni; ismerje az informatikai környezetben való munkavégzés alapszabályait; tudjon önállóan kommunikálni ismert programokkal; segítséggel tudjon használni multimédiás oktatóprogramokat; tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait; ismerjen a számítógép előtt végzett munka káros hatásait csökkentő szabályokat és mozgásgyakorlatokat. <i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> tudjon egyszerű rajzos-szöveges dokumentumot elkészíteni, módosítani, háttértárra menteni; ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni karakterformázásokat ismerje fel az összetartozó adatok közötti egyszerű összefüggéseket; tudjon adatokat táblázatba rendezni. <i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére</i> legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt; ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit; legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára;

	a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival. <i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére</i> legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára; legyen képes tanári segítséggel, megadott szempontok szerint információt keresni; legyen képes a találatok értelmezésére; legyen képes az elektronikus levelezőrendszer önálló kezelésére. <i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatvédelem érdekében alkalmazható lehetőségeket. <i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni
6. évfolyam	<i>A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére</i> ismerje a számítógép részeinek és alapvető perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni; ismerje az informatikai környezetben való munkavégzés alapszabályait; segítséggel tudjon használni multimédiás oktatóprogramokat; tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait; ismerjen alapvető adatvédelmi szabályokat. <i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> tudjon egyszerű rajzos-szöveges dokumentumot elkészíteni, módosítani, háttértárra menteni; tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni; ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni karakter- és bekezdésformázásokat; használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközöket; ismerje egy bemutatókészítő-program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni; segítséggel tudjon használni tantárgyi, könyvtári, hálózati adatbázisokat, tudjon különféle adatbázisokban keresni; ismerje legalább egy digitális térképes alkalmazás szolgáltatásait. <i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére</i> legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt; ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit; képes legyen önállóan vagy segítséggel algoritmust készíteni; tudjon egyszerű programot készíteni; legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára; a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival. <i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére</i> legyen képes a találatok értelmezésére; legyen képes elektronikus és internetes médiumok használatára; legyen képes az interneten talált információk mentésére; ismerje a netikett szabályait. <i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; szerezzon gyakorlatot az információforrások saját dokumentumokban való feltüntetésében. <i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni; konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat; el tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.
7. évfolyam	<i>A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére</i> ismerjen meg különböző informatikai környezeteket; ismerje és tudja használni egy operációs rendszer, valamint a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

	tudja megkülönböztetni a számítógép és egyéb informatikai eszközök főbb részegységeit; ismerje a legfontosabb perifériák működési elveit; önállóan legyen képes a tanult feladattípusok azonosítására, a megoldáshoz szükséges hardver- és szoftvereszközök kiválasztására és használatára. <i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> tudjon különböző típusú dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni; tudjon szöveget, képet, rajzot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon médiaelemeket minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon bemutatót készíteni; tudjon egyszerű táblázatot létrehozni. <i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére</i> ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket; ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait; tudjon kódolni algoritmusokat; legyen képes tantárgyi szimulációs programok használatára. <i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére</i> legyen képes megkeresni a kívánt információt; legyen képes az információ értékelésére; használja a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásokat. <i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket; ismerjen megbízható információforrásokat; legyen képes értékelni az információ hitelességét. <i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz; képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás).
8. évfolyam	<i>A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére</i> ismerje az informatikai eszközökkel kapcsolatos függőség néhány jellemzőjét, legyen képes tenni a függőség kialakulása ellen; ismerje a legfontosabb perifériák működési elveit; önállóan legyen képes a tanult feladattípusok azonosítására, a megoldáshoz szükséges hardver- és szoftvereszközök kiválasztására és használatára. <i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> tudjon szöveget, képet, rajzot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon médiaelemeket minta vagy leírás alapján elkészíteni; ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit; tudjon bemutatót készíteni. <i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére</i> lássa át a problémamegoldás folyamatát; tudjon egyszerű vezérlési feladatokat megoldani fejlesztői környezetben; ismerjen és alkalmazzon tervezési eljárásokat; legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján. <i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére</i> legyen képes előkészíteni az információt weben történő publikálásra; tudja megkülönböztetni a publikussá tehető és a védendő adatait. <i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; ismerje az információforrások etikus felhasználási lehetőségeit; ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit; ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást; legyen képes a szolgáltatások igénybevétele, használatára, lemondására.

	<i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban; egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.

Német nyelv

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, egyszerűen, röviden válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát.
2. évfolyam	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol.
3. évfolyam	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.
4. évfolyam	A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.
5. évfolyam	A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál. Felkészülés után elmond rövid szövegeket. Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát. Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.
6. évfolyam	KER A1 szintű nyelvtudás: A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál. Felkészülés után elmond rövid szövegeket. Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát. Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.
7. évfolyam	A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.
8. évfolyam	KER A2 szintű nyelvtudás:

	A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

Angol nyelv

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás rövid válaszokkal. Cselekvéssel ismert szituációs játékokhoz, tantermi játékokhoz való kapcsolódás. Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal, tanárral. Rajzos feladat megoldása utasítás alapján.
2. évfolyam	Rövid, egyszerű tanári utasítások megértése. Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témakörökben. Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának, előadásának aktív követése; a szövegekben a tanult nyelvi elemek felismerése, következtetések levonása a témára, lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő, változatos feladatok segítségével témákról. Tanári ösztönzésre a hallott szövegből kiszűrt információk egyre tudatosabb összekapcsolása a témával kapcsolatos egyéb ismeretekkel, és ezek alapján következtetések levonása a tartalomra vonatkozóan. Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése. Egyszerű, informatív szövegből tárgyyszerű információ szerzése. Rövid, egyszerű, írott utasítások követése képek segítségével.
3. évfolyam	Szavak, kifejezések elolvasása és kapcsolódó tevékenységek elvégzése. Egyszerű szövegek elolvasása és annak alapján megfelelő cselekvések, cselekvéssorok eljátszása, elvégzése. Egyszerű szövegek értő olvasása. Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szavak szintjén. Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szószerkezetek, rövid mondatok szintjén. Tanult cselekvéssor elmondása képek segítségével vagy mozgással kísérve.
4. évfolyam	Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése, a tanult nyelvi elemek felismerése a szövegekben, a szöveg lényegének kiszűrése. Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás egyszavas válaszokkal, cselekvéssel. Szavak, kifejezések elolvasása és kapcsolódó tevékenységek elvégzése. Egyszerű szövegek elolvasása és annak alapján megfelelő cselekvések, cselekvéssorok eljátszása, elvégzése. Egyszerű szövegek értő olvasása. Egyszerű írásbeli üzenetek elolvasása és megértése. Írásbeli feladatok készítése és megoldása a szószerkezetek, rövid mondatok, a szöveg szintjén.
5. évfolyam	Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra. Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva. Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal. Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése. Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése. Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.
6. évfolyam	Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése a szövegekben, következtetések levonása a témára, lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének kiszűrése megértést segítő, változatos feladatok segítségével. Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi

	eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra. Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva. Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal. Kommunikálás begyakorolt beszédfordulatokkal. Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése. Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése. Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása. Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával. Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása
7. évfolyam	Ismert témákhoz kapcsolódó rövid kérések és kijelentések megértése. Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése; következtetés levonása a szövegfajtára, a témára és a lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének, néhány konkrét információnak a kiszűrése megértést segítő, változatos feladatok segítségével. Vélemény, gondolat, érzés kifejezése, illetve ezekre való rákérdezés egyszerű nyelvi eszközökkel. Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve az azokra történő válaszadás. Minta alapján összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoporthoz, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal. Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése. Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben. Szavak és rövid szövegek másolása és diktálás utáni leírása. Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása a tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témákról
8. évfolyam	Vélemény, gondolat, érzés kifejezése, illetve ezekre való rákérdezés egyszerű nyelvi eszközökkel. Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve az azokra történő válaszadás. Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után. Minta alapján összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoporthoz, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal. Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése. Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben. Szavak és rövid szövegek másolása és diktálás utáni leírása. Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása a tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozása. Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal.

Kémia

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
7. évfolyam	A kémia tárgya és jelentősége. Alapvető laboratóriumi eszközök. Vegyszerek veszélyességének jelölése. Részecskeszemlélet a kémiában. Elemek, vegyületek. Molekulák. Halmazállapotok és a kapcsolódó fizikai változások. Kémiai változások (kémiai reakciók). Hőtermelő és hőelnyelő változások. Az anyagmegmaradás törvénye. Komponens. Elegyek és összetételük. Oldatok. A levegő mint gázelegy. Néhány vizes oldat. Szilárd keverék. Az atom felépítése. A periódusos rendszer. Az anyagmennyiség. Egyszerű ionok képződése. Kovalens kötés. Fémes kötés.
8. évfolyam	Egyesülés. Bomlás. Gyors égés, lassú égés, oxidáció, redukció. Oldatok kémhatása, savak, lúgok. Közömbösítési reakció, sók képződése. A kémiai reakciók egy általános sémája. Szerves vegyületek. Szénhidrátok. Fehérjék. Zsírok, olajok. Alkohokok és szerves savak. Az egészséges táplálkozás. Szenvedélybetegségek. Hidrogén. Légköri gázok. Levegőtisztosítás. Vizek. Vízszennyezés. Ásványok, érc. Vas- és acélgártás. Alumíniumgártás. Üvegipar. Papírgártás. Műanyagipar. Energiaforrások kémiai szemmel. Fosszilis energiaforrások. Biomassza. Mész. Gipsz és cement. Savak, lúgok és sók biztonságos használata. Savak. Lúgok. Sók. Fertőtlenítő- és fehérítőszer. Mosószerek, szappanok, a vizek keménysége. Csomagolóanyagok és hulladékok kezelése. Réz és nemesfémek. Permetezés, műtrágyák. Az

Magyar nyelv és irodalom

Magyar irodalom

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket. Ismerje a nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.
2. évfolyam	A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket. Ismerje a nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.
3. évfolyam	A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez. Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse. Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát. Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket. A memoritereket szöveghűen mondja el. Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást, jellemzést) készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.
4. évfolyam	A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

	Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse. Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát. Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket. A memoriterek szövegűen mondja el. Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást, jellemzést) készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítéliképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.
5. évfolyam	A tanuló meg tud nevezni három mesetípust példákkal, és fel tud idézni címe vagy részlete említésével három népdalt. Különbséget tud tenni a népmese és a műmese között. El tudja különíteni a ritmikus szöveget a prózától. Felismeri a hexameteres szövegről, hogy az időmértékes, a felező tizenkettesről, hogy az ütemhangsúlyos. Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és Aranytól, képes egyszerű jellemzést megfogalmazni János vitéz alakjáról. El tudja különíteni az egyszerűbb versekben és prózai szövegekben a nagyobb szerkezeti egységeket. Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét (János vitéz, A Pál utcai fiúk), meg tudja különböztetni, melyik közülük a regény és melyik az elbeszélő költemény. Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket. Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni. Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával. Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni. Képes néhány példa közül kiválasztani az egyszerűbb metaforákat és metonímiákat. Képes egyszerűbb meghatározást adnia következő fogalmakról: líra, epika, epizód, megszemélyesítés, dal, rím, ritmus, mítosz, motívum, konfliktus. Képes néhány irodalmi mű vagy részlet szövegű felidézésére.(pl. Petőfi: Az Alföld, Nemzeti dal)
6. évfolyam	A tanuló meg tud nevezni három mesetípust példákkal, és fel tud idézni címe vagy részlete említésével három népdalt. Különbséget tud tenni a népmese és a műmese között. Meg tudja fogalmazni, mi a különbség a mese és a monda között. El tudja különíteni a ritmikus szöveget a prózától. Felismeri a hexameteres szövegről, hogy az időmértékes, a felező tizenkettesről, hogy az ütemhangsúlyos. Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és Aranytól, képes egyszerűbb összehasonlítást megfogalmazni János vitéz és Toldi Miklós alakjáról. Képes értelmezni A walesi bárdokban rejlő üzenetet, és meg tudja világítani 5–6 mondatban az Egri csillagok történelmi háttérét. El tudja különíteni az egyszerűbb versekben és prózai szövegekben a nagyobb szerkezeti egységeket. Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét (Toldi, Egri csillagok), meg tudja különböztetni, melyik közülük a regény és melyik az elbeszélő költemény. Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket. Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni. Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával. Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni. Képes néhány példa közül kiválasztani az egyszerűbb metaforákat és metonímiákat. Képes egyszerűbb meghatározást adnia következő fogalmakról: líra, epika, epizód, megszemélyesítés, ballada, dal, rím, ritmus, mítosz, motívum, konfliktus. Képes néhány irodalmi mű vagy részlet szövegű felidézésére.
7. évfolyam	A tanuló képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni. A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19.

	századi alkotások). Felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát, azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait. Felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat, azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat. Azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben, megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása). Konkrét szövegpéldán meg tudja mutatni a mindentudó és a tárgyilagos elbeszélői szerep különbözőségét, továbbá a közvetett és a közvetlen elbeszélésmód eltérését. Képes a drámákban, filmekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és megvitatására. Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.
8. évfolyam	A tanuló képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni. A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 20. századi alkotások). Felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát, azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait. Felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat, azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat. Azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben, megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása). Konkrét szövegpéldán meg tudja mutatni a mindentudó és a tárgyilagos elbeszélői szerep különbözőségét, továbbá a közvetett és a közvetlen elbeszélésmód eltérését. Képes a drámákban, filmekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és megvitatására. Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat. Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.

Magyar nyelv

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	Ismerje az írott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Írása legyen rendezett, pontos. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.
2. évfolyam	Ismerje az írott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos. Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szóképlet szavaiban. Jelölje helyesen a <i>j</i> hangot 30–40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

3. évfolyam	Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket. A tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő), és nevezze meg azokat szövegben is. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítéldőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.
4. évfolyam	Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket. Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő, névutó, személyes névmás, kérdő névmás, mutató névmás), és nevezze meg azokat szövegben is. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítéldőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.
5. évfolyam	A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására. Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat. Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra. Az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek globális (átfogó) megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat alkalmazni. Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források). Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni. A tanuló ismeri a tanult alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmások), valamint az igekötők általános jellemzőit, alaki sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is. A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.
6. évfolyam	A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására. Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat. Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra. Az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek globális (átfogó) megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat alkalmazni. Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

	Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni. A tanuló ismeri a tanult alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások), valamint az igekötők általános jellemzőit, alaki sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is. A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.
7. évfolyam	A tanuló eligazodik és hatékonyan részt vesz a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Képes álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni. A tanuló ismeri és a törekszik a szövegalkotásban a különböző mondatfajták használatára. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A tanuló a helyesírási segédkönyvek segítségével jártas az összetett szavak és gyakoribb mozaikszók helyesírásában. Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.
8. évfolyam	A tanuló eligazodik és hatékonyan részt vesz a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Képes álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni. A tanuló ismeri és a törekszik a szövegalkotásban a különböző mondatfajták használatára. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A tanuló a helyesírási segédkönyvek segítségével jártas az összetett szavak és gyakoribb mozaikszók helyesírásában. Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.

Földrajz

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
7. évfolyam	A tanulók átfogó és reális képzetekkel rendelkezzenek a Föld egészéről és annak kisebb-nagyobb egységeiről (a földrészekről és a világtengerről, a kontinensek karakteres nagytájairól és tipikus tájairól, valamint a világgazdaságban kiemelkedő jelentőségű országcsoporthairól, országairól). Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvényszerűségeket. Tudják példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Legyenek tisztában a Földet fenyegető veszélyekkel, értsék a fenntarthatóság lényegét példák alapján, ismerjék fel, hogy a Föld sorsa a saját magatartásukon is múlik. Rendelkezzenek a tanulók valós képzetekkel a környezeti elemek méreteiről, a számszerűen kifejezhető adatok és az időbeli változások nagyságrendjéről. Tudjanak nagy vonalakban tájékozódni a földtörténeti időben. Legyenek képesek természet-, illetve társadalom- és gazdaságföldrajzi megfigyelések végzésére, a különböző nyomtatott és elektronikus információhordozókból földrajzi tartalmú információk gyűjtésére, összegzésére, a lényeges elemek kiemelésére. Ezek során alkalmazzák digitális ismereteiket. Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni földrajzi öveket, földrészeket, országokat és tipikus tájakat. Legyenek képesek a tanulók a térképet információforrásként használni, szerezzék meg a logikai térképolvasás képességét. A topográfiai ismereteikhez tudjanak földrajzi-környezeti tartalmakat kapcsolni. Topográfiai tudásuk alapján a tanulók biztonsággal tájékozódjanak a köznapi életben a földrajzi térben, illetve a térképeken, és alkalmazzák topográfiai tudásukat más tantárgyak tanulása során is.
8. évfolyam	Legyen átfogó ismeretük földrészünk, azon belül a meghatározó és a hazánkkal szomszédos országok természet- és társadalomföldrajzi sajátosságairól, lássak azok térbeli és történelmi összefüggéseit, érzékeljék a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepét. Birtokoljanak reális ismereteket a Kárpát-medencében fekvő hazánk földrajzi jellemzőiről, erőforrásairól és az ország gazdasági lehetőségeiről az Európai Unió keretében. Legyenek tisztában az Európai Unió meghatározó szerepével, jelentőségével. Legyenek képesek alapvető összefüggések, tendenciák felismerésére és megfogalmazására az egyes földrészekre vagy országcsoporthakra, tájakra jellemző természeti jelenségekkel, társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban, ismerjék fel az egyes országok, országcsoporthok helyét a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban. Érzékeljék az egyes térségek, országok társadalmi-gazdasági adottságai jelentőségének időbeli változásait. Ismerjék fel a globalizáció érvényesülését regionális példákban. Ismerjék hazánk társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemzőit összefüggésben a természeti erőforrásokkal. Értsék, hogy a hazai gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok világméretű vagy regionális folyamatokkal függenek össze. Tudják példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Legyenek képesek a társakkal való együttműködésre. Alakuljon ki bennük az igény arra, hogy későbbi életük folyamán önállóan tovább gyarapítsák földrajzi ismereteiket.

Matematika

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	A tanuló – képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni; – képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni; – halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi; – több, kevesebb, ugyannyi fogalmát helyesen használja; – néhány elemet sorba rendez próbálgatással; – számokat ír, olvas 20-as számkörben. – megtalálja számok helyét a számegyenesen, – meghatározza az egyes számszomszédokat; – képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására; – a matematikai jeleket $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ helyesen használja; – képes összeadni, kivonni 20-as számkörben; – képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel; – megkülönbözteti a páros és páratlan számokat; – képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására; – ismeri az egyenes és görbe vonalakat; – képes a test és a síkidom megkülönböztetésére; – képes tájékozódni, ismeri az irányokat; – ismeri a szabvány mértékegységeket: m, l, kg, nap, hét, hónap, év. – felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
2. évfolyam	A tanuló – képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni; – képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni; – halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi; – több, kevesebb, ugyannyi fogalmát helyesen használja; – néhány elemet sorba rendez próbálgatással; – számokat ír, olvas 100-as számkörben, Helyi érték fogalma. – megtalálja számok helyét a számegyenesen, – meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat; – képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására; – tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani; – a matematikai jeleket $+$, $-$, $\cdot$, $:$, $=$, $<$, $>$, $()$ helyesen használja; – képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani 100-as számkörben; – ismeri a szorzótáblát a 100-as számkörben; – ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégezés sorrendjét; – képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel; – megkülönbözteti a páros és páratlan számokat; – képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására; – ismerete az egyenes és görbe vonalakat; – képes a test és a síkidom megkülönböztetésére; – képes tájékozódni, ismeri az irányokat; – ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. – felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket; – felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni; – felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;

3. évfolyam	<i>A tanuló</i> – képes adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni, – felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait, – képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba, – értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben, – képes az összes eset megtalálására próbálgatással, – tud 1000-es számkörben számokat írni, olvasni, – ismeri és értelmezi a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-es számkörben, – tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M); – helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével, – képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére szöveggel, előállítására hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel, – tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 1000-es számkörben, – képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységekben, – alkalmazza a matematika különböző területein az ésszerű becslést és a kerekítést, – képes pontosan számolni fejben száz-as számkörben, – biztosan ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben, – ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát, – képes a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazására, – ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégezés sorrendjét, – tud írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni egyjegyű számmal – képes a műveletek ellenőrzésére, – szöveges feladatokat megold a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) – ismeri a többszörös, osztó, maradék fogalmát, – képes növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére, – képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között, – meg tudja határozni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja, – ismeri és használja a szabvány mértékegységeket: km, cl, hl, g, t, másodperc. – képes átváltások elvégzésére szomszédos mértékegységek között, – megérti a test és a síkidom közötti különbséget, – felismeri a kockát, téglateetet, – tudja megmérni a négyzet és a téglalap területét,
4. évfolyam	<i>A tanuló</i> – tud adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni, – felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait, – képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba, – értelmezése a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben, – próbálgatással képes az összes eset megtalálására, – tud számokat írni, olvasni 10 000-es számkörben, – ismeri és helyesen alkalmazza a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmakat 10 000-es számkörben, – tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M); – helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével, – képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére, előállítására, hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel, – tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 10 000-es számkörben, – képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységeken keresztül, – alkalmazza az ésszerű becslést és a kerekítést a matematika különböző területein, – tud fejben számolni száz-as számkörben, – biztos ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben, – ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,

	– alkalmazza a műveletek tulajdonságait, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségét, – ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét, – képes négyjegyű számok összeadására, kivonására, szorozni kétjegyű, osztani egyjegyű számmal írásban, – tudja a műveletek helyességének ellenőrzését, – képes szöveges feladat megoldására a megoldási algoritmus (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) alkalmazásával, – ismeri és helyesen használja a többszörös, osztó, maradék fogalmát, – felismeri a növekvő és csökkenő számsorozatokot, tudja azokat folytatni, – képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között, – tudja megfogalmazni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja, – képes egyenesek kölcsönös helyzetének felismerésére (metsző és párhuzamos egyenesek), – ismeri a szabvány mértékegységeket: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Tud átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között, – képes egyszerű gyakorlati példákban a hosszúság, távolság és idő mérésére, – létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget egyszerű módszerekkel, felismerési, megnevezi jellemzőiket, – ismeri a kör fogalmát, – megérti a test és a síkidom közötti különbséget, – felismeri a kockát és téglateetet, megnevezi jellemzőiket, – felismeri a gömböt, – tudja kiszámítani a négyzet és a téglalap területét, – képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
5. évfolyam	A tanult számok (természetes számok, egész számok, pozitív törtek, pozitív tizedes törtek) százmilliószámkörben, helyes leírása, olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása. A tízes számrendszer biztos ismerete. Összeadás, kivonás, szorzás, kétjegyűvel való osztás a természetes számok körében. Osztó többszörös fogalma, meghatározása egyszerű esetekben. Osztó, többszörös alkalmazása. Egyjegyű nevezőjű pozitív törtek (legfeljebb ezredek tartalmazó tizedes törtek) összeadása és kivonása, az eredmény helyességének ellenőrzése. Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel. Helyes műveleti sorrend ismerete a négy alpművelet esetén. Egyszerű egyenletek, szöveges feladatok megoldása következtetéssel. Egyszerű grafikonok értelmezése. Sorozatok folytatása adott szabály szerint. Konkrét pontok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben, pontok koordinátáinak leolvasása. Szakasz másolása, adott távolságok felmérése. Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma. Felezőmerőleges szemléletes fogalma. Két pont, pont és egyenes távolsága. Két egyenes távolsága. Kör, gömb szemléletes fogalma. Sugár, átmérő. A szög fogalma, mérése. Szögfajták. Téglalap (négyzet) területének, területének, kocka felszínének és térfogatának kiszámítása konkrét esetekben. Hosszúság és terület szabványmértékegységei és egyszerűbb átváltások konkrét gyakorlati feladatokban. A térfogat, űrtartalom, idő, tömeg mértékegységei. Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése. Két szám számtani közepének (átlagának) meghatározása.
6. évfolyam	Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján. A részhalmaz fogalom alkalmazása. Két véges halmaz közös részének, két véges halmaz egyesítésének alkalmazása. Példák a biztos, a lehetséges és a lehetetlen bemutatására. A tanultakhoz kapcsolódó igaz és hamis állítások. Tört, tizedes tört, negatív szám fogalma. Műveletek racionális számokkal. Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással. 2–vel, 3-mal, 5–tel, 9–cel, 10–zel, 100–zal való oszthatóság. Osztó, többszörös alkalmazása. A mindennapi életben felmerülő egyszerű, konkrét arányossági feladatok megoldása következtetéssel. Egyenes arányosság. Az alap, a százaléktört és a százalékláb értelmezése, megkülönböztetése. Egyszerű százalékszámítási feladatok arányos következtetéssel. Biztos tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben. Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése. Számtani közép. Sorozatok folytatása adott szabály szerint. Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg. A

	pont, egyenes, szakasz fogalmának helyes használata. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok. Kör tulajdonságainak alkalmazása. Húr, szelő, érintő. Szakaszfelező merőleges. Szögmásolás, szögfelezés. Nevezetes szögek szerkesztése: 30°, 60°, 90°, 120°. Adott egyenesre merőleges szerkesztése. Adott egyenessel párhuzamos szerkesztése. Téglalap, négyzet szerkesztése. Egyszerű alakzatok tengelyes tükröképének megszerkesztése. Tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek (deltoid, rombusz, húrtrapéz, téglalap, négyzet), sokszögek. Háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz) megismerése.
7. évfolyam	Halmazba rendezés több szempont alapján a halmazműveletek alkalmazásával. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete. A részhalmaz. Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, legfeljebb” kifejezések használata. A gyakorlati élethez és a társtudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése). Racionális számok, példák nem racionális számokra, műveletek racionális számokkal. A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre. Műveletek hatványokkal: azonos alapú hatványok szorzása, osztása. 10 pozitív egész kitevőjű hatványai. Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás. Oszthatósági szabályok. Legnagyobb közös osztó, legkisebb pozitív közös többszörös. Arány, aránypár, arányos osztás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. Mértékegységek átváltása racionális számkörben. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok. Gazdaságossági számítások. Az algebrai egész kifejezés fogalma. Egytagú, többtagú, egynemű kifejezés fogalma. Helyettesítési érték kiszámítása. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel. Elsőfokú egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása. Mérlegetlv. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával. Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordináta-rendszerben. Lineáris függvények. Egyismeretlenes elsőfokú egyenletek grafikus megoldása. Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése. Egyszerű sorozatok vizsgálata. Háromszögek osztályozása oldalak, illetve szögek szerint. A háromszögek magassága, magasságvonala, magasságpontja. A háromszögek kerületének és területének kiszámítása. A háromszög és a négyszög belső és külső szögeinek összege. Paralelogramma, trapéz, deltoid tulajdonságai, kerülete, területe. Szabályos sokszögek. Kör kerülete, területe. A kör és érintője. A tanult síkbeli alakzatok (háromszög, trapéz, paralelogramma, deltoid) szerkesztése. Nevezetes szögek szerkesztése: 15°, 45°, 75°, 105°, 135°. Középpontos tükrözés. A középpontos tükrözés tulajdonságai. A középpontos tükrökép szerkesztése. Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban. A tanult sokszögek osztályozása szimmetria szerint. Párhuzamos szárú szögek. A háromszögek egybevágóságának esetei. Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, forgáshenger hálójá, tulajdonságai, felszíne, térfogata. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
8. évfolyam	Halmazba rendezés több szempont alapján a halmazműveletek alkalmazásával. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete. A részhalmaz. Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, legfeljebb” kifejezések használata. A gyakorlati élethez és a társtudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése). A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre, egész számok körében. 10 egész kitevőjű hatványai. A négyzetgyök fogalma. Számok négyzete, négyzetgyöke. Példa irracionális számra (π, $\sqrt{2}$). Arány, aránypár, arányos osztás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. Mértékegységek átváltása racionális számkörben. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok. Prímszámok. Prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Gazdaságossági számítások. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel. Elsőfokú, illetve elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása. Azonosság. Azonos egyenlőtlenség. Alaphalmaz, megoldáshalmaz. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordináta-rendszerben. Lineáris függvények. Függvények jellemzése növekedés, csökkenés. Grafikonok olvasása, értelmezése,

	készítése. Egyszerű sorozatok vizsgálata. Eltolás, a vektor fogalma. Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képeinek szerkesztése. Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban. Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, forgáshenger hálójá, tulajdonságai, felszíne, térfogata. Ismerkedés a forgáskúppal, gúlával, gömbbel. Mértékegységek átváltása racionális számkörben. Pitagorasz tétele. Kicsinyítés és nagyítás. Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése. Adathalmazok elemzése (átlag, módusz, medián) és értelmezése, ábrázolásuk. Számtani közép kiszámítása. Valószínűségi kísérletek. Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma.

Technika és tervezés

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése. Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, textilek alakítása. Építés mintakövetéssel és önállóan. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása
2. évfolyam	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálal anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés

3. évfolyam	Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása. Használati utasítások értő olvasása, betartása. Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor). A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel. Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata. A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása. A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása
4. évfolyam	Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása. Használati utasítások értő olvasása, betartása. Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor). A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel. Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata. A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása. A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása
5. évfolyam	Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezetátalakító tevékenységgel járó felelősség belátása. Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről. Ételkészítés és tárgyalás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata. Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során. Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása. A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékosná és célszerűvé válása. A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása. A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.
6. évfolyam	Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezetátalakító tevékenységgel járó felelősség belátása. Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről. Ételkészítés és tárgyalás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata. Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során. Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása. Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása. A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékosná és célszerűvé válása. A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása. A kerékpár karbantartásához szükséges ismeretek elsajátítása. A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.

	Tájékozódás közúti és vasúti menetrendekben, útvonaltérképeken. Útvonalterv olvasása, készítése.
7. évfolyam	Az egészséges, biztonságos, környezettudatos otthon működtetéséhez szükséges praktikus életvezetési ismeretek elsajátítása, készségek kialakulása. A háztartás elektromos, víz-, szennyvíz-, gáz- és más tüzelőberendezéseinek biztonságos kezelése, takarékos és felelős használata, a használattal járó veszélyek és környezeti hatások tudatosulása, hibák, működészavarok felismerése. Egyszerű karbantartási, javítási munkák önálló elvégzése. Környezettudatosság a háztartási hulladékok kezelése során. A víz- és energiafogyasztással, hulladékokkal kapcsolatos mennyiségek és költségek érzékelésének, becslésének képessége. Elköteleződés a takarékos életvitel és a környezetkímélő technológiák mellett. A kerékpárosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása. Tájékozottság a közlekedési környezetben. Tudatos közlekedési magatartás. A közlekedési morál alkalmazása. Környezettudatos közlekedésszemlélet. Alapvető tájékozottság a továbbtanulási lehetőségekről, elképzelés a saját felnőttkori életéről, pályaválasztási lehetőségek mérlegelése. Tapasztalatok, ismeretek, véleményalkotás a meglátogatott munkahelyekről, ezek összevetése a személyes tervekkel. Az adottságok, képességek, igények, lehetőségek összhangjának keresése. A munkatevékenységnek az önmegvalósítás részeként történő értékelése. A munkába álláshoz szükséges alapkészségek és ismeretek elsajátítása.

Testnevelés

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	<i>Előkészítő és preventív mozgásformák</i> Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása. A testrészek megnevezése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei. Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása. Az iskolatáska gerinckímélő hordása. A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk. A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete. Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat. Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva. <i>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</i> Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával. A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása. <i>Manipulatív természetes mozgásformák</i> A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete. Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában. A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés. A sporteszközök szabadidős használata igénygyé és örömforrássá válása. <i>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</i> Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása. Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön. Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban. A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben. A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása. <i>Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban</i> A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban. <i>Természetes mozgásformák a sportjátékok alapttechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban</i> Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete. Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kiséjátékokban. A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése. A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekek szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása. A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete. <i>Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban</i> Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása. A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben. A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése. Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak. <i>Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben</i>

	Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.
2. évfolyam	<i>Előkészítő és preventív mozgásformák</i> Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása. A testrészek megnevezése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei. Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása. Az iskolatáska gerinckímélő hordása. A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk. A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete. Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat. Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva. <i>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</i> Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával. A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása. <i>Manipulatív természetes mozgásformák</i> A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete. Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés. A sporteszközök szabadidős használata igényné és örömforrássá válása. <i>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</i> Fesz tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása. Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön. Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban. A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben. A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása. <i>Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban</i> A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban. <i>Természetes mozgásformák a sportjátékok alapttechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban</i> Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete. Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban. A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése. A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása. A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete. <i>Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban</i> Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása. A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben. A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése. Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak.

	<i>Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban</i> Az általános uszodai rendszabályok, baleset-megelőzési szempontok ismerete, és azok betartása. Tudatos levegővétel. Kellő vízbiztonság, hason és háton siklás és lebegés. Bátor vízbeugrás. <i>Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben</i> Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete. A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során. Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.
3. évfolyam	<i>Előkészítő és preventív mozgásformák</i> Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is. Önálló pulzusmérés. A leveztetés helyének és preventív szerepének megértése. A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete. A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása. Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása. A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása. A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén. Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban. <i>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</i> Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal. A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása. A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete. <i>Manipulatív természetes mozgásformák</i> A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel. A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása. <i>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</i> Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is. A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során. Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet. A tempóváltozások érzékelése és követése. A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete. <i>Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban</i> A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között. A 3 lépéses dobóritmus ismerete. A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékokban. Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is. A Kölyökatletika eszköz- és versenyrendszerének ismerete.

	A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése. <i>Természetes mozgásformák a sportjátékok alapttechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban</i> A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete. Az alapttechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során. Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése. Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése. Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra. A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés. A sportszerű viselkedés értékévé válása. <i>Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban</i> Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban. Előre, oldalra és hátra esés, tompítással. A tolások, húzások, emelések és hordások erő kifejtésének optimalizálódása. A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása. A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés. Az saját agresszió kezelése. Az önvédelmi feladatok céljának megértése. <i>Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben</i> Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete. A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alapttechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása. A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során. A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.
4. évfolyam	<i>Előkészítő és preventív mozgásformák</i> Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is. Önálló pulzusmérés. A levezetés helyének és preventív szerepének megértése. A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete. A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása. Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása. A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása. A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén. Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban. <i>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</i> Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal. A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása. A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete. <i>Manipulatív természetes mozgásformák</i> A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel. A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A pontosság, célszerűség és biztonság igényévé válása. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása. <i>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</i> Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy tánc elem összekötése zenére is. A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.

	Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során. Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet. A tempóváltozások érzékelése és követése. A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete. <i>Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban</i> A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között. A 3 lépéses dobóritmus ismerete. A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban. Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is. A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete. A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése. <i>Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban</i> A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete. Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során. Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése. Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése. Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra. A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés. A sportszerű viselkedés értékévé válása. <i>Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban</i> Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban. Előre, oldalra és hátra esés, tompítással. A tolasok, húzások, emelések és hordások erő kifejtésének optimalizálódása. A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása. A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés. Az saját agresszió kezelése. Az önvédelmi feladatok céljának megértése. <i>Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben</i> Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete. A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása. A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során. A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.
5. évfolyam	<i>Természetes és nem természetes mozgásformák</i> A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása. Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában. A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása. 8-10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása. A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete. A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása. Relaxációs módszerek alkalmazásával a feszültségek önálló szabályozása. A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete. <i>Természetes mozgásformák a vízbiztságot kialakító és úszógyakorlatokban</i> Egy úszásnemből 25 méter leúszása biztonságosan. Fejesugrással vízbe ugrás. Az uszodai rendszabályok természetessé válása. A tanult úszásnemek fogalmi készletének ismerete. <i>Sportjátékok</i>

	A sportjátékok technikai és taktikai készségének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására. A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása. Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban. Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában. <i>Atlétika jellegű feladatok</i> A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása. A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően. A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően. Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával. A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása. A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében. Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete. Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában. <i>Torna jellegű feladatok</i> A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett. A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása. A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett. Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítása. Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal. Az alaplépésekből 2-4 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is. A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása. A járássok, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása. A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása. A balesetvédelmi utasítások betartása. Segítségnyújtás a társaknak. <i>Alternatív környezetben űzhető sportok</i> A tanult alternatív környezetben űzhető sportágak alaptechnikai gyakorlatainak bemutatása. A sportágak űzéséhez szükséges eszközök biztonságos használata. A természeti és környezeti hatások és a szervezet alkalmazkodó képessége közötti összefüggés ismerete. A természeti környezetben történő sportolás egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak elfogadása és betartása. A mostoha időjárási feltételek mellett is aktív részvétel a foglalkozásokon. <i>Önvédelmi és küzdőfeladatok</i> Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra, Grundbirkózásban az alaphelyzetek, a kitolás és a kihúzás végrehajtása. A dzsúdó elemi guruló- és esés gyakorlatainak bemutatása. Jártasság néhány önvédelmi fogásban. A test-test elleni küzdelmet vállalása. Belátása annak, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei. Érzelmek és az esetleges agresszió szabályozása. Mások teljesítményének elismerése. A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés. A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.
6. évfolyam	<i>Természetes és nem természetes mozgásformák</i> A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása. Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.

A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.

8-10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása.

A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.

A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.

Relaxációs módszerek alkalmazásával a feszültségek önálló szabályozása.

A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.

Sportjátékok

A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban.

Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.

A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.

Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.

Résztvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában.

Atlétika jellegű feladatok

A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása.

A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően.

A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően.

Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával.

A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása.

A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében.

Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete.

Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában.

Torna jellegű feladatok

A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett.

A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.

A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.

Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítás.

Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal.

Az alaplépésekből 2-4 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is.

A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása.

A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása.

A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása.

A balesetvédelmi utasítások betartása.

Segítségnyújtás a társaknak.

Alternatív környezetben űzhető sportok

A tanult alternatív környezetben űzhető sportágak alaptechnikai gyakorlatainak bemutatása.

A sportágak űzéséhez szükséges eszközök biztonságos használata.

A természeti és környezeti hatások és a szervezet alkalmazkodó képessége közötti összefüggés ismerete.

A természeti környezetben történő sportolás egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak elfogadása és betartása.

A mostoha időjárási feltételek mellett is aktív részvétel a foglalkozásokon.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra, Grundbirkózásban az alaphelyzetek, a kitolás és a kihúzás végrehajtása.

A dzsúdó elemi guruló- és esés gyakorlatainak bemutatása.

Jártasság néhány önvédelmi fogásban.

	A test-test elleni küzdelmet vállalása. Belátása annak, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei. Érzelmek és az esetleges agresszió szabályozása. Mások teljesítményének elismerése. A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés. A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.
7. évfolyam	<i>Természetes és nem természetes mozgásformák</i> Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában. Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság. Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére. Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete. Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek. A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság. Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása. <i>Sportjátékok</i> Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet. Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában. A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása. A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése. A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása. Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése. Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban. <i>Atlétika jellegű feladatok</i> Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása. Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően. Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben. Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása. A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete. <i>Torna jellegű feladatok</i> A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban. Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban. A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon. Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása. Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában. <i>Alternatív környezetben üzhető sportok</i> Az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágakban és népi hagyományokra épülő sportolási formákban bővülő gyakorlási tapasztalat és fellelhető erősebb belső motiváció némelyik területén. Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása. A természeti erők és a sport hasznos összekapcsolásának ismerete és az ezzel kapcsolatos előnyök, rutinok területén jártasság. A környezettudatosság cselekedetekben való megjelenítése. A verbális és nem verbális kommunikáció fejlődése a testkultúra hagyományos és újszerű mozgásanyagainak elsajátításában. A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása. <i>Önvédelmi és küzdőfeladatok</i> A grundbirkózás alaptechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása. A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatoknak kontrollált végrehajtása társsal. Állasküzdelemben jártasság.

8. évfolyam	<i>Természetes és nem természetes mozgásformák</i> Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában. Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság. Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére. Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete. Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek. A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság. Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása. <i>Sportjátékok</i> Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet. Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában. A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása. A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése. A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása. Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése. Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban. <i>Atlétika jellegű feladatok</i> Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása. Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően. Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben. Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása. A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete. <i>Torna jellegű feladatok</i> A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban. Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban. A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon. Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása. Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában. <i>Alternatív környezetben űzhető sportok</i> Az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágakban és népi hagyományokra épülő sportolási formákban bővülő gyakorlási tapasztalat és fellelhető erősebb belső motiváció némelyik területén. Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása. A természeti erők és a sport hasznos összekapcsolásának ismerete és az ezzel kapcsolatos előnyök, rutinok területén jártasság. A környezettudatosság cselekedetekben való megjelenítése. A verbális és nem verbális kommunikáció fejlődése a testkultúra hagyományos és újszerű mozgásanyagainak elsajátításában. A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása. <i>Önvédelmi és küzdőfeladatok</i> A grundbirkózás alaptechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása. A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal. Állasküzdelemben jártasság.

Történelem

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
5. évfolyam	Az ókori, kora középkori egyetemes és magyar kultúrkinccs élményszerű megismerésével az egyetemes emberi értékek elfogadása, a családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez való tartozás élményének személyes megélése. A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. a munka értékteremtő ereje) és egyszerű, átlátható erkölcsi tanulságok azonosítása. A korábbi korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása. A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását. Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli. Tudja, hogy az egyes népeket vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján tudjuk megkülönböztetni. Ismerje fel, hogy a vallási előírások, valamint az államok által megfogalmazott szabályok döntő mértékben befolyásolhatják a társadalmi viszonyokat és a mindennapokat. Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági tényezők együttesen befolyásolják. Tudja, hogy az emberi munka nyomán elinduló termelés biztosítja az emberi közösségek létfenntartását. Ismerje fel a társadalmi munkamegosztás jelentőségét, amely az áruterelés és pénzgazdálkodás, illetve a városiasodás kialakulásához vezet. Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és eltérő vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat. Tudja, hogy az eredettörténetek, a közös szokások és mondák erősítik a közösség összetartozását, egyben a nemzeti öntudat kialakulásának alapjául szolgálnak. Tudja, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai és vallási küzdelmek számos esetben összekapcsolódnak. Ismerje fel ezeket egy-egy történelmi probléma vagy korszak feldolgozása során. Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni. Legyen képes a történetek a feldolgozásánál a tér- és időbeliség azonosítására, a szereplők csoportosítására fő- és mellékszereplőkre, illetve a valós és fiktív elemek megkülönböztetésére. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges kulcsszavakat, cselekedeteket. Legyen képes a tanuló történelmi ismeretét meríteni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából. Legyen képes emberi magatartásformák értelmezésre, információk rendezésére és értelmezésére, vizuális vázlatok készítésére. Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet. Képes legyen szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani. Ismerje az időszámítás alapelemeit (korszak, évszázad, évezred) tudjon ez alapján kronológiai számításokat végezni. Ismerje néhány kiemelkedő esemény időpontját. Legyen képes egyszerű térképeket másolni, alaprajzot készíteni. Legyen képes helyeket megkeresni, megmutatni térképen, néhány kiemelt jelenség topográfiai helyét megjelölni vaktérképen, valamint távolságot becsülni és számítani történelmi térképen. Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére.
6. évfolyam	A középkori és koraújkori egyetemes és magyar kultúrkinccs élményszerű megismerésével az egyetemes emberi értékek elfogadása, a családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez való tartozás élményének személyes megélése. A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. a munka értékteremtő ereje) és egyszerű, átlátható erkölcsi tanulságok azonosítása.

	A korábbi korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása. A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását. Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli. Tudja, hogy az egyes népeket vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján tudjuk megkülönböztetni. Ismerje fel, hogy a vallási előírások, valamint az államok által megfogalmazott szabályok döntő mértékben befolyásolhatják a társadalmi viszonyokat és a mindennapokat. Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági tényezők együttesen befolyásolják. Tudja, hogy az emberi munka nyomán elinduló termelés biztosítja az emberi közösségek létfenntartását. Ismerje fel a társadalmi munkamegosztás jelentőségét, amely az áruterelés és pénzgazdálkodás, illetve a városiasodás kialakulásához vezet. Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és eltérő vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat. Tudja, hogy az eredettörténetek, a közös szokások és mondák erősítik a közösség összetartozását, egyben a nemzeti öntudat kialakulásának alapjául szolgálnak. Tudja, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai és vallási küzdelmek számos esetben összekapcsolódnak. Ismerje fel ezeket egy-egy történelmi probléma vagy korszak feldolgozása során. Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni. Legyen képes a történetek a feldolgozásánál a tér- és időbeliség azonosítására, a szereplők csoportosítására fő- és mellékszereplőkre, illetve a valós és fiktív elemek megkülönböztetésére. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges kulcsszavakat, cselekedeteket. Legyen képes a tanuló történelmi ismeretét meríteni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából. Legyen képes emberi magatartásformák értelmezésre, információk rendezésére és értelmezésére, vizuális vázlatok készítésére. Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet. Képes legyen szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani. Ismerje az időszámítás alapelemeit (korszak, évszázad, évezred) tudjon ez alapján kronológiai számításokat végezni. Ismerje néhány kiemelkedő esemény időpontját. Legyen képes egyszerű térképeket másolni, alaprajzot készíteni. Legyen képes helyeket megkeresni, megmutatni térképen, néhány kiemelt jelenség topográfiai helyét megjelölni vaktérképen, valamint távolságot becsülni és számítani történelmi térképen. Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére.
7. évfolyam	Az újkori egyetemes és magyar történelmi jelenségek, események feldolgozásával a jelenben zajló folyamatok előzményeinek felismerése, a nemzeti azonosságtudat kialakulása. A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átlátható erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése. Az új- és modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása, a hasonlóságok és különbségek felismerése. A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását, fejlődését. Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli, tudjon példát mondani ellentétes értékelésre. Ismerje a XIX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.

	Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait az államalapítástól kezdve, napjainkig. Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére. Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit. Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik. Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki. Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok. Tudja, hogy Magyarország a trianoni békediktátum következtében elvesztette területének és lakosságának kétharmadát, és közel ötmillió magyar került kisebbségi sorba. Jelenleg közel hárommillió magyar nemzetiségű él a szomszédos államokban, akik szintén a magyar nemzet tagjainak tekintendők. Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat. Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból. Ismerje fel a tanuló a hazánkat és a világot fenyegető globális veszélyeket, betegségeket, terrorizmust, munkanélküliséget. Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni. Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat. Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából. Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet. Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, illetve érvelni. Legyen képes szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani. Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni.
8. évfolyam	A modernkori egyetemes és magyar történelmi jelenségek, események feldolgozásával a jelenben zajló folyamatok előzményeinek felismerése, a nemzeti azonosságtudat kialakulása. A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átélethető erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése. A modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása, a hasonlóságok és különbségek felismerése. A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását, fejlődését. Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli, tudjon példát mondani ellentétes értékelésre. Ismerje a XX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit. Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait az államalapítástól kezdve, napjainkig. Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére. Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit. Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő

	fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik. Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki. Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok. Tudja, hogy Magyarország a trianoni békediktátum következtében elvesztette területének és lakosságának kétharmadát, és közel ötmillió magyar került kisebbségi sorba. Jelenleg közel hárommillió magyar nemzetiségű él a szomszédos államokban, akik szintén a magyar nemzet tagjainak tekintendők. Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat. Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból. Ismerje fel a tanuló a hazánkat és a világot fenyegető globális veszélyeket, betegségeket, terrorizmust, munkanélküliséget. Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni. Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat. Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából. Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet. Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, illetve érvelni. Ismerje fel a sajtó és média szerepét a nyilvánosságban, tudja azonosítani a reklám és médiapiac jellegzetességeit. Legyen képes szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani. Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni. Legyen képes példák segítségével értelmezni az alapvető emberi, gyermek- és diákjogokat, valamint a társadalmi szolidaritás különböző formáit.

Vizuális kultúra

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése. Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemléltetése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára. A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése. Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.
2. évfolyam	Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése. Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemléltetése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára. A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése. Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.
3. évfolyam	Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása. Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészen belül: arckép, csendélet, tájkép). Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
4. évfolyam	Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása. Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészen belül: arckép, csendélet, tájkép). Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
5. évfolyam	A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján. Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban. Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése. A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása. Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során.

	Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása. Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során. Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel. A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása. Fontosabb szimbolikus és kultúrális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
6. évfolyam	A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján. Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban. Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése. A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása. Szóveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása. Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során. Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel. A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása. Fontosabb szimbolikus és kultúrális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
7. évfolyam	Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében. Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében. Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megfelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása. Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán. A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése. Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése. A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
8. évfolyam	Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében. Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében.

	Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megjelölő értelmezése, és következtetések megfogalmazása. Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán. A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése. Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. Társzművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése. A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Környezetismeret

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása. Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása. Az élővilág sokféleségének tisztelése, a természetvédelem fontosságának felismerése. Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások. Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése. Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára
2. évfolyam	Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása. Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása. Az élővilág sokféleségének tisztelése, a természetvédelem fontosságának felismerése. Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások. Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése. Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára
3. évfolyam	Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére. Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben. A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése. Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására. A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében. Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint. Egy természetes életközösség bemutatása. Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete. Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete. Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában
4. évfolyam	Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére. Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben. A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése. Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

	A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében. Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint. Egy természetes életközösség bemutatása. Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete. Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete. Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában

Hon – és népismeret

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
5. évfolyam	A tanulók megismerik lakóhelyük, szülőföldjük természeti adottságait, hagyományos gazdasági tevékenységeit, néprajzi jellemzőit, történetének nevezetesebb eseményeit, jeles személyeit. A tanulási folyamatban kialakul az egyéni, családi, közösségi, nemzeti azonosságtudatuk. Általános képet kapnak a hagyományos gazdálkodó életmód fontosabb területeiről, a család felépítéséről, a családon belüli munkamegosztásról. A megszerzett ismeretek birtokában képesek lesznek értelmezni a más tantárgyakban felmerülő népismereti tartalmakat. Felfedezik a jeles napok, ünnepi szokások, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó népszokások, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak hagyományainak jelentőségét, közösségmegtartó szerepüket a paraszti élet rendjében. Élményszerűen, hagyományhű módon elsajátítják egy-egy jeles nap, ünnepkör köszöntő vagy színjátékszerű szokását, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak népszokásait és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket. Megismerik a magyar nyelvterület földrajzi-néprajzi tájainak, tájegységeinek hon- és népismereti, néprajzi jellemzőit. Világossá válik a tanulók számára, hogyan függ össze egy táj természeti adottsága a gazdasági tevékenységekkel, a népi építészettel, hogyan élt harmonikus kapcsolatban az ember a természettel.

Természettudomány

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
5. évfolyam	Ismerje az emberi szervezet felépítését, működését, serdülőkori változásait és okait. Tudatosuljanak az egészséget veszélyeztető hatások, alapozódjon meg az egészséges életvitel szokásrendszere. Formálódjon reális énképe, értse a családi és a társas kapcsolatok jelentőségét, élete irányításában kapjon döntő szerepet az erkölcsi értékrendnek való megfelelés. Legyen embertársaival empátikus és segítőkész. Ismerje hazánk legjellemzőbb életközösségeit, termesztett növényeit, a házban és ház körül élő állatait. Értse az élő és élettelen környezeti tényezők kölcsönhatását. Ismerje fel a környezet-szervezet-életmód, valamint a szervek felépítése és működése közötti összefüggéseket. Erősödjön a természet és a haza iránti szeretete. Törekedjen a természeti és társadalmi értékek védelmére. Legyen képes egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket önállóan, illetve csoportban biztonságosan elvégezni, a tapasztalatokat rögzíteni, következtetéseket levonni.
6. évfolyam	A tanuló tudjon anyagokat, kölcsönhatásokat, fizikai, kémiai változásokat felismerni, jellemezni. Értelmezze a jelenségeket az energiaváltozás szempontjából Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában. Alakuljon ki átfogó kép hazai tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotukról. Legyen képe a közöttük levő kölcsönhatásokról. Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában. Ismerje fel szűkebb és tágabb környezetében az emberi tevékenység környezeti hatásait. Anyag- és energiatakarékos életvitelével, tudatos vásárlási szokásaival önmaga is járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez. Legyen nyitott, érdeklődő a világ megismerése iránt. Az internet és a könyvtár segítségével legyen képes tudása bővítésére. Legyenek saját ismeretszerzési, ismeretfeldolgozási módszerei.

Etika/Hit-és erkölcsan

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
1. évfolyam	A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival. Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét. Képes érzelmi töltéssel viszonyulni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez. Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni. A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait. Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát. Érti a hagyományok közösségmegtartó erejét. Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki. Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért. Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze. Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő. Meg tudja különböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot. Ismeretei vannak a világnézet, világkép alapvető összefüggéseiről.
2. évfolyam	A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival.

	Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét. Képes érzelmi töltéssel viszonyulni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez. Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni. A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait. Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát. Érti a hagyományok közösségmegtartó erejét. Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki. Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért. Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze. Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő. Meg tudja különböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot. Ismeretei vannak a világnézet, világkép alapvető összefüggéseiről.
3. évfolyam	A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát. Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe. Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók. Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához. Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre. Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában. Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre. Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni. Képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.
4. évfolyam	A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát. Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe. Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók. Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához. Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre. Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában. Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre. Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni. Képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.
5. évfolyam	A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért. Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget, valamint az etnikai és kulturális különbségeket. Gondolkodik saját személyiségjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.

	Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is. Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; átlátja saját kapcsolati hálójának a szerkezetét; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával. Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes átlátni és elfogadni a közösségi normákat. Nyitottan fogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat. Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében. Megbecsüli a neki nyújtott segítséget. Tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekszik rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet. Ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s felismeri magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit. Tisztában van vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekszenek, és kritikusan viszonyul a különféle médiaüzenetekhez. Érti, hogy a világ megismerésének többféle útja van (különböző világképek és világnézetek), s ezek mindegyike a maga sajátos eszközeivel közelít ugyanahhoz a valósághoz.
6. évfolyam	A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért. Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget, valamint az etnikai és kulturális különbségeket. Gondolkodik saját személyiségjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére. Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is. Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; átlátja saját kapcsolati hálójának a szerkezetét; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával. Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes átlátni és elfogadni a közösségi normákat. Nyitottan fogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat. Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében. Megbecsüli a neki nyújtott segítséget. Tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekszik rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet. Ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s felismeri magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit. Tisztában van vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekszenek, és kritikusan viszonyul a különféle médiaüzenetekhez. Érti, hogy a világ megismerésének többféle útja van (különböző világképek és világnézetek), s ezek mindegyike a maga sajátos eszközeivel közelít ugyanahhoz a valósághoz.
7. évfolyam	A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésére és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják. Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire. Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget. Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért.

	Kialakultak benne az európai identitás csírái. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására. Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak. Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie. Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére. Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel. Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.
8. évfolyam	A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésére és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják. Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire. Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget. Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Kialakultak benne az európai identitás csírái. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására. Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak. Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie. Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére. Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel. Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

Dráma és színház

Évfolyam	Vizsgakövetelmények
7. évfolyam	A tanuló Képes egy látott előadás megbeszélésére, megvitatására, értelmezésére, elmesélésére, a szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezésére, a színpadi térformáknak és használatuk következményeinek megbeszélésére, a zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezésére.